

DÎVÂN-I KEBÎR'den

Seçmeler

CİLT 3

931. Aşk mahallesinde; "Gönül evine bir pencere açıldı." diye bir ses duyuldu!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. IV, 1909)

• Sevgilinin gönlü, acıklı halimi gördü de, bana acıdı, yandı yakıldı! O yanışın kıvılcımları, dünya harmanına düştü; dünya harmanı da yandı, kül oldu!

• Mum gibi yanan yakılan, ağlayan, eriyen bir güzel de, benim canıma bir ateş düşürdü! Öyle bir ateş ki, onun yüzünden taşla demirin canı bile mum gibi eridi!

• 0 ateşten, gece , binlerce aydın sabah meydana geldi!

• Aşk mahallesinde; "Gönül evine bir pencere açıldı!" diye bir ses duyuldu!

• 0 nasıl bir penceredir ki, oradan, iğne kadar bile gölgesi olmayan yepyeni, bambaşka bir güneş doğdu!

• Aklını başına al da, mekansızlık alemine gel! Bu alemde, her zaman bahar mevsimi hüküm sürmektedir; buradan başka her taraf soğuktur, kıştır!

• Can, Şemseddin-i Tebrizî hazretlerinden geldi! Sen, can çekiştirmek istiyorsan, durma; git de, can çekiştir!

932. Allah'ım! Bizi, bedenimize ait isteklerden, şehvet ve hiddetten kurtar!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. IV, 1898)

• Gökyüzünden, Ülker yıldızından cana şöyle bir ses geldi: "Sen, yeryüzüne mensup değilsin; sen, ötelere geldin! Bu yüzden, aklını başına al da, yücelere yüksel, tortu gibi dibe çökme!..

• Hiç kimse eşinden dostundan, eski bildiklerinden bu kadar uzun müddet seferde, yolculukta kalamaz! Bu ne bitmez bir yolculuk; artık şehrine geri dön!"

• Sonunda; "Geri dön!" sesini o padişahattan, o padişahlar padişahından duydun! 1 -(1 Fecr Suresi, 89/28. ayete işaret var.)

• Ey zavallı; bu dünyayı, bu yıkık yeri ancak baykuşlar yurt edinir! Sen, ötelere geldiğin halde, nasıl oluyor da bu yıkık yerde oturuyorsun?

• Kendisine dikenden döşek döşeyen kişinin yanı, beli, sırtı hiç rahat eder mi, dinlenir mi?

• Her nefeste yüzlerce Çin'e, Maçin'e değer hikmetlerle canı neden beslemiyorsun, süslemiyorsun? 2 -(2 Maçin diye bir memleket yok; halk arasında Çin'i "Çin-Maçin" diye yad ederler ki, Çin demektir.)

• Fakat, boş sözlerden, dedikodulardan ibaret olan hikmetlerle değil, insanın canını Allah'a yaklaştıran, manen Allah'ı görür, hisseder hale getiren hikmetlerle beslemelidir!

• Sen, bir inci ol, mücevher ol da, isteseler de istemeseler de alsınlar, seni taca taksınlar!

• Eğri büğrü yürüyen ayak gibi olma! Bırak şu eğri yürüyüşü de, elif gibi dümdüz ol, dosdoğru ol!

• Mezarlığa git de taşın, kerpiçin altına bak; yatanların başlarını ayaklarından ayırt edemezsin!

• Allah'ım! Sen, canları, Yaşin soyunun gittiği yoldan canlara ulaştır!- 3

3 ("Yasîn soyu": Kur'an-ı Kerim'in 36. süresi "Yasîn" diye başlar. "sîn", Arapça'da insan manasına gelmektedir. Bu ayette, Hz. Muhammed(s.a.v.)'e hitap edilmektedir. O zaman "sîn", Hz. Muhammed'in adı olmaktadır. "Yasîn soyu" da, Peygamber'in soyundan gelen, Hz. Ali ile Hz. Fatıma'dan gelen soydur.)

- Nasıl ki, dua etmek bizden, kabul etmek de Sen'den ise, dualarımızı, Yasîn soyundan gelenlerin dualarına kat!
- Allah'ım! Nasıl ki, bizim işimiz az bir ihsanda bulunmak, Sen'in şanın da azı çok görüp beğenmekse, lütfet de, bize o çeşit yardımda bulun! Yani, azımızı çok olarak kabul buyur!
- Allah'ım! Bizi, nefsanî arzularından, bedenimize ait isteklerden, şehyet ve hiddetten kurtar, akıl ve vicdan alemine ulaştır! Bizi, asıl vatanımız olmayan şu dünyadan al, ötelere, yücelere götür!

933. "Güzeller perde arkasından çıksınlar!" diye hakandan ferman geldi!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ülün

(c.IV, 1903)

- Elbette duymuşsundur; hakandan; "Güzeller perde arkasından çıksınlar!" diye ferman geldi!
- Hakan; "Bu sene böyle istiyorum; güzelleri görmek kolay olsun!" diye buyurdu!
- Hakan salına salına meydanda gezerken evde oturup kalmak haramdır!
- Bizimle meydana gel de, hem apaçık, hem de gizli meclisi seyret!
- Helvalar yapılmış, kebab olmuş kuşlar hazırlanmış! Ne de çok, çeşitli nimetler var; bereketli sofralar kurulmuş!..
- Ay parçası gibi güzel köleler, önde de sakî, her taraftan çalgıların cana hoş gelen nağmeleri duyulmada!..
- Fakat, mest olmuş kişilerin canları padişahın aşkına tutulmuş da, sakîden de vazgeçmiş, sofradan da!..

934. Hz. Yusuf'un aşkı ile elini kestirse, sakın yarana merhem arama; git, Yusuf'a sarıl!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ülün

(c.IV, 1905)

- Eğer aşık isen, gamı bırak gitsin! Nerede düğün varsa, oraya git, düğün seyret; yastan ve matemden uzak dur!-4-(4 Şeyh Galib hazretleri; "Aşıқта keder n'eyler, gam halk-ı cihanındır" diye buyurmuştu. Aşıқта kederin ne işi var; kederli olmak, gamlı olmak aşık olmayan cahil işidir, demek istemişti.)
- Sen, deniz ol; gemiyi bir tarafa bırak! Sen, şu içinde yaşadığın gamlarla, belalarla dolu alemini bırak da, kendin bir alem ol!
- Hz. Adem gibi tövbe et de, cennete geri dön; yeryüzünde birbirleri ile didişip duran ademoğullarını terk et!
- Meryem oğlu Hz. İsa gibi göklere çık da, Meryem oğlu İsa'nın eşeğini yeryüzünde bırak!
- Yusuf(a.s.)'in güzelliğinin aşkı ile elini kestirse, sakın yarana merhem arama; git, Yusuf'a sarıl!..
- "Ona ruhumdan üfürdüm!" müjdesi geldi. Anlaşıldı ki sen, ötelere gelmişsin; artık şu fanî dünya malı için kederlenmeyi, gam yemeyi bırak!
- Gönlünü varlıktan kurtar; varlıktan elde edilmemiş şeyleri beklemekten vazgeç!..
- Ey arslan yavrusu! Arslanların huyunu, kendine huy edin; terbiyesiz köpekleri bırak!..
- Sen, Allah aşkı uğruna tacını tahtını terk eden İbrahim Edhem hazretlerini bırakmışsın da, sana, ateş gibi bir dünya hırısı musallat olmuş, seni çekip götürüyor!..

935. Gel; canımda, gönlümde işlediğini, gözümün önünde işle!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. IV, 1907)

- Gizlice burada isen, yine öyle gizlice burada ol! Hatırlıyor musun, bir defa bir iş yapmıştın; yine o işi yap!
- Dün, beni bağrına basıp sıkıydın! Gel ey tatlı varlık; yine öyle yap, beni bağrına bas!
- Dün, benim kapımı, damımı kırmıştın! Bugün de gel, kapıdan içeri gir öyle yap!..
- Bu değersiz kölenin canının ta içine girip bir şey yapmıştın da, o yaptığın iş benim canıma işlemişti! Gel; canımda, gönlümde işlediğin o işi gözümün önünde de işle; benim gözümün önünden gitme!
- Ey ay yüzlüm; dün, ne de güzel cilvelenmiştin! Nazı bırak; ondan daha hoş cilvelen!

936. Gönül Kabesi putlarla dolu; lütf edip gel de, Rahman'ın evinden putları dışarı at.

Mefa'ilün, Fe'ulün, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. IV, 1889)

- Gönüm, gönüm, gönüm için gönümü incitme! Niçin, niçin bu davranışının manası ne; neden beni perişan edersin?
- Ben, senin gül bahçesine benzeyen yüzünün aşkı ile destanlar gibi uzadım; gül bahçesinden de geniş oldum, serviden de uzun boyluyum!
- Gel; gel de, bana bir nefes ver! O latif nefesin, ab-ı hayat gibi, gönümün ömrünü uzatır!
- Sen, bizim aklımızın aklısın! Şu halde, neden bizden ayrı duruyorsun? Akıl bir başı bırakıp giderse, o baş aptallaşmaz mı, şaşırıp kalmaz mı?
- Sen, gökyüzündeki parlak aysın; bizse, kapkaranlık geceyiz! Ay olmayan geceler pek karanlık olur!
- Sen, Musa(a.s.)'sın; biz de, senin elinde asayız! Asa, Musa'nın elinden başka elde işe yaramadı!
- Sen, hoş nefesli Hz. İsa'sın; bizse, çamurdan yapılmış kuşuz! Bir nefes üfür de, bizim nasıl göklere yükseldiğimizi seyret!
- Sen, zamanımızın Nuh'usun; bizse, sana bir gemiyiz! Nuh gemiden çıkıp giderse, o gemi bela tufanından kurtulabilir mi?
- Ey benim canım; sen, benim Halil'imsin! Bütün dünya ateşlerle dolu; Halil (a.s.) olmadıkça, ateş, gül bahçesi olamaz!
- Sen, Mustafa(s.a.v.)'in nurusun! Gönül Kabesi putlarla dolu; lütf edip gel de, Rahman'ın evinden putları dışarı at gitsin!
- Sen, güzellik Yusufusun! Halkın gözleri bağlı; hakikati görmüyorlar! Onların gözleri, Kenan'ın ihtiyarı Yakup(a.s.)'ın gözleri gibi, seninle açılır; lütf edip gel de, gözlerini aç!

937. Ey güzeller Yusufu; gözün de, gönlün de ilacı, senin güzel yüzündür!

Mef'ulü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ülün

(c. IV,1891)

- *Hoca! Senin elini tutup çekeceğiz; seni, iyiden de, kötüden de kurtulacağız.!
- Gaflet gecesidir; senin mest oluşun da uzadıkça uzadı! Ama biz, sabah güneşi gibi doğup her tarafı aydınlatacağız!
- Dünya bahçelerinde her meyve oldu, kemale geldi! Ey taş kesilmiş üzüm kuruğu; sen, bir türlü olmayacak mısın?
- Şu tuzakta çırpınıp duran canlara acı; sen'in kulağın, onun çırpınma sesini, feryadını duymayacak mı?
- Senin, gönlünde bir can gözün var; o da hastalanmış, ağrıyıp duruyor! Elde edemediğin şeyler için duyduğun gam, o gözü hasta etmekte ve yaralamaktadır!
- O göze iğneler batmaya başlayınca, derman aramaya çalış; onu, ağrılardan, yaşarmalardan kurtar!
- Ey güzeller Yusufu; gözün de, gönlün de ilacı, ancak senin güzel yüzünü görmektir!

938. Bir yaratıcı olmadan ne kimse doğabilir, ne de var olabilir!

Mefulü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ülün

(c. IV, 1893)

- O'ndan sır duymak için yüz tane yeni kulağım açıldı! Bir yaratıcı olmadan ne kimse doğabilir, ne de var olabilir!
- Sen'i övmek için bahar rüzgarı esmeye başladı! Ben de, sanki bir bahçeyim; dallarım, yapraklarım, tomurcuklarımın arasından eserek gelen rüzgarın Sen'i İvmesinden ötürü benim bütün cüz'lerim gebe kaldı!
- Sen'in aşkınla mest olanların birbirlerine düşmeleri, birbirlerinden vefa kadehini kapmaları ne kadar hoştur, ne kadar güzeldir!
- Ey benim güzelim; yüzünün aşkı ile gönül aşkını hurafelerden, aslı esası olmayan şeylerden temizlemek, gerçekten de vaciptir!
- Islığını duydum; can kuşunun ayağındaki bağı çözmek, onu uçurmak bana farz oldu!
- O ay, daha ne zamana kadar bulut içinde gizlenecek? O'nu beklemekten canlar ağza geldi; şimdi, artık görünme zamanıdır!
- Ay yüzünün gül bahçesi, soğuk kış mevsiminden emin olmuş; ey sümbül kaşları biçilmekten kurtulmuş güzel!
- Sen, sakî olduktan sonra içmemek, ayık kalmak küfürdür; karanlık gecelerde ay gibi doğup gönül penceresinden içeri girdiğin zaman uyumaksa haram!..

- Sen'in gibi bir Yusufun güzel kokulu gömleğini ele geçirdikten sonra başka güzel kokulardan bahsetmek, onları övmek, misk ve anber sürünmek pek çirkin, pek soğuk düşer!
- Sevgiliye; "Senin güzel ayağının altını öpeyim!" dedim de, bana dedi ki: "0, ancak gözlere sürülür!"

939. Balçıktan yapılmış beden evi nerede, can evi, gönül evi nerede?

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün,

(c.IV, 1837)

- "Ya Rabbi! Sevgilinin maksadı ne; bir bilsem!" dedim. Kaçacağı yolu başlamış; gönlümü de, kararımı da almış gitmiş!
- Ya Rabbi! 0, beni nereye kadar çekecek; bir bilseydim! Yularımı tutmuş, her tarafa çekip durmada; niçin, ne maksatla çekip duruyor?
- "Ya Rabbi! 0, benim varım yağım; o, benim merhametli padişahım! Neden merhametsiz, taş yürekli olmada; bir bilseydim!" dedim.
- Ya Rabbi! Şu tüten dumanım, şu; "Ya Rabbi!" diye feryad edişlerim, sızlanışlarım sevgilinin kulağına erişebilecek mi, sevgilim bunları duyacak mı; bunları bir bilseydim!..
- Ya Rabbi! Bir bilseydim; sonunda beni nereye çekecek! Ya Rabbi; bu bekleyiş gecesi ne kadar uzadı!
- Ya Rabbi! Bu coşkunluğum nedir, yüzüme gerilen perde nedir? Çünkü, benim için herşey Sen'sin; bana bir de Sen'sin, bin de Sen'sin, Sen!..
- Her an, susarken de, söylerken de gözümde Sen'in aşkın, Sen'in hayalin var; benim rızıkım da Sen'sin, zamanım da Sen'sin!..
- Bazan, ona "av" derim, bazan "bahar" derim; bazan, ona "şarap" adını takarım, bazan da ona "mahmurluğum" derim!
- Balçıktan yapılmış beden evi nerede, can evi, gönül evi nerede? Ya Rabbi! Ben, buradan bıktım; asıl şehrimi, vatanımı arzu ediyorum!
- Ey gönül; galiba sen, işin farkında değilsin! Sen, asıl kendi şehriden sürülmüşsün; sen, burada gurbettesin! "Ey Allah'ım! Benim adamlarım nerede; soyum sopum nerede?" diye feryatlar içinde, şu kirli dünyada kalmışım!..
- Ya Rabbi; şehrimde geri dönseydim de, padişahımın merhametini, o şehirdeki dostum, sevgilim olan canların hepsini de görseydim!
- Kara yüzlü dünya gecesi, benim gündüzüme eş olamaz; benim ilk baharımın arkasından taş yürekli sonbahar gelmez!
- Ey gerçek duygulara, hakikatlere perde olan dudaklarım! Hiç susmuyorsunuz; boş yere konuşup duruyorsunuz! Bu manasız davul ne zamana kadar çalınacak? Ah, işte perde yırtıldı gitti!

940. İçinde Sen'in hayalin olan gönüle gam ve gussanın gelmesine imkan var mıdır?

•Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. IV, 1882)

- Sen, candan ibaretsin! Sen'i beden olarak gören kişi aynaya bakmıştır ama, aynayı meydana getiren demirin siyah renginden başka bir şey görmemiştir!
- Zatına yemin ederim ki; Sen'in ab-ı hayatın, ululuktan ötürü, yağ gibi üste çıkmaktan uzaktır!
- Ey yüzü ay gibi parlak olan güzel! Can, bir kerecik olsun senin ayağını öpse, o öpüşün lezzeti dudaklarında kalır da, mahşere kadar dudaklarını yalar durur!
- Gönlüme; "Nasılınsın?" diye sordum. Dedi ki: "Allah'a yemin ederim ki; hayaline ev olduğumdan beri. canıma canlar katmadasın!.."
- İçinde Sen'in hayalin olan gönüle gam ve gussanın gelmesine imkan var mı? Sen'in ab-ı hayatına dalan kişi, ölüm tehlikesinden korkar mı?

941. Ben, tamamıyla kendimden kopmuşum;kendi yanıma uğramam, kendi yüzüme bakmam!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. IV, 1841)

- Ey benim kötü zanlara kapılan güzelim; ne biçim bir zanna, ne biçim bir hayale kapılmışsın? Ey benim cana benzeyen ay yüzlü sevgilim; senin yüzünden hayale döndüm!

- Ölümünden sonra benim canım senin hayalini görürse, hemen onun peşine düşer; onu bırakmaz, onun arkasından koşar durur!
- Ben, o yüze, o güzelliğe kulum, köleyim; benim kemal ile, olgunlukla ne işim var? Senin kemalin bana yeter! Zaten, sende ne varsa onların hepsi benimdir; ben, senden ayrı değilim ki !..

941. Ben, tamamıyla kendimden kopmuşum;kendi yanıma uğramam, kendi yüzüme bakmam!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. IV, 1841)

- Ey benim kötü zanlara kapılan güzelim; ne biçim bir zanna, ne biçim bir hayale kapılmışsın? Ey benim cana benzeyen ay yüzlü sevgilim; senin yüzünden hayale döndüm!
- Ölümünden sonra benim canım senin hayalini görürse, hemen onun peşine düşer; onu bırakmaz, onun arkasından koşar durur!
- Ben, o yüze, o güzelliğe kulum, köleyim; benim kemal ile, olgunlukla ne işim var? Senin kemalin bana yeter! Zaten, sende ne varsa onların hepsi benimdir; ben, senden ayrı değilim ki !..
- Ben, tamamıyla kendimden kopmuşum; kendi yanıma uğramam, kendi yüzüme bakmam! Çünkü, gizli şeyleri gören gözüm, kusurlu şeylere, ayıplara bakmaz, onları görmez!
- İki gözüm de, senin seyrine dalmıştır! Ben, senden başkasına nasıl bir yüzle, ne gözle bakabilirim? Her iki gözümde de gözcü ve bekçi senin nurun değil midir?
- Zamanenin o şaşılacak güzeli yüzünden, zamanlar neşelenmiştir! O yere göğe sığmaz, o mekansız olan ayımın yüzünden, yerlerle gökler saf bir hal almıştır!
- Tebrizli Şemseddin yenini salladığından beri eşliğim, kanlı gözyaşları ile sulandı, bir an bile kurumadı!

942. Feryad etme de, senin yerine ben feryad edeyim!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c.IV,1827)

- Ey gönül; dün ne içtin? Doğru söyle, gizleme; suçsuz olup da susan kişiler gibi, yüzünü göğe çevirme!
- * Has bir şarap içmişsin, kurtuluş mezesi yemişsin! İçtiğin şarabın kokusu dışarı vuruyor; nafile ağzını güzel kokularla çalkalama!..
- * Elest gününde canın, senin sofranda bir şarap içti. Bu şarap yüzünden, artık sen, mekansızlık alemine sahipsin! Tutup da, şu anda içinde bulunduğun dünyaya kulluk etme, dünya malı için çırpınıp durma!..
- * Ey benim param parça olmuş gönlüm! Çare, onu görmektir; benim dayandığım, güvendiğim odur! Sen de aklını başına al da, bu dünyaya güvenme!
- * Sevgilim; bütün insanlar, senin "ney"in olmuş, her biri senin havanla dolmuş! Sema'a düşkün değilsen, can neyine el atma!
- "Ruhumdan üfürdüm!"-5 . dedin de, üfledin; herşeye, herkese bir nefes verdin! Mademki "ney"in senin nefesindir, bizim nefesimiz olmadıkça feryad etme! (5 Hicr Suresi, 15/29. ayete işaret .)
- Feryad etme de, senin için ben feryad edeyim! Sen kurtsun, ben çobanım; benim yerime çobanlık etmeye kalkışma!..
- Aşağı kişilerin şarabı dışardadır; arifin şarabı ise içerdedir! Zaten ağzın kokusu, durumu bildirir; dille söylemeye lüzum yok!

943. Aşk gamı, aşğın gönlünden bir an için olsun çıkıp gidince, gönül evi mezara döner!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c.IV, 1840)

- Ey benim güzel sesli, güzel nağmeli çalgıcım! Aşkı şöyle bir okşa, aşka dair başka bir nağme çal!..
- Canım, seninle neşeli; dilerim, sensiz kalmasın! Gönül, benim canımı sana verdi de, o, şimdi senin gamınla dost oldu, gamınla beraber yaşıyor!
- İnsana gam acı gelir fakat, aşk gamı şeker gibi tatlıdır! Artık bundan sonra aşk gamına, gam gözüyle bakma!
- Aşk gamı, aşğın gönlünden bir an için olsun çıkıp gidince, gönül evi mezara döner; evde bulunanların hepsi de mahzun olurlar, üzülürler!
- Senin ayağını bastığın toprağın tozu, bizim gözümüze sürmedir; senin derdin, gönüle rahatlık getirir! Ey insan yaratan padişah; Sen'in eşin, benzerin yoktur!
- Seni tanıdığımdan beri tuz gibi eridim; zaten ben, zandan ve şüpheden ibaretim! Zan ve şüphe, insan "yakîn"e, yani tam inanca ulaşınca yok olur gider!..

- Gönül karalığıyla, adeta gece gibiyim; Sen'se güzel, parlak, üstün bir aysın! Yol gören, yol gösteren ayın yüzüne karşı gece yok olur gider!
- Aşk, Sen'in yüzünden can gibi olmuştur; akıl, Sen'in yüzünden okumaya başlamıştır! Maden de, mekan da Sen'in kırıntılarını aramadadır! Deniz bile Sen'in yüzünden inci taneleri devşirmededir!
- Sen'in mestin olan boşboğazdır, söylenip durur! O, iki dünyadan da usanır! Aşık, Sen'in peygamberin olmuştur; her yerin baş tacıdır!

944. Toprakta çürümek, hayvan işidir; gönlün, canın işi değildir!

Mef'ulü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ulün

(c. IV, 1892)

- Her akşam yemek yemek için sofrayı kurmak adettir; bizse, orucumuzu senin hayalinle açarız!
- Ey oruç tutanlara lütfü, ihsanı, Hz. Mesih gibi gökten sofrayı indirmek adeti olan Allah'ım!
- Mademki gönlün gıdası Sen'in sevgi mutfağından geliyor, oraya varmamız, 3 gıdaya tam kavuşmamız gerekiyor!
- Bize, ab-ı hayat da o gönül ateşinden gelmededir! O yüzdendir ki, biz, hoş kokulu ladin külü gibi neşeli bir halde yanarız!
- Toprakta doğmak, toprakta çürümek hayvan işidir; gönlün, canın işi değildir!

945. Şu görünen beden, benim gölge varlığımdır!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. IV, 1824)

- Ey benim canıma canlar katan ay yüzlü sevgili; ben, senin ayrılığına dayanamıyorum! Bana cevr etme, cefalarda bulunma; ben, bu cevlere, cefalara layık değilim; ben, bunları hak etmedim!
- Ateşler içinde yanıyorum ama, ey benim devlet kuşum, başıma gölge düşünce, bana cevri de hoş geliyor, cefan da!
- Dün, hayalin bana geldi de; "Gam yeme, üzülme!" dedi. "Ey derdi bana deva olan sevgili; ben, gam yemiyorum!" dedim!
- Dedi ki: "Ben, gamı sana gölge yaptım; iki dünyayı da senin emrine verdim! Ama, eğer sen bana kavuşmak istiyorsan, ikisinden de vazgeç; hem dünya nimetlerini, ahiretteki cenneti bırak, hem de gamlara, kederlere dal!"
- Dedim ki: "Ecel gelse de, can bu balçık bedeni terk edip gitse! Hayatı ve dirilmeyi arzu ederek cana doğru gidersem, sen varken canı tekrar ararsam, ayaklarım kırılınsın!"
- "Evet!" dedi. "Sen, ibret için şu güle bak; kaza ve kader onu dalından ayırsa, başını koparsa bile gülmeyi bırakmaz; gülerken takdirimin ayaklarına başını kor!"
- Ona dedim ki: "Yüzümü ekşitirsem, bunu, sevgimi görüp de beni kıskanrnasınlar, sevgime göz değmesinler diye yapıyorum!"
- Dedim ki: "Ben, ötelere gelip bu bedene girdim, iki-üç gün bu bedende kaldım! Bu balçık bedenden beni geldiğim yere ne zaman çağıracaklar?" diye korku ve ümit ile yaşıyorum.
- Dedi ki: "Sen, balçıkta değilsin; sen, bu taraftasın, mana alemindesin! Şu görünen, senin gölgendir! Benim sanatım, seni tuttu, bu mana aleminden aldı götürdü, balçık bedene hapsetti; bir gölge varlık olarak seni, birkaç gün için bu dünyada bıraktı!"
- Dilberim, beni yaratanım bu sözü söyleyince, aklım başımdan uçtu gitti! hikayenin kalan kısmından aklı-ı kül bile bir koku alamaz! Artık, ben kim oluyorum da konuşuyorum, konuşmak benim ne haddime!..

946. Harfler, seni anlatmaya kafi gelmiyor!

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. IV, 1877)

- * Ey gönül! Seni anlatmaya dilim dönmüyor, gücüm yetmiyor; harfler, seni anlatmaya kafi gelmiyor! Seni anlatmak için yeni harfler, yeni kelimeler bulmak gerek!
- * Çalgıcı da, çalgıya, benim vuruşlarımla vurmada, benim gönlüme göre çalmada! Dilimin yerine bütün varlığım onun çalılarında, vuruşlarında dönüp duruyor! Gönlümün halini o vuruşlar dile getirmedi!..
- * Sakînin güzelliği karşısında kadeh de sarhoş olmuş, şarap da; benim canıma, benim cihanıma can da hayran olmuş, cihan da!
- * Gayb aleminden bir la'l, bu dünya mağarasına düştü! O, benim madenimin yüceliğini gördü de, şaşırıp kaldı!

* Dün gece can, o ay yüzüye diyordu ki: "Gönlümü incittin, yaraladın! Ey merhametsiz sevgilim; acımadan attığın kanlara bulanmış şu oka bak!"

947. Ey bahçıvan; sonbahar geldi!

Müstefilün, Müstefilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün

(c. IV, 1794)

- Ey bahçıvan, ey bahçıvan; sonbahar geldi, sonbahar geldi! Dallarda, yapraklarda gönül derdinin eserlerini seyret!..
- Ey bahçıvan; dikkat et de, ağaçların içten gelen feryatlarını duy! Her tarafta, dilsizce ağlayıp inleyen yüzlerce can var!
- Gözler sebepsiz yaşarmaz, dudaklar sebepsiz kurumaz! Gönlünde bir dert olmadıkça, kimsenin yüzü sararmaz, sapsarı kesilmez!..
- Hasılı, gam kargası geldi! Nispet verir gibi; "Gül bahçesi nerede, gül bahçesi nerede?" diye sorarak sitemlerle bahçeye ayak bastı!
- Süsenler nerede, ağustos gülleri nerede? Selviler, laleler nerede? Çayır ve çimenler, yeşiller, yeşil elbiseler giyinmiş güzeller nerede? Erguvan nerede, erguvan nerede?
- Meyvelerin dadıları nerede? Ağaçların, herkese, bütün canlılara sunduğu ballı sütlü meyveler nerede? Herkesin canı acıkmış, süte hasret kalmış!
- Güzel sesli bülbül nerede? Huhu diye öten üveyik kuşu nerede? Nerede, güzeller gibi yakışıklı tavuslar, dudukuşları nerede?
- Sanki onlar, Hz. Adem gibi, bir buğday tanesi yediler de, cennetten kovuldular, dünyaya, bu imtihan yerine geldiler; taçları başlarından uçtu, elbiseleri üstlerinden döküldü!
- Gül bahçesi, Hz. Adem gibi, mahrumiyetlere düştü, herşeyini kaybetti ama, ümidini kaybetmedi; hem ağlıyor, hem bekliyor! Söylediği, tekrar ettiği söz de şu: "Lütuf ve kerem sahibi Allah'tan ümit kesmeyin; lütuf ve kerem sahibi Allah'tan ümit kesmeyin!"6 (6-Zümer Suresi, 39/53. ayete işaret edilmektedir.)
- Bütün ağaçlar saf oldular! Hepsisi de yaşlı; siyah elbiseler giymişler! Herşeylerini kaybetmişler; bir yaprağa bile sahip değiller! Bu imtihan yüzünden ağlayıp feryad ediyorlar; feryad edip ağlıyorlar!
- Ey leylek, ey köy ağası; lütf et de, soruma cevap ver! Neredesin, yerlere mi geçtin, yoksa göğe mi çıktın?
- Sonunda, bahçedekiler dile geldiler de; "Ey düşman karga!" dediler. "0 herşeye hayat veren su, gül bahçesine yine akar; tıpkı cennetler gibi, bu alem, yine renklerle, kokularla dolar!
- Ey saçma sapan söylenip duran karga! Üç ay sonra görürsün; senin inadına, yine dünyanın bayramı gelir, yine dünyanın bayramı gelir!.."
- Canavara benzeyen sonbahar ölüyor; elbette onun mezarını çiğner ve tekmelersin! Ey bekçi, ey bekçi; işte şimdiki devlet sahibi doğuyor!
- Ey yararlı, güzel işler yapan güneş; yine Hamel burcuna gel; ne buz, ne çamur; etrafa anberler saç, anberler saç!..
- Ey güneş! Gül bahçesini gülüşlerle doldur, şu ölüleri dirilt; şimdiden mahşeri meydana getir!
- Görmüyor musun; tohumlar kabuklarını yarmış, hapisten kurtulmuşlar; biz de, evlerimizin kucağından kurtulup bağlara bahçelere gidelim! Bahçeler, bize, gayb aleminden yüzlerce armağanlar getirmiş, yüzlerce armağanlar getirmiş!..
- Gül bahçesi yüzlerce gülle dolar, dedikodu biter, zaman doğurmaya başlar, zaman doğurmaya başlar!
- * Leylek, gök gibi yüksek bir köşkün üstüne yuva yapmış, leklek diye öterek; "Ey yardımı dilenen Allah; mülk Sen'indir, mülk Sen'indir!" demek istiyor!
- Bülbül.sesi ile saz çalar; üveyik huhu diyerek öter! Öbür kuşlar da, civan bahtın. genç talihin çalgıcısı olarak gelirler!

-7

(7-Hz. Mevlana, bu iki beyitte taklidî ahenk sanatı yapmıştır. Arapça "lek" "senindir" manasına geldiği için leyleğin "leklek" diye ötüşünden; "Allahım; mülk Sen'indir!" anlamını; üveyik kuşunun "huhu" demesinden "0, 0" yani "Allah, Allah" manasını çıkarmıştır.)

- Bütün ölülerin dirilip kalktıkları bu kıyamete öyle şaşım kaldım ki, artık söz söyleyemiyorum; sözü bitireceğim! Zaten gönlümdeki düşünce ve duygulan anlatmaya imkan yok!
- Babacığım; sus da, bahçedeki kuşlardan, ötelere, gayb aleminden gelen haberleri dinle! Sanki onlar, mekansızlık aleminden uçarak gelen birer oktur!

948. Ben her gazeli bitirdiğim zaman, gönlüm, coşarak söylediğim sözlere tövbe etmek istiyor!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. IV, 1823)

- Sana doyamıyorum; benim, bundan başka bir suçum yok! Ne olur; Sen de, benim verdiğim zahmete, meşakkate doyma, ey benim iki dünyada da sığındığım aziz varlık!
- Küp de, sakî de, onun su tulumu da benden doydular, usandılar! Ama, benim içimdeki aşk deryasının balığı hiç de doymuyor; her an biraz daha susuz!
- Ben, gerçek yolumu buldum; aşk denizine gidiyorum! Artık, size ihtiyacım kalmadı; testi kırın, tulumu da yırtın!
- Bilmiyorum; ne zamana kadar şu zavallı gönlüm sızlanıp duracak! Vah benim yıkılmış, harap olmuş gönlüme! Ne zamana kadar bu dudaklarım padişahın hayaline karşı feryad edip duracak?
- Denize doğru git de gör; aşk dalgaları nasıl coşup köpürüyor ve benim gönül evim o dalgalar arasında nasıl gark oluyor!
- Dün gece, evimin ortasında, aşk ab-ı hayatı coştur köpürdü, dalgalandı; dün de, Yusufum, ay gibi gönlümün kuyusuna düştü!
- Ansızın sel bastı, harmanımı sildi süpürdü! Gönlümden de bir aşk dumanı yükseldi ve tarlayı da, buğdayı da yaktı!
- "Harmanım elden gitti!" diye gam yemiyorum; niçin gam yiyeyim? Ay yüzlümün nur harmanı, benim için yüzlerce harmandan daha değerlidir!
- Ben akıl, fikir, bilgi istemiyorum; O'nun bilgisi bana yeter! Sevgilimin güzel yüzünün nuru, gece yarısında bana seher vaktini getirir, tan yerini ağırtır!
- Yine gam askerleri toplanıyor; bana saldıracaklar! Fakat ben, gam ordusundan ürkmüyorum; benim bölük bölük aşk ordularım o kadar çok ki, göklere dayanmış!
- Ben her gazeli bitirdiğim zaman, gönlüm, coşarak söylediğim sözlere tövbe etmek istiyor! Ama Cenab-ı Hakk'ın dileği, gönlümün yolunu kesiyor ve onu tövbeden alıkoyuyor!

949. Ben, varlıktan kurtulmuşum, yok olup gitmişim; zerre zerre her şey, benim yokluktaki ihtişamımı anlatıyor!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c.IV, 1825)

- Ben sevincim, sevinç benim! Zühre yıldızı bile benim neşeli nağmelerimi çalıyor; aşk, aşıklar arasında benim için cilveleniyor!
- Aşk, mest olup da hoş bir hal alınca, kendinden geçer, huysuzluğa, çekişmeye başlar; gönlünü kaptıran aşıklar gibi, benim sevdami yayar, beni herkese duyurur!
- Sevgili, benim nazımı canla başla çeker, beni hırpalır, yüzümü tırmalar! "Benim yerime neler yapıyor!" diye felek, ona hased eder!
- Ben, başımı ellerimin arasına almışım, varlıktan kurtulmuşum, yok olup gitmişim; zerre zerre her şey, benim yokluktaki ihtişamımı anlatıp durmada!
- Ah! Gün geçti gitti; lütf ahusu da arslanlaştı! Sevgili de, dost da sözlerimden, yalvarmalarımından usandılar!
- Sevgili gitti; gönül, bütün gece, balçık bedende üzüntü içinde kaldı! Ben, sabah şarabı vaktine kadar acı bir humarın sersemliği ile çırpınıp duruyorum; vah bana!
- Sabah şarabı içilecek zaman gelir, tan yeri ağarır, güneş gökyüzünde bayrağını yüceltir! Şu iki kat olmuş, bükülmüş bedenim yine düzelir, yine selvi gibi tazeleşir, boy atar!
- Güzel yüzlü can sakisi, Hakk'ın rızasını kazandığı için kendini üstün gören zahidin elini ayağını kaybetsin diye, testi testi şarap sunmaya başlar!
- Ey sakî! Benim gönlümü almak istiyorsan, Allah rızası için, o en büyük kadehi pirimin avucuna koy!
- Sakî dedi ki: "Ben, ona şarap verdim; onu gönlümün, canımın içine aldım! Benim sıfatlarımdan ona kol kanat verdim; onu, ötelere doğru uçurdum gitti!"
- Pîr, şimdi elden çıktı; adam akıllı mest olup yıkıldı! Artık onun, benim nükteli sözlerime cevap verecek hali kalmadı!
- Adam öldüren sakîm eğer beni öldürürse, şikayetçi değilim, pek hoşum! Onun sunduğu, onun vergisi şaraptır; benim cömertliğim de, can vermektir!
- Ey benim şarap verenim! Aslında, şarap sensin; bense, testiden ibaretim! Su sensin, ben kuru dereyim! Ey benim sakim; mahallede mest olan benim!
- Daima benim emir verenim, hakimim, padişahım, Allah'ım olduğu içindir ki, ben, O'nun aşk dertlisiyim; O'nun aşk küpünün dibinde oturmuşum!

950. Sararmış yüzüm ve döktüğüm gözyaşları, gönlümün ve aşkımın şahididir!

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün

(c.IV, 1814)

- Senin aşkın bana, gönlümün dertleri ile, belaları ile dolu bir kadeh getirdi! Ona; "Ben, şarap içmem!" dedim. O, bana; "Gönlümün hatırı için olsun, bunu al, iç!" dedi!

- Sonra bana kendi irfan şarabından sundu ve; "Bunun nasıl bir şarap olduğunu sana söyleyeyim!" dedi. "Bu acıdır ama, hazmı kolaydır; gönlümün vefası gibi hoştur!"
- Biz, içtiğimiz şaraplardan mest olmuşken, bir taraftan Ruh-ı Emîn çıkageldi. Ben hemen; "Şu gönlümün haline bak!" diye onun önüne koştum!
- 0; "Ey Allah'ın sırrı; yüzünü herkese gösterme!" dedi ve sonra, gönlüme aşına olduğu için, onunla buluştuğundan ötürü, Allah'a şükür ve senada bulundu!
- Ve dedi ki: "İşte, o dediğin olamaz; senin aşkın gizlenemez! Senin aşkına perde olacak şey nedir; öyle bir şey var mı?"
- Senin aşkın çok kan dökücüdür! Dünyanın en ünlü kahramanı Rüstem bile onun karşısında çaresiz kalır! Uhud Dağı ona dayanamayıp parça parça olursa, benim zavallı gönlüm ne yapabilir?"
- Padişahım çadırıma geldiği zaman benim için ne hoş, ne mutlu bir zamandır! Keremi ile benim kaftanımın bağıni çözer de,
- Bana der ki: "Bensiz perişan oldun, sararıp soldun! Bana yaklaş da, gönlümün sevdası seni canlandırın, sana hayat versin!"
- Ona dedim ki: "Hani sizin lütfunuz? Kölenizi siz arayınız; gönlümün bağıni çözmelerini sizden başka bilen kim var?"
- "Hayır!" dedi. "Seher vaktinde gönlümden esip gelen rüzgarla, güllerden ve nergislerden daha çok sonsuzlaşır, tazeleşirsin!.."
- Dedim ki: "Ey her derde, her belaya gereken devayı veren, çare olan aziz varlık! Senden başka deva yoktur; gönlümün devası, ancak sensin!"
- Her ağacın, her dalın meyvesi, O'nun cömertliğinin, kereminin şahididir; sararmış yüzüm, döktüğüm gözyaşları da gönlümün, aşkımın şahididir!

951. Bari, canıma şu dilden başka bir dil ver!

Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'iliin

(c.IV,1791)

- Bana, hoş bir koku geliyor; bu koku, belki sevgiliden geliyor, belki de vefalı o mest sevgili beni anarak şarap içmededir!
- Ey canımı ve gönlümü menzil edinen sevgili; nasıl olur da senin gönlünden çıkarım? Sen, her an, benim hasta gönlüme bir macun hazırlamadasın!
- Bu söylediklerim, bu sözlerim, benim gönlümün hallerine, çektiklerime perdedir! Gül bahçesine benzeyen gönlüm, diken gibi olan düşüncemden öyle utanıyor ki...
- Bu sevdama layık nara nerede; benim nurlarımı saçan bir güneş ve ay var mı?
- Ya Rabbi! Canıma şu dilden başka bir dil ver de, Sen'in büyüklüğünü, Sen'in birliğini ederken gönül sazımın teli kopmasın!
- Gönlümün sabrını kararını aldın da, beni mest edip yerlere yıktın! Nerede bilgim, nerede hilmim; nerede her şeyi anlayan aklım?
- Uyumuş olan gönlüm uyandı; gece mest olan varlığım ayıldı, kendine geldi! Yağmurla dolu olan gönül bulutumdan canıma bir şimşek çaktı!
- Ey gözlerime ibret kesilen sevgili; önce gidenlerin de, sonra gidenlerin de gözleri, benim sana karşı duyduğum aşk gibi bir aşk görmedi!
- Bir gün olsun kendimden geçeyim de, iyiye de, kötüye de aldırmayayım; herkesin muhtaç olduğu, fakat kendisi kimseye ihtiyaç duymayan Allah'ın sıfatlarını, büyüklüğünü, eşsizliğini söylemeye başlayayım!
- Bir gece de nedir ki! Yüzyıllar geçti de, bu ateş yine sönmedi, bu cehennem yatışmadı! Ben hayadan, utançtan su kesildim de, bu ateş, yine sakinleşmedi!
- Her an, daha fazla gençleşmedeyim, daha fazla kendimden gizlenmedeyim; O'nun lütufları sayesinde daha da fazla güzelleşmedeyim!

952. Aşk, göklere uçmaktır!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Fe'ülün

(Dîvan-t Kebîr, c. IV, 1919)

- Aşk; her an göklere uçmaktır, yüzlerce perdeyi yırtmaktır!
- Aşk, önce kendini nefsinin isteklerinden kurtarmak, nefsanî yollarda yürümekten ayak çekmektir!
- Dünyayı yok saymak, görmemezlikten gelmektir; geldiği ve tekrar gideceği alemi düşünmek, kendini anlamaya, bilmeye çalışmaktır!

- Gönüle dedim ki: "Ey gönül! Aşıkların arasına karışman, herkesin bakmadığı
- Yönden cihana bakman, gönüllerin sokaklarında koşman kutlu olsun! » Ey gönül! Bu duygu sana nerden geldi, bu çırpınma nedendir?
- Ey gönül kuşu, kuşların dillerini söyle! Ben, senin kapalı sözlerinin anlamını bilirim!"
- Gönül dedi ki: "Şu balçıktan yaratılmış eve uçup gelmeden önce, iş yurdunda, ezel aleminde idim!
- Sonra o iş yurdundan, o sanat evinden uça uça, sanatı yaratanın evine geldim!"

953. "Güneş nasıldır?" diye soranlara, yüzünü göster;

"Tıpkı böyle!" de!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. IV, 1826)

- Birisi sana; "Güneş nasıldır?" diye sorarsa, ona yüzünü göster de; "Tıpkı böyledir!" de! Eğer sana ay'dan bahsederse, damın üstüne çık, ona seslen;
- "Tıpkı böyledir!"de!
- Kim peri kızı görmek isterse, ona yüzünü göster; miskten bahsederse, saçlarını çöz; "İşte böyledir!" de!
- Kim sana; "Acaba ay bulutların içinden nasıl sıyrılır çıkar?" diye sorarsa, kaftanının düğmelerini birer birer, yavaşça çöz, ona kendini göster de; "Tıpkı böyle çıkar!" de!
- Birisi sana; "Acaba Hz. İsa ölüyü nasıl diriltti?" diye sorarsa, dudaklarını uzatıp onun önünde bize bir öpücük ver ve; "İşte böyle diriltti!" de!
- Kim; "Acaba aşk şehidi nasıl olur?" diye sorarsa, ona bizi, bizim canımızı göster ve; "Tıpkı böyle olur!" de!
- "Can bedenden ayrıldıktan sonra nasıl olur da geri gelir ve tekrar bedene girer!" inancını inkar edenlere karşı, gel, evimize gir de; "İşte böyle olur diye göster!"
- Her nerede olursa olsun, bir aşk feryadı duyarsanız, Allah hakkı için biliniz ki, o feryad bizim hikayemizdir, bizim feryadımızdır! "Bizim feryadımız, işte böyledir!" demektir!
- Dostun vuslat sırrını seher rüzgarından başka kimseye açmadım, söylemedim! Seher rüzgarı da, kendi sırrının safası yüzünden; "Evet" dedi; "Tıpkı böyledir!"

954. Ağızımızdaki dil, gönül kapısının halkasıdır!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c.IV, 1821)

- Aşk ab-ı hayatını damarlarımıza, iliklerimize dök, akıt; gece karanlıklarında geçen hayatımızı, sabah şarabının aynasına, parlaklığına çevir!
- Ey yeni bir manevî neşenin mayası olan şarap! Sen, benim bedenimde değil de, canımın damarları içinde ak! Gökleri gösteren bir kadeh ol; her iki cihandan da uzak dur!
- Mademki, aşk okları yağdırmak senin adetindir ve aklım da senin avın olmuştur, o halde, yay yüksüğüne benzeyen kalbimi parmağına tak da, bu defa okunu canıma nişan al!
- Akıl bekçisi seni aşk yolundan alıkoymak isterse, bir kurnazlık et ve bir bahane ile onu başından sav; ondan kaç, kurtul!
- Kalk, külâhını yana eğ; gam ve keder tuzaklarından sıçra ve kurtul! Ruhun yanağını öp, sevincin saçlarını tara!
- Kalk, gökyüzüne yüksel; meleklerle tanış, dost ol! Gerçek sevgilinin kapısına, sıdk durağına gel; o eşiğe baş koy!
- Mademki gönlüne sevgilinin güzel hayali yerleşti, mademki sen de aşkın tesiri ile eridin, hayale döndün, artık yürü; git, gönlü ve akli kendine yurt edin!
- Önünde iki leğen var; birinde ateş, öbüründe altın dolu! Aklını başına al da, elini aşk ateşi ile dolu leğenin içine sok!
- Musa Kelimullah gibi yap; altın dolu leğene bakma! Aşk ateşini ağzına al ve dudağını alev vatani yap!
- Ey sakı; senin için gücün, ikiliği def etmektir! Gel; gel de, elime o birlik kadehini, tek kadehi sun; ayrılığı, aykırılığı ortadan kaldır!
- Bu dünya vatanının altı yönü vardır! Orada kibleler çoktur; tek bir kible arama! Yürü; sen, yoklukta yuva kur; orada yönsüzlük, vatansızlık kible yeridir! Yokluk sırrını anlamaya çalış!..
- İçinde yaşadığımız zaman, bir eskicidir; hep eskiler alır satar! Sen, orada ölümsüzlük arama; ölümsüz yaşayış yaylasını, zamanın dışında ara!
- Ağızımızdaki dil, gönül kapısının halkasıdır; hep konuşup durarak neden kapı halkası olup kalıyorsun? Sus, konuşma; cana kavuşmak için kapıyı kır da içeri gir!

955. Feryad, şu çok çabuk geçen ömürden feryad!..

Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün

(c. IV, 1789)

• Ey aşıklar, ey aşıklar; dünyadan göçme zamanı geldi çattı! Kulağım; "Kervan kalkıyor haberini veren göç davulunun sesini duyuyor!

• İşte şimdi, kervanbaşı kalkmış, herşey hazırlanmış, yükler de develere yüklenmiş; "Ey kervan halkı; uyanın, kalkın! Ne olur ne olmaz, yollar tehlikelerle dolu; bize hakkınızı helal edin!" diyor ! -8

(8-Şîrazlı Hafız merhum bir gazelinde;

"Sevgiliye giden yolun menzillerinde nasıl dinlenir, nasıl zevk u safaya dalabilirim? Kervanın çanı; 'Yükleri bağlayın!' diye feryad edip durmada!" demiştir.)

• Bu hayat yolunda önden arkadan gelen sesler, göç sesleri, kervan sesleridir; develerin boynundaki çan sesleridir! Bizden evvel göç edenler, ölüp gidenler olduğu gibi, bizden sonra da dünyaya gelenler var; bir çok canlar, mekansızlık aleminden gelmede, sayılı nefeslerini almaya başlamadalar!

• Ötelerden, yıldızlardan, şu baş aşağı dönmüş kandillerin ışıklarından, şu masmavi gök perdesinin ardından, gizli şeyleri açığa vurmak için dünyanın her tarafından bölük bölük şaşılacak insanlar gelmedeler!

• Şu dolap gibi dönüp duran gökyüzünden, sana ağır bir gaflet uykusu gelip seni bastırmış; sen, aklını başına al da, şu ağır uykudan sakın! Feryad, şu çok çabuk geçen ömürden feryad!..

• Ey gönül; sevgiliye doğru git; ey yar, yarin yanında bulun! Ey bekçi, uyanık ol; bekçiler uyumaz!

• Sen, balçıktan yaratılmış idin, gönül oldun; bilgisizdin akıllandın! Seni bu çeşit buraya getiren, yine çekip sürüyerek seni buradan oraya götürecektir!

956. Dünyada görülen bütün güzelliklerde, her güzel yüzde, O'nun nuru var!

Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün

(c. IV, 1809)

• Dün bahçede, sevgilinin hayali, gülün etrafında dolaşıp duruyordu. Ona; "Bahçede neden dolaşıyorsun? İçeri gir de, yüzünün nuru ile gönlümü, gönül sırlarımı aydınlat!" dedim!

• Ey yüzünün baharı ile ömrümü tazeleyen, yeşerten sevgili! Benim canım da, herkesin canı da, aşk tesirine kapılarak yaptığım işlere hayran oldular, şaşırdılar!

• Ey padişahlar padişahı, ey benim sultanım; ey benim sultanımın sultanı! O yanık olan canımı ateşlere attın, yaktın!

• Yalnız yeryüzündeki insanların değil, gökyüzündeki meleklerin bile canı olan sevgili; ey denizlerdeki balıkların adını andıkları, tesbih ettikleri eşsiz varlık! Dünyada görünen bütün güzelliklerde, her güzel yüzde kendinden bir nur, bir iz, bir tatlılık bulunan güzeller güzeli! 9

(9 Arif-i rabbanî İbn-i Fariz hazretleri meşhur Ta'iyye-i Kübra Kasîdesi'nin 242. beytinde şöyle buyurur:

"Her gencin ve her güzel kadının güzelliğinde, Hakk'ın, muvakkat bir zaman için verdiği bir güzellik vardır!")

• Her büyük varlığın, her üstün, her ulu varlığın ulusu Sen'sin; her peygamberin yol göstericisi, delili Sen'sin! Hem hüküm yürütürsün, hem adalet sahibisin; hem de benim çaresiz aşk derdime Sen çaresin!

• Güneşinin parlaklığı ile şu değersiz toprağım, şu naçiz bedenim gizli bir altın hazinesi oldu; her tarafa uçan düşüncem, işğinla, nurunla kanatlandı!

• Sen'in lütuf kucağında bir çeng gibi nağmelerle doluyum; yavaş vur da, tellerim kopmasın!

• Can bahçesine rahmetinin ilkbaharı gelince, dikenler ya güller arasında kayboldu, yahut da bütün dikenlerim gül halini aldı!

• Beni yokluktan var eden, beni yaratan, her an beni söyletmede! Sonunda da, beni söyleten kerem buyurdu ve bütün söylediğim sözler, 0 oldu!

957. Ey alemlere rahmet olarak gönderilen aziz Peygamberimiz Efendimiz!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(Dîvdn-ı Kebîr, IV, 1974)

*Ey gökleri aydınlatan ilahî çerağ, ey yeryüzünü nurlandıran Allah'ın rahmeti benim dertli halimi gör, feryadımı, iltihallerimi dinle, işit!..

*Yüzlerce beladan kaçtım, senin merhametine, inayetine sığındım! Merhamet elini başıma koy, beni okşa; yahut iyilik ve ihsan eteğini aç, iyilikler saç!..

*Ya benim muradımı ver, isteklerimi kabul buyur, yahut bu murad ve istek duygusundan beni kurtar, bu dünya duygularını, isteklerini benden al! verdiğin lütuf sözlerini yarına bırakmaktan vazgeç, geciktirme; bugün vadini yerine getir! Ya öyle yap, ya böyle yap!..

*Ey nebîler sultanı! Ya; "Şüphe yok ki Biz, sana apaçık bir fetih vermişizdir "10 kapısını aç da, yüzlerce zevk u safe gülistanları, yüzlerce neşe yaseminleri seyredeyim,

*Yahut; "Senin göğsünü açıp genişletmedik mi?"11 ayetinin ilhamlar taşan memba'ından su, şarap, süt ve bal, bu dört çeşit lütuf, iyilik, ihsan, aşk manevî ırmaklarını gönlüme akıt, feyizlerle coşayım!

*Ey Senayî, ey büyük veli; yürü! Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz'in mübarek ruhundan meded, yardım iste; "Mustafa, alemlere rahmet olarak gönderilmiştir!"12

10. Fetih Suresi 48/1.

11. İnşirah Suresi 94/1.

12. Enbiya Suresi 21/107.

958. Bir zamanlar beden yoktu; ben, tamamıyla candan ibarettim!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. IV, 1822)

- Ey cevrenden, cefasından ahım göklere yükselen sevgili; bu kadar cevr etme! Beni çekemeyen, bana hased eden kişi, çektiklerimi duyar da sevinir!
- Gönlümü sen aldın; benim sevgilim sensin! İşime gücüme parlaklık veren, yoluna koyan sensin; bağım bahçem sensin, baharım da sensin! Ben, senin için yaşıyorum; ben, senin için varım!
- Sen, benim en yakın dostum idin; tuttun benim gece uykularımı çaldın ve bana yeni bir hırsızlık gösterdin! Halbuki, benim senden başka bir karım yok!
- Sen, benim canımsın; sen, benim dünyamsın, benim gökyüzümün Zühre yıldızısın! Öd ağacına benzeyen gönlüme ateş attın, yaktın!
- Bir zamanlar beden yoktu; ben, tamamıyla candan ibaret idim, seninle göklerde beraber idim! O zamanlar birbirimizle konuşuyorduk; ne benim söz söylemem vardı, ne de söz işitmem!

959. Biz, dönüp efendimize gidenlerdeniz!

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Fa'ilat

(Dîvan-ı Kebîr. V, 2129)

- Biz, dönüp yine efendimize, yaratanımıza gidenlerdeniz; hem de tertemiz bir öze! Çünkü biz, O'na isyan edenlerden değil, emirlerine boyun eğenlerdeniz!
- Efendimiz ne diye bizi satın almaya kalkışır? Zaten biz, kendimizi O'na satmışız!
- Acıkan kişi fazla yerse, mide fesadına uğrar! Fakat biz, O'nun bakışlarına acıkmışız!
- Sen ölüp gidince, toprak altına atılınca, ebediyen zayı olup gideriz sanırsın! Halbuki bizler, vade verdiği yerde O'nunla tekrar buluşacağız!

960. Ey canıma can katan! Perdeyi kaldır; Sen'i görmek istiyorum!

Fa'ilatün, Fa-ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c.IV, 1963)

- Ey benim canıma can katan hayatım; perdeyi kaldır! Ey benim gamıma, ke-derime ortak olan, nerde olursam olayım, daima benimle beraber bulunan Rabbim! Ey geceleri bana dost olan sevgili!
- Ey vakitli vakitsiz benim yalvarışlanımı yakarışlarımı duyan, ey varlığımın bütün zerrelere sevgi ateşi salan Rabbim!
- Sen, bütün şekillerden münezzehsin, berîsin; canlardan bile temizsin! Suretin, şeklin yok! Fakat, benim bütün şekillerimin mîknatısısın; bütün varlığım Sana doğru koşmada, Sen'de yok olmadadır!
- Bu gece. kimselerin gelmediği تنها gecelerden biridir! Benim kimsesizli-ğime acı, lütf et ve gel; gel de, bu تنها gecede Sana sevda defterimi okuya-yım, seni ne kadar çok sevdiğimi uzun uzun anlatayım!

961. İçimde, ölümden başka devası olmayan bir dert var!'3

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstefiliin, Fe'ülün

<Dîvan-ı Kebîr. IV, 2039)

- Git; başını yastığa koy, beni yalnız bırak! Geceleri dolaşıp duran, yanmış yakılmış müpteladan v .'.geç!
 - Biz, geceleri, yapayalnız, sabahları kadar sevda dalgaları arasında çırpım dururuz! İstersen, şimdi başla; istersen, hicranınla bize cefa et!
- 13 Hz. Mevlana'nın ölümünde söylediği şiiri; oğlu Sultan Veled'e hitap ediyor!
- Sen benden kaç ki, sen de benim gibi dertlere düşmeyesin! Sen, dert) lunu terk et de, kurtuluş yolunu seç!
 - Biz, gam köşesinde gözyaşları dökerek sürünmekte, inlemekteyiz; isters gel, gözyaşlarımızla yüz yerde değirmen kur!
 - Bizim, kalbi kara taş gibi sert, merhametsiz bir sevgilimiz var! O, aşıkları dürür de, kimse ona kanının bahasını sormaz!
 - Güzeller padişahı için, ahde vefa etmek gerekmez! Ey yüzü sararmış aş sen, sabr ederek ahbine vefa göster!
 - tçimde, ölümden başka devası olmayan bir dert vardır! Ben, nasıl olur "Gel bu derde deva kıl!" diyebilirim?
 - Dün gece rüyamda, aşk mahallesinde bir ihtiyar gördüm; "Bizim tarafa gel!" diye eliyle bana işaret etti!
 - Eğer hakikat yolunda bir ejderha varsa, zümrüt gibi de bir aşk vardır! İç o aşk zümrüdünün saçtığı ışıklarla ejderhayı def et!
 - Artık yetişir; birşeylerden bahsetme! Çünkü ben, kendimde değilim! Eğer senin hünerin varsa, Ebu-Alî Sîna'nın tarihini söyle, Ebu'l-ala Mu'arra'nın öğütlerinden bahset!

962. Biz, orucumuzu gök sofrası ile açarız!

Mef'ulü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ülün

(c. IV, 1892)

- Her akşam sofrayı kurmak nasıl adetsen, bizde de ey sevgili, orucumuzu senin güzel hayalinle açmak adetimiz olmuştur!
- Senin hayalinle, seni düşünerek oruç bozanlara, lütfedersin, yüzlerce ihسانlarda bulunursun! Bu, Hz. İsa'nın yukarılardan gök sofrası indirilmesi gibi olur !
- Gönülün gıdası senin aşk mutfağından olunca, yer sofrasından el çekerek uzakta durmak gerektir!
- Gıda olarak bize, o gönül ateşinden hep ab-ı hayatlar sunulur! Biz, gönül ateşinin üzerinde hoş kokulu ladin yağ gibi sevinerek yanarız ve etrafa güzel kokular yayarız !
- Toprakta doğup tekrar toprağın içine girerek çürümek, hayvan işidir! Bu iş, gönülün ve canın işi değildir!

963. Akıllılar ve aşıklar

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilün

(c.IV, 1957)

- Akıllı kişi, her zaman kendini göstermek sevdasındadır; herkesin kendisini tanımasını, sevmesini arzu eder! Halbuki Hakk aşığı, her zaman kendinden geçmek, deli divane olmak ister!
- Akıllılar, kendilerini sevdiğileri için, aşk denizine batmak istemezler! Aşıkların işi gücü ise, sevda denizine batıp yok olmaktır!
- Akıllılara rahat, rahata ermekten gelir; aşıkarsa, rahata kavuşmaktan utanırlar!
- Aşık, nerede olursa olsun, herkesten uzak ve manen sevgilisi ile beraberdir; halk içinde ve halktan ayrı kalması, tıpkı zeytin yağı ile suyun bir arada kalmasına benzer!
- Aşıklara öğüt vermeye kalkmak, sevdaya mashara olmaktan başka bir şey değildir!
- Aşk, misk gibi kokar; onun için gizli kalmaz, belli olur!
- Aşk, ağaç gibidir; aşıklar da, ağacın gölgeleridir! Gölge gerçi ağaçtan uzak düşse de, yine orada kalmak gerektir!
- Bir çocuk, çocuk yaşta akıllı olursa, akıllılar gibi davranırsa, o çocuk yaşlanmış sayılır; yaşlı adam da aşık olursa, aşk makamına yükselirse, o kişi delikanlı olur!
- (Ey Tebrizli Şems!) Senin aşkına karşı kendini alçaltan kimse, aşkın gibi yücelir, şereflenir!

964. Senin aşkın bir deniz, gönülümse bir balık!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. IV, 1968)

- Ey gönül verdiğim eşsiz ve yüce varlık; aşkına düşmüşüm, sevdana kapılmışım! Sen'in aşkın bir deniz, gönlümse bir balık! Bu sebeple, bir an Sen'den ayrı düşsem yaşayamam!
- Balıklar, suyun dışında bir an bile yaşayamazlar! Aşıklar da, gönül kaptırdıkları sevgilinin ayrılığına sabredemezler!
- Balığın canı sudur; balık, canından ayrı düşmeye sabredebilir mi? Can; sabredilemezse, canın canına nasıl sabredilebilir?
- Sen'siz bana iki dünya da zindan kesilir; Sen'den ayrı olunca, ab-ı bile içsem bana dokunur, zarar verir!
- Çeşitli güzelliklerle süslenmiş şu dünya evinde görülen bütün güzel Sen'in güzelliğinin kırpıntıları var! Fakat, hiç biri, Sen'in yerini tutmuyor Şekil, iz nerededir; şekilsiz olan, şekilden münezzeh olan güzeller güzeli nerededir?

965. Bedenin, bu dünyadandır;gönlün de, o dünyadandır!

Fe'ulün, Fe'ulün, Fe'ulün,

(c. IV, 2089)

- Bedenin, bu dünyadandır; gönlün de, o dünyadandır! Bedenin dostu heva, heves, şehvet, hiddettir; gönlün dostu da Hakk'tır!
- Senin gönlün, bu dünyada gariptir; onun da derdi, gamı gariptir! İkisi de ne şu yeryüzündendir, ne de gökyüzündendir!
- Eğer sen canın ve aklın dostu isen, hakiki dostu ulaştın, canını kurtardın demektir!
- Fakat, canın ve aklın dostu değil de bedenin, heva ve hevesin dostu isen, şu yeryüzünde kalmaya mahkumsun!
- Fakat, beklenmedik bir zamanda ansızın bir inayet, bir yardım, bir cezbe gelirse, o zaman yeryüzünde kalmaktan kurtulursun! İşte ben, ansızın gelen bu cezbenin kulu yum, kölesiyim!
- Çünkü, Hakk'ın bir cezbesi, yani kulu kendine çekışı, yüzlerce çalışıp çabalamalardan değerlidir! Herşeyin üstünde olan, izi olmayanın nişanlar, belgeler, izler ne işine yarar?
- Sen nişanı, izi, belgeyi köpük say; nişansız, izsiz olanı, kendini göstermeyi deniz gibi gör! Nişan ve iz, sözle anlatışa benzer; nişansız ve izsiz olan da, apaçık görülmektedir!
- Güneşin arpa büyüklüğünde bir ışığı belirse, gökyüzünde, samanyolunda dönüp duran sayısız yıldızı siler süpürür! Yani, ilahî nurdan küçük bir ışın parlarsa, herşeyi alır götürür!
- Sus; sus ki, susuşta yüzlerce dil, yüzlerce anlatış vardır!

966. Aslında can vermek, cana kavuşmaktır!

Müstef'ilün, Fe'ülün, Müstef'ilün, Fe'ulün

(c. IV, 2037)

- Canı Sen alınca, ölüm, şeker gibidir; tatlı can, Sen'inle beraber olunca, ölüm bize tatlı candan da tatlı gelir!
- Ölmek, bu dünyaya mahsustur; yani, bu dünyada ölüm vardır! Öteki dünyada ölüm yoktur, doğmak vardır!
- Topraktan yaratılmış şu bedeni bırak da, can ol; öteki dünyaya oynaya oynaya git! Ölüm, burada bize acı görünür, kötü görünür fakat, gerçekte değildir; sen, ölümden korkma!
- Ey can; ölümden ne diye korkalım, kaçalım? Aslında can vermek candır ,cana kavuşmaktır! Madenden niçin kaçalım; ölüm, altın madenidir!
- Hakk seni çağırınca, kendine doğru çekince o emre uyup gitmek, cennet gibidir; ölmek ise, kevsere benzer!
- Eğer iman sahibi isen, tatlı isen, ölümün de emindir, hoşluktur; eğer kafirsensin, acı isen, ölümün de acıdır, kötüdür!
- Ölüm, bir aynadır; güzelliğın oraya vurur, akseder, orada görünür! seni sana gösterince de; "Ölmek, çok hoş bir şeydir!" der!

967. Kesretten (=çokluktan) kurtul, vahdete (=birliğe) ulaş;

yükseldikçe daha çok yükselmeye, daha ötelere gitmeye çalış!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c.IV, 1876)

- Ey Hakk aşığı! Kesret (çokluk) aleminden kurtul, mekansızlık alemine git, vahdete ulaş! Böylece, iki görmekten halas ol ve ikilik inancını taşıyan başı kes, imansız kişinin boynuna tak!
- Sen sonsuzluğun mesti olunca, ezel kılıcını eline al ve yiğit bir Türk gibi varlık Hintlisini bozguna uğrat!
- Şu hayvana bak; başı yerededir! Evet; otlamakla meşguldür! Sen, hayvan değilsin; Adem soyundansın! Başını göklere kaldır!

- Hz. Adem'in medresesinde Hakk'a mahrem olunca, gökyüzünün en üst kürsüsüne otur, ilahî isimlerden ders al!
- Eğer Hakk yolunda sefere çıkmak istiyorsan, mana atına bin, yüksel; yücelere çık!
- Hakikate susamış kişilerden ol! Çünkü onlar, suya kanmazlar; yükseldikçe daha çok yükselmek isterler!
- Mecnun gibi Hakk uğrunda savaşa giriş! O zaman aşk sana der ki: "Akıldan yüz çevir; onu bırak, def olup gitsin!"
- Sen, hem yakıcı ateş ol, hem ham iken piş, hem de yan yakılı!.. Hem mest olup kendinden geç, hem de şarap ol!..
- Hem mahrem ol, hem sır ol; hem sohbet arkadaşı ol, bizimle beraber ol, hem de bizim kulluğumuzu yerine getir!

968. Ey bütün insanların yöneldiği kible!

Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün

(c. IV, 1798)

- Ey sevgili, ey sevgili; ey insafı olmayan sevgili! Ey gönlümü alan, ey bana mahrem olan, gamımı paylaşan dilber!
- Ey yeryüzünde bana ay, ey gece yarısında seher olan sevgili! Ey tehlike anında benim siperim, ey benim şekerler yağdıran bulutum!
- Ey yüzünün nuru ile gece yolcularına meşale olan, ey Hakk'a gönlünü kaptırmış aşk delilerine zincir kesilen, ey bütün insanların yöneldiği kible, ey benim aşk yollarında kervanbaşım olan sevgili!
- Sen, nasıl bir sevgilisin, anıyamıyorum! Hem yol kesersin, hem yol gösterirsin; hem aysın, hem müşteri yıldızısın; hem bu dünyaya aitsin, hem öteki dünyaya; hem benim gizli hazinemsin, hem de meydandasın!
- Hem dünya zindanında benim en yakın dostumsun, hem bana gülümseyen devletim, mutluluğumsun! Allah'a yemin ederim ki, bu söylediklerimin yüz mislisin; çok fazla övülmeye, medh ü senaya layıksın!

969. Herşey sana; "Benim gibi ol!" demektir!

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ulün

(c. IV, 2041)

- Aşk uğrunda pervane, ateşe atıldı! Alevler içinde kanat çırpıyor, yanıp yakılıyor da; "Sen de böyle ol!" diyordu!
- Yağı konmuş, fitili tutuşturulmuş kandil, kırık boynu ile hem yanıyor hemde yavaş yavaş, yumuşak yumuşak; "Sen de böyle ol!" diyordu!
- Mum hem yanıyor, hem de ağlıyordu; kendini ateşe, ızdıraba vermişti fakat gözyaşlarını dökerken etrafa ışık saçıyor ve bana da; "Benim gibi de böyle yan yakıl, böyle eri!" demektedir!
- Mum; "Bu dünyada kazanç elde etmek, yararlanmak için altınlar, gümüşler saçsan, bunlar sana ne fayda sağlar? Manevî kar elde etmek istiyorsan benim gibi yanmaya, erimeye bak!" diye söyleniyordu!
- Derya, eteğini incilerle doldurmuş, baş köşeye çekilip kurulmuş, içindeki incileri belli etmemek için kendisini acı göstermeye kalkışıyor ve bana; "Gösteriştten kaçın; sen de benim gibi ol!" demek istiyordu!
- Bahçede bulunan gül, yüzünü yanağını tozlardan, kirlerden arındırmış gömleğini yırtmış, gülüyor; dikenleri verdiği acılara, kederlere sabrediyor ! Adeta; "Ey insanoğlu; sen de benim gibi ol!" diyordu!
- Hz. Adem, tam kırk yıl özürler getirdi, günahının bağışlanması için yas tutup ağladı! O da çocuklarına; "Siz de babanız gibi olun!" diyordu!
- Sus, sabr et! Dağdaki şu kayaya bak da, ibret al! O bile hiç birşey söylemiyor; o bile susmakta! Fakat, ağlamakta! Adeta; "Ey insanoğlu; sus, ağla!" demek istemekte!

970. Ne olurdu, şu ağızımdaki dilim konuşmasaydı da, gönlüm konuşsaydı!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. IV, 1817)

- Gönlüme cefa etme! Cefa edersen, vah gönlüme; vah gönlüme, vah gönlüme!..
- Gönlümü hırpalarsan, üzersen, düşmanım sevinir ama, o zaman da ya senin gönlün, ya benim gönlüm incinir!
- Hayran ve mecnun gönlüm, elsiz ayaksız gönlüm, haline bakmıyor, seher vakitlerinde her tarafta dolaşıp duruyor!
- Yanık ve zayıf gönlüm, senin sevgi incini elde etmek için geldi, aşk denizinin kıyısına çadır kurdu!
- Gönlüm, bazan kebab gibi kavrulur, kokusu cihana yayılır; bazan da bir rebap olur ve "a-la-la" diye sesler çıkarır!
- Parçalanıp inleyen, nefisle savaş safına giren gönlüm, şimdi de, Kaf Dağı'nda Zümrüd-ü Anka'nın peşindedir!
- Gönül çocuğum, gece dadısından süt ememiyor! Çünkü gece dadısı, göğsünü simsiyah yapmış, görünmez olmuş!

• Hz. Musa, büyük ve yalçın bir kayadan ırmak gibi bir su akıtmıştı! Benim ı de mermer gibi olan gönlümün kaynağından Hakk'ın hikmet ırmağı akmaya başladı!

• Hz. Meryem'in İsa'sı göğe çıktı da, eşeği aşağıda kaldı! Benim de şu bedenim, gölge varlığım yeryüzünde kaldı da, gönlüm göklere, ötelere yükseldi!

• Sus; artık söyleme! Çünkü şu ağzımızdaki dilin söyledikleri, gönüle, cana perde olmadadır! Keşke şu yarım yamalak konuşan dilim gönlümün sırlarına vakıf olmasaydı da, gönlüm konuşsaydı!

971. Hakk aşığının kanı, gözyaşı oldu!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(Dîvan-ı Kebîr, c. IV, 1940)

• Ey Hakk aşıklarının canı! Ay senin aşkınla oynamaya, Zühre def çalmaya koyulmuş! Sanki, sana karşı duyduğumuz sevgiyi, oynayarak, çalarak aleme yayıyorlar!

• Aşk okunun açtığı yaradan, nice bağı yaralı, nice avlanmış hasta var! Faka ortada ne ok görünüyor, ne de yay!

• Aşğın kanı gözyaşı olmuş da, gözyaşlarından yeşillikler bitmiş ve yeşilliklere de gül yüzünün aksi vurmuş, her taraf güllük güllüklük olmuş!

• Kış gibi soğuk ayrılık, yolları kesmiş, bağlamıştı! Bu yüzden, bağın bahçen çiçekleri, yer zindanında hapsolup kalmışlardı!

• Baharın adaleti ile yol emin olunca, soğuklar gidip yol açılınca, yeşillikler, ellerinde yalın kılıçlarla göründü; gonca da, eline mızrağını almış, çıkageldi!

• Kalk, dışarı çık; bağa bahçeye gel! Onlar, uzak yoldan geldiler! Kalk! Binek atın var; ona bin ve kırlara sür, güllüklüklere sür! Uzak yoldan gelenler karşılanır!..

• Yeşillikler ve çiçekler, yol yüklerini bağlayıp yokluk aleminden geldiler; denizlere ulaştılar, denizlerden göklere yükseldiler!

• Burç burç bütün gökleri dolaştılar; her yıldızdan bir fayda, bir hüner elde ettiler ve nihayet, yağmur halinde toprak alemine düştüler!

• Su ve sıcaklık, her an, onlara gökyüzünden yardım etmektedir! Onlar, birkaç gün şu yeryüzünde misafir olarak kalacaklar, sonra geldikleri yere dönüp gideceklerdir! Bu, hep böyle sürüp gider!..

• Bu misafirlere rüzgarlar, başları üstünde sofralar taşırlar; seher yeli de, elinde kaselerle gelir, ikramda bulunur! Sofraya oturacaklardan başkalarının görmemeleri için, bu yemek kaplarının üstlerinde kapaklar vardır!..

• Can ehlienden, gönül ehlienden başkalarına kapalı olan bu tabakların içindeki yemekleri herkes merak eder; "Bu tabaklarda ne var?" diye sorarlar! Soranlara, hal dili ile derler ki:

• "Eğer herkes bu sırlara mahrem olsaydı, tabağın örtülmesine ne lüzum vardı? Herkes bilirdi ki, can gıdası, can gibi gizlidir; ten gıdası, beden gıdası da, ekmek gibi meydandadır!"

972. Güller, senin yüzünden gömleklerini yırtmışlar, dallar, senin lutfunla tomurcuklarla dolmuş, meyvelere gebe kalmışlar!

Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün

(c. IV,1786)

• Sen, benim canımsın; canımın içinde, gönül evimde hırsızlar gibi sessizce gezip dolaşmadasın! Ey bağımin bahçemin aydınlığı! Sen, benim salına salına yürüyen bir selvimsin!

• Mademki gidiyorsun, bensiz gitme! Ey canımın canı; ben, senin bedeninin değil miyim? Beni bırakıp bedensiz gitme! Ey parıl parıl parlayan ışığım; benim gözümünden çıkma, ayrılma; sen, benim gözümün nuru değil misin?

• Sen, benim başı dönmüş canıma dilberler gibi sevgi ile bakarsan, ben, kabıma sığamam ve yedi kat göğü de yırtarım, yedi denizi de aşarım!

• Beni aldın, başsız ayaksız bir hale getirdin; uykudan, yeme ve içmeden vazgeçirdin! Ey benim Yusufum; mest bir halde gülerek içeri gir!

• Lutfunla kendimden geçtim, maddî varlığımdan kurtuldum; can gibi oldum! Ey varlığı gözlerden silinen, ey varlığı gönlümde gizlenen güzeller güzeli!

• Ey gözleri ile nergisi mest eden güzel; güller, senin yüzünden gömleklerini yırtmışlar, dallar, senin lutfunla tomurcuklarla dolmuş, meyvelere gebe kalmışlar! Ey benim ucu bucağı bulunmayan bağımin bahçem!..

973. İki kerpiç parçası alırsın da, birinden Veysî, birinden Ramin yaparsın!

Mef'ülü, Mefa'ülün, Fe'ulün

(c. IV, 1932)

- Ey aklın ve tatlı canın düşmanı, ey Hz. Musa'nın nuru ve Tur-ı Sînası!
- Senin nişanını, izini, nasıl olduğunu anlatmak için canda kudret, cesaret yoktur!
- Sensiz olan her zevk, ham incir şurubudur, ejderha sokmasıdır!
- Balçıktan yapılmış iki kerpiç parçası alırsın da, birinden Veysî yaparsın birinden Ramin.

971. Hakk aşığının kanı, gözyaşı oldu!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(Dîvan-ı Kebîr, c. IV, 1940)

- Ey Hakk aşıklarının canı! Ay senin aşkınla oynamaya, Zühre def çalmaya koyulmuş! Sanki, sana karşı duyduğumuz sevgiyi, oynayarak, çalarak aleme yayıyorlar!
- Aşk okunun açtığı yaradan, nice bağı yaralı, nice avlanmış hasta var! Faka ortada ne ok görünüyor, ne de yay!
- Aşğın kanı gözyaşı olmuş da, gözyaşlarından yeşillikler bitmiş ve yeşilliklere de gül yüzünün aksi vurmuş, her taraf güllük gülistanlık olmuş!
- Kış gibi soğuk ayrılık, yolları kesmiş, bağlamıştı! Bu yüzden, bağın bahçen çiçekleri, yer zindanında hapsolup kalmışlardı!
- Baharın adaleti ile yol emin olunca, soğuklar gidip yol açılınca, yeşillikler, ellerinde yalın kılıçlarla göründü; gonca da, eline mızrağını almış, çıkageldi!
- Kalk, dışarı çık; bağa bahçeye gel! Onlar, uzak yoldan geldiler! Kalk! Binek atın var; ona bin ve kırlara sür, gülistanlara sür! Uzak yoldan gelenler karşılır!..
- Yeşillikler ve çiçekler, yol yüklerini bağlayıp yokluk aleminden geldiler; denizlere ulaştılar, denizlerden göklere yükseldiler!
- Burç burç bütün gökleri dolaştılar; her yıldızdan bir fayda, bir hüner elde ettiler ve nihayet, yağmur halinde toprak alemine düştüler!
- Su ve sıcaklık, her an, onlara gökyüzünden yardım etmektedir! Onlar, birkaç gün şu yeryüzünde misafir olarak kalacaklar, sonra geldikleri yere dönüp gideceklerdir! Bu, hep böyle sürüp gider!..
- Bu misafirlere rüzgarlar, başları üstünde sofralar taşırlar; seher yeli de, elinde kaselerle gelir, ikramda bulunur! Sofraya oturacaklardan başkalarının görmemeleri için, bu yemek kaplarının üstlerinde kapaklar vardır!..
- Can ehlinden, gönül ehlinden başkalarına kapalı olan bu tabakların içindeki yemekleri herkes merak eder; "Bu tabaklarda ne var?" diye sorarlar! Soranlara, hal dili ile derler ki:
- "Eğer herkes bu sırlara mahrem olsaydı, tabağın örtülmesine ne lüzum vardı? Herkes bilirdi ki, can gıdası, can gibi gizlidir; ten gıdası, beden gıdası da, ekmeğin gibi meydandadır!"

972. Güller, senin yüzünden gömleklerini yırtmışlar, dallar, senin lutfunla tomurcuklarla dolmuş, meyvelere gebe kalmışlar!

Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün

(c. IV,1786)

- Sen, benim canımsın; canımın içinde, gönül evimde hırsızlar gibi sessizce gezip dolaşmadasın! Ey bağımin bahçemin aydınlığı! Sen, benim salına salına yürüyen bir selvimsin!
- Mademki gidiyorsun, bensiz gitme! Ey canımın canı; ben, senin bedeninin değil miyim? Beni bırakıp bedensiz gitme! Ey parıl parıl parlayan ışığım; benim gözümünden çıkma, ayrılma; sen, benim gözümün nuru değil misin?
- Sen, benim başı dönmüş canıma dilberler gibi sevgi ile bakarsan, ben, kabıma sığmam ve yedi kat göğü de yırtarım, yedi denizi de aşarım!
- Beni aldın, başsız ayaksız bir hale getirdin; uykudan, yeme ve içmeden vazgeçirdin! Ey benim Yusufum; mest bir halde gülerek içeri gir!
- Lutfunla kendimden geçtim, maddî varlığımdan kurtuldum; can gibi oldum! Ey varlığı gözlerden silinen, ey varlığı gönlümde gizlenen güzeller güzeli!
- Ey gözleri ile nergisi mest eden güzel; güller, senin yüzünden gömleklerini yırtmışlar, dallar, senin lutfunla tomurcuklarla dolmuş, meyvelere gebe kalmışlar! Ey benim ucu bucağı bulunmayan bağım bahçem!..

973. İki kerpiç parçası alırsın da, birinden Veysî, birinden Ramin yaparsın!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. IV, 1932)

- Ey aklın ve tatlı canın düşmanı, ey Hz. Musa'nın nuru ve Tur-ı Sînası!

- Senin nişanını, izini, nasıl olduğunu anlatmak için canda kudret, cesaret yoktur!
- Sensiz olan her zevk, ham incir şurubudur, ejderha sokmasıdır!
- Balçıktan yapılmış iki kerpiç parçası alırsın da, birinden Veysî yaparsın birinden Ramin.
- Şekiller yaratan sanatının karşısında şu padişahlar, sanki birer oyuncaktır!
- Geceleyin yolcunun uykusunu bağlarsın! Yani; "Uyuma; kalk, otur!" dersin!
- Gönlün hayal evinde otur, yaptığın çeşit çeşit şekilleri seyr et!
- Seyr et de, yalancı şekilleri gör, doğrusunu gönlünde bul!
- Kalemimi övesin, beğenesin diye bu şekilleri ben, senin için yaptım!

974. Yiğitliği pervaneden öğren!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün

(c. IV,1848)

- Aşğın, delilikten başka ne sanatı, ne hüneri vardır?
- Sevgililerin nazlanmaları da, kendilerini aşıklara yabancı gibi göstermekten başka ne olabilir?
- Nurun, ışığın önünde oynamayı, sıçramayı, dönüp dolaşmayı zerrelenden; yiğitlikte bulunmayı, korkmadan kendini ateşe atıp yanmayı da pervaneden öğren!
- Sarhoş arslan gibi sığra, atıl; ne evveli ne de ahiri, yani ne önü ne de sonu bil! Arslanlara, kedi ile savaşmak ayıptır!
- Sen, sırlar kadehisin; kulağını tıka, gözünü kapa! Çatlak kase, kadehlik edemez!
- Kim, keskin kılıcın önünde kalkan gibi çırpıplak durur da paralanmak ister; kim, altın gibi, kuyumcunun tavasında ateşle bir evde oturabilir?
- Irmağın suyu tatlıdır ama, denizin heybeti nerededir! Nerede şaha vezir olmak, nerede her çeşit kayıttan, bağdan kurtulmak, hür olmak!
- Gece, yıldızlar ve ay yüzünden aydınlık olsa bile, gündüzün yerini tutabilir mi? Boncuk parlak olsa bile, incilik edebilir mi?

975. Allahım; Sen'i, gereği gibi anlıyamıyoruz! Sen, canda ve gönüldesin ama, canın da, gönlün de Sen'den haberi yok!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün

(Mecalis-i Seb'a,s.34)

Dil ü canda nihansın gerçi her şey bîhaber senden

Cihan zatınla dolmuşken cihan da bîhaber senden

Nasıl bulsun seni can ve gönül senden ibaretken

Gönülde candasın amma ki can da bîhaber senden

Hayalin dilde nakşı varsa da bilmez hayal zatın

Dilimde gerçi namın ah, dilim de bîhaber senden

Bütün mahluk ise nam u nişanın gerçi bilmekte

Fakat gördüm ki ben nam u nişan da bîhaber senden

İlahî künh-i zatın bilmeye sa'y eyleyen zümre

Yuvarlandı yakîn ile güman da bîhaber senden

Cihan durdukça şerh etsem seni mümkün değil zîra

Seni îzah ve şerh aciz, beyan da bîhaber senden

Sinek Cibrîl kanadından nasıl bahs eyler Allah'ım

Seni ta'rif eden ehl-i cihan da bîhaber senden

- Sen, canımda gizli olduğun halde, canımın Sen'den haberi yoktur! Cihan da zatınla dopdolu; fakat, cihanın Sen'den haberi yok!

- Sen, can ve gönülden ibaret olduğun için, can Sen'i nasıl bulabilir? Sen candasın, gönüldesin ama, canın da, gönlün de Sen'den haberi yok!

- Sen'in manevî hayalinin gönülde nakşı varsa da, hayal, zatını bilemez! Bu yüzden hayalin de Sen'den haberi yoktur. Adın dilimde, Sen'i tesbih ediyorum, zikrediyorum ama, Sen'i zikreden dilimin de Sen'den haberi yoktur!
- Aslında, yarattığın herşey, bütün varlıklar namını nişanını bilmektedirler Fakat ben, şunu gördüm ki, nam ve nişan da Sen'den habersizdir!
- Allahım! Sen'in zatının ne olduğunu anlamak için uğraşan, gayret sarfeden bütün mütefekkirler, bilginler, inanç ve tahminlerinin derinliklerinde kayboldular! Yakın, yani Sen'i tam olarak gereği gibi bilme de, şüphe de Sen'de !
- Dünya var oldukça bütün insanlar, yaşadıkları ömür boyu Sen'i anlatsalar, Sen'in yaratma gücünü, sanatını, kudretini açıklasalar yine bitiremezler! Çünkü, Sen'i etraflıca anlatma, açıklama Sen'den habersizdir!
- Sinek, Cebrail(a.s.)'in açtığı zaman gökleri kaplayan, güneşleri göstermeyen kanadından nasıl bahsedebilir? Allahım; Sen'i tarif eden, anlatan insanların hepsinin de Sen'den haberleri yoktur! 14- (14 *Dîvan-ı Kebîr*'de bulunmayıp Mevlana'nın *Mecûlis-i Seb'a* adlı eserinde 34. sayfasında bulunan ve; (...) mısraı ile başlayan bu gazelini, aslına sadık kalarak ve manzum olarak terceme eden Kitapçı merhum Hulusi Efendi "nun" kafiyesi ile tercerne ettiği için, bendeniz de bu gazeli "dal" kafiyesine almadım, "nun" harfine tercemesini aldım.)

976. İçimde, alev alev yanıp duran gizli bir ateş var!

Fe'ulün, Fe'ulün, Fe'ülün, Fe'ul

(c. IV,2087)

- Bu yakıp yandıran aşka bir ömek vereyim: İçimde, alev alev yanıp duran gizli bir ateş var!
- İster ağlayıp inleyeyim, ister ağlamayayım, inlemeyeyim; o ateş, gece gündüz içimde yanmadadır!
- Bütün akıllı kişiler, dünyalık düşünmekte, hırkalarını dikmekteler! Halbuki, aşıkların içlerindeki ateş, hırkaları yakıp durmadadır!

977. Ey sütten daha yeni kesilmiş masum! Sen, Allah'a bizden daha çok yakınsın!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 21271)

- Ey yaşı küçük, bedeni ter-ü-taze olan güzel; ey süt emmekten daha yeni kesilmiş masum! Lekesiz halinle sen, Allah'a bizden daha çok yakınsın!
- O'nun ruhu benim ruhum, benim ruhum da O'nun ruhu; bir bedende iki ruhun yaşadığını kim görmüştür? -15
(15-Hz. Mevlana bir başka gazelde bu Arapça beyti Farsça söylemişti :
- Benim canım senin canın, senin canın da benim canım; hiç kimse iki bedende bir can görmüş müdür?" (nr. 2019)
Başka bir yerde de; "Senin canınla benim canım birdir; bir tek can, iki bedende gizlenmiştir!" demişti. (nr. 2108))
- Benim aşık olduğumu herkes anladı; yalnız, kime aşık olduğumu kimse bilmiyor! 16-
16-Şeyh-i Ekber Muhyiddin-i Arabî hazretleri (vefatı 1238) Mevlana'nın bu beytini çok beğenmiş, *Fusûsu'l-Hikem* adlı eserinin Kelime-i Muhammediyye kısmına aynen almış fakat, o zamanın adeti gereği, kimden aldığını yazmamıştır.
- İster benimle sizin aramızı açın, ayırın, ister ulaştırın, kavuşturun; bence, sizden ne gelirse gelsin; iyidir, güzeldir!

978. Sen, benim canımsın, canımsın, canım!

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. IV,2107)

- Sen, benim canımsın, canımsın, canım; sen, benimsin, benimsin, benim!
- Sen, benim padişahımsın; sen, benim sevdama layıksın; sen, benim dişlerime uygun şekerimsin!
- Sen, benim nurumsun; benim gözümde kal, gitme! Sen, benim gözüksün, ab-ı hayat kaynağımsın!
- Gül, seni görünce, süs çiçeğine dedi ki: "Benim selvi ağacım, gül bahçeme geldi!"
- Sevgilim; şu iki dağınık şey yüzünden nasılsın? Birisi, senin dağınık olan saçların, birisi de, benim perişan ve darmadağınık olan halim!
- İpe benzeyen saçların, benim ayak bağımlıdır; çenenin çukuru da, benim zindanımdır!
- El çırparak mest bir halde nereye gidiyorsun? Ey benim gülen gönlüm; bana gel!..

979. Sen, ab-ı hayatsın; ben de, susuz kalmış bir zavallıyım!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilün

(c.IV, 2081)

- Can, senin verdiğin nimetlere bir türlü doymaz! Senin nimetlerin o kadar yok ki, yemek için senin sofranın başına oturanların binlerce boğazi, binlerce ağzı olması gerek!
- Gel! Sen, ab-ı hayatsın; ben de, susuz kalmış bir zavallıyım! Ne ben senin ab-ı hayatını içmekten usanırım, bıkarım; ne de senin ihsanına son vardır!
- Gel! Sen, bir denizsin; bense, senin denizinde bir balığım! Ama, senin denizinin ucunu, kıyısını kim görmüştür ki?
- Şu çamurlu, şu bulanık su, senin denizinden bir damladır! Böyle olduğu halde bu bulanık su, susuzluktan bunalanlara hayattır, candır!
- Gel; gel ki, sen bir güneşsin; ben de, senin yüzünün ışığı içinde bir zerreyim! Zerre, senin ışığında titreyip oynamadadır!

980. Aşığa göre, bir yerden bir yere göçmenin, ölümün, yaşamının bir farkı yoktur!

Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fe'ilat

(c. IV, 2102)

- Bilir misin, aşkla aşına olmak, tanışmak nedir? Gönül isteklerinden tamamıyla sıyrılmak, ayrılmaktır! -17
17 Tefvîk Fikret, Fuzulî hakkında yazdığı bir şiirde, Fuzulî'nin karakterini anlatırken şöyle yazar:

"Bütün emelleri gönlünden eylemiş ib'ad

Ne verseler ona şakir, ne kılsalar ona şad"

Fuzulî; bütün emelleri, dünyaya ait bütün istekleri gönlünden uzaklaştırmış! Ne verseler ona şükrediyor, ne yaparlarsa yapsınlar, ondan memnun ve asla değil.

- Aşkla aşına olmak, kan olmaktır, gönül kanını içmektir; köpeklerle beraber vefa kapısında beklemektir, bekçilik etmektir!
- Aşık, bir fedaîdir! Aşığa göre, bir yerden bir yere göçmenin, ölümün, yahut yaşamının hiç bir farkı yoktur!
- Yürü ey müslüman! Kendini kötülüklerden korusun, günahattan sakın; sağlıklı ol, zahit olmaya uğraş!
- Çünkü bu şehitler, ölüme sabredemezler; onlar, yok olmaya aşiktir!
- Sen, kaza ve beladan kaçarsın; onların korkusu ise, belasız kalmaktır!

981. Senin canın ile benim canım birdir; bir tek can iki bedende gizlenmiştir!

Müfte'ilün, Miifte'ilün, Fa'ilat

(c. IV, 2108)

- Ben, bu evden hiç çıkmam; ben, bu evin içini kendime yurt edindim!
- Bu ev, yabancı değil, sevgilinin evidir! Burası, tam oturulacak, karar kılınacak bir yerdir; burası, iman evidir! Buradan dışarı çıkmak kafirliktir!
- Başımı, mest olduğum yere koyayım; kulağımı da, şu sesin geldiği tarafa tutayım: "Te-nen ten!"
- Burası, Leyla'nın evidir; ben de Mecnun'um! Benim canım buradadır! Yürü git; benim canımı alma!
- Bu eve kim girerse, onun, bu evde benim gibi kalması gerekir!
- Ey her kadının, her erkeğin yüzüne hasret çektiği, özlem duyduğu güzel! Aya benzeyen o güzel yüzünü örtü ile örtme, güzelliğini gizleme!
- Ey kapısı ızdırap çekenlere, belalarla imtihan olunanlara kible halini alan aziz varlık! Açtığın bu rahmet kapısını kapama!
- Mum da sensin, güzel de sensin, şarap da sensin! Sen, hem Süheyl yıldızısın, hem de Yemen akiki!
- Bundan sonra geri kalan ömrüm boyu senden ayrılmayacağım! Ben, senin kulunum, kölenim; ben, seninim!..
- Sen gülsen, ben de senin dikeninim; yeşillikte dikensiz gül olmaz!
- Ben geceyim, sense aysın; ben, seninle aydınlanırım! Sen, gecenin canısın; geceyi unutma, onu gönlünden çıkarma!
- Senin canınla benim canım birdir; bir tek can, iki bedende gizlenmiştir!
- Senin canınla benim canım, bir tek güneş gibidir! Bu yüzdendir ki, binlerce topluluk, bütün dünya o güneşle aydınlanmaktadır!

982. Ey can Musası; sen, çoban olmuşsun! Sürüyü bırak, Tur Dağı'na çık!

Mef'ülü, Fa'ilin, Mefülü, Fa'lün

(c. IV,2095)

- Sevgilim; gönlünü bana ver de benimle birleştir! Eğer huzurunda baş eğmezsem, emirlerini dinlemezsem, o vakit benden şikayet et!
- Mecnun oldum, deli divane oldum; Allah aşkına, o güzel saçlarından bu deliye bir zincir yap!
- Kimsenin bilmediği yere gitme; yol şaşırtan gulyabani ile sakın yok düşme! Kervanla sefer et, toplumdan ayrılma!..
- Ey gönül çalgıcısı; o güzel nağmelerinle içimi doldur!
- Ey Zühre yıldızı, ey ay! Yüzünüzdeki parıltılarla, iki gözümü iki meşale haline getiriniz!
- Ey can Musası; sen, çoban olmuşsun! Sürüyü bırak, Tur Dağı'na çık!..
- Ayağından nalinlerini çıkar, Tuva Sahrası'na yalın ayak yürü!
- Sana dayanak, asa değil, Hakk'tır; asayı elinden at; ondan vazgeç!
- Heva ve heves Firavunu hayvan olunca, onun boynuna çingirak tak!

983. Sevgili; senin güzel kokun bana ötelere haberler getirmedir!

Mefulü, Fa'lün, Mefülü, Fa'lün

(c. IV,2093)

- Benim bağımlı bahçem, meyvelerim, gül dallarım, nilüferlerim, bunların hepsi de, sevgilinin yüzünden tazeleşti!
- Kevserimden coşan ab-ı hayat, vefa deresinde akmaya başladı!
- Ey güzel yüzü benim gönlüm ve dinim olan sevgili; senin güzel kokun bana ötelere haberler getirmede!..
- Benim ayna yapan ustam, beni, her an güzel yüzünün karşısında ayna haline getirmektedir!
- Kapısında toprak olduğum sevgili, benim gönlümün kapısını çalmada, vurmamıştır!
- Ben şarap içmem ama, eğer sevgili benim kadehimi öperse, işte o zaman içerim!
- O benim dadımdır, o benim anamdır; vefa memesi süt vermez olur mu?

984. Gecenin karanlığı, benim karanlıklarımın ışığıdır!

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. IV,2112)

- Gecenin karanlığı, benim karanlıklarımın ışığıdır; ayın nuru, benim sevgili ile buluşmamın nurundandır!
- O kimya yüzünden, günahlarımla cinayetlerim, ibadet elçisi oldu!
- Gökler bile, benim manevî göklerimi seyretmek arzusuna kapıldı da, kararsız bir hale geldi!
- Ey benim burcumda güneş yüzlüm; ey can padişahı, ey şahları bile mat eden güzelim!

985. Aşk bahçıvanları, kendi gönüllerinden meyveler devşirirler!

Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fe'ilat

(c. IV, 2103)

- Her ne kadar ağlayıp feryad etmede biraz kendini görmek varsa da,
- Bu hal, bana göre değildir! Çünkü ben, senin aşkınla ağlamayı, feryad etmeyi huy edinmişimdir!
- Cenab-ı Hakk'a ve O'nun zatının pak oluşuna yemin ederim ki, ben, kendini beğenmekten kurtulmuşum, arınmışım!
- Senin yüzünden başka tarafa bakan göz, baktığı zaman acaba kimi görür?
- Senden başka bir şey görmemek saadetini eren kişinin ölümden korkması ayıptır!
- Senin aşıkların, bütün ölümlere gülerler; bu hal, onlara mahsustur!
- Ağaçların dalları, yaprakları titrer dururlar ama, gövdeleri ve kökleri titreme korkusundan kurtulmuşlardır!
- Aşk bahçıvanları, kendi gönüllerinden meyveler devşirirler!
- Ey aşığın canı! Zahmetlere katlandığın, gamlar ve kederler içinde çırpındığın için, manevî zevkler, nevaleler devşir!
- Ey hoca! Sen, zahid olmaya, bu hususta bilgi edinmeye uğraş! Çünkü sen, aşkı, çalışıp çabalamayla elde edemezsin!

- Bundan önce, Tebrizli Şems, bunları söylemişti; ama işitecek kulak nerede?..

986. Bazan, gönlümde gizli bulunan sevgiliden bir ses gelmededir!

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. IV.2114)

- Gönlümden, canımdan bir ses geldi; bazan da bu ses, gönlümde gizli bulunan sevgiliden gelmededir!
- Benim gönlüm de, elim de ve Kenan Yusufum'un gam eli de yorgundur, bağlanmıştı!
- Elimi gösterdim de; "Söyle; bu kimin yarasıdır?" dedim. Dedi ki: "Bu yara, benim elimden ve benim aşk destanımdan açılmıştır!"
- Ona yaralı gönlümü gösterdim de; "Bak; nasıl kanlar içinde kalmıştı!" dedim! Gönül verdiğim sevgili, gönlümü kanlar içinde görünce bana acıyacağı yerde, gülmeye başladı!
- Sonra, yine gülerək bana; "Ey benim bayramımın kurbanı!" dedi. "Yürü git, bu haline şükret!"
- Ona; "Ben kimin kurbanıyım, kimin kurbanıyım?" dedim! Sevgili; "Benim kurbanımsın, benim kurbanımsın!" dedi!
- Sabah gülüp açılınca, gözlerimden yaşlar akmaya başladı! Padişah, benim ağlayan gözlerimi görünce; "Neden ağlıyorsun?" dedi. Ona dedim ki:
- "Sevgilinin şefkati yüzünden ab-ı hayat kaynağım coştı, suları akmaya başladı!"
- Arştan ab-ı hayat akıyordu; iman ağacım, o su ile terütaze kaldı!
- Ben, bu suyun da, bu suyun sahibi emîrin de kuluyum, kölesiyim! Fakat, benim bu hayran kalmış gönlüm, benden daha fazla onun kulu, kölesi olmuş!"

987. Sayısız insan, aşk yüzünden canından olmuştur! Ama, ey gönül; sen, yine de kollarınla onun boynuna sarıl!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilün

(c. IV,2074)

- Yapma, yapma! Suçsuz adam öldürmek, doğru bir şey değildir! Gitme gitme! Sen, bizim ışığımızısın, aydın gözümüzüsün; biz, sensiz karanlıklarda kalırız, gözümüz görmez!
- Lütfedip şarap küpünün ağzını açtın da, başımız mahmurlaştı, mahmurluktan gebe kaldı!
- Mademki açtın, küpün ağzını kese gibi bağlama, örtme; pencere kapanınca, ev karanlık olur!
- Gamlara düşmüş, belalara uğramış adam, kaza ve kader oklarının hedefine benzer; onun, rıza şarabıyla mest olmaktan, kendinden geçmekten başka zırhı yoktur!
- Aşkın iki eli, zırh yapan Davud Peygamber'in ellerine benzer! Onun avucunda, demir bile olsa, mum gibi yumuşar!
- Aşka ait sözleri, yine aşktan dinlemek gerek! Çünkü aşk, aynaya benzer! Ayna, herşeyi olduğu gibi göstererek birçok gerçek sözler konuşur; hem de dilsizdir, susar durur!
- Gerçi halkın kanı aşkın boynundadır, sayısız insan onun yüzünden canından olmuştur ama, ey gönül, yine de sen, kollarınla aşkın boynuna sarıl!
- Çünkü aşk, kan bahası vermekten korkmaz! Aşkın, görünmez defineleri, hazineleri vardır! Bu yüzden, ölü bile dirilir ve kefenini yırtar, kurtulur!
- Uyku, seni kolları arasına aldı! Haydi, gayb alemine uç; seher vakti onun elinden yakan kurtulur! 0 zaman sen, seher vaktinde bulduğun eteğe yapış!
- Haydi uyu da, gazelin arta kalan kısmını yarın söyleyeyim! Zaten halk, gül bahçesine sabahleyin gider, sabahleyin gül devşirir!

988. Kendi içini günahlardan temizle de, gizli ay, perdelerden sıyrılısın, sana görünsün!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilün

(c. IV,2073)

- Ey gönül! Mideleri bozulmuş hastalara bal yedirme; kör kişilere de, göze ait sözler söyleme!
- 0, kuluna, boynundaki damardan daha yakındır! Fakat, Allah'tan uzak olanlara Allah da onlardan uzaktır! 18- 8 Kaf SOresi 50/16. ayete işaret var.
- Kendi içini günahlardan temizle de, gizli ay, perdelerden sıyrılısın, sana görünsün!
- Kendini de, bu dünyayı da kaybedersen, kendinden de, dünyadan da dışarı çıkarsan, Hakk yolunda tanınmışlardan olursun!

- Eğer sen, buluşma ayı isen, buluştuğuna dair bir nişan, bir belirti göster; hurilerin kollarından, yasemin gibi bembeyaz göğüslerinden, güzel yüzlerinden bir şeyler anlat!
- Eğer sen, altın gibi madeninden ayrı düşmüş isen, nerede ayrılık yarası, ayrılık dağı, ayrılık damgası? Sevgiliden ayrılanların damgalı paraları, böylece donar kalır, kalplaşır!
- Mademki sende aşk yok, onun yerine kulluk etmeye bak! Allah, çalışanların ücretini muhakkak verir!
- Şunu iyi bil ki, "Allah aşkı", Süleyman(a.s.)'in yüzüğü gibidir! Nerede Süleyman'ın geliri, nerede karıncanın kazancı!
- Düşünce elbiselerinden soyun, onları üstünden at! Çünkü güneş ve ay, çıplakları kucaklar!

989. Allah'ım! Putperest bile, taştan yonttuğu puta secde eder de, Sen'in lütfunla, ondan manevî zevk duyar!

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. IV, 2109)

- Ey mihnetlere düştükleri, belalara uğradıkları zamanlarda bütün insanların başvurdukları, sığındıkları aziz varlık! Ben de, her dertli insan gibi, yine kendimi sana verdim, senden yardım diliyorum!
- Sen, kıyısı olmayan bir sevgi denizisin; erkekle kadının birbirlerine karşı duydukları istek, senin sevgi denizinin sadece küçük bir damlasıdır!
- Arslanlar, o sevgi ile yavrularına süt verirler; padişah, gönlüne o denizden gelen bir acıma duygusu ile fakire; "Sen kimsin?" diye hatır sorar, yardım eder!
- Senin sevgin sebebiyle, ateş Hz. İbrahim'e dadılık eder, gömlek Yakup(a.s.)'in gözünü açar!
- Senin sevgin yüzündendir ki, göz güneşten nur alır, yasemin yeryüzünden su içer!
- Hatta, seni inkar eden putperest bile, taştan yonttuğu puta secde eder de, senin lütfunla ondan manevî bir zevk duyar!
- Senin lütfunla, kahr bile insanlara dadılık eder! Ama, insan hile yoluna saparsa, dadı ona zehir verir!
- Bir küçük kör kurt olan ipek böceği de, senin sevginden ilham alarak insanlara giyecekler örer, kefenler biçer!
- Yeter, bundan fazla anlatma; sus! Sus da, can bülbülü dalın üstüne konsun, hutbe okusun!

990. Senin çok güzel olan gözlerin, feryadlarıma ve döktüğüm merhamet etmez mi?

Fa'lün, Fa'lün, Fa'lün, Fa'lün

(c. IV, 2092)

- O dilber yanıma gelince, ölmüş gibi olan bedenim, baştan başa, tepeden tırnağa kadar dirildi!
- Ona dedim ki: "Ey benim kurnaz sevgilim, ey aşığı çıldırtan, perişan eden güzelim; sen, bu gece benim misafirimsin!"
- O benim paşam, o benim canım olan sevgili; "Hayır, olamaz!" dedi. "Çünkü, şehirde beni ilgilendiren önemli bir işim var; ben, oraya gideceğim!"
- Ona; "Allah aşkına!" dedim! "Bu gece bana gelmez de gidersen, şu bedenim cansız kalır, yaşamaz!"
- Bir gece olsun, şu altın gibi sararmış yüzümün rengine acımaz mısın?
- Senin çok güzel olan gözlerin benim feryadlarıma ve döktüğüm gözyaşlarına merhamet etmez mi?
- Yüzünün gül bahçesi, kevser gibi hoş bir şekilde akan gözyaşı ırmağına hatıra olarak bir gül olsun atmaz mı?"
- Sevgili; "Ben ne yapabilirim?" dedi! "Kaza ve kader, herkesin kanını benim kadehime doldurdu!"
- Hiçbir öd ağacı, benim aşk buhurdanımda yanmadıkça Allah'ın makbulü olmuyor, kokusu bile duyulmuyor!"
- Dedim ki: "Mademki cana kasetmişsin, benim de kandan başka şarabım, mezem olamaz!"
- Sen, selvi ağacısın, gül fidanısın; ben de senin gölgenim! Sen, benim haydarımsın; ben de senin şehidininim!
- Ben aşkı; senin kanını dökersem, mahşerde seni yine diriltirim!
- Aklını başına al da, benim penceremde çırpınma; kendine gel de, hançerimden kaçma!..
- Ölümünden korkup yüzünü ekşitme de, kucağım, sana şükürler etsin!
- Ölüm, seni kökünden söküp çıkarınca, gül gibi gül de, seni benim şekerimle yoğursun!
- Aşıklar sürüsünün babası aşktır; benim bütün varlığım, ihtişamım da aşktan doğmuştur!"
- Bu sözleri söyledi ve seher rüzgarı gibi uçtu gitti; benim de, gözlerimden yaşlar boşandı!

- Ben, arkasından seslendim: "Efendim!" dedim! "Durmuyorsun, gidiyorsun! Ne olur, hiç olmazsa birdenbire gitme, yavaş git!..
- Ey benim canım, cihanım; böyle çabuk gitme! Ey benim yüzlerce kanatlım; çabuk uçma, biraz daha yavaş uç!"
- O, cevap verdi; dedi ki: "Hiç kimse benim çabuk gidişimi görmemiştir; benim en yavaş gidişim budur!"
- Şu gökyüzü bile çalışsa çabalasa, peşimden koşsa, yine bana yetişemez!
- Sus!" dedi! "Şu felek kıratı bile benim karşımda topallaya topallaya yürüyebilir!"
- Sus artık! Eğer susmazsan, benim bu ateşim dünya ormanına düşer, onu baştan başa yakar!"
- Geri kalanını yarına kadar söyleme! Söyleme de, gönül ağzımdan uçup gitsin!

991. Can Musam, Tur Dağı'na çıktı; benim buluşma zamanım geldi!

Müfte'ilün, Müfte'ilün,

(c. IV, 2111)

- Meyhanemden bir ses geldi; sevgili, benim hatırımı sormaya geldi!
- Çok nurlu olan ay yüzümü görünce, münacatımın zevki arttı, haddi aştı!
- Can Musam, Tur Dağı'na çıktı; benim buluşma zamanım geldi!
- Tur Dağı; "Buluşma ve görüşme yerime gelen o yorgun argın kişi kimdir?" diye nida etti!
- "Şimşek gibi parlayan o aydın nefes kimindir? Göklerim, ta kubbesine kadar o ışıkla doldu!
- Onun gönlü, bizim mest olmuş aşığımızdır; o, benim ayrılığımdan ve afetlerimden kurtuldu!
- Yanıp yakılarak, binlerce yalvarışlarla benim lütfumu istemeye geldi!
- Daha yakına gel, daha yakına gel! Benim lütuflarımı, ihsanlarımı, benim neler başışladığımı gör!
- Beni istemedi, bana vuslatta yok oldun; benim varlığımda ölümsüz ömrü buldun!
- Vahdet küpünden bir kadeh şarap iç, mest ol; bu kerametlerim, hep vahdet şarabındandır!"

992. Halkın hayalleri kendilerine perde olmasaydı, hepsi de benim hayallerimden yanardı!

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. IV, 2110)

- Benim gönül meyhanemden bir ses geldi; Cenab-ı Hakk'a münacatımdan, samimi yakarışımdan gökyüzü iki kat oldu!
- Cenab-ı Hakk'a hamd ü senalar olsun; sonunda, zafer nasip oldu! Sevgili, hatırımı sormaya geldi ve bize riayetlerde bulundu!
- Ya Rabbi, ya Rabbi! Ey eşsiz, örneksiz güzel varlık! Benim çektiğim belalara, sıkıntılara karşılık ne lütuflarda, ne ihsanlarda buldun!
- O aziz varlık, o kimya, sonsuz lütufları ile benim gafletimi, inkarımı, cinayetlerimi ibadete çevirdi!
- Ettiğim kusurlarıma karşılık, bana köşk verdi; ayağımın kaymasına, yanlış yollara sapmasına karşılık başışlarda bulundu!
- Onunla buluştuğum günün manevî zevki, harareti, denizin de, dağın da gönüllerini coşturdu!
- Halkın hayalleri kendilerine perde olmasaydı, hepsi de benim hayallerimden yanardı!
- Benim aşkla, imanla kükreğişim, davulum, sancağım, naralarım, can ordusunu zelzelelere düşürdü!
- Gece yarıları sevgili ile buluşmanın ateşi, tan yerini aydınlatır, ışıklandırır!

993. Neyi istersen yak yık; yalnız ayrılıktan bahsetme!

Mefa'ilün, Fa'ilün Mefa'ilün, Fe'ilatün

(c. IV, 2076)

- Canın için olsun, bu aşıktan uzaklaşma; bu zavallı ile birlikte otur da, eve gitmeye kalkışma!
- Bahaneler bulmaya uğraşma, özür getirmeyi bırak! Beni aşağı, hor, hakir görme; kendini üstün görerek gurura kapılma!..

- Şarap hazır, herşey yerinde; devlet, varlık.. Dostumuz, sakîmiz de sensin! Artık, şarap sun; sakîlik nazlarına girişme, sakinin hilelerine başvurma!
- Arkadaşlarının yüzlerine bak; hepsi de senin güzelliğin ile mest olmuşlar! Onlar yanında iken pencereye, dehlize, aralığa, eşiğe bakma!
- Aşıkların arasından başka yerde ömür sürme, meyhaneden başka bir yerde oturma!
- Etrafına dikkatle bak da gör ki, dünya bir tuzaktır; dünyaya ait arzularımız, isteklerimizse o tuzakta bulunan birer yemdir! Dünya tuzağına koşma, yem hevasına düşme!
- Dünya tuzağından kurtulunca, gökyüzüne ayak bas; gökten başka bir eşiğe ayak basma!
- Güneşe, mehtaba iltifat etme, yüz verme! Çünkü sen, bu dünyaya ait değilsin! Sen, ötelere geldin; o eşsiz güzelden başkasını dileme!
- Kase nasıl suyun üstünde durmaz çalkalanırsa, sen de o olmayınca bir yerde karar kılma, sen de çırpın dur! Eline kaseyi alıp her mutfağa koşma!
- Hava, zaman olur aydınlanır, zaman olur kararır; bazan sıcak olur, bazan soğuk olur! Sen, zamanların kaynağına git ve o kaynağın başından ayrılma!
- Fakat ne çare ki, güzellerin işleri güçleri hep böyledir! Ne olur, ateş alevi gibi konuşma; ne olur, yakıp yandırma!..
- Söyle; neyi istersen yak yık! Yalnız, ayrılıktan bahsetme! Ben, ayrılık sitemini haketmedim; bu, bana layık değil! Bana ayrılığı reva görme de, ne yaparsan yap!..

994. Haydi; güzellik ile vefayı birbirine nikah et!

Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fe'ilat

(c. IV,2100)

- Hoş geçinmemiz için, arada sırada birkaç öpücük vermeyi iş edin; bizi, tatlı bir gülüşle tatlılaştır!
- "Allah, gönlünü yatıştırın, huzura kavuşturun!" duası, hoş bir duadır; bu duaya, sen de; "Amîn!" de!
- Galiba, senin dizini yastık edineceğim zamanı rüyada görecekmişim!
- Senin dudağından ayrı düşmek, ecel efsunudur! Sen, şimdi git de, Hz. Mesih'in usulüne göre bir efsun oku!
- Sen olmayınca, göklerin alanı aşığa dar gelir! Haydi; vuslat burağına eyer vur da, aşığın önüne getir!
- Sen güzelsin; güzelliğe yakışan huy da, vefalı olmaktır! Haydi; güzellik ile vefayı birbiri ile evlendir, onları birbirine nikahla!
- Muhakkak ki, aşıklar ölünce acıyacaksın! Haydi; bu merhameti, onlara ölmeden önce şimdi göster!

995. Cennette bile olsam, altına gümüşe gark olsam, sen olmayınca ben, bir yetim sayılıyım!

Müstef'ilatün, Müstef'ilatün, Müstef'ilatün, Müstef'ilatün

(c. IV, 2091)

- Ey yedi deniz; inci bağıyla ve şu bakırları kimya ile doldur!
- Ey mest olmuş kişiler topluluğunun ışığı, ey bağı bahçenin selvisi! Ne vakte kadar bizi lafla oyalayacaksın? Artık, vefa göster!
- Her mermer, her granit kaya, bizim halimize ağıladı! Ey sevgili; sen de bize acı da, şu derdimize derman ol!
- Ey öfkelenip de yüzünü bizden çeviren, gizleyen dost! Ne olur, bu maceraya bir an için olsun son ver; artık bize görün!
- Bize pek çok ihsanlarda, lütuflarda bulundun; o lütufları, ihsanları şimdi de esirgeme bizden!
- Ey yolu ve davranışı güzel varlık, ey yıldız, ey ay! Gece karanlığında ay gibi cömertlik et, ışığınla bizi aydınlat!
- Eski derdi gider, hastalığımızı iyileştir, sıkıntılarımızı ferahlığa çevir; bize, yetimliğimizi unuttur! Çünkü ben, hiçbir şeyi, hiçbir kimsesi olmayan bir yetimim!
- Cennette bile olsam, altına gümüşe gark olsam, sen olmayınca ben, bir yetim sayılıyım!
- Ben, ağzımı kapadım; gamlar içinde oturma kaldım! Yüzümdeki ellerimi aç da, kendini bana göster!

996. Yeryüzünde gökyüzünün bile göremediği şeyleri seyretmek istiyorsan, bir an için olsun, kendini görme!

Müfte'ilün, Fa'ilat, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. IV,2057)

- Sevgili ol da, sevgiliyi gör; gönül ol da, dostu gör! Yürüyen selvinin peşine düş, kaynağı ve gül bahçesini seyret!
- Geçim derdini düşünen aklın yolunda tembel davranma; sıçra, ileri atıl! Büyüğüne bir kumaş armağan et de, tüccarın ticaretteki parlaklığını gör!
- Bizim bütün tüccarlarımız aşıklardır, gönül ehli kişilerdir, peygamberlerdir! Bu tüccar kervanının yoldaşı da, cümle suçları bağışlayan, günahları örten, gizleyen yaratıcıdır, Allah'tır! Sen, O'nun hikmetlerini gör!
- Yine Sultan Mahmud, Ayaz'ın odasına geldi! Aşkı seç, aşkla oyuna dal da, o zevalsiz devleti, o tükenmez ikbali seyret!
- Ben, Ayaz'ın ayağı altındaki toprağım! Çünkü, o da benim gibi aşkı huy edinmişti! Sen de aşık ol, aşkı dile ve kurnaz sevgiliyi gör!
- Bu çarıkla bu posta bağlanmak, aslı unutmamak iyi bir adettir! Bu adeti kible edin de, onun lütfunun gerisini seyret!..
- Eziyete düşüp belalara uğradın mı, çarığı görmeye başlıyorsun! Hiçbir illete uğramamış gibi, hiç hasta olmamış gibi kendini yorgun say, hasta gör!
- Bizim çarığımızı, erlik suyu gibi düşün; postumuzu da, ana karnındaki kan say! Akıl ve görüş incisini ise, padişahın ihşanından bil!
- Padişahın önüne inciye koy ki, seni köy ağası yapsın! Eskileri ver, yenileri al; taneleri ver de ambarı gör!
- Yeryüzünde gökyüzünün bile görmediği şeyleri seyretmek istiyorsan, bir an için olsun, kendini görme ve onun vereceği görüş elbisesini giy!
- İnciler saçan bu sözü de, sözleri verene bağışla! Ondan sonra, varlığının her tarafından coşup fişkiran nükteleri gör, sözlere bak!

997. Beden ressamı, gönül güzellerinin yanına gelip onların güzelliğini görünce, ağzı açık kaldı!

Müfte'ilün, Fa'ilat, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. IV, 2061)

- Ey gümüş bedenli güzel! Kendini öp; yanılıp da güzelleri ile meşhur olan Hoten ilinde kendini arama!
- Hatta, senin gibi bir gümüş bedenliyi bağrına basarsan, sana bir can öpücüğü vermek gerekiyorsa, sen, yine kendi ağzını öp!..
- Huriler ne yapıyorlarsa, senin için, senin güzelliğin için yapıyorlar! Her er-ceğın, her kadının güzelliği, senin güzelliğindendir, senin güzelliğinin aksin-iendir!
- Ey çenesi güzel sevgili; senin güzelliğini örten, yine senin saçlarındır! yoksa, senin güzel yüzünün nuru, alemi çoktan aydınlatırdı!
- Beden ressamı, gönül güzellerinin yanına gelip onların güzelliğini görünce eli kırıldı, gönlü mahzun oldu, ağzı açık kaldı!.
- Bu şekillerle, nakışlarla dolu beden kafesi, gönül kuşunun perdesidir! Fakat sen, şekle, kafesin nakışlarına kapıldın da gönlü göremedin!
- Gönül, Hz. Adem'in toprağından perdeyi öyle kaldırdı ki, melekler, o güzelliğe, o ihtişama hayran oldular; dayanamadılar ve hemen secdeye kapandılar!

998. Ney'in ayrılık hikayesi, dille anlatılamaz; dilsiz söylenir!

Müfte'ilün, Fa'ilat, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. IV, 2063)

- Ey gülen yüzü yüzlerce gül bahçesinin aslı olan güzel! Sen, Allah bahçesinin; senin dikenlerin bile güllerden ibarettir! içeri gir de, diken ver, gül al!
- Bu kadar canın karşısında dilsiz değilsin ya! Birşeyler söyle! Fakat, ney'in ayrılık hikayesi, dille anlatılamaz; dilsiz söylenir! Aşkla yanan yakılan canın feryadı, narası da ağızsız atılır!
- Bugün sevgili geldi de; "Sana selamlar olsun!" dedi! İşte sen o zaman, yeryüzünü de, gökyüzünü de onun nefesinde ara, bul!
- Güzeller padişahı geldi ve güzellerden, vergi olarak başlarını vermelerini istedi! Bu istek karşısında gökyüzü isyan etti; aya karşı; "Yazıklar olsun!" narasını attı!
- Aşk gammazı geldi de, kulağıma; "Sevgili başka yerde değil, sizin aranızdadır! O güzeldir, latiftir ama gizlidir!" diye fısıldadı!
- Sevgili geldi, gönlün eteğini tutup çekti ve onu bir yere götürdü! Yedi kat göğün ötesinde bulunan o yer, çok şaşılacak bir yerdir!

- 0 bana dedi ki: "Ben, seninim ama, kim benden söz ederse, benim dudağımın lezzetinden bahsedecek olursa, iki elinle onun ağzına vur, onu söyletme!"
- Senden bahseden, beni de aldı götürdü, seni de! Fakat benden bahseden, ikimizden de uzaklaştı!"

999. Ey beden! Sus; sus da, artık can söylesin!

Fe'ulün, Fe'ulün, Fe-ulün, Fe'ül

(c. IV,2088)

- Gönlümü aldın da, kargalara verdin! Ben de buna karşılık senin hayalini tuttum, rehin aldım!
- Gelirsen gelirim, tutarsan tutarım; söylersen, ben de, mest olmuş kişilerin hallerini söylerim!
- Yenimi yakamı yırtmam, eteğimi çekip gömleğimi parçalamam; bana sitem etmek yakışmaz!..
- Bahsettiğin şarabı getir; getir, incitme; söylemedim deme!
- Perişan olmuş gönlü derleyip toparlayan şarabı getir, sun! Gönül derlenip toparlanınca, beden darmadağın olur!
- Ben, parayla pulla alınan, değer biçilen şarabı istemem! Sen, bana kıyısı olmayan, sonu bulunmayan vahdet denizinden şarap sun!..
- Senden şarap sunmak, benden secde etmek; benden şükretmek, senden inciler saçmak!..
- Ey can; beni öyle bir hale getir ki, şükürüm kalmasın; lütfunu, ihsanını da iki kat, üç kat artır!
- 0 şarabı gönülden coştur; gam sonbaharının döktüğü yapraklardan bir aşk ikbaharı meydana getir!
- Ey benim canım; beni yık, harab et! Çünkü, harab olmuş bir şehirden sultan vergi alamaz!
- Ey beden! Sus; sus da, artık can söylesin! Hz. Osman'ın devri geçti gitti; şimdi, Hz. Ali emîrdir!
- Ey can! Ben sustum; konuşma sırası sana geldi! Sen, bizim Yusufumuzsun; sen, bizim Kenan güzelimizsin!

1000. Seher vaktinde içim yanarak sana dertli bir mektup yazdım!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilün

(c. IV,2084)

- Gel; gel ki, senin ayrılığın yüzünden bende ne akıl kaldı, ne de din! Bu zavallı, bu kimsesiz gönülden sabır da gitti, karar da!
- Yüzümün sararmasını, gönlümün derdini, içimin yanışını sorup durma! Onların halleri anlatılamaz, anlatışa sığmaz! Gel de, ne halde olduklarını kendi gözleriyle gör!
- Senin hararetinle, senin ateşinle pişmiş somun gibi kızarmış yüzüm, şimdi, bayat ekmek gibi ufalanmada, yerlere saçılmadadır!
- Ben, önceden, senin güzel yüzünden ayna gibi hayaller toplar, hayallere dalardım! Gel de, sararmış benzime bak, bumburuşuk olmuş yüzümü seyret!
- Derede eğri büğrü, sağa sola akıp duran su gibiyim! Ayrılık, peşimi bırakmıyor; sağımda solumda pusu kurmuş, beni gözlüyor!
- Yerlere ve göklere sığmayan güzelliğine aşık olduğum için, yüzümü, yeryüzü gibi, gece ve gündüz göklere çevirmişim!
- "Allah aşkına, bu seferden dön ve bize doğru gel!" diye seher vaktinde içim yanarak dertli bir mektup yazdım ve götürüp sana vermesi için onu seher rüzgarına verdim!
- 0 mektubumda dedim ki: "Başında kil bile olsa yıkama, gel! Ayağına diken bile batsa, onu çıkarmak için oturma, vakit kaybetme!"¹⁹

19-Eski devirlerde insanlar sabun bilmedikleri için hamamlarda bir çeşit beyaz renkli, yağlı çamur olan kili kullanıyorlardı. Şeyh Sadî de *Gülüstan'ında*;

"Bir gün hamamda hoş kokulu bir kil parçası, bir dostun elinden bana geldi!" der.

1001. Zaten dünyada garipsin; seni candan seven kimsen yok!

Mefülü, Fa'ilatü, Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. IV, 2054)

- İşittim ki, sefere çıkmayı düşünüyormuşsun; bu düşünceden vazgeç! Bir başkasını sevmeye, bir başkasını dost edinmeye niyet ediyormuşsun; bunu yapma!..
- Zaten dünyada garipsin, yalnızsın; seni candan seven kimsen yok! Böyle olduğu halde neden gurbete düşeceksin; hangi zavallıya, hangi dertliye kasdediyorsun? Bunu yapma!..

- Bizden ayrılıp yabancılara gitme! Gizlice başkalarına bakıyorsun; bakma!..
- Ey ay yüzlü sevgili; gök bile, senin aşkınla alt üst olmuş! Bizi yıkıyor, yerlere seriyor, alt üst ediyorsun; etme!..
- Neden vaadlerde bulunuyorsun? Niçin yeminler ediyor, yemin ve işveyi kendine kalkan ediniyorsun? Böyle yapma!..
- Bana verdiğin söz, benimle ettiğin ahid nerede? Bu kulla ettiğin ahdi bozuyorsun; bozma!.. Verdiğin sözden dönüyorsun; dönme!..
- Ey kapısı varlıktan da, yokluktan da üstün olan sevgili! Sen, varlık ülkesinden geçip gidiyorsun; gitme!..
- Cennet de, cehennem de senin elinde, senin emrinde; sana kul köle olmuşlar! Sen, cenneti bize cehennem ediyorsun; etme!..
- Senin şeker yurdunda zehirden kurtulmuşuz ama, sen, o zehiri şeker katıyorsun; katma!..
- Canım, sanki ateşlerle dolu bir ocak; bu yaptığın, yakıp yandırdığın yetmez mi? Ayrılıkla yüzümüzü sararttın, soldurdun; soldurma, etme!..
- Sen yüzünü gizleyince, ay bile derdinle kararır! Ayın tutulmasını mı istiyorsun, kastın bu mu; yapma!..
- Sen bize kırılıp darılınca, bizim dudaklarımız kurur! Neden gözlerimizi gözyaşları ile ıslatırsın; bu işi yapma!..
- Mademki aşıklar topluluğuna tahammülün yok, neden aklını şaşırırsın? Sen, aşıklara hiç bakma, onları görme!..
- Perhiz yüzünden hastaya helva vermiyorsun, tatlı bir yüz göstermiyorsun ama, hastayı daha fazla hasta ediyorsun; etme!..
- Şu haramlar yemeye alışmış gözüm, senin güzelliğinin hırsız! Ey benim canım sevgilim! Sen, göz hırsızına ceza veriyorsun; verme!..
- Ey yol arkadaşı; söz söyleme sırası değil! Zaten, aşkın başı yok! Hal böyleyken, neden başını kesmeye kalkışıyorsun; yapma bu işi, kesme!..

1002. Kendinden geçmeyen kişi hoş olmaz!

Müfte'ilün, Fa'ilat, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. IV,2060)

- Ey yüzü muma benzeyen, mum gibi ışık saçan güzel! Kalk, aramıza gel; şurada hazır olanlar hakkında, onları anlatan bir gazele başla!..
- Nurlar saçan iki yanağınla, ortalığı aydınlatan muma nur başışla; cana benzeyen kadehinle bu topluluğu canlandır!..
- Elini kadehe uzat; hepimizi o sevgi şarabıyla mest et! Kendinden geçmeyen kimse hoş olmaz, iyi adam sayılmaz!
- Kendini bırakıp kendinden geçince, hemen şu kirli ve kötülüklerle dolu olan dünyadan kaç; aklını başına al ve bir daha yüzünü geriye çevirme!
- Ey düşünce; yeter artık, yeter! Her nefeste; "Acaba ona ne oldu?" "Ah, o filanı ne edeyim?" diye endişeye kapılma! Sevgili, sana herşeyi söyle!

1003. Kendini görmediğin halde ne zamana kadar başkalarının peşinde koşacaksın?

Müfte'ilün, Fa'ilat, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. IV, 2059)

- Dudağımdan, ansızın, güle ve gül bahçesine ait bir laf çıktı da, o gül yanaklı yanıma gelip ağzıma bir tokat attı!
- Dedi ki: "Padişah da benim, gül bahçesinin canı da benim! Benim gibi bir padişahın huzurunda filandan bahsediyorsun! 20
- 20 Mevlana, bir rubaisinden de şöyle buyuruyor: "Sevgili ile gül bahçesinden geçiyordum; habersizliğimden, dalgınlığımdan dolayı gözüm güle baktı. Sevgilim bana; "Yazıklar olsun sana! Benim yanağım burada iken sen güle bakıyorsun!" (dedi).
- Sen, benim defimsim; kendine gel de, her adam olmayanın tokadını yeme! Sen, benim neyimsin; aklını başına al da, herkesin nefesi ile feryad etme!..
- Kem gözler benden uzak olsun! Benim gibi bir hükümdarın, benim gibi bir padişahlar padişahının huzurunda değersiz kişilerden bahseden utanmaz mı?
- Gül bahçesinde harabeleri, ancak baykuş yad eder; bahar mevsiminde de karga hatırlar sonbaharı!..
- Sen, benim kucağımda çengimsin! Mızrap vurulan tel gevşer; sen de, bari gevşe!..
- Dünyanın arkasını görmüşsün; bir de yüzünü gör! Bir de kendine arka çevir de, dünyanın yüzünü seyret!.."
- Ey bulut altında gizlenen ay; yazıklar olsun sana! Kendini görmediğin halde ne zamana kadar başkalarının peşinde gölge gibi koşup duracaksın?
- Yeter artık; şiir tuzağı bir hile yaptı! Av, ansızın elimden fırlayıp ormana kaçtı!

1004. Benim mevki ve şerefim, iki dünyada da aşktır!

Müfte'ilün, Fa'ilat, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. IV, 2062)

- Padişahıma bakmaya, onun güzelliğini seyretmeye göz de, gönül de doymadı! Sen de, benim şu uyanık gönlümün güzelliğine doyma!
- Ne zamana kadar yeryüzü gözyaşlarıyla ıslanacak; ne zamana kadar gökyüzü benim ahlarımla, feryadlarımla harareti ile tutuşacak, yanacak?
- Ne vakte kadar gönlüm; "Vay gönül, vay gönül!" deyip duracak; ne vakte kadar dudaklarım benim padişahlar padişahımın sırlarını söyleyecek?
- Her an dalga dalga coşup gelen ve benim çadırımı, varımı yağumu kapıp götürülen o büyük, sonsuz denize doğru yürü, yürü!..
- Dün gece yarısı evimden hoşça bir dalga coştı, köpürdü! Ansızın, güzellik Yusufu kuyuya düştü!..
- Bu Yusufun yanağından coşup gelen bir sel, benim harmanımı aldı götürdü; gönülden ateşli bir ah yükseldi ve sabrımın samanı yandı gitti!..
- Harmanımın yanıp kül olmasından benim korkum yok! Çünkü, o ay yüzümün harmanı, benim gibi yüzlercesine yeter!
- Aklım yok ama, ben akıl istemiyorum; sevgilinin bilgisi ve hüneri bana yeter! Vakitsiz gelip beni karanlıklar içinde bırakan geceme de, onun yüzünün nuru aydınlık olarak yeter!
- Birisi bana dedi ki: "Bu güzel sesler, mevki kaybettirir, edebi giderir!" Ben, mevki istemiyorum; iki dünya da benim mevkiim ve şerefim aşktır!
- O uyanık, herşeyden haberi olan padişahım sözü aklımdan alıp götürüyor da, bu yüzden ben, her beyti söyleyince; "Sonu geldi!" deyip duruyorum!

1005. Beden ne iş yaparsa yapsın, o işi asıl yapan candır!

Fa'lü, Fe'ulün, Fa'lü, Fe-ulün

(c. IV, 2071)

- Sen, her ne yapıyorsan bil ki, o benim işimdir; beden ne iş yaparsa yapsın, o işi asıl yapan candır!
- Sen, benim gözüksün; sen, benim kulağımsın! Ben, sadece bu ikisini söyledim; ötesini sen bil, sen anla!..
- O gizli hazine dünyada olmasaydı, dünyada yıkık bir ev olur muydu? Çünkü hazineler, daima yıkık yerlerde bulunur!
- Babacığım; sen, define iste! Elini oynat, elini oynat!..
- Onun güzel kokusu, bizim yol göstericimiz oldu; güllere, fesleğenlere kadar bize yol gösterdi!
- Varlık alemi, zerre zerre sana müşteridir; aklını başına al da, sende bulunan inciye ucuza satma!
- Aşk olunca, can kaybolmaz! Sevgilinin gölgesi, başımızdan uzaklaşmasın!

1006. Yüzlerce karakış ötesinden sen, bize bir can baharı ihsan ettin!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilün

(c. IV, 2075)

- Sen, bazan yol göstericisin, bazan yol kesicisin! Sen, hem bizim manevî sahire harmanımızsın, hem de harmanımıza afet olur, ateş düşürür yakarsın!
- Aşkla sevdiğilerine, binlerce elbise dikensin! Sonra da tutar, bu diktiğin elbiseleri yırtıp suçu benim defterime yazarsın!..
- Sen, kıyısı olmayan bir denizsin; iki alem de senin denizinden bir damladır! Sen, yüzlerce altın madenisin; iki dünya da, o altın madeninden bir parça altın kırıntısıdır!
- Emir ve hüküm senindir! Kör bir kişiye; "Gözünü aç!" dersin ve söz söyleme kudreti başışlar, söyletirsin! Sonra da; "O dilsiz, o pepe konuştu!" dersin!..
- Hevesle, yüzlerce mıknaş yaparsın! Fakat her mıknaş, o halis çakmak taşına layık bile değildir!
- Beni, mest bir halde, o çakmak taşı ile mıknaşa doğru çekersin! Ben, aydın can mıyım, beden miyim, haberim bile yok; bunlarla benim ne işim var?..
- Şarap sensin; mahmurluk, mestlik sensin! Düşman sensin, dost sensin! Bu düşmana, binlerce mukaddes can feda olsun!..

• Gerçekten de sen, Şemseddin'sin, dinin güneşisin, Tebriz'in övündüğü cansın! Yüzlerce karakış ötesinden sen, bize bir can baharı ihsan ettin!

1007. Kulakların duyduğu, ancak benim dudaklarımdan dökülen sözlerdir; candan attığım feryadı kimsecikler duymuyor!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilün

(c. IV, 2077)

- Bana bak; şu safran gibi sararmış iki yanağımı seyret! Benim yüzümde, bırakıp geldiğim o aleme ait türlü alametler var; onları gör!
- Gönlümdeki kadîm olan, evveline evvel olmayan pîrin canına yemin ederim ki, dileğim; "Gençliğim toprak olsun da, onun ayakları altına serilsin!"dir!
- Gözlerini iyi aç da, gözlerime bak; şu benim gönüller alan dilberimden gönlünü sakın!
- O bahttan, o talihten dudağıma hayalî bir öpücük geldi de, tatlı dilimden hoş şekerler taşı!
- Kulakların duyduğu, ancak benim dudaklarımdan dökülen sözlerimden ibarettir! Fakat, candan attığım feryadları kimsecikler duymuyor!
- Bu nefesten dünyada, nice ateşler yanıyor, parlıyor; şu fanî sözlerimden, alemde nice ebedilikler coşuyor!

1008. Canın ve gönlün çaldıkları çengi, aşkla nağmelendir!

Müstefilün, Fe'ulün, Müstefilün, Fe'ülün

(c. IV, 2042)

- Ey taş yürekli sevgili; canı, değerli incilerle dolu bir deniz haline getir! Ey sevgilinin karanlık geceye benzeyen siyah saçları; gece yarısında bir seher vakti ortaya koy!
- Canın ve gönlün çaldıkları çengi, aşkla nağmelendir; dilsiz dudaksız neyleri, o tatlı güzelin aşkı ile şekerlerle doldur!
- Kulağında ve gözünde, Cenab-ı Hakk'ın lütfettiği inciler gibi binlerce meziyetlere, vasıflara maliksin! Bu yüzden, başkalarının görmediklerini görüyor, duymadıklarını duyuyorsun! Eteğine o incileri doldur da, dünyadaki körlere ve sağırlara dağıt!
- Canlar, çok çeşitli yollara düştüler fakat, bir türlü yol alamadılar! Ey canların dertlerine çare bulan; onlara, başka bir yolu, aşkın nurlu yolunu göster!
- Su kuşlarının da, karada uçan kuşların da kanatları, balçığa saplandı kaldı! ey devlet kuşu; aşk kanatlarını aç ve onlara doğru uç!
- Karınca ayağı gibi olan canı, onun huzuruna armağan olarak götür; o Süleyman'ın geçeceği her yol ağzında dur, onu bekle!..
- Deniz, acı bir sudur ama, içinde inciler vardır! Sen, acı sudan vazgeç de, inci elde etmek için derinlere dal!

1009. Senin mestin olmayan, senin güzelliğin ile büyülenmeyen kim vardır?

Müfte'ilün, Fa'ilün, Müfte'ilün, Fa'ilün

(c. IV, 2055)

- Sonunda, mest olup ortaya çıktın; fakat, şarapla mest olmadın! Sen, kendi kendinin, kendinde bulunanın mesti olmuşsun! Dünyada kendinden başka sevecek kimse yok mu, şu yeryüzünde sen yalnız başına mı yaşıyorsun?
- Aslında sen, elestten mest olarak geldin! Bak; yine elestten bir ses geldi, yine iş işten geçti! Mestlik gizlenemez; ağzın kokusu ve davranışların, senin mest olduğunu herkese bildirir!
- Toprağın her zerresi ruh oldu, tertemiz can kesildi! Artık ona "toprak dünyası" deme; ona "herşeyi altın haline getiren iksirin, ilahî aşkın mayası" de!
- Senin gibi bir varlığı kimsecikler görmedi! Zaten ey benim canım; herşey senindir! Kimse dediğimiz de, ancak sensin! Dünyada eşi örneği olmayan, görülmeyen birisin! Sen, dünyada fışkırıp akan vefa suyusun!
- Aşk, gerçik bir alemdir ama, alemin de canıdır! Sevgili gizlidir; ama o, gizliliklerin de başıdır!
- Senin gözün benim gözüme dedi ki: "Sen ne kadar da tamahkarsın; hem şeker yemiyorsun, hem de armağan olarak alıp götürüyorsun!"
- Alemde bulunan her beden, her can, senin topraktan yarattıklarının mesti olmuşlardır! Ey nişansız olan, ey izi belli olmayan güzel; seni görmesinler diye herkesi gaflete düşürmüşsün!
- Kimseye kafir, mümin deme; iyiyi, kötüyü arama! Hepsini de senin yüzünden, senin aşkınla yıkılmış, kendilerinden geçmişlerdir! Kendilerine gelmeleri için bir efsun oku!

• Senin mestin olmayan, senin güzelliğın ile büyülenmeyen kim vardır? Senin elinde bir tavla zarı olmayan kimse var mı? Ne olur, kerem elini aç

1011. Bana; "Nasılsın?" dedin; yüzüme bak da, nasıl olduğumu anla!

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstefilün, Fe'ülün

(c. IV, 2030)

• Bana, acıdın da; "Nasılsın?" diye sordun; sen yüzüme bak da, nasıl olduğumu anla! Biz yokken, bize; "iyi misin?" dedin; artık şu kınamaları bırak!

• Gülerek; "Günlerin hoş geçsin!" dedin; sen olmadıkça hiç kimsenin günü hoş geçmez! Bunları bırak da, başka bir hikayeye başla!..

• "Usandım, bıktım! Artık sen, ne zamana kadar hep aşktan bahsedeceksin?" dedin; sen git de, aşık olmayana; "Hikayeyi kısa kes!" de!

• Ateşler içindeyim, terler döküyorum; böyle olduğum halde bir mahrem bulamıyorum! Ben, bir köşeye gideyim; başka çarem kalmadı! Bari, şu kılıcı kalkan et!

• Sen, bizi küstah, terbiyesiz bir hale getirdin; "Ne istediğini ilk gün bize söyle!" dedin! Sen, durumu, bizim derdimizden haber al!..

• "Dostların müflis oluşlarından perişan oldum!" dedin; iki dudağını aç da, güzel sözlerinle dünyayı incilerle, cevherlerle doldur!

• "Hürmetle hizmet kemerini kuşan!" dedin; öyle ise, iki rahmet elini aç da, beni kucakla!..

1012. Ey Hakk aşığı; herşeyi terkettiğın gibi, yokluğuda da terk et!

Müstef'ilün, Fe'ulün, , Fe'ulün

(c. IV, 2031)

• Ey Hakk yoluna düşen, o yolda yoklukta mahvolan, yok olan aşık! Sen, yokluğuda geride bırak, yokluktan da yola düş; sen, onu da terket! 21 Gönülünden başını çıkar da, gönlün ta kendisini, özünü seyret!.

21. Hz. Mevlana'nın bu beyitte bahsettiğı terk, son merhaledir. Ariflere göre dört türlü terk vardır: 1 - Terk-i dünya (dünyayı terketmek) 2- Terk-i ukba (ahiretteki nimetleri terketmek) 3- Terk-i hestı (kendi benliğini, varlığını terketmek) 4- Terk-i terk (terki de terketmek, onda yok olmak).

• Gönül, Çin aynasıdır! Gönülle beraber oturup karşında yüzlerce kılıç görürsen korkma; o kılıçlara karşı gözünü kalkan et!

• Biliyorum; herşeyden vazgeçtin, gönülde yok oldun, yokluğın içindesin! Fakat, tam bir başarı için bir saldırış daha gerekmektedir!

• Bir kere daha saldır; saldır da, aşk kaynağının başındaki benlik avını yakala, onu parçala! Ey gönül ormanının arslanı; pençeni, benlik avının çenesine bas!

• Bizler, güneşin ışığı içinde titreyerek oynayan zerrelere! Bu balçık zerresinden azıcık toprak al da, sürme gibi ayın gözüne çek!..

• Delilik ve sevdadan ötürü, bizde can kalmadı! Ey herşeyi bilen, herşeyi gören padişah; bize başka şeyden de değil, kendinden bir haber ver! Biz, yalnız seni istiyoruz!

• Ey ateşe benzeyen aşk; şu şekillerle, nakışlarla, resimlerle dolu olan alemde bulunan bütün şekilleri, nakışları, resimleri sil, yok et de, kendinden canlı bir şekil ortaya koy!

• Ey padişahım; seni sevenler, kendilerinden geçtiler, mest oldular, öldüler! Ama, rindlerin yine de sana selamları var; onların buldukları yere bir defa daha uğra, ne olur?

• Kaf dağındaki zümrüdanka bile Tebrizli Şems'in aşkıyla kanat çırpar, uçar! Sen de o varlık kanadını kökünden yol, at da, kendine aşktan kanat elde et!

1013. Nasıl olur da susuz kalırım? O ırmak, beni arıyor!

Miistef'ilün, Fe'ülün, Miistef'ilün, Fe'ülün

(c. IV,2032)

• Ben, kimden korkarım? Sevgili benimle beraber olunca, artık korkum kalır mı? Zülfikar benim yanımda olunca, bir işneden korkulur mu?

• Nasıl olur da susuz kalırım? O ırmak, beni arıyor!.. Gönlüm gamlanır mı? Gamımı dağıtan gam ortağım benimle beraber!..

• Nasıl olur da ağzım acılaşır, acılık çekerim? Ben, şekerler ve helvalar arasındayım! Kış, bana ulaşabilir mi? Ben, ilkbaharımla beraberim!..

- Hz. İsa aklımın doktoru olunca sıtmadan, harareten rahatsız olur muyum? Ben, av emiriyim; köpekten korkar mıyım?
- Meclise gelmez olur muyum? Sakî beni çekip duruyor! O güçlü kuvvetli padişah benimle beraber olunca, elbette şehirler zabtederim!
- O kocaman küpteki şarap, bizim için köpürüp coşuyor! Artık, burada zahmetin, mahmurluğun ne işi var?
- Eğer ben gökyüzü ile savaşa girsem, onu kırsam döksem, özür dilemeye hacet yok! Çünkü, o güzel yüzlü benimle beraber, benim yanımda!..
- Ben, lütuflar ve nimetler içindeyim; lütfun, rahmetin mesti olmuşum; bahtın, devletin kucağındayım! O kucaklayışı güzel olan dost, benimle beraber!
- Ey kavgacı, gürültücü dil! Ben, söze doydum; sus artık! Yoksa, benimle sohbet etme!

1014. Herkes, aşk ateşine kendini atamaz! Cins atlar, padişahı taşır; ahmak atlar ise, tezek taşır!

Müstef'ilün, , Müstef'ilün, Fe'ülün

(c. IV, 2043)

- Gördün mü, kış mevsimi ne diyor? Sen, harman gibi odun yığ! Kış soğuk geçmese de, ikisinin de, kışın da, odunun da soğukluğu, vebali bana, benim üstüme olsun!
- Soğuk artınca, şiddetlenince ateşe odun at; odunu esirgeme! Odun mu daha değerlidir, yoksa beden mi?
- Gönlünde ateşi saklayan odun, yokluk suretidir; ateş ise, Allah'ın aşkıdır! Ey can; aşka ulaşmak için suretleri, şekilleri yak, yandır!
- Suretleri, şekilleri yakmadıkça, canın üşür, donar, buz kesilir; aşkı bulamazsın, şekilde kalırsın! Şekilde kalırsan, puta tapanlar gibi manevî baharlardan haberin olmaz, eminlik yurdundan uzak düşersin!..
- Ateşe benzeyen aşkın içine gir, kendini temizle; ateş içinde gümüş gibi gönlünü hoş tut, güzelleş! Mademki Hz. Halil'in öğlusun, ateş senin evindir, yurdundur!
- Ateş, Allah'ın emri ile, gönlü uyanık kişilere lale olur, gül olur, çiçek olur, reyhan olur, söğüt, süsen olur! 22
- 22 Eski Sairlerimizden birisi; "Ateş kenan, kış gününün lezandır" (Ateş kenan, kış gününün lale bahçesidir) demiştir.
- Allah'a inanan kişi, efsun bilir; ateşe efsun okuyunca, o ateşin yakıcılığı kalmaz; ateş ateşliğini kaybeder, parlak bir ay olur!
- Demiri bile eritip iğne gibi incelten ateşi yatıştıran efsuna aferin!
- Mumun ateşi pervaneye pencere gibi görünür de, o yüzden onun alevi içine atılır, yanar!
- Herkes, aşk ateşine kendini atamaz! Cins atlar, padişahı taşırlar; işe yaramaz, ahmak atlar ise, palan yüklenirler, tezek taşırlar!

1015. Duayı tatlılaştır; dua, ağızımıza süt gibi, bal gibi tatlı gelsin!

Müstef'ilün, Fe'ülün, Müstef'ilün, Fe'ülün

(c. IV,203~)

- Önce, bizi adam et, aşka layık bir kişi haline getir! Sonra, bize şarap sun; kadehi durmadan döndür!..
- Ey can; bizden, bizim hizmetimizden ne çıkar? Mademki binayı sen kurdun, onu yine kendin tamamla!
- Bizim selamet evimizi melamet evi yaptın; melamet evimizi de selamet evi yap!
- Bu aşk yolu, sonsuzdur, uzundur! Onu, sonsuz lütfunla kısalt, iki adımlık yol yap!
- Bizi, nefs-i emmareye esir ettin fakat, kötülüğü emreden nefsin de emiri sensin; sen, bizi emir yap da, onu bize kul et!
- Herkese ait olan lütuflarını has kullarına nasip ettin! Bugün de, has kullarına ihsan ettiğin lutufları herkese, bütün kullarına lütfet!
- Her zerreye, lutfunla, bir başka güneş ver; lutuf ve ihsan güneşini, herkese tam olarak ver!
- Duayı bize tatlılaştır; dua, ağızımıza süt gibi, bal gibi tatlı gelsin! "Amin!" diyene de lütfet, onu herkesin iyiliğini ister bir hale getir!

1016. Senin maddî varlığın ve benliğin, bir ayıptır; sen, boğazına kadar bu ayıbın içindesin!

Müstef'ilün, Fe'ülün, , Fe'ülün

(c. IV, 2028)

- Her ne kadar uzun zamandan beri boğazıma kadar ayrılık ateşleri içinde oturdum, yandım yakıldım ise de, Allah'a şükür, şimdi de, sevgili ile boğazıma kadar vuslat suyu içindeyim!
- Sevgiliye; "Boğazıma kadar lütuflarına garkolmuşum!" dedim. Sevgili, beni boğazıma kadar lütuflara garketmeye kani olmadı da,
- Dedi ki: "Başını ayak yap, aşkın derinliklerine dal! Çünkü, boğazına kadar aşkın derinliklerine dalmazsan, işin yoluna girmez!"
- Dedim ki: "Ey can; benim başım, senin nalinındır! Fakat iki gözüm, sen nalinlarda kalma; boğazına kadar bu işin içine girmeye bak!"
- Sevgili bana; "Dikenden de aşağı mısın?" dedi. "0 da, gülleri beklerken tam dokuz ay, boğazına kadar toprağa gömülü kaldı!"
- Sevgiliye; "Diken de nedir ki?" dedim. "Senin gül bahçen için, gül gibi, yok zaman ta boğazıma kadar kanlara battım, kanlar içinde kaldım, yapraklarım kanlara boyandı!"
- Dedi ki: "Çekişme aleminden kurtuldun, aşk alemine ulaştın! 0 alemde ta boğazına kadar savaşımlara, kavgalara dalmıştın!
- 0 çekişme aleminden kurtuldun ama, kendinden kurtulamadın, yokluğa kavuşamadın! Senin maddî varlığın, benliğinin bir ayıbıdır; sen, boğazına kadar bu ayıbın içindesin!
- Yankesici gibi çok tuzak kurma; hileye az başvur! Yankesici, boğazına kadar kendi tuzağının içinde kalır!"
- Dünya sevgisi, dünya tuzağı öyle berbat, öyle fena bir tuzaktır ki, padişahlar ve arslanlar, köpekler gibi, o pisliğin içine düşmüşler, boğazlarına kadar gömülmüşlerdir!
- Bundan daha fazla şaşılacak bir tuzak vardır! Oraya düştünse, görürsün ki, akli olmayan, saf olan, kendini görmeyen kişi o tuzağa topuğuna kadar batmıştır da, zeki olan, akli başında olan kişi boğazına kadar o tuzağın içindedir!
- Artık, söylemeyi bırak; nefesin kesiliyor! Ben yorulmasaydım, nefes nefese gelmeseydim, seni, boğazına kadar söze garkederdim!

1017. Eğer nefs-i emmarenî öldürebilirsen, yakandan bir çok huriler baş gösterirler!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilün

(c. IV, 2021)

- Ey genç; sabah oldu! Çabuk kalk, yükünü bağla, hazırla; kervandan geri kalma!
- Kervan geçip gider, sen gafil, uyuyakalırsan, çok ziyandasın, çok ziyandasın, çok ziyandasın!..
- Günah yollarında ömrünü zayı etme, tüketme; ömrünü tüketme de, terütaze kal, ebedî ömür al!..
- Nefs-i emmarenî öldürmeye çalış! Çünkü o, senin şeytanındır! Eğer onu öldürebilirsen, yakandan bir çok huriler baş çıkarırlar!
- Şunu iyi bil ki, kötü nefsinî öldürünce, yedi kat göğün üstüne ayağını basarsın!..
- Senin kıldığın namaz, tuttuğun oruç kabul edilirse, nefesine hakim olur, doğru yola düşersin! 0 zaman sen, bir pehlivansın, bir pehlivansın, bir pehlivan!..

1018. Can; dille, dudakla, harfle, sözle anlatılamaz ki!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. IV,2016)

- Benim canım, senin canındır; senin canın da, benim canımdır! Bir bedende iki can hiç görülmüş müdür?
- Ey beden; yüzlerce can ile diri olsan bile sen, yine can iste; bedenden hiç bahsetme!
- Şu candan gönlünü al da, yerine koy! Bu can o olmadan canlılık edemez; boş yere yorulma!
- De ki: "Ruh, Rabbimin emrindedir! 23" ayetini anla! Ey benim canım! Can; dille, dudakla, harfle, sözle anlatılamaz!

23 İsrâ Süresi 17/85.

1019. Sen, duru bir su gibisin; yaptığın kötülüklerle bu temiz suyu bulandırma!

Mef'ulü, Fa'ilatü, Mefa'ilü, Fa'ilat

c. IV, 2045)

- Sen, duru bir su gibisin; bu duru suyu, yaptığın kötülüklerle bulandırma, gönlünü örtme! Gönül gözünün önüne günah perdesini çekme; yapma bu işi

* Tertemiz kişiler, gönül erleri, gönlünü seyretmek için onun etrafında topandılar! Bu temiz insanlara karşı sen de utanç içinde kalma; sen de tertemiz ol, gönlünü utandırma!..

* Gönül; "Fanî güzellere aşık olmaktan kendini çek!" diye nara atıyor! Eğer sen tamamıyla can halini almışsan, gönlü üzme, onu gerçek aşktan mahrum etme, onu öyle nekes alıştırma!

*Bakır, iksir sürerek altın ederler! Bu, bir başka bilgidir! Senin yaptığın bu işlerle bakırın altın olmaz! Ermişlerden uzak kaldığın için, balçık mertebesinden kurtulamazsın, yücelemezsin, insan olamazsın!..

• Ey can! Gönülden ayrı düşeli bir hayli zaman oldu; otuz yıldır onu arıyorsun, hala bulamadın! Bari bu otuz yılı kırk yıla çıkarma!

• Hakk yolunda nice savaşlar var! Öyle her yol başında durma; vakit geçti, gün bitiyor! Sense, lüzumsuz şeylerle oyalanıp duruyorsun!

1020. Hz. Musa gibi, ilahî aşkla kendinden geç, asa gibi sus; Tur Dağı gibi ses verip durma!

Mefulü, Fa'ilatü, Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. IV,2051)

• Görüyorum ki, bana cefa etmeyi düşünüyorsun; böyle düşünme! Bize çıkışmaya, bizden ayrılmaya hazırlanıyorsun; yapma!..

• Güzelim; aslında sen, baştan başa Hakk'ın lütfusun, ihsanısın! Böyle olduğu halde, davranışlarınla, kendini Hakk'ın azabı, Hakk'ın kahrı haline getiriyorsun; yapma!..

• Gönlümü lütfunla, kereminle elde ettin! Sonra neden lutuftarı, keremden onu mahrum ediyorsun; etme!..

• Güzel yüzünün nuru ile ayın ondördü haline gelen bu kulu, neden dertlerle yeni ay gibi yapar, iki kat edersin; etme!..

• İster ateşe tapar olsun, ister mümin olsun, hepsi de senin havana uymuş, sevdana kapılmış kulların; niçin ateşe tapanla savaşsın; savaşma!..

1021. Hz. Nuh'un gönlüne girmeyenleri denize at!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. IV,2017)

• Hoten güzeli aramıza geldi; artık, candan da, bedenden de vazgeç!

• O aşkın eline bir kılıç verdi de, dedi ki: "Benden başka kimi görürsen, onun boynunu vur!"

• Güzel olsun, çirkin olsun, kadın olsun, erkek olsun; Nuh(a.s.)'dan başkasını denize at gitsin!..

• Nuh'un gönlünde yer alanları bırak; nefsanî arzularının esiri olanları, Nuh'un gönlüne girmeyenleri denize at!.."

1022. Diyorsun ki; "Gel; sabrı senin üstüne çoban yapayım!" Niçin kuzuya kurdu çoban yapıyorsun?

Mef'ulü, Fa'ilatü Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. IV,2052)

• Bizden bıkiyorsun, sıkılıyorsun; bunu yapma, bizden sıkılma! Nedense bize kızılıyorsun, bizden yüz çeviriyorsun; ne olur, bizden yüz çevirme!

• Kendi karını düşünüyorsun, sana faydalı olan şeyin peşine düşmüşsün; bizim de ziyanımızı istiyorsun! Bu gibi düşüncelerden kimse karlı çıkmadı; sende karda değilsin, ziyan ediyorsun! Bunu böyle yapma!..

• Bundan sonra, bizim ziyanımızı istemeye razı oldun! Fakat, etme; kimin kimlerin razı olması için buna katlanıyorsun?

• Bize, şarap yerine gam sirkesi veriyorsun; verme! Neden derede su yerine kan ırmağı akıtıyorsun; akıtma!..

• Benim yüzümden zevk, neşe ve sevinci alıyorsun ama, yüzümü bakışlarına hedef tutuyorsun; tutma!..

• Hem mazlumu öldürüyorsun, hem de ona acıyorsun; yol vuran da sensin yolu vurulan, feryad eden de!..

• Ayağım, hiçbir işe yaramıyor! Çünkü, sevgilinin mesti olmuş! Mest olmuş (ayağı bırak; niçin onu çekip duruyorsun? Bırak, çekme!..

• Diyorsun ki; "Gel; sabrı senin üstüne çoban yapayım!" Niçin kuzuya kurdu çoban yapıyorsun; yapma!..

• Gündüz vakti zahidsin, hep ibadet ediyorsun; gece olunca da, zahidleri öldürüyorsun! Bu gece barış gecesi ama, sen, yine de o işi yapıyorsun; yapma!..

• Dostlar, kıskançlıklarından birbirlerine düşman oldular! Bu dostu, niçin öbürüne düşman edersin; etme!..

• Bana; "Sus!" diyorsun fakat, beni susturmayan, söyleten de yine sensin Aşkınla, bedenimdeki her kılı bir dil haline getirirsin; getirme!..

1023. Gerçek sevgili onun o kadar çok bağına basmıştır ki, ona, sevgilinin kokusu sinmiş, onda toprak kokusu kalmamıştır!

Mef'ulü, Fa'ilatü, Mefa'îlü, Fa'ilat

(c. IV.2053)

- Aşıklarla beraber otur kalk! Arkadaş olarak her zaman aşık olan kişiyi seç; aşık olmayanla bir an bile dost olma!
- Eğer yar, izzet perdesini, namus perdesini yüzüne indirirse, sen git, yüzünde perde olmayan güzelin yüzüne bak, güzelliğini seyret!
- Yüzünde secde izleri bulunan, gerçek sevgilinin nuru olan yüzü gör; alnında mana güneşi parlayan güzeli seyret!..
- Vahdet güneşi, onun yanaklarına yanaklarını koymuş; ona öyle bir nur vermiştir ki, ay bile, onun yüzünü görünce kendinden geçer, yerlere serilir!..
- Onun bedeni, hayalin bedeni gibi kansız ve damarsızdır; içi de, dışı da tamamıyla mana sütü ile, mana balı ile doludur!
- Eşi benzeri olmayan sevgili, onu o kadar çok kucaklamış, o kadar çok bağına basmıştır ki, ona sevgilinin kokusu sinmiş; artık, onda toprak kokusu kalmamıştır!
- 0, aydınlıksız bir sabah, renksiz bir akşamdır; yönsüz bir zattır; doğmaz, doğurmaz bir hayattır!
- Güneş, gökyüzünden hiç borç nur ister mi? Gül fidanı, yaseminden ödünç koku ister mi?
- Balık gibi dilsiz ol, konuşma; deniz suyu gibi duru, saf bir hale gel de, çarçabuk inci ve mücevher hazinesine emîn ol!
- Hiç kimseye söyleme; ben, senin kulağına söyleyeyim! Bütün bu saydığım vasıflara sahip olan kimdir, biliyor musun? Tebrizlilerin kendisi ile iftihar ettikleri, övündükleri Şemseddin'dir!..

1024. Bahar, bağlarda ve bahçelerde kıyametin kopmasıdır!

Mef'ulü, Fa'ilatü, Mefa'îlü, Fa'ilat

(c. IV,2046)

- Neşeli bahar geldi de, mestlik, aşıklık, gençlik ve bütün bu cins güzelliklerin hepsi bir araya geldiler, bir yerde toplandılar, beraberce oturdular!
- Bunların suretleri, şekilleri yoktur! Fakat, hepsi de birer şekle büründüler, güzel birer surete girdiler! Hayal edilenler, düşünülenler nasıl da şekilleşti; gel de, bunları ibretle seyret!
- Gönül, gözün dehlizidir, kapı arasındır; gönüle ne gelirse, oradan göze gelir ve gözde bir şekle bürünür!
- Aslında bahar, bağlarda ve bahçelerde kıyametin kopmasıdır, toprağın içinde gizli olan sırların açığa çıkmasıdır, meydana vurulmasıdır, Çin güzellerinin gönüllerini göstermesidir!
- Onlar, gizli bir dille bize diyorlar ki: "İnsan isen, eğer sende bir gönül varsa göster! Senin gönlün, insanlığın ne zamana kadar balçık içinde gizlenecektir?"
- Kış mevsiminde bağların bahçelerin duası; "Allahım! Ancak Sana ibadet ederiz!" sözüdür! İlkbaharda ise; "Ancak Sen'den yardım dileriz!" niyazıdır!
- "Allah'ım; ancak Sana ibadet ederiz!" demekle, bir şey dilemeye, lütf istemeye geldik; bizi, soğuk kış günlerinde, hazanlar içinde daha fazla bekletme! Artık, zevk ve neşe kapısını aç!..
- Onun; "Allahım; ancak Sen'den yardım dileriz!" deyişi ise, meyvelerin çokluğundan, ağırlığından dallarım kırılacak! Ey yardımı istenen, yardım eden Allah'ım; Sen, beni koru! demek isteyişidir!
- Laleler, her an güllere; "Nergisler, yaseminlere acaba neden hayran hayran bakmaktalar?" demektedirler!
- Süsen dile gelir de, yasemine; "Yazıklar olsun!" der. "Kimseyi hor görme!.."
- Menekşeler, yalancıkdan iki büklüm olmuşlar! Zaten, menekşelerin hile yapmada, herkesi aldatmada eşleri yoktur; onların sırlarını iyi bilen, arkadaşları nilüferlerdir!
- Sümbüllerin başları, mahmurluktan sağa sola eğilmektedir; sağ taraflarından hoş kokulu bahar rüzgarı eserek onları okşamada, soldansa, reyhanların güzel kokuları gelmektedir!
- Ata binmiş, herkese yukardan bakan selvilerin ardı sıra çimenler yaya yürümedeler; goncalar, kötü gözlerden korktukları için kendilerini gizlemedeler!
- Söğüt ağaçları, ırmak kenarında yaya kalmışlardır! Onlar, ırmağın ayna gibi olan suyuna bakarak; "Bizim bu taze dallarımız, neden böyle kollarını açmışlar, oynayıp durmadalar?" diye, kendi dallarına hayran olmadalar!
- Bu dalların elleri, avuçları, önceleri böyle açılmış saçılmış değil idi; sonradan derlenip toplanıp açıldılar! Sanki, ırmağın üstüne bahar incileri serpmedeler!
- Büyük, eşsiz yaratıcı bağlarda bahçelerde böyle bir meclis kurunca, kuşlar, çalgıcılar gibi terennüme başladılar! Aferin bu kanatlı çalgıcılara!..

- 0 çalgıcıların beyinin adına "bübül" derler! 0, mesttir; güle de aşık olmuştur! Aşık olduğu için de, böyle güzeldir; böyle hoş sesler çıkararak öter, öter, öter...
- Kumrular, bübüllere soruyorlar: "Ne güzel ötüyorsunuz! Şimdiye kadar sizler nerede idiniz?" Onlar da; "Bizler, yeri ve oturağı olmayan ötelerde idik!" diye cevap veriyorlar!
- Şahin, doğan kuşuna diyor ki: "Bu güzel avları yokluktan kim aldı da yeryüzüne getirdi?"
- Bir kısım gül yanaklılar, bir kısım delikanlılar, hepsi de gayb perdesinin arkasında idiler. Onlar; "Büyüktür onlar; yazı yazarlar!" 24 diye ayette anlatılan melekler gibidirler
- !24-İnfitar Suresi 82/11, 12.
- "Biz, birkaç kişiyiz; öncü olarak geldik! Bizim arkamızdan güzeller ordusu, o pusudan çıkarak gelmedeler!"
- Yusuf yüzlüler, o dünyanın Kenan elinden, tatlı dilli dilberler de, bal denizinden çıkıp geldiler!
- İşte; hurmaya, şekerkamışına, o tane tane nara, o tane tane incire ötelerden, o tatlılık, o güzellik diyarından mektuplar geldi!
- Ötelerde bulunan ova, ne hoş, ne verimli bir ovadır; elma, rengini ve kokusunu o ovadan aldı; turunç da, o güzel kokuyu, o olgunluğu oradan elde etti!
- Üzüm, geç geldi; çünkü, atlı değildi, yaya olarak geliyordu! Ey geç gelen, olgun gelen üzüm! Şarabın anası olduğun için sen, bir fitnessin; fakat, meyvelerin son gelenisin!
- Ey son gelip önce gelenleri geçen, ey meyvelerin gözü; sen, Allah'ın sağlam ipine sarılmışsın!
- Senin tatlılığın, görülmemiş bir tatlılıktır; acılığını ise hiç sorma! Acılığın, akıla benzer; şer de ondandır, hayır da ondandır; küfür de ondan meydana gelir, din de!
- Bela zamanında şeker gibi tatlısın, ferahlık zamanında ot gibisin! Devedikeninin üstüne inen kudret helvasına benziyorsun; acılığın da tatlı bir bela!..
- Ey bilgi ve anlayış sahibi, ey herşeyin aslı, temeli; Sen'in kolun her tarafa uzanır, herşeye gücün yeter; zaman, Sen'in elindedir!
- Sen'in elinle kavun öyle bir eve konmuş, gizlenmiş ki, o evin ne kapısı var, ne de penceresi; Sen, cansın; ben de, işte, gördüğün gibiyim!
- Sukabağı senden kaçmış, ipe tırmanmağa başlamış! Fakat, o kırık testi, kaynaktan, aslından nasıl kurtulur?
- Sen'i dinlemediği için, onun boynunu bağladılar! Onun kulağı olsaydı, tutar çekerdin; o kulağı, bir hoşça çınlatırdın!

1125. Alem, var gibi görünen bir yokluktur!

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ülün

(c. IV,2040)

- Ey iki. gözüm; gündüz oldu! Penceremden bak; güneşin aslı sensin! Mademki geldin, günümüzü seher vakti yap!
- Aradıklarını bul, istediklerini meydana çıkar; sen, aşağı yukarı bütün varlıklardan münezzehsin! Şu eskimiş, harap olmuş dünya evinin altını üstüne getir!
- Çünkü alem, tamamıyla yoktur; var gibi görünen bir yokluktur! Bir an içinde onu, "kün" (ol) emriyle var et! Dünya, zehirli bir yılanıdır; sen, onun zehirini şeker haline getir!
- Nerede kuru, çorak bir yer görürsen, orada çeşmeler akıt, orayı yeşert; nerede bir taş görürsen, onu nurunla mücevher yap!
- Aşığın arkasında bir düşman görürsen, ona bir sille vur, onu yok et!
- Ne zamana kadar; "Onlar kördür, görmezler!" diye özür dileyeceksin? Onların kör olmamalarını istiyorsan, gözlerine bir görüş ver!
- Gözlerinde perde olmamasını istiyorsan, emret ki, perdeler kaldırılınsın, körlükten kurtulsunlar!

1026. Derdimi, sana gönderiyorum; ona bak! Temiz değilse, derman etme!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. IV, 2019)

- Ey sevgili! Gönlümü aldın götürdün; bari, benim canıma kasdetme, benim yaptığımı sen bana yapma!..
- Derdimi, sana gönderiyorum; ona bak! Eğer saf ve temiz değilse, ona derman etme!
- Güzellerin adeti. cefa üstüne cefa etmektir! Sen de o adete uy ve bize ihsanlarda, lütuflarda bulunma!..
- Biz, zaten ölümü göze aldık, onu gönlümüze koyduk; sen, cefa etmekte o kadar yavaş davranma!
- Zevkimizin, neşemizin, yaşayışımızın perdecisi ölümdür! Perdeyi indir, ört; ölümü güldürme!

- Ey Züleyha! Aşk fitnesine sebep sensin; Yusufu boş yere zindana attırma!
- Mademki sende rindlerin akli fikri yok, rindlerin başına yemin ederek vaadlerde bulunma!..
- Sen, aşıkların göz nurusun; onları kör etmek için yaşama!..

1027. Dünyada, ayrılıktan daha acı bir şey yoktur!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. IV, 2020)

- Allahım; bu buluşmayı ayrılığa döndürme, aşkınla mest olanları ağılatma!..
- Can bahçesini tazeleştir, yemyeşil et; bu mest olanlara, bu bağa bahçeye acı onları perişan etme!..
- Gönül yapraklarını, sonbahar gelmişçesine dökme, gönül dallarını kırma; halkı perişan ve yoksul etme!..
- Üstünde, Sen'in aşk kuşunun yuvasının bulunduğu ağacın dallarını kırma kuşu uçurma!..
- Kendi topluluğunu, kendi mumunu birbirine vurma, kırma, dökme; düşmanları kör et, onları güldürme, neşelendirme!..
- Hırsızlar, parlak ve aydınlık gündüze düşmandır! Ama sen, onların gönüllerinin isteklerini yapma!..
- Devlet ve ikbal kabesi, ancak bu halkındır; onların ümit kabesini yıkma!..
- Dünyada, ayrılıktan daha acı bir şey yoktur; ne yaparsan yap, bizi ayrılıkla karşılaştırma!..

1028. Şu bedenimizde, mest olmamış, akli başında bir kıl bulabilirsen, otur da, onunla hesaplaş!

Mef'ulü, Fa'ilatü, Mefa'ülü, Fa'ilat

(c. IV, 2044)

- Sevgili; şarap getir, bahtımı yücelt! 0 halka halka saçlarınla gönlümü bağla, düğümle!..
- Hakk aşıklarından esirgenmeyen o şarabı, düşüncelerin, üzüntülerin başına dök! Kendinden geç de, şu kendini beğenmiş gönlü utandır; o, bu utanmayı haketti!
- Ey gam; yürü git! İlahî aşkla mest olmuş kişilerle senin işin yok! Kimi ayık bulursan, onu hırpala, onun başına bela ol!
- Mest olmuş kişiler, düşüncelerden, gamlardan kendilerini kurtarmışlardır! sen git de, düşüncelerden, gamlardan kendilerini kurtaramayanları yakala, sıkıştır!

* "Allah'a itaat eden, iyiliklerde bulunanlar, şüphe yok ki, kaselerle şaraplar içerler! 0 şaraba, Kafur Irmağı'nın suyu da karıştırılmıştır!"25 ayetinin sırrına erenlerin meclisinde mest olan can, heva ve heveslerine esir olanların ağılayışlarına acı acı güler!

25- İnsan Suresi 76/5. Ayete işaret .

- Dünyada fanî sevgililere gönül verenlerin hepsinin de sakalı ölümün elindedir; onlara acı! Onları gerçek aşk şarabıyla mest et de, ölümden kurtar!
- Şu bedenimizde, mest olmamış, akli başında bir kıl bulabilirsen, otur da, onunla hesaplaşmaya giriş, yetmiş defter karala!
- Nerede mest olursan orada otur, orasını yurt edin; nerede şarap içtiysen orada yat, uyu!
- Eğer sana Hakk'ın mutfağından ruh gıdası gelmiyorsa, o zaman git, başını, şu koyunların ağılına sok, orada kal!
- Gökyüzü güzellerinin sana görünmelerini, cilvelenmelerini istiyorsan, gönlünü bir aynacıya (mürşide) götür; cilalattır, parlattır!
- Ey gönül; artık sus, harfsiz konuş! Ötelelerden, ruh aleminden dilsiz dudaksız bahset!
- Hz. Musa gibi, ilahî aşkla kendinden geç, asa gibi sus; neden Tur Dağı gibi ses verip duruyorsun; ses verme!...

1031. Başın hakkı için olsun, ayrılık fikrine kapılma!

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilat

(c. IV,2024)

- Ey güzel! Sana mat olanı, sen mat etme; ona lütf ve riayetden başka bir şey yapma!
- Bazı kusurlarda bulundu, terbiyesizlik etti ise, onları, lütfunla bağışla; cezasını vermeye kalkışma!..
- Acımak vaktidir; ona acı, kin tutma! Kulunu belalara uğratıp da, yok etme!
- Başının hakkı için olsun, ayrılık fikrine kapılma; buluşmaktan, kavuşmaktan başka bir şey düşünme!..

- Toprakta yaratılmış olan kulunun toprağını yerlere saçma; ona, göklerden başka bir yeri durak olarak verme!
- Önceden, onu, kendinden başkasına çekme; sonunda da, ona, kutluluktan başka bir şey verme!
- Neye alıştı ise, lütfunla, onu, alıştığı şeye ulaştır! Onu, kendi başına bırakma; onu, manen beslemekten, yetiştirmekten bıkmama, usanma!
- Ben, senin meyhanende bulunanlara kulum, köleyim; bizi, meyhaneden soğutma, meyhaneye sırt çevirtme!
- Biz kim oluyoruz ki, "Yapma, etme!" diyelim! Fakat, mademki dedik, bizim suçumuza bakma!

1032. Yalnız ben değil, herşey, onun aşk ateşi ile yanmaktadır!

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilat

(c. IV, 2025)

- Ey hakkı, hakikati inkar ederek bize bakan kişi! Ben, sana karşı başkaları gibi iki gönüllü değilim; ben, inandığımı yaşıyorum!
- Ey bütün tatlılıkların kaynağı! Neden bize acı sözler söylemeyi düşünüyorsun; bu sana yakışır mı?
- Aşkınla yanmış yakılmış gönlüme su serp! Çünkü sen, acı çekenlerin, içi yananların yardımcı güzelisin!
- Yay gibi gam oklarını başıma yağdırma; kalkanı olmayana niçin oklar atarsın?
- Sevgilim! Senden güle şikayetlerde buldum, vefasızlığından bahsettim! Gül, bana dedi ki: "Ben de, senin sevgilin yüzünden yakamı yırtmakta, elbisemi parçalamaktayım!"
- Nergis; "Onu benden sor!" dedi. "Ben, bakış ve görüş sahibi olanların kulu kölesiyim!"
- Yalnız ben değil, baştan başa bütün çayırılar, çimenler, bağlar bahçeler benim gibi, onun aşk ateşi ile yanmaktadır!
- Ayla güneş bile, onun yüzünün aşkı ile mest olmuşlar da, bu yüzden şu gökkubbede dönüp durmadalar!
- Deniz, onun aşk ateşi ile coşup köpürmüştü; gökyüzünün de, bu ağır yükten beli bükülmüştür!
- Dağ, ona hizmet ederek, onun beli kemerli kullarından sayılsın diye, beline kemer kuşanmıştır!"
- Kulağıma; "Bize, şu şekle sığmayanlardan bir haber ver!" diyen canların sesleri geliyor!
- Fakat, bu hali kime söyleyeyim? Bu sesleri kime duyurayım? Cihanda mahrem nerede? Hiç birşeyden haberi olmayanlara neyi haber vereyim?
- Denizin yüzü, çerçöp yeridir; içi ise, incilerle doludur!
- Benim içim dışım ise, çerçöple sivanmış bir avuç balçık; ama, Hakk'ın lütna mazhar olarak şu denizde yol bulmuş, ona doğru geçip gitmede!..
- Şu başsız ayaksız gazelimize bak! Ayağımızdan tutmuş. bizi, sana doğru çekmede; başa kadar götürmededir!

1033. Sen, hakikatlerin canısın!

Mef'ülü, Fa'ilatü, Mefa'ülü, Fa'ilat

(c. IV,2049)

- Ey şu bedeninin içindeki canı zaman zaman suretten surete, şekilden şekile koyan ve ey bu nükteleri düşünüşümden bile yakın olan Rabbim! 26
- 26 Şu mealdeki Kaf Suresi 50/16. Ayete işaret var: "Biz, sana, şahdamarından daha yakınız!"
- Geçmiş zamanla gelecek zamanı düşünerek neden üzleyim? Zamanın tadı tuzu da Sen'sin, kıblesi de Sen'sin!
- Sen, hakikatlerin canısın; aynı zamanda, gönüller alan hayaller de Sen'sin! Anlatılmayan, şu ağıza sığmayan, yüce, büyük vasıflar, sıfatlar da Sen'sin!

1034. Biz gök sofrası ile orucumuzu açarız.

Mefulü, Mefa'ülü, Mefa'ülü, Fe'ulün

(c. III, 1892)

- Her akşam sofrayı kurmak nasıl adetse, bizim de ey sevgili; senin güzel hayalinle orucumuzu açmamız adetimiz olmuştur.
- Senin hayalinle, seni düşünerek oruç bozanlara lütfedersin. Yüzlerce ihşanlarda bulunursun. Bu Hz. İsa'nın yukarılardan gök sofrası indirilmesi gibi olur.
- Gönlün gıdası senin aşk matbahından olunca, yer sofrasından el çekerek uzakta durmak gerektir.
- Gıda olarak o gönül ateşinden bize hep ab-ı hayatlar sunulur. Biz gönül ateşinin üzerinde hoş kokulu ladin yağı gibi sevinerek yanar, etrafa güzel kokular yayarız.

- Topraktan doğmak, tekrar toprağın içine girip çürümek hayvan işidir. Bu iş, gönlün ve canın işi değildir.

1035. Aşkın gönülde açtığı yaralar gönle şifadır.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün

(c.V.2119)

- Sevgilim bugün de dünkü gibi gülerek gelirse, gökler baştanbaşa secdeye varır, yerlere kapanır.
- Ey akli başında, mest olmamış kişi! Beni öldürmek için acele etme! Zaten beni öldürdüğün yere yaklaştık, bir an için yumuşak davran, ayrılığı kim önce icat etti bir sor!
- "Ey gülen gönül!" dedim. "Neden böyle sert davranıyorsun? Yüreğın demirci örsü gibi. Şu dinmeyen gözyaşlarını seyret! Gözyaşı tufanımın etrafında dön dolaş!
- Senden af dilemedeyim, özürler getirmedeyim. Ey benim efendim; gam her yanıma sardı. Bu durumda vefalı olmaya layık olan sensin, bana şeytanı güldürme, onu sevindirme!"
- Bana diyor ki: "Niçin üzöleyim, niçin avare bir gönle sahip olayım? Ben ne hastayım, ne de gamlıyım, bana gam, keder kolayca yaklaşamaz."
- Ey beni öldüren! Beni diriltmek, yeniden hayata kavuşturmak için yanıma gel. Zaten her tarafımı sen sarmışsın, sen kaplamışsın. Üstünlük, lütfetmekle olur. Bana yardım et!
- Yapma sevgilim, yapma! Bu sana yakışmaz. Sen hem güzelsin, hem bilgilisin. Bizden lütfunu, keremini esirgeme! Ey padişahım, esirgeme!
- Sabırsızlıktan başka benim ne suçum var? Bu huyumdan ötürü benden yüz çevirme, suçumu başışla, bana cömertlik göster. Günahımı görmemezlikten gel, üstünü ört!
- Sevgilimin ilgisizliği ile beraber, kalbi acır da bizi affetmek isterse buna şaşılır. Rabb'im, onun bize olan sevgisini artır, olmayacak şeyi olur hale getir!
- Ey kardeşler; biz, size geldik, size geldik. Buluşmamızla bize hayat veren şarabınızdan, bize şarap sunun! Cömertliğinizle bizi sevindirin.
- Bir şefaathçi çıksa da; "0 zavallı ölüyor." dese, senin gönlün bu sözü duymaz. İşte bu hal dermansız bir derttir.
- Mest bir halde ateşlere atıldım. Ateşi yurt edindim. Ateşe alıştım. Ateşle arkadaş oldum. Benden başka yakıcı ateşle arkadaş olan var mıdır?
- 0 benim yanıp yakıldığımı görünce; "Bu hal ya bir gösteriştir, yahut *da* şimşek kıvılcımıdır." der. Göz yaşlarını seyredince; "Bu ya göz yaşdır, yahut da yağmurdur." der.
- Dostum! Benim hem gönülsüz, hem akılsız olarak göçeceğim zaman geldi Bana acı, benden yüz çevirme! Beni helak etme! Hatırlamayarak, unutarak beni mahvetme!
- Sevgili bana der ki: "Bizim derdimiz, şekerden de, helvadan da tatlıdır Sende ya sevda illeti var, yahut da sara hastalığı var. Yoksa şekerden hoşlanmayan, feryad eden bulunur mu?"
- Güzelliği ile herkesin aklını başından alan, aldatan güzel bana der ki "Aşkın belası tatlıdır. Şekere benzer. Sevda dikenini nergis gibidir, niçin yalancıkdan ağlıyorsun?
- Benim rahmetimden hazineler, defineler sahibi oldun. Benim dikenlerime katlandığın için gül bahçesi haline geldin. Neden ağlırsın? Ben kurnazlar padişahıyım. Göz yaşlarıyla beni aldatamazsın."
- Aşkın gönülde açtığı yaralar, gönle şifadır. Aşkın kederleri cana safadır. Aşkın soğukları üşütmez, ısıtır. Aşkın ateşleri, gönülde reyhanlar açar, güller bitirir.
- Yoksa, sen ham kişileri, gerçek aşık olmayanları, bizim yolumuzdan çıkarmak mı istiyorsun da, onlara karşı böyle ters bir yol tutmuşsun, ağlayıp duruyorsun?
- Zengin oldunsa hasislik etme, aşkla sadaka ver, yüceliklerde bulun Rızktan, yiyecek şeylerden hasislik, ne kötü hasisliktir. Başışlarda bulunmak ne güzel cömertliktir.
- Ey aşık! İşret meclisinde bulunduğun zaman, hasislik etme! Çünkü sevgili de huysuzluğa kalkışır. 0 da sana güzelliğinden hasislik eder.
- Ey sakı; sundukça sun! Şarabı başa kakarak verme! Kadehlerimizi döndür! Bizı mest et; zevk ve neşe ancak mest olmakla elde edilir.
- Güzel kokulu, halis mana şarabını sen içtiğın gibi, şarabı isteyen dostlara *da* ver. Hırsı, kötü huyları bırak! Bu meclisten başka yerde şarap içme!
- Şarabı, küçük kaselerle sunma, taslarla sun! Ey sanı yüce kişi! Bize taslarla (testilerle yardımda bulun!
- *Ey benim canım' meyhaneden getirdiğın o küçük kadehi bırak, testiyi kadeh yerini kullan! Çünkü, biz vakitsiz geldik, geç kaldık. Bize, çok çok şarap sun !
- Rabbimiz lütfetti, bizi ağırladı. Büyük taslarla içmek ne de hoş! Büyük tas da pek güzel! Gam ve keder tıpkı kurt gibidir, çok kötü bir şeydir.

- Gamın boynunu kesen, o güzel kadehi getir, yüzlerce padişah o şarap kadehinin ayaklarına başlarını koymuş, ondan neşe dilenmişlerdir. Sen o mana dostunu, o şarap kadehini getir!
- Ey aşk, bana acıyorsan, benim yaşamamı arzu ediyorsan, sen benim sakim ol! Sen, benim varımı yoğumu al! Borç da sensin, borç veren de sensin.
- Ruhtan coşup gelen şarap, yokluk kadehine konunca, sonsuz olan aşk gibi insana ölümsüz bir yaşayış verir.
- Ey bizi mest eden saki! Kadehlerimizi, gönlü müjdelere teselli eden, bizi aşağı duygulardan, düşmanlık duygularından kurtaran, tertemiz hale getiren mana şarabı ile doldur.
- Ey saki! Hileyi bırak. Kendini bize başka türlü gösterme. Sen şarap sun da hepimizi ölümsüz bir hale getir. Sen de küpteki şarap gibi saf, tertemiz bir güzelsin.
- Bu verdiğin şarap, nasıl bir sudur ki, içinde ateş var, yüzlerce alev var. Bir renk ki, içinde yüzlerce renk parl parl parlamadadır.
- Bu öyle bir sudur ki, ateş gibi yanar, yakar. Para gibi değerlidir. Hem de öyle bir para ki, kantarlarla, batmanlarla ne sayılabilir, ne de terazi ile tartılabilir.
- Kırmızı altın gibi bir şarap fakat üzüm suyundan değil de nurdan meydana gelmiş, gözlerden körlüğü giderir. İnsanı Zuhal yıldızına doğru uçurur.
- O şarabı içip kendinden geçince, içtikçe içersin. Ve hakla olan bağlılığın artar. O zaman, o hep sizindir. Siz de hep onunsunuz. Ayrılık dehşetinden kurtulursunuz.
- O şarap, içeni başka türlü bir şey yapınca, kendinden kurtulunca, manen Hakk'ı bulunca, onda acıba bir coşkunluk görünür. Bunun delili, belgesi ise onun Mansur gibi dudaklarından değil de, canından "Ene'1-Hakk" (=Ben Hakk'ım) sesinin yükselmesidir. Bu ne güzel güç, ne güzel delildir.

1036. O şarap mekansızlık aleminde topraktan yetişmemiş üzümde sıkılmıştır.

Milfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2122)

- Kardeşim! Ben erguvan renkli şaraptan nasıl tövbe edebilirim? O şarap mekansızlık aleminde, topraktan bitmemiş üzümde sıkılmıştır.
- İçtiğimiz o şarabın kaselerine çok okunaklı bir yazı ile şunlar yazılmıştır "Bunu içen ölümden de, aşağılık bir hale düşmeden de kurtulur, aman bulur."
- Tebriz'de yetişir, orada olur, olgunlaşır, bir bu tarafa akar, bir de gönüllere akar.

1037. Başa gelen bela, zor bir şeydir. Ama ona razı ol; çünkü ayrılık beladan da zordur.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Fe'ülün

(c. III, 2123)

- Aşk, bana; "Süslen, kendini güzelleştir!" diyor. Fakat bizim süslenmemiz, güzelleşmemiz, yakın ile, tam bir inançla, tam bir anlayışla olur. Bunlara sahip olmayan güzelleşemez.
- Bizden başkasına bakma da körleşme! Yakîne, tam bir inanca sahip olanın gözü şaşırmaz.
- Korkan, hor ve hakir olan kişi de manen zevk alamaz. Bizim yanımızda eziyet çekme, emin ol!
- Beni seven. bana gönül veren, nasıl olur da helak olur. Beni isteyen, muradı ben olan nasıl olur da mahzun olur?
- Akıl, bizim size gönderilmiş bir peygamberimizdir. İşte sana bir güzel, fakat biz ondan da daha güzeldiz.
- Bela zor bir şeydir. Ama razı ol, ayrılık beladan da zordur.
- Kim yücelere yükselmek istiyorsa, şu sebebe, aşka dayansın!
- Ey dertlere düşen, ızdırıp çeken! Gel kurtul! Şu yurdumuzda muradına eriş, bu yurt ne de güzel bir yurttur?

1038. Cenab-ı Hakk buyurdu ki: "Çiçekleri boya, fırça olmadan boyadık. Onlara güzel kokular bağışladık."

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Fe'ülün

(c. V, 2120)

- Biz bir kere daha ay gibi parlak bir harman meydana getirdik. Düşmanın körlüğüne rağmen, orada yine salına salına yürüdük.
- Güneş, yine koç burcuna girdi, alemi gül bahçesi gibi güldürdü.
- Çiçek nazlandı, dudağını açtı; kusur aradığı, gizli şikayetlerde bulunduğu için süsenin dilini kestiler.

- Başlarda, bahçelerde ne varsa her Şey, bahar terzisinin makassız, iğnesiz kesip diktiği süslü atlas elbiseler giydiler.
- Ağaçlar da başlarına, yağsız ve pekmezsiz yapılmış helva ile dolu birer tabak koymuŐlar.
- Bahar davulcusu, davul çalmaya başlayınca biz de, çiçekli ağaçlar altında neŐelendik. İŐtiha ile yemek yedik de, yine karnımızı davul gibi ŐiŐirdik.
- Kış mevsiminin soğuk rüzgarlarından, suların yüzü pul pul görünen demir zırhlar giyinmiş gibi idi.
- Senin baharın galiba zamanın Davud(a.s.)'u olmuş da, böyle demirden zırhlar örüyor.
- Hakk, yokluk aleminden Şöyle nidada bulundu: "Ey reyhanlar, ey çiçekler 0 dondurucu soğuklar birkaç aydan beri oturmakta oldukları evlerinden çıktılar, başka yerlere gittiler."
- Halil İbrahim'in kuŐları kondukları yerlerden nasıl geldilerse, ey çiçekler siz de gizlice varlık alemine yüz gösterin, gelin! 27

27 İbrahim (a.s.), Cenab-ı Hakk'ın ölüyü nasıl dirilttiğini anlamak istedi. Kendisine; dört kuş alıp kesmesi, onları parçalayıp, parçaları birbirine karıŐtırması, birbirine karıŐtırılmıŐ kuş etlerini dağların tepelerine koyması, sonra onları çağırması emredilmiŐ. Hz. İbrahim emredilenleri yapınca, her kuşun et parçaları bir araya gelerek dirilmiŐler. Bakara Süresi 2/260. ayete işaret eder.

• İrfan sahibi leylek, gurbetten, gizlilik aleminden geldi. "Lek, lek" diye söylenerek, dilsiz peltek kuŐları tespih çeker bir hale getirdi.

- Kış mevsimi yüzünden kaçanlar, bozulanlar, gizlenenler, gizlendikleri yerlerin pencerelerinden göründüler, etrafa bakmaya başladılar.
- Kulakları küpelerle, boyunları mücevher gerdanlıklarla süslenmiş olan yeşil elbiseler giyinmiş güzeller ortaya çıktılar.
- Bahar mevsiminin bu sema' ayında, binlerce huri kızları kış mevsiminin mezarı üstünde ayaklarını vura vura oynamaya başladılar.
- Ey söğüt ağaçları! Haydi, siz de başınızı ve kulaklarınızı oynatın. Eğer sizde de nergisler gibi aydın gören bir göz varsa ne duruyorsunuz, etrafınıza gayretlebakın!
- Ben söze; "Benden vazgeç!" diyorum. Ama, o çok inatçı yüzsüz, durmadan peşimden geliyor.
- Ben de onun yüzsüzlüğü sebebiyle aşıklara ait sözleri söylemiyorum, susuyorum.
- Gül; "Ey Medyenliler, kim kederli ise gelsin! Bizimle ferahlansın, neŐelensin!" diye bağırdı.
- Cenab-ı Hakk, çıplak yeryüzüne acıdı da; "Haydi artık süslen, giyin!" diye buyurdu. Bunun üzerine yeryüzü nurlarla yemyeşil oldu.
- Yurtlarını bırakıp kaçanlar, başka yerlere göçenler geldiler, yeniden hayata kavuŐtular. Yarın onların hepsi de ilkbahar mahŐerinde toplanacaklar.
- Onlar Allah'ın emri ile öldüler. Sonra dirilip geldiler. Cenab-ı Hakk, belalarla kışın dondurucu soğukları ile onları imtihan etti. Sonra lütfetti, onlara ihsanda bulundu.
- Allah'ın lütfu ile hararetili güneş doğdu. Böylece Cenab-ı Hakk'ın sanatının, kudretinin belgesi apaçık meydana çıktı.
- Cenab-ı Hakk buyurdu ki: "Bütün dünyada bulunan çiçekleri boya, fırça olmadan boyadık. Onlara çeşitli güzel kokular bağışladık. Süt emzirmeden çiçek bebeklerini büyüttük, geliŐtirdik, güzelleŐtirdik.
- Cennetler içinde cennet, cennetler içinde cennet meydana getirdik. Ey komşu, gel orasını vatan edin.
- Canları yücelere yönelttik, uçurduk. işte canlar, sevgilileri ile Şimdi buluŐtu."
- Yeter sus artık, sen onlarla sözle değil, susarak konuş. Zaten sükut, gizli Şeyleri daha iyi anlatır, daha iyi açıklar.

1039. Gönüldeki duyguların gönülde uzun zaman kalmaması gerekir.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V, 2125)

• Bence mekandan, yani bu dünyadan göçmek, yolculukların en hayırlısıdır. Çünkü mekanlar, mekansızlık aleminin perdeleridir.

• Mekanlar, su gibidir, mekansızlık ise, tatlı bir denizdir. Duru su, çukur yerlerdeki gölcüklerde durursa; bir yere akmasa, kokar, pislenir.

• Gönüldeki duyguların da gönülde uzun zaman kalmaması gerekir. Bu yüz dendir ki, duyguları, düşünceleri söyleyiŐte, anlayıŐta gönüİ için bir boşalma bir ferahlık vardır. Bu hal gönülde bulunan mahpus bir kuşun uçmasına benzer. Fakat, ey gönlümün kuşu gizlice uç; göz önünde apaçık uçma!

- Tavuklar avlunun içinde yeme doğru uçuŐurlar, kuşlar kurtulmak için havalanırlar, uçup giderler.
- Ey genç! Bu uçuŐlar arasında fark vardır. Biri alçaklığa uçuŐ, öbürü cennetlere uçuŐtur.

- Bu iki uçuşta da, ilk önce bir zevk vardır. Fakat deneninince, sıkıntılar başlatınca, aradaki fark meydana çıkar.

1040. Aşk bahçesinin meyvesi kararmış akılları parlatmada, güçlendirmededir.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V, 2126)

- Ömürlerin en güzeli aşıkların gittikleri yolda sürülen ömürdür. Güzel bir dilberin buluşma va'dini bildiren bir göz işareti, bir aşık için ömrün en tatlı anıdır.
- Korkulu bir yerde, hizmetçiler arasında bile huri gibi güzel olan sevgiliyi görmek cana can katar.
- Yaşlarla dolu yüzüm, sevgilinin kapısının toprağını istiyor. Yüzüme o kapıdan toprak serpin. O toprak yüzümün duru suyunu daha da güzelleştirir.
- Özürlü getirirken de, kınarken de onu görsem erir giderim. Çünkü o her halinde bana Şemseddin'in sıfatlarını haber verir.
- O selvi boylunun gölgesi ne de güzel bir gölge. Her korkudan, her beladan, hatta o gölgeye sığınandan da emin bir yer.
- O aşk bahçesinin meyvesi nurları kararmış akılları parlatmada, güçlendirmededir. Akılları artıran, yapılacak işleri gösteren şaraba hayret edin.!

1041. Peygamberleri perde gibi önüne çekmiş de; o perdenin arkasından haberler verir, sözler söyler.

Mefa'ilün, Me'falün, Fe'ulün

(c. V, 2181)

- Gönlün de, canın da neşe yeri, huzur yurdu O'dur. Sonsuzluk koyundaki şarabın da kıvamı O'dur.
- Bütün dünyanın dili, damağı kupkuru. Herkes susuz, herkese, her şeye su veren, herkesin gıdasını temin eden O'dur.
- Gıdalar bile ondan gıda arar. Gıdalara gıda veren O'dur. Bu gıda bile buluttan suyunu onun müsaadesi ile alır.
- Biz insanlar yüzlerce azara, yüzlerce gazaba layığız. Layık olduğumuz cezanın yularını çekip kısan, acıyan, lütfeden, hak ettiğimiz cezayı bize vermeyen O'dur.
- O'nun hilminin, yumuşak davranışının yüzünden dünya küstahlaşıyor. Kul, padişahlık iddiasına kalkışıyor.
- Aşkından mahmur olanlara, her an görünmez şaraplar sunulmaktadır.
- Aşkı ile mahmur olmayanların da kulaklarını çeker, kulağın çekilmesi ne büyük bir devlettir ve devamlı bir ikbaldir.
- Peygamberleri perde gibi önüne çekmiş de, o perdenin arkasından haberler verir, sözler söyler.
- Kullar selam etmeden önce onlara selam eden O'dur. 28
28- En'am Süresi, 6/54. Syete işaret var.
- Sabahlar da O'nundur, akşamlar da O'nundur. Ne olur, bir gece olsun, onun aşkı ile dirilsen, uyumasan.
- Ey dost! Hamlık eder, gaflete kapılır, uyursan, O seni ham bırakmaz.
- Küçüklüğünden, zavallılığınan ötürü bu ana kadar çok yerlerde uyudun kaldın. Buna rağmen O seni aşağılardan yukarılara doğru çekti durdu.
- Sen toprağa, bitkiye, erlik suyuna kaçardın. O seni varlık olmasına düşürdü Sana hayat verdi.
- Nice yollardan, merhalelerden çekti, seni misafiriğe getirdi. Seni intikam almak için getirmede.
- Derde düşünce O'ndan olduğunu anlarsın. O bir avuç toprağa varlık, benlik verdi.
- Bir güneş, ışıkları ile bütün dünyayı kaplamıştır. Hangisi diyen, O'nu hissetmeyen kişi ne kadar kördür.
- İnsan bunalınca O'ndan başkasını çağırılmaz. Ama dertten kurtulunca yine çerçöpe takılır.
- Hırsız olduğu, O'ndan çok şeyler çaldığı için insana işkence gerekir, O yumuşaklıkla, güzellik ile yola gelmez.
- Sus! Farsça'yı bırak da Arapça söyle: "Göçmeyi onlar istemedi, benim ömrüm istedi." 29
29- Bu beytin ikinci mısraı Arapça'dır. Arap şairlerinden "Mütenebbî"nindir.

1042. Ne yüzle senden başkasından söz açayım?

Mefa'ilün, Me'falün, Fe'ulün

(c. V, 2183)

- Senin huzurunda tutayım da canın adını anayım. Doğru olur mu? Senin karşında tutayım da gül bahçesinin sözünü edeyim, ne yüzle?
- Sen burada hazır ve nazırken, güzellerin güzelliklerinden söz açayım, doğru olur mu? Sözlerimden utanmaz mıyım?
- Nişanı, izi belirmeyen padişah, dünyayı güzel eserlerle süsledi. Ben o güzellikler içinde şekilden, izden bahsedeyim, doğru mu?
- Mekansızlık nuru bütün kainatı kapladı. Ben tutayım da yerden, yurttan söz edeyim, yakışır mı?
- Sonsuz sırlara aşına, eşsiz bir padişahın huzurunda gönlümden eğri büğrü sözler söyleyeyim, fikirler yürüteyim, ne yüzle?
- Güneşin nuru içinde dünya, yıldızlar gibi görünmez oldu. Ben tutayım da bir hiç olan, görünmez olan şu dünya malını, şu dünyada olup bitenleri söyleyip durayım, bu sözler yersiz olmaz mı?
- Sevgiliye doğru uçup giden canı, her cansıza yaşıyor gibi görünen ölmüş kişilere anlatayım, doğru olur mu?
- Canın bile mahrem olmadığı bir sözü dille, ağızla söylemeye kalkışayım, ne yüzle, bu olur mu?
- Allah'ım, sen yüzlerce canın, yüzlerce cihanın padişahlar padişahısın. Ben tutayım, candan laf edeyim, cihandan söz açayım, yersiz sözlerimden ötürü beni affet!

1043. Gönül, sevgilinin yurdu oldu.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün

(c. V, 2163)

- Ey benim canım! Ey benim ay yüzlü sevgilim! Senden gelen bela bana candan da tatlıdır. Bu yüzden ben, tatlı canı bıraktım. Varsın senin için yansın, yakılsın.
- Can, seni görünce kendinden utanır. Gönlüm şaşırır, ayağı balığa saplanır. Benim gönülle alakam kalmadı. Çünkü o, gönülde yaşamaktadır. Gönül onun yeri yurdu oldu.
- Sen bir güneşsin, gönül ise bir kuyuya düşmüştür. Arada sırada ışığını kuyuya düşür. Çünkü gönül, cana canlar katan aşkınla eriyip gitmededir.
- Ben kendimde olunca bakırım. Seninle olunca altın kesilirim. Kendimde olunca taşım, seninle olunca inci haline gelirim. Senin kaftanını giymek ümidi ile aşka düşmüşüm, kemer bağlamışım.
- Ey ay yüzlüm! Dökülsem de sana muhtacım, bitsem de sana muhtacım. Senin kehribarının aşkı ile saman çöpü gibi uçar giderim.
- Ey güzel yurdum Tebriz! Şemseddin yüzünden hayhuya düştüm. Ben senin buluşma Kabe'ne "Lebbeyk" diye diye geliyorum.

1044. Sen burada iken, güzellerin güzelliklerinden bahsetmekten utanırım.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. V, 2182)

- Senin karşında "Can'ın" adını söylemek, gül bahçesinden bahsetmek saygısızlık olur.
- Sen burada iken güzellerin güzelliklerini anlatmaktan utanırım.
- Yalnız ilkbahar değil, yüzlerce bahar senden, senin güzelliğinden utanmışken ben nasıl olur da sonbahar mevsiminin hikayesini söylerim?
- Sen, yüzlerce canın, yüzlerce cihanın padişahlar padişahısın. Böyle olduğu halde ben nasıl olur da candan, cihandan bahsedebilirim?
- Senin tatlı konuşmaların canın bile ağızına sağmazken, ben nasıl olur da dilimle seni övebilirim?
- Senin ay yüzün ortaya çıkınca, dünya utancından kaybolup gider. Benim böyle bir ay'ı gizli söylememe imkan var mı?
- Bütün alem senin güzelliğinin yüzünden la'l olmuş. Ben senin önünde ne yüzle la'l ma'deninden bahsedebilirim?
- Senin yüzünden gönüller yakîn, yani tam inanç nuru ile dolmuşken, nasıl olur da ben bu inancı şüphe ile karıştırırım?
- Güzelliğinin nuru, güneş gibi yeryüzünü aydınlattı. Bu hal karşısında benim ay'dan ve yıldızlardan bahsetmem doğru olur mu?
- Tebrizli Şems'in lütfü, ihsanı haddi aşmışken, ben nasıl olur da ondan şikayet ederim, feryad ederim, buna imkan var mı?

1045. Ey bülbül; ey binlerce aşk masalı okuyan aşık! Bize baharın güzelliğinden bahset!

Mef'ulü, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. V, 2191)

- Ey ilkbaharın parlaklığı! Bir şeyler söyle; ey lale bahçesinin neşesi, söyle!
- * Ey bülbül! Ey binlerce aşk masalı okuyan aşık! Baharın güzelliklerinden, vasıflarından bir şeyler söyle!
- Ardıcın ve çınarın üstüne kon da, uzun boylu selvinin salına salına yürüyüşünü, gülün yüzünün güzelliğini anlat!
- Sonbahar geçti gitti. Gül, güzel yüzünü gösterdi. Selvinin üstüne kon da çekinmeden gülü methet!
- Sana "Üzümün canı nasıldır?" diye sorarlarsa yaprağına bakmadan söyle!
- Özrünün kabul edilmesini istiyorsan, sen bize güzel yüzlü çiçeklerden bahset!
- Mest olmuş aşıkları kararsız kılmak istiyorsan, onlara mahmur nergisin gözlerini methet!
- Biz bugün şarap içmek istiyoruz. Haydi ey güzel, sen bize saki ol, güpe gündüz şarkılar söyle!
- Sarhoşluk geldi; bıkmı, usanma gitti. Artık yüz kere söyle, bin kere söyle!
- Ey Hakk arifi sevaba girmek, Hakk'ın rahmetini kazanmak istiyorsan; bi şeyler söyle! Bize Hakk'tan, hakikatten, aşktan bahset!
- Ey arif! Seni bekliyoruz. Çabuk gel, bizi bekletme! Ateşine yakma, hemen söyle!

1046. Dertlerle, ağrılarla dolu olan bu toprak, baştan başka manevî bir baş elde eder.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ulün

(c. V, 2213)

- Mest olarak salına salına ona doğru giden can, ne mutlu bir candır. O, beden eşiğinden kurtulmuş, sevgiliye yalnız can olarak gitmektedir.
- O, iki na'lini de ayağından çıkarır, böylece dünyadan da, kendinden de vazgeçer. Hz. Musa gibi sıdk, doğruluk ayağını sevgilinin kapısına basar.
- Cercis gibi onun aşkı ile yüz kere şehit olur, yahut İshak gibi onun hançeri ile kesilir. 30
30 Bir peygamber olan Cercis yetmiş kere şehit edildi. Her öldürülüşte Allah onu diriltti. İsmail'in (a.s.) değil de İbrahim(a.s.)'in oğlu İshak'ı Allah'a kurban etmek istediğini yazanlar da var.
- Dertlerle, ağrılarla dolu olan bu toprak, baştan başka bir baş elde eder. Mağfiret; kendi miğferini onun başına kor.31
31 Hz. Mevlana, başka bir gazeline şöyle buyurmuştu:
"Fakat sizin iki başınız vardır. Biri dünyaya ait toprak baş, öbürü göğe ait tertemiz, ruhanî baş." (*Dîvan-ı Kebîr* c. I, 463)
- Anası, babası, yakınları onu toprağa gömdükleri zaman, o bir balık halini alır. Anası, babası da deniz olur.
- Aşk, kıyısı, dibi olmayan bir hayat deryasıdır. Onun en değersiz armağanı, ölümsüz bir yaşayıştır.
- Güneşle ay her gece yatarlar, sanki gurub mezarına gömülürler. Fakat, büyük Yaratıcı'nın cevherinin parlaklığı, mezarda onlara yeni bir nur, yeni bir parlaklık verir.
- Onun mahşerinden haberi olan, onun mahşerini gören ölüm meleği Azrail, onun canını yüzlerce nazla, niyazla alır.
- Halkın gözünde bedenimiz, mezarda toprak altında uyumaktadır. Ama aslında ruhumuz onun yeşilliğinde, gül bahçelerinde selviler gibi salına salına yürümektedir.
- Bedenin uyuduğu mezar çöplüğünde cana binlerce bağ, bahçe var. Hal böyle iken can mezardan niçin korkar durur?
- Cenab-ı Hakk, kanı, saf şarap gibi cana gıda olarak lutfetmiştir. Sen şimdi insanın nurlarla dolu bedenine, kırmızı yüzüne bak!

1047. Bana ayrılığını gösterme, ayrılığın pek taş yüreklidir.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ulün

(c. V, 2215)

- Göz de, akıl da, can da giderse gitsin, sen gitme! Bence seni görmek, onlardan daha iyidir. Yeter ki, sen gitme!
- Güneş de, gök de senin gölgene sığınmışlardır. Eğer şu gökyüzü, şu yıldızlar giderse gitsinler, yeter ki, sen gitme!
- İman ehlinin hepsi de son nefeslerinde imanlarından ayrılmaktan korkarlar. Ey iman padişahı! Benim korkumsa, senin gitmendendir. Ne olur sen gitme!
- Sen gitme, gidersen benim canımı da al beraber götür. Eğer beni bu sofradan alıp kendinle beraber götürmeyeceksen, gitme!

- Ben seninle beraber olunca, cihanın her cüz'ü bana bahçedir, bostandır. Sonbaharda bahçenin, bostanın güzellikleri gitse bile sen gitme!
- Bana ayrılığını gösterme, ayrılığın pek taş yüreklidir. Ey güzelliği yüzünden taşın bile la'l olduğu sevgili, sen gitme.
- Zerre de kim oluyor ki; "Ey güneş gitme!" desin? Kul da kim oluyor ki; "Padişahım gitme!" demeğe cesaret edebilsin?
- Fakat sen ab-ı hayatsın. Bütün insanlar da o ab-ı hayatın içinde yüzen balıklardır. Keremin pek boldur. İhsanına son yoktur. Merhamet et, kerem buyur da gitme!

1048. Herkes aşık olamaz, aşık olan kişiye dert gerek.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V, 2206)

- Kardeşim! Herkes aşık olamaz. Aşık olan kişiye dert gerek, dert nerede? Aşık olan kişinin sabırlı olması, aşkına sadık kalması lazımdır. Böyle bir er nerededir? Gerçek aşık nerededir?
- Ne zamana kadar böyle yersiz, manasız düşüncelere kendini kaptıracağını? Ne zamana kadar "Ben" düşüncesine saplanıp kalacağını? Hani ateşli naralar, nerede sararmış yüzler ?
- Ben kimya ve altın aramıyorum. Altın olmaya istidadı bulunan bakır nerede? Aşka doğru hararetili hararetili, hızlı hızlı gideni kim bulmuştur. Yarı hararetili, yarı soğuk yol alan nerede?

1049. Ey canımın canı; bensiz gitme!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V, 2195)

- Ey canımın canı! Ne de hoş salına salına gidiyorsun. Bensiz gitme, ey dostların hayatı, ey dostların canına can katan, gül bahçesine bensiz gitme!
- Ey gök, bensiz dönme, ey ay bensiz parlama, ey yeryüzü bensiz yeşerme, bitki bitirme, ey zaman bensiz geçme!
- Bu dünya da seninle hoş, güzel, o dünya da; bu dünyada da bensiz olma, o dünyaya da bensiz gitme!
- Ey apaçık bilinen, görünen; bensiz bilme! Ey dil; bensiz okuma! Ey göz; bensiz görme! Ey ruh; bensiz gitme!
- Gece ay ışığında yüzünü ak görür. Ben geceyim. Karanlığımı gideren, aydınlatan sen, bana bir aysın. Gökyüzünde bensiz yürüme!
- Diken güle sığındı, onun sayesinde ateşten emin oldu, kurtuldu. Sen bir gülsün, ben de senin dikeninim. Gül bahçesine bensiz gitme!
- Bu yola iz bilmeden düşene yazıklar olsun. Benim aradığım, izinde olduğum sensin. Ey izi görünmez dost, bensiz gitme!
- Bu Hak yoluna bilgisiz düşene yazıklar olsun. Ey yolu izi bilen! Benim bilgim sensin, bensiz gitme!
- Başkaları sana "aşk" diyorlar. Halbuki ben sana "aşk sultanı" diyorum. Ey şunun bunun aklına, vehmine sığmayacak kadar yüce varlık! Bensiz gitme!

1050. Aşk kasabı ol, kibrin ve hiddetin kanını dök!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V, 2198)

- İnsanların birbirlerine karşı duydukları hiddet, öfke; hep kibirden, kendini beğenmekten, kendilerini başkalarından üstün görmekten ileri gelir. Bu yüzden aklını başına al da, kibirden gönlünü temizle! Eğer kibirli olmak istemiyorsan, kibri bırak, alçak gönüllü ol!
 - Hiddet, kızgınlık kendini beğenmekten, benlikten doğar. Sen ikisini de ayağının altına al! Onları kendine merdiven yap da, göklere yüksel!
 - Sen nerede bir öfke görürsen, o öfkede kendini beğenmeyi ara! Benliği ara! Yürü git, Dahhak ol!32
- 32-Dahhak: Üç başlı bir yılan olarak tahayyül edilen efsanevi bir kahraman.
- Kendini beğenmekten ve öfkeden kurtulduysa, bir köşeye çekil! Rahatça huzur içinde yaşa! Eğer bu iki huyla beraber yaşamaktan zevk alıyorsan git, gamlara dal! Bahtsız bir ömür sür!
 - Köpekler gibi kızmayı bırak da, arslanların kızmasına bak! Arslanların kükreyişini gördüğün zaman da koyun gibi yavaş ol ! 33

33-Şırazlı Hafız merhum: "İki dünyada da huzur içinde yaşamak, dostlara lutuflarda, iyiliklerde bulunmak, düşmanları da idare ederek yaşamak gerekir." demektedir.

• Seni öfkeliendirecek tatlı lokmayı yeme, hakkında; "Sen olmasaydın gökleri yaratmazdım!" denen eşsiz varlıktan lokma ye, onun kulu, kölesi ol!34

34-Peygamber Efendimiz hakkında söylenmiş bir hadîs-i kudsîde: "Habîbim, sen olmasaydın ben kainatı yaratmazdım!" buyurulmuştur.

• Yürü git "hüve"nin (=0'nun) kasabı, aşk kasabı ol. Kibrin ve hiddetin kanını dök! Ne zamana kadar bu iki köpekle beraber uyuyup kalacaksın? Artık aklını başına al, onlardan kurtul!

1054. Dünyayı birbirine katan hep senin sevdandır, senin sevdandır.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V, 2202)

- Sevgilim! Dünyayı birbirine katan hep senin sevdandır, hep senin sevdandır. Yaşayıştan duyduğum zevk de, hep senin tatlı lütfundan, hep senin tatlı lutfundandır.
- Gökyüzünün eteği incilerle, mercanlarla, la'lerle doludur. Gökyüzü, bunların hepsini, senin ayaklarının altına saçmak için toplamış, senin ayaklarının altına saçmam için toplamış.
- * Aşıkların canları, seller gibi coşarak, köpürerek senin denizine doğru akmadadır, senin denizine doğru akmadadır.
- Sevgilim, aşıkların mahmurluğu, senin dün gece onlara sunduğun şaraptandır. Bense bugün harabım, senin yarın şarabın düşünüyorum. Senin yarınını düşünüyorum.
- Senin gönlünün saflığına, tertemiz oluşuna dikkat ettim. Sonra senin yüzünde ben ay'ı gördüm, ay'ı gördüm.
- Ben senin yüzünde ay'ı görünce, sana; "Ay!" diye seslendim. Böyle seslenmekle ben, büyük bir suç işlediğimi anladım. Ay da kim oluyor ki, sana eş olsun! Ay da kim oluyor ki, sana eş olsun!
- Büyükler büyüğü Şemseddin Efendimiz şöyle diyor: "Gönül şehrini hep senin kavgan, gürültün kaplamış, senin kavgan, gürültün kaplamış."

1055. Arılar, karıncalar gibi yüzlerce ev yapsan, yine seni kimikimsesiz, evsiz barksız bırakırım.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V, 2204)

- Eğer sen bana aşıkсан, ben seni perişan ederim. Beni iyi dinle! Şu fanî dünyada az ev yap, sonra onu yıkar, viran ederim, beni iyi dinle!
- Arılar gibi, karıncalar gibi yüzlerce ev yapsan yine seni kimi-kimsesiz, evsiz barksız bırakırım, beni iyi dinle!
- Sen erkek, kadın bütün insanların sana hayran olmalarını, sana karşı duydukları sevgi ile mest olmalarını istiyorsun. Fakat ben, seni mest etmeyi, seni şaşkın hale getirmeyi istiyorum.
- Mademki Halil'sin, ateşten hiç korkma, emin ol! İçin rahat etsin! Ben ateşi sana yüzlerce gül bahçesi yaparım, beni iyi dinle!
- Sen, Kaf dağı olsan; seni hızlı hızlı dönen değirmen haline getirir, seni fırl fırl döndürürüm, beni iyi dinle!
- Sen belki de hünerde zamanın Eflatun'u, Lokman'ı olsan, seni bir bakışta hiçbir şey bilmez bir hale getiririm, beni iyi dinle!
- İsmail gibi seni kurban etmek istemem. Boğazına bıçaklar sürmem. Ne el görünür, ne yara görünür, beni iyi dinle!
- Ben devlet kuşuyum. Senin başına gölge düşürmek lutfunda bulundum. Böylece seni eşsiz, üstün bir padişah yapacağım, beni iyi dinle!
- Kendine gel de, az oku! Lüzumsuz kitaplarla kendini yorma! Sus, sabırlı ol! Ben seni kitap yapayım, ben seni Kur'an'ın ta kendisi yapayım.

1056. Temiz, lekesiz bir gönüle sahip olan herkes, gönül sesi ile balıktan meydana gelen bedeninin sesini ayırdeder.

Müstefilün, Müstefilün, Müstefilün, Müstefilün,

(c.V, 2130)

- Ey aşıklar, ey aşıklar! Onun yüzünü görenin aklı başından gider, huyu değişir. Deli divane olur, kendinden geçer.
- Kendine gelince, sevgiliyi aramaya koyulur. Onda dünya sevgisi kalmaz Dükkanı bile yıkılır. Zerredeki su gibi, yüz üstü sürünerek ona doğru koşar durur.
- Aşk yolunda mecnun olunca, gökler gibi dönmeğe başlar. Böyle bir hastalığa tutulan, sonunda onun dermanını bulur.
- Aşk, nice gönülleri yaraladı. Nice uykuları kaçırdı. Onun büyüleyen nergis gözleri Firavun'un sihirbazlarının bile ellerini bağladı.

• Bütün padişahlar o benzeri olmayan sevgilinin dilencisi; bütün güzeller onun güzelliğinden kırıntılar almışlardır. Arslanlar bile onun mahallesindeki

köpeklere karşı kuyruklarını kısmışlar, ona teslim olmuşlardır.

• Göklere bir bak, ermişlerin kalesini seyret! Onun burcunda, kale bedeninde nice ışıklar var, nice meş'aleler yanıyor.

• Ey karanlık gecelerde, göklerde parlayıp duran ay, sen onun yüzünü mü gördün? Güzelliği, nuru ondan mı aldın? Ey gece! Sen onun saçlarını mı gördün? Hayır hayır, olsa olsa onun siyah saçlarının bir telini mi gördün?

• Bu gece siyah elbiseler giymiş; her halde yaşlı olacak; kocası ölmüş bir kadın gibi siyah elbiselere bürünmüş.

• Ey gece! Bu feryadıma, bu figanıma senden yardım istemiyorum. Çünkü, sen de benim gibi onun çevgeninin önünde bir top gibi yuvarlayıp duruyorsun.

• Onun çevgenine top olan, saadet topunu elde eder de, gönül gibi onun çevgeninin önünde top olur, başsız ayaksız koşar.

• Sen aşka dayan, çünkü aşk baştanbaşa odur, onun yüzüdür. Onun gözüdür. Bu tarafa dönmüştür. Seni gözetmektedir. Zaten aşkın varlığı yüzünden gözden, görüşten başka bir şey değildir.

• Aşkın şekli yoktur. Fakat işi gücü şekil yapmaktır. Ey gönül! Sen bir türlü şekilden suretten geçemiyorsun. Çünkü onun cinsinden değilsin.

• Temiz, lekesiz gönüle sahip olan herkes, gönül sesi ile topraktan meydana gelen bedenin sesini ayırt eder. Bu ses onun ceylan şekline girmiş arslanının kükreyiştir.

• Bu aşk bana misafir oldu. Canımı vurdu, yaraladı. Bu aşk, herkese nasip olmaz. Bu sebeple bu hal bana yüzlerce lütuftur. Yüzlerce ihsandır. Bana vuran, ele, kola yüzlerce aferin.

• Ben elimden, ayağımdan vazgeçtim, araştırmayı bıraktım. Ey araştırmayı ile bizim araştırmamızı süpüren, yok eden aziz dost!

• Ne zamana kadar; "Hey gönül!" deyip duracaksın? Şu gönül sevdasından vazgeç de sus artık! Gönül onun "Hu" sesini duyunca, artık benim hay ve huyumun bir değeri kalmaz.

1057. Sana misafir olan can, ekmek yerine neşe yer.

Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün,

(c.V, 2138)

• Ey aşk! Sen mi daha biçimlisin, hoşsun, yoksa senin bahçen mi, bahçendeki elma ağaçları mı daha düzgündür? Ey özlem duyanlara canlar bağışlayan yeni ay, bir doğ, bir dön!

• Ey güzelliği ile halkın başını döndüren aşk! Sen göklere merdiven dayarsın. İnsana kanatlar verirsin. Aynı zamanda herkesin başını belaya sokarsın. Yüzlerce kavgaya salarsın.

• Ey aşk! Sen ne güzel huylusun, ne güzel yüzlüsün. Ey aşk; sen eğlenmeyi, işreti de çok seversin, eşine, dostuna neşeler verirsin.

• Ağaçlar oynamayı senden öğrenirler. Ter ü taze tomurcuklar, seninle dala ayak basarlar. Yapraklar da meyveler de senin ab-ı hayat kaynağından içerler, mest olurlar.

• Bahçesinden armağan olarak hazanı olmayan bir bahar istediği içindir ki, senin güller saçan rüzgarıyla, yapraklarını döküp saçmadadır.

• Senin neşe bahçelerinde, ne de hoş davetçilerin var? Sana misafir olan can, ekmek yerine neşe yer.

• Tedbirlere giriştim, fayda etmedi. Gönül zincirlerini kırdı da, canı çeke çeke, sürüye sürüye senin şadırvanının önüne getirdi.

• Orada ne bir inatçı görüyorum, ne de soğuk kişi. Orada her an bir hayat var. Her an ucuz, bol ihsanlardan bir ihsan, bir lutuf var.

• Kıyamete kadar, senin yüzünün güzelliğini anlatsam, hiç durmadan vasıflarını sayıp döksem, bitiremem, aciz kalırım. Senin uçsuz, bucaksız denizin bir çanak su almakla biter tükenir mi?

1058. Ben sözü aşkla söylüyorum. Çünkü dersi aşktan alıyorum.

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2165)

• 0 yokluktadır, 0 yokluktadır, 0 yokluktan doğandır, 0 yokluktadır. 0 her şeyi bilir.

• 0 latiftir, 0 latiftir, 0 emîrdir, emîrdir. 0 mülk ve saltanat sahibi bir emîrdir.

• 0 sığınaktır, o sığınaktır. 0 her günahkarın, her suçlunun sığınağıdır. 0 ışıktır, 0 ışıktır. 0 eşi benzeri olmayan bir ışıktır.

• 0 sakinliktir, 0 sakinliktir. 0 her deliliği teskin eder. 0 cihandır. 0 pek tatlı bir cihandır.

• Sen sırrını ona söyleyince 0 bütün aleme söyler. Gizlesen de bil ki, 0 her gönülde olan sırrı bilir.

- Herkes seni terk etse, 0 seni yalnız bırakmaz. Gel de şu devlet gölgesine gir! 0 kaçırılmaya imkan bulunmayan bir padişahdır.
- Sen O'nun harmanına git, 0 seni canlandırır, yetiştirir, geliştirir. Ey can! Sen Onun eteğinin altına sığın! 0 kılıcı da, oku da sana değdirmez.
- 0 ne buyurursa; "Duyduk, itaat ettik." de! Neden korkuyorsan, O'ndan seni ancak 0 kurtarır, 0 kurtarır.
- Küfür olsun, günah olsun, isterse kapkara şeytan olsun, bütün bunlar O'nun güneşinin ışığında aydınlık veren bir dolunay olurlar.
- Ben sözü aşkla söylüyorum. Çünkü dersi aşktan alıyorum. Ben canımı O'nun önüne koyuyorum. O'na peşkeş çekiyorum. 0 pek az şey kabul eder. Her şeyi kabul etmez.
- Benim perde arkasında bir putum var. Bu dünya putu pek güzeldir. Ama o ölü bir puttur. Onu diri sanarak bağrına basma! Çünkü o soğuktur, zemheridir.
- 0 şık, süslü elbiseler giymiştir. Yüzlerce hileler düşünmektedir. Genç görünmeğe çalışıyor ama, o binlerce eşten arta kalan kart bir varlıktır.
- Gönlüm coştı, yüzlerce kaynak akıtmak istiyor ama, dünya putu yolunu kesti. 0 yol kesmesini pek iyi bilir.

1059. Kalbleri kırık, mahzun kişilerin evlerine ışık ol!

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2164)

- Ey benim canım! Gün geçti gitti ise gitsin, sen geceleyin mest olanlara misafir ol! Bir gece sabaha kadar kendinden geçmiş olanlara misafir ol!
- Ey güzeller Yusuf'u! Yakupların gözlerinin önünden ayrılma! Bu geceyi bir Kadir gecesi yap! Kalbi kırık, mahzun kişilerin evlerine ışık ol!
- Biz uzak isek yakınlık göster, bize acı, rahmet ol! Biz çıplaksak bize hil'at ol, elbise ol! Biz zayıf isek bize sıhhat ol, biz dert isek bize derman ol!
- Küfür isek, bize iman ol, suç isek merhamet ol, bizi affet! Aç ve fakir isek, bize ihsan ol, cennet ol!
- Bekçilik ederek can davulunu çal! Şeytanı kovmak için şihaplar at! 36
- 36 Mülk Süresi, 67/5. ayete işaret var.
- Sen bir denizsin, dünya ise balık! Balıkların yaşamasını istiyorsan, onlara ab ı hayat ol!
- Karanlık gecelerde ay'ın bize misafir olması ne hoştur. Ey benim ay yüzlüm, geceleri yolculuk edenlere doğ, parla, onlara yol göster!
- Ey ıztıraplara düşmüş gönül; sus artık! Hayırdan, şerden bahsetme! Madem sırları meydana çıkarmanın sırrı onun huzurundadır, ağzını kapa, gizle!

1060. Taş sana kavuşma hevesine düşer de yarılr, parçalanır.

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2157)

- Taş, sana kavuşma hevesine düşer de yarılr, parçalanır. Can da senin neşene, sevgin hevesine kapılır da kol kanat çırparak uçar!
- Senin aşkınla ateş erir, su olur. Akıl harap olur, yıkılır. Gözlerim senin yüzünden uykuya düşman olur.
- Sabır elbisesini yırtar, akıl, kendinden geçer. Ejderha olan aşkın ise insanları yer, taşları yutar.
- Yürüyüp gidene bağlama, gülmeyi ağlamaya çevirme, bu kuluna cefa etme. Çünkü onun senden başka, senin yerini tutacak kimsesi yoktur.
- Suyun derede aktıkça, sözlerim nasıl olur da düzgün olur? Bazen senden utanırım, nefes bile alamam.
- Senin aşkının gıdası nedir? Şu yanmış, kavrulmuş ciğerim, benim yıkılmış, harap olmuş gönlüm nedir? Senin için vefa kumaşının dokunduğu yerdir.
- Senin vasıflarını saymak, seni övmek için şarap küpü coşuyor, köpürüyor. Çeng coştukça coşmada; "Şarap içen yok mu?" demede.
- Aşk kapımdan içeri girdi, geldi, elini başıma koydu. Beni sensiz görünce; Yazıklar olsun sana !" dedi.
- Ben bu dünyayı yaşanması zor bir menzil olarak gördüm. İşleri karmakarışık, zorluklarla dolu. Gönül de elden gitmiş, ben de orada senin eline, ayağına kapandım kaldım.

1061. Bulduğun hale şükret! Cefadan değil, vefadan bahset!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2149)

• Ey gönlü sözlerle dolu olduğu halde susan aşık; ötelere bir haber var mı? Sen "(Hel eta)" süresini oku (=La feta)" nüktesini söyle! 37

37 Kur'an-ı Kerim'in 76. "Hel eta" süresi "Dehr" ve "İnsan" adları ile de anılır, bu surede insanın insan haline gelmeden önce maddî varlığının geçirdiği safhalara işaret edilir. "İnsanı erlik tohumundan yarattık, ona işitme, görme vasıfları verdik." diye buyurulmuştur. Bu sürenin 8. ayetinden sonra Hz. Ali ve ehl-i beytine sevgi saygı duyulmasına işaret edilir. " nüktesi odur. Ehl-i beytten olmayanlara değil, ehl-i beytine saygı gerekir.

• Can çadırını göklerin üstüne kur! Denizin gönlünden dalgalar kopar. Varlık tulumunu yırt. Şu iki üç sakayı bırak gitsin.

• Varlığından yola düşüp, benliğinden kurtulursan, iki dünyadan da vazgeçersin. Sen kimden çekiniyorsun; korkma söyle!

• Manevi incilerle dolu, la'l renkli şaraptan haberin var mı; yok mu? Gönlümüze kıvılcımlar saç, başımıza çık da şu sorulara cevap ver!

• Gökyüzü sakisi neşeli bir halde; yeryüzü meclisinde şarap içenlerin, eğlenenlerin dudakları kupkuru. Bu iki halden gece ile gündüz meydana gelmiş. Neden bu böyle olmuş; söyle!

• Gökyüzünün gönlünden rahmetler yağmış, yeryüzünde bağlar, bahçeler, güller, yaseminler bitmiş. Sonbahar rüzgarı ise pusuda bekliyor. Bu neden böyle oluyor; söyle!

• Cimrilik, cömertlik, hayır, şer birbirinden ayrı değil. Bir de değil, iki de değil, iki görünen nedir, öyle!

• Ey mest olmuş bülbül, gelmekte olan kış mevsiminin rüzgarlarından, soğuklarından ne vakte kadar feryad edeceksin? Cefayı hatırlayarak feryad edip durma! Bulduğun hale şükret! Cefadan değil de, vefadan bahset!

• Şu fanî dünyada, şu iki konaklık yolda hiçbir şükürün yok ki, şikayetsiz olsun. Yok ol, yokluğa dal da safa aynasını seyret, onu anlat!

• Cüz'ü bırak, külliden bahset! Dikeni bırak, gülden bir şeyler anlat! Onun sıfatlarından geç, zatına yönel, Allah'tan bahset!

1062. Ey balçığa bulanmış, kirlenmiş insan, şu tozdan, topraktan yıkan, temizlen!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün

(c. V, 2160)

• Dünyada hiç kimseyi görmedim ki, baştan başa kanatlı olmasın. Herkes isteklerinin havasında uçmada, herkes coşkun, herkes ateşli, herkes pusuda, herkes sevmek için bir bahane arıyor.

• Herkes aşktan meydana gelmiş, herkesin ciğeri yaralı, herkes dudağını yummuş konuşmuyor ama, herkesin can bahçelerinde şakayıklar açılmış.

• İyi, kötü bütün hakikatler arslana benzerler, onlara dokununca alemleri birbirine katarlar.

• Her insanın topraktan yaratılmış olan bedeninde nice gökyüzü güneşi vardır. Orada nice güçlü, kuvvetli kükremiş arslanlar ceylanlar şekline girmiş, gizlenmişlerdir.

• Bu gizli gerçek, insanların yaratılışı gibi balçık ile havadan doğmamıştır. Bu damatla bu gelinden, yani toprakla havadan çok eşsiz çocuklar doğmuştur. Ama bu hakikatler onlardan meydana gelmemiştir. Bunlar görünmez alemde tasarlanmışlardır.

• Düşüncenin ayağı balçığa saplanmış ama, o nice yerleri dolaşır, Zuhal yıldızının bile üstüne ayak basar.38

38-Hz. Mevlana bir *Mesnevî* beytinde; "Ey kardeşim, sen düşünceden ibaretsin, geriye kalan bir yığın et, kemiktir." diye buyurmuştur.

• "Ey balçığa bulanmış, kirlenmiş insan; şu tozdan, topraktan yıkan, temizlen!" diye ta yücelerden peygamberler eliyle lütuf ve merhamet suyu akıtılmıştır.

1063. Dilersen akik ol, elmas ol! Dilersen kerpiç ol, taş ol! Bu ülkeye o da lazım, bu da.

Müstef'ilün, Müstefiün, Müstef'ilün, Müstefilün,

(c.V, 2134)

• Dünyada böyle bir ay, böyle büyük bir varlık olamaz. Ey gönül aksak yürü, inada kalkışma! Beni savaşla korkutuyorsun. Haydi savaş bakalım, savaş!

• Biz ebediyet şarabı içmiş, Hakk sevgisi ile mest olmuş kişileriz. Sen ise akıllısın, hünerlisin; tanınmak istiyorsun, şöhret peşinde koşuyorsun.

• Sevgilinin aşkı ile can ver! Bu varlık, benlik dövüşü aşksız çözülmaz. Ey ruh, burada mest ol! Ey akıl, sen de burada topalla!

• Onun aşk ayrıntısına düşmüşsün. Zaten sen onun aşkıyla doğmuşsun. Esirsen yüzlerce fersah ileriye koş; bu puttan, bu güzelden kurtulmana imkan yok.39

39-Eski insanların kullandıkları "Fersah" mesafe , bugünün beş kilometrelik bir mesafesidir.

- Mümin isen o seni aramadadır. Kafir isen seni imana çağırmadadır. istersen bu tarafa git, siddik ol, doğru bir insan ol. istersen o tarafa git, firenk ol, sapık ol!
- Gözün onun başında bahçesinde kalmış. Kulağın onun tatlı sözlerinde. Sen onun gelirine, ihsanına dal, bal arısı gibi ol! Onun hurma fidanına sarıl, salkım salkım meyve ver! insanlara yararlı ol!
- Gökyüzünün beli bükülmüş, onun okuna yay olmuştur. Su onun emrine uymuş çağlayarak denize doğru koşmadadır. Doğru isen git bir eren ol! İnsanca doğru yürümesini bilmiyorsan, eğri büğrü gidiyorsan, yengeç ol!
- Onun yüce, geniş bir ülkesi var. Nasıl olursan, ne olursan ol sen ona lazımsın. Dilersen akık ol, la'l ol, elmas ol! Dilersen kerpiç ol, taş ol! O büyük ülkeye o da lazım, bu da.
- La'l isen de gel, taş isen de gel, onun bela seline düş, yuvarlana yuvarlana onun "Ehadiyyet" (=birlik) denizine doğru koş, koş da ilahî aşkla çırpınıp duran aşk denizine misafir ol!
- Bu deniz Hızır(a.s.)'ın ab-ı hayatına benzer. Ne kadar içersen iç eksilmez. O denizin suyu eksilirse, senin gönlün de o zaman daralsın, senin canın sıkılsın.

1064. Hepimiz, bütün insanlar, ayrı ayrı dillerle dosta sesleniriz. Hepimizin duygusu bir ama, dillerimiz ayrı.

Mefulü, Mefa'ülün, Mef'ülü, Mefa'ülün,

(c. V, 2173)

- Akıl çengimdem benlik, senlik telini kopar; onun yerine sevgi telini tak! Vakit geçirmeden gönül nağmelerini seslendirmeye başla, bir benim için çal, bir de senin için çal!
- Bütün insanlar, ezelden geldiğimiz için, oraya karşı duyduğumuz iştiyakta, özlemde birleşiriz, bir oluruz, ama söze başlayınca hepimiz ayrı ayrı dillerle dosta sesleniriz. Hepimizin duygusu bir ama, dillerimiz ayrı.
- Bir mağaraya girince Hz. Muhammed'le, Hz. Ebubekir gibi oluruz. Birbirimize çok yakın oluruz. Çünkü ikilik benim için ayrı bir mağaradır, senin için ayrı bir mağaradır.
- Çeşitli hadiselerle çalkanıp duran ve manevî dikenlerle dolu olan şu dünyada çok sefer ettik, çok dolaştık durduk. Artık sen ayağından benlik senlik dikenini çıkar at!
- Ey gönül, sen kendi Mesîh'inin gölgesine sığın da orada mest bir halde yat, uyu! O gitmiş idi, onu kaybetmiştik. Sen de ben de onun için ağlayıp inlemede idik.
- Ben altın sevdasına düştüm. Dünya malı için didinip duruyorum. Sense ey baş, ibadetle meşgulsün. Secde edip duruyorsun. Evet, senin de işsiz güçsüz durman doğru değildir. Benim için de işsiz güçsüz durman doğru değil.
- Beni arayan kişi, beni senin mahallende aramalı. Çünkü ikimiz Leyla ile Mecnun gibiyiz. Birisi Leyla olsa, ancak sen olabilirsin. Mecnun olsa o da ben olabilirim.
- Sus ki, susmak bana da övünülecek bir şeydir, sana da. Söylemede sabredememek, durmadan konuşmak sana da ayıptır, bana da.

1065. Ondan başka hiçbir şeyden bahsetme!

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. V, 2219)

- Ben, bir ay yüzlü dilberin kölesiyim. Bu yüzden benim yanımda ay'dan, ay ışığından, şekerden başka şeylerden hiç bahsetme!
- Dün deli oldum, aklımı kaybettim. Aşk, beni gördü de dedi ki, "Ben geldim, aklını başına al, artık bağırip çağırma, elbiselerini yırtma, hiç söylenme!"
- Ben dedim ki: "Ey aşk! Ben başka bir şeyden korkarım." Aşk dedi ki "Ondan başka bir şey yoktur. Yalnız ondan bahset, ondan gayrisından söz açma!"
- Ben senin kulağına gizli bir şeyler söylemek istiyorum. Başını salladı da "Evet!" dedi. "Sen bana yalnız sır söyle, başka bir şey söyleme!"
- O sırada can gibi bir ay, gönül yolunda belirdi. Gönül yolunda sefer etmek ne hoştur, ne güzeldir; hiç sorma!
- Ben dedim ki: "O ay yüzlü güzel, acaba melek midir; insan mıdır?" Aşk cevap verdi de dedi ki: "O ne melektir, ne de insan, bunu bana hiç sorma!"

1066. Sen ve ben!

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. V, 2214)

- Sevgilim! Sen ve ben, iki ayrı beden, iki ayrı suret, fakat bir can, bir ruh olarak avlunun kapısında oturduğumuz zaman ne mutlu bir zamandır.
- İkimiz birlikte meyve bahçesine girince, bahçenin rengi ve kuşların ötüşleri, bize can bağışlar, ab-ı hayat sunardı.
- Gece olunca, gökyüzündeki yıldızlar bizi' seyretmeğe geldikleri zaman sen ve ben onlara kendi ay'ımızı gösterirdik, yani birbirimizi gösterirdik.
- Sen ve ben senlikten ve benlikten kurtularak, sensiz ve bensiz olarak zevk yönünden manen birleşiriz, bir oluruz. O zaman perişan hayalleri, yersiz endişeleri, boş düşünceleri bırakırız. Ne güzel neşeleniriz, mutlu oluruz.
- Fakat bunların ve duyulan manevî zevklerin hepsinden de daha çok şaşılacak bir şey ki, sen ve ben şu anda burada, aynı yerde, aynı köşede bulunduğumuz halde, aynı zamanda hem Irak'ta, hem de Horasan'da yine beraber bulunuruz.
- Sen ve ben, görünen maddî suretimizle, bedenimizle, şu yeryüzünde kederlerle, ızdıraplarla dolu, gizli dünyadayız. Öbür suretimizle, manevî yüzümüzle ebedî cennette huzur ve tatlılıklar içindeyiz.

1067. Ben, benzeri olmayan bir mana ay'ının kuluyum.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c.V, 2219)

- Ben benzeri olmayan bir mana ay'ının kuluyum, kölesiyim. Bana yalnız ay'dan bahset, onun nurundan söz aç, onun tatlılıklarını anlat! Ondan başka bir şeyden söz etme!
- Dünya zahmetlerinden, sıkıntılarından bahsetme de, gizli defineden başka hiçbir şeyden söz açma! Eğer gizli defineden haberin yoksa, kendini yorma, zahmet etme, bize başka bir şey söyleme!
- Dün perişan bir halde idim. Adeta deli, divane oldum, aşk beni gördü de dedi ki: "Feryad etme, elbiseni yırtma, hiçbir şeye aldırma; işte ben geldim."
- Ona; "Ey aşk!" dedim. "Ben başka bir şeyden korkuyorum." 0; "Başka şey yok!" dedi. Ondan hiç söz açma!
- Ben senin kulağına gizli sözler söyleyeceğim. Aşkımdan bahsedeceğim. Fakat, sen yalnız "peki", "evet" diye başını sallama, başka hiçbir şey söyleme.
- Aşk yolunda, gönül yolunda can huylu, ilahî nurlar saçan bir ay beliriverdi. Gönül yolunda sefere çıkmak, yol olmak ne de güzel, ne de hoş. Sakın bundan hiç söz etme!
- "Ey gönül!" dedim. "Bu aşk yolunda beliriveren ay, ne biçim bir ay?" Gönül; "Bu senin anlayacağın bir şey değil. Bunu geç, bundan hiç bahsetme!" diye bana işaret etti.
- "Bu gönül yolunda beliren ay yüzlü güzeller güzeli, melek midir; yoksa insan mıdır?" diye sordum. "Bu" dedi, "Melekten de başka bir şey, insandan da. Sen bundan hiç söz etme, bir şey sorma!"
- "Bu nedir?" dedim, "Söyle! Bunu görünce kendimden geçtim. Altüst oldum." "Sen altüst ol, kendinden geç, fakat, ondan hiç söz açma, ne olduğunu sorma!" dedi.
- Ey şu hayallerle insanı oyalayan; güzel nakışlarla, şekillerle dopdolu olan dünya evinde oturup kalan kişi; kalk şu evden çık, pılını pırtını topla al götür! Bu hususta hiçbir söz söyleme!
- "Ey gönül!" dedim. "Gel, bana babalık et de söyle; sevmek Allah'ın huyu değil mi?" "Evet" dedi, "Bu böyle ama, ey babasının canı, bu hususta da sen hiçbir söz söyleme!"

1068. Şu gaddar dünyadan bahsetme, onu bırak!

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V, 2187)

- Sevgilim; tembellik etme! 0 saçlardan bahset; o gül yanağı anlat!
- Can bahçesinden iki üç gül demeti yap! Sen bize o gül bahçesinin hikayesini söyle!
- Senin güzelliğinden söylenecek çok şeyler vardır. Melali bir tarafa bırak da o güzellikleri çok çok söyle!
- Dünyada dostu yad etmekten daha hoş ne vardır? Böyle sessiz sedasız durma! Gel, dosttan haber ver, dosttan bahset!
- Dün ne söylemiştin de beni coşturmuşsun? Gel, bugün de o sözü bir kere daha tekrar et!
- Şu gaddar dünyadan bahsetme, onu bırak! Sen, gizli şeyleri bilen lutfundan, ihsanından bahset!

1069. Senin gibi bir sakî her an bana Mansur şarabı sunarsa, bende akıl düşünce kalır mı?

Fa'ilatün, Fa'ilaatiin, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V, 2209)

- Ey yüzünden her zaman yeni bir nur parlayan güzel, ey nuru her an yeni bir güneş meydana getiren sevgili!
- Eğri otur da doğru söyle; senin gibi bir sakî, her an bana Mansur şarabı sunarsa bende akıl, düşünce kalır mı?

- Ateşle şişeyi çatlatmamak kimin elinden gelir? Yahut taze üzümünden yıllanmış eski şarabı kim çıkarabilir?
- Gönlü uyanık kişilere çok çok şaraplar sunarak, onları coştur. Şu köhne dünyayı onlara tazeleştir.
- Sen işi gücü zevk olan bir aşkınsın. Senin devletin ebedî olsun. Her günün bayram günü olsun. Her günün yeni bir düğün dernek olsun.

1070. Bir ölüye sesleniş.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ülün

(c. V, 2180)

- Şu kirli dünyadan göklere doğru yüksel, ruhun şad olsun, ötelede manevî yürüyüş yap!
- Kötülüklerle dolu, günah ateşleri ile yanıp kavrulan bu dünya şehriden sıçradın, çıktın. Neşe ile kurtuluş evini yurt edin, orada yaşamaya başla!
- Ey ruh! Şu dünyada içinde yaşadığın beden öldü, yok oldu ise olsun. Ser o bedeni yaratana git! Beden yıkıldı, toprağa düştü ise düşsün. Sen kendin baştan başa can ol, ruh ol!
- Ecel gelip çattığı için yüzün safran gibi sararıp soldu ise üzülme, ötelede erguvan renkli lalelikte oturmaya başlarsın.
- Ahbablarından, dostlarından ayrıldın, yapayalnız kaldıysan, gam yeme, dostlukla Hakk'a yakın ol!
- Eğer sudan o ekmekten uzak kaldıysan, sen kendin manevî ekmek ol da canlara, gönüllere güç kuvvet ver!

1071. bende kendi kokusunu buldu.

Mefulü, Fa'ilat, Mefa'îlü, Fa'ilat

(c. V, 2235)

- Sevgilim, senin gül bahçesi gibi olan yüzünün hayali geldi. Bana dudaklarından şeker destanları getirdi.
- Ona dedim ki: "Mademki, sen canın içindeki her gizli şeyi biliyorsun. Böyle olduğu halde, can ve cihan nasıl oluyor da senin aleminden habersizdirler?"
- Sen nesen? Nereden geldin? Nerelisin? Asıl vatanın neresidir? Nasıl bir cevhersin, madenin nerededir?
- Ancak, aşk yol gösterdi de beni çekti, sana getirdi. Bu yüzden ben önce aşkın kuluyum, kölesiyim.
- Sonra senin o elini, benim kan ağlayan gönlümün üstüne koydu da; "Bu kimindir?" diye sordu. Ben utanarak ona yavaşça; "Senindir." dedim.
- Sonra güzel gözleri ile gözlerime baktı. "Peki, bunlar nedir? Kimindir?" diye sordu. "Bunlar senin inciler saçan iki nemli bulutundur dedim.
- Zağferan renginde olan ve kan ağlayan gönlümü, lale bahçesi sandı. Ona; "Ey gül yanaklı, yanılma, bu gördüğün lale bahçesi değil, bunlar senin gül bahçesi gibi olan güzel yüzünün aksidir, nakşidir." dedim.
- O beni kokladı, her neremi kokladı ise, bende kendi kokusunu buldu. Ona dedim ki: "Gül yanaklı güzelim, iyi bak, senin canın hakkı için söylüyorum, ben böyle bulduğun gibiyim."

1072. Göklere çıkan gizli merdivenden cimriler, kötü kişiler yararlanamaz.

Fe'ilatün, Mefa'îlün, Fe'ilatün, Mefa'îlün

(c. V, 2257)

- Allah'ım ben senin büyüklüğünü, üstünlüğünü, güzel sıfatlarım yazınca, kalem aşkından, hayranlığından yarılır. Sen'in gibi eşsiz bir varlıktan ayrı düştüğüm için aklım şaşırır, yolunu kaybeder.
- Ben Halil İbrahim gibi aşk ateşine düştüm, yanıyorum. Fakat Sen'in ateşinin alevlerinden şikayetçi değilim. Amansız gamından, verdiği sayısız dertlerinden de baş çekenlerden değilim. Çünkü Sen'i seviyorum.
- Allah'ım, müşkül işlerimi kolaylaştırdı! Sen bana gönül ver, gönül ihsan et! Çünkü beni gönülsüz yaptın, bende gönül bırakmadın.
- Ey dost! Bana gül bahçenden başka bir menzil verme!
- Melek, insan, peri, padişah, ordular, güller, güneş, müşteri yıldızı hepsi Ser'in sultanlık sarayının eşliğinin ihtişamından utançtadırlar.
- Bütün insanlar, yarattığın bütün varlıklar, karıncalar gibi Sen'in harmanını koşuyorlar, Sen'in nimetlerinden rızıklanıyorlar. Sen öyle cömert, öyle büyük bir ihsan sahibisin ki, bütün cihan, lütuflarının sofrasının bir nevalisi, bir lokmasıdır.
- Her derde Sen'in merhamet hazinen ne devalar veriyor, Sen'in mekansızlık alemin her mekana, her yere ne ihsanlarda, ne iyiliklerde bulunuyor sayılamaz ki!
- Beden, ten Sen'in nevalelerinin, rızıklarının peşinde; onları ummakta, gönül ise, senin cemalinin, güzelliğinin sevdasıdır. Ten, gözünü ekmeğine dikmiş, ona bakıyor. Gönül, Sen'in mana zevkini, can zevkini arıyor.

- Göklere çıkmak için kullarının önüne koyduğun gizli merdivenden cimriler, kötü kişiler faydalanamaz.
- Ancak emin kişilere, iyi kişilere merdivenini gösterirsin ki, ruhlar kervan oradan çıkarak Sen'in göklerine doğru yükselsinler.
- Ey gönül, sus artık söyleme! Artık onun gizli sırlarını araştırma; çünkü Sen onun gizli şeylerini bilmezsin. Ama o Sen'in gizli şeylerini bilir.

1073. Sararmış, solmuş yüzümü gör de, bana hiç bir şey söyleme!

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. V, 2217)

- Sararmış solmuş yüzümü gör de, bana hiç bir şey söyleme! Sayısız dertlerimi seyret de, Allah aşkına olsun, hiç bir şey sorma!
- Kanlarla dolmuş gönlüme bak, ırmağa dönmüş gözyaşlarımı seyret! Ne görürsen geç hepsinden; neymiş, nasılmış diye bir şey sorma!
- Dün gece hayalin gönül evinin kapısına geldi de, kapıyı çaldı. "Gel!" dedi. Kapıyı aç, fakat hiç bir şey söyleme!"
- Senin verdiği ıztırdan, gamından feryad diye elimi ısırıldı. "Ben artık seninim, elini ısırma, hiç bir söyleme!" dedi.
- "Sana bağlanan şu canı, ne zamana kadar dünyanın etrafında döndürüp duracaksın?" diye sordum. "Hiç ses çıkarma, nereye çekersem tez gel!" dedi.
- "Sussam, hiçbir şey söylemesem, gönlün buna razı olur mu?" dedim. "Bir ateş yaktın, yandırdın, alevlendirdin. Sonra da gir içine; hiç bir şey söyleme!" diyorsun.
- Benim bu sözlerime karşı sevgili gül gibi güldü de; "Gir ateşe!" dedi. "Gir de o ateş içinde yaseminler, yapraklar, çayır, çemenler gör ve hiç bir söz söyleme!"
- Aşk ateşi, baştanbaşa söz söyleyen gül oldu. Gül yaprakları ateşten dil kesildi de; "Bizi yaratan sevgilinin lütfundan, ihşanından, büyüklüğünden, güzelliğinden başka hiç bir söz söyleme!" dedi.

1074.. Gökyüzü senin matbahın, bütün insanlar da senin çoluk çocuğundur.

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2150)

- Senin hilale benzeyen kaşlarını seyretmedikçe, bayram insana bir ferahlık vermiyor. Senin tokmağının şerefi olmadıkça davulun sesi çıkmıyor.
- Her nefeste gönlüm sana meyl ediyor. Sense her nefeste benden biraz daha usanıyorsun. Yazıklar olsun ki, gönlümün sana olan meyl, senin benden usanmandan utanıyor.
- Her güzellik ayetini senin ay'a benzeyen yüzün okudu. Dünyaya her çeşit saadet mayası senin ay yüzündür.
- Akan tertemiz sular senindir. Bağlar, bahçeler, fidanlar da hep senindir. Senin fidanın, senin tertemiz suyundan başka içmez.
- Mülkler, tahtlar senin, saraylar, bağlar, bahçeler dünyada ne varsa hepsi senindir. Seher rüzgarın esince ağaçlar neşelenir, oynamaya başlarlar.
- Gökyüzü senin matbahındır. Matbahta bulunanlar da yıldızlardır. Ateş, su senin malındır. Bütün insanlar da senin çoluğun çocuğundur.⁴⁰

40- 1892 numaralı gazelde şöyle bir beyit vardır:

Gönlün gıdası, senin aşk mutfağından olunca, yeryüzü sofrasından el çekerek uzakta durmak gerek

- Aşk, senin en değersiz adın, gökyüzü en alçak damın. Güneşlerin parlaklığı bile, senin zevalsiz olan ay'ından bir ışıktır.
- Buluşma ümidine kapılınca ağacın hali değişir, yeşerir, boy atar. Ey ay yüzlüm; canın, gönlün hali nice olur?

1075. Sen kendini yabancı say, kendine yabancı ol!

Müstef'ilün, Milstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün,

(c.V, 2131)

- Ey aşık; hileyi bırak! Akli terk et, divane ol, divane! Ateşin tam ortasına atıl, adeta gönlüne gir! Pervane ol, pervane!
- Kendini yabancı say, kendine yabancı ol! Hem de evini yık, harap et! Sonra gel; aşıklarla, aynı evde otur, onlarla düş, kalk!
- Git, gönlünü siniler gibi yedi kere yıka, kinden, nefretten temizlen! Sonra gel aşk şarabına kadeh ol!

- Sevgiliye layık olmak için tamamıyla can halini al! Mest olanların yanına gidince sen de mest ol mest!
- Güzellerin takdıkları küpelerin sohbet yeri, buluşma yeri onların yanaklarıdır. Güzel yanaklarla, güzel kulaklarla dost olmak istiyorsan; inci tanesi ol, inci tanesi!
- Düşüncen nereye giderse seni peşinden sürükler, oraya çeker götürür. Sen düşünceden vazgeç de, kaza ve kader gibi en ileride yürü, en öne geç!
- Şehvete kapılmak, heva ve hevese meyl etmek bir kilittir ki, gönüllerimiz onunla kilitlenir. Sen anahtar ol, anahtarın dışı ol!
- Mustafa (a.s.) Hannane direğini okşadı. Sen bir ağaçtan da aşağı değilsin ya, haydi Hannane direği ol, Hannane direği! 41

41 Medine'de ilk mescitte minber yoktu. Peygamber Efendimiz, bir hurma kütüğüne oturarak hutbesini okurdu. Üç basamaklı ilk minber yapılıncaya Peygamber Efendimiz, kenara alınan kütüğe oturmamış, minbere oturmuştu. Kütük Peygamber'den ayrı düşünce ağlamaya başlamıştı. Ona Hannane kütüğü dendi.

- Hz. Süleyman sana; "Kuş dilini duy, öğren!" diyor. Halbuki sen öyle bir tuzaksın ki, kuş senden ürker kaçar, sen tuzak olma, yuva ol, yuva!
- Bir güzel sana yüz gösterirse, ona ayna ol, onu içine al, onunla dol! Güzel sana karşı saçlarını yüzer açarsa, sen ona tarak ol, tarak.
- Zenginleştin, armağanlara, mallara sahip oldun da bunlara karşılık şükran olarak aşkı verdin. Malı bırak, mal şöyle dursun, sen aşka şükran olarak kendini ver, kendini.
- Bir müddet ateş oldun, rüzgar oldun, su oldun, toprak oldun. Bir müddet de hayvan oldun, hayvanlık aleminde dolaştın. Madem ki, bir müddet can haline geldin, hiç olmazsa sevgiliye layık bir can ol, sevgiliye layık bir can.

1076. Söz herkese kolay görünür ama, binlerce kişi arasında onu anlayan bir kişi bile çıkmaz.

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün

(c.V,2141)

- Tatlı gülüşüne hayran olarak beden ve can onun kölesi olmuşlardır. Akıl ve fikirde onun güzelliğini görünce şaşırıp kalmışlar, gönül de onun ihsanlarına şükretmekle meşgul.
- Bizim başımızın dileği nedir? Onun insanı mest eden kadehi! Gönümüzün isteği nedir? Devletinin ebedî olarak yaşaması!
- O bir leşin yanına varsa, leş dirilir kalkar. Yamalı bir hırka giyinmiş dervişin yanına varsa, dervişin hırkası parıl parıl parlayan bir atlas olur.
- Onun sureti, şekli hiç bir zaman gönlümden gitmedi, gitmez. Ona benzer, ona eşit kimse dünyaya gelmemiştir. Ve bundan sonra da gelmez.
- Dünyanın mülkü nedir ki, onunla övünsün? Aksine dünya onunla övünür: çünkü dünyanın sahibi odur.
- Ne mutlu o gönle ki, onun derdi, düşüncesi sensin; ne mutlu o köye ki, onun vergi alıcısı sensin.
- Aşk bizim sevgilimizdir. Bizce onun şekli, kılığı yoktur. Zaten onun gönlüne karşı suretin, şeklin ne değeri vardır?
- Sevgili bana dedi ki: "Ben bundan sonra sinekleri şekerden kovacağım. Ne mutlu o sineklere ki, onları kovan sensin."
- Felek bir hırsızdır. Ömür kesesini ondan koru! Onun tanesi tuzaktır. Onur dirisi de ölü olur.
- Sus artık; zaten söz herkese kolay görünür. Ama, binlerce kişi arasında onu anlayan bir kişi bile çıkmaz.

1077. Biz senin güzelliğinin mestiyiz.

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün

(c. V.2144)

- Dünyanın işi ne olursa olsun, o nerede? Senin işin nerede? İki cihan güzellerle dolu olsa, o güzeller nerede, senin kurnaz güzelin nerede?
- Farz et ki, dünyayı kıtlık kaplamış, ne yemek var, ne ekmek. Ey gizli, ey aşık Sultan! Senin zahîre ölçeğin, ambarın nerede?
- Farzet ki, dünya dikenlerle, akreplerle, yılanlarla dolmuş. Ey canın neşesi, sevinci; senin bağın, çiçeklerle, güllerle dolu gül bahçen nerede?
- Farzet ki, cömertlik ölmüş, hasislik herkesi öldürmüş. Ey bizim gözümüz, ey bizim gönlümüz! Senin lütfun, ihsanın, giydiğin süslü elbiseler nerede?
- Farzet ki, ayla, güneş, ikisi de yola düşmüş, gitmişler, görünmez olmuşlar; o kulağa, göze yardımcı olan güzelliğin, nurun nerede?
- Farzet ki, müşteriye inci satacak sarraf kalmamış, sen nasıl olur da ihsanlarda bulunmazsın? Senin inciler yağdıran bulutun nerede?

- Farzet ki, dünyada senin sırlarını söyleyecek ağız, dil kalmadı. Peki senin sırlarının çoşması, köpürmesi nerede?
- Sen kendine gel de hepsinden vazgeç! Biz senin güzelliğinin, buluşmanın mestiyiz. Geç oldu, erken gel, senin meyhanen nerede?
- Bir yabancı gelmiş. Ezelf şarapla mest olanların yolunu kesmede. Niçin şehnelik, polislik etmiyorsun? Senin yiğitliğın, onu bunu yaralamam, kurduğun darağacı nerede kaldı?
- Ey sözler söyleyen, harfler saçan, sus artık! Mezarlıkta yatan, konuşmayan, susanlar gibi kulak kesil; halka tercümanlık etme! Kendi halin, senin hal yönünden, hal dile ile söyleyen sözlerin nerede?

1078. Ey akıl; yanımdan çekil git de, iyiden de kötüden de kurtulayım.

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2148)

- Ey oğul! Senin canına, başına yemin ederim ki, güzellikte eşin benzerin yoktur. Aynaya bak, kendi güzelliğini seyret! Aslında aynada görünen güzel sen değilsin. Senin ötende bulunan kimdir; biliyor musun?
- Kendi yanağını öp, kendi kulağına sır söyle, kendi güzelliğini seyret, kendi kendini methet!
- Sırrın mecaz değildir, bir gerçektir. Sen boş yere nazlanmıyorsun. Nazın senin kendin içindir.
- Ey akıl, yanımdan çekil git de, iyiden de kötüden de kurtulayım. Ey gönül, seni de istemiyorum, sen de benden uzaklaş da senin hak ettiğın sözleri söyleyerek seni kırmayayım.
- Sen hem babasın, hem oğul, hem şeker kamışısın, hem şeker. Senin yerini tutacak kim var; söyle!
- Kapadığın dudaklarını aç, değer biçilmez akık nedir; söyle! Zaten akık madeni sensin. Ben sana, nasıl baha biçebilirim?
- Ey oğul! Bu dünyada ne bitti ise, ne yetiştı ise hepsi senin gölgendir. Ey oğul! iki dünyaya da gölge salan senin devlet kuşundur.

1079. Hepimiz, bütün insanlar hep sana sığınmaktayız.

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2153)

- Ey başa gelen her bela için aman olan, kendisine sığınılan aziz varlık' Biz hepimiz, bütün insanlar, sana sığınmaktayız. Bizler hep senin emanındayız. Herkesin, her şeyin canı, Sen'in canının lütfu ile hoştur, güzeldir.
- Bütün dünyanın, bütün insanların manevî padişahı sensin. Herkesin, her şeyin aslı sensin. Mademki, Sen bizimsin; Sen'in olanlardan, sana mensup olanlardan bizim bir gamımız, bir şikayetimiz yoktur.
- Ey benim ay yüzlüm! Dün gece Sen'in gam bulutun çiğ erime geldi de Sen'in dilinden bana sağdan soldan olmayacak yüzlerce şeyden bahsetti.
- Onun perişan sözleri yüzünden gönlüm sıçradı. Onun hayaline doğru gitti. Ey şeker huylum! Yaptığın her şey yerindedir, güzeldir. Bütün bu işler, bizlere layıktır.
- Ağızımıza Sen'in sevgi ateşin düşmüştür de, bu yüzden sana kavuşma hevesi ile, Sen'in dünyana ulaşma arzusu ile bizim canlarımız bu dünyada çırpınıp durmadadır.
- Sen'in aşkının yolunda ne bedenimde, ne de hanemde bir nişan, bir iz vardır! Sen'den perişan bir iz bulurum ümidi ile ben, ateş gibi gidiyorum.
- Bu değersiz kul, senin mücevherini gördü de kapında topalladı kaldı. Ey mücevherat sahibi! Ben Sen'in dükkanının yanında ayakta kalmış, içeri giremiyorum, bana acı!

1080. Güller, susamlar, bütün çiçekler senindir.

Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün

(c. V, 2256)

- Sen'in aşkına kararsız olan kişi, sana kavuşunca karar bulur, huzura erer. Böylece, ayrılık dikeninle gönlü yaralanan kimse, Sen'in gül bahçene ulaşır da mutlu olur.
- Şu dünyada görülen güller, susamlar, bütün çiçekler, bütün gül bahçeleri Sen'indir, Sen'in yarattıklarındır. O güllerin, çiçeklerin solmaları, ölmeleri Sen'in sonbaharının hayırhahlığındandır. Onların topraktan baş kaldırmaları, tekrar hayata kavuşmaları, neşeli neşeli oynasmaları da Sen'in ilkbaharının eseridir.
- Gerek yeryüzünde, gerekse göklerde bulunan canlı, cansız her varlık, her şey, her zerre aşıkların canları ve gönülleri gibi Sen'in aşkına düşmüşler de kararsız olmuşlardır. içlerinden yanıyorlar, koşuyorlar.

- Yarattıklarının hepsi de, Sen'in aşkınla yaşarlar. Sevdana taparlar. Bütün alem, Sen'in kudretli elindedir. Onlar, bazen Sen'in düşünlerin, mestlerin olurlar. Bazen de Sen'in humarındadırlar.
- Varlıkların hepsi de Sen'in sevdana kapılmış, alt üst olmuşlardır. Neşeyi de, kederi de Sen'den almışlardır. Ne yazık ki, her şeyi Sen yarattığın halde, yarattıkların Sen'den habersizdirler.
- Yarattığın eserlerde Sen'in sıfatını sezmek, hadiselerde takdirini müşahade etmek ne tuhaftır? Mukadderata boyun eğerek şikayet etmeden Sen'in tecellilerini beklemek ne hoştur.
- Sen'inle beraber olunca, Sen'in sevgine ulaşınca, ölü ömrü, pörsümüş teni, ve donuk canı ne yapayım? Sayılı iki üç günlük ömür ne işe yarar?

1081. Sakın bizi bırakıp gitme!

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün,

(c. V, 2143)

- Evin aydınlığı sensin, evi bırakıp gitme! Bizim zevkimizin, neşemizin tadısın, bizi gözet, gitme!
- Düşmanım seni aldatmaya kalkışır. Onun işvesine, tatlı sözlerine kanma! Canımı, gönlümü gamlar, kederler içinde bırakıp gitme!
- Allah aşkına, senin düşmanını da, benim düşmanımı da sevindirme! Düşmanın hilesine kulak verme, dostu incitme, gitme!
- Ey güzel, ona buna haset eden kişi, hiç kimse için iyi söz söylemez. Sen Keremine ne layıkça, dostu onu yap, gitme! Elinden gelen lütfu, ihsanı dosttan esirgeme!
- Kötü kişiler gibi her nefeste kendini esen rüzgara kaptırma, vesveselerinin hepsini ateşe at, yak! Sakın bizi bırakıp gitme!

1082. Sen, bana gök şarabından, ilahî şaraptan sun!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V. 2154)

- Kendine gel, eğri büğrü yalpa vurarak yürüyorsun. Yine ne içtin; ev ev, mahalle mahalle mest ve harap bir halde dolaşıyorsun?
- Kiminle arkadaş olmuştun? Kimden bir öpücük kapmıştın? Kimin saçlarını halka halka, tel tel çözmüştün?
- Hayır, hayır kim seninle dost olabilir? Ey bütün gözlerin ışığı güzel! Sen havuzdan havuza, dereden dereye gizli gidersin.
- Canın hakkı için doğru söyle! Gönlüm de, canım da senindir. Benim şişeye benzeyen gönlüm, sürahi sürahi şarap içmiştir.
- Doğru söyle; gizleme! Aşıklara arka dönme! Çeşme nerede; söyle de testi testi su taşıyayım.
- Dün gece hayalin aşıklar arasında beni arıyordu. Ne yazık ki, yüz yüze geldiğimiz halde bu kulunu tanıyamadı.
- Sonra kulunu, o eğri büğrü yürüyen kulunu tanıyınca dedi ki: "Hey! Eve gel; ne zamana kadar o tarafa bu tarafa gideceksin?"
- Benim bütün ömrüm odadan odaya, kocadan kocaya giden şaşkın kadınlar gibi; kötü ile, iyi ile, şerle, hayırla beraber yolculukta geçti.
- Ona; "Ey can Peygamberi" dedim. "Ey can ayetinin yeryüzüne inmesine sebep olan aziz varlık! Sen bana, senin içtiğin, sana sunulan gök şarabından, i-lahî şaraptan sun, sun da bu dünya dedikodusundan beni kurtar."
- Can Peygamberi bana dedi ki: "Ezel kıvılcımını ağzına götürürsen, ağzını *da* yakar, boğazını da. Sonra; 'Ah boğazım, ah boğazım!' diye bağırır durursun.
- Allah, her yiyenin lokmasını, onun kabiliyetine göre vermiştir. Boğazında kalacak lokmayı boş yere arama, arama!"
- Can Peygamberine dedim ki: "Canım da, gönlüm de sana kurban olsun Kusuruma bakma; sen bana can şarabı ver! Ben korkak kişilerden değilim ki, aşıkların hay-huyundan ürkeyim?"
- O şarapla dost olmayan, o şaraptan ürken kişinin boğazı kesilsin. O yolda topallayan kişi bana düşmandır."

1083. Bizi görüşten mahrum etme, gözsüz bırakma! Çünkü sen bizim gözümüz, görüşümüzsün.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mefülü, Mefa'ilün,

(c. V.2174)

- Ey kalender gönüllü sevgili! Neden üzülüyorsun? Gönlünü sıkıntılara sokuyorsun? Daraltıyorsun? Neden harabelerde yaşayan baykuşla ilgileniyorsun, onu düşünüyorsun? Sen üstün bir varlıksın, devlet kuşunun cansın.
- Salına salına gel, aşk uğrunda canlarım vermekten çekinmeyen aşıkların arasına gir! Sen de canınla oyna! Sen de bu uğurda canını vermeğe hazırlan! ey asıl yerinden yurdundan ayrıлып gelmiş olan aziz varlık! Sen, şimdi neredesin? Şu dünyada gurbette değil misin?

*Senin la'1 dudakların ayrılıp geldiğin madenin zenginliğini, ihtişamını bildirmededir. Sonunda sende bulunan o can incisini göstermeyecek misin?

- Sen pek güzelsin, pek latıfsin, pek zarıfsin. Ay gibi parlak bir yüzün var. Aşıklara ne cilveler yaparsın? Ayrılığın ile onları ne belalara sokarsın?
- Öyle parlaksın, öyle güzelsin ki, can güzelliğine hayran olmuş da, bir halka şekline girmiş, gelmiş kulağına takılmış. Fakat sen, aşıklar arasına karışmayacak mısın? Hiç bir halkaya girmeyecek misin?
- Gönülden derdi, gamı aldın, gönlümüzü kederden, gamdan azad ettin. Gönül ilk şarabı yapan efsanevî hükümdar Cem'in kúpü gibi oldu. Bu kadeh senin için parlar durur. Ey can! Artık meydana çık!
- Ey Tebrizli Hakk'ın Şemsi! Ey görüşümüzün aslı, temeli! Bizi görüşten mahrum etme! Gözsüz bırakma, çünkü sen bizim gözümüz, görüşümüzün.

1084. Herkes sustu ama, gayb alemi, gizli alem dilsiz, dudaksız konuşmada, hutbe okumada...

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V. 2159)

- Ey güzel! Mademki şarap var, sunmaktan çekinme; olmaz deme! Boş iki elini açıp da gösterme! Çabuk o şarabı testiden doldur, getir!
- Ey gam gideren çalgıcı! Bu testiye taş atma! Hakk kapısından bir testi su almakla onun ihsan deresinin suyu azalmaz.
- Hani Hz. Musa, bir mucize göstermişti. Bu mucizesi ile sihirbazlara bir iman kadehi sunmuştu. Onlar kendilerinden geçmiş, seve seve canlarını feda etmişlerdi. Ey sakî ! Sen de bize sihirbazlara sunulan kadehle şarap sun!
- Açıkça gel, şarabı apaçık olarak sun! Aşk şarabının apaçık sunulması daha iyidir. Ramazan olduğu halde, ilahî aşk şarabı yüzünden bugün herkese bayram günüdür.
- Geçen sene ölen kişi, sevgilinin yüzünden yine dirildi. O Mesîh huylu sevgilinin lütfu ile kefeni içinde gülmeğe başladı.
- Ey dirilmeyi, kıyameti inkar eden, aptalca konuşma! Bahar geldi. Onun bahçesinde, selvi boylular, çemen gibi yeniden topraktan bittiler, baş gösterdiler, gel de gör!
- Herkes sustu ama, gizli alem, dilsiz konuşmada, dedikodu nağmeleri ol maksızın dünyaya hutbe okumada...

1085. Mumun sana ışık değil, karanlık saçmadadır.

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V. 2155)

- Söyle bakalım, bedeni ile dünyanın bir cüz'ü olan insan, nasıl olur da dünyanın dışında kalabilir? Islaklık ne zaman sudan kurtulabilir? Birincisi nasıl olur da ikincisinden kaçır, ayrılır?
- Ey oğul! Hiç bir ateş, bir başka ateşle sönmez. Benim gönlüm, aşk yüzünden kanlar içinde kalmış. Sen benim kanımı, kanla yıkama!
- Ne kadar kaçtımsa gölgem benden ayrılmadı. Kıl gibi incelsem de, beni vekil eden peşimden gelen yine gölgemdir.
- Gölgeyi ancak güneş giderebilir. O bir gölgeyi uzatır, kısaltır. Sen gölge ile oynamak hünerini güneşte ara!
- İki bin yıl gölgenin peşinden koşsan, sonunda geride kaldığını görürsün. Sen yine geridesin, gölge ileridedir.
- Hizmetin, çalışman, çabalaman suç sayılmıştır. Nimetin, sana zahmet olmuştur. Mumun sana ışık değil karanlık saçmadadır. Arayıp taraman senin elini ayağını bağlamıştır.
- Bunların sebebini sana anlattırdım, ama, senin gönlünün beli kırılır diye korkuyorum. Gönül şişesini de kırarsan, senin için o kırıkları tamir etmek yoktur.
- Benden duy, benden işit! Sana gölge de lazımdır, nur da. insana ikisi de gereklidir. "Kötülüklerden sakın (=itteku)" ağacının önüne başını koy da, gölge varlığın uzasın gitsin.
- Sen, Hakk'ın lütuf ağacından yetiştin, geliştin. Kanatların çıktı. Sus artık. Güvercinler gibi "bakara, bakara" demeğe kalkışma!

1086. Hz. Adem, senin azarlayışının verdiği neşe ile cennetin bahçesini bıraktı da yeryüzünde kapı eşiğini makam edindi.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün,

(c. V.2170)

- Ey benim canım! Benim her yönümde, altı cihetimde de senin güzelliğinin resmi var. Ben her tarafta seni görüyorum. Aynada da parıl parıl senin yüzün parlamada.
- Aynasını ancak kendi miktarınca görebilir. Çünkü sen bu kadar güzellikle, bu ihtişamla aynaya sığamazsın.

- Güneş, seni ne vakit görebilirim diye, senin güneşinden sordu. Güneşin cevap verdi de, dedi ki; "Sen battığın zaman ben doğarım."
- Ey aşk! Işığın yedi kat göğe sığmayan akıl, nasıl oldu da senin tuzağına düştü, senin çuvalına girdi?
- Akıl, aşk harmanının ancak bir buğday tanesidir. Fakat bu buğday tanesi, senin kolunu kanadını bağlamıştır.
- Hakk'ın ebedî hayat denizine dalarak ebedî canı görünce, bu can sana kol ve kanat kesildi.
- Artık aşka sahip oldun. Sence şu mal mülk ne işe yarar? Bu alemin devleti yüksek mevki, senin ulaştığın mevki'e ve devlete göre, ne işe yarar? Kaç pars eder?
- Sana karşı köpek nefsimiz, tilkilik edecek, hilelere baş vuracak, buna imkar var mı? Senin çakalına arslan bile secde eder.
- Ey benim canım! Gece gibi, gündüz gibi, elsiz ayaksız yollara düşmüş, koşup duruyorum. Çünkü gökyüzünden her an "gel" diye çağırıldığını duymadım.
- Senin nuruna karşı bizim karanlığımız da nedir? Senin güzel işlerine karşı bizim kötü işlerimizin ne değeri olabilir?
- Gündüzleri, senin ağacının altına düşmüş gölge gibiyiz. Geceleri de seher zamanına kadar dertten, eleminden emin olduğumuz halde ağlayıp, inlemedeyiz.
- Hz. Adem, senin azarlayışının verdiği şevkle, neşe ile cennetin bahçesini bıraktı da huzurunda kapı eşiğini makam edindi.
- Gönül denizi, senin insana değer verişinden, insana ikramda bulunuşundan köpürür, coşar. Fakat ben, senin sözlerine müştakım. Onun için dudağımı kapıyorum, susuyorum.

1087. Benim canım sensin. Ben dünyaya meyleden gamlarla dolmuş olan kendi canımı istemiyorum, ondan vazgeçtim.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün,

(c. V. 2162)

- Yine öyle bir coşkunluk halindeyim ki, canına yemin ederim. Beni ne biçim bağlarla bağlarsa bağlasınlar, hepsini koparır atarım.
 - Benim aziz ömrüm sensin, ben fanî ömrü istemiyorum. Canına yemin ederim ki, benim canım sensin, ben dünyaya meyleden gamlarla dolmuş olan kendi canımı istemiyorum, ondan vazgeçtim.
 - Bir su kabından su içsem, o suyun içinde senin hayalini görürüm. Canına yemin ederim ki, ben sensiz bir nefes alsam; onsuz neden yaşıyorum diye pişman olurum.
 - Sen olmadan ben havalara yükselsem, göklere çıksam, siyah bulutlar içime gamlarla dolar, ağlarım. Canına yemin ederim ki, sensiz gül bahçesine girsem, kendimi zindanda hissederim. 42
- 42 Neşatî merhum beyti söylerken Mevlana'yı hatırladı;
- "Bağa sensiz bakamam çeşmime ateş görünür,
Gül-i handanı değil, serv-i hıramanı bile."
- "Sevgilim, ben bağa sensiz bakamam, yalnız gülen gül değil servi ağacı bile gözüme ateşler içinde kalmış gibi görünür."
- Kulağım senin adından başka ses duymaz. Aklımın, fikrimin duyduğu şey, senin kadehinin sesidir. Canına yemin ederim ki, ben çok perişanım, yıkılmışım, gel de beni kaldır, canlandır.
 - Ey beni doğru yola götüren aziz varlık! Mabette de maksadım sensin, mescitte de sensin. Sen, nereye yüz çevirirsen, canına yemin ederim ki, ben de yüzümü oraya çeviririm. 43
- 43 Arif bir şair de;
- "Allah'ım; bazen kiliseye gidiyorum bazen mescide. Böylece ev ev seni arıyorum." diye söylemiştir.
- Ben aşkla konuşuyordum, diyordum ki; "Aşk arslandır. Ben de ceylanım." Fakat canına yemin ederim ki, ben arslanlardan kaçmak şöyle dursun, onları ben gözetirim, onlara bekçilik yaparım.
 - Ey içten içe inkar eden; gizlice inkar etme! Canına yemin ederim ki, ben alına yazılan gizli yazıyı bile okurum.
 - 0 bir türlü anlaşılamayan, neliksiz niteliksiz varlık, acaba şu kanlarla dopdolu gönlüme nasıl bir yakınlık gösterdi ki; canına yemin ederim, bütün yakınlarımdan uzak düştüm.
 - Sen, kurbanlık canın bayramısın. Bütün aşıklar, senin kurbanlarındır. Canına yemin ederim ki, ben senin kurbanınım, beni matbahına çek al!
 - Geceleri Tebrizli Şems'in aşkı ile uyuyamıyorum. Canına yemin ederim ki onun yüzünden zerrelere gibi dağınık bir haldeyim.

1088. İnsanların yüzleri, senin yüzünün aynası olmasaydı, insanlardan kaçardım, dağlara sığınırıldım.

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V. 2158)

- Sen'inle buluşma, sana kavuşma arzusuna kapılmışım da, bu arzuda ısrar etmekte idim. Sen'in vefana erişmek için bu vefalı canımı vereceğim, ölüp gideceğim.
- Gönlümün arzu ettiği lütufta bulundun da gönlümü ferahlandırdın. Fakat bu Sen'in binlerce lütfundan ancak biridir. Ben, sana karşılık olarak ne yapabilirim?
- Bir tat tattırmasaydın, yeşillik yerden bitmezdi; gökyüzü Sen'in çağrını duymazdı da, böyle dönüp durmazdı.
- Gül fidanlarının dünyası, Sen'in kırmızı, yeşil renkli elbiselerine bürünmüştür. Gece yolcularının ümidi de Sen'in gündüzünün uyanmasına bağlanmıştır.
- İnsanların yüzleri, Sen'in yüzünün aynası olmasaydı, insanlardan kaçırdım. dağlara sığınırıldım.
- Cansız sandığımız varlıklarla, bitip boy atan bitkilerle bir samanlığa benzeyen dünya, Sen'in kehribarın olmasaydı; yokluktan nasıl meydana gelirdi?
- Sen'in; "hay, huy" diye birbiri ardınca çağırman olmasaydı, toprağın gönlünden bu hay, huylar olur muydu? Bu sayısız bitkiler başkaldırır mıydı?
- Eğer sen çağrılmasaydın; bu dünyada senin ne işin vardı? Kendiliğinden bir lütuf gelir, çatar. Onu çeken kimdir? Ey gönül o kendiliğinden geliş de, sana Rabb'inin bir lütfudur.
- Zerre zerreye der ki: "Ne vakte kadar havada titreyerek oradan oraya uçup duracaksın? Zaten, hava da, zerre de hepsi Sen'in havana kapılmışlar, sevdana düşmüşlerdir.
- Şu hava da sabahın erken saatlerinden akşama kadar yüzlerce şekle girer, her şekilde de, her durumda da, Sen'in için çark vururlar, oynar dururlar.
- Havanın oyununu görmüyorsun ama, ağaçların oyunlarına bak! Yahut da, canın Rabb'inin huzurunda secdeye kapanışını seyret!
- Yeter, sen artık sus; sus da varlıkların her biri kendi sözüne dalsın. Bütün huylar, elbette senin dileğine aşık olmazlar.

1089. 0 sana, senden daha yakındır. Ne için onu dışarıda arıyorsun?

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün,

(c. V.2172)

- Belki gelir, belki de gelmez diyordum. Ama sevgili ansızın bana misafir olarak geldi. Bu gelişten gönlüm şaşırda da heyecanla; "İşte geldi." dedi. Can da; "Ne şaşıyorsun, işte o ay yüzlü geldi, burada!" dedi.
 - 0, eve geldi ama, biz deliler gibi sokaklara döküldük. Onu arıyoruz. "0 nerede, o ay yüzlü nerede?" diye bağırap duruyoruz.
 - Halbuki, o evin içinde; "Ben buradayım." diye bağırıyordu. Benim ise, evin içinden gelen sestem haberim bile yoktu da "Neredesin?" diye her tarafa bağırap duruyordum.
 - Bizim mest olmuş bülbülümüz, bizim gül bahçemizde ötüp duruyordu da biz kumru gibi "Ku, ku, nerede, nerede?" diye feryad ederek uçuyorduk.
 - Sanki gece yarısı, bir çok kişiler yataklarından sıçrayıp kalkmışlar; "Hırsız var, hırsız var!" diye bağırıyorlardı. Halbuki, hırsız orada idi. 0 da onlarla beraber; "Hırsız var!" diye bağırmakta idi.
 - Hırsızın kendisinin bağırmaması, öbürlerinin bağırmaları ile öyle karışmıştı ki onların bağırs ve çağırışlarından sesi bile ayırdedilemiyordu.
 - "Nerede olursanız olunuz, o sizinle beraberdir."44 Yani bu arayışta o da sizinle beraber olduğu için arıyorsan asıl onu ara!
- 44--(57. süre olan Hadîd Suresi'nin şu mealdeki 4. ayetinden iktibas var: "Her nerede bulunursanız bulunun, Allah sizinle beraberdir")
- 0 sana senden yakındır.45 Ne için onu dışarıda arıyorsun? Kar gibi eri, yok ol da, kendini kendinde aramaya başla!
- 45--(50. süre olan Kaf Suresi'nin şu mealdeki 16. ayetinden iktibas var "Biz ona yakın olan şah damarından daha yakınız.")
- İnsan, aşık olunca süsen gibi dillenir, söze başlar, konuşur durur. Ama, sen dilini tut, sus! Süsenin de huyu budur, dili vardır ama, söylemez, susar.

1090. Varlık aleminde asıl yaşayış, duyuş aşktır.

Mef'ulü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ulün

(c. V. 2265)

- Bugün dostla buluşma rüzgarı, mutlu olma rüzgarı esmededir. Bugün sevgi, verdiği sözde, ahdinde durmuş, vefa göstermededir.

- Rakip gitmiş, artık sevgilinin yanında yok. Sevgili, düşmanın zahmetini çekmeden, aşıkların yalvarışlarını, yakarışlarını duymadadır.
- Ey gönül! Sana sevgili ile buluşma müjdesi, onunla birlikte şarap içme müjdesi veriyorum. Zaman senden neler aldı gitti ise, onların hepsini sana geri verecek.
- Şükürler olsun, düşman def' oldu gitti. Biz de şarap kadehi ile arkadasız. Bizim neşeden yanaklarımız kırmızı; rakipse kör olmuş, yaşlara girmiş.
- Ey sevgi! Ne mutlu sana, buluşma lütfunda bulunarak kendini gösterdin. Senin canına canlar feda olsun. Zaten asıl cömertlik mal ile değil, can ile olur.
- Sevgili, haset edenlerin gönülleri hoş olsun diye, bize cefa etti. Ama bugün onunla başbaşa kaldık da, o bizi methetmeğe başladı.
- O, öyle bir ay yüzlüdür ki; onun nuru, güneşin ışığından üstündür. Bugün onu gören kişi, güneşi kararmış görür.
- Bugün o, ay gibi olan yüzünden örtüyü kaldırdı. Onun nuru, güneşten de, aydan da, Zühre yıldızından da üstündür.
- Aynrıktan ötürü ne rahat kalmıştı, ne de huzur. Bugün ise, yaşayışımız güzelleşti, tatlılaştı.
- Yeni ay, her zaman güneşten nur alır. Bu ay ise; güneşe kendi nurunu veriyor. Bu ay nasıl şaşılacak bir aydır.
- Ey gönül! Bu halden faydalan, Allah'a şükret! Sevgi sana şefik olmaya, acımaya başladı. Allah da seni seviyor, ne mutlu sana!
- Şu anda aşk ordusu tarafından esip gelen rüzgar hoş bir eda ile el attı, onun büklüm büklüm olan saçlarından bir büklümünü çözüverdi.
- Sevgi, bizim susuzluğumuzu gidermek için meclise geliyor. Kahvenin verdiği sarhoşluk ise, zaman gibi uzadıkça uzuyor, yeniden yeniye sarhoşluklar doğuruyor.
- Aşıkları rahatsız eden gam, şu anda kapının dışında kaldı. Damdan da aşağı indi.
- Bugün o, buluşma ihsan ediyor, şifalar veriyor. Bugün ilahî aşkla kendimizden geçtiğimiz için rüku' ediyoruz, secdelere kapanıyoruz.
- Sen bize o incelmış kadehi gönül şifası olarak sun! Biz çoktan beri onun zevkinden mahrum kaldık.
- Ey insanlar! Aşka sarılın, onun çağrısına cevap verin. Ona gidin, onu bırakmayın. Çünkü, Allah aşka ölümsüzlük vermiştir.
- O uyumayan, daima uyanık olan aşk, gökyüzünden, ötelere gelen sevgi bugün gafilleri, gönülleri uykuda olanları çağırıyor.
- Varlık aleminde asıl yaşayış, duyuş aşktır. Aşksız yaşayış, yaşayış değildir, kabuktur.⁴⁶

46 Fuzülî merhum; "Aşk imiş her ne varsa alemde" demişti. Hz. Mevlana da bir şiirinde:

"Aşksız geçen ömrü, ömür sayma. Onu hiç hesaba katma." demişti. (*Dîvan-ı Kebîr*, 3-1129)

- Seni aşktan alıp, dünya sevgisine doğru çeken dost, iyice bil ki senin düşmanıdır. O sana haset etmededir.
- Aşkta konuşma, aşktan bahsetme yoktur. Aşkı yaşamak vardır. Aşkta inlemek, gözyaşı dökmek vardır. Bu gözyaşları sana kafidir.
- Sus, söyleme; hiç bir şey deme! Deme de aşkın ne olduğunu gözyaşı söylesin. Gönül yanmaya başlayınca öd ağacı gibi koku verir.⁴⁷

47 Bir şairimiz ;"Sen hamûş ol, macerayı, çeşm-i giryan söylesin." (Sen sus baştan geçeni anlayan göz söylesin.) demişti.

1091. Ben dünyada her şeyden bıktım da senin arzundan başka bir şey istemiyorum.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2229)

- Ey adı benim mest olmuş canıma gıda olan sevgili; gözüm de, aklım da senin günleriyle aydınlanmadadır.
- Senin güzel yüzünü, gözünü, boyunu, posunu, elini, ayağını gümüş renkli bedenini görünce, altı cihet de benim yüzümün ışığı ile altın rengini aldı.
- Bana; "Gönlüm senden bıktı, usandı." demiştin. Ben de o dünyada her şeyden bıktım da, senin arzundan başka bir şey istemiyorum.
- İşte ben de oturdum, bekliyorum. Canıma, beni özlediğine dair bir haber gelinceye kadar bekleyeceğim.

1092. Aşk ehli Tebriz şehrinin topraklarından kokular alır.

Fe'ulün, Fe'ulün, Fe'ulün, Fe'ul

(c. V. 2274)

- Bir inciye yolum düştü. Denizler onun sevdasına kapılmışlardı. Onu dolunayla cilveleşirken gördüler de şaşırıp kaldılar.
- Bir su gördüm, ruh, o suya aşık oldu. Onunla arınmak, onda sefa bulmak diledi. O kirlilikleri temizlerdi ama, ateş değildi.
- Aşkın öyle bir nuru vardır ki, güneşte, ona benzer bir nur yoktur. O nur, aşıklara delil olur, kılavuz olur, onları yürütür.
- Sevgi gelini, bir dolunaydır, karanlıklarda parıl parıl parlar. Aşıkların kanları ona mahmurluk verir.
- Sevgiyi elde etmek için dünyaya sırtımı döndüm. Bana kendi diyarımdan başka türlü aydınlandı, göründü.
- Aşk yolunda atlılar gördüm. Atları yaralanmıştı ama, yollarında pek hızlı gidiyorlardı.
- Onlara; "Böyle hızlı hızlı nereye gidiyorsunuz?" dedim. "Sevgi diyarına gidiyoruz, sevgi diyarından kaçan helak olur." dediler.
- Buna tam bir delil, bir örnek istersen "Tebriz" denen şehre git! Orası tam ziyaret edilecek bir şehirdir.
- Aşk ehli o şehrin topraklarından kokular alır. Ruh için orada manevî süsler ziynetler vardır.
- Gider, karanlık bir gece gibi onun havasına girersin. Sonra neşelenmiş bir halde gündüz olursun, geri gelirsin.

1093. Hayalinin etrafında aşıkların dönüp dolaştıkları o kerem sahibi geliyor.

Fe'ulün, Fe'ülün, Fe'ulün, Fe'ül

(c. V. 2272)

- Ey komşu! Müjdecî, müjdeli bir haber verdi. O müjdeyi duyunca gönüller kendinden geçti, yandı, tutuştu.
- Sizin evinizin ve çadırınızın yakınında müjdecinin ağzından Hakk'ın sesi duyuldu.
- O müjdecî; "Karanlık gecelere, yüzü ay olan ve hayalinin etrafında aşıkların dönüp dolaştıkları, o kerem sahibi geliyor, yaklaştı." diyordu.
- Müjdeciyi karşıladılar. Onun etrafında halka oldular. Hepsî de müjdecîye secde ettiler, onu ziyaret ettiler.
- Bela yatıştıktan sonra, gönüller de yatıştı. Ondan baht elbiseleri giydiler ve yürüdüler, gittiler.

1094. Uykudan uyanınca benim aklım olur, düşüncem olur, gelir beni bulur. Uykum gelip de uyusam, gelir, rüyama girer.

Fe'ulün, Fe'ülün, Fe'ulün, Fe'ül

(c. V. 2251)

- Yeni bir iş yapmaya başlasam; bana emir veren, yaptırtan odur. Ben gönül aramaya kalkışsam, benim gönlümü alan dilber odur.
- Ben barış arasam, bana barış sağlayan odur. Savaşa girişsem, düşmanı öldürmek için hançerim o olur.
- Eğlenmek için aşıklar meclisine gitsem, mecliste o bana şarap olur, meze olur. Gül bahçesine gitsem, o bana yasemin olur.
- Bir maden ocağına insem, o madeni baştan başa akîk haline getirir, akîk olarak karışma çıkar, denize girsem, denizin incisi olur, avucuma düşer.
- Bir ovaya gitsem, bir bahçe olur gelir beni bulur. Gökyüzüne yükselsem, bu defa bir yıldız olur, karşımda parlar durur.
- Başıma gelen bir belaya sabretmek için bir köşeye çekilsem, bana minder olur, üstüne oturtur; gamdan, kederden yanıp yakılsam, beni içine alır, buhurdanım olur.
- Neşe zamanında, aşıklar arasına katılsam, gelir, hem sakî olur, bana şarap sunmaya başlar, hem mutrib olur, güzel nağmelerle beni büyüler, hem bana şarap sunduğu kadeh olur, şarap içerken kendini bana öptürür.
- Uzakta bulunan dostlara mektup yazmak istesem, bana kağıt olur, kalem olur, mürekkep olur.
- Ben, uykudan uyanınca, benim aklım olur, düşüncem olur, gelir beni bulur. Uykum gelip de uyusam, bu defa gelir, rüyama girer.

1095. Allah rızası için, bize güzelliğinden bir şeyler ver!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2230)

- Biz süffîler, çok uzaklardan geldik. Senin kapıda bekliyoruz. Allah rızası için bize yüzünüzün güzelliğinden bir şeyler ver!

- Susuz kaldık. Yanımızda boş ibriklerimiz var. Çünkü, biliyoruz ki; senin ırmağından başka bir ırmakta güzellik suyu yoktur.
- Ey huyu her zaman merhamet ve lütuf, iyilik olan güzel! Haydi, kapında bekleyen bu yoksullarına bir şeyler ver!
- Kıtık senesinde, Hz. Yusufun güzelliği can gıdası oldu. Biz de kıtlıktan bunaldık, sana geldik.
- Süfler, yine helva arzu etmekte. Onların gönüllerinin arayıp özlediği senin o tatlı dudaklarındır. O tatlı sözlerindir.
- Dün gece, tekkede bir gürültü kopmuştu. Tekke senin kokunla misklere bürünmüştü, misk kokuları ile dolmuştu.
- Haydi, biz dilencilerin zembiline doğru elini uzat, aç! Senin sadaka veren eline, koluna aferinler.

1096. İnsanın kendini beğenme huyunu bir kokla; onda can kokusu yoktur, toprak kokusu vardır.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2203)

- Meyhanenin yolu nerede? Ben meyhaneye yalnız başıma gitmek istiyorum. Benimle beraber beden de gelmesin, can da gelmesin. Böyle nadir bir küfre ait dünyada layık bir zünnar var mıdır?
- Can, ilahî şaraptan esip gelen rüzgarla her an mest olmada ve meyhanenin kapısına kadar koşmada, fakat onun yükü, yani bedeni nerede?
- Kulağın bulunmadığı bir taraftan (öteleden) bir çeng sesi geliyor. Bu çeng bildiğimiz çeng değil, sevgilinin çengi. O çengi yapmak için tahta nerede bulunacak, tel nerede bulunacak.?
- Aşık beden elbisesinden soyununca, ona öyle bir can elbisesi giydirebilirler ki, onun kumaşını hızlı hızlı çalışan çulhalar dokumamıştır. Peki o nerede dokunuyor? İpliği nerede?
- Aşığın kibrini, kendini beğenme huyunu, bir kokla! Onda can kokusu yoktur. Toprak kokusu vardır. Zaten o koku aslında topraktan yaratılan bedendendir. Böyle uçsuz bucaksız vahdet denizinde kendini beğenmek ayıptır, utanç vericidir.
- Eğer burnun açılır da bir hakikat kokusu alırsa, o koku burnuna aşk mağarasından gelmededir. O koku hiç duyulmamış, hiçbir attarda bulunmayan acayip bir kokudur. Her tarafa koşarsın, mağara nerede bilemezsin.
- Aşığın tertemiz bir halde bulunan yüzünde, renksizlik rengi vardır. Fakat o güzel yüzlü sevgilinin vefası, lütfu, sefası nerede?
- Sermedî olan yani ölümsüz olan ömürden sana bir müjde geldi. Allah'a hamdet! Artık senin ömründe ne bu senenin bir gamı vardır, ne de geçen senenin.
- Artık orada, iyi kişilerle de, kötü kişilerle de konuşup görüşmek ruha yük olur, zahmet verir. İyilerin en iyisinin gölgesindeki halvete kim sığabilir?
- Hakk Şems'i ve din Şems'i ölümsüzlük sefalarında büyükler büyüğüdür. Onun güneşinin parıltısında akli başında kalmış, bir zerre bulunur mu? Bu zerre nerede?

1097. Senin canının çekişleri olmasaydı, topraktan yaratılmış beden nasıl aşık olabilirdi?

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2223)

- Üstün insanların, seçkin kişilerin hepsi senin misafirindir. Güneş bile gökte seni sormada, seni aramadadır.
- Kem göz, senin güzel yüzünden uzak olsun, binlerce can sana feda olsun.
- Sana feda olan canlar ölümsüz olurlar. Çünkü, canlar senin madeninin iksiridir.
- Sen, Hakk'ın ismet, temizlik sarayındasın. Baht ve devlet de gece gündüz sana kapıcılık yapmadalar.
- Allah'ım bu bahçeyi sonsuz baharının lütfu ile daima yeşert, yemyeşil, ter ü taze sakla!
- Sakla da melekler oradan meyve devşirsinler, elmalıklarında gezinsinler.
- Allah'ım, şu aşk ırmağının suyu, senin ihsanın, bu ırmak her tarafa aksın, hiç bulanmasın.
- Allah'ım, bu duaya, sen de amin de! Zaten dua da senin duan, amin de senin aminin.
- Dünya çenginde, dünya kanununda teller var. Her telin feryadı, senin emrine göre, senin arzuna göredir.
- Ben uyumuştum, beni sen uyandırdın. Ben senin çevgeninde bir top gibiyim.
- Senin canının çekişleri olmasaydı; topraktan yaratılmış bu beden, nasıl aşık olabilirdi? Toprak nerede? Aşk nerede?
- Kuru toprak mest oldu da nağmelere başladı. Bu nağmeler senindir, nağmeler senindir, senin!

1098. Gönül, senin eteğini tuttu. Beden de gönlün eteğini tuttu. Vah bu çekişten, vah bu işten!

Müfte'ilün, Fa'ilat, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. V. 2242)

- Senin nar çiçeği gibi olan yüzün bahçeye gelince, gülün gönlüne ateşin düşer, onu yakar, yandırır.
- Lalelerin gönüllerindeki ateşin dumanı senin can renkli ateşindedir. Senin yükünü çektikleri için, menekşelerin beli bükülmüştür.
- Can gül bahçesinin goncası, senin gül gibi olan yüzünü gördü ve dikeninin sevdasına kapıldı da gözünü hoş bir şekilde açtı.
- Süsen kılıcını çekmiş, yaseminin kanını dökmüştür. Fakat süsene bu kılıcı kim vermiştir? Kim verecek, senin kanını içen, kan dökücü nergis gözlerin vermiştir.
- Bütün çemenler, ham sofular gibi soğuk ve kupkuru idiler. Senin görünmez şaraplar veren meyhaneci dudaklarından mest oldular, yeşerdiler, gelişteler.
- Aşkla mest olduğum için ona; "Sen, benim sevgilim değil misin?" dedim. Yoksa, iki dünyada da şaşından başka, kim senin sevgilini görmüştür?
- Gönlümde; "Ben sizin Rabb'iniz değil miyim? Evet."48 yazısı var. 0 yazıyı inkar etme! İşte yazın, işte ikrarın!
48 A'raf Süresi, 7/172. ayete işaret var.
- Gönül, senin eteğini tuttu. Beden de gönlün eteğini tuttu. Vah bu çekiştirenden, vah şu işten!
- Ey can padişahlarının padişahı Tebrizli Şemseddin! Bedenin gönlünde, gönlün aşkı var. Gönlün gönlünde ise, senin aşkın var.

1099. Ey can! Gönlümün gam yemesinden ötürü beni seviyor, benden razı oluyorsan, ben gama yüzlerce gönül verdim.

Mef'ülü, Fa'ilat, Mefa'ilü, Fa-ilat

(c. V. 2236)

- Sevgili! Sen Hz. Musa gibisin. Ben de senin elinde asanım. Bazen halkın dayanağı oluyorum. Bazen de senin ejderhan!
- Ey bakî olan, ölümsüz ve sonsuz olan Allah'ım! Senin varlığına ne gün sığar, ne de zaman! Gönlüm de senin sevdana kapılmış, zamanım da!
- Bana yüzlerce gün, yüzlerce zaman bağışlasan,onların hepsi de, senin aşkına, muhabbetine feda olsun.
- Gözlerim, yarattığın güzelleri, güzellikleri, çeşit çeşit hayvanları, bitkileri, gökleri, yıldızları gördü de, senin eşsiz vasıflarını, yaratma gücünü, dilsiz dudaksız olarak gönle söyledi. Gönül, gözün anlattıklarını duyunca, kendisi baştan başa göz oldu.
- Bu gözlerim, senden gönüle haber götüreliden beri, gönül iki gözüme, dua edip durmada.
- Gökyüzü, yüzlerce mumla, senin gönüller alan o güzel gözlerini, gece gündüz aramada, telaşla dönüp durmadadır.
- Ey can! Gönlümün gam yemesinden ötürü beni seviyor, benden razı oluyorsan; ben gama yüzlerce gönül verirdim.
- Beni, senin gam havanında yüzlerce defa döv, ez. Bu ezilişle, senin tutiya'n olurum. Gözlere çekilir, gözleri aydınlatırım.
- Can da nedir? Senin güzelliğinin gül bahçesinden bir yarım bayraktır. Peki gönül dediğin nedir? Senin bağında açılmış bir çiçek.

1101. Birisi aşık olunca, artık ondan vazgeç, onu arama, bırak gitsin!

Mef'ülü, Fa'ilat, Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. V. 2239)

- Hocanın mahallesine gittim. "Hoca nerede?" diye sordum. Dediler ki; "Hoca aşık olmuş, hoca mest olmuş, yer yer, mahalle mahalle dolaşmadadır."
- Dedim ki; "Ona bir işim düştü. Onun nerede olduğunu söyleyiniz. Ben hocanın dostuyum, ona düşman değilim, onu çok severim."
- Dediler ki; "Hoca birisine aşık oldu. Onu ya bağlarda ara, ya ırmak kıyısında!"
- Mest olmuş kişiler, aşıklar, sevgililerinin bulunduğu yere giderler. Birisi aşık olunca ondan vazgeç, onu arama, bırak gitsin!
- Suyu gören balık, kıyıya gelmez. Aşık nasıl olur da renge, kokuya kapılır kalır?
- Donmuş dahi olsa güneşin yüzünü görünce, dayanamaz, erir gider.
- Bilhassa birisi, padişahımıza, o vefalı olmakta eşi bulunmayan, tatlı huylu padişaha aşık olursa;
- 0, hadde hesaba sığmayan, o kıyaslanmasına imkan bulunmayan büyük bir padişaktır. 0 kimya gibi benzeri olmayan varlık, kime dokunursa; "Geri dön!"50 emri ile hemen onu altın haline sokar.

50 Fecr Suresi, 89/27-28. ayetlere işaret var.

- Uykuya dal, dünyadan vazgeç, altı yönden de kaç! Ne zamana kadar, aptalcasına, başıboş, şurada burada dolaşıp duracaksın?
- Nasıl olsa seni çekip götüreceklerdir. Bari sen kendi isteğinle git de, padişahın yanında yüzün olsun, yerin olsun, şerefın olsun.
- Şu dünyada öteye beriye koşan bir serseri olmasaydın, varlığından geçseydin, sırları keşf eden İsa sayılırdın, sana kıl kadar bir şey bile gizli kalmazdı.
- Ben, şu görünen ağzımı kapadım. Gizli ağzımı açtım. Bir kadeh şarapla "Dedi" sevdasından kurtuldum.

1102. Senin utancın dağlara düşünce dağ, kan kesildi, adı da la'l oldu.

Mefulü, Fa'ilat, Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. V. 2238)

- Ey utandığın için, yüzü gül gibi kızaran sevgili! Ben neden çekiniyorum, senden mi? Yoksa utancından mı?
- Gül bahçesi, senin güzel yüzünü gördü de, yüzlerce renge boyandı. Böyle olduğu halde, sen neden, kimden utanıyorsun da yüzün gül gibi kızarıyor?
- Ben sevdadan yüz binlerce hırka diktim. Bir çok çarelere, türlü tedbirlere baş vurdum. Fakat senin utancın bunların hepsini de yaktı.
- Senin utancının saflığı, aslı, sebebi ötelere geliyor. Senin utancın bu dünyaya ait değil, gayb aleminin perdesinin arkasındadır. Senin şu görünen utancın, gül bahçesine benzeyen yüzüne düşen, ötelere utanc gölgesidir.
- Duygusuz, taş kesilmiş gönül, senin utancını gördü de eridi, su kesildi. Ya Rabbî, duygulu, uyanık gönül, senin utancını görürse ne olur?
- Senin utancın dağlara düşünce, taştan, topraktan ibaret olan dağ, kan kesildi; adı da la'l oldu.

1103. Aşk ateşi baştan başa yasemin, çayır, çimen oldu.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. V. 2217)

- Sararmış yüzümü gör de bana hiçbir şey sorma, başıma gelen sayısız belaları, dertleri seyret de, Allah için olsun bana sebebini sorma!
- Kanlanmış gözlerime, ırmak gibi akıp duran gözyaşlarıma bak! Ne görürser gör; "Ne imiş, ne içinmiş, nasılmış?" diye bana bir şey sorma!
- Dün hayalin gönül evinin kapısına geldi. Kapıyı çaldı. "Gel!" dedi, "Kapıyı aç, fakat bana hiçbir şey söyleme!"
- Ayrılık gamından feryad ederek, elimi ısırDIM. Halimi gördü de; "Elini ısırma, hiçbir şey söyleme, işte ben seninim." dedi.
- Dedi ki: "Sen benim zurnamsın, dudağım olmadıkça feryad etme! Sanî çeng gibi nağmeler vermezsem, nağmemden şikayet etme!"
- "Kederlerle dolu şu dünyada, canımı oradan oraya çekip durmadasın. Bu ne zamana kadar sürecek?" dedim. "Nereye çekersem" dedi, "Oraya gel! Hiç bir şey sorma, hiç ses çıkarma !.."
- "Hiçbir şey söylemesem, hiç şikayet etmesem, sen bana yaptıklarını reva görüyor musun?" dedim. "Bir ateş yaktın, alevlendirdin, hiçbir şey söyleme, gir içine!" diyorsun.
- Gül gibi güzel bir gülüşle güldü de, "Gir ateşe!" dedi. "Gir de aşk ateşini baştan başa yasemin, yaprak, çayır, çimen olarak gör! Fakat hiçbir şey söyleme!"
- Bütün ateş, söz söyler gül halini aldı da; "Sevgilimizin lütfundan, kereminden başka hiçbir söz söyleme!" dedi.

1104. Senin parlak yüzün can aynasıdır.

Müfte'ilün, Fa'ilat, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. V. 2243)

- Senin parlak yüzün, can aynasıdır. Benim canımla senin canın, her ikisi de bir imiş.
- Gökyüzünde parlayan dolunay, senin bir incindir. Gönül evi de benim değil, senindir. Akıl, vaktiyle beden evinin efendisi, sahibi idi. Şimdi senin kulun kölen oldu. Senin kapıcın oldu.
- Ruh, ezelde, "Elest" gününde senin yüzünün güzelliğini görmüş, mest olmuştu. Ezelden gelip bu balçık bedende sürgün hayatı yaşarken, senden ayrı düştüğü için perişan oldu.51

51 Hakk aşıklarından İbn-i Farız hazretleri, Kasîde-i Hamriyye'sine şu beyitle başlamıştı:

"Daha dünyada üzüm çubuğu yaratılmadan önce, biz sevgilinin aşkı ile içtik, mest olduk."

- Bizim maddî varlığımızdan olan toprak aşağı çöktü, oturdu. Su ise şimdi saftır, berraktır. Fakat şimdi benimki de, seninki de ortadan kalktı gitti.
- "Gönül devletin kıyamete kadar yaşasın!" diye Rum Kayseri şimdi zenciler ordusunu bozguna uğrattı.
- Ey yüzü aya benzeyen sevgili! Zaman zaman feryad ediyorum. Çünkü ince nükteleri bilen aşkın bile bana perde oluyor.

1105. Hiç acımayan merhametsiz gönlü, gel de sevgilide ara!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilün

(c. V. 2247)

- Eğer sen, beni sağda solda arar da bulamazsan, git; beni sevgilinin yanında ara! Beni o cennette, o gül bahçesinde, o yeşillikte ara!
- Tembelim, işsizim. Gölge gibi yere uzanmışım. Sen de beni ebedî olan o selvinin gölgesinde ara!
- Beni yıkılmış, mest olmuş bir halde yerlere serilmiş görmek istersen, gel de o mahmur yüzlerin civarında ara!
- O iki mahmur göze, ilahî nurlarla dolu olan, o kıyasız denize dal da büyük yaratıcının sır incilerini ara!
- Hiç ağlamayan, merhametsiz gönlü, gel de sevgilide ara! Hiç solup sararmayan dökülüp sağılmayan gülü de, o baharda ara!
- Aşkın verdiği kararsızlıktan hoşlanmayan, huzur arayan adam soğuk bir adamdır. Sen, sabır, karar nedir bilmeyen mest olmuş aşığın canını ara!
- Çerağın yoksa, ondan çerağ iste! Şarabın yoksa, ondan şarap iste, şarap ara!
- Dün gece kendimden geçtim de bir suç işledimse; zavallı aklımın o güzel yüzden iste, o gül renkli yanaklarda ara!

1106. Ey neşeli gönül! Söyle, söyle!

Fa'lü, Fe'ulün, Fa'lü, Fe'ulün

(c. V. 2246)

- Ey yiğitlerin başı! Söyle, söyle! Ey meydanın padişahı! Söyle, söyle!
- Ey ölümsüz ay, ey saklık eden padişah, ey hakikatleri bilen canı! Söyle, söyle!
- Sen herkesin kıblesisin. Sen muma ışıksın. Aşıkların hikayelerini söyle, söyle!
- Ey baştanbaşa kurnazlık olan varlık, ey mest olanların sakisi! Gül bahçesinin sırlarından söyle, söyle!
- Sen her şeyi bilirsin, hem de baştan başa cansın. Sen dîvanın başısın, söyle, söyle!
- Sen ab-ı hayatsın, şeker kamışısın. Sevgiliye ait nükteleri söyle, söyle!
- Gamlanmazsın, öfkelenmezsin, ey neşeli gönül! Söyle, söyle!
- O saf şarabı, o büyük kadehi sun, gülerek söyle, söyle!
- Ey rebab çalan dost! Her neyi bulursan, her neyi biliyorsan iman hürmetine söyle, söyle!
- Sen ne kavga edersin, ne de kaçarsın. Söyleyeceklerinin sonu da olmasa, başı da olmasa söyle, söyle!

1107. Ben, senin gönlüne aşık oldum.

Fe'ilün, Fe'ilün, Fe'ilün, Fe'ilün

(c. V. 2252)

- Ben senin gönlüne aşık oldum. Senin oturduğun mahallede ev tuttum.
- İlkbahar geldi. Nefsinle bütün dünya yeşerdi. Senden bir emri kabul eder her şey gönle de, cana da kible oldu.
- Akıl da, fikir de senin deli divanen oldu. Sana ibadet eden kişi, benlikten af dünya işlerinden de vazgeçti.
- Gök kuşlarının, meleklerin senin yüzünden kanatları bağlı, daha ötelere uçamıyorlar. Her akıllı can, sana akıl erdiremez.
- Can; "Boğazlayasın da dirileyim." diye deve gibi boynunu sana uzatmadadır.
- Canın her müşkülü seninle çözüldü. Ama, dünyada çözülmesi gereken bir müşkülün olarak, yalnız ben kaldım.
- Senin ay gibi olan yüzünün ışığı ile bizim gecemiz, gündüzden daha aydınlıktır.
- Geceleyin develer, senin konduğun yere, seni bir an önce götürmek için rehvan olarak yürürler.

1108. Hz. Yusuf güzelliğini, gömleği de kokusunu ondan almışlardır.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, , Fe'ilün

(c. V. 2218)

- Hepsi de yediler, içtiler, gittiler. Bir ben kaldım, bir de sen! Beni buldun, artık her ham kişinin sohbetini arama!
- Canın bütün yeşilliği, gençliği, gönül devletindedir. Aklını başına al da, sen de yeşillik gibi, söğüt ağacı gibi, ırmağın kıyısında kal!
- Gönül evi, güzel ay yüzlülerle doludur. Bunların bir kısmı, Züleyha yüzlü, bir kısmı da Yusuf yüzlüdürler.
- Ey aşk! Ben de senin kulunum, sen pek güzelsin, iyi huylusun. Senin yüzün de güzel, huyn da!
- Sen, meclisin neşesinin, heyecanısın. Herkesin ab-ı hayatısın. Senin yüzünden herkes aşağı duygulara, boğaza düşkünlüğü unutmuş, baştan başa gönül halini almıştır.
- Ey gönül Senin gözün benim gözümden daha keskin. Bana söyler misin? Şu sokak başında duran, yüzü güneş gibi, ay gibi parlak olan kimdir?
- Yoksa o, aşk mıdır? O, zaten insana benzemiyor. Padişahlar bile onun kapısında köle olmuşlardır.
- Güneş de, gök de ondan parıltı çalmışlar, Hz. Yusuf güzelliğini, gömleği de kokusunu ondan almışlardır.

1109. Sen bizim dileksiz mi olmamızı istiyorsun?

Müfte'ilün, Fa'ilat, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. V. 2245)

- Ey ay ışığı çalgıcısı! Gel de havalarda dolaşırken şu dünyada neler gördüysen, neler duyduysan onları bir bir söyle; korkma biz yabancı değiliz.
- Ey bizim padişahımız, ey bizim zevk alemimiz! Bizim canımızın içinde ne gördüysen söyle!
- Ey sevgilinin nergis gözleri! Allah size yar olsun, Allah sizi korusun. Dün gece onun gül bahçesinden neler derdin, nasıl güller devşirdin, söyle!
- Ey benim elimden mest gönlüm gibi kaçıp kurtulan, ey her şeyi olduğu gibi gören, bilen! Gördüklerinden neler beğendin, seçtin; onları söyle!
- Bayram gelir, geçer, fakat senin bayramın ebedî olarak kalır. Kimseye yardımı dokunmayan şu fanî feleğin cazibesinden kendini nasıl kurtardın; onu söyle!
- Ey şeker gibi tatlı sevgili! Ben can şeker kamışlığında yolumu kaybettim boğuldum. Sen can şeker kamışlığında neler tattın; onu söyle!
- Beni serap sola çekiyor, gönül de sağa. Sevinerek yürü, git! Çünkü bu çeşitli yönlerden çekilmek, sevgi alametleridir, bu da hoş bir şeydir. Peki ama ey zavallı! Sen hayatında neler çektin, onu söyle!
- Meyhanecimizin coşkunluğu, münacatımızın nuru olan güne! Dilek perdelerimizi sen yırttın. Niçin yırttın söyle? Bizim dileksiz mi olmamızı istiyorsun söyle!
- Gökyüzündeki ay, bulutlar arasına girer, kararır. Işıkları zayıflar. Ey bulutlarla gizlenmeyen, ey bulutlardan uzak olan "can ay"; sen bir şeyler söyle!
- Gölgen daimî olsun, ay'ın da daima parlâsın dursun. Felek de sana kul köle olsun, neden korktun, ürktün, söyle!
- Aşk, dün gece, bana dedi ki; "Nasıl oldu da, bana aşık oldun?" Ona dedim ki: "Nasılı, nedeni bırak da, ne şekilde gönlünü çaldığını söyle!"
- Ben nefsi ile savaşıyor kişiydim, akıllıydım, zahittim. Ey zahitlik, ey takva Neden kuş gibi uçup gittiniz? Onu söyle!

1111. Ben, onun eliyle kırılmaktan şikayetçi değilim.

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilün

(c. V. 2250)

- İnsafsız ve imansız aşk, gece yarısı beni yakaladı. Damdan beni bin kere odaya çekti, aldı. Sonra beni odadan aldı, köyün dışına çıkardı.
- O beni gece gafıl avladı. Öyle vakitsiz, öyle ansızın geldi ki, neye uğradığımı anlayamadım. Bir testinin kulağını tutar gibi kulağımı sıkıca tuttu.
- Zaten, ben ona bir testi gibi teslim olmuşum. O bigane isterse doldurur. Testi, sucunun esiridir. Ondan nasıl kaçabilir?
- Sucunun canı isterse, taşlar atar, testi kırar. Sahibi odur. Her şey onun elindedir. Fakat, ben onun testisi olduğum için memnunum. Ben onun eliyle kırılmaktan şikayetçi değilim. Bilakis seviniyorum. Beni zevkle, şevkle yeni-den yapmasından da memnunum.

• Testi, ırmağın içinde çalkalanmak, dalgalar yutmak, hevesiyle, binlerce canla, binlerce gönülle, iki kulağını da ırmağa teslim etmiştir.

1112. Rum da, Türk de kıyamete kadar senin sofranda yesinler, içsinler.

Müfte'ilün, Fa'ilat, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. V. 2244)

- Ben, senin gülen dudaklarına doymam, doyamam. O senin güler dudaklarına, dişlerine binlerce aferin.
- Ey oğul, hiç kimse kendi canına doyar mı? Sen, benim canımsın. Çünkü senin canınla benim canım, birdir.
- Susuzum, içtikçe içiyorum, kanmıyorum. Benim ölümüm de sudandır, diriliğim de sudandır. Sen suyunu devrettir, döndür! Ben senin suyu döndürüşünün kuluyum, kölesiyim.
- Bana peşkeş çekiyorsun, armağan sunuyorsun. Sen armağan olarak bana kendini sun da, ben senin gömleğinden baş çıkarayım.
- İki elim de yoruldu, işten güçten kaldı. Ama zaten ellerim benim değil, senindir. Senin nefesin, senin hikayen olmadıkça, benim elim ne işe yarar?
- Senin aşkın; "Ey dost!" dedi. "Bizim evimize gir de, hiçbir hırsız evimize girmeyi düşünmesin."
- Ben de ona dedim ki: "Ey ayağı uğurlu aşk! 'Senin kapının bekçisi benden incinmesin.' diye ben bu kapıya halka olurum."
- Bu sözüme aşk şu cevabı verdi: "Bilirim, sen halka gibi kapının üstündesin, hem de gönlümün içindesin. Sen hem dıştasın, hem içtesin. İki vatan da senin yerin yurdun, malın, mülkün."
- Sus artık, söyleme, yeter! Rum da, Türk de kıyamete kadar senin yesinler, içsinler.

1113. Seni dertlerle, belalarla imtihan edişim, seni sevmediğimden ötürü değildir; senin olgunlaşman içindir.

Fa'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilatün, Mefa'ilün

(c. V. 2259)

- Çabuk ol, vefakarlık davulunu çal, çünkü senin beklediğin günler geldi. Erguvan çiçeklerin açıldı. Haydi sen de erguvan renkli şarabı sun!
- Senin bağının tatlı üzümlelerinden sıkıp sıra çıkaralım. Genç taze ağaçlarından meyveler toplayıp, dağıtalım.
- Canı, aklı, lütuf ve kerem sofrasından kovma! Bir iki sinek, sofrasından ne yiyebilir? Onların yemeleri ile sofrandan ne eksilir?
- Bütün insanların dünya mallarına karşı duydukları hırs, tama', senin harmanından ancak bir arpa tanesi değerindedir. Senin mana cihanına nispetle dünya ve ahiret iki küçük köyden ibaret!
- Güneş, bütün gün ışık kılıcını çekip vursa, yine de senin kılıcının korkusundan erir, zerreden daha küçük bir hale gelir, daha da görünmez olur.
- Göklerin canı senin arkanda, yere kapanıp yeri öpünce, yer kanatlanır ama, o, hangi kanatlarla senin göklerine doğru uçabilir?
- Kanadı kırılmış bir halde ortada kalır. Kendisine senden armağan olarak bir kanat gelsin, uçuşsun diye bekler durur.
- Benim feryadım ne gece, ne de seher vaktinde sana ulaşabildi. Senin gece bekçisinin korkusundan feryadlarım ateşli bir hale gelemedi.
- Halbuki bana vaatlerde bulunmuştun, yeminler etmiştin, sana dualar ederken, yalvarırken, yakarırken göklere çıkmam için merdivenler gelmeyecek miydi?
- O nergis gözlerle kuluna baktığın zaman, onun canı mekan aleminden uça da, senin mekansızlık alemine varır.
- Sen de onu okşarsın da, "Ey kendini hüznünlere kaptıran! Bundan sonra ne gam çek, ne de elem! Çünkü gökler bile senin coşkunluğundan, feryadından coştı, feryad etti." dersin.
- Sana merhamet etmede, okşamada anandan, babandan daha ileriyim. San; onlardan daha fazla acırım. Seni belalarla, dertlerle imtihan edişim, seni sevmediğimden ötürü değildir. Senin olgunlaşman, pişkinleşmen içindir.
- Sana bağlar, bahçeler, cennetler hazırlarım. Dertlerine deva veririm. Sana şu sislerle, dumanlarla gökyüzünden daha güzel, yepyeni bir gökyüzü hazırlarım.
- Ey güzelim, sana söylenecek sözlerin hepsini söyledim. Ama, sözün aslın söylemedim. Çünkü, senin sırrını, senin kendi ağzından duyup işitmeleri daha iyi olacak.

1114. Onun yüzünün güzelliği karşısında tövbem de, günahım da yandı gitti.

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c.V.2147)

- Seni böyle her an onun tarafına doğru çeken şey nedir; amber mi? Hayır! mı? Hayır! Beni çeken onun kokusudur, onun kokusu!
- Çok kıymetli paha biçilmez bir zincir var. O bütün tövbelere düşmandır. Bana tövbeyi bozdurdu. Ben kim oluyorum da tövbe ediyorum. Taş atan o, kırılan testi de onun testisi.
- O, pek çok tövbeleri bozdurur. Böyle güzele karşı, insan nasıl tövbe edebilir? Perdeler yırtmak, gönüller kapmak, onun huyudur, onun huyudur.
- Tövbem onun içindir. Tövbeyi bozduran da onun sevgisidir. Onun yüzünün güzelliği karşısında, tövbem de, günahım da yandı gitti.
- Akıl ve can ağacının dalları yoktur. Ancak onun bağında bulunur. Ab-ı hayat suyu yoktur. Ancak onun ırmağında bulunur.
- Aşk da, şarapla neşelenmek de ondandır. Her taraftan, her yerden onun aşkının sesi gelmededir.
- Kendini beğenen kimse, kabak gibi büyür, yukarılara tırmanır. Ama insan, kendi varlığından boşalmadıkça onun kabağı (yani başı) irfanla dolmaz.
- Yere düşen, kısalan, uzayan gölge, gölgenin yerde sürünmesi, bir şeyler arayıp durması, hep can güneşinin yüzündendir.
- Aslında, gölge de odur, nur da. Derlenip toplanan, uzayıp giden de odur. Nur, onun yüzünün aksindedir. Gölge de onun saçlarındandır.
- Ey can güneşi, ey can ay'ı! Açıkça perdeleri yırt da, gökler de yedi kat per-desini yırtın.
- Ey varlığına karşı benim de, benliğin de, senliğin de yok olup gittiği güzel! Benim koynum da, varlığım da, senden başka ne varsa, onların hepsi bana perdedir.

1115. Ruhanî doğuşlarda ana rahmi olur mu?

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2207)

- Aşkın özündeki İslam şivesi, islamî yaşayış tarzı nerede? Aşkı, islamî şekilde yaşamının zorluklarını açıklayacak bilgi sahibi nerede?
- Kendi gönlündeki miske aşık olan, yani kendinde bulunan güzelden haber olan arş ceylanının yeme bakması, yani dünyanın maddî güzellerine bakması beklenir mi? O tuzağın etrafında dönüp dolaşacak ceylan nerede?
- Ayrılık zamanında her gün insana bir sene gibi uzun gelir. Ama, ayrılık geride bırakılınca gece de nedir? Gündüz de nedir?
- Canlı varlıklar, erkeklerle dişilerin buluşmalarından olurlar ve ana rahminden doğarlar. Fakat ruhanî doğuşlarda ana rahmi olur mu?
- Ey sakî; akıl başta iken, aşkı bulmanın imkanı yok. Aşk kadehinin kokusu beni kararsız bir hale getirdi. Karar nerede? Huzur nerede?
- Hac'da ihramın giyilmesinin manası varlık, benlik elbisesini kendinden sıyırıp atmaktır ama, ihramın bu şartını yaşayan, benlikten, varlıktan kurtulan hacı nerede?
- Varlığını atınca, benlikten kurtulunca, gel de sen ruh içinde ruhu gör! Çok çok canlar, hepsi de tek olmuş. Ayrı ayrı bedenlerde yaşayan canlar birleşmiş. Yıldızlar nerede?
- Dereeler halinde denize doğru koşup duran, bütün susamış canlar, denize kavuştukları zaman, denizde yok olurlar, bu hakîkati bilen tek varlık nerede?
- Uzak, yakın mesafeler, köyler, şehirler, iklimler, memleketler, çeşit çeşit diller konuşan, çeşit çeşit renkte olan, çeşit çeşit dinler taşıyan insanların hepsi de bu tarafta; denizin öte tarafında ne şehir var, ne iklim, ne de memleketler, insanlar var.
- Bu beden eliyle ne yazarsa mutlaka onu kalemle yazar. Fakat canın kendisine yazdığı yazıda kalem bulunur mu? Kalemler nerede?
- İnsanın akli da, fikri de, ondan ayrı düştüğü için, soğumasından ileri gelir. fakat insan, aşk şarabı ile kırıncı, ne akıl kalır, ne fikir.
- Evet, aşk şarabı ile kendinden geçişte bir başka çeşit akıl vardır. Fakat gönlü "yanık bir kişinin akli nerede, korkulu ve karışık rüyalara dalmış akıl nerede?
- Kuş, kafeste kaldığı müddetçe bir başkasının emri altındadır. Kafes kırılıp da kuş uçunca, ona verilecek emirler nerededir?
- Akıl başta iken, nefis suçlar işler. Fakat aklın da akli gelince, nefsin suçları nerede kalır?
- Beden, bedene temas edince, insan, hamama gitmek zorunda kalır, fakat ruhların birleşmesinde hamama ihtiyaç yoktur.
- Aşğın yüzüne vurulursa, bu vuruş onun canına huzur verir. Onun başına gelen bela, zahmet, meşakkat ona lütuftan, ihсандan başka bir şey değildir.

1116. Canlar Kabesi, taşla, kerpiçle değil, nurla yapılmıştır.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2205)

- Aşıklarda uyku olur mu? Öyle olduğu halde, ben dün gece uyudum ve bir rüya gördüm. Rüyamda kendimi Kabe'nin içinde gördüm. "Kabe'nin içinde olduğum halde, mihrap nerede?" diye arayıp duruyordum.
- Karanlık bir gecede, sen Mekke'de bulunan, bildiğimiz Kabe'ye gidince; "Mum nerede? Ay ışığı nerede?" diye sorar durursun. Ama canlar Kabe'sinin muma, ay ışığına ihtiyacı yoktur.
- Canlar Kabesi taşla, kerpiçle değil, nurla yapılmıştır. Onun parıltısından canın da nurlanır, bütün dünya da nurlar içinde kalır. Fakat, o nura tahammül edebilecek can nerede?
- Canlar dergahı, baştanbaşa nurdan ibarettir. Canlar dergahı kilimle, halı ile değil, akılla, bilgi ile döşenmiştir. Orada bulunan sufiler, başsız ve ayaksızdırlar. Bu yüzden o dergahta ayak patırtısı, nalın tıkırtısı duyulmaz.
- Ey bahtiyar kişi, senin içinde, gizli bir tacın, gizli bir tahtın var. Sen pek büyük bir sultansın. Dünyanın en büyük, en güçlü sultanlarından daha büyüksün, daha güçlüsün.
- Ey gönül kuşu! Onun güzelliğinin bahçesinde uç! Orası emin bir yerdir Orada ne tuzak vardır, ne de sapan taşı!
- Senin fanî bedeninin içinde sana hediye edilmiş, gizli bir define var Kullana çok hediyeler veren, çok ihsanlarda bulunan, o eşsiz, azîz varlığın sana bağışladığı defineyi canında ara!
- Şu balçık bedenden kurtulunca, hemen o gönül başına girersin. Orada hoş giden oyunlar, eğlenceler var.
- Verimsiz, susuz beden toprağını bırakıp gidince, toprağı pek verimli olan can bostanına varırsın, orada çeşmeler akmada, güller, reyhanlar bitmededir.
- Orada, bedenle ilgili olmayan, binlerce güzellikler görürsün, öyle olduğu halde neden; "Kapılar açan Allah'ın cemali nerede?" deyip duruyorsun.
- Ey gafil kişi! Başına belalar gelince, eziyete, mihnete düşünce, çabucak onun kapısını bulup çaluyorsun; sıkıntılar geçince; "O nerede? Onun dergahının kapısı nerededir?" diyorsun.
- Uyanık ol da, vuslat dalgası seni kapsın. O dalgayı kaybedersen; "Nerede sebepler alemi?" deyip durursun.

1117. Yaradanla yaratılanın buluşmaları çok şaşılacak bir buluşmadır.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün,

(c. V. 2290)

- Dün gece, kuluna verdiğin söz ne oldu? Senin söz verişin, sözünden dönüşün ve güzelliğinin, her üçü de yaşasın, var olsun.
- Cihani bir bakışı, bir gülüşü ile kendine meftun eden padişahlar padişahının sözünde durmayışından, ahdini bozmasından ne kaygısı olur?
- Ey gönül! Ne istiyorsan iste, lütuflar, ihsanlar hazır, padişah burada. O ay yüzlü; "Haydi, git de, gelecek sene gel!" demez.
- Padişahın canına yemin ederim ki; O'nun ihsanı peşindir, ben ondan yarın vadesini duymadım. Gökyüzünde parıl parıl parlayan ayın aydınlık vermeyi unuttuğunu hiç duydun mu?
- Nerede o yardımlar, lütuflar; nerede o hikayeler; ne oldu o açışlar, nerede açan?
- Hepsi de bizde, hepsi de bizimle beraber; biz de kim oluyoruz? Zaten baştan ayağa kadar hepsi biziz. Bir ata sözü var: "Dünyada arayan muhakkak bulur."
- Biz, dedim, aslında biz var mıyız? Biz O'nun ayağının altında öldük. Hayır, yanlış söyledim, O'nun aşkı ile dirilen, hiç ölür mü?
- Padişahın hayali, salına salına yürüdü. Kerpiç de çatladı, taş da. Kuru ağaç bile gülmeye başladı. Kısır kart kadın gebe kaldı, doğurdu.
- Padişahın hayali böyle olunca, artık onun cemalini gör ki, nasıl olur. Hayali, cemalini bize hayalimizde gösterendir.
- Hayali bir mana güneşinin nurudur. Canımıza düşmüş, aksetmiştir. Cemali, sanki dördüncü kat gökte, parıl parıl parlayan güneşin kursudur.
- Yemekteki tuzu, yalnız o yemeği yiyen, ağzına alıp çiğneyen kişi bilir.
- Sevgili ile aşık neye benzerler? Ezelde tanınan şaşılacak bir tanıdık ile ondan ayrı düşmüş bir gafil kişinin buluşmalarıdır. Helalayanla helalananın (=Yaratan ile yaratılanın) buluşmaları, zaten çok şaşılacak bir buluşmadır.

1118. Senin hayalinden başka nerede sana eş bulunabilir?

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün,

(c. V. 2289)

- Önüne bir ayna koymuşsun, hep kendine bakıp duruyorsun. Çünkü sani benzeyen bir başka güzel yoktur. Sen'in aynada görülen hayalinden başka eşin yoktur.
- Ben, Sen'in yüzünün hayalinden başka, nerede sana erişebilir, nerede Sen'i bulabilirim? Çünkü, gönlün de, canın da gözünde görececek güç var ama görülecek yer yoktur.
- Sen, her yerden, her şeyden münezzehsin. Hem de her yerdesin. Her yerde hazırsın, her şeyi görüyorsun. Neliksiz, niteliksiz oluşunun delili, hem yalnızsın hem de her yerde apaçık görünmedesin.
- Sana karşı Sen bir olarak bilinmedesin. Kendime göre ise, isimlerinin tecellisi gereği, Sen'i her yerde müşahede etmedeyim. Sen'in tarafından sana ulaşmak var, kavuşmak var. Benim yönümde ise, ayrılık vardır, ayrılık.

1119. Oruç ayı geldi.

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V. 2344)

- Oruç ayı geldi. Hepinize kutlu olsun. Ey oruca yol arkadaşı olan, dost olar kişi! Yolun uğurlu olsun, hoş olsun.
- Ben ayı görmek için dama çıkmıştım. Çünkü candan, gönülden orucu özlemiştim, onu hasretle bekliyordum.
- Aya bakayım derken başımdan külahım düştü. Mübarek oruç padişahı benim aklımı başımdan aldı. Beni mest etti.
- Ey Müslümanlar! Ona gönül verdiğimden beri ben zaten mest olmuşum Aklım başımda değil. Ah, orucun ne de hoş bahtı varmış, ne de güzel devleti varmış, hali varmış.
- Bu oruç ayında gizlenmiş eşsiz bir ay var. Hem de Türk gibi oruç çadırında gizlenmiş.
- Bu mübarek ayda, oruç harman yerine sıkıntısız, neşeli gelen kişi, o güzeller güzeli aya yol bulur.
- Sihatli, atlasa benzeyen yüzünü kim sarartırsa, o orucun ipekli elbisesini giyer.
- Bu ayda dualar kabul olur. Oruçlunun ahı gökleri deler, geçer.
- Oruç kuyusunda sabr eden kişi, Yusuf gibi aşk Mısır'ında sultan olur.
- Ey sahura kalkan, sahur yemeği yiyen kişi! Az konuş, hatta sus! Sus da orucu anlayanlar, oruçtan söz etsinler.
- Gel ey Şemseddin, ey Tebriz şehrinin avunduğu büyük insan! Oruç askerinin baş kumandanı sensin.

1120. Kuyumcu Selahaddin hazretlerinin vefatı münasebetiyle söylediği mersiye

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilün

(c. V. 2364)

- Ey ayrılığı ile göklerin, yerlerin ağladığı sevgili! Ayrılığın yüzünden gönül kanlar içinde kalmış, akıl ile can da ağlaşıyorlar.
- Dünyada senin yerini tutacak hiç kimse yoktur. Bu sebepledir ki, senin mateminde hem bu dünya, hem de öteki dünya ağlamadadır.
- Cebrail ile diğer meleklerin kanatlarını mosmor olmuş, bütün peygamberler, bütün velîler senin ölümün için gözyaşı dökmekteler.
- Bu matem içinde öyle bir hale geldim ki, söz söylemeye kudretim kalmadı Yoksa, ağlamanın ne olduğunu ben aleme gösterirdim. Ağlamada, feryad etrnedede örnek olurum.
- Sen bu dünya evinden gidince, devlet, saadet tavanı yıkıldı. Ayrılıkla, ölümle imtihan edilenlere, mutluluk dahi ağlamaya başladı.
- Ey azîz varlık; hakîkatte sen, bir kişi halinde görünen, yüzlerce alemdin Dün gece, senin için o alemin de, bu alemin de ağladıklarını gördüm.
- Sen gözden uzak düşünce, göz de senin arkana takıldı, gitti. Böylece can gözsüz kaldı da, kanlar saçmaya başladı.
- Ağlamamı isteseydin; sana, yağmur gibi gözyaşları dökerdim fakat, gönlümün, kanlar saçarak böyle gizlice ağlaması daha iyi.
- Senin için ağlamak değil, ayrılığınla tulumlar dolusu yaş dökmek, her ar kanlarla erimek, her nefes feryad etmek gerek.
- Yazık, yazık, yazık ki, her şeyi açıkça gören, nur ve imanla dolu olan gözlere, bu fanî gözler ağlamaktadır.
- Ey şah Selahaddin! Ey hızlı uçan devlet kuşu! Yaydan ok gibi fırladın gittin, Şimdi yay da senin için ağlamadadır.
- Selahaddin gibi üstün bir varlığa ağlamayı kimse beceremez. O ağlamanın ne olduğunu, insanlara ağlamasını bilen bilir. Herkes o ağlamayı ne bilsin.

1121. Bu gece yarısı gelen kimdir?

Mef'ulü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ulün

(c. V. 2336)

- Bu gece yarısı, böyle ay ışığı gibi nurlar saçarak gelen kimdir? Bildim, bildim, bu aşk peygamberidir, mihraptan çıkageldi.
- Aşk peygamberi, bir meş'ale getirmiş de uykuyu ateşlere vermiş, yakmış yok etmiş. Bu nerelerden gelmiş? Bunu kim göndermiş? O, hiç uyumayan, uyku nedir bilmeyen padişahlar padişahının yanından gelmiş.
- Bu şehre, bu velveleyi, bu gürültüyü salan kimdir? O, dervişin harmanına sel gibi gelip çatmış.
- Kainatta, varlık aleminde, ondan başka kimse bulunmayan, tek olan, eşsiz olan kimdir; söyleyin! Bir padişah ki, kalkmış, gece yarısı değersiz bir kulunun yanına, bir kapıcının kapısına gelmiş.
- Kimdir bu ki yarattıklarına bir kerem sofrası açmış, herkesi yediyor, içiriyor. Gülerek dostları davete gelmiş.
- Onun büyüklüğü, onun kudreti karşısında, bütün gönüller tirtir titremede. bütün canlar sabırsız. O korkunun titreşiminin bir zerresi de cıvaya düşmüş de titreyip duruyor.
- Kullarına gösterdiği yumuşaklık, o lütuf var ya; işte o yumuşaklıktan, o lutuftan bir parçacığı da, sincap postuna nasip olmuş.
- Aşkın getirdiği üzüntüler, gözyaşları, feryadlar; iniltilerden ıslak bir nağme de su dolabına verilmiş de bu yüzden ağlayarak, inleyerek dönüp duruyor.
- Aşkın koltuğu altında bir deste anahtar var. O bu anahtarlarla, açılmayan bütün kapıları açmaya gelmiş.

122. Ey gönül! Sen gördüklerinden mi mest oldun, yoksa görmediklerinden mi?

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilün

(c. V. 2406)

- Ey seher rüzgarı gibi sabah vaktinin zevkini gören, o anlardaki ilahî tecellilerin manasını sezen gönül! Sen gördüklerinden mi mest oldun, yoksa görmediklerin mi? Gördüklerini göremediklerin mi seni senden aldı?
- Bazen hayret, şaşkınlık denizine dalmadasın, kendinden geçip gitmedesin bazen tecellî dağının eteğine koşuyor, uğraşılıyor; orada hakikat cevheri, aşk kehribarı görüyorsun.
- Sen, gözden de gönülden de ötelere gitmişsin, sana yüzlerce pencere açılmış. Sen gökten de, yerden de dışarı çıkmışsın, uçup gitmişsin de yüzlerce gökyüzü görmüşsün!
- Denize öyle bir coşkunluk düşmüş, öyle bir sis çökmüş ki, onu seyretmedeki lezzet yüzünden, baş bütün göz kesilmiş.
- Aşk sebebiyle gözden coşup dalga dalga akan yaşlar denize karışmış da ne şaşılacak şey, ne şaşılacak şey! Gözyaşları da, deniz de bir derya olmuş, yahut da deniz bir göz haline gelmiş.
- İki dünya da, onun gözünde bir horozun önüne konmuş bir yem tanesi gibidir. Zaten gerçeği, ululuğu görmüş tertemiz göz de böyle olur.
- Birlik aleminde, isteyen (talip) ile, istenen(matlup)in sıfatlarını ayrı gören kişi, ne isteyendir, ne de istenen.
- Allah'ı kim tanır, bilir? "La"dan, inkardan kurtulan kimse! "'La'dan, inkardan kim kurtulmuştur?" diye sorana de ki; "Belalara düşmüş aşık."
- Hz. Bayezid-i Bestami'nin "Cübbemin içinde Allah'tan başka kimse yok!" sözünün gerçek manasını Hakk aşığı bilmiş, anlamıştır da, o cübbeyi basit, değersiz bir kaftan olarak görmüş, onu büsbütün üstünden atmak, hakikî varlığı ile görünmek istemiştir.

1

1123. Aşk baharı geldi, can bahçesine gel de seyret!

Mef'ulü, Fa'ilat, Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. V. 2400)

- Bahçeye gel de güle bak! Lütfetti, kerem buyurdu, alçak gönüllülük gösterdi, dikenin yanına geldi. Sevgili geldiği için de gönül naza, edaya başladı, açılıp saçıldı.
- Ay'ı seyret, eteğini çekerek, nazlı nazlı ötelere, nurlar aleminden çıkageldi, karanlık geceye konuk oldu.
- Bir de güneşe bak. Yıldızların padişahı olduğu halde çamaşırları ıslak kalan üzgün çamaşırcılardan özür dilemek için bulutların arkasından çıkageldi.
- Bu aşk, ruh gibi, yeryüzüne ötelere gelmiş bir gariptir. Oda, Hz. Mustafa gibi, kafirleri imana getirmek için gurbete düştü. Şu toprak yurda geldi, kondu.
- O güzellik ilkbaharı, bizim kurumuş, perişan olmuş ağaçlarımızı yeşertmek onları diriltmek için lutuflarda bulunmaya, başışlar saçmaya geldi.

- Bahar gizlidir, görünmez ama, yaptığı işlere bak! Bağı, bahçe onun yüzünden dirildi, onun yüzünden gelişti, yeşerdi, güzelleşti.
- Can bahçesine aşk baharı geldi, yerleşti. Sen de can bahçesine gel de yaptıklarını seyret! Dallara, yapraklara dikkatle bak! Hepsini bir şeyler söylüyorlar, baharın geldiğini bildiriyorlar.
- Onlar neler söylüyorlar, neler bildiriyorlar? "Kıyamet koptu." diyorlar. "Bahçenin uluları, tekrar dirildi." diyorlar.

1124. Ey gönül, çeşit çeşit perdelerden çık, sıyrıl!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilün

(c. V. 2414)

- Gözüne perde kesilen lokmadan çok yeme, yoksa, gidecek yere gidemezsin, evini kaybedersin.
- Yaşamayı o lokmaya bağlı sanırsın, ama aslında çok yediğin lokma, can gözüne kıl, baş gözüne perde kesilir.
- Şu dünya çayırlığında pek fazla bayılıp gezme! "Neden gezmeyecekmişim?" de deme! Bu fazla dolaşmalar da can gözüne perdedir.
- Beden tılsımı her zehri bal gibi, şeker gibi gösteriyor. O, kendini perde arkasında gizleyen bir gelindir. Aslında senin gerçeği görmene bir perde olmuştur.
- Fazla lokmadan elini çekersen, daha fazla hayaller belirir gelir. Daha fazla hayallere dalarsın. Fakat hayallerden bazıları safa kapısına perde olur.
- Aslında tabiatın gelen hayal, ruh hayalinin yüzünü örter. O zaman akıl "Bu cana canlar katan bir perdedir." diye haykırır.
- Ey gönül! Sen, çeşit çeşit, renk renk olan perdelerden çık, sıyrıl, aklını başın; al da; perdeler seni gerçek dosttan ayırmasın.

1125. Aşkı inkar edene inkisar

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. V. 2377)

- Allah'ım! Ona cefacı bir sevgili ver! Onu işveli, serkeş, merhametsiz bir güzele düşür!
- Düşür de biz aşıkların gecelerinin nasıl geçtiğini bilsin, anlasın. Ona aşk gamı ver, aşk ver, hem de çok çok aşk ver!
- Bir kaç gün sen onu hasta et de hastalık neymiş, denesin, sonra onu düzensiz bir hekime düşür!
- Onu çöllere sür, susuzluktan dudakları, dili kurusun! Sonra onu taş yürekli bir sakîye sataştır.
- Yolunu kaybettir, şehre varan yollardan uzaklarda kalsın! Sonra onu, boşuna, eğri bir kılavuza rastlat!

1126. Ruhun köşkü!

Müfte'ilün, Fa'ilün, Müfte'ilün, Fa'ilün

(c. V. 3024)

- Şu tenimiz ruhumuzun bir köşküdür. Orası bir tepe, bir yıkık yer değildir. Ruhumuz, bizim biricik dostumuz, yarımızdır. O, bize hiç bir zaman yabancı olmaz.
- Gönül yolu, korkunç bir çölden geçer. Yürekli bir er, Rüstem gibi yiğit olmayan bir kişi oraya nasıl varabilir? Oraya varacak kişi, bir pehlivan gibi hasmını yere vuran, çeşitli gıdalarla bedenini besleyen, kuvvetli, güçlü kişi değildir.
- Oraya varacak kişi, nefsinin yenen, kendi benliğini yıkıp alt eden; dünya aşığı değil, Allah aşığı olan kişidir.
- Böyle bir kişinin bedeni mezara girince, mezarın toprağı ile örtülünce, o bedenden tohum nasıl baş verir, yücelirse, tıpkı onun gibi Hakk tarafından kabul edilmiş ağacı yükselir, boy atar.
- Nurlu bir gönül ehlinden başka, o nura aşık olan kimdir? Aşk mumu, pervanenin gönlünden başka neyi yakar?

1127. Allah'ım! Sen, hem mekandan münezzehsin, hem de her yerde hazır ve nazırsın.

Müfte'ilün. Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V. 2889)

- Allah'ım! Yarattığın her varlık, her şey, her zerre senin san'atını, yaratma gücünü, kuvvetini, kudretini gösteren birer ayna. Sanki, daimisi önüne bir ayna koymadasın. Bu bir gerçek ki, eşsizsin, benzerin yok. Aynadakinden başka sana bir eş de yoktur.
- Allah'ım; aynalara, yarattığın eserlere, aksettirdiğin güzelliğine nasıl erişebilirim? Gönülde, canda, gözde göreceğim güç var ama, mekandan münezzeh olduğun için, görülecek yer yok.

• Ne şaşılacak şeydir ki, sen hem mekandan münezzehsin, hem de her yerde hazır ve nazırsın. Kemiyetsiz, keyfiyetsiz (neliksiz, niteliksiz) oluşunun delili hem yalnız sende, hem de her yerde apaçık görünmendir.

• Allah'ım; sana karşı muvahhidim, vahdet ehlindeyim. Seni "bir" bilmedeyim, kendime göre ise, mübarek isim ve sıfatlarının tecellisi ile kesrete düşmüşüm. Çokluğa kapılmışım. Bana senin tarafından gelen lütuflar, ihsanlar var. sana kavuşma, buluşma var. Benim yönümdense ayrılık var, senden ayrı düşme var.

1128. Kendini aşk ateşine at."

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(İbrahim Hakkı Dîvanı, s. 166)

• Ey gönül! Eğer sen, sevgiliyi istiyorsan; kendinden kurtul, kendine yabancı ol! Pervane gibi sevgide vefalı ol! Bedenini, canını düşünme; aşk alevinin içine kendine at!

• Tamamıyla yüzünü Hakk'a çevir, Hakk'a yönel! Gerçek aşktan bahset, aklını yorma, onun boynuna halka geçir, onu serbest bırakma da, bizim gibi mest ol,divane ol!

• Eğer ölümsüzlüğü istiyorsan; kendinden geç, yok ol; Allah adamı ol! Nefsanî arzuların kölesi olma da, bu aşk deryasında inci tanesi kesil!

• Bir olmak; kesretten kurtulup vahdete gelmek, tevhide ulaşmaktır. Bu dünyada ne bekliyorsun? Eğer sen bizden isen, bizim mezhebimizde isen aşk meyhanesinin köşesine gel!

52-Bu şiir, yazma bir mecmuadan alındı. İbrahim Hakkı Erzurumî hazretleri de bu şiiri manzum tercüme etmiştir.

• "Biz onları temiz şarapla doyurduk." ayetinin sırrına eren kişi, hem evveldir, hem ahirdir, hem sakîdir, hem de kadehtir.

• İbrahim Edhem hazretleri gibi ol; alemin mülkünden, tacından tahtından kendini kurtar. Aşk yoluna başını koy, Hakk'tan gafil olma, ondan ilgisiz kalma!

• Kalenderler gibi o dilberin vuslat kadehinden şarap içiyorsun. Şekle, görünüşe bakma, küfür de, din de bir süsten, bir nakıştan ibarettir. Sen imanın özüne bağlan, masal arama, taklitte yaşama!

1129. Beden, dün balıktan meydana gelmiş bir gölge varlık, ben ezelden gelmiş bir ölümsüzüm.

Müfte'ilün, Fa'ilat, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. VI.3012)

• Ey merhametsiz, demir yürekli sevgili! Meğer senin o demir yüreğin, üstü cilalanmış bir aynaymış. Halbuki, ayna, benim canımın çok eski bir dostu, çok yakın bir arkadaşındır.

• Ben aynayı çok seviyorum. Bu yüzden de ona sık sık bakıyorum. Ona baktığım zaman hayalen onun içine düşüyor, gönlüne giriyorum. Ayna da benim gönlüme giriyor. Beden de kim oluyor? Çünkü ben beden değilim ki, ben başkayım, beden de başka! Beden dün, evvelki gün meydana gelmiş bir gölge varlık, ben ezelden gelmiş bir ölümsüzüm.

• Sen bedene, bu gölge varlığa bakma, o bir görünüşten, balıktan yapılmış bir şekilden ibarettir. Sen, ezelden gelmiş ölümsüz bir varlıksın. Bazen padişah, kendini göstermemek için, kıyafetini değiştirir, kaba, yün bir hırka giyer.53

53 Mevlana, *Dîvan-ı Kebîr'in* 1576 numaralı gazelinde şöyle buyurur:

"Şu bedenimiz, şu insan şeklinde görünen maddî varlığımız, bizim gerçek varlığımızın perdesi, yüz örtüsüdür. Aslında biz, bütün secde edenlerin kiblesiyiz."

• Aklını başına al da, gönlünü tamamıyla ölümsüz bir dilbere ver, ver de gönlün, dünya malı kazancına, hasede, kine düşmesin, mahvolup gitmesin.

• Hiddet, şehvet, şöhrat gibi manevî kirlere arınmış, güzel, tertemiz bir hale gelmiş ve durmadan ilahî aşkı arayan gönlün önünde, Tür Dağı bile aşka gelir, paramparça olur, yerlere serilir, ayaklarının altına döşenir.

• İlahî aşk şerbetine susamışsın. Fakat dünya hayatının mihnetleri, sıkıntıları seni yaralıyor, hasta ediyor. Sen, bu gurbette (=dünyada) çeşitli ihtiyaçlar, istekler içinde çırpınırken huzuru, tam inancı bulamazsın.

• İnsanın aklı şeker benzer, bedeni ise şeker kamışı gibidir. Manalar şaraptır harfler ise şarap kütüğü! 54

54 Balıktan yaratılmış olan bedenimizde ilahî emanet olan ruh bulunduğu için, onun etkisiyle düşünürüz, duygulanır, hayaller kurarız. Mevlana, bu beyitte aklı şeker, bedeni de şeker kamışına benzetmiş. Bir kitabı elimize alıp okumak istediğimiz zaman, gözlerimiz, harfler üzerinde dolaşmaya başlar. Harfler nedir? Kargacık burgacık bir takım şekiller, çizgilerdir. Bunların birleşmesinden meydana gelen kelimeler, manalı sözlerdir. Kitaptaki kelimeler arasında sanki o harfleri yazanın duyguları, fikirleri gizlenmiştir. Harfler vasıtasıyla biz o fikirlerin, duyguların zevkine vardığımız zaman, sanki, (harfler kütüğünden) manevî şaraplar içmiş gibi olunuz.

• Eğer gelin güzel değilse, boynuna taktığı gerdanlıkla, parmaklarına geçirdiği yüzüklerle, bileğindeki bileziklerle, atlastan yapılmış, yahut altın işlemeli elbiselerle göze hoş görünmez. Gönüller, güzeller arar, çirkinlerden hoşlanmazlar.

• Sen, mademki bu dünyadan vazgeçip can meyhanesine gitmiyorsun. Sen, evde otur da, manevî ve ruhanî zevkler veren şarap yerine tarhana çorbası iç!

• Aklını başına al da, beden evini kirliliklerden, günahlardan temizle, orasını hoş bir bağ, bir gül bahçesi yap! Gönlünü de bir mabed, bir Cuma mescidi haline getir!

• Bu hale gelmiş kişiye her nefeste ruhanî, gönül alıcı bir güzel kendini gösterir. Varlıklara, Allah'ın yarattığı her şeye, her hadiseye vahdet (=birlik) gözüyle bakarız. Hakk aşığına her an bir peri kızı, bir güzel gelir. Ona altın bir tabak içinde badem helvası sunar.

1130. Burada gizli birisi var, kendini yalnız sanma!

Müstefilün, Fe-ulün, Müstefilün, Fe'ulün

(c. V. 2388)

• Burada gizli birisi var. Benim eteğimi tutmuş, kendisini geriye çekmiş, göstermiyor. Perçemimden tutmuş, beni çekip duruyor.

• Burada gizli birisi var. Can gibi, candan da güzel, bana bir bağ göstermiş, benim evimi barkımı zabtetmiş.

• Burada gizli birisi var. Gönüldeki hayal gibi gizli. Fakat yüzünün nuru, bütün varlığımı kaplamış.

• Burada gizli birisi var. Şeker kamışındaki şeker gibi gizli, tatlı mı tatlı bir şekerçi, benim dükkanımı elimden almış.

• Onunla gülsuyu ve şeker gibi karışmışım. Ben onun huyunu almışım, o benim varlığımı elde etmiş.

• Dünya güzellerinin gözümde yeri yok! Dikkat et de bak; onun güzel hayali, benim kirpiklerime sinmiş.

• Ben hasta aşık, alemin etrafında dönüp dolaştım. Kimseden bir derman görmedim. Sonunda onun derdini buldum. Baktım ki, onun derdi, benim dermanımı da elimden almış.

• Senin de gönlün yanmış yakılmış ise, buyruğuma uyar da derdin etrafında döner dolaşırsan elbet dermanını bulursun.

1131. Yüzlerce çeşit nimetler harmanı sana armağan edilmiş, sen bir tane için didinirsin.

Mef'ülü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ulün

(c. V. 2332)

• Ey bütün varlık aleminden seçtiğimiz güzel! Sen, bizi bırakmışsın da kendine yönelmişsin, kendine bakmaktasın. Kendini seyretmedesin.

• Bu davranışından ötürü, sen utanmıyor musun? Çünkü senin aynan biziz insanı eğri gösteren aynaya bakılmaz ki...

• Ey kendinden haberi olmayan! Gönlünün aksi, canların yanaklarına düştü de, orada güller açıldı, gül bahçeleri meydana geldi.

• Yüzlerce ruh sana gönlünü vermiş, senin kulun, kölen olmuş; sense bir cariye gibi her an süslenerek müşteri bulmak için esir pazarına koşuyorsun.

• Sen dünya işlerine dalmışsın, ihtiyaçların, isteklerin, elde edemediklerinin üzüntüsü içinde ay gibi iki büklüm olmuşsun. Halbuki, gökyüzünde senin üstünlüğünün, güzelliğinin neşesiyle düğünler oluyor, gök halkı bayram yapıyor.

• Yüzlerce çeşit nimetler harmanı sana armağan edilmişken, sen bir tek tane için bu ihtiyaç tuzağına düşmüşsün.

• Ey "aşk" sözünü duymuş olan kimse; adını duyduğun aşkı gör! İşitmek nerede? Görünmek nerede?

1132. Aşk köyünün sınırında kesik başlar görürsen ürkme!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V. 2350)

• Ay ve yıldızlar ordusu gelince, güneş, onlara karşı koyamadı. Bir atlı gibi kaçtı, dağların arkasında kayboldu.

• Gündüzlerden de, gecelerden de ötelere bulunan o mana ay'ını görececek bir göz var mıdır?

• Minareyi göremeyen bir göz, minarenin üstündeki kuşu görebilir mi?

• Gönül bulutu, o manevî ay'ın aşkı ile bazen toplanıyor, bir araya geliyor. Bazen, parça parça oluyor, dağılıyor.

• Aşkın gönle doğunca, dünyaya karşı duyulan hırs ölür gider. Dünyada yapılacak binlerce işin varken avare olursun, işsiz güçsüz kalırsın.

• Aşk köyü sınırında kesik başlar görürsen, korkup kaçma, köyün içine gir de dikkatle bak; gör ki; öldürülenler ikinci defa dirilmişlerdir, çünkü aşıklar ölümsüz.

1133. Sevgilim! Sensiz yaşayışın bir tadı yoktur.

Mef'ülü, Mefa'ilün, Fe'ülün

(c. V. 2348)

• Kızan kızgınlıkla, kinle yemin eden sevgiliden feryadlar olsun.

- Bizi de, evi de birbirimize düşürdü, birbirimize kattı. Sonra hamal tuttu, varımızı yağumuzu aldı götürdü, bizi yoksul bıraktı.
- Gönle kocaman bir kilit vurdu gitti. Anahtarı da beraber götürdü.
- Sevgilim! Sensiz yaşayışın bir tadı yoktur, acıdır. Sensiz zevk çerağı yanmaz.
- Sensiz şarap saflığını kaybeder, tortulaşır. Sensiz sema'ların da zevki yoktur.
- Ey kırmızı yanaklar, ey beyaz ten! Sensiz kaldım da sarardım soldum. Gecem sensiz kapkaranlık oldu.
- Ey aşkı perdeler yırtıp atan sevgili! Ne olur, perdeden bir an için olsun başını dışarı çıkar da o güzel yüzünü bize göster!

1134. Gökyüzü feryaddarı bunaldı da, seher vaktinde gök kapılarını açtılar.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. V. 2339)

- Ey Hakk yolunu şaşırانlar, yanlış yola düşenler! Padişahlar padişahı sizi geriye, doğru yola çağırılmaktadır.
- Padişahlar padişahı; "Siz bizimsiniz." diyor. Haydi, ey aşk yolunun çavuşları; kapımıza geliniz!
- Zaten diri olan, daima kainatı idare eden Allah'ın dergahına geliniz. Seher vakitlerinde o kapıya baş vurmak, dua etmek pek hoştur.
- Kadîm olan, evveline evvel olmayan Allah'ın doğru yol ipine sanlın!
- Hz. Yusuf gibi kuyudan, zindandan çıkın; Mısır'ın azîzi ile beraber olun!
- Ey gönül; vakit gecikti, eve dön! Çünkü, o eşsiz, o güzel varlık gece vakti ansızın çadıra gelir.
- Sakî şarap sunmak için hazırlandı. Gönülün istediği, o güzel ise, sevgiden mest olmuş, kendinden geçmiş.
- Görmez misin? Demir kırıntısı, sonunda mıkna-tisa doğru koşar. Şüphe yok ki, saman çöpü de kehribara doğru uçar.
- Gökyüzü feryaddan, ah'dan bunaldı da seher vaktinde gök kapılarını açtılar.
- Ey dostum! Gölge gibi secdeler ederek gel ki, o ay minbere çıktı.
- Gerçi görünüşte o bir surete bürünmüştür. Fakat benzerlerinden, ömeklerinden o münezzehdir.
- Can hazînesi gibi, evin köşesine geldi. Çulha gibi çevresini dokuyup durmada.
- Sus da, sana pervasızca, korkmadan bazı sözler söyleyeyim. Fakat bunların manasını benden sorma.

1135. Senin rüzgarın gönül bahçesinin ağaçlarını oynatmada.

Mefulü, Mefa'îlün, Mef'ülü, Mefa-îlün

(c. V. 2314)

- Ey yüzü yüzümü ay gibi parlatan sevgili! Senin gözün, senin bakışın bedenimin bütün cüz'lerini görüş, anlayış sahibi yaptı.
- Senin rüzgarın, gönül bahçesinin ağaçlarını oynatmada, adını andığım zaman, ağızım şekerle, ballarla dolmadadır.
- Ey benim ağacımı, dallarımı yapraklarla, meyvelerle dolduran! Bilir misin, benim ağacım neden oynuyor?
- Yapraklarla, meyvelerle dolduğundan ötürü nazlanmıyor, oynamıyor. Senin sevgin benim gönül ağacımın sabrını, kararını alt üst ettiği için oynayıp durmadadır.

1136. Akıl, aşkın korkusundan şaşırılmış, evden eve kaçıyor.

Mefülü, Mefa'îlü, Mef'ulü, Fe'ulün

(c. V. 2335)

- Rindlerin hepsi de Deyr-i Muğane'de toplanmışlar. Sen, o tek olan pîre er büyük kadehi sun! 55
55 Deyr-i Muğane: Muğ'ların manastın, mecazi olarak hakikat meyhanesi manasına gelir.
- Kanlar döken aşk, belki kapıyı da, damı da ele geçirmiş. Akıl ise şaşırılmış, aşkın korkusundan o da evden eve kaçmaya çalışıyor.
- 0 eşsiz güzeller şahı yüzünden perdeyi kaldırınca, onu seyretmek için bütün dünya halkı, bütün güzeller perdelerini attılar.
- Aşıklar, aşk denizine öyle bir dalmışlar ki, ne kurtarılmalarına, ne de kurtulmalarına imkan var.
- Aşk kaynamakla soğumaz. Kadınların feryadlarından arslan ürkmez.

- Sen, Hakk şarabından büyük bir kadeh doldur da sun, tabiat erlerini araya sokma!
- Sen o kadehi önce, sonradan yaratılan nefse sun da; artık masal söylemesin hikayeler anlatmasın.
- O şarapla mest olduğu için dil tutulunca, ruhtan bir sel boşalır. O zaman kevn ü mekan(=oluş ve mekan)dan hiçbirini göremezsin.

1131. Yüzlerce çeşit nimetler harmanı sana armağan edilmiş, sen bir tane için didirsin.

Mef'ülü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ulün

(c. V. 2332)

- Ey bütün varlık aleminden seçtiğimiz güzel! Sen, bizi bırakmışsın da kendine yönelmişsin, kendine bakmaktasın. Kendini seyretmedesin.
- Bu davranışından ötürü, sen utanmıyor musun? Çünkü senin aynan biziz İnsanı eğri gösteren aynaya bakılmaz ki...
- Ey kendinden haberi olmayan! Gönlünün aksi, canların yanaklarına düştü de, orada güller açıldı, gül bahçeleri meydana geldi.
- Yüzlerce ruh sana gönlünü vermiş, senin kulun, kölen olmuş; sense bir cariye gibi her an süslenerek müşteri bulmak için esir pazarına koşuyorsun.
- Sen dünya işlerine dalmışsın, ihtiyaçların, isteklerin, elde edemediklerinin üzüntüsü içinde ay gibi iki büklüm olmuşsun. Halbuki, gökyüzünde senin üstünlüğünün, güzelliğinin neşesiyle düğünler oluyor, gök halkı bayram yapıyor.
- Yüzlerce çeşit nimetler harmanı sana armağan edilmişken, sen bir tek tane için bu ihtiyaç tuzağına düşmüşsün.
- Ey "aşk" sözünü duymuş olan kimse; adını duyduğun aşkı gör! İştirmek nerede? Görünmek nerede?

1132. Aşk köyünün sınırında kesik başlar görürsen ürkme!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V. 2350)

- Ay ve yıldızlar ordusu gelince, güneş, onlara karşı koyamadı. Bir atlı gibi kaçtı, dağların arkasında kayboldu.
- Gündüzlerden de, gecelerden de ötelerde bulunan o mana ay'ını görecektir bir göz var mıdır?
- Minareyi göremeyen bir göz, minarenin üstündeki kuşu görebilir mi?
- Gönül bulutu, o manevî ay'ın aşkı ile bazen toplanıyor, bir araya geliyor. Bazen, parça parça oluyor, dağılıyor.
- Aşkın gönle doğunca, dünyaya karşı duyulan hırs ölür gider. Dünyada yapılacak binlerce işin varken avare olursun, işsiz güçsüz kalırsın.
- Aşk köyü sınırında kesik başlar görürsen, korkup kaçma, köyün içine gir de dikkatle bak; gör ki; öldürülenler ikinci defa dirilmişlerdir, çünkü aşıklar ölümsüz.

1133. Sevgilim! Sensiz yaşayışın bir tadı yoktur.

Mef'ülü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V. 2348)

- Kızan kızgınlıkla, kinle yemin eden sevgiliden feryadlar olsun.
- Bizi de, evi de birbirimize düşürdü, birbirimize kattı. Sonra hamal tuttu, varımızı yoğumuzu aldı götürdü, bizi yoksul bıraktı.
- Gönle kocaman bir kilit vurdu gitti. Anahtarı da beraber götürdü.
- Sevgilim! Sensiz yaşayışın bir tadı yoktur, acıdır. Sensiz zevk çerağı yanmaz.
- Sensiz şarap saflığını kaybeder, tortulaşır. Sensiz sema'ların da zevki yoktur.
- Ey kırmızı yanaklar, ey beyaz ten! Sensiz kaldım da sarardım soldum. Gecem sensiz kapkaranlık oldu.
- Ey aşkı perdeler yırtıp atan sevgili! Ne olur, perdeden bir an için olsun başını dışarı çıkar da o güzel yüzünü bize göster!

1134. Gökyüzü feryaddarı bunaldı da, seher vaktinde gök kapılarını açtılar.

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V. 2339)

- Ey Hakk yolunu şaşırınlar, yanlış yola düşenler! Padişahlar padişahı sizi geriye, doğru yola çağırılmaktadır.
- Padişahlar padişahı; "Siz bizimsiniz." diyor. Haydi, ey aşk yolunun çavuşları; kapımıza geliniz!

- Zaten diri olan, daima kainatı idare eden Allah'ın dergahına geliniz. Seher vakitlerinde o kapıya baş vurmak, dua etmek pek hoştur.
- Kadîm olan, evveline evvel olmayan Allah'ın doğru yol ipine sanlın!
- Hz. Yusuf gibi kuyudan, zindandan çıkın; Mısır'ın azîzi ile beraber olun!
- Ey gönül; vakit gecikti, eve dön! Çünkü, o eşsiz, o güzel varlık gece vakti ansızın çadıra gelir.
- Sakî şarap sunmak için hazırlandı. Gönülün istediği, o güzel ise, sevgiden mest olmuş, kendinden geçmiş.
- Görmez misin? Demir kırıntısı, sonunda mîknatısa doğru koşar. Şüphe yok ki, saman çöpü de kehribara doğru uçar.
- Gökyüzü feryaddan, ah'dan bunaldı da seher vaktinde gök kapılarını açtılar.
- Ey dostum! Gölge gibi secdeler ederek gel ki, o ay minbere çıktı.
- Gerçi görünüşte o bir surete bürünmüştür. Fakat benzerlerinden, ömeklerinden o münezzehdir.
- Can hazînesi gibi, evin köşesine geldi. Çulha gibi çevresini dokuyup durmada.
- Sus da, sana pervasızca, korkmadan bazı sözler söyleyeyim. Fakat bunların manasını benden sorma.

1135. Senin rüzgarın gönül bahçesinin ağaçlarını oynatmada.

Mefulü, Mefa'îlün, Mef'ülü, Mefa-îlün

(c. V. 2314)

- Ey yüzü yüzümü ay gibi parlatan sevgili! Senin gözün, senin bakışın bedenimin bütün cüz'lerini görüş, anlayış sahibi yaptı.
- Senin rüzgarın, gönül bahçesinin ağaçlarını oynatmada, adını andığım zaman, ağzım şekerle, ballarla dolmadadır.
- Ey benim ağacımı, dallarımı yapraklarla, meyvelerle dolduran! Bilir misin, benim ağacım neden oynuyor?
- Yapraklarla, meyvelerle dolduğundan ötürü nazlanmıyor, oynamıyor. Senin sevgin benim gönül ağacımın sabrını, kararını alt üst ettiği için oynayıp durmadadır.

1136. Akıl, aşkın korkusundan şaşırılmış, evden eve kaçıyor.

Mefülü, Mefa'îlü, Mef'ulü, Fe'ulün

(c. V. 2335)

- Rindlerin hepsi de Deyr-i Muğane'de toplanmışlar. Sen, o tek olan pîre er büyük kadehi sun! 55
55 Deyr-i Muğane: Muğ'ların manastın, mecazi olarak hakikat meyhanesi manasına gelir.
- Kanlar döken aşk, belki kapıyı da, damı da ele geçirmiş. Akıl ise şaşırılmış, aşkın korkusundan o da evden eve kaçmaya çalışıyor.
- O eşsiz güzeller şahı yüzünden perdeyi kaldırıncı, onu seyretmek için bütün dünya halkı, bütün güzeller perdelerini attılar.
- Aşıklar, aşk denizine öyle bir dalmışlar ki, ne kurtarılmalarına, ne de kurtulmalarına imkan var.
- Aşk kaynamakla soğumaz. Kadınların feryadlarından arslan ürkmez.
- Sen, Hakk şarabından büyük bir kadeh doldur da sun, tabiat erlerini araya sokma!
- Sen o kadehi önce, sonradan yaratılan nefse sun da; artık masal söylemesin hikayeler anlatmasın.
- O şarapla mest olduğu için dil tutulunca, ruhtan bir sel boşalır. O zaman kevn ü mekan(=oluş ve mekan)dan hiçbirini göremezsin.

1137. Herkes bir başka kadehle mest olmuş, şaşırıp kalmış.

Mefulü, Mefa'îlün, Mef'ulü, Mefa'îlün

(c. V. 2327)

- Her dal bir başka türlü oynuyor, her dalda ayrı renkte bir meyve var. Herkes, bir başka kadehle mest olmuş, şaşırıp kalmış.
- Yüzlerce kadın, perde arkasına girmişler, üzüntüden yüzlerini yırtmışlar. Her biri bir başka kocadan dul kalmış da yüzüne vurup duruyor.
- Her balığın damağında, bir balıkçının oltası takılı, o, ah diye feryad etmede, bu, eyvah diye sızlanmada.
- Cebrail Hakk'ın güzelliğine hayran olmuş, oynamada, şeytan da, bir başka şeytanın sevgisi ile sıçrayıp durmadadır.

- Ey iştıyak çekenlerin çalgıcısı Tebrizli Şems! Bu perdeden feryad et, aman bu şiveyi bırakma!

1138. Bütün bu şekiller, bu suretler onun yüzünden meydana geliyor.

Mef'ülü, Mefa'ilün, Mefulü, Mefa'ilün

(c. V. 2324)

- Bir gün sen beni meyhanede düşmüş, yıkılmış, sarığını rehin vermiş, seccadeden bıkmış, usanmış görürsün.
- Ben de mest olmuşum, sevgili de mest olmuş. Onun güzel saçları da elimde, maşallah ne de güzel sevgili, ne de güzel şarap; nazar değmesin!..
- Benim ağızım da mest olmuş, dudaklarım da. O yüzden öpüş yolunu kaybetmişim. Ben mest, ağız mest, dudak mest, öpüş de bize benzemiş, o da mest olmuş, böylece hep mest olanlar bir araya gelmiş.
- Şu fitneci güzel, bir hileye baş vurmuş, yatmış, uyumuş. İşret meclisi ise, bütün gece dağılmadan hazır bir durumda.
- Bütün bu şekiller, suretler onun nurundan meydana geliyor. Yoksa o temiz, o kutsî ruh şekillere, suretlere sığmaz.
- Tebrizli Şems'ül-Hakk'ın bu konulara dair şerhleri vardır. Çünkü o, can aleminin padişahlar padişahıdır. Bunları ancak o anlatabilir, başkaları anlatamaz.

1139. Gül bahçesi, ölü çiçeklerle dolu bir mezarlık gibi oldu.

Mef'ülü, Mefa'ilün, Mef'ülü, Mefa'ilün

(c. V. 2320)

- Gül bahçesinin perişanlığına bak; deli kış geldi, yeşillik güzelleri bahçeyi bıraktılar, eve gittiler.
- O güzeller, ayrılıp gittikleri için, üzüntüden bağın, bahçenin rengi sarardı soldu. Gül bahçesi ölü çiçeklerle dolu mezarlık gibi oldu. Köşk zindana benzedi.
- Peri yüzlü güzeller, yabancıların saldırısından kurtulmak için kışlığa gitmeyi hazırlıyorlar.
- Şu güzeller ne zaman kışlıktan geri dönecekler? Ne zaman viranenin için den, hazîne gibi meydana çıkacaklardır?
- Kış mevsiminin soğuğu ile mest olup kendilerinden geçenler, ne vakit ter ü taze, hoş, hayran halde güle oynaya gül bahçesine gelecekler?
- Ambar boşalır, kap dolar. O alem, ambardır. Bu alemse kap!
- Kap boşalınca, doldurmak için, tanenin çürümediği gizli ambarı aramak gerektir.

1140. Onlar, kendi güzel yüzlerinin nurlarıyla süslenirler.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ülü,

(c. V. 2322)

- Dervişler için "gün" mefhumu yoktur. Onlar için her gün hem bayramdır, hem de Cum'a'dır. Ne bayramları eskir, ne de Cum'a'ları!
- Her gün onlara bayram olunca, onlar bayram gününe layık giyinirler, kuşanırlar; ama yünden örülmüş, süslü elbiseler giymezler. Ey benim canım! Onlar kendi güzelliklerinin, kendi güzel yüzlerinin yüzleri ile süslenirler, nur elbiseleri giyerler.
- Akıl ve din gibi onların içleri de, dışları da tatlıdır. Zaten badem helvasına sarımsak koymazlar.
- Böyle nurdan bir hırka giyen de, dostların meclisinde göğüsteki aydın gönül gibi gezer, dolaşır.
- Akan suda çerçöp durabilir mi? Ey benim canım! Koşup duran canda, nasıl olur da kin bulunur?
- Can gözü, şimdi, ter ü taze dal görmede. Duygu gözü ise, eski bir masala dalmış.

1141. Sen olmadıkça, ben hamamdaki resim gibi cansız bir suretim.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mefulü, Mefa'ilün

(c.V. 2323)

- Ey gönül! Sen söyle; ben tavadaki balık gibiyim. Acaba o, öfkesinden mi, yoksa yalvarmasından mı çırpınıp duruyor?
- Hayır, hayır, ey gönül; ağla, feryad et! O olmadıkça ben hamamdaki resim gibi, cansız bir suretim, bir gölge varlığım.
- O benimle beraber olmadıkça, o bana zindan olur. O benimle beraber olmadıkça geceleri uyku nedir bilmem.
- Senin güzelliğin, benim sana karşı duyduğum sevgi, bütün şehre yayıldı. Her çalgıcı sözüyle ve çalgısının ahengiyle, nağmeleriyle aşkımızı anlatıp duruyor.

• Ey güzelim! Şehirde bulunan süfler de, onların giydikleri hırkalar da, zavallı köleler de, tarih yazan bilginler de hepsi, hepsi senin sevdana kapılmışlar.

1142. Ey gökyüzünden göç davulunun sesini duyan!

Mef'ulü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ulün

(c. V. 2334)

- Ey ötelere gitmeye hazırlanan! Ey gökyüzünden göç davulunun sesini duyan! Ey varını yoğunu, yaptığı iyiliklerin, kötülüklerin karşılığını bu dünyadan öteki dünyaya çekip götüren!
- Ey nergis gözlü, lale yanaklı güzel; neredesin? Bugün senin mezarından nergisler, laleler bitmede.
- Damlarda salına salına, nazlı nazlı yürürdün. Kapılardan koşarak geçerdin Şimdi kapısız, damsız mezarı yurt edinmişsin.
- Nerede kaşlarının cilvesi? Nerede o güzel gözlerinin süzgün bakışları? Ey her ikisine de ölümün gözü değen güzel!
- Ey eli birçok değerli kişilerin öpüş yeri olan azîz varlık! O el kesilmiş gibi cansız bir halde yanına düşmüş, faniliğin elinde kalmış.
- Senin gönül kuşun beden tuzağını kırarak kurtulmuş, gökyüzüne uçmuşsa. saydıklarımın hepsi de ona kolay gelir.
- Can tertemiz halde selamete ermiş, esenliğe kavuşmuş ise; bedenini yeryüzünde kalmasının ne önemi vardır? Ayak rahatça çizmeden kurtulduktan sonra çizme yırtılmışsa ne olur?
- Ey can lezzetinden haberi olmayan kişi! Can, şu bedenden kurtulursa; Allah'a yüzlerce şükürlerde bulun!
- Nerede balçığın, çamurlu suyun tadı, nerede ab-ı hayatın tadı? Nerede gök kubbesi, nerede kubbe şeklindeki dam?
- Ya Rabbi! Sanki bir biz büyülenmiş acılarla, zulümlerle, kötülüklerle dolu şu dünya cehenneminin dibinde oturuyoruz da ebedî hayattan, ölümsüzlükten ürküyor, tiksiniyoruz.
- Halbuki, biz üstün bir varlığız. Gökler bize haset ediyor. Melekler secde ediyor. Fakat kötü himmetimiz yüzünden şeytan bile bizden kaçıyor.

1143. Ben, bu yeryüzüne mensup değilim; göklerin tohumuyum.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c.V. 2319)

- O garip, acaib sevgili eve geldi. Sen gel de bugün, evindeki acayip halleri, görülmemiş güzelliği seyret!
- Vefalı dostları gör, tertemiz kardeşleri seyret! Onlar; "O hazîne yine viraneye geldi." diye oynayıp duruyorlar.
- Ey gözüm; çimenleri seyret! Ey kulak! Onun güzel sözlerini derle topla! Ey güzel aşk hikayeleri anlatan sevgili! O tatlı dudaklarını aç, anlatmaya başla!
- Sen de ey sakî; bugün, dünden arta kalan şarabı kısmadan, tükenir diye korkmadan sun! İki üç fazla kadehle denizden ne eksilir?
- Bir kadeh, bir kadeh daha! Bu ayrı ayrı kadehler şarapta ikilik meydana getirir. Bir olmasını istiyorsan, o iki kadehi de kır, ikilikten kurtul!
- Ben, bu yeryüzüne mensup değilim, ben göklerin tohumuyum. Bir müddet toprakta kalırım. Baharın adaleti gelince, o tohum topraktan baş kaldırır, yeşerir.
- Ey bana şu mavi göklerden yüz kat fazla nur veren sevgili! Söyle, bu böyle midir; değil midir?
- Bu baht, gül bahçesinin ta kendisi. Ya Rabbi! Bu nasıl ağaç ki, her an yüzlerce mest olmuş bülbül, geliyor, bu aşk ağaçta yuva yapıyor.
- Can güzel sesler dinlemek için kulağı tutmuş çeke çeke geliyor, gönül de güzellerin bulunduğu yere doğru koşuyor. Çünkü bahar geldi, o yabancı, o zalim kiş öldü, gitti.

1144. Gönül, sevgilinin basıp geçtiği eşiğe bir çivi gibi çakılıp kaldı.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V.2351)

- Güzellikte eşsiz olan sevgili ne yaptı, gördün mü? Geçen gün bir bahane buldu.
- Beni de, seni de bir yerlere gönderdi, kendisi iki üç peri ile evde kaldı.
- Sevgili büyüleyici edasıyla bizi aldattı. Biz ona karşı ne yapabiliriz ki?
- Nasıl aldanmayalım? Onun elinde öyle bir zincir var ki, onunla bizi değil, zamanın bile boynunu bağlar.
- Kaşlarını çatınca, zavallı akıl kaçır, kaybolur gider.
- Gönül, onun kapısında tıpkı bir çivi gibidir. Onun basıp geçtiği eşiğe çakılıp kalmıştır.

- Sakî, sen bize kadehte kalmış olan şarabı sun! Biz geceden kalmış mest kişileriz.
- Gönül ateşi alev alev göklere yükselmede, sen onun üstüne su serp!
- Tesbihle meşgul olan ağızda şimdi şiir var, rubaî var, nağmeler var.
- Nice ibadet yerlerini sel aldı götürdü. Hem de nasıl sel; sanki uçsuz bucaksız bir deniz.
- Rebabdan yaysız nasıl ses çıkmazsa, ben de mest olmadığım zaman, benden aşk hikayeleri duyulmaz.
- Bu sebeple, önce bana şarap sun, beni mest et de; sonra aşk hikayelerini dinle!
- Allah şarabı ile mest olursa, zayıf bir bildircin değerli bir doğan kuşu olur.
- Kendinde olanlar tespihleri ile Hakk'ı bulurlar, ama kendinde olmayanlar, kendilerinden geçerler de aşikane şaraplar içerler.
- Hem de nasıl şarap! Allah şarabı içerler, filan erkeğin, yahut filan kadının küpünde bulunmayan bir şarap.
- Göğün bir tarafından bir ay doğdu, parladı, nurlar saçmaya başladı. Bu arada benim gönlüm de kayboldu gitti.
- Şaşılacak şey şu ki, gönülsüz, cansız kişi, nasıl olur da çeng gibi feryad edip duruyor?
- Aşk derdini, kendinde olan ayık kişiden dinleme! Çünkü ayık kişinin dudağı da soğuktur, canı da.
- Hiç sen, buzluğun ateşten haber verdiğini gördün mü? Yahut kimsecikler görmüş müdür?

1145. Sen henüz bir çocuk gibisin, bu alem de beşiğe benzer.

Mefulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. V. 2306)

- Ey çaresiz aşık! Beri gel, görüş sahibi ol, her şeyin aslını gör! Her şeye bakıp duran, fakat aslını göremeyen kişilerden, bakan körlerden olma!
 - Ey yalnız ona aşık olan kişi! Bu huyu yıldızlardan al! Bak güneş doğup parlayınca, yıldızlar yok olur, görünmezler. Sen de, yalnız Allah'a gönül verdiğin için, Allah'tan başka her şey senin gözünde görünmez olmalıdır.
 - Güçlü kuvvetli olanlar, neden senin elini bağladılar, bilir misin? Çünkü, sen henüz bir çocuk gibisin, bu alem de bir beşiğe benzer.
 - Ey yalnız dünya nimetlerine gönül veren, ey mih gibi yeryüzüne çakılıp kalan, ötelere, gönül şehrinde avare olan, uzak düşen zavallı! Cenab-ı Hakk Kur'an-ı Kerim'de söz incileri dizerken "Yeryüzünü biz bir beşik olarak halk ettik."56 diye buyurdu.
- 56 Nebe Süresi, 78/6. ayete işaret var.
- Ey terbiyeli, edepli, yumuşak huylu kul! Sen çocuk gibi bedeninin esiri olmuşsun. Esirlikten, zavallılıktan kendini kurtar! Sen artık çocuk değilsin, akıl dişlerin çıktı. Onları göster de, mana dünyasının yemeğini yemeğe hazırlan!
 - Padişah çocuk kaldıkça ona bakan dadı çocuğa hayatı zehir eder, zindan eder. Zaten ana sütü emdikçe, çocuk padişah olamaz, şarap içemez.
 - Testi taştan korkar, fakat kaya, taş su kaynağı olunca, o taşa her an testiler dolmak için gelirler.
 - 0 zaman testi der ki: "Taş bundan sonra beni kırarsa, neşelenirim, mutlu olurum. Çünkü o taştan akan beni doldurdu, doyurdu. Bana yüzlerce can verdi.
 - Onun yolunda ölsem ne çıkar? 0 beni diriltti, yine de diriltir. Hatta beni kırıp param parça etse diye ona para, pul veririm."

1146. Ben kendimde değilim, sen de kendinde değilsin, bizi kim eve götüreceksin?

Mefulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. V. 2309)

- Ben de kendimde değilim, sen de kendinde değilsin, şimdi bizi kim eve götüreceksin? Sana, kaç defa, iki üç kadeh az iç diye söyledim.
- Şehirde de akli başında kimseleri göremiyorum. Herkes öbüründen beter, deli divane, öbüründen beter taşkın ve coşkun.
- Sevgili aşk meyhanesine gel de can lezzetini seyret, sevgilinin sohbeti olmadıktan sonra, cana bir hoşluk, bir zevk yoktur.
- Her tarafta elinde şarap testisi, mest olmuş bir kişi var. Güzelliği ile herkesi mest edip coşturan sakî de eline büyük bir kadeh almış dolaşiyor.
- Sen kendini meyhaneye vakfetmişsin. Gelirin de, giderin de şaraptır. Bu vakıftan ayık olanlara, akli başında olanlara sakın bir habbe bile verme!
- Evden dışarı çıktım. Bir sarhoşa rastladım. 0 öyle güzeldi ki, her bakışında yüzlerce gül bahçesi, yüzlerce köşk gizli idi.

- Ona; "Nerelisin?" dedim. Benimle alay eder gibi; "Benim yarımım Türkistanlı, yarımım Ferganalıyım.
- Yarımım sudan topraktan, yarımım candan gönülden, yarımım deniz, yarımım baştan başa inci." dedi.
- "Bana, arkadaş ol, ben senin yabancı değilim. Senin akrabamım." dedim. Bana dedi ki: "Ben akrabamla yabancıyı, tanıdıkla tanımadığımı ayırdedemiyorum."
- Ben aşığım, sarığım da yok. Meyhanecinin yurdundanım. Her şeyi gören gözlerle dolu bir gönlüm var. Şimdi durumu açıklayayım mı? Susayım mı?
- Böyle bir güzelin mesti olan, nihayet bir ağaçtan, bir direktan de aşağı olmaz. Hannane direğinden bir feryad kopmamış mı idi?

1147. Ey beden elbisesi giymiş ruh! Sana selamlar olsun!

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ülü, Mefa'ilün

(c.V. 2310)

- Ey bizden olan, her zaman bizimle beraber bulunan! Bizden sana Allah'ın selamı olsun! Selamette, huzur içinde kal, mutlu ol! Ey bizden olmayan, aramızda bulunmayan! Sana da Allah'ın selamı olsun, selamette huzur içinde kal, sen de mutlu ol!
- Ey beğenilen nur, ey gözlere sürme olan azîz varlık! Sen her görünen şeylerden daha güzelsin. Sana, bizden Allah'ın selamı olsun! Selamet ve huzur içinde kal, mutlu ol!
- Ey beden elbisesi giymiş ruh! Ey mü'mine de kâfire de Allah'ın rahmeti olan azîz varlık. Sana bizden Allah'ın selamı olsun, selamet ve huzur içinde kal, mutlu ol!
- Sen, dolunay doğdun derken, damdan aşağı indir. Ey ayın bile güzelliğine, parlaklığına kul, köle olduğu azîz varlık! Bizden sana, Allah'ın selamı olsun, selamet ve huzur içinde kal, mutlu ol!
- Ey herkesten, her şeyden fazla beliren, her yerde bulunmayan, her halimizi gören, gözeten! Ey incilerle dolu deniz! Bizden sana Allah'ın selamı olsun, selamet ve huzur içinde kal, mutlu ol!
- Ey noksansız güzel! Ruhunu neşe içinde oynatıp duran, ey mest olup şu başı döndüren güzel! Bizden sana, Allah'ın selamı olsun, ve huzur içinde kal, mutlu ol!
- Şarap, senin yüzünden coşmada, kamıştaki şeker, senin yüzünden meydana çıkmada, fakat sen, ikisinden de güzelsin. Bizden sana Allah'ın selamı olsun, selamet ve huzur içinde kal, mutlu ol!

1148. Altınımız olsa da, olmasa da gamlıyız, gamdan kendimizi kurtaramıyoruz.

Mef'ülü, Mefa'ilün, Mef'ülü, Mefa'ilün

(c. V. 2301)

- Ben sarhoşum, senin de gönlün hoş; bu durum karşısında gam, perişan oldu. Onun ne gönlü kaldı, ne de başı! Bu daha iyi! Sevgiliye gönül ver, onun elinden şarap iç, bu hepsinden daha iyi!
- Dünya, sanki baştanbaşa bir deniz. Beden de sedef gibi. Can ise sedef içindeki inci gibi. Zaten bunların içinde de en iyisi inci!
- Beden, suret çarşafa, örtüye benziyor. Can bu örtüye bürünmüş. Ama, onun sureti, şekli yok. Onun bunların hiç birisine benzememesi daha iyi.
- Sen, beden perdesini görüyorsun, ama gönle ait bir bilgin yok. Onun şekli, sureti hakkında bir şey duymadın. Halbuki gönlün vurduğu o mızrap yok mu; o daha başka bir perdedendir, daha da güzeldir.
- Senin yüzün, altın gibi sapsarı, gamdan sapsarı olmuş şu yüzüne de ki: "Altınımız olsa da, olmasa da gamlıyız. Gamdan kendimizi kurtaramıyoruz. Fakat gamlı olduğumuz halde, altınımız da olsa elbette iyidir."

1149. O baharların canlarıdır.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. V. 2308)

- Ya Rabbi; o ay yüzlü güzel nasıl bir güzel? Ya Rabbi; o ay yüzlü güze nasıl bir güzel? Onun yüzünün ateşi ile harman da yandı, otağ da yandı.
- Hz. Yusuf'un çenesinde bir kuyu (=çene çukuru) vardır. Fakat o kuyu öyle acayib bir kuyudur ki, yüzlerce Yusuf-ı Kenan, o güzel kuyunun dibindedir.
- Yusuf ne yapsın? O kuyudan kendini korusun ki, o kuyu yoldan geçenleri görmüş de onları kapıp içine almıştır. (Yani, kuyuya düşenler, kuyunun yoldan geçenlerden kapıp aldıklarıdır.)
- Görüş ile, bakış ile bile gidenleri çekip alan birisine karşı bir saman çöpü ne yapabilir?
- Aman o bakışlardan canlarınızı sakının, onlar mest olmuşlar, uyumuşlardır, ama herkesin halini bilirler.

- 0, o kadar can bağışlar, o kadar can bağışlar ki, fanilerin evlerine, barklarına hem matem düşer, hem ah.
- 0 baharların canlarıdır. Ağaçların canlarıdır. Canlar ondan gebe kalırlar. Hem onlara soy verir, hem de boy verir.

1150. Ruhlar, mezarlarda beden elbiselerinden soyunarak mana alemine gitmedeler.

Mefnlü, Mefa'îlün, Mef'ulü, Mefa'îlün

(c. V. 2311)

- Balıkların çokluğundan ötürü, deniz gizlenmiş, görünmez gelmiş. Bedenler de çoğalınca, cana perde olmuş.
- Mana denizinden ayrı düşen şeker, zehir halini almış, zehirse o denizin sevdasına kapılınca ab-ı hayat olmuş.
- Ey su kuşuna benzeyen canlı; sen o denizin sevdasına kapılmışsın da aşıkane çok güzel sözler söylüyorsun.
- Dün o denizden öyle bir güzel baş gösterdi ki, onun bakışı çok sert bir yaydan atılan ok gibi tesirli idi.
- Gönül, o bakışı görünce dudaklarını kımıldatmadan gizlice "Eyvah" demiş, "Ben bundan canımı nasıl kurtarabilirim?" Gönülün canına yemin ederim ki, sonunda o iş öyle olmuş. Gönül, o bakıştan kendini kurtaramamış, bağı yaralı bir aşık olmuş.
- Ah, ruhanî hamam, nasıl da perileri davet etmede. Bu dünyada yıkanmak için soyunanlar, o aleme dalıyor. Aslında şu mezarlık da elbiselerin çıkarıldığı bir camekan gibidir. Ruhlar, mezarlarında beden elbiselerinden soyunarak mana alemine gitmedeler. 57

57 Eskilerin inancına göre peri kızları, ya hamamlarda, ya kırlarda çeşme başlarında, yahut harabelerde yaşarlarmış. Fuzulî merhumun oğlu olduğu rivayet edilen Fazlı adındaki bir şairimizin bir müstezatında:

"Her dem perinin menzili virane gerektir

Ya çeşmeler üstü

Gönlüm gibi virane, gözüm gibi bulağa

Gel ey peri peyker!"

(Her zaman perinin yeri viranelerdedir, yahut çeşme başlarındadır. Ey peri kızı gibi güzel olan sevgili, harabe istiyorsan gönlüme gel, çeşme başında oturmak istersen gözüme gel diye yazmıştır.

• Aklını başına al da, bu çeşit sırrı açma, sus! Şu susanlara dikkatle bak! Baştan ayağa dil olmuşlar ama, söylemelerine izin yoktur.

1151. Gönlüme kızgın olarak bakınca, gönül kendinden geçti, kendini bıraktı, yollara düştü.

Mefülü, Mefa'îlün, Mefulü, Mefa'îlün

(c.V. 2313)

- Ey candan canıma gizli haberler gönderen sevgili! Ben, her an seni düşünmedeyim. Her an seni hayal etmedeyim. Her an seninle beraberim. Sen aklın dan neyi geçiriyorsan, neyi düşünüyorsan, onların hepsi bu kuluna malum olmalıdır.
- Neyi düşünüyorsan, hatırına ne geliyorsa, onlar, hemen gönlüne de doğmada, aklından da geçmededir.
- Ney, her seher vakti senin dudağını hatırlıyor da feryada başlıyor. Aşkın, şeker kamışının ağzını şekerlerle, ballarla dolduruyor.
- Gönlüme kızgın olarak bakınca, gönlüm alt üst oldu. Öyle bir hale geldi ki kendinden geçti. Kendini bıraktı, yollara düştü, gitti.

1152. Can ile canan arasında bedeninin bedenliği kalır mı?

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün

(c. V. 2298)

- Ne muhteşem bir meclis, padişahlara layık şaraplar. Kıpçak Padişahı ne de güzel yağma etmede.
- 0 pek yüce ve nasıl olduğu bilinemeyen Hakk'ın aşkı ile deliren can, şimdi bu efsun ve efsane ile karar mı bulur?
- Zinciri oynatmaktan, şakırdatmaktan delinin çılgınlığının artacağını bildiği için, sevgili de aşığına karşı büklüm büklüm saçlarını çözer.
- 0 kıvrıkcık siyah büklüm büklüm saçları yüzünden, gönlüm tarak dişleri gibi yanılmış, diş diş olmuştur.
- Gönül arkadaşları, sarhoşlukla nasıl da alt üst olmuşlar, yıkılıp gitmişlerdir. Ey ay yüzlü sevgilim! Canın hakkı için olsun başını uzat da şu evin içine bir bak.
- Ey gönül! Sakî sana şarap vermedi diye mi balçığa düştün? 0 şarap tulumunu açmadı ise kadeh nasıl oldu da şarapla doldu?
- Allah'im! Bu aşk ormanında düşünce kaybolup gitmiş. Can ile canan arasında bedeninin bedenliği kalır mı?

1153. Sayı ile verilen nefesi boş sözlerle tüketme!

Mefulü, Mefa'îlün, Mefulü, Mefa'îlün

(c. V. 2303)

- Ben, cennet köşkünden ve cennet sarayından ansızın aç ve çıplak bir halde, böyle bir dünya kapısının dibine düştüm.
- Bu dünya, benim için sevicek bir yer, bir bayram yeri olamaz. Çünkü ben, bu dünyanın kötülüğünü, çirkinliğini gördüm. O, sapsarı suratlı yüzüne allık süren, kendini güzel göstermeye çalışan bir kahpeye benziyor.
- O kötü diken ağacını gül renkli allık ne kadar süsler? O diken her ciğere, her ayağa batmıştır.
- O takma saçlarını bırakmış, kel kafası ile ortaya çıkmış. O yaşlı kör kadın; kaşlarını iğneyle damgalayarak karartmış.
- Onun ayak bileğindeki halhallarına bakma, o kapkara baldırını seyret! Geceleyin aşk oyunu hoştur. Ama bu oyun perde arkasında olmalıdır.
- Ey yüzü yıkanmış süfi; yürü; elini de dünyadan yıka, yani ondan uzaklaş! Ey başını usturayla tıraş eden, kazıyan süfi! Gönlünü de onun sevgisinden kazı at!
- Dünyada mutluluk arayan, ona gönül veren kişi bahtsızdır, ağır canlıdır. Dünyada yaşama zevkine düştüğü için kavurma gibi kavrulacaktır.
- Ey sevgili! Ey bizi yoktan, yokluktan yaratıp şu aleme atan azîz varlık! Bizi şu dünyanın acı işleriyle oynatıp duran; feryadımıza yetiş! Bizi ağır canlılıktan kurtar!
- Sus da, o sonu bulunmayan güzelin diriltici nefesinden bahset! Susarak söz söyle, ne zamana kadar sayı ile verilmiş nefesi boş sözlerle tüketeceksin.

1154. Dün mezarlığa gitmişti. Onun yüzünden ölüler bile birbirlerine girdiler.

Mefulü, Mefa'îlün, Mef'ülü, Mefa'îlün

(c. V. 2304)

- Her gün peri gibi bir güzel, perde arkasından çıkar da, bizi ve dostlarımızı neşeyle oynatmaya başlar.
- Süfi, onun sevdasına kapılır da hırkasını yırtar. Bilgin de onun belasıyla şaşırır, telaşından sarığı çözülür, yerlerde sürünür.
- Herkesi aldatan hileci bile, çileye kalkışamaz. Böyle bir rindin elinden rıza kadehini içtikten sonra artık kendini gizleyemez.
- Dün mezarlığa gitmişti. Ölüler bile birbirlerine girdiler. Ben mağdurum ne yapayım, ölüden de aşağı değilim.
- O peri kızı her gün, şarap kadehi elinde olarak çıkar gelir de; "Vallahi!" der "Şehirde duygusuz, kalbi donuk bir kimseyi bırakmayacağım."
- Ey benim canım! Sana öyle bir sarılacağım, öyle bir kıvrandıracacağım ki, kıvamında sirke iken, tatlılaşacaksın, bal olacaksın, şeker olacaksın.
- Ciğerini yaraladım, bir başka ciğer al, ey pörsümüş kedi! Arslan ciğerlerinden bir ciğer edin.
- Sus, sus, gönül evinin ta içine gir; incinmiş hiçbir gönül yoktur.

1155. Oruç sevdası, bambaşka bir sevdadır.

Mefülü, Mefa'îlün, Mefulü,

(c. V. 2307)

- Artık, ekmeğe karşı ağzını kapa, tatlı oruç geldi. Şimdiye kadar, yemenin, içmenin hünerini gördün. Şimdi de orucun hünerini seyret!
- Oruç, Meryem oğlu İsa'ya zemzem oldu. Oruç yolculuğuna çıktı da dördüncü kat göğe yükseldi.
- Kuşların kanat çırpmaları nerede, meleklerin kanat çırpmaları nerede? Kuşlar yem için kanat çırpıyorlar, melekler ise oruca doğru uçarlar.
- Orucun bazı zorlukları varsa da, yüzlerce çeşit hüneri de vardır. oruç sevdası bambaşka bir sevdadır.
- Oruç, çarşafa girmiş, kendini gizlemiş bir güzeldir. Çarşafını aç da onu seyret; o ne kadar güzelmiş!
- Boynunu inceltir ama, seni ölümden emin eder. Mide dolgunluğu, rahatsızlığı, fazla yiyip içmeden meydana gelir. Oruç ise seni manen mest eder.
- Otuz gün ramazan denizinde bir baştan bir başa, bir uçtan bir uca yüzer durursun. Sonunda oruç incisi elde edersin.
- Şeytanın bütün hileleri, tedbirleri, bütün okları, oruç kalkanına çarpar, kırılır.

1156. Güle ne efsun okudun da böyle gülüp durmada?

Mefülü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. V. 2305)

- Ne zaman, ben varımı yoğumu rehine verip seninle beraber şarap içeceğim"? Sen başını alıp gideceksin, ben meyhanede kalacağım, hırkamı rehin olarak bırakacağım?
- Şaraba gömüleceğim. Kadeh gibi, testi gibi dolup boşalacağım. Perde olmadan, hiç bir engel bulunmadan sevgili ile baş başa olacağım.
- Sen afiyetle yüzlerce kadeh şarap içeceksin. Güzel elbiseler giyeceksin. Şu donuk dünya canlanacak, coşup coşup köpürecek.
- Ay nasıl güneşin nuruyla aydınlanıyorsa, benim de gönlüm, senin nurunla aydınlanacak, imbikten çekilmiş gül yağı, senin gül kokunla hoş, güzel bir hale gelecek.
- Güle ne efsun okudun da, böyle neşelendi, gülüp durmada? Dikene ne cefa ettin ki, güzel rengini kaybetti, soldu, kurudu, diken oldu?
- Ey görülmemiş işler başaran, duyulmamış san'atlar meydana getiren aziz varlık! Sen insanı bir an olur güldürürsün, bir an olur ağlatırsın. Senin işlerine akıl ermez.
- Akli olan kişi, yaptıklarından ötürü sana gücenmez, senden incinmez Karanlık gecenin aya darılmaya hakkı var mıdır? Hiç diken gülden incinir mi?
- Nice nice düşünceler, adeta deniz gibidir. Hikmetlerse o düşünceler içinde yüzen balıklardır. Düşünürken söz diridir, söylerken ölü!
- Hayır, düşünce ağ gibidir. Deniz de bu ağın arkasındadır. Ağa, balıktan başka ne girebilir?
- Artık. sen, gönlü cennet say; dile gelen sözleri de cehennem farz et! Düşünceler ise günahı ile, sevabı ile bir olanların yeri olan a'raf!

1157. Melek huyuna sahip ol da; şeytana emir ver!

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü,

(c. V, 2300)

- Paran olsa da, olmasa da gamdan yakını kurtaramıyorsun. Hem yaralı, hem gamlı olmadansa, elbette paran varken gamlı olman iyidir.
- Dostların sözlerini dinle, yankesicilerden kaç, topluluktan ayrılma, inatçı olma, bağırıp çağırma!
- Adem neden çıplak kaldı? Dünya neden viran oldu? Nasıl oldu? Neden oldu da tufan koptu? Bu işler, küçüğün büyüğe çekişmesinden, bayağı kişinin yüce kişi ile inada girişmesinden oldu.
- Mum ağlamadıkça, alev gülmez. Beden eriyip zayıflamadıkça can semirmez, kuvvetlenmez.
- Melek huyuna sahip ol da, şeytana emir ol, ona emir ver! Nefis öküzünü kurban edebilirsen, ayağını gökyüzünün başına basabilirsin.

1158. Senin her köşede bir Eyyüb'un var. Her tarafta bir Yakub gözyaşı döküyor.

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(c. V. 2299)

- Gönül yolu ile göze çekinmeden geliyorsun. Tesirli efsunlar okuyorsun. Coşkun, dağınık aşk hikayeleri anlatıyorsun.
 - Sen, gökleri nefesinle döndürüyorsun, senin efsununa karşı zayıf bir anlayış ne yapabilir?
 - İki dünyanın da günahını bir tövbe ile yıkar, temizlersin. Sonra tutarsın, bir küçük hatamızı parmaklarının arasında evirir çevirir, ovuşturup durursun.
 - Senin her köşede bir Eyyüb'un var. Verdiğin belalardan şikayet etmiyor. Her tarafta bir Yakub'un gözyaşı döküp duruyor. Aşk kapıları kırılmış, kumaşlar çalınmış, götürülmüş.
 - Salına salına git de; o ölüler bahçesinde bir bağır: "Ey eski ölü kalk!" diye seslen! Kalk ey dökülmüş beden; oynamaya başla!
 - O anda bütün mezarlık, şehir halini alır. Bütün ölüler mezarlarından çıkarlar. Oynamaya başlarlar. Hepsi de neşelenir, hepsinden de kaza ve kader pençesini çeker.
 - Bu sözleri laf olsun diye söylemiyorum. Hayal dokumuyorum. Hayal etmiyorum. Ben bu hali yüzlerce defa görüyorum, görmediğim şeyleri söylemiyorum.
 - İnsanlardan kaçtım da kurtuldum diyen kişinin eteği arkadan yırtıldı ise, o, doğruyu söylüyordur.58
- 58 Yusuf Suresi,12/26.ayete işaret var
- Ey söyleyen! Sus sus da, sevgilinin aşığa söylediklerini dinle! Çünkü, isteyen aradıkça, istenen inat eder.

1159. Gönle gamdan bir peygamber gelince, ötelerden Cebrail gönle iner. Düşünce, Meryem gibi yüzlerce İsa'ya gebe kalır.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün,

(c. V. 2297)

- Sen, gönle ayak basar basmaz, düşünce gönülden çıktı gitti. Sırlar da bellerini bağlayıp yola düştüler.
- Gönül, canın yanına geldi de ona dedi ki: "Kendinde kalma, kendinle beraber oturup durma! Düşünce de gönlü ağır canlı, tembel gördü de, onu kendi haline bırakıp, kendisi acele gitti."
- Düşünceye aşktan bir casus geldi. "Haydi kalk, yürü git. Önünde yeri öp!" dedi. Bu haberle düşünce kendinden geçti, Hakk'a ulaştı.
- Güzellerin meyhanesi açıldı. Düşünce, şarap küpüyle, kadehle arkadaş oldu. Bu yüzden mest oldu. Aklına ne gelmişse hepsi bir bir ona göründü.
- Düşünce mest olunca, kendinden geçti de, böylece kendini düşünmekten kurtuldu. Kendini öyle kaybetti ki; "Düşünce denilen şey nedir? Siz düşünceyi tanıyormusunuz?" diye başkalarına sormaya başladı.
- Felek, gönlün korkusundan yerlere doğru alçaldı, iki elini birbirine çarptı. "Benden kimsecikler kurtulmadı. Düşünce nasıl kurtuldu?" dedi.
- Düşünceye herkes, önden arkadan tuzak kurar. Düşünceyi tuzağa düşürmek ister.
- Aslında insanın aradığı her şey, her şekil, her suret düşünceden meydana gelir. Sen şekle bağlanma, düşünceye bağlan!
- Gönle gamdan bir peygamber gelince, ötelerden Cebrail gönle iner. Düşünce Meryem gibi yüzlerce İsa'ya gebe kalır.

1160. Şarabı, şarap içmesini bilenlere, gamlı, kederli olanlara ver.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün

(c.V. 2296)

- Bana "Nasılın?" diye soruyorsun. Nasıl olacağım? Hudutsuz olan lutuf ve ihsanın gibi iyiyim. Sen ise, güzelsin. Semizsin, gençsin, ter ü tazesin.
- Hoş olan şey, tatlılığın; aslında sevgiliye doğru at sürersin. Fakat bu yürüyüş kolay değildir. Bu yolda binlerce at sakatlanır.
- Susmaya çalışıyorum ama, sevgilinin verdiği tatlılıktan onun gamzesinin huyunu almışım da duramıyorum. Hep aşksızları söylüyorum.
- Ey gönül, başın sert, ayağın gevşek. Mest bir haldesin. Bununla beraber, topallaya topallaya yürü! Ama acele et! Sonra kapıyı kapayıverirler.
- 0 kurtuluş sahibine git; o hayat denizine git! Benlik testisine taş at, kır! Varlık kulübesine neft dök, yak, kurtul!
- Sen, şarabı şarap içmesini bilenlere ver! Gamlı, kederli olanlara ver! Çünkü neşeli görünenler. tamamıyla şekilden ibarettir. Bu da laftır, başka bir şey değil!
- Sen hilekar nefsin inadına Hakk'ı özleyenlerin canları için şu had'isin zevkine var: "Ben gizli bir hazîne idim. Bilinmeyi sevdim, istedim de onun için insanları yarattım."

1161. Benim gönlüm düşünceler yurdu oldu.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün

(c. V. 2295)

- Ey aşıkların ciğerlerini yakan güzel, korkusuzca geliyorsun. Gönlümü alıp götürüyorsun sen, yine ne getirdin bilmiyorum ki!
- Kurnaz, aldatıcı gözlerinden feryad. Öteden beri işin bu! Yavaş yavaş gelirsın. Param parça olmuş gönlü alır gidersin.
- Neliksiz, niteliksiz ay'ı elde etmek için, feleğin kahrını çekiyorsun. Deliliğin belli oldu. Yaptığın akıl karı değildir. Böyle işe girişilmez.
- 0 ateş dolu kadehi getir de, göklerden de, yıldızlardan da ötede olan o ay yüzünün aşkı ile bir hoşça içelim.
- Harmancı, yak bizi, herkesin gözünden düşür! Aşkın işi budur. Aşık avare olur.

1161. Benim gönlüm düşünceler yurdu oldu.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün

(c. V. 2295)

- Ey aşıkların ciğerlerini yakan güzel, korkusuzca geliyorsun. Gönلümü alıp götürüyorsun sen, yine ne getirdin bilmiyorum ki!
- Kurnaz, aldatıcı gözlerinden feryad. Öteden beri işin bu! Yavaş yavaş gelirsın. Param parça olmuş gönلü alır gidersin.
- Neliksiz, niteliksiz ay'ı elde etmek için, feleğın kahrını çekiyorsun. Deliliğın belli oldu. Yaptığın akıl karı değildir. Böyle işe girilmez.
- 0 ateş dolu kadehi getir de, göklerden de, yıldızlardan da ötede olan o ay yüzlünün aşkı ile bir hoşça içelim.
- Harmancı, yak bizi, herkesin gözünden düşür! Aşkın işi budur. Aşık avare olur.
- Şu zavallı gönلü, kinle yaralayacaksın yarala! Ne yapsın, bu çaresiz gönül, buna da dayanır.
- Benim gönلüm, düşünceler yurdu oldu. Yahut şişelerle dolu bir dükkan halini aldı. Söyle ey Tebrizli Şems! Senin gönلün taş mıdır? Kaya mıdır?

1162. Oraya gönülden başka bir şey götürme!

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(c. V. 2294)

- Şu param parça olmuş gönül, senin aşkının "çekil çekil" seslerini duyunca kendinden de geçti, iki dünyadan da!
- Yokluk denizine dalınca, varlık gözüne hor göründü. Derken ansızın bir meş'ale belirdi. 0 kanlar için candan üstündü.
- Kibirle, kinle dolu olan varlık, nasıl olur da bir an için olsun sırları görecektir? Yeryüzünde elde edilen bir yaşayış, denizde ne işe yarar?
- Ey insan canı, mademki, noksanlık alemindesin, bari gece karanlığı basınca, bir yıldız gibi dolaş!
- Allah adamlarından bir yardım görürsen, ebedî bir yaşayışa, sonsuz bir zevke ulaşırsın. Kötülüğü emreden nefsi kahretmek için bir ordu elde edersin.
- Varlığı, benliği sildin süpürdün, nefsin başını vurdun, ezdin; gözüne öyle bir güzellik belirdi ki, onun ne yüzü vardır, ne de yanağı!
- Orada yüzlerce dolunay bir hiçten ibarettir. Orada toprağın her zerresi altın olur. Oraya gönülden başka bir şey götürme! Orada ancak aşk yüzünden param parça olmuş gönül vardır.
- * Can gözü açık olanlara inciler bağışlayan bir deniz vardır. Kumlar sayısınca canlar, onun aşkı ile avare olmuşlardır.

1163. Duygunun öte tarafında yağmuru tamamıyla can olan bir bulut vardır.

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(c. V. 2293)

- Hem gözümün içinde, hem de dışında bulunan bir ay yüzlü güzel görüyorum. Onun güzelliğini ne bir göz görmüştür, ne de bir kulak duymuştur.
- 0 yüze, ona ezdirmeden, hırsızlamaca baktığımdan beri dili de, canı da, gönlü de kendinden geçmiş görüyorum.
- 0 ay'ın yüzünün güzelliğini Eflatun görseydi benden daha fazla deli divane olurdu. Benden daha fazla coşar, köpürürdü.
- Kadim, ezeli olan varlık sonradan yaratılanın aynasıdır Sonradan yaratılan, önu olmayan varlığın aynasıdır. Onun ayna gibi parlayan yüzünde her ikisini de, ikiye ayrılmış saçlar gibi birbirine karışmıştır.
- Duygunun öte tarafında öyle bir bulut vardır ki, onun yağmuru tamamıyla candır. işte o bulut, topraktan yaratılmış bedenine can yağmurları yağdırmıştır.
- Gökyüzünde bulunan ay yüzlüler, melekler, onun yanağının aksini görmüşler de, onun güzelliğinden utanmışlardır.
- Ebed, ezelin elini tutmuş da, o ay yüzlünün köşküne götürmüştür. Gayret her ikisini görmüş de gülmeye başlamış.
- Çünkü köşkün etrafında ne arslanlar var. Onlar, kıskançlıklarından canları ile oynayanların, gerçek aşıkların canlarına kastetmişler, kükreyip duruyorlar.
- Ansızın ağızından kaçtı. 0 padişah kimdir? Kim olacak; Tebriz'in Şemseddin! Bu söz ağızından kaçtı ama, bu söz yüzünden de kanım coştı, kaynamaya başladı.

1164. Mest ol da kendi kendinden kaç!

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(c. V. 2292)

- Dün, nesrin laleye dedi ki: "Haydi kalkalım, mest bir halde gidip yeni açılmış gülün eteğine sarılalım!"

- Onun güzel yüzünden, o gül yanaklarından şarap üstüne şarap içelim, biz de gül ve lale gibi birbirimize yakın dost olalım. Çünkü dünyada dostluktan daha güzel bir şey yoktur.
- Yasemin, nergisin şuh bakışını gördü de, nesrine; "Kalk!" dedi. "Biz de mest olalım, kavgaya girişelim."
- Şekere benzeyen, şeker gibi tatlı olan gül yüzlü güzel, gonca gibi kapalı idi. "Mademki gonca açılıp saçıldı, bizim de inciler saçma zamanımız geldi." dedi.
- Ezel meclisinden gelen canlar, kendilerinden geçmiş, mest bir halde gelirler. O yüzdendir ki, balçık da mest olmuş gibi ayağı kayıp duruyor.
- Ey gönül! Şu neşe içinde azadlığı, selviden öğren de mest olarak suça da, tövbeye de hiç aldırmayalım.
- Selahaddin, en doğru yolu bilir, görür. Onun için mest olarak kendi kendinden kaçmak ister.

1165. Şarabı kadehe doldur; düşüncenin boynunu vur!

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün

(c. V. 2283)

- Benim güzel yüzlü, kutlu yüzlü sakim! O nar renkli kadehi sun, benim hatırım için vermiyorsan, bari sevgilinin hatırı için ver!
- Gönül alan sakî sensin, hastalara derman sensin! Neşenle insanı mest edersin. Çünkü sen, neşe şarabısın. Şifa ilacısın, acele aşk hastalarına kadehi sun!
- Şarabı kadehe doldur, düşüncenin boynunu kes! Ey sevgili! Sakın gönlümüzü kırma, sen bize şarap ver!
- Kapalı olan meyhaneyi aç, şu gürültüyü, şu kavgayı bırak! Şaraba susamış sakiye meyhanecinin kúpünden şarap ver!
- Sen baharın da, yeşilliklerin de canısın. Selviye de yasemine de parlaklığı sen verirsin. Ey kurnaz sevgili! Bahaneler etme, sen bize şarap ver!
- Hile yoluna sapar da mest olanların elinden kaçarsan, düşmanımız sevinir Kör olsun düşman, sen bize kadeh ver!
- Gam verme, ah ettirme, neşeden başkasına yol gösterme! Ah ediş yol bulamamaktadır. Sen bize yolu aç, yükümüzü de ver! Biz gidelim. Sana yük olmayalım.
- Hepimiz de kavuşma mahmuruyuz. Sonsuzluk kadehine susamışız. Hırkayı, sarığı sakiye rehin olarak ver!
- En eski susuz benim. Gönlü, göğsü yanan benim. Kadehi ve kaseyi kır! Bize ölçsüz yol bul, şarap ver!
- Zaten ay da sensin, ay ışığı da sen! Ben, şu aşk ırmağının balığıyım. Balık ay'a ulaşamaz. Şu halde ay'dan bana gelir ver!

1166. Yazıklar olsun sana! Özü bırakmışsın, kabuğa yönelmişsin.

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün,

- Ey kimseye yalvarmamak, yüz suyu dökmek için, ab-ı hayatı yerlere saçan! Ey minnetle şükretmemek için, zehirleri ağzına alan mert kişi! 59

59 Mevlana'nın bu beyti eski şairlerimizden birisinin şu beytini hatırlattı:

"Kase kase zehr-i gam içmek cana safadır canan elinden,
Minnetle içmem ab-ı hayatı dil teşne olsa nadan elinden."

"Sevgilinin elinden bardak bardak gam zehri içmek cana safa verir. Susuz bile olsam, minnetle ab-ı hayatı değersiz kişinin elinden içmem."

- Böylece mest ve harap olmuşsun, yerle göğü, iyi ile kötüyü, birbirinden ayırdedebiliyorsun. Kirli su yerine temiz Fırat suyunu yerlere dökmüşsün.
- Ruh ol, taraf arama! Meşhur kahraman Zal gibi ol! Sıfattan söz açma! Hiç bir yerde bulunmayan, bu tevcihatları dökmüş atmış olan padişaha bak!
- Ah, yazıklar olsun sana! Özü bırakmışsın, kabuğa yönelmişsin. İçin içine kapanacağın yerde, dışa yüzünü çevirmişsin, ne yazık neşeyi bırakmışsın, gama yenilmişsin.
- Gama yenildiğin için, gönül padişahı huzursuz olmuş, evden eve gidiyor. Piyadelerin de kurtuluş endişesi ile betleri benizleri sararmış, solmuş.
- Can beratı onda kalmış. Gamın yüzünü tekrar görünce kesesi yırtılmış, bütün beratlar dökülüp saçılmış.
- Sıfatlarımız, onun sıfatı yüzünden, gülün dikenini tanıdı. Fakat tekrar sıfatlanmız gül gibi zat yoluna döküldü.
- Seni götürüp günah tuzağına düşüren kanat, iğreti kanattır. Ölüm gününde uyandığın zaman, o kanadın dökülmüş olduğunu görürsün.

1167. Ey insan! İçinde yaşadığın toprak yurdunda göklere doğru uç!

Müstefilün, Müstef'ilün, Miistef'ilün, Müstef'ilün

(c. V. 2280)

• Ey aşıklar, ey aşıklar! Ben deliyim, divaneyim. Delileri bağladıkları zincir nerede? Ey can zincirini oynatıp şakırdatan! Dünya senin yüzünden zincir şakırtısı, zincir gürültüsü ile dolu .60

60 Deli olan bedenlere zincir vurmamak mümkündür. Ama ilahî aşk ile deli olan canları hangi zincire vurabilirsiniz? Şeyh Galip hazretleri:

"Bir şülesi var ki, şem'i canın

Fanusuna sığmaz asumanın" demişti.

Can mumunun alevi gökyüzü fanusuna sığmazsa, can delisini hangi zincirle bağlayabilirsiniz.

• Sen bir başka çeşit zincir yaptın da boynuma taktın, aşk kervanının yolunu kesmek için gökyüzünden atlılar gönderdin.

• Kalk ey can, kalk ey mana cihanı! Ey insan! İçinde yaşadığın toprak yurdundan uç; gökyüzünde yanan şu aşk meş'alesi, bizim için yanıp durmada. Pervane gibi ona doğru uçalım, onun alevine atılalım.

• Gönlünde aşk derdi olanın yolunu, yağmur nasıl vurur? Şu beden hamuru ona nasıl engel olur? Onu yoldan alıkor? O ancak aşkta konaklar, onun aşktan başka konağı yoktur.

• Ona söz söyleyecek, onu tesellî edecek akıl nerede? Onu koşturacak, onu dünya hadiselerinin sarsıntısından kurtarıp aşk denizine daldıracak ayak nerede?

• Eğer şu dünya süprütülüğünden çıkabilirsen, padişahlar padişahı olursun. Saltanatın gelip geçici olmaz. Zühal yıldızından bile yüce olursun.

(c. V. 2286)

• Gönül sahibi isen, gönlünü ver, aşık ol! Gönülsüz hale gel! Akıl varsa aklını terket, deli ol! Çünkü, bu küçük, zavallı akıl, senin aşkının gözünde bir su kabarcığı gibi görünür.61

61 Hz. Mevlana'ya göre akıl, Hakk yolunda aşık bazen engel olur. Bu işde esas, aşk yoludur, gönül yoludur. Akıl, her şeyin nedenini, niçinini araştırır. Mevlana;

"Ben onu bunu bilmem, ben aşk kadehi ile mestim." diye buyurmaktadır. Mevlana'ya göre aklın kifayetsizliği hakkında etraflıca bilgi almak isteyenler, Ötügen Neşriyattan çıkan, *Mevlana, Hayatı, Şahsiyeti, Fikirleri* adlı kitabın lütfen 163. sahifesine baksınlar.

• Sonunda gayb alemi gelir yetişir. Seni şu içinde yaşadığın suret aleminden çeker, çıkarır.

• Fakat, sen yine de bu yolda rahatça yürümen için, yürürken eteğini çekmen gerek. Çünkü yürüdüğün yol, aşıkların kanları ile bulanmıştır.

• Ey gönül! Bu yolda kervanla beraber yürü! Yapayalnız bu yola düşme! Çünkü hadiselerle gebe olan zaman, kim bilir ne fitnelere doğurur?

• Dediğim gibi gidersen zahmetsizce gidersen. Hakk'ın emanında olarak yol alırsın. Denizde kayık gibi yürürsün, Ey gönül; mademki gittin, gidiyorsun, bari zahmetsizce, şikayetsiz git!

• Gönlünü canından kurtarırsan, iç savaştan da, barıştan da kurtulursun. Dükkana da ihtiyacın kalmaz, aızığa da!

• Canın düşünme belasından kurtulur, tehlikeli yolları kapatır, dileğin gelir sana ulaşır. Dostlukla seninle uzlaşır.

1168. Şu yıkık gönül köyünü Bağdad şehriyle bile değişme!

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün

(c. V. 2284)

• Sen, bizi yad etmesen bile zararı yok. Yeter ki sen bize şarap ver, şarap ver. Bugün neşe günüdür. Oturma, bize yardımda bulun, şarap ver!

• Seninle buluşma haberinin verdiği zevkle mest olarak geldim. Ben varlıktan geçmiş yokluk kılıcına kurban olarak gelmişim. Ben böyle değilsem, beni neşelendirme, beni hiç sevindirme!

• Hocam! Sen irfan sahibisin, sen her şeyi anlarsın, bilirsin. Devlet davulunu da çalmışsın. Can kamili, can olgunu olmuş. gelmişsin. Artık elini üstada verme, artık senin üstada ihtiyacın yok.

• Haberin var mı? Senin dertlerle, kederlerle harap olmuş, yıkılmış gönlünde, Hakk'ın gizli bir hazinesi vardır. Aklını başına al da, şu yıkık gönül köyünü, Bağdad şehri ile bile değişme!

• Allah'a yemin ederim ki, senin şu karanlık gecen, yüzlerce gündüzden daha iyidir. Geceyi verme, gündüzü arama!

• İki dünyada da Allah'tan başka gerçek, sadık devlet yoktur. Senin her neyin varsa, sakın, ondan başkasına verme, varını yoğunu ancak ona ver!

- Sen, şu beden çadırının içinde yaşıyorsun. Ama şunu iyi bil ki, bu çadırın içinde çadır kuranla beraber yaşıyorsun. Sakın gönül ipini, çadırın karanlığından başkasına bağlama!
- Ey can sakîsi! Ömrünü sözle harcama, aşk yetimlerinin malını yeme de sonunda feryada başlama!
- Ey yeşillikte, lalelikte yaşamış, uyumuş güzel; uyan, kalk, kalk da şarabı, Allah sevgisiyle mest olanlardan başkasına verme!
- Hem sen sensin, hem sen benim. Benim yurdumdan hiç gitme! Sen kuşsun. Ben de yavruyum. Kıymet bilmez ham kişilere verme!
- Kendine rehin olmuş, kendine bağlanmış kişinin bilgisine kulak asma! Hünerine değer verme, senin bildiğin sana yeter. O şundan şuna nakledilerek gelen sözlerle fikrini yorma!
- Sen benlik dağını delenlere, padişahlar, padişahısın . Elinde ağır, sağlam bir aşk külüngü var. Onu, Ferhat'tan başkasına verme!

1169. Acaba ateşinle kimi yakacaksın?

Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün

(c. V. 2278)

- Bu kimdir, bu kimdir? Güzel ve tatlı halı ile nalinleri koltuğunda mest olarak gelmiş, evimize girmiş.
- Güzelliği karşısında ev ona hayran olmuş. Düşüncenin başı dönüyor. Yüzlerce can, yüzlerce akıl elsiz ayaksız olarak onun arkasına düşmüş geliyor.
- O la'l dudaklı güzel, hileye baş vurdu. Elinde kürek, ateş istemeye geldi. Onun böyle, yalnız gelmesinden maksadı ne idi? Acaba, ateşiyle kimi yakacak?
- Ey ateş madeni! Gel, bizden ne diye ateş istersin? Ey ansızın gelen sevgili! Allah'a yemin ederim ki; bu ateş istemen bir kurnazlıktır. Hiledir, senin maksadın ateş almak değil, buraya gelmektir.
- Ey yüzü kuşluk güneşi gibi parlak güzel! Sen geldin. Senin yüzünün nuru ile evin her köşesi bir ova, bir sahra gibi genişlendi ve aydınlandı.
- Ey Yusuf! Kuyunun başına geldin. Kuyuya baktın. Güzel yüzünün aksı suya düşünce kuyunun suyu senin aşkından çoştı, köpürdü. Ağzına kadar kaydadı, etrafa taşıtı.
- Ey gönüller alan güzel! Sen, hiç bir kucağa sığmazsın. Ey aşkı uğruna denizlerden fazla gözyaşı döktüğüm sevgili! Ey sevgili! Senin ay gibi nurlu yüzüne karşı, yeryüzü de, gökyüzü de ayna olmuş. Sonra o ayna canlanmış da seni seyretmeye başlamış.
- Ey ateşinin dumanları başlara sevda olan aşık! Sen sus, sus da sözlerimi bir başka yoldan, gönül yolundan dinle!

1170. İsteyen de odur, istenen de o! Yusuf da odur, Yakub da o!

Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün, Miistef'ilün

(c. V. 2281)

- Allah'ım, senin lütfunla toprak beden olmuş. Topraktan yarattığın beden de düşünmeye, söz söylemeye başlamış. Sonra söz de, düşünce de gayb aleminde nice suretlere, şekillere gebe kalmış.
- Her şekli, her sureti besleyip yetiştirmişsin. Fakat bir mana var ki; onu gizlemişsin. Aslında şekil de suret de o mananın eserleri oldukları için, onun eserlerinde varlığı belirlemektedir.
- Birisi buzu görse, onun aslı nedir bilmez. Sadece buzu, buz olarak görür Buz eriyince, onun aslının su olduğunu anlar. Şüphesi kalmaz.
- İyi şeylerden başka bir şey düşünme! Çünkü, düşünce, suret dokumasının ipliğidir. Güzelleşen, iyi olan her düşünceden doğan her suret güzeldir, iyidir
- Aydın olan kişiyi dost edin! Çünkü ona gönülden bir pencere açılmıştır Toprak gül, süsen bitirir ama, ona su gerekmektedir.
- Daima, manen Hakk'la beraber olursan, güzel, mutlak bir can olursun. Ey benim canımın canı! Böyle olursan ne de parlak bir hale gelirsin.
- Hiç ummadığın bir taraftan bir devlet, bir ikbal gelmiş olur. Artık ah vat etme zamanı geçmiştir. Hey hey diye neşelenme vakti gelmiş olur. Dolunay gibi elsiz ayaksız dolaşır durursun.
- Her zerreye mahrem olan O'dur. Çünkü her zerrenin gönlünde O'nun sevdası vardır. O yüzden her zerre kararsızdır. Herkese hoş nefesi ile devlet olur O'dur. Hakikati göremeyen taklitte kalmış, şekle bağlanmış, zahid olmuş Gören O'nun yüzünden rind olmuş, hiç bir şeye aldırış etmez olmuş.
- Ey sevdası Allah aşkı olan! Ey her şeyde, her eserinde O'nu arayan! Verdiği dertlerde O'nun tecellisini sezen! Ey hakikat madenini isteyen!
- İsteyen de O'dur, istenen de O! Seven de O, sevilen de O. Yusuf da O'dur, Yakup da O'dur. O hem gerdanlık olmuş, hem gerdan!

1171. Herkes isteklerinin, arzularının kulu, kölesi olmuştur.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. V. 2379)

- Sen bize can şarabını sun! Hepimiz yine öyle bir haldeyiz ki, şarabı kadehten, başımızı da ayağımızdan ayırdedemiyoruz.
- Hepimiz de yeşermişiz, süsenden, gül fidanından daha tazeyiz. Hepimiz baştanbaşa can olmuşuz da can gibi parıl parıl parlıyoruz.
- Herkes isteklerinin, arzularının kulu, kölesi olmuştur. Halbuki isteklerle arzular bizim kulumuz, kölemiz olmuştur. Çünkü biz, zamandan, zamanın dönüşünden çıkmış kurtulmuşuz.
- Doğunun parıltısı, bedenimizi gölge gibi yuttu. Suretimiz, görünüşümüz, yersiz, yurtsuz kevne(=oluşa) benzemededir.
- Yeşilliğin, lale bahçesinin dostuyuz. Fakat kötü gözden, nazardan korktuğumuz için yüzümüz sarardı.
- Mushaf getirelim de, senden başkasının elinden şarap içmeyeceğimize dair sakîye yemin edelim.
- Kimin canı varsa, ancak o, can bahçesinden koku alır. Fakat ona sahip olan da baştan başa ondan ibaret olduğunu anlar.
- 0 kadeh yüzünden öyle tez canlı olmuşuz ki, gönlümüz, kuş gönlü halini almış da bedenimizin dışında çırpınmada.
- Biz, insan bedeni kesafetinin, karanlıklarının perdesi arkasında oturmuşuz da seher vaktinin nuru gibi karanlık perdeleri yırtarız.
- Biz gece idik. Mana güneşinin nuru ile aydınlandık, sabah haline geldik. Biz yırtıcı kurt idik, ilahî feyizle, tanınmış bir çoban olduk.
- Tebrizli Şems, cana benzeyen yüzünü gösterdi de, ruh gibi, hepimiz, canla başla ona doğru koşuyoruz.

1172. Hakk'ın lütfuyla gül bahçesinde dikenle gül arkadaş olmuşlardır.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2381)

- Cenab-ı Hakk'ın kudretine bak ki, aşkı, aşıklarla, ruhu da topraktan yaratılmış şu bedenle uzlaştırmıştır.
- Ne zamana kadar şunu bunu, iyiyi kötüyü birbirinden ayrı göreceksin? Sen, işin sonuna bak, onlar mezarda birbirlerine karışacaklardır.
- Ne vakte kadar bunun nişanı, izi var; ötekinin nişanı yok, izi yok diyeceksin? İzi belirleyene bak, asıl izi belirlele birleşmiş.
- Ne zamana kadar o cihan, bu cihan deyip duracaksın? 0 cihana bak, bu cihanla nasıl da karışmış. Çünkü, bu cihan, o cihanın ekin yeridir

1171. Herkes isteklerinin, arzularının kulu, kölesi olmuştur.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. V. 2379)

- Sen bize can şarabını sun! Hepimiz yine öyle bir haldeyiz ki, şarabı kadehten, başımızı da ayağımızdan ayırdedemiyoruz.
- Hepimiz de yeşermişiz, süsenden, gül fidanından daha tazeyiz. Hepimiz baştanbaşa can olmuşuz da can gibi parıl parıl parlıyoruz.
- Herkes isteklerinin, arzularının kulu, kölesi olmuştur. Halbuki isteklerle arzular bizim kulumuz, kölemiz olmuştur. Çünkü biz, zamandan, zamanın dönüşünden çıkmış kurtulmuşuz.
- Doğunun parıltısı, bedenimizi gölge gibi yuttu. Suretimiz, görünüşümüz, yersiz, yurtsuz kevne(=oluşa) benzemededir.
- Yeşilliğin, lale bahçesinin dostuyuz. Fakat kötü gözden, nazardan korktuğumuz için yüzümüz sarardı.
- Mushaf getirelim de, senden başkasının elinden şarap içmeyeceğimize dair sakîye yemin edelim.
- Kimin canı varsa, ancak o, can bahçesinden koku alır. Fakat ona sahip olan da baştan başa ondan ibaret olduğunu anlar.
- 0 kadeh yüzünden öyle tez canlı olmuşuz ki, gönlümüz, kuş gönlü halini almış da bedenimizin dışında çırpınmada.
- Biz, insan bedeni kesafetinin, karanlıklarının perdesi arkasında oturmuşuz da seher vaktinin nuru gibi karanlık perdeleri yırtarız.
- Biz gece idik. Mana güneşinin nuru ile aydınlandık, sabah haline geldik. Biz yırtıcı kurt idik, ilahî feyizle, tanınmış bir çoban olduk.

- Tebrizli Şems, cana benzeyen yüzünü gösterdi de, ruh gibi, hepimiz, canla başla ona doğru koşuyoruz.

1172. Hakk'ın lütfuyla gül bahçesinde dikenle gül arkadaş olmuşlardır.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2381)

- Cenab-ı Hakk'ın kudretine bak ki, aşkı, aşıklarla, ruhu da topraktan yaratılmış şu bedenle uzlaştırmıştır.
- Ne zamana kadar şunu bunu, iyiyi kötüyü birbirinden ayrı göreceksin? Sen, işin sonuna bak, onlar mezarda birbirlerine karışacaklardır.
- Ne vakte kadar bunun nişanı, izi var; ötekinin nişanı yok, izi yok diyeceksin? İzi belirleyene bak, asıl izi belireneleşmiş.
- Ne zamana kadar o cihan, bu cihan deyip duracaksın? O cihana bak, bu cihanla nasıl da karışmış. Çünkü, bu cihan, o cihanın ekin yeridir.
- Gönül bir padişaha benzer. Dil de onun tercümanıdır. Fakat padişaha bak ki, tercümanı ile uzlaşmış, bir bedende dostça beraber yaşıyorlar.
- Yeryüzü ile gökyüzü, birbirleriyle içli dışlı arkadaş olmuşlardır. Çünkü Allah, onları bizim için birbirleriyle uzlaştırmıştır. Ey birbirlerine yan bakanlar, birbirlerinden hoşlanmayanlar! Şu ayrılığı bırak da siz de birlerinizle uzlaşın, dost olun !
- Suya, ateşe, rüzgara, toprağa bak! Birbirlerine düşman oldukları halde, dostlar gibi nasıl birbirleriyle uzlaşmışlar, arkadaş olmuşlardır.
- Kurt, koyun, arslan, ceylan, bunların dördü de birbirlerinin zıtları iken, yiğit bir terbiyecinin korkusuyla bir arada uzlaşmışlardır.
- O padişahın kudretine bak ki, onun lütfuyla, gül bahçesinde dikenle gül, birbirleriyle arkadaş olmuşlar, bir arada yaşamaktadırlar.
- Şu bulutlara dikkatle bak! Parça parça oldukları halde Hakk'ın feyziyle birleşerek su haline gelip nice oluklardan akıp durmadalar.
- İlkbaharla sonbahar ortaya koydukları eserlerle, çeşit çeşit meyveleri yetiştirmek için nasıl birbirleriyle karışmışlar, dost olmuşlardır.
- Nice kimseler eğri, huysuz ve hırsızdır. Ama, birbirleriyle ok ve yay gibi uzlaşmışlardır.

1173. İçine üfürülmeden ney'in feryad ettiğini kim görmüştür?

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. V. 2378)

- O güzel yüze şöyle bir hırsızlamaca bakan kimsenin yüzünde yüzlerce mahmurluk, yüzlerce neşe vardır.
- Onun mest oluşunda yüzlerce neşe var. Yüzlerce heves var. Belki de o kendi eliyle kendi yüzünü okşamıştır.
- Sevgilinin dudaklarından çıkan selamı duyan kimse, zamanenin hilesine, işvesine aldanmaz.
- Ey zamanenin iyi işlerinin, kötü işlerinin etkisi altında kalarak kıvranan zavallı! Sen sevgilinin saçlarındaki büklümleri, kıvrımları görmediğin için kıvranmakta, üzülp durmadasın.
- Elbette bir ney yapan vardır ki, kamaşa şekil, suret veriyor. Nefes verilmeden, içine üfürülmeden, neyin feryad ettiğini kim görmüştür?
- Yerden biten kamaş, insan gibi üstün bir varlığın dudağına dost olacağını bilseydi; hiç kesilmeden korkar mıydı?
- Allah'ın "kün" (=ol) 62 emrinin bir damlasını şu toprağın üstüne döktüğü içindir ki, cihan aşıklarının dudakları, senin kapının toprağını yalıyorlar.

62 Yasin Suresi, 36/82. Ayete işaret edilmektedir.

1174. Allah'ın sevdiği kullarına sunduğu gökyüzü şarabından sun!

Fe'ilatü, Fa'ilatün, Fe'ilatü, Fa'ilatün

(c. V. 2376)

- Ey güzel! Acını dağıtmak için içtiğin şaraptan birazcık da bize ver! Kat kat olan gamını bir yudumcuk neşeyle beraber biraz bize de sun!
- Gamın bizi yedi bitirdi. Sen bize fazlaca neşe şarabı sun da gama, gussaya hak ettikleri cezayı ver!
- Allah'ın sevdiği kullarına sunduğu gökyüzü şarabından sun! Sen onu düşmanlara göstermeden dostlara ikram et!

- Savaşları durdur! Çengleri okşa, çenglere Irak-İsfahan perdesinden nağmeler ver!
- Köpek ağzını açınca, binlerce susuz mest kişi; "Bana da sun, bana da sun!" diye kadehler getirdiler.
- Ey güzel! Şu sonbahara bak! Şu çıplakları gör de onlara atlas gibi şaraptan birer kaftan giydir.
- Gençleri seyretmek için ihtiyarlar oturmuşlar. Şu iki üç ihtiyara genç şaraptan bir baston ver de ayaklansınlar, yürüsünler.
- "Sen padişahsın, şarabın da var. Can şarabından bize de lütfet!" diye ağlaya, inleye Selahaddin'e baş vur!

1175. Oruç harmanından can buğdayı satın al!

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün

(c. V. 2375)

- Oruç anası keremlerde bulundu, çocuklarına geldi, kavuştu. Çocuğum! Fırsatı kaçıрма, oruç ananı sıkıca tut, bırakma!
- Oruç anasının güzel yüzünü seyret! Onun lütuf sütünü em! Onun yurdunu yurt edin! Orucun kapısında otur!
- Rıza çölüne bak, Allah'ın ilkbaharını seyret! Oruç nergisleri ile dolu olan can cennetini müşahede et!
- Ey gonca! Sen çok güçsüzsün. Gelişmemişsin. İpte oynayan bahar cambazı gibi sıçra, oruç çemberinden geç!
- Ey gül! Kanlara batmışsın, hal böyle iken, neden gönlün hoş, neden gülüp duruyorsun? Yoksa Halil'in İshak'ı mısın ki, oruç hançerinden hoşlanıyorsun?
- Neden ekmeğe aşkınsın? Bahar mevsiminde gençleşen dünyayı seyret! Oruç harmanından can buğdayı satın al!

1176. Biz kendimizden de, yakınlarımızdan da tövbe ettik.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V. 2352)

- Mana şarabıyla bir kadeh, yüz binlerce candan daha iyidir. Kalk kumaşımızı rehine koy da o şaraptan al, bize sun!
- Biz kendimizden de, yakınlarımızdan da tövbe ettik. Biz asla bu köyden başka bir yere gitmeyiz.
- Büyük, küçük bir olmamız için şarap bizi bir renkli yapar.
- Derviş kendinden boşaldı. Sen yokluk şarabını dolu sun, dolu!
- Kalk kemanın kirisini çek, kemanı ger! Biz keman gibiyiz. Şarap da kiris!
- Hünerle dolu akıl, yerinde kaldı. Zaten şişman ihtiyara layık olan da budur.
- Biz gam yemeyiz. Bunu kim görmüştür? Sen yük çekesin de o ah desin.
- Gamdan kaç, padişahın bulunduğu tarafa git! İğreti evden çık, orada oturma.!

1177. Aşk, kucağını açınca, düşünce korkusundan kaçtı.

Mefulü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V. 2357)

- Ey gönlü mermer gibi katı olan sevgili! Biz, taş gibi, mermer gibi duygusuzla karşı ne yapabiliriz?
- Şişeler mermere karşı ne yapabilirler? Kendilerini çarpıp, param parça olmalarından başka ne çareleri vardır?
- Yıldız, karşısında can versin diye, gerçek sabah gibi gülüyorsun.
- Aşk, kucağını açınca, düşünce korkusundan kaçtı, bir köşeye gizlendi.
- Sabır, düşüncenin bozguna uğradığını görünce, o da tek başına kaçtı. Bir köşeye sığındı.
- Sabırla düşünce kaybolunca, sevda yalnız başına ortada kaldı. O hem ağlıyordu, hem de yanıp yakarıyordu.
- İşler böyle olunca, biz de, akıl ile bin tarakta bezi olan gönlü tanımaz olduk. Onlara yabancı kesildik.
- Gerçekten de aşk beyliktir, ululuktur, şiir de onun davuludur, bayrağıdır.
- Aşk beyi pek huysuzdur, hırçındır, kendini koru. O seher vakti her şeyi yağma eder. "
- Sen, onu bunu bırak da ayrılığı anlat! Çünkü ayrılığın korkusundan sözün bile ödü kopuyor.
- Ey müezzin! İmam, aşkın korkusundan kaçtı, gizlendi. Sen de artık sus; minareden in!

1178. Aşkta çok bahsetme, aşkı yaşa!

Mef'ulü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V. 2354)

- Sevgilim! Sensiz yaşayış tatsız, tuzsuz, manasızdır, adeta donmuş gibidir Sen olmadıkça musıkî ve sema' ölüdür, ölü!
- Biz aşk kapısının halkasını tutmuş çalıyoruz. Sen ise kapıyı kilitlemişsin Anahtarını almış gitmişsin.
- Her yanan ateş senin nefsinle yanmadadır. Sana sayı ile verilmiş olan nefse acı! Merhamet et, onu boş yere harcama!
- Biz ham kişileriz, gel bizi aşk ateşinde çerçöp gibi yak, yandır!
- Biz Hz. Musa gibi kimsenin sütünü emmedik. Biz senin sütünü beslendik Senin sütünü huy sahibi olduk.
- Ey bizim gözümüz gibi olan sevgili! Perde arkasında durma! Gözde perde bulunması hoş bir şey değildir.
- Aşkta çok bahsetme, aşkı yaşa! Aşkı şarap gibi iç, onu tat! Söylemek yemeye içmeye benzemez.

1179. Can, kendine secde etmede idi.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V. 2353)

- Beden uykuda iken can, beden atından inmiş, basit bir aleme, rüya alemine yaya olarak gelmişti.
- Derken bir aşk seli geldi. Canı kaptı götürdü. O sel, denizlerden bile coşkundu, ziyade idi.
- Aşk seline kapılan can, telaşla iki gözünü açtı. Kendini latif bir su olarak gördü.
- Bu su, şeker gibi kendiliğinden tatlı idi. Şarap gibi kendiliğinden coşup köpürüyordu.
- Halk, bir halde cana bakmakta idi. Can da şaşırılmış halka değil, kendine kendi haline bakmakta idi.
- Orası mekansızlık alemi idi. Çünkü ne secde eden vardı, ne de secde edilen seccade vardı. İşte böyle halde can kendine secde etmekte idi.
- "Ey can neşesi! Ey neşeli can!" diye dudağını kendi dudağına koymuş, kendini öpüyordu.
- Her şey, birbirinden doğar. Ey can! Sen hiç kimseden doğmadın.
- Derken, can deve olmuştu. Beden de onun yuları haline girmişti de Tebriz şehrine doğru gitmede idi.

1180. Bizde bir hayalden başka bir şeycik kalmadı.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V. 2356)

- Biz kadîm olan, önüne evvel düşünölemeyen bir zamandan beri aşka düşen kişileriz. Bizden olmayanların, bizden geri kalanların hepsi de bize seyirci olmuşlardır.
- Fakat seyirciler usandı. Ortada yalnız kızgın aşk şuleleri ile beslenen gönül kaldı.
- Biz, gökyüzü gibi güneşin arkadaşıyız, dostuyuz. Biz onun ışığında yıldız gibi gizli kalmayız.
- * Biz minarenin üstündeki deve gibi parmakla gösteriliyoruz, tanınmışız.
- Bizde bir hayalden başka bir şeycik kalmadı. O da parça parça oldu, ortadan kayboldu.
- Hakk sevgisi yolunda yürüyenler, çare aradılar. Anladılar ki, varlık kaldıkça çare yoktur.
- Demir, bakır, kaya gibi aşk ateşinde yanmak için sıraya girdiler.
- Erkekçesine, korkmadan, sonsuz olan, kıyısı bulunmayan aşk denizine daldılar.

1181. Doğudan batıya kadar nur dalgaları gelip durmadadır.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. V. 2358)

- Biz iki gözü de, canı da şaşırılmış kalmış kişileriz. Sen dalıp gitmiş, kendilerinden geçmiş aşıkları görmek istiyorsan bize bak!

- Sen bir mana ay'ısın. Bizse senin parlak yüzünün etrafında şaşkın gökyüzü gibi başımız dönmüş bir halde dolaşıp duruyoruz.
- Akıl, senin davranışlarının, yaptığın işlerin etrafında dönüp dolaşan bir çobandır. Ben bu şaşkın çobandan feryad etmedeyim.
- Gözde binlerce mum yanmada, binlerce ışık parlamada, fakat bu göz, şamdan gibi şaşırmış kalmış.
- Doğudan batıya kadar gizli alemde nur dalgaları, şaşkın bir halde baş gösterip durmadadır.
- Bu ölmüş alemde dışarıda bir padişah var. Aşka hayran olmuş kalmış bir başka dünya var.
- Bana o başka dünyadan bir iz ver, haber ver, nerede olduğunu söyle diyorsun. Şaşkın, ancak şaşkınını izini gösterebilir.
- Selahaddin'in yüzüne bak da, hayranlığın ifadesini orada bul!

1181. Doğudan batıya kadar nur dalgaları gelip durmadadır.

Mef'ülü, Mefa'ilün, Fe'ülün

(c. V. 2358)

- Biz iki gözü de, canı da şaşırmış kalmış kişileriz. Sen dalıp gitmiş, kendilerinden geçmiş aşıkları görmek istiyorsan bize bak!
- Sen bir mana ay'ısın. Bizse senin parlak yüzünün etrafında şaşkın gökyüzü gibi başımız dönmüş bir halde dolaşıp duruyoruz.
- Akıl, senin davranışlarının, yaptığın işlerin etrafında dönüp dolaşan bir çobandır. Ben bu şaşkın çobandan feryad etmedeyim.
- Gözde binlerce mum yanmada, binlerce ışık parlamada, fakat bu göz, şamdan gibi şaşırmış kalmış.
- Doğudan batıya kadar gizli alemde nur dalgaları, şaşkın bir halde baş gösterip durmadadır.
- Bu ölmüş alemde dışarıda bir padişah var. Aşka hayran olmuş kalmış bir başka dünya var.
- Bana o başka dünyadan bir iz ver, haber ver, nerede olduğunu söyle diyorsun. Şaşkın, ancak şaşkınını izini gösterebilir.
- Selahaddin'in yüzüne bak da, hayranlığın ifadesini orada bul!

1182. Sen aşkı ateşten bir merdiven yap da gökyüzüne daya!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Fe'ülün

(c.V. 2359)

- O sofrayı getir, ortaya ser! O kaseyi de aşıkların önüne koy!
- Ekmeği de çok çok, bol bol getir! Çünkü sofradakilerden birinin "Ekmek yok!" demesi çirkin bir şeydir.
- Sen bedeni ekmekle avla, onun önüne ekmek koy! Canın önüne de can koy!
- Bugün senin kıyametin koptu. Kalk, gökyüzüne ayak bas!
- Sen, aşkı ateşten bir merdiven yap da gökyüzüne daya!
- Eğer gönül aşk yarasından ziyana giriyor da şikayet ediyorsa; o ziyanın üstüne bir başka yara daha aç!
- Mademki göz yolu ile nükteli sözler söylüyorsun, bizim her zaman ağzımızı mühürle, kapat!
- Ey gözyaşı! Mademki, gözümün kapısından çıktın, gidiyorsun, bari sevgilinin kapısına git de, başını onun eşiğine koy!

1183. Elini, gül bahçesi olan güzel yüzünden çek de, oradan deste deste güller devşireyim.

Mef'alü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c.V. 2361)

- Ey mübarek kutlu gün! Biz Hakk aşıkları bir yerde toplanmışız. Sen de gelmişsin, bize katılmışsın, aramızda oturuyorsun.
- Ey aynı havayı beraber teneffüs ettiğimiz sevgili! Yanımıza gel de hasta, kırık, dökük olan nefeslerimiz, senin nefesinle canlansın.
- Söylediğim şu iki üç söz, gönlün sana ulaştırmak istediği haberlerdir, Lütfen şu kırık dökük sözlere kulak ver!
- Bana bir kerecik olsun "Ben senin kulunum." de de; bütün zahmetlerden, eziyetlerden kurtulayım.
- Şu elini gül bahçesi olan yüzünden çek de, oradan deste deste güller devşireyim.
- Bir kerecik olsun, dudaklarını aç, şekerler saç da kafesten kurtulmuş, dudu kuşunu seyret!

1184. Mana denizinin ehli olanlar incileri bile değersiz görürler.

Fa'ilatün, Fa'latiin, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2370)

- Bu göklerden kopup gelen nasıl bir aşk kasırgasıdır ki, yüz binlerce gemi ondan mest olmuş, başları dönüp duruyor.
- Geminin kurtulması, yelken açıp yol alması rüzgardan olduğu gibi, batması, sulara gömülmesi de rüzgardan. Sanki gemi rüzgarla dirilmiştir, rüzgarla ölmüştür.
- Nefes alma nefes verme nasıl senin emrinde ise, rüzgar da Allah'ın emrindedir. Sen de nefsi methederek, överek, bazen de hakaret ederek, küfrederek harcar durursun.
- Takdir yelpazesi ile esip duran rüzgarların çeşitli olduklarını bil! Seher rüzgarı tatlı tatlı eser, bitkileri geliştirir, meyvelerin oluşmasını sağlar. Dünyayı adeta ma'mur hale getirir. Bazı rüzgarlar şiddetle eser, yıkar, harap eder, etrafa veba salar.
- Ya Rabbi! Rüzgarları gösterdin. Yelpazeyi gizleme! Yelpazeyi görmek temiz kişilerin gönüllerine ışıktır.
- Sebebi gören gerçekten de surette, şekilde kalır. Sebebi yaratana gören mana nurunu görür.
- Suret ehli bir boncuk arzusu ile can verirler. Mana denizinin ehli ise incileri bile değersiz görürler.

1185. Kadın ve erkek vasıtası olmadan doğan güzellik, aşk bahçesinde kadını da erkeği de büyülemiş.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2365)

- Güzelim; güzellik gül bahçesindeki yasemin ayak vurarak oynamaya başlamış. Her sözündeki doğruluk, uygunluk, yüzlerce Hoten ülkesini canlandırmış.
- Kadın ve erkek vasıtası olmadan doğan güzellik, aşk bahçesinde kadını da erkeği de büyülemiş. Onları aşk oyununa sokmuş, oynatmaya başlamıştır.
- Can, onun güzel yüzünden bir pervane getirmiş de, yüz binlerce gönül mumu şamdanlarında yanmaya, oynamaya başlamışlar.
- Aşıkların ağızları, damakları Mansur şarabı ile, o şarabın lezzeti ile dopdolu Böylece yüzlerce Mansur'un, senin aşkınla darağacında ayakları sallanıp durmada.
- Can, senin zevkine kapıldı da zayıflıktan kurtuldu. Öyle semizledi ki, dünya derisine sığmaz oldu. Neşe ile oynayıp durmadadır.
- Hüthütler kafeslerinde aşk Süleyman'ından pek memnun kaldılar. Fakat uçmaya yol bulamadıkları için kendi vatanlarında oynamıyorlar.
- Aşğın canı, mekansızlık alemindedir. Şu beden, canın gölgesidir. Can güneşi, bu bedende raksa girmiştir de oynayıp durur.
- Şems-i Tebrizi'nin yüzü ile gül ile nergisin değerini aksettirir de bedenim, o gülün, o nergisin arasında neşe ile oynayıp durur.

1186. Git de aşk yüzünden yıkılan varlık evinin harabesini seyret!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2363)

- Saçlarının Hindistan'ından yol kesiciler çıkıp aşk kervanının önünü kesince, erkeklerden de, kadınlardan da bir feryad yükseldi.
- Güzel yüzünün ateşi, can ormanını tutuşturdu. Yanan canlılardan çıkan duman yedi kat göğü de aştı.
- Manalar aleminden sakiler, can gibi görününce gönüllerden görünmez süt ırmakları, şarap ırmakları akmaya başladı.
- Kafirin gözüne bir iman sürmesi çekince, kafir, mü'minler arasındaki din güzelini görür.
- Beden, duvar gibidir. Bu duvarın arkasında bir gönül yıkılmış kılmıştır. Bu yıkıntı altında kalan gönlün halini anlatmak için dil bu sözlere başlamış.
- Sen git de aşk yüzünden yıkılan varlık evinin harabesini seyret! Evin tavanı çökrnüş, eşiğın izi bile kalmamıştır.
- Her ne kadar o "Aşıklara değer vermem." derse de inanma! O her aşık başına yüzlerce merhametli kişi göndermiştir.

1187. Onların gözlerinde gizli tesirler, görünmez ateşler vardır.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2362)

- Ey gözleri sihirbazlara nükteler, işveler, nazlar öğreten, canlılara canlar katan sevgili!

• Dünyada nerede kapalı bir kapı varsa anahtarı sensin. Aşk, senin talebendir. Gönül kapılarını açmayı ona sen öğrettin.

• Gönülleri temiz süfiler için meclisler kurmuşsun. Sonra da süfilere sıra etmeyi, halkı manevî sofraya çağırmayı öğretmişsin.

• 0 süfiler arasından o süfiyi seçmişsin. Ona gizlice gerçek sevgilinin sırrını öğretmişsin.

• Derken bir başkasını aramışsin, onu da imtihan için ayrılığa atmışsin. Aşk sırlarını öğrenmek isteyenleri belalara uğratmışsin.

• Aşka düşenlerin yarısı yalvararak yakararak aşık olur, yarısı da nazlanır, niyaz nedir bilmez. Bunların dilekleri makbul olmuştur. Öbürlerine de aşk, dua etmeyi öğretmiştir.

• Onun lütuf suyu önünde ateşin diz çöküp yalvardığını gör! 0 Eflatun'un hikmetleri gibi yüzlerce deva öğretmedir.

• Cefa ile dolu olanlar, gönüllerinde kafirlik varken, tutarlar vefalı olanların kulaklarını çeker, cefa öğretirler.

• Onların gözlerinde gizli tesirler, görünmez ateşler vardır. Demirlere bile saf, parlak, tertemiz olmayı onlar öğretirler.

1188. İblis, aşk şarabını içince İblisliği bırakır, Adem olur.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c.V.2371)

• Ne vakit o güzelin toprağı bizim kanımızla yoğrulacak? Şu bedenlerimizin birbirini seven canlarımızla karışması ne de hoş bir şeydir.

• Bu kadar uzun bir ayrılıktan sonra, gönlümüzün şu sedefleri tertemiz vefal incilerle karışmış.

• Su ile ateş birbirine dost olmuşlar, gece, gündüz bir bedende oturup duruyorlar. Allah'ın lütfuyla kahrı, tortu ile duruluk bir arada bulunuyorlar.

• Vuslat ile hicran birbirleri ile anlaşmışlar, barış halindedir. Küfür de imanla bir olmuş; bizim padişahımızın vuslat kokusu da seher vaktinde esen rüzgarla karışmış.

• Kurt, Yusuf huylu olmuş, onda kurtluk kalmamış, gitmiş. Gömleğin kokusu gelmiş de körlüğe karışmış, gözleri açmış.

• Toprak topraklığı bırakmış, kara renk ondan ayrılmış. Yeryüzündeki sular da şarap olarak akmaya başlamış. Onlarda bulanıklık kalmamış. Duruluk nuru ile karışmış, saf bir hale gelmiş.

• 0 ne mutlu gündür ki, o gün, ölümsüz canların sevgilisi mest olarak meclise gelir de aramıza karışır.

• Herkesi mahmur gözleri ile mest eder, kendilerinden geçirir de yabancılarla aşinaları, bildikleri birbirlerine karıştırır.

• Aşk şarabını fazla içince, İblis bile İblisliğini bırakır, Adem olur. Böylece İblis'e karşı duyulan lanetle, Adem'e karşı duyulan övgü birbirine karışır.

• İblis'e karşı ebedî olarak kapalı bulunan merhamet kapısı, Allah'ın lütuf anahtarı ile açılır. Böylece vefasızlık anahtarı ile vefalılık anahtarı birleşir.

• Kulun Hakk'ın huyu ile birleştiğini göstermek için Şemseddin'in sırrı meydana çıkmıştır.

• Aşıklar yolunda huzur bulunur mu? Onun verdiği her mihnette yüz binlerce lutuf vardır; fakat o lutuflar belalarla karışmıştır.

• Onun bir katre zehrinde yüz binlerce şifa vardır. Hz. İsa'nın devlet nefesi veba ile karışmıştır.

• Orada horlukla yücelik birbirleriyle anlaşmışlar, bir olmuşlar da orada üstünlük ile aşağılık birbirine karışmıştır.

• Canlar canına karşı can, toprak bahasınadır. Burada canlar, pahalılıklara karışmış, ama orada ucuz mu ucuz.

• Canlar, o cana can olanın arkasında öyle bir inci olmuş ki, bakıra benzeyen can kimya gibi canlar canı ile karışmış.

• Baht sarayına, yani Tebriz'e git de, orada bu dünyanın öteki dünyaya karıştığını, birleştiğini gör.

1189. Gözünü aç da bedenlerden kaçmış canları seyret!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2369)

• Gözünü aç da bedenlerden kaçmış canları seyret! Can kafesini kırmış, gönül de bedeni bırakmış, kaçmış gitmiş.

• Canları terbiye eden, yola getiren yüzlerce akli gör! Kendinden kendine sığınmış binlerce varlığı seyret!

• Yüz binlerce can, yüz binlerce gönül kaçıp gitse aldırış bile etmem, çünkü benden kaçanların mest bir halde geri geleceklerini biliyorum.

• Yüz binlerce susuz, susuzluktan can vermiştir. Yüz binlerce bülbül, yeşillikleri, gül bahçelerini bırakmışlar, ötelere, mana gül bahçelerine kaçmışlardır.

1190. Seni övmek benim aklımı, fikrimi aldı, konuşamaz oldum.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. V. 2380)

- Ey padişah! Senin hudutsuz olan, sonsuz olan affının coşkunluğuna karşı tövbe etmek günah sayılır.63

63 Bu beyitler yanlış anlaşılmasın. Hz. Mevlana, bizi günah işlemeye teşvik etmiyor. Cenab-ı Hakk'ın hudutsuz olan merhametinden, onun "Errahmanirrahim" (Merhamet edenlerin en çok merhamet edeni) olduğunu anlatmak istiyor. Mesela; Şirazlı merhum Hafız, gönül kırmanın büyük günah olduğunu anlatmak için;

"Kimsenin kalbini kırma da, ne yaparsan yap, bizim şeriatımızda bundan başka günah yoktur." dediği zaman, "Kalp kırma da ne günah işlersen işle!" manası çıkarılmamalıdır. Nitekim Cenab-ı Hakk'ın merhametini anlatmak için şairler bazı beyitler söylemişlerdir: "Ne kadar mücrim isem kesmem ümit kereminden ki, O'dur bahr-ı muhit." (Ne kadar suçlu olursam olayım. Kereminden ümidi kesmem. Çünkü keremin okyanus gibidir.)

"Ger günahım güh-ı Kaf olsa ne gamdır ya Halîl?

Rahmetin bahrına nisbet, 'innehu şey'ün kalîl."

(Benim günahım Kaf dağı gibi çok olsa, senin merhamet denizine göre o çok az bir şeydir.)

- Yolunu kaybetmiş kişiye öyle acır, onunla öyle meşgul olursun ki, yol kaybeden kişi, yolunu kaybetmeyen kişiden daha talihli sayılır.

- Senin hayranın olarak, seni övmek, benim aklımı, fikrimi aldı. Konuşamaz oldum. Bir ah etme gücüm kaldı.

- Niçin ah ettiğimi, ah derdimi anlatacak bir mahrem, samîmi, çok yakın bir dost bulamıyorum? Ben de Hz. Ali gibi kuyuya ah ediyorum. 64

64 Bir rivayete göre Peygamberimiz Hz. Ali'ye bazı sırları söylemiş. Hz. Ali dayanamamış bu sırları bir kuyuya söylemiş. O kuyunun ağzında bulunan bir kamış bu sırları duymuş. Onu kesip ney yaptıkları zaman o gizli sırları feryad ederek etrafa yaymış. Bu beyitlerde Hz. Mevlana bu halk hikayesine işaret buyurmaktadır.

- Kuyu, benim ahımdan coşar da, ağzında kamış biter. O kamış da ney olur feryada başlar. Benim gönül sırlarımı etrafa yayar.

- Ey ney! Feryad etme, sus! Çünkü biz sana mahrem değiliz. Bu yüzdendir ki, kamıştaki şeker, bizden özür dilemede, kamıştan da özür dilemede.

1191. Ahmaktardan kaç, gözünü zevalsiz nura aç!

Mefa'îlün, Fe'ilatün, Mefa'îlün, Fe'ilün

(c. VI.3091)

- Eğer bir an için olsun heva ve hevesini, şehevî arzularını bırakır, uygunsuz hallerden vazgeçersen; peygamberlerin, velîlerin gördüğünü görürsün.

- Kendine tapmaz, kendini haşa Allah bilmezsen gerçekten kul olursan Mütezile'nin inkar etmesine rağmen Allah'ı görürsün.

- Eğer tam bir rind isen, ahmaktardan kaç, gözünü zevalsiz nura, Allah'a doğru aç!

- İnsanların ayıplarını söyleme, gaybı bilene bak! Bilgisizlik dilini kes! Artık hileye, onu bunu aldatmaya kalkma!

- Gözyaşlarıyla abdest al! Sadece seninle bağlı olarak değil candan yalvarıp yakararak namaz kıl! Ezeli şarapla kendinden geç, mest ol, harap ol!

- Gönül; Tur dağına çık da "Allah'ım bana görün." diye nara at! Nefis kafirinin boynunu vur! Hz. Ali gibi savaş!

- Tebrizli Şems'ten mana şekerinin dükkanını iste! Fakat sen nefse uymuşsun, sirke satan biri olmuşsun. Nasıl mana balına layık olacaksın?

1192. Aşk yolunda başa sahip olmak, düşünmek bir ayıptır.

Mefulü, Fa'ilat, Mefa'îlü, Fa-ilat

(c. VI.3001)

- Ey ney! Herkesin bilmediği gizli sırları bildiğin için, pek hoşsun, pek hoş sesler çıkarıyorsun. Zaten duygulu insanlara hoş gelen bu sesleri, bütün işleri, bütün gizli sırları bilen çıkarabilir.

- Ey ney! Sen de bülbül gibi, o eşsiz, o bulunmaz güle aşkınsın. Bu yüzden sen de inliyorsun, feryad ediyorsun, bilmiyormuş gibi davranma! Senin dikensiz olan, o benzeri bulunmayan gülden haberin var.

- Neye dedim ki: "Sen muhakkak dostun dostusun, hemdemisin. Bu sebeple, her şeyi biliyorsun. Sırları benden gizleme!" Ney bana dedi ki: "Bu işin üstüne fazla düşme, benim bildiklerimi tamamıyla hissedersen, duyarsan, anlarsan helak olursun, yok olup gidersin."

- Ona dedim ki: "Zaten benim kurtuluşum, perîşan olmam da, helak olmamdadır. Bana iyilik etmek istiyorsan, benim üstüme kıvılcımları, alevleri saldır! Beni ateşlere yak, yandır da, ne duygum kalsın, ne bilgim, ne anlayışım."

- Ney dedi ki: "Ben, yakıcı seslerimle, feryadlarımla aşk kervanının önünü nasıl kesebilirim? Biliyorum ki, kervan başı (=mürşit) her şeyi bilen, anlayan biri."

• Ona dedim ki: "Mademki sevgili, aşk yolunda kaybolanları aramıyor, onlarla ilgilenmiyor, artık bu durumda anlayış bile anlayıştan usanmıştır. Bu yüzden anlamamak, duymamak, bilmemek, görmemek gerek."

• Sen, baştanbaşa göz kesilmişsin, her şeyi görüyorsun, biliyorsun ama, senin kendinden bile haberin yok. Biz aşıklara anlayış, bilmiş gözümüze perde olmuştur.⁶⁵

65 Mevlana aşığı, Pakistanlı İkbâl merhum bir beytinde şöyle demiş:

"Hakk'ı inkar eden, hocanın nazarında kafirdir. Kendini inkar eden bana göre kafirin kafiridir."

• Ey ney! Senin başını kesmişler de o yüzden ney çalanın (=neyzen) dudağı ile hemdem olmuşsun, arkadaş olmuşsun. Zaten, aşk yolunda başa sahip olmak, düşünmek bir ayıptır, bir kusurdur. Bilgili ve anlayışlı olmak ise utanılacak bir haldir.

• Ey ney! Sen, kendinden sıyrıldın, çıktın, varlıktan, benlikten kurtuldun, için de bomboş. Bu yüzden hiç kimsenin bilmediği sırlarla doldun. Ötelerden aldığı haberlerle ağlıyorsun, inliyorsun, bir şeyler demek istiyorsun. Ama, bizde o sırları anlayacak kulak yok. Sen, bir gölge varlık oldukları halde kendilerine tapanları biliyorsun. Hakk'ı inkar edenleri de!

• Mademki sen, herkese nasip olmayan bir mutluluğa erdin, görünmez sevgili ile buluştun, ona çok yakın oldun. Böyle olduğu halde neden yanık yanık ağlıyorsun, feryad ediyorsun? Bırak da bizim zavallı bilgimiz, anlayışımız Hakkı idrak hususunda acizliğini anlasın da, ağlasın, feryad etsin.

• Hayır hayır, sen, kendin için feryad etmiyorsun, ey kerem sahibi! Bu kesret aleminde, ağyar var zannedenlere, ağyar görenlere vahdetten, birlik görüşünden uzak düşenler için ağlıyorsun, inliyorsun.

1193. Duman ateşten doğduğu halde, ateşe perde olmaktadır.

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ülün

(c. VI.2946)

• Aslını ararsan, aşkın bu fanî alemle ilgisi yoktur. Ötelerde, gayb aleminde bir öd ağacı var, yanıyor. Aşk, onun bize ulaşan hoş kokulu bir dumanıdır. Bir de yok rengine boyanmış, kendini yok gibi gösteren çok güçlü bir varlık var Kainatta görülen her şeyi o yaratmıştır, bugün de yaratmaktadır.⁶⁶

66 Ariflerden biri de: "Dünya, var gibi görünen bir yokluk. Allah, yok gibi görünen bir varlık." demişti.

• Evet, her türlü hatadan, kusurdan münezzehe çok kudretli bir varlık var. O gözümüzden gizlenmiş. Fakat gayb aleminde, dumanın arkasına saklanmış ateş gibi yanmada, sanki, yarattığı eserleri kendine perde yaparak kendini bizden gizlemedir.⁶⁷

67 Hz. Mevlana, *Dîvan-ı Kebîr'in* II. cildinin 1963 numaralı gazeline şu beyit ile başlamıştı:

Ey benim canıma can katan hayatım, aziz varlık! Perdeyi kaldır, seni görmek istiyorum. Ey benim gamıma, kederime ortak olan, nerede olursam olayım, daima benimle beraber bulunan Rabbim! Ey geceleri bana dost olan sevgili, perdeyi kaldır!" diye buyurmuştu. Yunus Emre hazretleri de;

"Ey beni yoktan yaratan!

Kaldır perdeyi aradan!" demişti.

• Her ne kadar duman, ateşten doğduysa da, yine de ateşe perde oluyor. Sen de varlık dumanından vazgeç, aklını başına al da yok gibi görünen gerçek varlığa kavuşmak için varlık dumanından, benlik dumanından kurtul! Dumandan bir fayda yoktur.

• Can, dumandan vazgeçseydi, nurun ta kendisi olurdu. Yani ruh, kendini kötülüklerden, günahlardan arındırarak, daha ölmeden önce, şu bedenden manen kurtulsaydı, Hakk'a ulaşırdı. Can, muma benzer, beden ise onun üstüne kapatılmış leğen gibidir. Leğen mumun nurunu gizlemektedir. Can, bir sudur. Beden ise, içinde suyun aktığı bir dere yatağıdır.

• Can, benliğe kapılmasaydı, alçalsaydı, alçaldıkça yücelere çıkardı. Felek kursunu (değirmisini) bile kırar, geçerdi. Yokluğa sarılsaydı, varlıklardan da üstün olurdu. Gerçek varlığa kavuşurdu.

1194. Haydi kalk, ölümü kökünden sök at, artık kimsecikler ölmesin.

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ülün

(c. VI.2934)

• "Avlanacağım." dedin gittin. Seni avladılar, sen kendin av oldun. "Huzura kavuşacağım" dedin, büsbütün huzursuz oldun.

• Sen ab-ı hayat için, bu yüzden nasıl olur da ben sana Hızır diyemem? Senin huzurunda nasıl can vermeyeyim ki, dostun da dostu oldun, sevgilinin de sevgilisi oldun?

• Senin etrafında nasıl dönüp dolaşmayayım ki; sen Allah'ın evi olmuşsun? Yerlere, göklere sığmayan o eşsiz varlık, senin gönlünde yer almış, senin ayağını nasıl öpmeyeyim ki; sen, sonsuzluğa ermişsin?

• Haydi kalk, sen ölümü kökünden sök at! Artık dünyada kimsecikler ölmesin. Çünkü sen, sözün sesisin. Sonbaharı yakala, boynunu vur, onu öldür. Çünkü sen, ebedî ilkbahar oldun.

• Ey melek gibi can! Ey baştan başa Hakk'ın nuruyla yağrulmuş can! Sen ihtiyardan da, cüz'i iradeden kurtuldun. Çünkü sen, iradenin ve ihtiyarın ta kendisi oldun.

• Kederlere kapılmıştın, gamlara av olmuşsun, yardımcın yoktu. Perişan bir halde idin. Hakk'a ulaştın da kederlerden kurtuldun, güç kuvvet sahibi oldun.

1195. Benim aklım başımda olduğu gün çok sinirliyim.

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. VI.2602)

- Ey benim aklımın düşmanı! Ey akılsızlığımın devası! Ben bir küpe benziyorum. Sen de, benim içimde şarap gibi kaynamadasın, coşmadasın.
- Evvel de sensin, ahir de. Dışta da varsın, içte de. Hem padişahsın, hem sultansın, hem perdecisin, hem çavuşsun.
- Hem iyi huylusun, hem kötü huylusun. Hem gönlü yakar yandırırısın, hen de gönül alıcısın. Hem kendini göstermezsin, yüzünü örtersin, hem de ay yüzlü Yusufsun.
- Hem uzaksın, yabancısın, hem de çok yakınsın, akrabasın. Hem kötü düşünceli bir dostsun, hem de balsın, şerbetsin.
- Ey kendinden geçenlerin yolunu vuran, yol kesen, hem de dervişlere hazinesin. Ya Rabbi! Ahlak, davranış, huy bakımından birbirlerine zıt olan varlıklar, seni sevdikleri, sana gönül verdikleri, seni gönüllerine aldıkları zaman ne kadar hoş bir hale gelirler. Hepsini de birbirlerini severler, hepsi de birbirlerinin olurlar.
- Benim aklım başımda olduğu gün, çok sinirliyim, çok kavgacıyım. Gürültüler çıkarırım, ortalığı birbirine katarım, fakat sarhoş olup kendimden geçince çok iyi insan olurum. Herkesle iyi geçinirim, sabırlı olurum, susar otururum.

1196. Aklını başına al da onun kendinden değil, güzelliğinden vefa bekle!

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. VI.2569)

- Neden durumlarını anlamak için gönülleri uyanık kişilerin arasına giriyorsun? Göğsünü kapatmazsan sana bir ok saplanabilir. Yani ermişlerin hallerini araştırmak sana zarar verebilir.⁶⁸
- 68 Saib merhumun şu beyti akla geldi:
Eğer huzur istiyorsan nazarbazlıktan vazgeç, gönlümdeki bütün üzüntüler, nazarbazlıktan başıma geldi."
- Ermişlerin arasında nazarbazlık etme de başını eğ, gönlünü daha da kuvvetli tut, şuna inan ki, orada kırgın ve hasta gönülleri tedavi eden bir mana padişahı bulunmaktadır.
- Manevî hastalıklardan kurtulmak, her an mest olmak istiyorsan, bazen onun la' renkli şarabından, bazen de zevkler ve neşeler veren kadehinden içmek arzusunda isen,
 - Ağzını aç; fakat şarapta tortu, kusur arama! Ayıklık şarabında tortu bulunur mu?
 - Hocam! Neden düşünmeden o sevgiliden vefa ümit edersin, gönül alıcılık beklersin? Onun insanı büyüleyen güzel yüzünün gönlünü alması, canını ok-şaması sana yetmez mi? Aklını başına al da, onun kendisinden değil de güzelliğinden vefa um, sevgi bekle!
 - Dün sevgiliden 'bir mektup aldım. Mektubunda benlikten kurtuluştan, kendinden geçiştin bahsediyordu. O mektubu okuyunca ben de dünyadan bezip usanmaya, dünyadan vazgeçmeye dair yüzlerce mektup yazdım.
 - Sevgilim! Senin suretin ile benim suretim yanak yanağa vermişler de, senin suretin kulağıma, ya gönül derdini, ya da can kıssasını (=hikayesini) anlatıp duruyor.
 - Sevgilinin aşkı, yüzümün renginde kendi güzelliğinin aksini gördü de, bana yaptığı zulmün, kalbimi kırma günahının özrünü dilemek için ayaklarıma kapandı.
 - Ey Tebrizli Hakk güneşi! Sen aramıza gelirsin, seni görmezler. Çünkü sen, can gibi gelirsin, seher rüzgarı gibi renksiz esersin.

1197. Ayrılık savaşında kanlar içindeyim, canımdan yaralanmışım.

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(c. VI.2529)

- Ey cana ve gönle yakın olan dost! Bu çeşit uzaklığı, bize nasıl oluyor da uygun görüyorsun? Vuslatından doğan canı, nasıl olur da ayrılığa atarsın? Sen bu hali bize layık görüyor musun?
- Farzet ki, ben acı bir tohum elde ettim. Bu tohum ne ekmeğe yarar, ne de yemeğe. Sen o kadar tatlılığınla bu acılığı bize reva görür müsün?
- Sen öyle bir nursun ki, nurunun suyuyla cehennemi bile söndürürsün Gönلümü bu şekilde yakıp yandırmayı reva görür müsün?
- Ayrılık savaşında kanlar içindeyim, canımdan yaralanmışım. Harzem ordusu ile Gur ordusunun savaşı gibi çok çetin bir savaş bana da reva görür müsün?

- Sen, bana "Bağışlanmışsın. Sen nur kiblesinin sevdiği bir varlıksın." dedin Bağışlayış, suçlarını örtüşten sonra bu çeşit azapları bana layık görür müsün?
- Ey benim ay yüzlü sevgilim! Senin nurlu gözünü gören gözlerin kem gözlülerin nazarına uğrayıp kör olmasına gönlün razı olur mu?

1198. Edepsiz, terbiyesiz bir adamla görüşüp konuşmak, hem de sevgiliden ayrı düşmek iki çeşit beladır.

Mefa'îlün, Fe'ilatün, Mefa'îlün, Fa'ilün

(c. VI.3060)

• Manalar, manasız dosttan gizlendi. Yani, hakikatler, hakikatsiz olan dosttan gizlendi Hakikati anlamak için gönlün temiz olması lazım. Nereye varsam, gitsem, karşıma insan şeklinde bir şeytan çıkıyor.

• Korkuluk olarak, eşek başı dikilmemiş bir bostanı kim görmüştür? Ben, böyle bir bostanı ömür boyu aradım, bir kerecik olsun göremedim. Yani herkes manevî varlığı, dini, imanı üstüne değil de maddî varlığı, malı mülkü üstüne titremektedir .69

69 Bazı yerlerde, bahçeleri, bostanları kuşlardan korumak için, yahut nazar değmesin diye, eşek başını bir sırık üstüne bağlar, bahçeye dikerler. Şeyh Sa'dî hazretleri böyle bir bostan sahibine sormuş: "Bu eşek başını neden bu bostana diktin?" Bostan sahibi; "Kuşlardan bu bahçeyi korusun" cevabını verince; "Bu hayvan sağ iken kuyruğunun altına konan sinekleri kovmaktan acizdi. Şimdi, bu kuru kafa nasıl bekçilik yapacak?" diye bostan sahibine takılmış.

• Ressamın kendisine; "Ey Mani; bundan sonra bu çeşit resim yapma! Böyle hoş gitmez putlar yontma!" de! 70

70 Mani (Maniche): Maniheizm mezhebini kuran, aynı zamanda eski İran'ın en tanınmış ressamından ve heykel yapanlarından birinin adı. Miladın üçüncü asrında, 240 senesinde doğmuş. Kurduğu mezhep, Hıristiyan dini ile Zerdüşt Mezhebi karması. İran hükümdarlarından Behram, Mani'yi diri diri derisini yüzdürerek öldürtmüştür. Bu mezhebin batılılarca adı Manicheans'dır.

• Ressamın yaptığı resimler hep bu cinsten ise, hep böyle biçimsiz resimler, çirkin heykeller yontacaksa, onları görmemek için gören göz istemem. Bu biçimsiz insanları, bu uygunsuz halleri görmeyen kişi ne mutlu kişidir. 71

71 Hz. Mevlana, İnsanların manayı ihmal ederek, hep madde peşinde koştuklarını görüyor. Meczâ olarak insanları yenilemek istiyor, yeni bir dünya arzu ediyor.

• Edepsiz, terbiyesiz adamla görüşüp konuşmak, aynı zamanda Leyla'dan ayrı düşmek, Mecnun'un canına katmerli ziyettir. İki çeşit beladır.

• Perdenin arkasında çirkin bir şeytan baş çıkardı, ona: "Ölüm sen misin? Sayısız insanın ölümüne sebep olan savaş sen misin?" diye sordum "Evet." dedi.

• Ona dedim ki: "Gönlüm, Allah'ın lütf ve ihsan yurdudur. Allah'ın kahrının orada ne işi var?"

• Mahşer günü, çirkinlerin giydikleri elbiseler, üzerlerinden çıkarılınca, onlar yarılçılak kalınca, yani kendi manevî çirkinliklerinin farkına vardıkları zaman, kaçmaya başlarlar, kimseye görünmek istemezler.

• Ben bu sözleri söylüyorken, ansızın Allah'ın kudreti ile o çirkin şeytan bir huri şekline girdi.

• O huri ne kadar da güzeldi. Onun yüzünün allığa, boyaya ihtiyacı yoktu. Kınalanmamış güzel, zarîf bir eli vardır.

• Çirkin bir şeytan güzel bir huri olduğu gibi, ilkbahar gelince de siyah, hoş gitmez dikenler değişiyor, yaseminlik de gül yüzlülük davasına giriyor.

1199. Sonunda can alemine uçtun, gittin...

Mefa'îlün, Fe'ilatün, Mefa'îlün, Fa-îlün

(c. VI,3051)

* Sonunda uçtun, gizli aleme gittin. Acaba hangi yola düştün de dünyadan

• Beden kafesinde mahpus bir kuş gibiydin, çok kanat çırpıttın. Nihayet kafesi kırdın da havalandın, can alemine uçup gittin.

• Baykuşların arasında kalmış, aşk sarhoşu bir bülbül gibi idin. Gül bahçesinin kokusunu alınca, dayanamadın, oraya doğru uçup gittin.

• Bu dünyada görülen tatsız hallerden ötürü mahmurluklar içinde idin Çok baş ağrıları çektin. Sonunda ebedîlik meyhanesine gittin. '

• Cihan, yol şaşırtan gulyabanîler gibi seni, yanlış yollara düşürdü. Bu yüzden çok sıkıntılar, ızdıraplar çektin. Sen sonunda Allahın inayeti ile o yanlış yolların hepsini bıraktın. fani olmayan, ebedî olan sevgiliye doğru uçtun gittin.

* *Duydum ki* sen iki göz olmuşsun, cana bakmadasın. Neden cana bakıyorsun ? Çünkü sen artık cansın, cana kavuştun.

1200. Tamamıyla kendimden geçiş. kendimden kurtuluş pek hoşuma gitti.

Fe'ilatü, Fa'ilatün, Fe'ilatü, Fa'ilatün

(c. VI, 2842)

- Sevgilim neşeli bir halde gülerek kapıdan içeri girdi. Onu öyle görünce ben de şu muratsızlık dünyasında gönlümün muradına erdim.
- Mademki geldi, içeri girdi, ona; "Artık hiç dışarıya gitme olmaz mı?" diye sor! Zaten girmek, çıkmak cansız varlıkların sıfatıdır. Onlar ne içeri girerler, ne de dışarı çıkarlar. Giren, çıkan bizim gölge varlıklarımızdır.
- "Bu nasıl oldu? Nereden geldin?" diye sorarak, beni şaşırtma, yanıltma! Zaten niteliksiz alemde çıktığı geldi. "Sen nasılsın?" diye hatırını sor! Sen de niteliksiz alemde doğduğun geldin.
- Yoklukta nelik, nitelik nasıl olur? Ayak olmayınca hiç ayak izi olur mu? Sen pek iyi huylusun, sen ilk adıma bak!
- Tamamıyla kendimden geçiş, kendimden kurtuluş pek hoşuma gitti. Gönül gibi gülmeye başladım. Mademki bu duyguyu bana verdin, bana böyle bir kapı açtın, bin neşe ile sana kulluğa hazırlandım.

1201. Ne olur gel! Canımın yerine sen benim bedenime gir de, bana can ol!

Mefa'ilü, Fe'ilatün, Mefa'ilü, Fa'ilün

(c. VI,3050)

- Sevgilim sen güzellik hulasasıydın, özüsün! Güzelliğin eşsiz padişahısın! Sen her insan gibi balıktan yaratılmadın, büyük yaratıcı seni akılla, canla yoğurarak yarattı. Bu yüzden sen baştanbaşa cansın, akılsın!
- Gel, gel ki sen halkın hayatısın, canısın, kurtuluşusun! Gel, gel ki sen Hz. yakub'un gözdesisin, gözünün nuru da sensin!
- Suyuma, toprağıma, şu balık yaratılmış bedenime ayağını bas, beni güzel ayaklarının altında ez! Ez de suyun bulanıklığı, toprağın karanlığı gitsin, su da arınsın, toprak da arınsın, senin sayende kirlilikten kurtulayım, tertemiz insan olayım.
- Senin nurunla taşlar yakut olsun, sana gönül veren, seni arzu eden kişi, senin lütfunla kendisi istenen, gönül verilen bir güzel olsun ve güzeller arasına karışsın.
- Sen bu güzelliğinle yüzlerce cana bedelsin! Ne olur gel, canımın yerine sen bedenime gir de bana can ol!

1202. Gizli dilber.

Mef'ulü, Fa'ilatün, Mef'alü, Fa'ilatün

(c. VI,2931)

- Gözlere görünmeyen, gizlenip duran o sevgiliden eğer can kokusu alırsan, ondan bir iz, bir eser görürsen coşar, taşar, yüzlerce cihana sığamaz olursun.
- Can güneşi görebilirden, ordusuz bir padişah kesilirsin de, hem gayb mülkünü elde edersin, hem gizli sırları bilene kavuşursun. Duyup, istediğin ve sevdiğine kapıldığın hazineyi yer yüzünde göremedi isen, onu gökyüzünde bulursun.
- Aşka hiyanet etmezsen emniyet kazanırsın; nice Çin güzellerini kolayca görür, kolayca elde edersin...
- 0 mübarek gönül aynasında, şüpheden temizlenmiş o berrak aynada, daha bu dünyada iken cennetteki güzelleri, güzellikleri bir bir bulursun, görürsün.
- Aşk oku seni yaraladı, sevgili seni mest etti mi; can elinden giderse kaygılanma! Onun gibi daha yüzlerce can bulursun.
- Eğer gönül vesveselerinin elinden bir an için olsun kurtulursan, çözülmesi pek zor olan tilsimin anahtarını elde eder, o tilsimi bozarsın.
- Can padişahının aşkıyla, putları kır, dök de onları yapanı, onları nakş edenini apaçık gör!

1201. Ne olur gel! Canımın yerine sen benim bedenime gir de, bana can ol!

Mefa'ilü, Fe'ilatün, Mefa'ilü, Fa'ilün

(c. VI,3050)

- Sevgilim sen güzellik hulasasıydın, özüsün! Güzelliğin eşsiz padişahısın! Sen her insan gibi balıktan yaratılmadın, büyük yaratıcı seni akılla, canla yoğurarak yarattı. Bu yüzden sen baştanbaşa cansın, akılsın!
- Gel, gel ki sen halkın hayatısın, canısın, kurtuluşusun! Gel, gel ki sen Hz. yakub'un gözdesisin, gözünün nuru da sensin!
- Suyuma, toprağıma, şu balık yaratılmış bedenime ayağını bas, beni güzel ayaklarının altında ez! Ez de suyun bulanıklığı, toprağın karanlığı gitsin, su da arınsın, toprak da arınsın, senin sayende kirlilikten kurtulayım, tertemiz insan olayım.
- Senin nurunla taşlar yakut olsun, sana gönül veren, seni arzu eden kişi, senin lütfunla kendisi istenen, gönül verilen bir güzel olsun ve güzeller arasına karışsın.

- Sen bu güzelliğinle yüzlerce cana bedelsin! Ne olur gel, canımın yerine sen bedenime gir de bana can ol!

1202. Gizli dilber.

Mef'ulü, Fa'ilatün, Mef'alü, Fa'ilatün

(c. VI,2931)

- Gözlere görünmeyen, gizlenip duran o sevgiliden eğer can kokusu alırsan, ondan bir iz, bir eser görürsen çoşar, taşar, yüzlerce cihana sığamaz olursun.
- Can güneşi görebilirsen, ordusuz bir padişah kesilirsin de, hem gayb mülkünü elde edersin, hem gizli sırları bilene kavuşursun. Duyup, istediğin ve sevdasına kapıldığın hazineyi yer yüzünde göremedi isen, onu gökyüzünde bulursun.
- Aşka hiyanet etmezsen emniyet kazanırsın; nice Çin güzellerini kolayca görür, kolayca elde edersin...
- 0 mübarek gönül aynasında, şüpheden temizlenmiş o berrak aynada, daha bu dünyada iken cennetteki güzelleri, güzellikleri bir bir bulursun, görürsün.
- Aşk oku seni yaraladı, sevgili seni mest etti mi; can elinden giderse kaygılanma! Onun gibi daha yüzlerce can bulursun.
- Eğer gönül vesveselerinin elinden bir an için olsun kurtulursan, çözülmesi pek zor olan tılsımın anahtarını elde eder, o tılsımı bozarsın.
- Can padişahının aşkıyla, putları kır, dök de onları yapanı, onları nakş edeni apaçık gör!

1203. Sen her hayale canım diyorsun, cihanım diyorsun.

Mef'ulü, Fa'ilatü, Mef'ulü, Fa'ilat

(c. VI,3003)

- Keşke bir an için olsun kendini bilseydin! 0 insanı büyüleyen güzel yüzünden haberin olsaydı.
- Sen katırlar gibi çamura düşmüşsün, balık içinde yatmış uyumuşsun. Ne olurdu aklını başına alsaydın da, kendini güzellerin evlerindeki zevk ve safa meclislerine çekip götürseydin!
- Sen zavallı kendi etrafında dönüp dolaşıyorsun, kendini seviyorsun, kendini görüyor, kendini göstererek meşhur olmak istiyorsun. Halbuki sende gizli bir hazine var, var ama, onu senin benliğin gizliyor, göstermiyor.
- Sen böylece hep bedenden ibaret buldukça, yani yiyerek, içerek, zevk ederek, sadece beden için yaşadıkça, ruhundan haberin bile olmayacaktır. Ama bedenden ibaret değil de, ruhdan ibaret olursan o zaman ruh mülküne girer, orada ebedî olarak kalırsın.
- Diğer insanlar gibi iyiye, kötüye kapılmaktasın, iyi isen iyi ile, kötü isen kötü ile berabersin.
- Bir tek yemek olsaydın, tek bir çeşit lezzetin olurdu. Tek bir kazana girmiş olsaydın, hep aynı tarzda kaynar dururdun.
- Tortulu bir nesne gibi, sen de bu kaynaşıta saf bir hale gelseydin; kirliliklerden kurtulmuş, temizlenmiş olurdu da yücelirdin, göklere yükselirdin.
- Sen zavallı, gölge varlıklara takılıp kalıyor, her hayale canım diyorsun, cihanım diyorsun! Hayallere kapılmasaydın, hayallerden geçseydin sen kendin can olurdu, cihan olurdu.

1204. Kendinden geçiş ne de hoştur, ne de tatlıdır.

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(c. VI, 2504)

- İster zehir sebep olsun, ister şeker! İnsanın benlikten kurtuluşu, kendinden geçişi ne de hoştur? Ne de tatlıdır? Külah ararsın, bulursun da o külahı giyecek baş bulamazsın. Çünkü sen kendinden geçmişsin, kendinde değilsin. Artık benliği düşünecek başın da yok.
- Sevgilinin tuzağına düşüp de, kadehindeki aşk şarabını içince kendini bırakır, kendinden kaçmak istersin ama, kapı bulamazsın. Çünkü kendinden kaçmak, kurtulmak çok zordur. Bu sebeple kendinden geçiş pek hoştur, pek tatlıdır. Bu her adamın kârı değildir. Has kullara mahsustur.
- Korkma; sen insan değil misin? Ölmedin ya, şöyle bir kıvılda! Sence altın gibi değerli olan benliğini, altını seven o gümüş bedenliye ver, benlikten kurtul; benlikten kurtuluş, kendinden geçiş ne tatlı şeydir?
- Sen kendinde kaldıkça çok soğuksun, kar kesilmişsin! Haydi aşk güneşi ile eri! Yok ol da, derece al, yücel! Varlık gamını az ye; kendinden geçiş ne kadar tatlıdır ne kadar hoştur!
- "Ben dünya sevgisi tuzağına düşmüşüm. Verilen sayılı nefes bitmek üzere, ömür kadehim de ağzına kadar dolmuş." deme! Aşkın yardımı ile ihtiyarlıkta yeni bir ömür elde et de, nasıl gençleştiğini seyret! İhtiyarlıktan kurtulduğun gibi, kendinden de kurtul! Kendinden geçiş, kendinden kurtuluş ne hoştur.
- Kardeşim! Ne diye aklını başında tutuyorsun? Onu at gissin, sen önündeki şarapla dolu aşk denizini görmüyor musun? Ey kafir nefis artık müslüman ol ! Kendinden geçiş, kendini bırakıp gidiş ne tatlıdır, ne hoştur! 72

72 Necib Fazıl merhum "Akıl bir çürük diş, at kurtulursun" diye yazmıştı.

• Sevgilim! Haydi kalk aşk bahçesine gel! Mest olmuş, kendinden geçmişlerin arasına karış! Her birinin elinde bir kadeh var, aşk şarabı içmişler, kendilerinden geçmişler. Kendinden geçiş ne tatlıdır!

• O tek olan, benzeri bulunmayan padişahı gör! O her yerde hazır, ve nazırdır. Yani O her yerde bulunmakta, her şeyi de görmektedir. O'ndan hiç bir şey saklanamaz, O gönüllerden geçeni bile görür. Yarattığı bütün canlılarla ilgilenmekte, onları gözetmedir, yarattıklarını başı boş bırakmamıştır. Sen O'nun aşk denizine dal da kendinden geç, kendinden geçiş ne de hoşdur, ne de tatlıdır!

1205. 'Sen su gibisin, ben de kuru bir dereyim.
Gel buluşalım, gel benim içimde ak!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Mefailü, Mefailün

(c. VI,2613)

• Yoldan dönüp geldiğin gün ne mutlu gündür. Gökteki parlak ay gibi gelir can penceresinden ışığını gönüle düşürürsün. Bizi bizden alırsın, başka bir aleme götürürsün.

• Ayın on dördü gibi nurlu ve parlak olan güzel yüzünle, yeryüzüne döşenmiş kara toprağı gökyüzü yaparsın, arş gibi süslersin.

• Şu kirli yeryüzünü nurunla aydınlattığın zaman, benlik balçığına saplanıp kalan nice ayağı bağlı akıllı kişiler kendilerinden geçerler, varlıklarından kurtulurlar. Nice canlar yeniden manevî ballar yemeye, manevî şekerler çiğnemeye başladılar.

* Şu altı köşeli konak yerinden, yani dünyadan şu ana kadar yiyeceksiz, devesiz, atsız olarak nice kervanlar gelip geçtiler. Mekansızlık alemine doğru yola düştüler.

• Sen benim canımı canlandır, aydınlat da, canım bedenime seslensin de desinki: "Ey hoca! Sen gelecek zamanı düşünme, yarını bırak da bugünü düşün, bugünü seyret, bugünü yaşa!"

• Sen su gibisin, ben de kuru dereyim. Ben seninle buluşmaktan gayri ne isterim? Gel benim içimde ak, benim ol, gel, seni kucaklayayım, ben seni seviyorum, seni istiyorum. İçinde su akmayan dere ne işe yarar?

• Sen su olduğun için herkesten ilerde koşuyorsun. Herkesten ileri olduğun için sevin, mutlu ol! Fakat Allah'a yemin ederim ki, sen kendinden yana çıktıkça, kendini beğendikçe, kendini, kendi gerçek varlığını bulamayacaksın ve huzura kavuşamayacaksın.

• Ben kaybolan gönlümü aramaya çıkmıştım, yolda ona rastladım. Onu, tedavisi güç bir hastalığa tutulmuş, bir sevdaya düşmüş, perişan olmuş bir halde buldum.

• Ey Tebrizli Şems! Senin ayrılığın beni ezdi, öldürdü. Fakat yüzlerce defa daha beni ezsen, ayaklar altına alsan, öldürsen yine senin aşkından ayrılamam

1206. Şehvet çamurlarına bulanmış kanatlarını yıka, temizlen, uçmaya hazırlan!

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. VI,2873)

• Yürü ey can! Yürü acele yürü! Sen şaşılacak, acayip bir yolculuktasın Durma haydi, manalar denizine doğru git! Çünkü o deryanın en değerli incisisin!

• Bedenin, maddî varlığın bir çok konaklar aştı. Mineral, bitki, hayvan mertebelerinden geçti; geldiğin yerleri hatırlamakta inat etme! Bu tavlada, bu hayvanlık konağından da geçip giderek ...

• Aklını başına al da; beden balçığından da kurtulmaya çalış! Şehvet çamurlarına bulanmış kanatlarını yıka, temizlen vakit geçirmeden uçmaya başla! Neden senden evvel uçup giden dostların peşine düşmedin, senin burada ne işin var?

• Ey ab-ı hayat! Ey can! Seni içinde mahbus tutan, senin hürriyetini alan şu beden testisini kır da, şu can ırmağında akmaya başla! Yani ölmeden evvel öl, nefsanî arzulardan kurtul, her testiye kiranın önünde ne zamana kadar kasesilik edeceksin? Yani müritliği bırak da merd ol, kamil insan ol!

• Şu dağın başından aşağılara doğru koşan sel gibi, ak! Başını taştan taşa vurarak, coşarak, köpürerek feryad ederek vahdet denizine koş! Bu dağda kimse kemer kuşanamaz, yani bu dağda kalmakla kimse yararlı insan olamaz, kendinden kurtul, insanlığa karış!

1207. Dünyada hased gibi, insanın hem kendisine, hem de başkalarına zararı dokunan bir şey yoktur

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. VI, 2659)

- Tenbel tabiatlı olan ve hayatta başarıya ulaşamayan kişi, hiç kimsenin sağlığını, hoşluğunu istemez.
- Aklını başına al da, başarıya ulaşanlara hased eden kişilere eteğini kaptırma, onlar seni aşağılara çekerler.
- Dünyada hased gibi, insanın hem kendine, hem de başkalarına en fazla zararı dokunan bir şey yoktur.

- Yusuf (a.s.) gibi sana hased eden, seni çekemeyen kardeşlerden ayrılırsan, Mısır'a sultan olursun, kurtlardan kendini kurtarırsın.
- Hased eden kişi, yüzüne gülüp iki ayağını öpse de bil ki iç yüzünden iki eliyle sana hançer saplar.
- Onun merhameti ve sevgisi yoktur; neden ona güvenirsin? Onun gönlü yoktur; niçin ona gönül verirsin?
- Eğer, sen takva kalesine sığınırsan, yol bulur da o kaleye girebilirsen; ebedi olarak hasedden de, hased eden kişiden de kurtulursun.

1208. Benim gibi bir dilenciye senin gibi bir padişahlar padişahının karşılık vermesi doğru mudur?

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Fe'ülün

(c. VI,2661)

- Ettiğin ahd, ettiğin yemin, verdiğin söz ne oldu? Nerelere gitti?
- Hani gökyüzü döndükçe, başı dönmüş bu şaşkın aşkıtan yüz çevirmeyecekti? Sen böyle dememiş miydin?
- Güneşin gönlü sıcak kaldıkça, bizim aşkımızın sıcaklığına bir soğukluk gelmez dememiş miydin?
- "Bütün ermişlerin canlarına, erkeklğine yemin ederim ki. gönlümüz bir kalacak, birbirinden ayrılmayacak." diyen sen değil miydin?
- "Sen bana daha önce cevretmiştin de, onun için ben de sana cevrettim " diyorsun.
- Benim gibi bir dilenciye senin gibi bir padişahlar padişahının karşılık vermesi doğru olur mu?
- Ben değersiz bir varlığım, toprağım, rüzgarının önünde toz olur savrulursam beni ayıplama, hoş gör!
- Benim gibi bir hiç olan, ayaklar altında çiğnenen tozdan yola bir ayıp gelmez. Senin aşkın yüzünden solmasından, sarı olmasından altın utanmaz.

1209. Sen can oğlusun, senin için küçük aşktır.

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Fe'ülün

(c. VI,2660)

- Neden bir düşünceye takıldın, çaresiz kaldın? Kendi içine kapandın, gamlara battın?
- Sen parça parça iken, yani maddî varlığın çeşitli yerlere dağılmış iken, unsurlara takılıp, kalmışken ben seni bir araya topladım, neden vesveseye düştün, yüz parça oldun?
- Benim aşk mülkünden varını yoğunu çektin götürdün de, şu gurbet yurdunda dünyada avare oldun, perişan oldun.
- "Yeryüzünü senin için beşik yaptım."73 Sense, ni'metin, lütfun kadrini bilmeyerek, döndün sanki beşik tahtası oldun
73 Taha Suresi, 20/53. ayete işaret var.
- Taştan sana ab-ı hayat akıttım. Sen kirli, kupkuru bir aleme gittin, manevî duygularını kaybettin, taş oldun, kaya oldun.
- Sen can oğlusun, senin için küçük aşktır. Neden asıl işini bıraktın da başka çeşit işlere kendini verdin?
- Seni yüzlerce defa parlayan, bir çok ihtiyaçlar peşinde koşturarak hırpalayan, harap eden bu dünya evinin kapısına düştün, çevresinde dönüp dolaşıyor oradan bir türlü ayrılamıyorsun.
- Can helvası ile beslendiğin, yüzlerce tatlılar tattığın mana evine güvenemedin, tuttu nefsi emmareye kul oldun.

1210. Bu şarap, üzüm suyundan yapılmamıştır;bunun kadehi de yoktur.

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'ilün

(c. VI,3058)

- Sevgilim seher vaktinde bana bir şarap sundu. Ne olur, daha bir şey yememiş şu ham adama, bana verilen şaraptan veriniz!
- Bu şarap tuhaf bir şaraptır. Bu üzüm suyundan yapılmamıştır. Onun kadehi de yoktur. Sarhoşların şarap içerken yedikleri badem, şeker gibi mezesi de mevcut değildir.
- Bir saman çöpünü rüzgar nasıl havaya uçurursa, o şarap da beni öyle havalandırdı. Beni benden kurtardı. İşte sevgili seher vaktinde o ateşli şarabıyla beni böyle ağırladı.
- Çok yalvardım; "Bana şarap verme!" dedim, fakat o bana; "Yapma, yapma iç; bu fırsat daha ele geçmez.
- Böyle hoş bir şarap, benim gibi bir sakî, sen de sanki içi boş bir ney gibisin. Bu durumda hangi akılsız, hangi bilgisiz; 'Ben şarap içmem.' der?"

1211. Aslında aşk sultanlıktır, olgunluktur, murada ermektir

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün,

(c. VI, 3059)

- Aşığın ayıplanmadan, adının kötüye çıkmasından korkusu olur mu? Çünkü aslında aşk sultanlıktır, olgunluktur, manen murada ermektedir.
- Aşk kaplanı, cihanın renginden, kokusundan hiç korkar mı? Yokluk timsahı, cehennemi yutmaktan çekinir mi?
- Aşık, o şarabın verdiği mestlikle ne hallere düşer, kadeh bile o şarabın yüzünden erir, kadehlikten çıkar.
- Toprağın da yeri mi, sözü mü olur? Tür dağına o aşk şarabının bir katresi döküldükte, dağ, binlerce gürültü ile oynamaya başladı. Binlerce coşkunlukla düştü.
- Sen dayanıksız sırça bir gönüle sahip olduğun, aşk kadehinin ne olduğunu, onun gücünü ve tesirini ne bileceksin? Sen dünya sevgisi, dünya nimetleri tuzağına düşmüş bir kuşsun. Aşk tuzağının ne olduğunu nereden bileceksin?
- Bana bak da gör, bu dünyada halkın en aşağısıyım. Ama öyle kendimden geçmişim ki; kim ileridedir, kim aşağıdadır, ayırdedemiyorum?

1212. Gönüm bedenimden sıçrayıp çıksaydı da bir daha geri gelmeseydi.

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün, MUfte'ilün

(c. VI,2461)

- Gönüm bedenimden sıçrayıp çıksaydı da bir daha geri gelmeseydi. Böylece ben, beni çok hırpalayan, perişan eden gönülden kurtulsaydım ne iyi olurdu. Ben gönülsüz kalınca, dünyada hoşla gitmeyen ne varsa, hepsi güzelleşir, hepsi hoşla giderdi . 74
- İyi olsun kötü olsun, doğru olsun eğri olsun, az olsun çok olsun, hoca bunların hepsinden de kurtulurdu.
- Lüzumsuz bir iş kalmazdı. Bıkmak, usanmak yok olur, giderdi. Ne bilgi kalırdı, ne abdallık; mutluluk meydana çıkar, davul çalmaya başlardı.
- Toprak yığınının yani mezarımın üstüne çık da bağır; de ki: "Ey beni öldüren kişi; ben görünüşte mezardayım ama, aslında çayırkıktayım, çimenlikteyim."
- İnsan, Allah ile beraber olduktan sonra, mezarda bulunması ne hoştur, ne güzeldir. Allah'ın sevgi tuzağına düşmüş kişiye şeytan ne yapabilir? Onu hiç tuzağa düşürebilir mi?
- Fazlaca Allah'tan ayrı düşen kişi "Hallac-ı Mansür" olsa karıncadan bile güçsüzdür. Küçüktür, zavallıdır. Çünkü onun dayanacağı, güveneceği yoktur.

74 Bu beyitlerde Hz. Mevlana, insanı perişan eden duygularından kurtulmayı anlatıyor. Daha doğrusu, kendini beğenmeyen, kendinden kurtulmak isteyen bir insanın ruh halini dile getiriyor. Nitekim *Mesnevî'nin* V. cildinin 668-670. beyitlerinde aynen şöyle buyurur:

"Damarlarım attıkça, canım bedenimde olduğun kaçmadayım, insanın kendinden kaçıp kurtulması kolay olur mu? Başkasından kaçan, ondan uzaklaşınca, ondan kurtulunca, kaçmayı bırakır, olduğu yerde durur. Ben ise, hem kendimin düşmanıyım hem de kendimden kaçıp kurtulmak istiyorum. Kaçarken kendimi de beraber götürdüğüm için kendimden kurtulmama imkan yok. Bu yüzdendir ki, benim işim kıyamete kadar durmadan kaçmaktır, kaçmaktır." Ahmed Haşim merhum da "Başım" adlı şiirinde düşünceleri ile gönülsüzlüğünü anlatır.

"Bî-haber gövdem gelmiş konmuş

Müteheyyiç mutakallis bir baş

Ayırır sanki bu baştan etimi

Ömr-i ihrama mu'adil bir baş

Ürkerim kendi hayalatımdan

Şanki kandır şakağımdan akıyor

Bu kızıl çehrede ateş gözler

Bana güya ki içimden bakıyor

1213. Aşk, Allah evidir, ey Hakk aşığı; sen de o evde oturmaktaşın.

Mefülün, Failat, Mefa'ilün, Fa'ilat

(c. VI,2997)

- Ey başımızın üstünde dönüp duran gökler! Siz de o mana güneşinin aşkına tutulmuşsunuz, siz de, benim giydiğim gibi aşk hırkasını giymişsiniz. Sizler de benim gibi aşıksınız.75

75 Hz. Mevlana *Dîvan-ı Kebîr'in* başka bir yerinde:

"Eğer başımızın üstünde dönüp duran şu gökler aşık olmasalardı, göğüsleri böyle saf ve temiz olmazdı." diye buyurmuştur. (c. 6, nr: 2674)

- Vallahi aşkınsınız. Bunu nereden anladığımı söyleyeyim: İçiniz de, dışınız da pırl pırl, lekesiz, ter ü taze yem yeşil...
- Sizin biz zavallı insanları etkileyen dört unsurla ilginiz yok. Su sizi ıslatamamış, toprak sizi kirletmemiş, ondan uzaksınız, ateş de sizi yakamaz. Hele' rüzgar size hiç bir şey yapamaz.
- Ey değirmen çarhı gibi dönüp duran gök, seni hangi ırmağın suyu döndürüyor? Bir defacık olsun söyle? Sen ne de sağlam demirden yapılmış bir çarkınsın...
- Bazen bir dönüşte yeryüzünü İrem bağı gibi süslersin, her tarafı çiçeklerle, güllerle, meyvelerle doldurursun, bazen öfkeye kapılır, ortalığı kırar geçirirsin, ağaçları bile köklerinden söker atarsın.
- Sanki güneş bir mumdur, sen de, ey gök, onun pervanesisin. Bu yüzdendir ki, gönül verdiği için etrafında dönüp, duruyorsun.
- Ey gökyüzü! Sen de hacılar gibi ihrama büründün, maddî bir örtü sarındın Kabe'yi tavaf ediyorsun.
- Allah; "Hac edilecek yere erişen emandadır."76 diye buyurdu. Ey Hakk'ır emrine uyan, gökyüzü, bu yüzden sen afetlerden kurtulmuşsun.

76 Al-i İmran Suresi, 3/97. ayete işaret vardır.

- Şu dünyada gördüğümüz herşey, hepsi bahanelerdir. Ne varsa aşktan ibarettir. Aşk, Allah evidir. Ey Hakk aşığı, sen de o evde oturuyorsun.77

77 Hz. Mevlana'nın şu ruba'îsi aynı konuyu ifade etmektedir:

"Her nereye başımı koysam secde edilen ancak odur, altı cihette de ve altı cihetin dışında *da* ma'bud ancak odur. Bağ, gül, bülbül; güzel dost, bunların hepsi birer bahanedir. Bunların hepsinden de maksat yalnız odur.

- Artık bundan fazla söylemem. Fakat Allah'a yemin ederim ki, şu gönülde söylenecek ne nükteler, ne manalı sözler var. Var ama onları söylememe imkan yok.

1214. Ey başı kesilmiş ney; dilsiz, dudaksız olarak sırlar söyle!

Mefulü, Fa'ilatü, Mefa'ilü, Fe'ilat

(c. VI,2994)

- Ey güzel sesli ney! Çıkardığın seslerle gönüller almadasın. Hoşsun, güzelsin, sıcak sıcak nefes vermedesin. Soğuklukları silip, süpürmedesin.

- İçin bomboş, ne boğum var, ne başka bir şey! Sen dertlere düşmüş, perişan olmuş gönüllerden, dertlere düşmüş canlardan derdi, elemi almakta, onları da kendine döndürmekte, böylece de dertli, kederli, elemli kişilerin yerine sen feryad etmekte, sen ağlamaktasın.78

78 Hz. Mevlana *Dîvan-ı Kebîr'inin* başka yerlerinde, ruba'îlerinde de ney hakkında güzel şiirler söylemiştir. *Mesnevî'*ye "Bu neyi dinle!" diye başlamıştır. Mevlana aşığı merhume Fevziye Çamsever Hanım'ın *Mesnevî* başındaki "Dinle neyden" ilham alarak yazdığı "Dinledim Neyden" başlıklı şiirinden birkaç kıt'a alarak bu şiiri açıklamak istiyorum:

"Andırır bir hasta kalbin ah ve istimdadını

Nağmesinden topladım bin bir fırakın yadını

Peyrev eyler ahına güya gönül-i naşadını

Dinledim neyden, bu akşam, hasretin feryadını

Kah coşar aşkın sesiyle şimdi mestane eda

Kah yanar firkat diliyle sanki bir vuslat-ı cuda

Yükselir kurb-ı cemale, nefha nefha her sada

Dinledim neyden bu akşam, firkatin feryadını

Ruhlara serin neyayı yaralı bir ney midir?

Nağmeler, nağme değil de bir ilahî mey midir?

Öyle mest olmuş ki ruhum neşve de bir şey midir?

Dinledim neyden bu akşam hasretin feryadını

Nağmesi güya sada-yı 'bişinev ez ney'den gelir

Sîne-i aşığa uğrar da ilaha yükselir Sır mıdır?

Sevda mıdır? Şekva mıdır? Bilmem nedir?

Dinledim neyden bu akşam firkatın feryadını"

- Herkesin gönlüne göre sesleniyorsun, sızlanıyorsun. Herkesin sevgilisine benzer resimler yapıyorsun, okuma yazma bilmiyorsun ama, iç yüzde, gönüller aleminde çok başarılı resimler yapan bir ressamısın.
- Ey bütün görünen ve görünmeyen şeylerin, hakikatlerin, aslı, şekli, sureti olan güzel varlık! Sen şimdi hangi perdedesin, hangi makamdasın, hangi nağmedesin? Ey şeker gibi tatlı olan aziz varlık; ne olur lütfet, neyin nağmeleri arasından bir baş göster, bize görün!
- Sanki gözlerin dokuz göz olmuş, can da sana on kulağını vermiş, nağmelerini her tarafa, altı yöne de üfle! Çünkü altı yön de senin tanıdığındır. Senin için yabancı yoktur. Sen herkesin dostusun.
- Ey başı kesilmiş ney; dilsiz, dudaksız olarak nağmelerle, sırlarla söyle! Seni üfleyen nefesinden aldığın sıcak, içli duyguları, seni dinleyelere de bir bir hoş şekilde duyur!
- Ney'in içine ateş düştü. Yanıyor, alemi duman kapladı. Ey ney; senin sesin, aşk sesidir. Sen ateşlisin, için yanarak aşk sesini duyurmadısın.
- Ey ney; kendi aşkınla, aşk ateşinle Leyla'nın, Mecnun'un aşk sırlarını dile getir, inle, feryad et! Ey ney; bu halinle gönüle ne hoş şeyler duyuruyorsun, cana ne huzurlar bağışlıyorsun.
- Galiba senin nefesinde Tebriz şehrinde bir koku var. Böyle olduğu için, güzelliğin ile, güzel nağmelerinle nice gönüller elde etmedesin.

1215. Denizden gebe kalmış olan bulutlarda, baba evinden ayrılan gelinin gözündeki ağlayışa benzer tatlı bir ağlayış var.

Mefülü, Mefa'ilün, Fe'ulün (c. VI, 2735)

- Ne oturuyorsun? Haydi sıçra, kalk! Bahar mevsimi geldi. Herkesi çağırıyor, sen de bu çağrıya uy, seher vakti esen rüzgar gibi salına salına bahçeye gir!
- Hafif sabah rüzgarı ile, neşeli neşeli sallanan ağaç dallarından oynamayı öğren, sen de içindeki sıkıntıları at, onlara katıl, oynamaya başla! Kulağından gaflet pamuğunu çıkar. Bahçedekilerin konuşmalarını dinle! Çok yakınında bulunan lalelerden ve çok uzaklardaki dağdan gelen sesleri duy!
- Dikkat et reyhan boş durmuyor. Yeşilliği bir sır fısıldıyor. Bülbül ötmeyi bırakmış "Biraz da sen öt hep ben ötecek değilim ya!" der gibi gülden bir nağme bekliyor.
- Çayırılar, çimenler esen hafif, tatlı rüzgarla dalgalanıyorlar, coşuyorlar, deniz tarafından da bir aşinalık, bir dostluk havası esip gelmede.
- Denizden gebe kalmış olan bulutlarda, baba evinden ayrılan gelinin gözündeki ağlayışa benzer bir ağlayış var.
- Bulutun ağlayışından, şimşeğin ışıklı gülüşünden güç aldıkları için sümbül boy atmış, selvi de göklere doğru yücelmiş.
- Dedi kodudan hoşlanan kumru, söz kapmak için kulağını adeta tuzak gibi kurmuş, bütün dikkatiyle etrafı dinliyor. Bir şeyler öğrenmek istiyor.
- Bu sırada nergis söze karışıyor, süsene "Haydi" diyor "Sessiz durma, sen de bir şeyler söyle! Ya birisini öv, yahut da kına, çekiştir!
- Haydi ey yüzlerce dili olan süsener; hiç olmazsa kuşlara şu meşhur zümrüd-i anka(=devlet kuşu)'nun hikayesini anlat!"
- Süsener, "Sus!" diyor, "Değeri çok pahalı olan bir kadehle içtim, sarhoş oldum.
- Ben öyle sarhoşum ki, kendimde değilim, olur ya dilimden yanlış bir söz çıkar, istemediğim halde durup dururken bir gönül kırmış olurum."
- Süsener, nergise diyor ki: "Sen, dedikoduyu bırak da, çiçeklere, ipek elbiseler giydiren o büyük padişaha yüzünü çevir, niyazda bulun!"
- Söğüt ağacı da, kendini tutamadı, söze karıştı, başını sallaya sallaya: "Biz kış ejderhasının elinden kurtulduk. Bahara tekrar kavuştuk." diye söylendi ve selviye dedi ki:
- "Ey selvi; yaradanın bu lütfuna şükür ederek, başını göklere kaldır, ayağını yere vurarak oyna, oyna!"

1216. Bugün aşkın tam dostuyuz.

Mefülü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. VI,2728)

- Bahar var, bağ var, bahçe var, uzun boylu, nazlı nazlı sallanan selviler var Biz burayı bırakıp başka yerlere gidemeyiz.
- Bugün aşkın tam dostuyuz, hiç bir şey düşünmeden, sevgi kadehini elimize alalım.
- Ey güzel sesli çalgıcı, ey hoş sesler çıkaran ney; bugün sen de yüksek sesle feryad etmelisin, yüksek sesle inlemelisin.

- Ey neşe, ey muradına ermiş sakî, durma! Hemen bize aşk şarabı sun!
- Sun da onu hoşça içelim, sonra da zevsiz olan, o eşsiz varlığın lütfu gölgesinde yatıp rahatça uyuyalım.
- Bu sunduğun şarabı biz, boğaz yolu ile değil, gönül yolu ile içelim, içelim de gecelerin getirmediği, gecelerin bilmediği başka türlü bir uykuya dalalım.
- Ey gönül! Senden bir ricada bulunacağım: 0 kadeh, başka kadehlere benzemediği için eline alır almaz onu hemen içme, ona sevgi ve saygı göster! Onu öp, yüzüne gözüne sür!
- Sen gönül yolu ile içilen şarapla mest olunca tam olgunluğa ulaşacaksın, işte o zaman kamil insan olacaksın.
- "Rabbleri onlara tertemiz bir içki içirmiştir."79 sırrına erer de o mana şarabı ile ölümden, yok olmadan kurtulursun. 79 İnsan Suresi, 76/21. ayetten iktibas var.

1217. Mutlu Güne Methiye

Mefa'îlü, Mefa'îlü, Fa-lün

(Bir yazma nüshadan alınmıştır.)

- Ey gün; sen bugün pek güzelsin, pek hoş bir günsün. Ey gün; sen ne çeşit bir günsün, sen binlerce yıldan daha değerlisin.
- Ey gün; bütün günler sana kul olsun, köle olsun. Başka günler hicrandır, ayrılıktır, ama sen vuslatsın.
- Ey gün; senin gerçek yüzünü kim görebildi? Ey gün; bugün senin pek büyük bir güzelliğin var.
- Ey gün, aslında senin kendi güzelliğini, kendi yüzünü ancak sen kendin görebilirsin. Seni daha iyi görmesi için gözümün kulağını tuttum, çektim, "Kendine gel!" dedim, "İyi bak, dikkatle bak da şu günün güzelliğini gör!" 80

80 Fransız şairlerinden La Martine(1790-1869)'in Göl başlığını taşıyan bir şiirinde sevgilisi ile göl kenarında otururken; "Ey zaman sakın geçme dur!" diye zamana bir yalvarışı vardır-Fransız Akademisi azası edib ve münekkid Emile Faguet Lamartine'nin şiirindeki bu buluşa, bu duyguya hayran olmuş, şairi pek meth etmiştir. Münekkid Faguet, Mevlana'nın hiç bir şairin düşünemediği ve tahayyül edemediği bu güzel ve içli duygularına aşına olsaydı acaba ne söylerdi? Brakalım yabancıları, biz kendi büyüklerimizden habersiz yaşıyoruz

- Ey gün sen gündüzün meydana gelen, güneşin aydınlattığı bir gün değilsin. Hiç bir güne benzemeyen, bambaşka bir günsün sen! Pek büyük olan, tek olan, eşsiz olan Allah'ın nurundan meydana gelmiş bir günsün.
- Her akşam güneş batarken senin ayağına kapanır, sana secde eder de, ay'a der ki: "Ey ay; ben gidiyorum; karanlık geceyi hoş, tatlı ışıklarınla aydınlat ve saygı ile, iştiaqla günün gelmesini bekle!"
- Ey günler içinde gizlenmiş olan mutlu gün! Ey zevsizlik, sonsuzluk aleminde oturmakta olan gün!
- * Artık fazla söylemeyeyim ve senin büyüklüğünü, değerini belirten olgun sözlerden vazgeçeyim, susayım. Çünkü sen her olgunluğun, her derin düşünenin, her hoş sözün, içli duyguların ilerisinde, ötesindesin.
- Olgunluğun sözle anlatılamaz ki, sen sözden, sestenden daha açık olarak meydana gelmişsin.
- Sözden hayal belirir, halbuki sen vehimden de, hayalden de, tasavvurdan da yücesin.
- Ey sulara tatlılık, duruluk veren aziz varlık! Vehim de, hayal de sana susamıştır. Onlar da seni aramaktadırlar.
- Vehim de, hayal de; ikisi de can suyuna dalmış. Fakat hem seninle dolu, hem sensiz olan şu alemde ikisinin de ağzı kupa kupa.
- Bu gazelin (bu şiirin) arta kalan kısmı da, perdenin arkasına girdi, senden gizlendi. Çünkü çok söyledin, usandı, yoruldu.

1218. Peygamberimize övgü.

Müfte'ilün, Fe'ulün, Müfte'ilün, Fe'ulün

(c. VI, 2892)

- Ey ebediyyetin, sonsuzluğun padişahı! Ey gökyüzünün ay'ı! Sen yaşayışın kaynağısın, sen mekansız alemin gül bahçesisin.
- Senin tatlı, berrak suyunu görünce can hikayesini duydum, can gibi mana aleminin derinliklerine daldım, görünmez oldum.
- Hoş kokulu misk aşığı olan kişi, misk ahularını avlamak için onları kovalarken, ahular sarhoşlar gibi koşarak göbeklerindeki misk kokusunu etrafa yayarlar.
- Senin insana canlar bağışlayan, şeker gibi gülüşün yüzünden şeker bile sana kul köle olmuş. Diri olan can senin aşkınla dirilik denizine batmış, kaybolmuş.

- Ey dünya sevgisine kapılmış, gaflet sarhoşları! Peygamber mübarek yüzü ile bilgisizlik karanlıklarını aydınlattı. Gündüz oldu, uyanın, kalkın, Hak bülbüllerinin gül bahçelerinden gelen gönül alıcı seslerini işitin, mest olun!
- Yaseminler gibi cilvelen, manevî neşe ile başını oynat, salla! Etrafa şekerler dağıtmak, ağızları manen tatlılandırmak istiyorsan, evini ballarla doldur!
- Nergis gözlerin mest oldu. Sen perî misin, yoksa melek misin? Şekerlerle yoğrulmuşsun, sen gül bahçesinin goncası mısın?
- Kardeşim, gece gündüz mest olmak, kendinde olmamak çok hoş bir şeydir. Aklını başına al da büyükler büyüğü Allah'ın aşkıyla mest ol, bu halden daha iyi hal düşünülemez. Bir ikincisi yoktur.
- Onun mübarek adı, canlara candır. Onu anmak, zikir etmek, madenlere la'ldir, yakuttur. Onun aşkı ruhlara hem güvenlik, hem de emellerin özüdür.
- Adını andığım zaman bahtım yeşerir, kutlu bahta kavuşurum. İsmimin anlamını yaşamış olurum.
- Bu kadehteki şarap, sizi bulmak, ağızsız bir yoldan size ulaşıp gönülde, canda parlamak, sizi sizden alıp götürmek için acele ediyor, çırpınıyor duruyor.
- Ey anlayışı olan akıllı kişi! Manen kör olmuş kişinin körlüğünü gider! Bundan başka yapacak bir şey yok. İmtihana kalkışma!
- Bundan başka bir yol yoktur. Bundan başka bir padişah yoktur. Bundan başka bir ay da yoktur. Bundan başka ne varsa hepsi fanîdir, gelip geçicidir.
- Hayır sus, artık sus! Yalancıkdan yüzünü ekşit, akıllı kişileri bırak da gizlice mansur şarabı iç!

1219. Güzellerin testilerinden su içenler, suyun kaynağından haber alırlar.

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fe'ilün

(c. VI, 3080)

- Sen ya can gözüsün, nurusun, yahut da bizim iki gözümüzsün. Çünkü parıl parıl, şule şule gözümüzün nuruna nur katıyorsun.
- Sanki sen, çok parlak bir güneşsin de, gönlüm peşinde bir gölge. İki gözünü de şana dikmiş, her tarafa gidip duruyor.
- Dünya güzelleri senin güzelliğinin ırmağından testilerini doldurdular *da* aşk yolunun susuzlarına bardak bardak su verdiler.
- Ne mutlu o aşk susuzlarına ki, güzellerin testilerinden su içtiler de o tatlı duru suyun kaynağından haber aldılar.
- Artık onlar şekil testilerini taşa vurup kırarlar da, senin ab-ı hayatını içmek susuzluklarını gidermek için yücelere, ötelere giderler.
- Ey Tebriz'in iftihar ettiği, övündüğü Şemseddin; tekrar Konya'ya gelersen gerçekten de bizler yüzlerce murada erişiriz.

1220. Devesini kaybeden kürd.

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2544)

- Bir ovada Kürdün birisinin devesini kaybettiğini duydum. Kürd ovanın her yanında devesini aradı.
- Deveyi bulamayınca, gönlü devenin hasreti ile dolu, düşüncesi darmadağın, perişan ve gamlı bir halde yolun kenarında yattı, uyudu.
- Sonunda gece geldi. Ortalığı kapladı, her tarafı karanlıklara boğdu. Kürd gece yarısı, gönlü gamla dolu bir halde uykudan uyandı. Bir de ne görsün? Yusuvarlak, parlak bir ay gökyüzünde parıl parıl parlamada, etrafa nurlar saçmada...
- Ay ışığı ile etrafına bakınca Kürd devesinin biraz ötede yolda durduğunu gördü. Sevincinden nisan yağmuru gibi gözyaşları dökmeğe başladı.
- Yüzünü, nurlar saçan ay'a doğru çevirdi de: "Ben seni nasıl anlatayım? Senin vasıflarını nasıl dile getireyim?" dedi. "Sen güzelsin, hem iyisin, hem hoşsun, alımlısın, hem de nurlar saçmadasın."
- Allah'ım şuracıkta, şu dünyada kerem et de, nurunu artır, artır da insanın akli başına gelsin, nefesine uyup kaybettiği insanlığını tekrar bulsun!

1221. Ah ne olurdu ben Şems-i Tebrîzî'nin kapısında bir aşk tercümanı olsaydım?

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2493)

- Ben tamamıyla can gibi olmasaydım, sana yüzümü gösterirdim. Benim bir belirtim, bir nişanım olsaydı, belirtimi sana gösterirdim.
- Ey Allah'ım senin lütfun beni bırakmıyor, yoksa senin sevdana kapılırdım da, zamanı hesaba katmadan, sonsuza kadar seninle kalabilmem için, bütün zamanları sinek gibi kovar dururdum.

- Can, gül fidanı aşkına kapıldı da; "Aşkın sırlarını açığa vurmaktan korkmasam, susam gibi baştan başa dil olurum." diye söylendi.
- Halk bana "Sen akıllı bir kişisin." diyor. "Bir an için kendine gel, bu sevdadan vazgeç!" Onlara dedim ki: "Evet, her ne kadar akıllı idiysem de, şimdi böyle aşk delisi oldum."
- Geceleri ay gittiği zaman, hoş ışıklar saçan gümüş kaftanı sana layık bir kaftan olsaydı, elimi uzatır, onun kemerinden tutardım, çeker sana getirirdim.
- Senin aşkının havasının dalgası, beni bir an için bıraksaydı, ateşler haline gelirdim de, aşıkların aşkını artırma çaresi arardım. Onları yakar, yandırırdım.
- Kıskaklık oku ile korkutup zamanenin gözünü yumdurmasaydı, o zaman apaçık görürdü ki; ben onun elinde bir yaydan başka bir şey değilim.
- Bu söz ancak Tebrîzli Şemseddin'e bir işaretir. Ah ne olurdu ben onun kapısında bir aşk tercümanı olsaydım.

1222. Kendinde bulunan defineden haberi olmayan ağır canlı olur, tenbelleşir.

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2492)

- İki dünyada da gönlünü kötülüklerden, günahlardan temizleyen, saf, tertemiz bir hale gelen insan ezeldeki "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" sesine karşı "Bela" (=Evet) demesinin yokluk olduğunu görmüş, anlamıştır.
- Şu topraktan yaratılmış dünya, bir tepecik gibidir. Yokluk ise onun altına gömülü bir definedir. Tepenin altında ne olduğunu bilmeyen çocuklar, onun üstünde koşuşurlar, eğlenirler, neşelenirler.
- Kimin gözü gafletle perdelenirse, onun hakîkati arama isteği yatışır, defineden haberi olmayan kişi ise ağır canlı olur, tenbelleşir.
- Ay gibi parlak bir güzellik definesi var. Can onu gördü de, "Aman ne kadar da güzel, nazar değmesin!" dedi. Bu define, ne kadar da büyük; o elde edilmesi gereken çok değerli bir şey.
- Sevgilinin dudağını överdim, onun can yüzünü açarak güzelliğini anlatmak isterdim. Fakat onu anlayacak, ona ulaşmak için gereken gayreti sarf edecek kişi nerede?
- İki köyde de, yani iki dünyada da, ona layık kimsecik yok. Yok ama, varsın olmasın, sen aklını başına al da onun yoluna canını da, bedenini de at gitsin! Onun yolundan baş çekme, başını yere koy da, ona secde et!
- Ey tanınmış Tebrîz şehri! Sen de hizmet etmek için kemer bağla, Şemseddin'in kapısına git, başını yere koy! Çünkü başın büyük bir velînin ayağına kapanması kutlu bir şeydir.

1223. Gel Mansur şarabını iç de, kendinden geç!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fe'ilün

(c. VI, 3073)

- Gel, gel bizden ayrı düştüğün, uzakta kaldığın için sonunda pişman olacaksın, biz sana tatlılıkla, diller dökerek "gel" diye yalvarıyoruz. Sen ise köpürüp duruyorsun. Bunun sebebi nedir?
- Gel ki bu toplulukta hayat var, yaşama zevki var. Sanki yaşayış dalga dalga köpürüyor. Allah lütf ediyor, bizlerden yardımını esirgemiyor. Bu yüzden her tarafta mana şarabı, Mansur şarabı var.⁸¹
- 81 Mansur şarabı ilahî hazînenin, Allah'a karşı duyulan hayranlığın verdiği manevî zevk. İlahî bilgiye mazhar olan, kendinden geçen, mest olan ve kendinde Hakk'ın varlığını hissedeni, "Ene'l-Hakk" (=Ben Hakk'ım) diyen Hallac-ı Mansur hazretlerini darağacına götüren aşkın doğmasına sebep olan manevî şarap. Onun adına nisbetle Mansur şarabı adı verilmiştir. Lütfen (R) harfindeki gazeller arasında bulunan (1135) numaralı şiiri okuyunuz.
- Ey ümitsizliğe düşen kişi! Buraya gel, gel de binlerce mutluluk kadehini eline al afiyetle iç! Binlerce mana altınları al, güçlen!
- Burada binlerce çeşit Züleyhalar, binlerce çeşit Yusuf lar var. Mana şarabı cana canlar katıyor, tanburlar çalınıyor.
- Burada bulunan herkes, bal denizinden yararlanmakta; "Haydi siz de gelin, biz başka türlü bir bal bulduk, artık bal arısının balından kurtulduk." diye başırmaktalar.
- Kıyamet kopmuş, bütün sırlar, bütün yapılan işler, hadiseler meydana çıkmış, ortaya dökülmüş. Sur sesi, boru sesi ölüleri diriltmekte.
- Ey çürümüş, erimiş, dökülüp gitmiş kemik yığını; ey yılanlara, çıyanlara, karıncalara gıda olmuş beden! Haydi diril; kalk, topraktan baş çıkar!
- Ey zavallı beden! Sen vaktiyle Hakk'ın (Kün=) "Ol !" emrine uyarak şu fanî dünyaya gelmiştin. "Ol" emrini veren o yüce varlık şimdi seni yılanlardan, karıncalardan satın aldı. Onun emrine uyduğun için beden halindeki beylik elbiseni tekrar giy, ortaya çık!
- Farkında değilsin ama zavallı insan, inci mücevher hazinesi sendedir, senindir. Aklını başına al, dükkan derdinden kurtul, tertemiz nurla gıdalan! Nur elbette tandir ekmeğinden iyidir.
- Mansur şarabını meydana getiren ilahî aşk çiçekleri açıldı, artık solmaya mahkum olan çiçekleri de, üzüm şarabının mahmurluğunu da bırak gitsin.

- Ey yere ekilen tohum! Toprakta baş kaldır, boy ver, ağaç ol! İznimizle bizim halîfemizsin. 82

82 Bu beyitte Bakara Süresi'nin şu mealdeki 35. ayetine işaret var: "Bir zamanlar Rabbin meleklerle: 'Ben yeryüzünde bir halîfe yaratacağım' diye buyurmuştu." Böylece insanın yeryüzünde Rabbin temsilcisi, Rabbin sıfatlarının mazharı olarak yaratıldığına işaret var.

- Kıyamet gününü; böyle bir günü kim görmüştür? 0 gün öyle bir gündür ki her şeyi, herkesi gecenin karanlığından kurtarmış, İnsanları körlükten, görmemezlikten halas etmiştir.

- Hz. Musa'nın eli gibi parıl parıl parlayan bir el, keremler etmiştir de, dünya Tur-ı Sîna'ya dönmüş, her şeyi apaçık gösteren nurlarla dolu bir sine, bir gönül haline gelmiştir.

- Ey gönül! Sen şimdi canlar meclisinde otur. Canlar evinde, o ma'mur, güzel evde oturanların ev sahibi sensin.

- Gönül meyhanesinde Mansur şarabı içerek elde ettiğin sarhoşluğa bağlanıp kalma, büsbütün yıkıl, harap ol; şunu iyi bil ki, ma'murluğun aslı harap olmandır.83

83 Bu beyit, 1630 senesinde vefat eden Azmî-zade Haletî merhumun şu ruba'isini hatırlattı:

"Mahzun oluruz, kaçan ki dilşad olsak
Vîran kalırız eğer ki abad olsak
Ol mürg-ı cefa perver aşk biz kim
Dama düşeriz kafesten azad olsak."

- Nerede hasta varsa, gelsin can sağlığına başvursun. Hastalığın sözü mü olur? Sen ölünün dirilmesini seyret!
- Şiiri sen söylüyorsan ben o şiirin kuluyum, kölesiyim. Çünkü sen İsrail'in canına cansın surun üfürülüşün!
- Vay bu uzaklıktan, vay bu ayrılıktan, mademki söz ok'a, dil de yay'a benzer. Elbette söz er geç bir gün hedefe varır,
- Can sözü, harfle, sesle söylenemez. Yarlıgayı olmazsa, yarlıganmış olamaz.
- Çünkü öte tarafta, öyle gönüller vardır ki, onlar ne Rum diyarındandır, ne Türk'tür, ne de Nişaburlu. Onlar dilsiz ve dudaksız söylenen sözleri du- yarlar .84

84 Hz. Mevlana gerek *Mesnevî* de gerekse *Dîvdn-ı Kebîr'de* "dilsiz, dudaksız konuşmaya" temas eder. Mesela *Dîvan-ı Kebîr'in* III. cildinin 1540 numaralı gazelinde şöyle buyurur:

"Gel de birbirimizle candan konuşalım, kulaklardan, gözlerden gizli olarak söyleşelim, gül bahçesi gibi dudaksız, dişsiz gülelim, düşünce gibi dudaksız, dilsiz görüşelim."

- Gel seninle beraber Tur Dağı'na kadar Hz. Musa'ya yoldaş olalım. Musa'ya "Tur Dağı'nda Allah ile konuştu." denmedi mi? 85

85 Bu beyitte, Bakara Süresi 2/253. ve Nisa Suresi 6/164. ayetlere işaret var. Eşrefoğlu Rumî hazretleri de' bir şiirinde şöyle buyurur:

"Aşıklar dost dîdarını kande baksalar göreler
Musa gibi münacata Tur'u tayin etmeyeler
Tur ne hacet, aşıklara çün her yerde ma'suk bile
Daim münacat edeler bir dem ayrı olmayalar!"

- Acayip bir aşk benim eteğimi tutmuştur da, aç adamın yemek kabını tutup çekmesi gibi beni çekip durmadadır.
- Aşkın elinden kim kurtulmuştur ki, benim gönlüm de kurtulabilsin? Gönülleri yaralayan o uzun kılıcın kabzası ancak aşkın elindedir.

1224. Şu toprak perdesinin ötesinde gizli bir zevk var.

Mef'ülü, Mefa'îlün, Mef'ülü, Mefa'îlün

(c. VI, 2573)

- Ey benim canım! Şu toprak perdesinin ötesinde gizli bir zevk, gizli bir mutlu yaşayış vardır. Her şeyi gizleyen bu örtünün ardında yüzlerce güzel Yusuf'lar vardır. Bu ten, bu görünen beden ortadan gidince, asıl varlığın olan ruhun kalır. Ey sonsuz olan ruh, ey fanî olan ten!

- Bu halin nasıl olduğunu anlamak istersen, her gece kendine bak! Uykuya dalınca tenin ölmüş gibidir, ruhunsa cennet bahçelerinde kanat çırpılmaktadır.

1225. Mevlana bu şiiri hasta yatağında yatarken Konya'da olan depremler esnasında söylemiştir.

Mef'ülü, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. VI,2729)

- Allah'ım bu kadar sevgi ile, bu kadar merhametle beraber yine de bana şiddet ve hiddet gösteriyorsun, fakat ne olursa olsun ben sana gönül vermiş değil miyim?

• Seni görebilmemiz için bütün bu can şişelerini kırıp durmadasın. Bütün bu kırılmalar, dökülmeler, senin "Beni göremezsın." sözünden ötürü değil midir?

• Dünya evi deprem içinde sarsılıp duruyor. Çünkü evden eşya taşıyor, ötelere göç var.

• Yüz binlerce hasta, senin aşkından ağlayıp inlemede. Sen de çok iyi bilirsın, onlar sensiz yaşayamazlar.

• Dünya gece gibidir. Sen ise bir güneşsin. Halk bütün suretten, şekilden, tenden ibaret. Sen ise cansın.

• İnsanlar kazanca, isteklere düşmüşler, didinip duruyorlar, candan gafleteler. Fakat can yerinden oynayınca, yani ölüm gelince feryad ve figana başlarlar. Can gidince, hayat güneşi tutulunca ne geçim kalır, ne neşe. İnsan sağken, hayatta iken kimse canı aklına getirmez. Fakat can gizlenince evvahlar olsun, neler olur neler!

• Ey meclisin neşesi, parlaklığı, ey pazarın canı, hayatı! Ey evin de dükkanın da tatlılığı, lezzeti; sus! Çünkü söz ortada duran manalar denizine bir perdedir.

1226. İçli gönüllere, iman sahibi ruhlara seher vaktinde sunulan can şarabı.

Mefa'îlün, Fe'ilatün, Mefa'îlün, Fe'ilün

(c. VI, 3056)

• Sana can şarabı içirsem de artık gam yeme; kedere kapılma! Gamın da yeri mi? Artık her neşeli kişiden rehin olarak neşe al!

• Can şarabı içireyim de, seni iki yüz kanatlı bir melek yapayım. Bütün beşeri kirliliklerden, günahlardan temizlenesın. Böylece insanın işlediği suçları, kötülükleri, vasıfları, huyları üstünden atarak, insan şeklinde bir melek olasın.

• Daha hayatta iken, ruhun bedenden kurtulması, insanın kendinden kaçması nasıl olurmuş, eteğinden canlılık tozlarını silkerek, daha yaşarken ölen kişi ne hale gelirmiş, onları, o halleri sana göstereyim.

• İçli gönüllerin, iman sahibi ruhların halis ve Özel şarap içtikleri seher vaktinde, seni öyle bir mest edeyim ki, artık günleri ve geceleri saymaktan kurtulasın.

• Kaza ve kader, yaşadığın hayat şartları gereği karşına çıkardığı hadiselerin, belaların oklarını atar durur da sonra sana acır, yardım eder, işini kolaylaştırır.

• Rüzgar buluşma şeker kamışlığından esip gelmede, o rüzgar öyle tatlı bir rüzgar ki tadına bakıyor da şeker bile, şekerim diyemiyor.

• Sevgili lütfetti. Seher vaktinde güneş gibi bir kadeh sundu. O Mansur şarabını içtim, öyle kendimden geçtim, öyle mest oldum ki, bedenimin her cüz'ü, her zerresi duyduğu heyecandan oynamaya başladı.

• Ben çok mest oldum. O vakit "Dur." dedi. "Sana bir kadeh daha sunayım da şu ayrılık artık aramızdan kalksın."

• Ey cihan sakîlerinin canı! Sun, sun!.. Kerem sahibi, keremlerde bulunur, ay da aylığını yapar, gökyüzünde ışıklar saçarak mahzun mahzun dolaşır durur.

• Eşi benzeri olmayan Allah'ın Celal güneşine and olsun ki, şu başımızın üstünde dönüp duran, gezip dolaşan gök kubbesi, yaratıldığından beri senin gibi bir güzeli bulamadı, göremedi.

• Güzellikte kusursuz, edada eşsiz olan sevgili; ben susuyorum. Söylediklerimin tamamını sen söyle! Çünkü seher vaktinde sunduğun can şarabının mestliğı beni benden aldı götürdü.

1227. İnsanlık güneşi çok yükseldi.

Mefa'îlün, Fe'ilatün, Mefa'îlün, Fe'ilün

(c. VI,3076)

• İnsanlık güneşi çok yükseldi. Bu ne tatlılık, bu ne aşk, bu ne mestlik, bu ne kolaylık.

• Dünya senin parlak nurun karşısında değersiz kaldı. Adeta görünmez oldu. Sen nesin? Gönül kapan büyücü müsün? Yoksa güzelliğın defnesi mi?

• Seni böyle çok hoş ve gönül alıcı bir şekilde çizen kalem, ne güzel kalemdir. Sen herkesin mektubunu yazılmadan okuyorsun.

• Sen artık altı cihet çadırından dışarı çık! Çünkü canlarda can kalmadı. Onlara aşktan haber ver, biraz göster!

• Ey gönül; padişahlar padişahının doğanı seni avladı. Sen artık kuşların dillerindeki sırrı anlayan bir tercüman oldun.

• Tercüman da nedir? Sen şimdi yücelerden yüce bir devlet kuşu oldun. Yüzlerce Süleyman'ın can bakışlarına afet kesildin.

• Ey insanlık güneşi; her seher vakti doğup parlayınca can horozu ötmeğe başlar. "Gel!" der, "Can da sensin, cihan da"

• Mademki Tebrîzli Şems canıma can kattı, ben şu dünya gül bahçesini bırakarak, canımı aldım, onun gülleri solmayan gül bahçesine götürdüm.

1228. Gizli defneyi yeryüzünde arama; gönüllerde ara!

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fa'ilün

(c. VI, 2931)

- Gözlere görünmeyen, her zaman gizlenip duran o sevgiliden eğer bir can kokusu alırsan, ondan bir iz, bir eser bulur, onun varlığını hissedersen, yüzlerce cihana sığmaz olursun.
- Can güneşini manen görebilirsen, orduları olmayan bir padişah gibi olursun. Hem gayb alemini elde edersin, hem gizli sırları bilene kavuşursun.
- İştittiğin, duyduğun ve sevdasına kapıldığın o gizli hazîneyi yeryüzünde bulamadınsa, onu, artık yeryüzünde arama da göklerde ara!
- Aşkta eğer emniyet kazandınsa, Çin ülkesinin nice güzellerini hem kolayca görür, hem kolayca elde edersin.
- 0 mübarek gönül aynasında, o şeksiz o şüphesiz saf, tertemiz aynada, daha bu dünyada iken cennetteki güzelleri ve güzellikleri bir bir bulursun, görürsün!
- Aşk oku seni ise, sevgili senin aklını başından aldı ise ve can elder gitti ise üzülme! Onun gibi yüzlerce can elde edersin.

1229. Gök kapılan geceleyin açılır.

Mef'ülü, Fa'ilatün, Mef'ülü, Fa'ilatün

(c. VI,2932)

- Ey kardeşim! Bir gecelik de olsa uyumazsan ne olur? Mum gibi diri olsan, kıvılcım gibi uyunlasan...
- Gök kapılan geceleyin açılır. Talihler, bahtlar uyanır. Sen de ay gibi uyuma da tali' yıldızın parlasın, güzelleşsin.
- Sen gökyüzüne mensup bir kişi isen, elbette o alemini, gökyüzünü özlemek vardır. Bu kirlili dünyada, gökyüzünden aşağılarda kalamazsın, yücelerden başka bir yerde yatıp uyuyamazsın.
- Geceleyin yürü ki, yollar geceleyin alınır, menzillere geceleri varılır. Eğer sen eşsiz padişahı istiyorsan, onun yoluna düşmüş, sefere çıkmışsan, seferde uyumamak gerekir.
- Ey insanlar! Bahtlı kişiler, Allah'ın merhameti ve sevgisi gölgesinde uyurlar. Kardeş; sakın sen de başka bir yerde uyuma!

1230. Sen büyük bir alemsin.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün

(c. VI, 2821)

- Sen bedeninin her zerresinden bir feryad duy, bir inilti işit! Çünkü sen büyük bir şehirsin, hem de bir şehir değil, belki binlerce şehirsin.
- Senin bedeninde cüz'lerin, hücrelerin hepsi susarlar ama, senin gizli şeylerini görüyorlar ve çalışmalarını senden gizlemiyorlar. Onlar bütün gün; "Gel bakalım, senin neyin var?" diye koşup köpürüyorlar.
- Sen ölümsüz, uçsuz bucaksız bir deryasın! 0 deryada sayısız balık var Bilgisizlik yüzünden, sende bulunan değerleri, meziyetleri reddetme! Ne diye inkar başını kaşıyıp duruyorsun?
- Evet görünüşte senin bedeninde bulunan hücreler susmada ama, onların hepsi de gizli işler yapıyorlar, hepsi de kalleşçesine varlığıyla kumar oynuyorlar, hepsi de hem görünüyor, hem gizli. Hepsi de birbirini yemekle meşgul birbirlerinin hem avı, hem avcısı.
- Bedeninin bütün zerreleri sana sesleniyorlar, diyorlar ki: "Sana ne oldu" Bütün istediğin, söylediğin sözler boş sözler. 0 sözlerde sevgiden, dostluktan hiç bahsedilmiyor."
- Varlığın sonbahar gibidir. Fakat o sonbaharların içinde bir ilkbahar gizlidir. İçindeki ilkbahar canlanınca gönül bahçesi içten içe güler durur.
- Sen mana balından yediğin halde, ne diye şu fanî dünya mumunun etrafında pervane gibi döner, durursun? Ne diye kanatlarını yakarsın? Bilmiyor- musun; sen kendin nurdansın, hak nurundansın, sen nardan, şeytanın yaratıldığı ateşten değilsin.

1231. Bizler ağaçlar gibiyiz. San'atın, esip gelen dönüp giden rüzgardır.

Müstef'ilün, Fe'ülün, Müstef'ilün, Fe'ülün

(c.VI.2959)

- Cümle alem, senin varlığının bir eseridir. Ama bu eseri öyle bir yaraladın ki, bunun sebebini ancak sen bilirsin.
- İstersen bir kere daha yarala, ben senden merhem istemem. Bütün alem yok olursa ne gam? Sen yüzlerce alemsin.
- Seni anlatmaya imkan yok. Çünkü sen, Cenab-ı Hakk'ın sırrının açıklanmasıdır. Sen canın canının canı olduğun halde neden cana gelmezsin?
- Bizler ağaçlar gibiyiz, san'atın esip gelen, dönüp giden rüzgardır. Rüzgar göze görünmez ama, isterse ağaçları kırır geçirir.
- Bizler o rüzgar yüzünden tohumlandık, yeşerdik. 0 rüzgar yüzünden sarardık. Sen yaprakları dökersen nasıl olur da meyve elde edersin?

- Görünüşte bahçe önce gelir, ama bahçeden maksat meyvedir. Sen ilk önce inciyi, sonra gümüşü seversin.
- İsterim ki, hep senden bahsedeyim. Başkalarından bahsetmeyeyim. Fakat sen gizlenirsin de, bizi ileri sürersin.

1232. Bu gidişle menzile nasıl varırsın?

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilün

(c. VI,2894)

- Bu gidişle menzile, varacağın yere nasıl varacaksın? Bu tenbellikle, bu huyla dilediğine nasıl ulaşabileceksin?
- Bu sırrı çözmek, bu sırta mahrem olmak sana nasip olmamış, müşkül sırrı açmayı nasıl başaracaksın?
- Su gibi, şu çamur içinde hapsolüp kaldın! Bedenin aslı olan bu balçıktan ne vakit tertemiz, arınmış olarak çıkıp kurtulacaksın?
- O lütuf ve ihsan denizinin yardımı olmadıkça, bu kirlilik, bu günah dalgasından nasıl kurtulup mutluluk sahiline varacaksın?
- Aşk burağı Cebrail(a.s.)'ın gayreti, kılavuzluğu olmadıkça, Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimiz gibi nasıl olur da o en yüksek makama yükselebilirsin?
- Sen tutuyor, fanî varlıklara güveniyorsun, sığınacağı olmayanlara sığınıyorsun. Devlet ve ikbal sahibi padişahlar padişahına nasıl sığınacaksın?

1233. Her zerre, hayat bulmak için koşmada, çırpınmada.

Müstefilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ulün

(c. VI,2961)

- Ey yaşayışların ayıbı! Sevgilinin rengine bak da, yaşayışın rengini gör! Yani yaşamak nasılmış anla! Senin yüzüne de yaşayış rengi gelsin, konsun.
- Her zerre hayat bulmak için koşmada, çırpınmada. Sende zerre kadar yaşayış arzusu yok mu?
- Yaşayış, mesela bir taş gibi olsaydı. O yaşayış taşından çok hoş çeşmeler fişkirir akardı.
- Aynaya baktım, aynada geçici bir hayal gördüm. "Sen nesen? Kimsin?" diye sordum. O hayal dile geldi de bana cevap verdi. Dedi ki: "Ben yaşayışın rengiyim."
- Aslında sen gerçekten yaşayanları ebedî hayatta bulursun. Bu yaşayanlar kimdir? Yaşayış aleminde gönülleri daralanlar, gönülleri kırılanlar.
- Barışı arayanlar, huzur içinde yaşamak isteyenler, bu dünya hayatındaki savaşları bıraktılar, didinmekten vazgeçtiler. Adam olmayanlar ise, hayat mücadelesini devam ettirdiler, dünya nimetleri için çırpınıp durdular.

1234. Gözünde hastalık yoksa, gözünü aç da O'nun yarattıklarını seyret!

Mefülü, Fa'ilat, Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. VI,2995)

- Kainatta bulunan bütün varlıkların arasındaki O tek varlık, nasıl bir candır? Ben benzeri bulunmayan O eşsiz varlığa tek bir can diyemem. O bütün canların canı olan bir cihandır. Bütün canlara O can vermiştir.
- O'nun güzelliğine, benzeri olmayan bir güzel olduğuna, kemaline, olgunluğuna yemin ederim ki; O tek varlık, kendi gözünden bile gizlenir.
- O'nun aşkı yeryüzüne şu kadar toprağa rahmet suyunu akıttı da bağlar, bahçeler meydana geldi. O, aşk bahçesinde salına salına yürüyen selvi boylu, eşsiz bir varlıktır.
- Bütün dünya güzelleri, O'nun bahçesinin çiçekleridir. O bahçenin meyvesini, tohumunu O yarattı, o güzellerin hepsi de altın gümüş kırıntılarıdır. Onların madenini de O tek eşsiz varlık yarattı.
- Gönül sessizce O'nun huylarından, sıfatlarından dalgalanıp durmadadır. Çünkü O tek varlık açıklanmaktan üstündür. Şerh ve beyana sığmaz. Kelimelerle O anlatılamaz, anlatışa sığmaz.
- Şu kadar söyleyeyim ki, O varken ne yer vardı, ne gök! Ne kainat vardı, ne zaman! O tek varlık, yerlerden de, göklerden de, zamandan da, mekandan da üstündür.
- Hakk aşıklarının kıskançlığı yüzünden ağızıma kilit vurulmuştur. Bu yüzden ben "O eşsiz varlık filandır!" diye söyleyemem.
- Her an göz ucu ile, onun yarattığı güzelleri, güzellikleri görürüm de "Allah'ım" derim, "Yaratmakta, sen eşsizsin, senin benzerin yoktur. Sen tek bir varlıksın."
- Gözünde hastalık yoksa, aç gözünü de onun yarattıklarını seyret! Çünkü O tek varlık güneş gibi ortada parlamaktadır. Her zerrede, her şeyde kendi varlığını, sıfatını yaratma gücünü göstermededir.86

86 Hz- Ali (r-a.) "Ben görmediğim Allah'a ibadet etmem." diye buyurmuştu. "Ya Ali; sen bu baş gözü ile Allah'ı nasıl görebilirsin?" diye soranlara; "Her şeyde, her zerrede onun kudretini sıfatını görüyorum." diye cevap vermişti.

• Aklını başına al! Huzurunda candan secde et de, mana padişahı ol! Çünkü 0 tek, 0 eşsiz, varlık padişahlar padişahıdır. Padişahlığı da istediğine 0 verir.

• Şu dünyada yüz binlerce imansız insan, senin yolunu kesseler de sana;

"Allah yoktur!" deseler, onların sözüne inanma, şüpheye bile düşme! İyi bil ki, o eşsiz 0 tek varlık vardır.

• Tebrîz şehrinin kendisi ile iftihar ettiği büyük varlık(şahs)a "O'na bir bak!" dedim, dedi ki: "Şaşırıp kalma, 0 eşsiz varlık, 0 tek varlık, işte öyledir."

1235. Ey dostlar ağlayın, yağmur gibi gözyaşı dökün de ferahlayın!

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ulün

(c. VI, 2964)

• Dün gece sevgilinin eteğini tuttum da; "Ey kerem cevheri!" dedim. "'Gecen hayırlı olsun' diyerek beni yalnız bırakıp gitme; bu gece lütfet, bizimle beraber kal!"

• Onun güzel yüzü parladı, ateş gibi kızardı, öfkelendi. "Yeter, benden elini çek!" dedi, "Beni rahatsız etme! Bu yüzsüzlük, bu dilencilik ne zamana kadar sürecek?"

• Ona dedim ki: "Peygamber Efendimiz 'Bir şey isteyeceksen onu güzellerden, güzel yüzlülerden iste!' diye buyurmadı mı?"⁸⁷

87 Hz. Mevlana'nın yukarıdaki beyte aldığı hadîsin aslı şöyle:

"Hayrı güzel yüzlülerden isteyiniz." *Cami'u's-Sağîr*, c. I, s. 43.

• "Evet öyle buyurdu ama, güzel kişi, güzelliği ile benliğe kapılır da başkasını düşünmez, ancak kendini düşünür. Bu sebeple onun huyu da serttir. Nazlansa da, cevri etse de insana dokunmaması gerekir."

• Dedim ki: "İş böyle ise, onun cevri cana can başışlar, dene de gör. Göreceksin ki denediğin her şey bir definenin tılsımı gibidir."

• Dayanamadım ağlamaya başladım; "Hüküm senindir." dedim. Ey insanı ızdırabın karanlığından kurtaracak olan nurun kaynağı! Benim feryadıma yetiş, bana yardım et! "

• 0 göz yaşlarımı görünce bana acıyacağı, teselli edeceği yerde gülmeye başladı. 0 güzel varlığın acılarımı görmemezlikten gelerek gülmesi, onun bana yakınlığının belirtisi, bir lütfet olarak görüldü de, o lütuftan, doğu tarafı da batı tarafı da dirildi.

• Ey aşk yolu arkadaşları! Ey dostlar! Ağlayın, ağlayın, yağmurlar gibi gözyaşı dökün! Dökün de güzeller, yeşilliklerde size de gönül alıcı güzel yüzlü dilber ihsan etsinler.

1236. Sen bedende can gibisin.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. VI,2889)

• Sevgilim sen ab-ı hayat çeşmesisin. İkbaharsın, yeşilliksın. Sen tıpkı bensin. Kim kendi kendine; "Sen tıpkı bensin." diyebilir?

• Ben geceyim, sen aysın. Senin olan, seni başının üstünde dolaştıran geceden kaçma! Ay da kim oluyor? Sen yüzlerce topluluğun güneşisin.

• Ay ömrün kadehidir. 0 kadeh bazen doludur. Bazen da boş. Sen kadehe sığmazsın. Çünkü zamanın ömrüsün.

• Şu zaman da tıpkı beden gibidir, sen ise o bedende cansın. Senin gibi bir can bedeninin canı olunca, beden de artık bedenlikten çıkar, can olur.

• Melekler Hz. Adem'in bedeninde senin can ışığını gördüler de hemen secdeye kapandılar.

• Şeytan ise, onun balçıktan yaratıldığını gördüğü için secde etmedi. Bunun üzerine "Yürü git; sen şeytansın!" diye Hakk'ın cezasına uğradı.

1237. Senin ayaklarının altına toprak olurum.

Miistef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ulün

(c. VI,2951)

• Benim zavallı halime acıyasın, inciler gibi gözyaşları dökesin diye senir ayaklarının altına toprak oldum. Güzel parmaklarıyla başımı kaşiyasın da saçlarıma dokunasın arzusu ile yemeden içmeden kesildim, zayıfladım, kıl gibi inceldim.

• Bana değer vererek elimi tutmak lütfunda bulunmanız için nefsimle savaşa giriştim. Benliğimden, varlığımdan kurtuldum. Sonra gönlüme gelesin diye hayale döndüm.

• Gönül maşrıkından (=doğusundan) ay gibi doğasın, başını gösteresin diye aşka düştüm. Gece gündüz aşkla pençeleştim, yakalar yırttım.

• Senin güzelliğin, ilkbaharın beni de bahara döndürür ümidine kapıldım da, bahar bulutlan gibi gözyaşları döktüm.

• Lütfun yardım eder diye düşündüm, ona güvendim de göklerin bile kabul etmedikleri emaneti kabul ettim, yükledim. 88

88 Bu beyitte 33. Ahzab Suresi'nin şu mealdeki 72. ayetinden iktibas var: "Biz emaneti göklere, yere ve dağlara vermek istedik, onu yüklenmekten kaçındılar (onun sorumluluğundan) korktular. Onu insan yükledi. (Bununla beraber onun hakkını tam yerine getiremedi.) Çünkü insan çok zalim, çok cahildir."

• Padişahım; acırsın da gerçek sevgiliyi bulamayan puta tapanlar için (yani seni değil de fanî varlıkları sevenler için) her an gönül levhasına, bir şekil, bir suret yapar, onları oyalarsın.

• Allah'ım sen çok güçlüsün, her şeye kadirsin. Lütfet; gönüle sığmayacak bir varlık, bir şekil, manevî bir suret hissettir de puta tapanlar da tapmaktan kurtulsun, put yapan da yapmaktan vazgeçsin. 89

89 Bu beyitte de "Ben yerlere sığmadım mü'min kulumun gönlüne sığdım" hadîsine işaret var.

1238. Bütün güzellerden ve güzelliğinden maksat senin güzelliğindir, öbürleri bir bahane.

Mef'ulü, Fa'ilat, Mefa'ilü, Fa-ilat

(c. VI,2973)

• Ey bütün dünya güzellerinde kendi güzelliğinden birer zerre bulunan! Hepsi de kendi eserin, kendi yarattıkların olan büyük yaratıcı! Dünyada görülen bütün güzellerden, güzelliklerden maksat senin güzelliğindir. Öbürleri hep birer bahanedir. 90

90 İbn-i Fariz hazretlerinin Kasîde-i Taiyye'sinin 242 numaralı beyti, Hz. Mevlana'nın bu beytini açıklamakta:

"Her güzel gencin ve her güzel kadının güzelliği hep onun güzelliğinden muvakkat bir zaman için insanlara verilmiştir." Hz. Mevlana da bir rubaisinde şöyle buyurur:

"Her nereye başımı koysam, secde edilen ancak O'dur.

Altı cihette ve altı cihetten dışarıda da ma'büd ancak O'dur.

Bağ, gül, bülbül, güzel hep birer bahanedir.

Bunların hepsinden de maksat hep O'dur."

• Güzel resimler, tablolar, bütün güzel eserler meydana getiren büyük san'atkarlar, eğer senin güzelliğini göz önünde bulundurmazlarsa, onların ortaya koydukları eserlerin ne değeri olur?

• Tek bir alev, tek bir ışık meydana getirmek için, yüz binlerce mum, senin aşkının tandırı etrafında yanmadadır.

• Ey halka halka saçları ile bizi bağlayan, köleleştiren güzel! Ne olur o güzel saçlarının arasında gönül kuşuna bir yuva yap! 91

91 Fuzûlî merhum bir beytinde

"Aşyan-ı mürg-ı dil zülf-i perişanıdır

Kande olsam ey perî gönlüm senin yanındadır."

Gönül kuşunun yuvası senin dağınık, perişan olan saçlarının arasındadır. Ey güzel sevgili; ben nereye gidersem gideyim gönlüm senin yanındadır.) diyerek aynı düşünceyi belirtmişti.

• Diyorsun ki: "Haddi hududu olmayan, yeri yurdu bulunmayan, mekandan münezzehe olan o eşsiz padişahın meclisine ben nasıl varabilirim?"

• Bu lütfu sana kim verebilir? Seni manen oraya kim ulaştırabilir? Ancak Tebrîz şehrinin övüldüğü bir tohumdan bir ağaç ihsan eden Şemseddin seni oraya, o meclise ulaştırır.

1239. Sevgili gönlüne gelse onu tanıır mısın?

Müstef'ilün, Fe'ülün, Müstef'ilün, Fe'ulun

(c. VI,2938)

• O ay yüzlü, eşi benzeri olmayan güzel gönlüne gelse, acaba onu tanıır mısın? "O gönle nasıl gelir?" diye sorarsan, derim ki: "Umulmadık bir zamanda, beklenilmeyen bir yoldan gelir."

• "Ben görsem O'nu tanıırım." dersin, büyük bir laf etmiş olursun. Çünkü onu kimse tanıyamaz. "Ben O'nu ne bileyim?" dersin, kafir olursun. Çünkü O'nu bilmemek, tanımamak küfürdür.

- Zaten insanlar, O'nu bilirim, O'nu bilmem görüşü ile dönüp durmadalar. Sesi, nefesi çıkmayan katırlar gibi gözleri bağlı dönüp dolaşmadalar.
 - Sessiz sadasız olarak istesen de, istemesen de dön dur! Sakın'dayanma, kadr yolunda inada kalkma! Çünkü sen zaten bağılısın, zaten onun elindedin, onun kulusun.
 - Satanın körlüğü, esircinin hasedi yüzünden bir kör Yusufu onsekiz akçeye satın aldı.
 - Sen de beden kuyusuna düşmüş Yusufoldansın. İşte ip şurada; sarıl da dışarı çık! Beden kapısından dışarı çıkınca yeryüzünde gamlardan, elemelerden kurtulursun.
 - Ey nefis-i mutma'inne, Allah sıfatlan ile sıfatlan! İşte baha biçilmez elbiseler şurada! Ne zamana kadar o yırtık pırtık hırkayı giyip duracaksın? 92
- 92 Nefs-i mutma'inne: Kötü sıfatlardan kurtulmuş, iyiden iyiye inanmış, şüphesi kalmamış, huzur ve sükuna kavuşmuş nefis.

1240. Allah'ım sen iyilikler, ihsanlar, lütuflar kaynağısın.

Fe'ilatü, Fa'ilatün, Fe'ilatü, Fa'ilatün

(c. VI,2853)

- Sen kendini sevmeyi sormuyorsun? Sen çok güzelsin. Sen çok gönül alıcı sın, sen yüzünü göstersen iki dünya birbirine girer.
- Sen şarap gibisin, biz de testiyiz. Seninle doluyuz. Sen suya benzersin, bizde arkız, sen bizim içimizde akmadasın. Senin ne yerin var, ne yurdun, her yerde bizimle berabersin.
- Gönül sana doğru nasıl heyecanla, telaşla koşsun? Bakışı, görüşü nasıl ara sın, bulsun? Söz ne cesaretle ağızından çıksın da sana "Nerdesin?" diye sorsun?
- Sen gönlün kulağına ne söyledin ki gülmeğe başladı? Şeker kamışının ağzına ne verdin ki şekerler çiğnemeye başladı?
- Şaraba nasıl bir coşkunluk verdin? Bala ne çeşit bir tat bağışladın, akla nasıl bir güç verdin de yeni yeni keşiflerde, icatlarda bulundu; hakikati anlamak için derin düşüncelere daldı?
- Senin yüzünden, yeryüzü; ormanlarla, göllerle, derelerle, çayırırlarla, çimenlerle, çiçeklerle süslenmiş, yeryüzünde yaşayanların gönülleri halden hale girmiş, hoş olmayanlar bile senin yüzünden hoş olmuş. Sen ne kadar da hoş sun ve hoşluğu artırıp durursun?
- Neşe seninle neşelendi. İnsanları şaşırta şeyler senin yüzünden şaşılacak şey oldular. Lütf, ihsan, cömertlik, iyilik duygusu senin sayende gönle geldi. Sen kerem sahibisin, durmadan bağışlarda bulunursun.
- Yorgun, hasta, yaralı gönlü sen arar sorarsın, hadiselerin üzüntüsünden onu sen kurtarırsın. Ona dertli bir söz söylersin, ama o söz ona deva olur.
- Bulut, göklerde senin yüzünden ağlamakta, şimşek senin yüzünden ışıklarla gülmede, daha saymakla bitmez binlerce çeşit işler senin lütfun ile olup durmada. Sen ihsanlar, iyilikler kaynağı, vefa madenisin.

1241. Sen merhametsiz, insafsız ayrılığın boynunu vur, sen zamanın adalet kılıcısın.

Fe'ilatü, Fa'ilatün, Fe'ilatü, Fa'ilatün

(c. VI, 2852)

- Gönül iyiden iyiye anladı ki, sen canın canının canısın. Yardım kapısını aç! Sen pek güçlüsün! Her şey senin elindedir. Dünyalar senin üzerinde duruyor, sen yüzlerce dünyanın direğiisin.
- Ayrılık; merhametsiz, insafsız, emir dinlemiyor, serkeş aşıklarının kanlarına kıyas olarak onun boynunu vur. Çünkü sen zamanın adalet kılıcısın.
- Can bahçesinde ne çalgılar çalınmada, ne semalar olmada, testilerden, kaplardan neler dolup boşalmada, kulağa def sesleri, ud sesleri, şarkı sesleri gelmede.
- Şu gül bahçesi aşk destanları okuyan bülbüllerin sesleri ile dolu, sarhoşların hay huylarından kadehle şarabı birbirinden ayırdedemiyorsunuz.
- Bütün dalların çiçeklerle dolu. Mana padişahları, veliler ellerine kadehleri almışlar, hepsi de gökyüzü şarabıyla kendilerinden geçmişler.
- Sen benim can selamımı o mana padişahlarına ulaştır. Ulaştır ama kimseyi akli başında bulamazsın ki, canın selamını onlara söyleyesin.
- Sivrisinek bile o gökyüzü şarabını içmiş de kendini kaybetmiş, Nemrud'un burnuna girerek onun varlığını yok etmiş.
- Bir sivrisineğe bu gücü veren şarap, fil'e verilirse, fil sarhoş olursa neler yapar? Ben ne bileyim? Mekansızlık aleminin şarabının neler yaptığı anlatılamaz ki...
- İşte bu can şarabını içtiği içindir ki Ashab-ı Kehfin köpeği köpeklikten çıkmış, arslan kesilmişti de Hakk sarhoşları mağarasının etrafında bekçilikten başka bir şey yapmıyor.

- Bir köpek bile bu hale gelirse, kudurmuş arslan ona vefalı olursa, o şarap yüzünden insan neler elde etmez, artık sen düşün!

242. Ateş seni görse ateşliği bırakır, erir, tatlı su olur.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün

(c.VI,2823)

- Maddî yönden sen fakirsin, fakirsin, fakir oğlu fakirsin ama, manevî yönden, taşıdığın ilahî emanet sebebiyle büyüksün, büyüksün, büyük oğlu büyüksün.
- Ey şekle bürünmüş, beden elbisesini giymiş can! Sen kat kat talihsin. devletsin. Aslında sen ne topraktansın, ne suretsin, ne göktensin; sen ezelden, göklerin bile ötesinden gelmişsin.
- Sen o gizli ezeli şehirdensin, varlığımızı da o gizli şehre çeker, götürürsün. Sen ne şey'e aldırırsın, ne de birinin özrünü kabul edersin.
- Sen baştanbaşa ab-ı hayatsın, baştanbaşa şekersin, şeker kamışısın. Herkese şükürsün, kurtuluşsun, ne mahmursun ne de mahmurluk verirsin.
- Degersiz, küçük bir kurda, bir böceğe ipekler, atlaslar dokutursun, sana hiç bir kimse ziyan vermez. Şükredersin, şükürlerde bulunursun.
- Yokluğa baktım da dertlerden, elemelerden kurtulmuş, senin aşk kanadıyla uçan zerrelere gördüm.
- Ateş seni görse, ateşliğini bırakır, erir, tatlı su olur. İnkâr eden seni görse, İnkârından kurtulur, mümin, inanan bir kişi olur.

1243. Senin güzelliğın beni büyüledi, canıma kasedetti.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün

(c. VI,2823)

- Ey yüce meclis sen neredensin? Senin yerin neresidir? Bir an daralmış gönüldesin, bir an damın üstündesin.
 - Ey benim canım, ey benim cihanım sen gökyüzünün de, yeryüzünün de direğisin. Yüce kişiler de seni istemede, aşağılık kişiler de...
 - O parıl parıl parlayan nedir? Yoksa güzel yüzün mü perde arkasından parlıyor? Ay da güneş de onun emrine boyun eğmişler, O'na kul köle olmuşlar. O'nun hizmetine girmişler, gökyüzünde dönüp duruyorlar. 93
- 93 Mevlana bir *Mesnevî* beytinde şöyle buyurur:
- "Yüzünü, yüzündeki beni, kaşlarını, akik gibi dudaklarını seyredince, sanki Cenab-ı Hakk ince bir tül pedesinden tecellî etmiş gibi idi." (*Mesnevî*, c. V, 963).
- Aşığın gözü senin güzelliğının gül bahçesini görünce artık o kalkar da ömrü az olan, çabucak solan güllerin bahçesine gelir mi? Fanî olan dünya bahçelerine ancak gafil kişiler, ham kişiler gelir.
 - Ey efendim! Sen nerelisin? Neredensin? Senin güzelliğın beni büyüledi, canıma kasedetti.
 - Güzellikte benzeri olmayan bir ay doğdu. Bizleri nurlara gark etti. Artık O'nu sevmek bize farz oldu. Aşk etrafımızda yükseldi. Bizi ışığının içine aldı. Aşk uykumuzu kovdu, bizden uzaklaştırdı.
 - Meyveleri pek tatlı olan bir aşk ağacı var. Ölümsüzlük ağacı bile ona feda olsun. Gönül umduğunu onda buldu ey aziz dostlarım. Bu ağacın meyvelerinden yeyin yeyin!

1244. Mısırlı kadınlar, Hz. Yusuf'un güzelliğın gördüler de ellerini kestiler, ya senin güzelliğın görselerdi?

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün

(c. VI, 2820) .

- Ben senin şehrine geldim, sen benden kaçtın, bir köşeye gizlendi Şehirden çıkıp gittim, veda için beni görmeye bile tenezzül edip gelmedin.
 - Sen bana ister lütuflarda bulun, ister kin besle! Her ne yaparsan yap; sen benim canımsın, hayatımsın. Hayatımın bütün huzuru, mutluluğu sendendir Çünkü ben ancak seninle yaşarım; bayramımın süsü, neşesi bile sensin. Sensiz bayramı ben ne yapayım?
 - Senin gizli oluşun, gözlerle görünmeyişin kendini kışkırdığın içindir.
- Yoksa apaçık güneş gibi meydandasın. Sen her şeyden, her zerreden görün durursun.
- İmansızın gönlü senin yüzünden dağınık, perişan, huzursuz. Sana inananı seni gönlünde bulanın, hissedenin başı da aşk şarabıyla mest olmuş. Ne şaşılacak şeydir ki, sen hem herkesin aklını fıkrını aldın, hem de onların aklını, fikirlerini başlarına getirdin. Onları doğru yola düşürdün.

• Bütün güller kışa rehin, bütün başlar da şaraba rehin. Sen ise hem gülle ölümün elinden alıp kurtardın, hem de başlarını şaraba rehin olmaktan halı ettin.

• Mısırlı bazı kadınlar, Hz. Yusufun güzelliğine hayran oldular. Kendileri kaybettiler de ellerini kestiler. Ya senin güzelliğini görselerdi? Sen yüzlerce Yusufun ellerini değil, akıllarını, fikirlerini kestirirdin.

• Bir pisliğin kokusundan insan uzaklara kaçar. Halbuki sen herkesin iğrendiği bir pis damladan, bir pis şeyden, bir kan pıhtısından bir insan yarattın.

• Sonra tutarsın yarattığın insanı toprağa lokma olarak verirsin. Onun çürüyen bedeninden tertemiz bitkiler, hoş kokulu çiçekler bitirirsin. Ona can verirsin, nebatî ruh bağışlarsın, pisi, pis kalmaktan kurtarırsın 94

94 Kur'an-ı Kerim'in haber verdiği göre herşey canlıdır. Her şey Allah'ı tesbîh etmektedir "İnsanda insanî ruh, hayvanda hayvanî ruh, bitkide nebatî ruh, cansız sandığımız şeyler de cemadî ruh vardır." Atomlar ilmî olarak Kur'an'ın bu haberini doğrulamışlardır.

• Ey gönül! Bir de tutar göklere doğru yükselirsin, hayvanların yaylasında yayıldığın yer yaylasından göklerde Allah yaylasına ulaşırsın, orada yer alırsın.

1245. Güzel kanatlı kuşa bak, hatip gibi minbere çıkmış hoş ötüşlerle Allah'ı övüyor.

Fe'ilatü, Fa'ilatün, Fe'ilatü, Fa'ilatün

(c. VI, 2854)

• Can leyleği geldi. Neredesiniz? Bihan görmüyor musunuz? diye bize seslendi. Bütün dünya açıldı, saçıldı. Ağaçlar yapraklandı, cana canlar katan güller açıldı.

• Gel de Yusufun yüzlerini gör, hepsi de kuyudan baş gösterdiler. Gül yanaklıları seyret! Hepsi de kendilerini göstermediler.

• Gönül meyveleri kırılmıştı, toprak içinde mahpus kalmışlardı. Gözlerini açtılar da Allah'ın lütfü ile kış belasından kurtulduklarını gördüler.

• Çayırılar, çimenler de kış zindanının kapısını kırdılar, görmüyor musunuz? Güller, laleler Allah'ın ihsanıyla süslenmişler; neş'eli neş'eli gülüp duruyorlar.

• Meyve ağaçlarının dallarına çiçeklerden sonra gelen olgunlaşmış Meryemler, kendilerine dokunulmamışken gebe kalmışlar, arifler de ağaçların altlarına oturmuşlar. Allah'ın yaratma gücünü, büyüklüğünü, kudretini düşünerek gönüllerini ona vermişler, ona yüz çevirmişler.

• Güzel kanatlı kuşa bak! Hatip gibi minbere çıkmış, hoş ötüşlerle Allah'ı övüyor.

1246. Aşk yüzünden dert bana deva, cefa da vefa oldu.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün

(c. VI,2817)

• Yapma dostum, yapma! Seni çağırdıkları halde gelmezlik ediyorsun. Geldiğin zaman da hemen gitmek istiyorsun. Ey aziz dost! Bu hali sana yakıştıramıyorum.

• Ey benim iki gözüm! Ey benim nurum ışığım; coşacağım, kabıma sığmayacağım zaman geldi. Senin gönlünün Musa'sına Tur Dağı oldum, fakat sen Tur Dağı'nı bıraktın gittin. Neredesin? Gel bana seslen; seslen de aşk yolunda benim parça parça olmama yardım et!

• Bana ne yaparsan yap, yemin ederim ki ben senden yüz çevirmeyeceğim dönmeyeceğim, coşup köpüreceğim, eşsiz olan, benzeri bulunmayan Allah'a sığınacağım.

• Ey dost! Bir çerağ ol, bizi aydınlat! Çünkü sen yıldızlardan da, gökyüzün den de üstünsün, nurlusun. Ey dost! Gel gel de biz hastalara, biz dertlileri hekimlik et! Çünkü sen her derdin devasıdır.

• Harap olan gönlüme yolunu şaşırıp da bir baykuş gelip girse, onun üstüne senin nurun düşünce o baykuş bir zümrüd-i anka, bir devlet kuşu olur.

• Yaşadığımız şu zamanda hayat şartlarının başımıza getirdiği belalar, sıkıntılar kötülükler, iyilikler, hoşluklar, aşkı gönül evinden dışarı atamaz. Çünkü aşk masal değildir. Kötülüklerle dolu bu kirli dünya ile onun bir ilgisi yoktur Aşk öteledendir, göklerdenidir. 95

95 Merhume Fevziye Çamseven Hanım Efendi, "Ey Aşk" başlığı taşıyan şiirinde:

"Aşktır ibadet, aşktır namazım

Sazımda aşktır, ruh ihtizarım

Mihrab dilde en çok niyazım

En son du'amın tekrarı sensin" diye yazmıştı.

• Aşk yüzünden dert bana deva, cefa da vefa oldu. Bu yeryüzü günahlarla cinayetlerle, kötülüklerle dolu yeryüzü olmaktan çıktı da, iyiliklerle, güzelliklerle dolu gökyüzü haline geldi. Artık ben "Ömrü uzadıkça uzasin." du'asını ne yapayım?

1247. Sen canlara can katan bir güzelsin.

Fe'ilatî, Fa'ilatün, Fe'ilatî, Fa'ilatün

(c. VI,2857)

- Sen canlara can katan bir güzelsin. Sen bizim canımızdasın, canımızın içindesin. Canımıza neler göstermedesin? Ne mane'î zevkler vermedesin? Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?
- Sen bir yol bulup da gönle gelince, bir ay gibi değil bin ay gibi parlarsın, nurlar saçarsın? Gönülün gözünü kamaştırırsın. Sen dört unsurdan yaratılmamışsın, ne ateşsin, ne de su! Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?
- Senin aşkının gamı, atlı olarak değil, yaya olarak sadece nur ordusu ile sefere çıkmış, bir çok gönül kalelerini ele geçirmiş. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?
- Sen Tur Dağı'nın çerağısın. Sen binlerce denizsin, binlerce göksün. İstiyorum ki canım dünyada senden başka bir şey, senden başka birisini görmesin. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?
- Senin hayalin gönüme gelince içime sanki bir ateş düşer. Gönül evini ateşler kaplar, tutuşup yanmaya başlar. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?
- Yüzünde, o güzel yanaklarında nasıl bir güç var? Etkisi ile binlerce aşğın aklını, fikrini alır gider. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?
- O güzel gülüşün herkesi kendine kul eder. Senin nefesinle ölü bile dirilir, kalkar. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?
- Sende Allah'ın güzelliği var. Senin terinden bir damla denize düşse, deniz aşk delisi olur da çırpınmaya başlar, coşar köpürür. Binlerce dalga meydana getirir. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?

1248. Kendini ucuza satma, senin değerini pek ağırdır.

Fe'ilatü, Fa'ilatn, Fe'ilatü, Fa'ilatün

(c. VI, 2840)

- Her dilenciye bakma! Sen kendini de bir dilenci gibi görme! Sen bizim en gözde, en has bir adamımızsın. Kendini ucuza satma, senin değerini pek ağırdır.
- Sen bizim Müsa'mızsın. Kendini göster, asa ile denizi ikiye ayır; sen Hz. Mustafa'nın nurundansın, sende onun gücü var. Elini göğe uzat, ay'ın kaftanını yırt gitsin!
- Güzellerin testilerini kır, onların güzelliklerinin değeri kalmadı. Çünkü sen güzellikte bir Yusufsun. İsa nefesinin te'sîrini göster; ölü gönülleri dirilt! Sen de o havadansın.
- Sen ruh bakımından ölümsüzsün, iç alemin de pek güzel. Sen celal sahibi Allah'ın sevgili bir kulusun, onun nurundansın.
- Sen henüz görünmüyorsun, gizlisin, perdeler ardındasın. Kendi güzelliğini de göremiyorsun. Allah lütfeder de, bir seher vakti kendi içinden bir güneş gibi doğarsın.
- Ne yazık ki, sen bulut arkasında gizlenmiş bir ay gibisin. Görünmüyorsun ve halbuki senin çok parlak, çok güzel bir yüzün var. Ten bulutunu yırt, dağıt da güzelliğini ortaya koy, göster!
- Sen Hz. Ali'nin kılıcı Zülfikar gibisin. Bedenin de tahta bir kındır. O kın kırılırsa senin gönülün neden kırılırsın?
- Kardeşim, aşk ateşinin alevlerinden kaçma! İmtihan için onun içine girersen ne olur? Kıyamet mi kopar?
- Allah'a yemin ederim ki aşk ateşi seni yakmaz. Çünkü sen Halil İbrahim'in oğlusun. Zaten eskiden beri o ateşe yabancı değilsin. Gir o ateşe, kirliliklerden arınırsan yüzün altın gibi parlar.

1249. Yusuf senin içinde, neden Mısır'a gidip Yusuf arıyacaksın?

Fe'ilatü, Fa'ilatün, Fe'ilatü, Fa'ilatün

(c. VI,2839)

- Bu gece sevgili; "Sen bizimsin." diye kulağımı çekti. Kulağımı çekiyorsun ama sevgilim sen neredesin? Ben seni göremiyorum. Bana kendini gösterir misin?
- Kendini gizlemek hususundaki bahaneyi bırakır da, onun yolunu bana gösterirsen; ayaklarımla değil, başımla, gözlerimle yürüyerek gelir, seni bulurum. Çünkü sen paha biçilmez bir kimyanın madenisin.
- Gecem karanlığı senin saçlarından aldı. Gündüzümün aydınlığı, parlaklığı da senin yüzünün nûrundandır. Yüzündeki örtüyü bir kaldırsan ay gökden yere düşer.
- Güzelim, sen bir arslansın, bense senin eline düşmüş bir ahuyum. Senin esîrinim. Esîrin olduğum halde beni serbest bırakırsın diye ödüm kopuyor. Dünyada kurtulmaktan korkan bir avı, bir esîri kim görmüştür?
- Uykumun yolunu kestir. Hiç olmazsa sevgin ile mest olma yolunu kesme! Beni herkesten, her şeyden ayırdın, barî kendinden ayırma!

- Aşıklarının hepsi de dükkanlarını dağıtmışlar, kırıp dökmüşler. Uykunun, yiyip içmenin yolunu bağlamışlar. Bir köşeden çıkar gelirsin diye oturmuşlar, seni bekliyorlar.
- Sana karşı bir kişinin ümidinin ne önemi vardır? Sen herkesin, bütün dünyanın ümidisin. Neden şarap elde etmeye çalışıyorsun? Sen kendin lütuf ve ihsan şarabısın.
- Yusuf senin içinde. Neden Mısır'a gidip Yusuf arayacaksın. Perdeyi kaldır içeri gir de ne kadar güzel bir yüzün olduğunu gör!
- Çalgıcı da senin içinde, başka yerde değil. Bedenin ney'den değersiz değildir. Can da ney üfleyenden aşağı değil!

1250. Akıllar, kendi evlerini bıraktılar da deliliğin evine taşındılar

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. VI,2803)

- Ey sakî! Aklın bir işe yaramadığı anlaşıldı da akıllar kendi evlerini bıraktılar, deliliğin evine taşındılar, onunla beraber yaşayacaklar. Ortada akıl kalmadığı için çok kişi aşık olacak ve aşk yolunda çok kanlar dökülecektir. Bu yüzden delilik kadehi ağzına kadar kanla doldu.
- Akıllarını kaybedip çılgına dönen delilik yiğitleri aşka susamış yüzlerce erkeğin, kadının varlık evlerini ateşe verdiler, yaktılar.
- Delilik tarağı sevgilinin aşıklarını zincire vuran saçlarını taradı, onu süsledi de, biz kıskançlıktan tarak gibi şerha şerha iki başlı olduk.
- Yanarak ağlayan, tükenen, eriyen aşk mumunun alevlerine aşk padişahından zaman zaman delilik pervanesi geliyor. Kendini alevlere atıp yanıyor. Sen bunu görmüyor musun?
- Akıldan delilik efsanesini duyduklarından beri; can da, gönül de iki dünyanın varoluş masalına karşı kulaklarını pamukla tıkadılar, dinlemez oldular

1251. Seninle bulduğum zaman, ayrılık ateşine yanarım. Senden ayrı düşünce de vefalı imişsin derim.

Fe'ilatü, Fa'ilatün, Fe'ilatü, Fa'ilatün

(c. VI,2856)

- Ey güzel varlık! Bilmem ki nasıl söyleyeyim? Sen bizim canımızın nurusun. Sen kendi nurunu gösterince canın gücü kuvveti kalır mı?
 - Ey benim canım sen öyle bir devlet kuşusun ki, senin gölgenin altında bütün kargalar devlet kuşu olurlar.
 - Senin keremin dünyadaki bütün suçluların özürlerini diler. Her belaya emansın, her düğümü çözersin, her zor şeyin altından kalkarsın.
 - Sen öyle değerli bir incisin ki, binlerce deniz sende yok olur. İlahî sıfatlarıyla, üstün vasıflarınla sen pek büyük, uçsuz bucaksız, kıyısı olmayan bir denizsin.
 - Seninle bulduğum zaman sanki ayrılık ateşine düşmüşüm gibi yanarım da; "Sen ne vefasız dostsun!" diye inlerim, ağlarım. Senden ayrı düşünce de "Sen ne kadar vefalı sevgili imişsin!" diye feryad ederim .97
- 97 Bu beyit Nesîmî merhumun;
- "Hicr erişince canıma aynı visal içindeyim
- Senden ayrı düşünce, seninle buluşmuş gibi olurum."
- görüşünü hatırlatmaktadır.
- 0 ay yüzlü sevgili ile buluşunca neler olur? Orasını Allah bilir! Çünkü sen ayrılık zamanında bana buluşma zevki vermedesin, cana canlar katmadasın.
 - Gönül deli olmuşsa haklıdır. Çünkü onun aklını, sen aldın götürdün, yüzünü açıp gösterdiğin zaman da, yüzün ondan özür diler.

1252. Hak yolunun ihtiyarları elbette gençleşir.

Mef'ulü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ülün

(c. VI,2633)

- Evimde beni ziyarete gelen padişahın kalmış bir iki şey, bir la'l yüzük, bir de hazine malı bir kemer buldum.
- Meğer dün gece ben uykuya daldığım sırada o gönül nurum, o can mahremim gelmiş.
- Padişahım dün gece evime gelince, o bildiğin mestane cilveleri ile evde bulunan yüzlerce kaseyi, yüzlerce testiye kırmış, dökmüş.
- Bugün şu evin içini, bütün sevgilimin kokusu doldurmuş. 0 yüzden evin her köşesinde gizli bir güzellik var.

- Onun evde bıraktığı güzel kokunun tesiri ile bedenimdeki bütün kan hep şarap kesildi. Sanki tenimde bulunan her tükü geceleyin sevgilimin güzellik şarabını içmiş, sarhoş olmuş birer Hintlidir.
- Kulak ver de o sarhoş Hintlinin çeng gibi bükülmüş olan bedeninden gelen güzel sesli şarkıcıların seslerini duy, mestane naralarını işit!
- Şimdi mademki şarap da, ateş de, çadır da hazırdır; hak yolunun ihtiyarları elbette gençleşir.

1253. Bugün sen başka bir cansın.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. VI, 2800)

- Gel canımın içine gir de, otur! Bugün sen bir başka cansın. Senin güzelliğine bu dünya bile şaşırılmış kalmış da şaşkınlıktan ötürü dönüp duruyor. Kararsız olmuş. Çünkü sen bir başka cihansın.
- Ey can selvisi, hoşça salın! Çünkü sen bugün bir başka cansın. Ey gül bahçesi! Neşeli neşeli bir hoşça gül! Çünkü sen bir başka gül bahçesisin. Bütün dünya bahçelerindeki güllerin ömürleri kısadır. Çabucak solar giderler. Halbuki senin bahçedeki güller solmak bilmezler, sonsuza kadar ter ü taze kalırlar.
- Bütün insanlar bu dünyada ekmek ve su derdi ile didinip durdular, kendilerini harcadılar. Ey zamanın Yusufu, sen ise şu dünya kıtlığında bir başka ekmeksin, bir başka susun.
- Sen hayatsın, yaşayış alemisin. Halbuki bu dünya kulluk, kölelik dünyası. Allah'a yemin ederim ki, sen o eşi benzeri olmayan padişahlar padişahının bir başka eserisin. Senin benzerin olamaz. Sen bir harikası.

1254. Aşıklar ızdırıp potasında eriyerek, halis olanları meydana çıkar.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. VI, 2801)

- Aşıkları yakıp yandıracak gizli bir ateş gerek. Yalnız aşıklara mahsus olan bu ateş onları kederlerle, belalarla imtihan eder. Onları ızdırıp potasında eritir, Hangilerinin halis, hangilerinin kalp olduklarını meydana çıkarır.
- Aslında aşıkların gönüllerini ezelde padişah dağılamıştır. Padişahın tahtı ortadadır. Fakat herkes oraya yaklaşmasın diye padişahın dört yanı ateşle çevrilmiştir.⁹⁸

98 Büyük Hakk aşığı Galib Dede hazretleri bir beyitlerinde şöyle buyurmuştur:

"Ne zaman ki bezm-i canda buluşuldu kale-i kam

Bize hisse-i muhabbet dil-i pare pare düştü."

(Ezelde can meclisinde herkese nasibi dağıtılır gibi bize muhabbet hissesi olarak parça parça olmuş bir gönül düştü.)

- Aşk güneşi, göz kamaştırarak bir halde doğmuş, parlamış, her aşığın gönül penceresinden içeri girmiş, gönülü aydınlatmıştır. Bizler, zerrelere halinde aşk güneşinin ateşi içinde oynayıp duruyoruz.
- Haydi aşıklar, buyurun! Aşk ateş yiyenlere bir sofraya hazırladı. Sofranın ortasında çok harlı bir ateş var.
- Bu ateşin alevi, gök aynasına vurdu da, şu dönen kainatın her tarafına yıldızlardan ateş yağdırdı.

1255. Ey çalgıcı; sen de sevgilimizin hikayesini söylemiyorsun.

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. VI,2802)

- En son şunu söyleyeyim ki: Ey dilber! Sen bizi azıcık bir zaman için olsun aramıyorsun. Ey sakı! Senden de şikayetçiyim. Birazcık olsun, bizim içimizi yıkayarak bizi gamdan, kederden kurtarmıyorsun.
- Ey çalgıcı! Sen de sevgilimizin hikayesini söylemiyorsun. Çok çok söylemek şöyle dursun, azıcık bile olsun söylemiyorsun.
- Benim sana kötü sözler söylediğimden bahsettilerse inanma; ben senin hakkında kötü bir söz söylemedim. Kötü bir şey demedim. Ancak şu kadar dedim ki: "Sevgili azıcık da olsa çabuk darılıyor, bana kızıyor."
- Güzellikte, edada, kibarlıkta, sana benzer bir dost, sana eş bir sevgili yok. Şekerler yapıp satılan bir diyardansın ama, birazcık suratın asık, birazcık suratın sirke satıyor.
- Şu gazele bak! Baştanbaşa gönül kanına bulanmış, birazcık koklasan, onda gönül kanının kokusunu duyarsın.

1256. Alet olmadan bu eserleri kim yaratabilir?

Mefulü, Mefa'îlü, Mefa'îlü, Fe'ulün

(c. VI,2626)

- Ey gönül! İnsanların birbirleri ile didikleştikleri bu dünyada, şu yağmada, şu talanda ne gördün ki varını, yoğunu, dükkanını bırakıp ötelere gittin?
- Hırs örümceği gibi şu yıkık evde, tükürükle ördüğün ağda sinekleri avlamaya çalışıyorsun.
- Dünya nimetlerinin zevkinden, lezzetinden, verdiği sarhoşluktan ötürü hakikati göremiyorsun da, gönlünün dünya tuzağından kurtulduğunu sanıyorsun.
- Sellerin kopup geldiği şu alçak yerde, sel uğrağında kim balçıktan ev yapar? Sen tuzakta yem yiyerek karnını doyurani hiç duydun mu?
- Ey gönül! Zamanı gelmişken şu dünya tuzağından sıçra, kurtul! Ezelde canlar bahçesinde uçup gördüğün yerlere git!
- Ey tavus kuşuna benzeyen ruh! Akıl kanadını aç, yüksel! Arşta uçtuğun yerler aklına gelmiyor mu?
- Ötelerde, arş üstünde pek mutlu olduğun yerlerde iken kaza ve kader îcabı uçtun, şu kirli yeryüzüne düştün. O güzelim kanatlarını verdin de iki üç tane yem satın aldın.
- Kıtıktan çıkmış, çok acıkmış bir kişi gibi bu lokmaya öyle bir saldırdın ki, bazen dudağını ısırma, bazen elini dişlemedesin.
- Nerede o padişahca himmet? Şehzadeye içirilen saadet sütü ne oldu?
- O sütle damarlarına karışan padişahca huy, kamil insan huyu ne oldu? Allah'a yemin ederim ki, o içtiğin ilk süt kana, pisliğe karışmaz.
- O padişahlar padişahı bizim çamurumuzu eliyle yoğurdu da; o himmeti, o ululuğu, o yüceliği sen onun elinden tattın.
- Allah'a yemin ederim ki, elest sesinin duyulduğu o dergahta padişah sana şeyhliği de, müritliği de öğretti.
- Gönülle sevgilinin bir olduğunu, ayrı olmadıklarını; bazen kilit olduğunu, bazen anahtar kesildiğini o sana haber verdi.
- O bazen öğüttür, bazen kayıttır, bağıdır. Bazen zehirdir, bazen şekerdir; bazen tazeleşir, boy atar, bazen eskir, köhneleşir kurur gider.
- Ey sel bu yolda bazen yukarılardan aşağı doğru koşarsın, aktığın yerlerin rengine boyanırsın! Fakat denize kavuşunca artık renklerin kalmaz.
- Ey yeryüzü! Seni çok hırpaladılar. Durmadan seninle uğraştılar, seni kazıp durdular. Param parça ettiler. Fakat bütün bu işkencelere rağmen yaralanmadın, şikayet etmedin. Ey gökyüzü! Senin de bu ağır yük altında belin bükülmedi mi?
- Ey hakikatler denizi! Yeryüzü, varlıklar senin dalgan ve köpüklerdir. Hem gizlisin, hem meydandasın. Her işte ve güçtesin, her an sayısız varlığı öldürürsün.
- Ey ışıklar saçan güneş! Sen de o denizden coştun, karanlıklar perdesini ışıklarla yırttın, ortaya çıktın, ondan aldığın göz kamaştırıcı ışıkları, nurları saçıyorsun.
- Ey azîz varlık! Eline aldığın her toprak altın kesildi. Hangi taşı seçtiysen la'l oldu, zümrüd oldu.
- Nice acılar, nice ekşiler senin yüzünden helva oldu, şekere döndü. Seçtiğin meyve güzelleşti, olgunlaştı. Kokular aldı, renklere girdi.
- Kimin talebesi olabilirsin ki, bütün kainatın yaratıcısı, ustası. Sen alet olmadan bu güzel san'atları, eserleri yaratmak, ortaya koymak kimin elinden gelir?

1257. Sen aşkın ta kendisisin, bizse senin gölgeniz.

Fe'latün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. VI,2890)

- Ey dudakları helva gibi tatlı olan sevgili! Acı söz söyleme! Ey yüceliğe ulaşmış dilber! Kendini üstün görme! Lütfet, kerem et; başını eğ, alçak gönüllü ol!
- Zaten sen acı da söylesen tatlı da söylesen, onlar tatlı dudaklarından çıktığı için hoştur. Gözün de, gönlün de nurusun. Sen cana canlar katarsın.
- Ey güzel varlık! Yüzünü gördüğüm gündenberi can da, gönül de mest oldu. Akıl da sevdalara düştü.
- Sen aşkın ta kendisisin. Bizse, senin gölgeniz. Bir an beni çirkinleştirirsin bir an da beni süslersin, güzelleştirirsin.
- Bana öyle geliyor ki, dün gece rüyamda seni gördüm de, o yüzden bugün bende bir hal var. Dünyalara sığmıyorum.
- Aklını başına al da sus! Çünkü nefis ile gönül ateşi alevleniyor, şu anda yükselen alevler, nefes almaya başladı. Sen ne buyuruyorsun? Konuşarak alevleri arttırmak mı istiyorsun?

1258. Sessizliğin ötesinden gelen nice feryadlar duydum.

Müstefilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ülün

(c. VI,2955)

- Sevgilim, nurlar saçan ateşli yüzünü bir an için olsun örtmüyorsun. Ben ne zamana kadar güzel yüzünün karşısında coşayım, kendimden geçeyim?
- Sen benim bu halimi bilmezlikten gelerek bana; "Ne vakte kadar coşup köpüreceksin."
- Zaten yüzündeki parıltı, nur böyle olunca örtü ne işe yarar? Yüzlerce örtü örtünsen yüzlerce peçe taksan, duvaklar altına girsen yine bu yüzü gizleyemezsin."
- Can neyelerine her an sen üfürüp duruyorsun. Sende bu coşkunluk olduktan sonra neyin ne suçu var?
- Aklın varsa ne diye deli oldun? Yani aşık oldun? Sen aşka ait değilsen başka yaratılıştan isen neden aşka kendini verdin?
- Bütün cüz'lerimi, varlığımı aşkın kapısında susmuş, sessizce duruyor, gördüm. Fakat her sessizliğin, her susuşun altından gelen nice feryadlar, naralar duydum.
- Şems-i Tebrîz'e "Bu susanlar kimlerdir?" diye sordum. Dedi ki: "Vakti gelince sen de öğrenirsin."

1259. Allah'ım, hasretlerle dolu gönlümü kırmayı takdîr buyurursan, beni sevgilime kavuştur da ondan sonra kır!

Mef'ulü, Fa'ilat, Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. VI,2999)

- Beni ne zamana kadar ayrılık acısı ile inciteceksin, kıracaksın, benim feryadımı duymuyor musun?
- Ayrılık elin elimi kırdı. Beni işten güçten etti. Beni ne vakte kadar kıracağına, perişan edeceğini bir bilseydim!
- Ey ayrılık şişesi ile oynayıp duran sevgili; dikkat et, taşlık bir yere geldin. Sırça gönlüm daraldı, aman aklını başına al; onu düşürüp kırmayasın.99

99 Mevlvî şairlerinden Şeyh Galib Dede merhum da;

"Yine zevrak-ı derunum, kırılıp kenare düştü

Dayanır mı şişedir o, reh-i seng-sare düştü"

(Gönül kayığı kırıldı, kıyıya düştü. O şişeden idi. Taşlı yola düşerse kırılmaz mı?) diye, bir gazeline bu beyitle başlamıştı.

- Bu taşlı ayrılık yolundan çabucak ayrılalım da buluşma bahçesine gidelim. Bu taşlı yolu bırakmazsan beni muhakkak kırarsın.
- Ayrılık yüzünden kanım içimde dondu, nar tanelerine döndü. Narı kırdığın zaman kanı işte böyle akar.
- Allah'ım, hasretlerle, acılarla dolu gönlümü kırmayı takdîr buyurdunsa bana, bari o vefasız sevgilinin yüzünü göster, beni ona kavuştur da ondan sonra kır, dök.
- Ey herkesin kendisine kul köle olduğu Şemseddin! Sen görüş aleminde padişahlar padişahısın. Bir bakışla yüzlerce gönül alanı kırar, dökersin.

1260. Gönlün ne olduğunu ancak gönül sahipleri bilir.

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. VI, 2722)

- Gönül gereği gibi anlamak için bir zaman gönül mahallesine girdim. Orada kaldım. Böylece gönlün halinden bir iz, bir nişan aramaya koyuldum.
- Bakayım "Gönlümün halleri nedir; nasıldır?" diye düşündüm. Gördüm ki, yalnız ben değil, bütün dünya ondan şikayetçi, onun yüzünden feryada düşmüş.
- Her ovada, her şehirde rastladığım bilginlerden, akıllı kişilerden gönüle dair ne düşündüklerini, ne destanlar söylediklerini sordum.
- Hepsi de gönlün elinden yakındı, yaka silkti, hepsi de feryada geldi. Bu hal bana dokundu. Gönül konusu üzerinde bir şüpheye, bir zanna düştüm.
- Sonunda bu konu üzerinde aklın bir işe yaramadığını anladım. Aklımı bıraktım, gönüle doğru sefere çıktım, yola düştüm. Fakat onun bulunmadığı hiç bir yer de görmedim.
- Aslında şu gönül, arif ile ma'rûf, yani bilen ile bilinen arasında tercümanlık edip durmada.
- Gönlün ne olduğunu ancak gönül sahipleri bilir. Ruhsuz kişi gönlün değerini ne bilir?
- Sen gönül ancak Allah kapısında, ilahî dergahta bulabilirsin. Gönül filanda fişmanda bulunmaz.
- Alemde kırık gönülleri onaran, eksiklikleri tamamlayan, dilediğini zorla yaptırmaya gücü yeten, her izi olanı, her izi bulunmayanı gereği gibi gören Allah'tan başkasında gönlü bulamazsın. Çünkü Allah, gönül ev edinmiştir.

1261. Karanlık gece bu kederli kula acır da onun halini hatırını sorar.

Mef'ulü, Fa'ilatün, Mef'ulü, Fa'ilatün

(c. VI,2962)

- Sana sitemlerim var. Sevgili, sen neden böylesin, neden hep beni üzüyorsun? Görüyorsun ki hastayım, gücüm kuvvetim yok. Neden gelmiyorsun? Neden beni görmek istemiyorsun?
- Gördün ki sapsarı olmuşum. Beni bu halde görünce ölmüş sandın. Bir insanın arkadaşı, dostu sen olursan o hiç ölür mü?
- Efendim, ruhum; hastalandım, ateşler içinde yandım da gelip beni görmedin, halimi hatırlımı sormadın. Ey sağlığım! Ey ilacım! Benim iniltilerimi bile duymadın.
- Çok çekindim, çok saygılı oldum. Uzun müddet sabrettim. Fakat artık sabrım kalmadı da bugün nazlılığın, nazın aslı, kaynağı olan naz etmeye başladım.
- Bu gece ay doğdu. Nice benim can ilacım gelir. Ey zahmet, ey ızdırap! Sen demirden yapılmış bir burç bile olsan yumuşarsın, mum olursun...
- Karanlık gece acır da bu kederli kulun halini hatırlını sorar. Geç kalmaktan korkmaz. Sonunda kadehsiz, mezesiz onu mest eder gider.
- Ey feryad! Ne zamana kadar süreceksin, bu feryad bitmeyecek mi? Sen çig tanelerinden de fazlasın. Bu zavallı kimsesiz kula pusu kurmuşsun.

1262. Yaraticının mecnunu olan kişi, onun dîvanesi kesilen kişi hiç Leyla'yı ister mi?

Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün

(c. VI, 2449)

- Ben bundan önce sözlerime müşteri arardım. Sözlerimi anlayacak, alacak kişi isterdim. Ben şimdi senden benim şu sözlerimi almanı istiyorum.
- Herkesin tapması için nice putlar yaptım, herkesi aldattım. Ama bugün Azerliğe doydum, put yontmayı bıraktım, putları kıran İbrahim'in sarhoşuyum.100
- 100 Azer: Birçoklarının sandığı gibi Azer, Hz. İbrahim'in babası değildir. Put yontan, put yapan bir kişi olup, ana tarafından İbrahim'in amcasıdır. Azer, put yapan bir putçu, Hz. İbrahim ise put kırandır. Asaf Halet Çelebi merhumun "İbrahim" adlı şiirinin ilk kıtası şöyle:
"İbrahim içimdeki putları devir elindeki balta ile
Kırılan putların yerine yenilerini koyan kim?"
- Öyle bir put karşıma çıktı ki, ne rengi var, ne kokusu. Ona daldım da işten, güçten oldum. Sen artık putçu dükkanına bir başka usta ara!
- Dükkanı elden çıkardım. Ben artık put yontmaktan vazgeçtim. Akıldan da kurtuldum. Deliliğin kadrini, kıymetini tanıdım, öğrendim; düşünceyi de bıraktım.
- Eğer gönlüme bir güzelin hayali gelirse, onu azarlarım. Ey yol şaşırta; defol git, çık dışarı! Eğer ağır davranır çıkmak istemezse, onu yere yıkar, param parça ederim.
- Büyük yaratıcının mecnunu, onun deli dîvanesi kesilen kişi hiç Leyla'yı ister mi? Canı ordan, o taraftan olan kişidir ki, onun yeri bayrağın dibidir.

1263. Ey ruhanî güzel, niçin bizden kaçırıyorsun?

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2558)

- Ey ruhanî güzel! Ey can güzeli! Niçin bizden kaçırıyorsun? Sen bizdensin, ev halkındansın, yabancı değilsin ki; sen kulun halini, ne durumda olduğunu bilirsin.
- Döktüğüm sıcak gözyaşlarımın hakkı için, sapsarı yüzümün hakkı için acı bana! Sana öyle gönül vermişim, öyle bağlanmışım ki, insan insana böyle bağlanamaz. Bu başka türlü bir bağlanış, başka türlü bir sevgi.
- Öyle bir haldeyim ki, bütün dünya, herkes gülse, neşelense sen olmayınca gülmek şöyle dursun, dünya bana zındandır. Her şeyden mahrum olan bu zavallı kuluna merhamet et!..
- Bütün yakınlarımla, akrabalarımla, dostlarımla beraber bulunsam, sen benden uzak olunca ben yıkılırım, perişan olurum, mahvolurum. Allah'ım, hiç kimse benim gibi perişan olmasın.
- Ey insafsız sevgili, sen dokuz kat göğü aşsan, ötelere gitsen, yedi denizi yaksan, yandırsan beni yıldırılmazsın. Ben gökleri de aşkla, sabırla deler geçerim, ateşe verdiği denizleri de aşar gelirim.
- Güneş gibi göklerin üstüne, dördüncü kata çıksan, gölgen gibi gizlice senin yanında sürüklenir, yine senden ayrılmam.

1264. Sen nurlar saçan mumun pervanesi değil misin?

Mef'ülü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ulün

(c. VI,2627)

- Şu sersemliği bırak, aklını başına al da aşık ol, aşık! Sen padişah oğlusun Bu esir oluş, ne zamana kadar sürecektir?
- Bir padişah oğluna beylik de, vezirlik de yakışmaz, ayıp olur. Sakın aşktan başka bir şeyin peşinden koşma!
- 0 yükselmiş, beyliğe ulaşmış kişinin beyliği, beylik değildir. Ecel beyidir, Yüksek mevkî ve vezirlik sevdası aslında günah ve vebalden ibarettir.
- Bu tarafta, yani bu dünyada halk senin nasıl bir varlık olduğunu bilemez, ama mana aleminde sen eşsiz, ömeksizsin.
- Bu dünya ölümlü dünyadır. Bu fanî dünyada sen yüksek bir mevkîde değilsen, beylik, vezirlik elde etmedinse ne çıkar? Bunun ne önemi var? Sen öte tarafta manen ölmüyorsun, yaşıyorsun ya, bu sana yetmez mi?
- Sen insanoğlu kılığına girmiş, Allah arslanısın. Nefsinle yaptığın savaştan Hakk için, insanlık için çalışıp didinmeden bu belli olur.
- Gamlar geldi geçti, üzülme; mademki sen varsın, Allah'ın nuru içindedin. Bu hal er olmuş, geç olmuş ne önemi var?
- Sevgilinin değeri, kadri onu sevenin sevgisi ile ölçülür. Ey çaresiz aşık! Bak bakalım senin kadrin ne, değerinin ne?
- Pervanenin güzelliği de, mumun derecesine bağlıdır. Sen de o nurlar saçan mumun pervanesi değil misin?

1265. Sana kurban olmak için, ben her zaman seher vaktini beklerim.

Müfte'ilün, Fa'ilün, Müfte'ilun, Fa'ilün

(c. VI, 3019)

- Ey güzel varlık! Sen aşıkların korkutmadan, ürkütmeden tatlı bir şekilde öldürmedin. Şu anda eğer beni öldürecekse, bari canımı bir hoşça al!
 - Hırpalamadan, tatlı, güzel bir şekilde öldürmek senin elinin bir hususiyeti, bir hüneridir. Bu yüzdendir ki sen, güzel gözlerinin kendilerine bakmasını isteyenleri, bir bakışta öldürüyorsun.101
- 101 Hz. Mevlana *Divan'ının* 972 numaralı gazeline de şöyle başlamıştı:
- "Gerçeklerden haberli olarak ölen Hakk aşıkları, sevgilinin huzurunda şeker gibi erirler.
- Ben sana kurb'an olmak için seher vaktini bekliyorum. Bekliyorum, çünkü herkesten önce, herkes uykuda iken beni öldürmedin. Bu ölümden kimsenin haberi yoktur. Bu öldürülüş ne tatlı bir öldürülüştür.
 - Senin verdiği ızdırap, dert, bela da bize senden geldiği için şeker gibi tatlı gelmektedir. Ne olur bize yardımda bulunun. Senden gelenlerin kapısını kapamayın, zaten sonunda beni bakışlarınla, kapı önünde öldürüp gidiyorsun. Hiç olmazsa bunu yapma!
 - Ey nefsi çiğersiz, karınsız olan sevgili! Ey gamı, gamları gideren! Ey bizim içimizde sıcak nefesi ile kıvılcımlar düşürerek, alevler salarak bizi yakıp giden azîz varlık.
 - Bize karşı her an kendini haklı çıkarmak için kalkan gibi bahaneler öne sürmedin, kılıcı elinden atmışsın da kalkanla mı bizi öldürmek istiyorsun?

1266. Senden hiç kimsenin haberi yok.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. V, 2929)

- Ey gönle gelip geçen hayal! Sen ne perisin, ne insansın. Hatta ne de hayalsin. Sen anlaşılamayan, şaşılacak bir şeysin.
- Senin gönlümden çıkıp nereye gittiğini anlamak için ayağının izlerini aramadım. Fakat ne yeryüzünde, ne de gökyüzünde o izleri bulamadım.
- Gönlü uyanıkların, ötelerden haber alanların bile senden haberleri yok, ama senin senden haberi olmayanlardan, seni arayıp duranlardan, seher vakitlerinde senin aşkınla gözyaşı dökenlerden haberin yok mu? Onlara lütuflarda bulunmayacak mısın?
- Şu halde sen ya bu gönlümün dostusun, sevgilisisin, yahut senin kendir gönülsün. Belki de sen benim bakışımdayın, gelmiş gözüme girmişsin, gözümde yer edinmişsin. Yahut bakış da, göz de, görüş de hep sensin.102

102 Mevlana *Mecalis-i Seb'a* adlı eserinin 34. sayfasında aynen şöyle buyurur:

"Dil ve canda nihansın, gerçi her şey bî-haber senden

Cihan zatınla dolmuşken cihan da bî-haber senden

Nasıl bulsun seni can ve gönül senden ibaretken

"Gönül de, can da senin anca ki can da bî-haber senden."

- Ey gönül! Ne olur, bir lütufta bulun, bir iyilik et de az bir zaman için bir an bile olsa gel meydana çık, göz önünde dur!

- Acele edip geçip gitme! Seher ışığı ile geceyi nurlandır, gündüze döndür de öyle git!

1267. Sevgilinin hayalini almış, gönle hapsetmişsin.

Müstef'ilün, Müstef'ilun, Müstef'ilün, Müstef'ilün

(c. V, 2450)

- Hiç bir tarafa, hiçbir kimseye bakmayasın diye sevgilinin hayalini almış gönlüne hapsetmişsin. Haddini aşmayasın diye o da sana hadsiz, hesapsız lutuflarda bulunmada...
- Şu altı kapılı tekkeden, dünyadan dışarı ayak atar, yani dünyaya gönül vermekten kurtulabilirsen, tertemiz Hakk aşıkları ile buluşur, onlarla anlaşır, onlarla düşer kalkarsan, manevî zevkler duyar, vecde gelirsin.
- Sende gizli bir kapı var. Altı kapıyı, altı tarafı araştırıp durma! 0 gizli kapıdan her gece çıkar, göklere yükselirsin, uçar ötelere gidersin.103
- 103 Altı kapı, altı yön "Sağ, sol, ön, arka, üst, alt" tavlâ zarı gibi altı taraf. Gizli kapıdan maksat gönül kapısıdır.
- Sen uçmaya başlayınca tamamıyla uçup gitmeyesin, sabah olunca tekrar beden evine dönüp gelesin diye ayağına hayalî bir ip bağlarlar. 0 iple seni çeker geri getirirler.
- Rahim zindanına geri dön! Yaradılışın tamamlanincaya kadar, temizlenmen, iyi bir insan olman için sana verilen ömür bitinceye kadar "Gir şu rahime!" derler. Ey zavallı insan! Bu dünya rahme benzer. Sen onun içinde kanlar içmedesin, kanlarla beslenmedesin, bu işten haberin yok.
- Can kuşunun kanatları bitip de beden yumurtası kırılınca, can Ca'ferlik göstermek, yani uçmak, ötelere geçmek için Ca'fer-i Tayyar olur.

1268. Eğer ben her derdin, her gamın, her belanın başıma gelmesinden şikayet etseydim, sarsılsaydım bir adam olamazdım.

Mef'ulü, Fa'ilat, Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. VI,2996)

- Eğer ben her derdin, her gamın, her belanın başıma gelmesinden sarsılsaydım, sararıp solsaydım bir adam olamazdım.
- Hakk aşıklarına aşk Mısır'ının, yani aşk ülkesinin ilahî kokusunu getirecek bir kılavuz olmasaydım, hırs, tama' çölüne düşenler gibi yolumu şaşırır, kaybolup giderdim.
- Eğer canlara can katan, canları aydınlatan mana güneşi göklerde dolaşmasaydı da, evde oturup kalsaydı, ben de o zaman kapıyı açmak, girenin çıkanın derdi ile uğraşmak zorunda kalırdım.
- Eğer can gülistanı, ızdıraplara, kederlere katlanan, onlardan şikayet etmeyen kişiyi okşamasaydı, ona lutuflarda bulunmasaydı, nasıl olurdu da ben seher rüzgarı gibi vefa bahçesinin habercisi olurum?
- Aşk çalıp çağırmaya, oynamaya def çalmaya düşkün olmasaydı ben ney gibi, çeng gibi inler durur muydum?
- Eğer aşk sakim bana beni geliştirecek, kuvvetlendirecek deva sunmasaydı, sırça kadehin dudağı gibi inceler, giderdim.
- Toprağıma Hakk'ın emanetinin nuru düşmeseydi, ben de toprağın tabiatı gibi pek zalim ve bilgisiz kalırdım.104
- 104 "Biz emaneti göklere, yeryüzüne ve dağlara arz ettik. Yüklenmekten çekindiler, ondan korktular, insana yükledik." (Ahzab Suresi, 33/72).
- Mezardan cennete bir yol olmasaydı beden mezarında yaşar mıydım?
- Lutuf gönül bahçesi olmasaydı ben yaşayabilir miydim? Allah'ın lutfu coşmasaydı ben var olabilir miydim?
- Sus da hikayelerin doğuşunu güneşten duy! 0 doğuş olmasaydı ben zaten doğmaz, söner giderdim.

1269. Her şey, senin nurunla varlık mağarasından çıkıyor, ezel bahçesine geliyor.

Mef'ulü, Mefa'ilü, Mefa'ilü, Fe'ulün

(c. VI,2632)

- Ey şu karanlık künbetten, yani dünyadan göçüp kurtulan can! Senin yokluk ve yoksulluk diyarında çok yapacağın işler var.
- Ey varını yoğunu gizli görüş evine, yani ahirete, öteki aleme çekip götürülen varlık! Neden ağlıyorsun?
- Yüzlerce yamadan ibaret olan kirli beden hırkasından soyunmuş, kutlu sıfatlar elbisesi giyinmişsin. Sen insan şeklinde üstün bir varlıksın.
- Gül senden utandığı için güzel, mübarek ayaklarının altına yapraklarını saçmıştır. Senin lütfunla diken dikenlikten kurtulmuş, kimseyi incitmez olmuştur.
- Var, yok; herşey senin nurunla varlık mağarasından çıkıyor da ezel bahçesine geliyor. Ey mana sevgilisi, sen nasıl bir sevgilisin? Ey mağara, sen ne biçim bir mağarasın?

• Senin elinden bir iş, bir çalışma şerbeti içen kişi, kendince bir işe, sevgi, insanlık işine dalar da, dünya işlerinde işsiz güçsüz kalır.

• Safa bahçesinde bir ağacın altında güzel bir dilbere gözüm ilişti. "Sen ne kadar güzel bir varlıksın! Nasıl bir güzelsin ki?" dedim. "Güzelliğin zevkine vardılar da ağaçlar, senden çiçeklere gebe kaldılar? Sen bir güzel değil de yoksa baharın canı mısın?"

• Onun güzelliği karşısında kendimden geçtim, secdeye kapandım da: "Ey sevgili!" dedim. "Allah aşkına söyle! Sen nasıl bir sevgilisin?"

• Dedi ki: "Nurlu yüzünün ne kadar güzel olduğu anlatılmayan Tebriz! Şems var ya, işte ben onun nurundan bir nurum."

1270. Gönlünde gizlediğini başkalarının bilmediğini mi sanıyorsun?

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilat

(c. VI, 2928)

• Gönlünde gizlediğini başkalarının bilmediğini mi sanıyorsun? 105

105 Rıza Paşa merhum:

"En ummadığın keşf eder esrar-ı derunun

Sen herkesi kör, alemi sersem mi sanırsın?" demişti

- Allah sana uyanıklık ihsan etsin! Sen gönülleri uyur mu sandın?
- Gül mü bitecek, diken mi çıkacak? Her ağaç, gönlünde ne var ise onu ortaya kor.
- Seni hasta sansınlar diye, yarasa gibi gündüzden gizlenen kişi!
- Allah'a yemin ederim ki, kendini gizlemişsin ama sen herkesten daha çok meydandasın.
- Çeng her ne kadar feryad etmese de, feryada başlayınca ne hal alır, ne olur? Herkes bilir.
- Bir gamdan ötürü feryad etse de, yine herkes bilir ki onun akli başında değildir.

1271. Kim maddî varlığından kurtulursa hakîkate ulaşır.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. VI,2891)

• Bir kimseye yokluk dünyasından bir haber gelirse, onda beşeriyet halinden yani bedene ait ihtiraslardan, nefsanî arzulardan bir eser kalmaz. 0 adeta melekleşir.

• En yüksek yerlerden en aşağı yerlere kadar her tarafı illet, yani oluşlar, sebepler kaplasa, o ermişin himmeti sebeplere, olaylara önem vermez. 0, hadiseler üzerinde durmaz. Onun bütün varlığı, gönlü, akli fikri Hakk'a yönelmiştir.

• Kim maddî varlığından kurtulur, benliğinden çıkar, yok olursa, ancak o hakikat gözü ile Hakk'a yönelir.

• Etten, kemikten bir yığın olan bu bedende oturmakla beraber, o hadiselere, sebeplere bürünerek karşısına çıkan saf cevheri görür.

• Görünüşteki şekli ile tanışmayı, konuşmayı bir tarafa at da, bir başka hale gir, başka bir kılığa bürün! Çünkü o da bir başka halle senin karşına çıkmıştır.

• Ona şükretmeyi benden işit, benden duy! Senin canına, başına yemin ederim ki, o tatlılıkta bir şekeri ne tatmışımdır, ne de görmüşümdür.

1272. Bütün dünya güzelleri gelsinler, o güzelin kurbanı olsunlar.

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ülün

(c. VI,2970)

• Binlerce masal ile öyle bir dost hayali geldi ki, bütün dünya güzelleri gelsinler, onun ayağının önünde can versinler.

• Çok güzeller gördün! Hüri'ye benzeyen çok dilberlerin vasıflarını, güzelliklerini duydun. Fakat buraya gel de şu sevgilinin güzelliğine bak, edasını seyret!

• Canım onu bulunca varlığım yok oldu. Ayağını tuttum. Elden oldum, elim artık bir iş göremez oldu.

• Onun aşkının gül bahçesinden çiğime bir diken battı. Fakat o öyle bir diken ki, yüzlerce gül bahçesi o dikene kul olsun, köle olsun.

• Aşkının verdiği zevke, güzellik güneşinin nuruna karşı ten nedir? Bir tozdan ibarettir. Can nedir. Bir buhar, bir buğudur.

• Onun yüzünün aşk bahçesinde şaşırır da gülden, yahut cınardan bahsedersen, dilerim Allah senin düşmanın olsun.

• Güzellerinin büyüğü ile büyüldük de, senin şairin olduk. Bir başka güzel yüzlüye gönül vermiyoruz. Aşık olamıyoruz. Ma'zeretimiz pek büyük.

• Ya Rabbi! 0 gün gelecek mi ki, o güzeller güzelini bütün dünyaya, yüzünün nurundan nurlar saçarak salına salına gelirken göreceğim.

• Benim acı canımın, onun balı ile tatlandığını, hoş bir hal aldığını, onun güzelliğinin bir kıvılcımı ile canıma yeni baştan bir heyecanın düştüğünü göreceğim miyim? Ömrüm buna müsaade edecek mi?

1273. Gönül ağız açınca, dil konuşmaz olur, susar.

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ulün

(c. VI,2957)

*Can kırıldı da çok güzel, latîf bir can ortaya çıktı. Bu cihan yok oldu da, başka bir cihan kendini gösterdi. Maddî cihan yok olunca, mana cihanı belirir.

• Madeni bulmak için yeri kazarken, kazmaların açtığı yaralarla altın madeni kırılır, dökülür, parçalanır ama, kuyumcuların dükkanları altınlarla dolar, taşar.

*Sen susmadıkça, düşünce bir şey söyleyebilir mi? Düşünceyi ancak konuşarak belirtirsin, sen sustuğun zaman, düşünce içinde hapsolür kalır. Ama gönül ağız açınca, dil konuşmaz olur, susar.106

106 Hz. Mevlana dilsiz, dudaksız konuşma üzerinde çok durur. Dilsiz, dudaksız konuşmak, gönüllerin birbirine seslenmesidir. Gönülden gönüle yol vardır.

*Dünyayı dolduran binlerce ev, binlerce yapı, gizlice mühendisin gönlüne gelmeden meydana çıkmadı.107

107 Nasıl bir mühendis binayı yapmadan önce onun planını hazırlarsa, Cenab-ı Hakk da bilinmez gizli bir hazine iken, bilinmek diledi. Kainatı yarattı. Arifler a'yan-ı sabiteyi tarif ederken ilahî tasavvur üzerinde dururlar. Haşa Allah maddî bir varlık değildir ki mühendis gibi plan yapsın. Ama "kûn" (=ol) emrini vermeden yaratılacakların hepsi ilahî ilimde belli idi.

*Sırların da ötesinde gizli bir sır var. Yani herşeyin ötesinde büyük yaratıcı var. O öyle gizli bir sırdır ki, mühendisin hatırına, gönlüne gelenler hep ondan, o sırdan meydana gelmektedir.

*Gönül tertemiz olursa; günahlardan, suçlardan yakasını kurtarırsa, o sır dünyayı tutar. İşte o zaman mekansızlık alemi belirir, madde kalkar, hiç kimse ölmez, herkes sonsuzlaşır.108

108 Ölüm şu madde alemi için var. Mana aleminde sonsuzluk var. Mana aleminde zaman yok, mekan da yok.

*Tebzizli Şemseddin'e yalvar da de ki: "Lutfet, o zamansızlık bahçesinden bir kerecik olsun, bize bak!"

1274. Şu yaptıklarımızı biz yapıyoruz sanırsınız,
halbuki bizim yaptıklarımız Sen'dendir.

Mef'ulü, Fa'ilat, Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. VI,2979)

• Hergün seher vaktinde bizi arayan Sen'sin. Biz gafletteyiz, uykuya dalmışız. Bizim uyanık devletimiz, saadetimiz Sen'sin.

• Sen'in yüzlerce baharın var. 0 yüzden biz gül bahçesine döndük, sevgilimiz Sen olduğun için çok mutluyuz. Gönümüz rahat ve apaydın...

• Sen'in sevgi denizinde, gemiden daha elsiz, ayaksızız. Sesimiz de Sen'sin, neş'emiz, oynamamız da Sen'sin. Sallanmamız, yürüyüp gitmemiz de sensin.

• Gönül nelere dalmışsa, nelere vurulmuşsa hepsinden soğumuş, vazgeçmiş de ondan sonra gönle: "Bize tutulan, vurulan Sen'sin." demişsin.

• Bazı bazı cüz'î irademiz var da, şu yaptıklarımızı biz yapıyoruz sanırsınız. Fakat bizim yaptıklarımız da Sen'dendir. Çünkü şüphelerimizin, zannımızın öz mayası da Sen'dendir.

• Çektiğimiz her şeyi, hakîkatte Sen çekmedesin. Aldığımız bir şey yok ki hakîkatte onu bize alan Sen olmayasın.

• Ey efendim! Ey padişahım! Şahid ol; konuşmaya tövbe ettim. Artık bir şey söylemeyeceğim, Çünkü sözsüz, feryadsız sırlarımızı bilen Sen'sin Sen!

1275. Ey baş! Neye, kime secde ettiğini bil!

Mef'ulü, Fa'ilat, Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. VI,2977)

• Hergün seher vakti bir peri kızı gelir. Beni çeker dışarı çıkarır, bana der ki: Canım benim, beni bırakıp nereye gidiyorsun?

• Sen bir aşık isen, benim gibi birisini bulamazsın, tacir isen benim gibi alıcı nerede var? Benim gibi candan bir müşteri bulunur mu?

• Bir arif isen gerçekten de canın bildiği, tanıdığı varlık benim; yok hiç bir şey değilsen benimle dost olursan, öyle bir hale gelirsin ki adeta kendiliğinden uçarsın.

• Yolunu şaşırılmış bir kişi isen, sana Mustafa(s.a.v.)'in nurunu veririm, değersiz bir bakır iken seni en değerli ca'ferî altını haline getiririm.

- Alemin dayandığı, güvendiği bir kişi bile olsan, yine bizim yüzümüze muhtaçsın. Nurlu bir sabah haline gelsen, yine bir mana güneşine ihtiyacın vardır.
- Karadan ve denizden vazgeç de hakikat Kaf dağına çık; kurunun, yaşın üstüne oturma, yani iyi ve kötü insanlarla ilgilenme, yaratılanları hoş gör!
- Ey gönül! Sen gerçekten gönül isen, kendini o mana sevgilisinden ayırma! Ey baş! Eğer sen de gerçekten baş isen, serserice secdeye kapanma! Neye, kime secde ettiğini bil!

1276. Aşk şehrinde yaşayan insanların her günü bayramdır.

Mefnlü, Mefa'îlü, Mefa'îlü, Fe'ülün

(c. VI, 2637)

- Bugün bu şehirde acayip bir gürültü, bir feryad var. Bütün bu işler bir güzeller güzelinin gözlerinin büyüünden meydana geldi.
- Ey aşk şehri! Sen nasıl bir şehirsin ki, sende yaşayan insanların her günü bayramdır? Ey şehir! Güzellikle, letafetle mekanın zaman haline gelmiş de sen mekansız bir mana şehri olmuşsun. Sen dünyada gözle görülen şehirlerden değilsin.
- Böyle bir şehirde aslında mekanın yeri olmadığı gibi, zaman da yoktur. Ey güzel varlık! Senin mübarek nefesinle her yer görülmemiş, işitilmemiş, duyulmamış bir hale dönmüş.
- Bugün bu Mısır'da güzellik Yusufunun yüzünden, zorlamadan, alıştırmadan her kurt çoban haline gelmiş.
- Bu şehirde iki yüz yaşına basmış ihtiyarlar, o ilahî nefesle Yusufun aşkını düşmüşler de Züleyha gibi gençleşmişlerdir.
- Bu şehirde gönüllere, canlara hükmeden odur. Allah'ın takdîri gibi her şey aşkın emri ile olmaktadır.
- Gecenin karanlığı ay ışığında nasıl yok olup giderse, benim gibi senin gibi yüzlerce insan benlikten, bizlikten geçmiş de onun güzelliğinin nurunda yol olmuşlardır.
- Onun varlığından, huzurundan başka yerde mana fakîrlere murat kapısı yoktur. Güneşe benzeyen yüzünün nurundan başka yerde kurtuluş bulunamaz.
- Onun vafına, nasıl olduğuna dair bir şeyler söyledim ama iki sözüm kaldı onu da dinle: "Gücüm, kuvvetim yok ki bahs ettiğim filandır, deyeyim."

1277. Gönül yerinden fırladı, acayip bir yere gitti.

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. VI,2860)

- Bizimle beraber oturanların akıllarını, fikirlerini kapıp götürən birisi var. O bir ay mıdır? Uğurlu bir haber midir? Acaip bir dert midir? Acaip bir deva mıdır?
- Bizimle beraber oturanların arasında öyle bir saf yaran var ki, onun bakışından acayip bir nur, bir ışık gönül penceresinden parlıyor.
- Bu nasıl bir candır ki, canım ona; "Sonsuz ol, ebedî olarak yaşa!" demek için sonsuzluğun ta kendisinden başını dışarı çıkardı, seslendi.
- Gönüllerinde gam karanlığından, ızdıraptan bağ, köstek bulunanlar, onun himmeti sayesinde acayip bir çözüm yolu bulurlar.
- Toprakta yaratılmış bu ten kalıbından, bu bedenden nasıl oldu da böyle göz kamaştıran bir ay parladı. Onun güzelliği karşısında gönül yerinden fırladı. Acayip bir yere gitti.
- Gönül hadiselerin vehm ve hayal evinden dışarı çıkınca acayip bir sarayı gördü.
- O sarayın duvarlarında, kapısında ruha ruh başışlar bir şekilde sekiz cennet parıl parıl görünüyordu.
- Ey Şems-i Tebrîzî; bu kadar korku ve ümitten bizi kurtar da görülmemiş bir korku ve ümit, yokluktan çıksın ve görünsün!

1278. Gönül sırları

Mef'ulü, Fa'îIat, Mefa'îlü, Fa'îlün

(c. VI,2978)

- Ey gönül! Sabahtan beri sende bir başka hal var. Öyle coşkunsun, öyle kendinden geçmişsin ki, senin gibi coşkun ve dağınık olan beni göremiyorsun.
- Ey gönül! Sen nasıl bir ateşsin ki, nereden gelirse gelsin, her rüzgar seni canlandırıyor, alevini artırıyor? Hayır, hayır sen ateşten de üstünsün, rüzgardan da!
- Ey gönül! Ben seni anlatamam ki, sen her ne isen o'sun. Ancak ben şu kadarını biliyorum ki, sen şimdi güneş gibi göklerin perdelerini yırtmadasın.

- Ey gönül! Sen nasıl bir incisin? Senin değerini ne gökler bilir, ne de müşteri! Gönlü yarattığın için canım sana feda olsun Allah'ım!
- Otuz sene Mecnun gibi senin arkandan koştum, durdum. Hem de ıssız vahşi bir adada. Yaş ve kum bulunmayan bir adada senin ardında koştum.
- 0 zamanlar ben her şeyin, her varlığın senin eserin olduğundan habersizdim, gafildim; aklım, îman ve küfür düşüncelerine takılıp kalmıştı.
- Halbuki iman da senden gelen, senin nurundan ibaret bir lütuf; kafirliğin şüphesinin, her şeyi yapma gücünün bizde olduğuna dair inanç da senin bir takdirdir.
- Sen hem cennetsin, hem cehennem, hem de kevser havuzu.
- Ey gönül! Sen iki cihandan da dışarı, bütün bir kainatsın. Her şey senden ibaret. Fakat sen, her şeyden münezzehsin, her şeyden berisin.

1279. Sensiz ben baharı ne yapayım?

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün,

(c. V, 2458)

- Şişe fabrikasına doğru taş atma! Gönlü yaralı bir kimsenin gönlünü yaralama!
- 0 taşların hepsini benim gönlüme at! Çünkü başkalarının gönlünden benim gönlüm değersizdir. Başkalarının kalplerini kırma, sînelerini yaralama, onlara yazıktır.
- Ben kulundan başkasının yüzüne cefa ile bakmamam için, istersen, cefa çeken bütün esirleri esirlikten kurtar, yalnız ben esirin olarak kalayım.
- Ben vefa ile de, cefa ile de arkadaş olmuşum. Onlarla hoşum. Vefa göstereni de, cefa edeni de seviyorum, ama ne vefa ile ne de cefa ile yol arkadaşısı olmak istemem. Ben yalnız seninle yola çıkmak isterim.
- Cihan zindanına gelmeden önce, ben hep seninle beraberdim, keşke ızdıraplarla dolu bu dünya tuzağına düşmeseydim. Çünkü senin yanında çok mutlu idim.
- 0 kadar çok söyledim: "Ben yerimden memnunum, sefere çıkmak istemiyorum" dedim. Dedim ama anlatamadım. Bak bu güç yolculuğa düştüm. Yükseklerden yeryüzüne indim.
- Lütfun beni aldattı da dedi ki: "Korkma, git! Benim keremim, bu yolculukta kılavuz olur, sana bir zarar gelmez.
- Gurbete gidersen, asıl yurdundan ayrılırsan, çekeceğin zahmetler, ızdıraplar seni pişirir, hamlığın kalmaz. Sonra olgun bir halde, hünerlerle dolu bir bilgin olarak yine vatanına dönersin."
- Ona dedim ki: "Ey bilgilerin canı; sensiz ben bilgiyi ne yapayım? Bilgi almak için senin yanından kim gider; ancak senin büyüklüğünden haberi olmayan gider."
- Senin elinden şarap içtiğim zaman, aklım başımdan gider. Hoş bir sarhoşluğu tadarım. 0 zaman tehlikesiz, korkusuz bir kimse olurum. Beşerî kötülüklerden kurtulurum.
- Efendim kulağıma yol kesenlerin sözleri gibi bir takım sözler söyledi, beni baştan çıkardı. Sersem edip yola salıverdi.
- Benim ötelere bu dünyaya sürgün edilişimin hikayesi çok uzundur Eğer o eşsiz varlığın keremi bizim kederlerle dolu gecemize hoş bir seher göndermezse, ah hîlesinden ah...

1280. Mutluluk neyinden yine hoş bir ses geldi.

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ulün

(c. V],2967)

- Mutluluk ney'inden yine hoş bir ses geldi: Ey can! Sen, neşelen, el çırp! Ey gönül; sen de oynamaya başla!
- Manalar madeni, parlamaya başladı. Cihan mutluluktan kahkaha attı. Güzel bir sofraya hazırlandı. "Haydi sofraya buyurun!" diye sesler geliyor.
- İkbaharın hoş kokularını çiğnerlerimize çekiyoruz. Yeşillikleri seyre daldık. Biz hay huylar içinde, bir güzel yüzünün aşkı ile mestiz.
- 0 güzel varlık, bir deniz gibidir. Biz ise, bulutuz. 0 gizli bir hazinedir. Biz ise bir viraneyiz. 0 nurlar saçarak parlayan bir güneştir. Bizler onun nuru içinde oynayan zerrelere.
- Ben aşığım, günahlardan, kötülüklerden arınmışım. Beni bırak söyleyeyim!.. Hz. Mustafa'nın nuru ile ay'ı yarıvereyim.

1281. Aşık ol da elemden kurtul!

Mef'ulü, Fa'lün, Mef'ulü, Fa'lün

(c. VI, 3036)

- Hakikat yollarında yürürken, bazen deve gibi bir bataklığa batarsın. Bazen da av gibi!
- Oğlum neden böyle koşup duruyorsun? Anlıyorum, sonunda doğru yolu bulacaksın.
- Ey gönül! Sen tarafsız tarafa git de, Hakk'ı orada ara! Hakk her şeyden münezzehtir. Sen onu bulmak için sebeplere takılıp kalıyorsun.
- Sen onu isterken, hak yolunda yürürken manevî zevklere kapıldın. Kaba saba, aba içinde iken, süslü ipekli elbiseler giydin.
- Aklını başına al da Hak aşığı ol! Çünkü aşıklıktan başkası baş ağrısı verir, dert verir, huzursuzluk verir.
- Çengi çalmak üzere eline alınca, seni ayıplıyacaklar diye utanırsın. Ama çalmaya başlayınca, etraftakileri neşelendireyim derken kendin neşelenirsin.
- Bu yolda gayeye varmak için aklı bırak! Düşünmeden vazgeç! Hayranlık mutluluğunu elde et!
- Aklına bir düşünce gelince, onun zıttı olduğunu da bil! Birbirine zıt iki düşünmeden hayretler içinde kalır, ihtimallere kapılırsın...
- Çünkü tereddüt insanı hayrete, hayret de tereddüde götürür. Bu iki değişik halden ötürü, şaşırır kalırsın, yerinde sayarsın, ilerleyemezsin.
- Düşünceye başlayınca bunun yolunu gör! Daha ne vakte kadar hakikati söylemekle anlamaya çalışacaksın?

1282. Sen büyük ve üstün bir varlıksın. Kötülüklerle dolu bu dünyada ne işin var?

Mütefa'îlün, Fe'uliin, Miütefa'îlün, Fe'ulün

(c. VI, 2837)

- Müjde, ey aşıklar müjde! Bu ayrılık kalmaz. Sevgiliye kavuşma zamanı gelir. Elbette Allah Allah'lığını yapar, darda kalanlara acır.
- Kereminden iyi haberler ulaşır, binlerce bayram gelir. İki cihanın manevi nimetleri önünüze konur. Siz henüz neredesiniz?
- Allah'ın keremi kendine seni çeker de, gönül muradına erer. Artık gönülde onun bunun gamı kalmaz. Safa üstüne safa duyulur.
- Ey sadık aşıklar! Dostun yolunda doğruluktan ayrılmayın. Yanlış yollara sapmayın! Çünkü sizin içinizde vefasızlığı reddeden, ezelde verilmiş mutlu bir söz, bir ahd vardır.
- Ey Hakk yolcusu! Senin maddî varlığın toprak makamında iken gizli bir sefer yapmıştı. Adamlık makamına gelince, üstünlük mertebesini bulman gerek.109

109 Bu beyitlerde insan ruhunun ezelde Cenab-ı Hakk'ın ruhlara "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" hitabına karşı ruhların "Evet" diye cevap vermeleri sebebi ile, Hakk'la adeta bir sözleşme, ahid yaptıklarına, bu yüzden doğru, vefalı olmaları gerektiğine işaret var. Ayrıca insanın maddî varlığının, bedeninin geçirdiği safhalara da işaret var. Ariflerce "Devriye" diye adlandırılan bedenimizin unsurlarının, minerallerden, bitkilere, bitkilerden hayvanlara, hayvanlardan insanlara geçen bir sefer yaptığı hatırlatılmaktadır. Bu sefer yanlış anlaşılmalıdır. Ruh Allah'ın emrindedir. Bu seferin ruhla ilgisi yoktur. Sadece maddî varlığımız bahis konusudur. Çünkü tenasühü, ruh göçünü müslümanlar kabül etmezler ve buna inanmazlar.

- Sen aslında bu dünyada bir misafirsin. Geldiğin yere, göklere, ötelere sefer et! Sen ibadetle, riyazetle bedenini, maddî varlığını hırpala ki, Allah sana kurtuluş yolunu göstereyin.
- Gönül adını verdiğin bir damla kana baksana! Bu manevî varlık ayakla, kanatla gidilmeyen bir yoldan, bütün dünyanın çevresini dönüp dolaşıyor.110
- 110 Gönül, manevî bir duygudur. Kalple, kanla ilgisi yoktur. "Damla kan" mecazî bir mana taşır.
- Bazen batıya doğru gider, bazen doğuyu dolaşır. Velilerin nuru gibi bazen arş ve kürsü üzerine çıkar.
- Göklere kadar yükselen gözdeki nura bak! Göze o nuru vereni düşün! Onu mana içinde bul! Onun yarattıklarına hayran ol! Onu kendine çok yakın olarak bil!
- Sözü uzatmaktan vazgeç! Sus artık, senin ayağın yok mu? Ayağın varsa ve sen üstün bir varlık, Allah'ın keremine, ihسانına na'il olmuş, manen yücelmiş bir insan isen, bu kirli dünyaya neden tapıyorsun? Neden onun esiri oldun?

1283. Ben senin elinde bir kalem gibiyim.

Fe'ilatün, Mefa'îlün, Fe'ilatün, Mefa'îlün

(c. VII, 3306)

- Sevgilim! Ben senin çadırım, istediğin zaman kurarsın, istediğin zaman bozarsın. Ben senin elinde bir kalemim; istediğin zaman yontarsın, istediğin zaman da kırarsın.
- Ben bir sancak parçasıyım. Beni bazen baş aşağı edersin, bazen da tutar dağın tepesine çıkarır dikersin.

- Ben bir pencerenin nurunda, hava içinde görünen bir zerreyim. Sen pencerenin üstünde olduğun içindir ki titreyerek pencereye doğru gidiyorum.
- Sen sakın bana zerre deme! Beni bir cihan gibi gör! İki cihan da güneş olmasa aydınlanabilir mi?
- Eğer ben, sensiz padişah olsam ne işe yararım? "Biz" ve "ben" demem de yalan olur. Ama ben topraktan yaratıldığım halde seninle beraber bulunursam, o benlik ne hoştur.
- Ben sana sızlanırım, inlerim. Halbuki sen diyorsun ki: "Ben seni uzaklaştırdım." Görelim bu havada sen zerreye ne yapacaksın?
- Bir zerreye güneş tenezzül edip de danışır mı? Hem sen öldür, hem sen dirilt.
- Sen bu gönüle ne verdin ki, böyle sağa sola sapıyor? Bazen da ne sağ, ne sol, ne korku, ne güven biliyor.

1284. Can hekimi ne getirdi?

Mef'ülü, Mefa'îlün, Mefulü, Mefa'îlün

(c. VI,2566)

- Can hekimi bana bir tepsi içinde yol armağanı getirdi. O tepsinin içinde bulunanlardan yiyince bunak bir ihtiyar da olsan, taze ve güzel bir genç olursun.
- O yediklerin bedene canlılık, kuvvet; canına da sarhoşluk verir. Gönülden gevşekliği, yüzden de sarımtıraklığı giderir.
- O Hz. İsa'nın tepsisi idi. İsa'dan can hekimlerine miras kalmıştı. Ecel zehrini bile içsen, o tepsinin içinde bulunanlardan tiryak, deva elde edersen, ölümden kurtulursun.
- Ey bu tepsiyi arzu eden kişi! Yüzünü bu kıbleye dön! Hakk'a yalvar! İbadet et! Ona layık bir kul ol! Hakk'a candan yöneldiğin için temizlenir, cihanın ay yüzlüsü olursun.
- O tepside saklı olan can armağanı nasıl bir şeydir ki, dişe dokunmaz? O ne yaştır, ne kuru, ne sıcaktır, ne de soğuktur. O öyle mübarek bir haptır ki, ondan bir tane alsan, Hz. İsa'nın bulunduğu, kendisine ev edindiği gök kubbenin üstüne çıkarsın. Sonunda kamil bir insan olursun.
- Her aciz kişi, senin bu lütfundan, ihsanından kazançlar elde etti. Senin beslediğin asla zayıflamaz, perişan olmaz.
- Senin yer verdiğin, bir makam ihsan ettiğin kimse, bulunduğu yerden bir şey kaybetmez. Gamdan temizlediğin gönlü, artık gam işgal edemez.

1285. Sen ilk önce yaratılan bir ruhsun, hiç kimseden doğmadın.

Mütefa'îlün, Fe'ulün, Mütefa'îlün, Fe'ulün

(c. VI,2845)

- Sevgilim, beni kınayarak; "Niçin böyle yol ortasında düştün kaldın?" diyor. "Sevgili!" diyorum, "Sen bana öyle bir şarap verdin ki beni yere serdin."
- Ben yere öyle serildim, öyle kendimden geçtim ki, mahşerde bile kalkamam. Şarap kabının kapağını senin öyle edalı bir halde açışın, kadehi de nazik parmaklarınla öyle bir tutuşun var ki:
- Mest olmuşum, kendimi kaybetmişim. Fakat şu kadarını biliyorum ki, sen hemen geldin, elinle başımı tutup göğsüne dayadın.
- Sevgilim; sen gerçekten üstün bir varlıksın. Aşkın sakîsi olan o güzel gözlerin yok mu? Onlar bana kadehsiz şarap sunmadalar.
- Bu hal de senin lütfunu, ihsanını gösteriyor; gözlerinin şarabı ile mest olmasam, aklım başımda kalsa sevinçten çatladım.
- Sen bana şarap sundun, ben ellerimi hemen neşeden birbirine vurdum.
- Sunduğun o bir kadeh yok mu? Beni binlerce elemden, mahrumiyetter kurtardı.
- Hele senin o yarı mest gözlerinden neşe, sevinç doğmuştur. Şu bir gerçektir ki: "Sen ilk önce yaratılan bir ruhsun, sen hiç kimseden doğmadın."

1286. Aşıkların namazı

Fe'ilatü, Fa'ilatün, Fe'ilatü, Fa'ilatün

(c. VI,2831)

- Akşam namazı vakti gelince, herkes ışığını yakar, sofrasını kurar; ben de, gönlümde sevgilinin hayalini bulur, feryad ü figana başlarım!
- Gözyaşlarımla abdest aldığımdan ötürü, namazım böyle ateşin olur! Ezan sesi, mescidimin kapısına gelince, onu, yakar yandırır!

- Kiblemin yönü ne taraftadır ki, benim namazım kazaya kaldı! Sana da, bana da daima kazadan bir imtihan gelmedir!
- Acaba, Allah aşkıyla mest olanların namazı doğru mudur; sen söyle! Zira, mest olan ne zamanı bilir, ne de mekanı!
- Acaba, bu kıldığım ikinci rek'at mıdır, yoksa dördüncü rek'at mıdır? Acaba, hangi sureyi okudum?.. Çünkü, heyecandan dilim tutulmuştur!
- Hakk'ın kapısını nasıl çalayım? Zira, bende ne el kaldı, ne de gönül! Ben, bende değilim; benim elimi de Sen aldın, gönlümü de!.. Allahım; bende hiç bir şey kalmadı! Hiç olmazsa Sen, bana bir güven ver. bir eman ver!
- Allah'a yemin ederim ki, namazı nasıl kıldığımın farkında değilim! Rükü'ü tamamladım mı, imam kimdir; haberim bile yok!
- Bundan sonra ben, her imamın önünde ve arkasında gölge gibi olayım da, benim gölgemi düşürenin, beni yaratanın korkusundan bazan secdeye kapanıp güçleneyim, bazan de ayağa kalkıp uzayayım!
- Gölgenin ne değeri vardır? Onun rükü'üne da bakma, kıyamına da önem verme; gölgeden bir şey bekleme! Gölge cansızdır; onda bir can vardır sanma!
- Gölge, hesaba katılmaz; gölge, bir hiçten ibarettir! Çünkü o, başkasının canı ile kımıldanır, hareket eder! Gölge, bazan iki elini çırpar kendini meydana getiren sahibini arar!
- Varlığım kalmadığı için hep gölgeden bahsedip dururum! Gölgede ağız bulunur mu? Gölge, kendini düşürenin emrindedir; ona tabi olur!111

111 Bizler, dünyayı sevdiğimiz, kendimizi işlerimize çok verdiğimiz için, namazda, Hakk'ın huzurunda olduğumuzu düşünmeyiz de, yaptığımız yahut yapacağımız işleri düşünür dururuz. Ne kadar uğraşsak bu hatalardan kurtulamayız. Hatta, aklımıza gelen dünya işlerine kendimizi o kadar veririz ki, namazı şaşırırız. Yukarıdaki şiirde görüldüğü üzere, Hz. Mevlana, aşk namazı kıldığı için, Allah sevgisi ile mest olduğu için hangi süreyi okuduğunu, kaçınıcı rek'atta bulunduğunu bilemiyor. Bizlerse, dünya sevgisi ile sarhoş olduğumuz için namazı şaşırıyor, hatıraları gönlümüzden atamıyoruz.

1287. İnsan Allah'a yakın olunca, tuttuğu yol ne güzel yoldur!

Fe'ilatü, Fa'ilatün, Fe'ilatü, Fa'ilatün

(c. VI, 2830)

- Ey konak bekçisi; sen, ne biçim bekçisin? Geceleyin hırsızlar gizlice bizim bütün varımızı yoğumuzu alıp götürmüş!
- Yüzüne soğuk su vur, uyan; bağır çağır! Senin uykuya dalışından, kazandığımız bütün kar ziyan olup gitti!
- Tembelliği bırak da, yıldız gibi, geceleri yol al, ibadetle meşgul ol! Sen, manen göklere yükselmişsin; yeryüzündekilerden ne korkarsın?
- Bir insan, Allah'la beraber bulunur, Allah yol arkadaşı olunca, o yol ne güzel yoldur? Sert cehennem bile, onun için ebedî cennet olur!
- Hatırlanmaya sebep olsun diye; "Ne armağan götüreyim?" deme! Güneş ve aya, armağan olarak kendi parlak yüzleri kafidir!
- Sen, güzelce yat, uyu; bahtın, senin için uyumaz!112 Sen, öyle uğurlu bir kişisin ki, eline taş alsan akik madeni olur!

112 Bu mısra, Fuzülî merhumun şu beytini hatıra getiriyor:

"Şeb-i hicran yanar canım, döker kan çeşm-i giryanım

Uyarır halkı efganım, kara bahtım uyanmaz mı?"

1288. Aşıklar topluluğunun rengiyle boyan da, can zevki al!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Mefülü, Mefa'ilün

(c. V, 2577)

- Hakk aşıkları topluluğunun rengiyle boyan da, can zevki al, manevî heyecanlar duy! Aşk meyhanesinin bulunduğu semte gel ki, orada, mana şarabını son damlasına kadar içenleri göresin!
- Hakk Aşıkları meyhanesine gel de, bir sevda kadehi çek! Bırak; ham kişiler seni çekeştirsınler, onlara rüsva ol! Şu fani başın iki gözünü bağla ki, gizli olan gözü göresin!
- Eğer cananı, gerçek sevgiliyi kucaklamak arzusunda isen, iki elini aç! Topraktan yaratılmış olan beden putunu, benlik putunu kır ki, güzellerin yüzünü göresin!
- Ne zamana kadar binbir kocadan arta kalan bir acuze için, yani dünya için kendini harcaayıp duracaksın, ona değer vereceksin! Üç dilim ekmek için bu didinmeler, bu ıztıraplar, bu paralanmalar değer mi?
- Gerçek sevgili, geceleyin herkes uyuyunca ev ev dolaşır, aşıklarını arar! Sen, aklını başına al da, bu gece, haşhaş yiyerek uykuya dalma; seni uyutacak yemekten el çek ki, mana yemeği yiyessin, ağzının tadını bulasın!
- "Düşman, beni filandan ayırdı!" diyorsun! Yürü; filanı terket de, bir filan yerine yeni bir filan göresin!

- Sana sevme duygusunu vereni, düşünce lütf edeni, yani Allah'ı düşün; başka bir şey düşünüp de üzülme! Gerçek sevgiliyi düşünmek, elbette ekme kazanmayı düşünme yüzünden çekilen ızdıraptan iyidir!
- Bu sözleri artık bırak, sus! Sus da, bu sözleri sana söyleteni düşün, ona doğru yönel! Candan cihandan geç ki, asıl canı, asıl cihani göresin!

1289. Ne zamana kadar gurbette kalacaksın?

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. V, 2572)

- Sevgilim! Gurbet ellerinde neden bu kadar çok kalıyorsun; daha ne kadar perişan olacaksın? Bu gurbetten vazgeç, geri dön!
- Ben, sana yüzlerce mektup gönderdim, geri dönmen için yüzlerce yol gösterdim! Ya mektuplarımı okumuyorsun, yahut dönme yolunu bilmiyorsun!
- Artık, gurbetten geri dön! O bulunduğunuz yerde, kimse senin kadrını kıymetini bilmez! Sen, mana madenin pek az bulunur bir incisisin; o taş yürekliyle oturma!
- Sen; hem susun, hem ırmaksın, hem de hakikat suyunu arıyorsun! Sen; hem arslan, hem ahusun, hem de bunların hepsinden daha iyisin!
- Can, daha ne kadar ayrılık ateşine yanacak? Sen mi daha güzelsin, yoksa can mı? Canım ile öyle karışmışsın ki, sen can mısın, yoksa cananın ışığı, nuru musun?
- Geceleri ayın nurusun, dudaklarda halis şekersin, ağızlarda lezzetsin! Ya Rabbi; Sen, nasıl bir varlıksın? Ya Rabbi; Sen, dünyanın görülmemiş bir güzelisin!
- Bizim için, aşkınla can vermek, şeker gibi ölmektir! Sen'in avucundan şeker yemek, hayat kaynağının başıdır!

1290. Hayalin, daima, iki gözümün önündedir!

Mefulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. V, 2598)

- Ey canım, ey cihanım! İyilik olsun diye bir an için olsun, yüzünü bize döndürür isen ne zıyan edersin, neyin eksilir?
- Yüzün ateş gibi parlak, kokun gül kokusu gibi hoştur! Aman ya Rabbi; sende nasıl bir güzel yüz var! Aman ya Rabbi; sende nasıl hoş bir koku var!
- Senin hayalin, hep iki gözümün önündedir; uyanık olduğum halde ne güzel bir rüya görüyorum!
- Hayalin gönlümü okşadığı zaman, hasta gönlüm bu iltifatın, bu manevî zevkin yüzünden kabına sığmaz olur!
- Sağlıklı da olsam, hasta da olsam, sana bakarım da; "Sen, ay parçası mısın; sen, göz nuru musun? Yoksa sen, bambaşka bir can mısın?" diye sorarım!
- Senin güzelliğinden utandığı için, gül dalı, başını önüne eğmiştir; bülbül, benim inleyişimden ötürü, inlemez olmuştur!
- Bütün bunlara rağmen, ey gözüm, ondan ümidini kesme; gözyaşları ile ötelere inciler yağdıran bahar bulutu gibi ol, sen de inciler yağdır!

1291. Kainatta herşey, sevinç ve neşeyi senden alır!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün,

(c. V, 2485)

- Benim yaverim, yardımcım sensin; Allah için olsun, bana dostluk göster! Senin için, benim hasta ve zavallı gönlümden daha zayıf hiç bir av olamaz!
- Eğer sen, tenezzül buyurup lütfedip beni kucaklayıp sıksaydın, ızdıraplar, kederler, üzüntüler beni sıkar mıydı?
- Eğer sen, merhamet bulutundan benim "başıma yağdırsaydın, gözlerim, bulut gibi gözyaşları döker mi idi?
- Eğer sen, hoş kokulu güzel saçlarını okşamama müsaade etseydin, hiç olmazsa saçlarının ucunu olsun avucuma verseydin, ben, elimi uzatırdım da göğün kulağını bükürdüm!
- Eğer sen, bir gece lütfedip başımı kaşısaydın, ben, "ay"ın başından külahını kapıp alırdım!
- Sen, lütuf güllerinden başıma serptiğin içindir ki, yürürken hiç bir diken ayağıma batmadı!
- Ey dudağım; fazla konuşma, sus! Kulağını ötelere doğru çevir; ötelere kulak ver de, sesler duy! 0 sesler, sana gam otağı olsun!

1292. Ey ruhani varlık; beni benden alıp götürdün!

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. V, 2592)

- Ey ruhanî varlık! Bugün bana ne getirdin? Ne getirdiğini bilmiyorum ama, şunu biliyorum ki, beni benden alıp götürdün!
- Ey güzelliğin gül bahçesi! Bugün ne kadar güzelsin, ne kadar hoş kokuyorsun! Hangi gül fidanında gülerek açıldın, koku saçyorsun; hangi gül bahçesi seni bağrına bastı, besledi?
- Bugün, sende şaşılacak bir hal var; sarhoşsun, düşe kalka yürüyorsun Söyle misin, hangi bahçede açıldın, kimin elinden şarap içtin?
- Sendeki o cömertlik, o altın saçan huy, o sultanlık yok mu, ihtiyarlara da gençlere de cömertlik öğretti!
- Hem yol arkadaşısın, hem dert ortağısın; toplulukta da varsın, ferdle de berabersin; hem sevensin, hem sevilensin!
- Bununla beraber, toplulukta otur; benimle de gelme! Korkarım ki, *yolda* benimle gelirken geri döner kaçarsın!
- Eğer gelecek olursan, yalnız gel; gönlünü (varlığım, benliğini) bırak, getirme! Çünkü, gönülden, iki gönüllülük çıkmaz; bazan sıcaklık, bazan soğukluk görülür!

1293. Sen, şu anda kendi bedeninin kabrinde bulunmaktasın!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. IV, 2454)

- Dünyadaki yaşayışımız, bazan tatlıdır, hoştur, bazan da kederlerle doludur, hoş değildir! Aklını başına al da sen, daima hoş yaşama mülkünü bağışlayana gönlünü ver; fani dünyaya değil, ebedî hayat lütfedene aşık ol!..
- Bütün ömrümüzün gecesini siyah, gündüzünü aydınlık olarak geçer! Sen, ilahî nurla daima aydınlık olan bir ömrü ara!..
- Ey, arasıra mezarı ve lahdi aklından geçiriyorsun, son nefesini verince gideceğin yeri düşünüyorsun! Halbuki sen, şu anda, daha ölüm gelmeden kendi bedeninin kabrinde yatmaktasın! Gafil olduğun için, bu nükteyi anlayamıyorsun!..
- Sana rızık vereni düşünmek, ona şükretmek, onu hatırlamak, minnet hisleri duymak sana helal rızık yerine geçecektir! Sen, onu bırakıp da sayılı rızık peşinde didinip duruyorsun, dükkân sevdasına kapılıyorsun!..
- Can alemi, safa denizidir; bedeninin, maddî varlığın da onun köpüğü gibidir! Safa denizine bak; köpüklerden elini çek!..
- Köpük, denizin üstünde hiç durmadan oynar! Çünkü, arka arkaya gelen dalgalar onu rahat bırakmaz!
- Köpük kıyıya vurunca su kesilir! Çünkü, birlik denizinin gönlünde iki renklilik yoktur!
- Bütün canlılar birdir, bir yerden gelmiştir! Görünen her şey, kainatın sahibi, kainatı yaratan büyük bir varlığın bulunuşunun belirtileridir! Eğer aklın varsa, şaşı gözünü düzelt de, kainata öyle bak!..

1294. Sevgilin yoksa, neden aramıyorsun?

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'lün

(c. VI,3061)

- Eğer sevgilin yok ise, niçin aramıyorsun? Eğer sevgiline kavuştu isen, niçin sevinmiyor, neşelenmiyorsun?
- Nefse uymak (Ebu Cehillik), seni Hakk'tan gizliyorsan, sana perde oluyorsa, Ebu Cehil ile, Ebu Leheb ile ne diye savaşıyorsun?
- "Bu nefisle savaşmak ne zor, ne şaşılacak iştir!" diye tembel tembel oturuyorsun! Nefisle savaşmayarak aşk hevasına uymadığın için asıl şaşılacak kişi, sen olmuşsun!
- Senin varlığının gecesinde gizlenmiş, pusuya girmiş öyle parlak bir ay varken, gece yarısı kalkıp ne diye duaya koyulmaz, yalvarıp yakarmazsın?
- Benim şarabım aşk ateşidir; hem de, bu şarabı Hakk lütfetmekte, sunmaktadır! Canını böyle bir ateşe odun etmediğin için yaşayış sana haram olsun!

1295. Allahım; her şeyi Sen takdir buyurursun!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'lün

(c. VI,2778)

- Ey Allahım! Hastalara ferahlık veren Sen'sin; lütuflar ve merhametler arasında can gibi gizlenen Sen'sin!
- Kullarını, Sana yalvarsınlar yakarsınlar diye hasta edersin! Çünkü, inlemenin, yalvarmanın, figan etmenin alıcısı, kabul edicisi Sen'sin!
- Şu dünyada herkes, derdine derman aramaktadır! Halbuki, dertlilerin dertlerinin dermanı ise Sen'i arıyor! Çünkü, derdi de, dermanı da yaratan, şüphesiz Sen'sin!
- İnsanı, şunun bunun kapısına düşüren dertler, önceden meydana gelen bir perdedir! Bu perdenin sonunda, son ucunda, yine Sen varsın! Her dertli, sonunda yine Sen'in lütuf kapına başını vurur!

• Sonunda, sükûnete kavuşmaları, rahat etmeleri için hastaları inletir durursun! Halbuki, hakikatte bizim derdimiz de, inleyen, feryad eden de Sen'sin!

• "Sen'sin!" diyen de, vallahi Sen'sin! Bu meydanda oynanan top da Sen'sin topu çeviren de Sen! Bu top oyununu seyreden de Sen'sin!

• Kölelik de, efendilik de, sultanlık da hep Sen'in yazındır! Eğri yazı da : doğru yazı da hep Sen'in mektebinde yazılmıştır!

• Bizim bedenlerimiz, birer evdir; ruhlarımız da, o evlerde birer konuk! Ey Allahım! Biz, yokuz; bedenlerimiz de, canlarımız da Sen'in gölgenden ibarettir! Aslında tenlerimiz de, misafir olan canlarımızın canı da Sen'sin!

1296. Ey gül koklayan bülbül!

Mefülû, Mefa'îlün, Mefüli, Mefa'îlün

(c. V, 2593)

• Eğer sen güneşten yararlanmak istiyorsan, geceleri ay ışığını arzu ediyor isen, işte doğudan güneşi gönderen, geceleri ayı göklerde dolaştırıranı anla! Eğer sen ibadet etmek için seher vaktini düşünüyorsan, sabahı arzu ediyorsan, onları sana lütfedeni tefekkür et; gönlün, minnet ve şükran hisleri ile dolsun!

• Ey Ken'an diyarının Yusufu, ey Süleyman'ın canı! Eğer sen taç ve kemer istiyorsan, işte sana bir taç ve kemer başıslayan eşsiz varlık!..

• Ey gaza safının Hamzası, ey savaşların Rüstemi! Eğer kılıç ve kalkan istiyorsan, işte sana bir kılıç ve kalkan ihsan eden!..

• Ey gül koklayan bülbül, ey hoş konuşan papağan! Eğer tat ve şeker istiyorsan, işte sana tat ve şeker veren!..

• Ey aklın ve zekanın düşmanı, ey aşık öldüren aşık! Eğer kulak ve göz istiyorsan, işte onları sana lütfeden varlık!..

• Ey kinle dolu şeytan, ey insanın en eski düşmanı! Eğer sen fitne ve şer istiyorsan, işte sana ilahî adaleti yerine getirmek için insanların başına fitne ve şer yağdırıran!..

• Sus; o kadar söylenme! Kalk, yola düş! Eğer yol arkadaşı istiyor isen, işte sana yol arkadaşı yollayan!..

• Ey Tebrizli Şemsülhakk! Güzelliğinzden ve gönül alıcı oluşunuzdan ötürü, dertli bir aşık arzu ediyor isen, işte sana dertli bir aşık!..

1297. Bu yol vuruculuk ne zamana kadar sürüp gidecek; bu senlik benlik nedir?

Müfte'ilün, Fa'îlün, Müfte'ilün, Fa'îlün

(c. VI,3020)

• Gel, gel, daha yakın gel! Bu yol vuruculuk ne zamana kadar sürüp gidecek? Mademki sen bensin, ben de benim, artık bu senlik ve benlik nedir?

• Biz, Hakk'ın nuruyuz, Hakk'ın aynasıyız! Şu halde, kendi kendimizle, birbirimizle ne diye çekişip duruyoruz? Bir aydınlık bir aydınlıktan neden böyle kaçıyor?

• Biz, hepimiz, bütün insanlar, tek bir vücut halinde olgun bir insanın varlığında toplanmış gibiyiz! Fakat, neden böyle şaşırız? Aynı vücudun birer uzvu olduğumuz halde neden zenginler yoksulları böyle hor görürler?

• Aynı vücutta bulunan sağ el, ne diye kendi sol elini hor görür? Her ikisi de, mademki senin elindir, aynı tende uğurlu ne demek, uğursuz ne demek?

• Biz, hepimiz, bütün insanlar, hakikatte tek bir cevheriz; aklımız da bir, başımız da bir! Fakat, bu kambur felek yüzünden, biri iki görür olmuşuz!

• Haydi, şu benlikten kurtul; herkesle anlaş, herkesle hoş geçin! Sen, kendinde kaldıkça bir habbesin, bir zerresin! Fakat, herkesle birleştin, herkesle kaynaştın mı, bir ummansın, bir madensin!

• Bütün insanlarda aynı ruh vardır; fakat bedenler, tenler yüzbinlercedir! Nitekim, dünyada sayısız badem vardır; ama hepsinde de aynı yağ bulunmaktadır!

• Dünyada çeşitli diller, çeşitli lügatler var; fakat hepsinin de anlamı birdir! Çeşitli kaplara konan sular, kaplar kırılınca birleşirler ve bir su halinde akarlar!

• Tevhidin ne demek olduğunu anlar da, birliği ararsan, gönülden sözü, manasız düşünceleri söküp atarsan, can, mana gözü açık olanlara haberler gönderir, onlara gerçekleri söyler!

1298. Gamdan, ızdıraptan daha tatlı bir şey olamaz!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. VI, 2675)

• Mutlu olmanın sırrını Peygamber Efendimiz'den öğren de, Allah sana ne verirse, ona razı ol!

• Başına gelen derde, belaya razı olur da ses çıkarmazsan, o anda hemen sana cennet kapısı açılır!

- Eğer gam elçisi sana gelirse, tanıdık bir dost gibi karşıla, onu kucakla! Zaten o, sana yabancı değildir; onunla aşinalığın vardır!
- Sevgiliden gelen cefaya karşı sakın suratını asma! Onu, neşe ile karşıla; ona "Merhaba, hoş geldin!" de!
- Onu güler yüzle, tatlı sözlerle karşıla da, gönül alıcı o eşsiz varlık, hoş gitmeyen çarşafını üstünden atsın ve güzelliği ortaya çıksın!
- Gam çarşafına bürünerek gelmiş olan o dilberin çarşafının ucundan sıkıca tut ve asla bırakma! Onun çarşafının kirliliğine bakma; içindeki dilber çok güzeldir, çok tatlıdır, pek de vefalıdır!
- Bu yüzdendir ki, bu mahallede, en çok kadına düşkün olan benim! Böylece ben, her güzel yüzünün çarşafını çeker dururum!
- Güzellerin hepsi de, çirkin görünsünler diye, kirli, biçimsiz çarşafı bürünerek karşımıza çıkmışlardır! O çarşafın içinde korkunç bir varlık, bir ejderha varmış hissini vermek istemişlerdir!
- Gam belası, beni, korkmuş, endişeye kapılmış olarak değil, güler yüzle, neşe kılıfına girerek gelen derdi davet etmem; aksine, dert kılıfında gelen devayı çağırıyorum!
- Şunu iyi bilin ki; gamdan, ızdıraptan daha tatlı, daha mübarek bir şey olamaz; karşılığı sonsuzdur!

1299. Bu fani dünyaya bağlanıp kalma!

Mefa'îlün, Fe'ilatün, Mefa'îlün, Fe'ulün

(Bu şiir, bir eski yazma mecmuadan alındı.)

- Ey gönül! Bu fani dünyaya, bu toprak yurda neden bağlanıp kalmışsın? Bu ağıldan dışarı çık; çünkü sen, can aleminin kuşusun!
- Sen, naz aleminin sevgilisisin; sen, sır perdesi altında oturanlardansın! Bu fani yerde, ne diye oturuyorsun?
- Kendi haline bir bak da, suret alemine hapsolmaktan kurtul, manalar çimenliğine sefer et!
- Sen, kutsal alemin kuşusun; ünsiyet, dostluk meclisinin nedimisin! Sen, bu değersiz yerde kalırsan, yazıklar olur!
- Bu cihanda hakikî mutluluk, devlet arama; bulamazsın! İki cihanda selameti, ona kul olmaktan istes!
- Aşk sözünü bırak! Zira o, bir geçit yoludur, bir köprüdür! Sen, elinden geldiği kadar Allah'a kulluk et, iyi bir insan ol!
- Tebriz'in iftihar ettiği Şems'ten ukba saadetini iste! Çünkü o, manaların ör safında, marifetler güneşidir!

1300. Padişah, dilenciden dilenir mi?

Fe'ilatün, Fa'ilatün, Fe'ilatün, Fa'ilatün

(c. VI,2838)

- Sevgilim! Sen gönle geldiğin zaman Allah'ın sıfatını alırsın da, ilahî tecelliye mazhar olan Tür-ı Sîna'nın parıltısını sineden apaçık gösterirsin!
- Sen, geceleyin eve gelince, nurlar saçan çerağ gibi olursun da, bütün evi nurlandırırın!
- Sen, hangi topluluğa gelersen, ne çeşit insanların arasına karışırın, güzelliğin ile şarap vasfını alırsın da, herkesi sarhoş edersin; güzelliğinin etkisi ile orada bulunanlara coşkunluklar, taşkınlıklar verirsin!
- Cihan donmuş, ölmüş olsa, sen, gayb aleminden başka ne cihanlar gösterirsin!
- Kararsızların, perişan kişilerin gönüllerine gelen arzular, istekler de hep sendendir! Yoksa, kara balıktan yaratılmış olan insanların gönüllerinde bu istekler nasıl belirebilirdi?
- Felek, gökler, topraktan olan dünyanın ve topraktan yaratılmış olan insanların çevresinde gece ve gündüz dönüp duruyor! Ey felek; bizden ne istiyorsun? Sen, nur kaynağı, ışık kaynağı değil misin?
- Ey insanoğlu! Bazan ağlıyorsun, gözyaşı döküyorsun, bazan da altın sevdasına kapılıyor, toprak eliyor, altın kırıntıları arıyorsun! Fakat düşünmüyorsun ki, sen, altın madeninin, değerli bir kimyasın!..
- Bir dilenci, padişahı ihvan isterse, şaşılmaz! Ama, bir padişah, dilenciden bir şeyler ister, dilenirse, işte buna şaşılır!
- Daha şaşılacak şey şu ki; o padişah, dilenciye o kadar çok yalvarır, o kadar çok niyazda bulunur ki, dilenci, bu yakarışlara aldanır da, kendisini padişah sanır!

1301. Ey altın kırıntısı, zerresi; oyna! Çünkü sen, altın madeninin aslının aslındansın!

Mef'ulü, Fa'ilatün, Mef'ulü, Fa'ilatün

(c. VI,2960)

- Ey altın zerresi; neşe ile oynama! Oyna; çünkü sen, manevî altın madeninin aslının aslındansın! Her neyi arıyorsan; titreyerek, oynayarak her neyin peşinde koşuyorsan, bil ki sen, onun aynısın, tıpkısın!113

113 Bu beyitlerde Hz. Mevlana, vahdet-i vücüd görüşünü, bazı benzetmelerle anlatmaktadır Şöyle ki: Aİtin zerresi, ezelden, aslından ayrılıp gelmiş olan insanın sembolüdür. Zerre i-lahî şarabı içtiği için, onun manevî güneşinde, onun aşkı ile oynayıp durmakta, onu aramaktadır.

- Güneş, bütün ihtişamıyla yüzünü gösteriyor ve zerreden oynamasını istiyor. Ey zerre; sana da, eteklerini toplayarak onun ışığında aşkla şevkle oynamak yarışır!
- Ey zerre; sen, bir gün bir güneşi kucaklarsın! Hem nasıl biliyor musun? Kanadını onun kanadının üzerine koyarak. Bu nükteyi anlarsın ya!114

114 Mevlana, bir *Mesnevî* beytinde; "Bir küp denize gizli bir yol bulup da onun suyu ile dolunca, artık o deniz sayılır!" diye buyurmuştu. Bir damla denize düşünce ne olur? Şebüsterî *Gülşen-i Raz* adlı eserinde; "Bir su damlasının kalbini yararsan, orada bir deniz bulursun!" diye yazmıştı.

- Güneş, zerrenin önüne bir şarap getirir de; "Ey zerre; bunu iç!" der! Zerre o şarabı içince, bir can güneşinde mahvolur gider!
- Aslında zerre, şarabı içmekle, "Len-teranî" (=Beni göremezsin!) ihtarından doğan tecelli ile bir güneş olur; daha doğrusu, güneşte yok olur!115

115 Bu beyitte, 7. A'raf Suresi'nin şu mealdeki 143. ayetine işaret var: "Musa; 'Rabbim; bana kendini göster, Sana bakayım!' dedi. Rabbi buyurdu ki: 'Sen, Beni göremezsin; fakat dağa bak! Eğer o yerinde durursa, sen de Beni göreceksin!' Rabbi dağa tecelli edince, onu paramparça etti. Musa da"

- Allahım! Bizler, birer ham meyveleriz; Sen'in güneşinin nuru içinde oynar dururuz! Çünkü Sen, bizi sevgi ateşi içinde pişirirsin!
- Ey pişme; sana, eşi olmayan bir can güneşinden merhabalar!
- Muhterem Şems-i Dîn'im! Sen, Tebriz'in padişahlar padişahısın; sen, benim canımsın, gönlümsün! Sen bilirsin; bütün canlar sana teslim olmuşlardır!

1302. Aşık ol; aşık ol da, üzüntüden kurtul!

Me'ulü, Mefa'îlü, Mefa'îlü, Fe'ulün

(c. VI,2627)

- Aşık ol; aşık ol da, üzüntüden kurtul! Sen, padişah oğlusun; ne zamana kadar dünyanın esiri olarak kalacaksın?
- Bu fani dünyada kimse seni bilmesin, tanımasın!.. Fakat sen, yönü olmayan o alemde eşsizsin, benzerin yoktur!
- Bu alemde herşey, gelip geçicidir; bu dünya, ölümlü dünyadır! Bu fani dünyada bey değilsen ne çıkar? Ölmüyorsun, yaşıyorsun ya; bu sana yetmez mi?
- Sen, insan şeklinde bir Allah aslanısın! Bu hal, faziletinden, çalışıp çabalamandan, yiğitliğinden belli!
- Ömür, geldi geçti! Fakat, mademki sen varsın, Allah'ın nuru içindesin; ha er olmuş, ha geç!
- Sevgilinin değeri, kadri, sevenin izzeti ile dir! Ey çaresiz aşık! Bak bakalım; kadrin ne, değer ne?

1303. Aşk, bir çeşit deliliktir!

Müfte'ülün, Mefa'îlün, Müfte'ülün, Mefa'îlün

(c. V, 2470)

- Aşıklara canlar feda olsun! Aşk, hoş bir hevestir! Ey oğul! Aşka bağlan; geri kalan şeyler boştur, hevadır!
- Gökyüzünden ta yeryüzüne kadar ateşten bir aşk zinciri sarkıtmışlardır! Eğer Hakk'ı hakikati seviyorsan, o zincire sarıl, yukarılara çık!
- Sen; "Aşk, nasıl şeydir?" diye sorma! Aşk, bir çeşit deliliktir, divaneliktir; insanı, zincire vurdurur! Fakat bu zincir, ahmak ve akılsızlara vurulan zincir değildir!
- Aşk yoluna düşüp yokluğa ulaştıktan sonra, sana, nerede ve kim düşman olacak? Senin gücün kuvvetin kimde olabilir? Sen, yakıp kavuran tam ve gerçek bir ateşsin!

1304. Haberin yok mu?

Mütefa'îlün, Fe'ülün, Mütefa'îlün, Fe'ülün

(c. VI, 2727)

- Yeni bir haber geldi; galiba senin haberin yok! Bu haberden, hasetçinin içi yandı, bağı kanadı! Sen, gamsızsın, işin farkında değilsin!
- Gizli kader yayından gece ve gündüz oklar uçuyor; tatlı canı korumak için siperin yoksa ne yapacaksın?
- Senin içinde, şekerlerle dolu bir şehir var; eğer dışardan şeker yardımı görmüyorsan üzülme!
- Sen, puta tapanlar gibi, maddî güzellere gönül vermişsin; sen, Yusuf gibi çok güzel bir varlıksın! Fakat, kendine bakmıyorsun; dışardaki fani güzellere bakıyorsun!

- Kendi manevî yüzünü aynada görebilsen, Allah hakkı için söylüyorum, kendi sevgilin kendin olursun da, başka sevgili aramazsın!
- Senin bedeninin, gönül kabesine giden bir devedir! Sen, eşekliğinden ötürü, gönül kabesine gidemedin; yoksa, binecek eşeğin olmadığından değil!
- Sen, eğer Kabe'ye gidemedinse, mutluluk seni oraya çeksün götürsün! Ey boş şeylerle uğraşan zavallı; kaçma! Çünkü, Hakk'tan başka kaçacak yerin yok!

1305. Tebrizli Şems hazretleri kaybolunca bu şiiri söyledi.

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. VI,2648)

- Ey gönül yarı; yazıklar olsun! Birçok dertlerle, hasretlerle bizi bıraktın gittin!
- Biliyorum; bizden ayrılmayı istemedin! Sızlandın, şikayetler ettin; ama, faydası olmadı! İnsaf etmeyen, aman vermeyen hükme, emre uydun, geçtin gittin!
- Her tarafa koştun; yanımızda kalmak için çareler aradın, bahaneler düşündün! Fakat, bir çare bulamadın, çaresiz bir halde gittin!
- Güllerle dolu olan kucağın, ay gibi nurlu yüzün ne oldu? Nasıl oldu da hor ve hakir bir halde bir altına gittin?
- Dostların toplantılarından ayrıldın, seninle düşüp kalkanların arasından çıktın da, toprak altına, karıncalarla yılanlar arasına gittin!
- 0 nükteli sözler, o güzel konuşmalar ne oldu? 0 ilahî sırlara aşına olan akıl ne oldu?
- 0 elimizden tutan mübarek eller ne oldu? Meram bağlarına, o gül bahçelerine giden ayaklar ne oldu?
- Nazik idin, latîf idin; insanların gönüllerini kazanmasını, insanları sevmesini bilirdin! Şimdi tuttun, insanları sevmeyen, insanları yiyen toprak içine gittin!
- Ne oldu? Nasıl bir fikre kapıldın da uzun, sapa, bozuk bir yola düştün gittin?
- * Sen, ağlaya ağlaya o yola düşünce, gökyüzü gözyaşı döktü; ay da, yüzünü tırmaladı, yırttı!
- Gönlüm, kanlarla doldu; ne bileyim de, ne sorayım? Bari, sen söyle; acab; uyanık mı gittin?
- Mademki bizi bırakıp gittin, acaba, Hakk aşıklarının, ermişlerin sohbetini mi seçtin; yoksa, aşktan mahrum mu kaldın?
- İnkâr ederek mi gittin? Sana sordukları sorulara verdiğin o güzel, o tatlı cevapların ne oldu? Artık sustun, söylemekten vazgeçtin?
- Bu, ne biçim ateştir; bu, ne biçim hasrettir? Ansızın yola düşen misafir gibi hiç haber vermeden çıktın gittin!
- Nereye gittin ki, izin tozu bile belirmiyor? Bu sefer gittiğin yol, ne de kanlarla dolu yol ki, kin güderek çektin gittin.

1306. Aşk burağı aklımı da, gönlümü de aldı götürdü!

Mefa'îlün, Fe'ilatün, Mefa'îlün, Fa'lün

(c. VI, 3039)

- Manaların aşk burağı, aklımı da, gönlümü de aldı götürdü! "Nereye götürdü?" diye, sen, bana sor! Aklımı da, gönlümü de senin bilmediğin o tarafa, ötelere götürdü!
- Ben, öyle bir revağa, öyle bir kemer altına ulaştım ki, orada, ne ay gördüm, ne de gök! Öyle bir dünyaya eriştim ki, orada, dünya da dünyalıktan çıkar, dünyalığını kaybeder!
- Bir an için olsun, müsaade et, eman ver de, aklım başıma gelsin! Gelsin de, canın ne olduğunu anlatayım! Onun güzelliğinden bahsedeyim. Sözlerimi yabana atma; kulak ver bana! Senin de canın var; canı anlamaya çalış!
- Sevgilinin bize lütufları var, keremleri var, ihsanları var, armağanları var! Bunlar, acaip, görülmemiş lütuflar, ihsanlardır! Bunlar, eşi benzeri olmayan keremlerdir; duygu yolundan apaçık ışıklar gelmede, gönüller aydınlanmaktadır !
- Süheyl yıldızına benzeyen can, Rük-n-i Yemanî tarafından görününce, ay da görünmez olur, güneş de, yedi göğün kutbu da! Canın nuru, onların hepsini alt eder!
- Bir an için, altın kırıntısına benzeyen "din"i al, dilinin altına koy da, senin kendi gönlünde, kendi içinde nasıl çok kıymetli bir maden bulunduğunu gör, anla!
- Sende bulunan beş duygu ışığını gönül nuru ile aydınlat! Duygulan, beş vakit namaz gibi bil! Senin gönlün ise, yedi ayetten ibaret olan Fatiha Suresi'ne benzer!
- Her sabah, göklerden bir ses gelir; gönlünden dünya sevgisini atabilersen, o sesi duyar, hakikat yolunun izini bulur, yol alır gidersin!

1307. Ey ruh aleminden gelen garip! Bu diyarda ne haldesin?

Mütefa'îlün, Fe'ulün, Mütefa'îlün, Fe'ülün

(Tercî'ler, 40)

- Ey ruh aleminden gelen nadir garip! Bu diyarda nasılsın, ne haldesin? Ey değerli varlık, ey Hakk devletinin nedimi! Ezeli mahmurlukla nicesin?
- Padişahlar padişahından ayrı düştüğün için çok kederlisin; bu ayrılık acılarına nasıl katlanıyorsun, zamanını nasıl geçiriyorsun? Ey mutluluk, ey manevî saadet gülü! Seni hırpalayan, yaralayan dünya dikenleri arasında ne yapıyorsun?
- Sen, öyle üstün bir varlıksın ki, dünyaya hayat veren güneş bile sana; "Sensiz içime ateş düşmüştür, yanıyorum!" diye seslenmede! Bağlar, bahçeler, çiçeklerle dolu çayırlar da herşeyi sende bulmakta ve sana; "Ey bahar; nasılsın?" demedeler!
- Bütün canların hayatı sensin. Böyle olduğu halde, neden şekle, maddeye bağlanıp kalmışsın? Gönüllerin kararı, huzuru seninle olduğu halde, sen, neden böyle kararsızsın?
- Her düşünün, derneğin canı sensin; iki dünyanın da düşünü, derneği sensin! Böyle olduğu halde, kendin neden yaslısın, matemler içindesin; aklın şaşırıyor!
- Sen, dünyanın Yusufu değil misin? Sana bir sorum var: "Sen, kendi isteğinle neye kendini kuyuya atıyorsun, neden kendini zindana sokuyorsun?"
- Ey yücelik göğü; neden maviler giyinmişsin? Ey mana güneşi; nurlar saçan bu dönüşünle nicesin?
- Baban, iki buğday tanesinin belasından ötürü cennetten çıktı geldi; sen cennet hevesini taşıdığın halde neden herise (=helile) yersin?

1308. Kulunu geceleyin yürüten Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir!

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2538)

- Gözünün perdesini açarsan, pek sevdiği kulunu geceleyin yürüten Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir! Hz. Peygamber'e Miraç'ta kendi cemalini gösterirsin; geceleyin kulunu yürüten Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir! 116
- 116 Burada, 17. İsrâ Suresi'nin şu mealdeki 1. ayetinden iktibas var: "Eksiklikten uzaktır' 0 Allah ki, geceleyin kulunu Mescid-i Haram'dan çevresini bereketli kıldığı Mescid-i Aksa'ya yürüttü!"
- Aşk şarabı olur, coşar köpürürsün! Bu yüzden, daha fazla kendinden geçer, aklını kaybedersin! Binlerce akli da alır götürürsün! Geceleyin kulunu yürüten Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir!
- Canın başına bir taç geçirirsin, gönlünü alır, Mirac'a çıkarırsın; onu, iki dünyadan da ötelere yükseltirsin! Kulunu, geceleyin yürüten Allah, bütün noksan sıfatlardan münezzehtir!
- Gönül, Sen'in lutfunla yükselir, uçar; çölleri, ovaları aşar ve bütün canlılardan ileriye geçer! Derken, ansızın karşısına Sen çıkarırsın! Kulunu, geceleyin yürüten Allah, bütün noksan sıfatlardan münezzehtir!
- Lutfu ile, sevgisi ile yücelttiğini, ötelere götürdüğünü, mekansızlık bahçesine kondurur, ona ikramlarda bulunursun! Kulunu, geceleyin yürüten Allah, bütün noksan sıfatlardan münezzehtir!
- Nerede olursak olalım, bizimle beraber olduğun için öyle seviyorum ki, gönlüm, her an uçmada, her an sabır elbisesini yırtmadadır! Geceleyin kulunu yürüten Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir!
- Altı cihetten (yönden) de kaçar, o lütfu kapısına sarrılırım! Çünkü Sen, pek gönüller bağlayansın, pek güzelsin! Kulunu, geceleyin yürüten Allah, bütün noksan sıfatlardan münezzehtir!
- 0 büyük ve eşsiz varlık, canlılara can verdi, gönülleri neşe ile oynatmaya başladı! Yokluğa bile sevda verdi, onu sevdalı kıldı! Geceleyin kulunu yürüten Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir!
- Ey gönül! Yücelere, ötelere doğru kaç; yani, Salahaddin'e git! Çünkü sen, elsizsin ayaksızsın! Geceleyin kulunu yürüten Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir!

1309. Ev, dumanlarla dolmuştu; bir pencere açtılar da duman çıktı gitti!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fe'ilün

(Tercî'ler, 43)

- Şu dumanlarla dolmuş evde bir pencere açtılar da, duman çıktı gitti; eve, güneşin nuru doldu!
- 0 ev nedir; neyin sembolüdür? 0 ev, gönül evidir; içeri dolan duman da, üzüntülerimizi, kederlerimizi göstermektedir! Aslında, boş düşüncelerimiz, endişelerimiz, bizim manevî zevkimizin, ruhanî neşemizin boynunu kırmaktadır!
- Ey Hakk yoluna düşen kişi! Aklını başına al, gaflet uykusundan uyan da, düşünceden de kurtul, hayalden de!.. Ya Rabbi! Şu bizim uykuya dalanlarımıza bir davulcu gönder!
- Uykuya dalan kimse, bir hiç için binlerce gam yer, kederlere kapılır! Rüyasında ya kurt görür, ya da yolunu kesen eşkiya!.. İnsan, rüyasında yüzbinlerce kılıç, yüzbinlerce mızrak görür; fakat uyanınca, kılıçlar, mızraklar şöyle dursun, bakar ki, bir iğne bile yok!..

- Ölüp gidenler (bu dünyaya gözlerini kapayıp da manen öteki alemi görmeye başlayınca) derler ki: "Boş yere ne olmayacak gamlar yemişiz, üzümlü durmuşuz! Ömrümüz, çeşitli vesveselerle geçti gitti!
- Bir hayal için düğünler yapmışız, evler kurmuşuz; yine hayal için zirhlar giyinmişiz, savaşa girmişiz!
- 0 düğün de, o savaş da, o yas da hep boş şeylermiş; bütün bunlar, bu nefsin işleri imiş!.. Bugün ne ondan bir oyun kaldı, ne bundan bir ağıt, bir feryad!.."
- Dünya aleminde başlarına gelenlerden ötürü yüzlerine vururlar, yüzlerini yırtarlar, dövünürler dururlar. Fakat, gaflet uykusu sona erince, görürler ki yüzlerinde bir tırmık beresi bile yok!
- Nerede o bizimle sütle bal gibi kaynaşan, nerede o bizimle su ile yağ gibi bir türlü uzlaşamayan?.. Şimdi, gerçekler belirdi; uyku da geçti, hayal de!.. Şimdi, huzur var, rahat var; emniyet, istirahat var; ne bizlik kaldı, ne benlik!..
- Şimdi, ne ihtiyar var, ne genç; ne esir var, ne de eşkiya (haydutlar); ne yumuşak var, ne sert kaldı!.. Artık ne mum var, ne demir!..
- Bir renklilik, bir sifata bürünmüş birlik (vahdet) var; bedenden uçup gitmiş bedenden kurtulmuş bir can var!..

1310. Bu tecellilere, bu rabbanî cilvelere karşı ne yapılır?

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fa'lün

(c. VI,2883)

- Ne de hırsın var! Beni yemeksiz, uykusuz bırakırsın; istediklerimi vermezsin! Benden yüz çevirirsin ki, mihraba yöneleyim de, el açıp Sana yalvarayım!
 - Bazan, suyu, ağızımda zehirden de acı bir hale getirirsin! Korkunç hadiseleri karşıma çıkarır, ödemü koparırsın! Bazan da, derdinle beni eritir, su edersin!..
 - Benim hacca gitmemi istersin; o takdirle beni, çöllere sürersin! Sonra, önüme eşkiyaları düşürür, yolunu keser, devemi de, varımı yoğumu da Araplara pay edersin!..
 - Bazan kuraklık verir, meyvelerimi, ekinlerimi kurutursun; bazan da, yağmur yağdırır, hepsini de sellere verir, siler süpürürsün!..
 - Edepli, terbiyeli bir hal takınsam, "Yürü; sen, rind değilsin, mest değilsin! Edepli olmak, sana benlik vermiş!" dersin! Nefse uyup edepsizlik etsem, bu defa da bana, tutarsın, edep ve terbiyeye ait hikayeler anlatmaya koyulursun!..
 - Uzlet düşünsem, inzivaya çekilsem; "Rahibe benzedin; Müslümanlık'ta rahiplik yoktur!" dersin! İnsanlarla ülfet etsem, sohbet etmeye koyulsam, dilimin sürçmesi ile beni, dostlara düşman edersin!..
 - Tevekkül yoluna düşsem, yalnız Sana güvensen, sebeplere sırt çevirsem;
- "Sebeplere tutunmak yolumuzdur!" dersin! Sebeplere yapışsam, sebepleri elimden kaçırmaya başlar; "Onlarda iş yok!" demeye kalkarsın!
- Hikmetinden sual olunmaz: Herşeyi yok edersin; sonra tutar, yok ettiklerinin yüzlerce fazlasını verirsin! Kış mevsimlerini yollar, ardından ilkbaharları getirirsin, yeryüzünü yeşertir, kurumuş topraklara can verirsin!

1311. Aşkın verdiği rahatlıkların, aşk gibi, sonu yoktur!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2468)

- Gönül ehlinden (aşıklardan), canın ölümsüzlüğünden başka bir rivayet gelmemiştir! Aşkın verdiği rahatlıkların da, aşk gibi, sonu yoktur!
- Bu topluluk ne kadar hoştur! Hepsinden de şükürler duydum! Sen, kendine gel de, aşktan şikayet edenin şikayetine kulak asma!
- Her seher vaktinde, başka bir tatlılık, başka bir güzellik vardır; her tarafta bir başka terütazelik vardır! Sanki herşey, yeniden yaşamaya başlamıştır! Her adımda bir şaşılacak şey, her nefeste bir başka lütuf, bir başka kerem hissedilir!
- Canın güzelliği haddi aşınca, Hakk'tan ona yardım üstüne yardım gelir! Fakat, hasedin kötü gözü kuramaz ki!..
- Gökyüzü, her zaman aşkı arayıp durduğu için, sırtı, aşıkların sırtı gibi bükülmüştür! Çünkü, onun güzelliği, eşsiz ve ömeksiz bir güzelliiktir!
- Seher vakitleri güneşin mızrak çekmesi, sabahın bayrak açması, aşkın yüzünün parlıtıdır!
- Aşk yol gösterince, can rahata kavuşur; başını gökyüzünden çıkarır da; "Ne güzel memleket!" der!
- Allah, aşkına; "Senin güzelliğın olmasaydı, ben, varlık aynasına itibar eder miydim?" diye buyurdu!
- Ne zamana kadar anlatıp duracaksın? Canın hakkı için, daha fazla söyleme! Gönül, senin dilinden dertlere düşüyor, tasalara batıyor!
- Halvete girenler, yalnızlığı arayan kişiler kaçmışlar, sesin azığını dökmüşler! Çünkü susmak, sarhoş olanlara güçtür, kuvvettir!

• Bülbüllerin ötmesi, aşıklara ilaçtır, devadır! Ama, sen sus da, aşk, sana daha başka bir güç, daha başka bir kuvvet versin!

1312. Gaminin dikenine katlanmadıkça, gülistandan gül toplayamazsın!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2455)

- Güzellerin yanından geçtiğin zaman, güzellerin gönüllerinden başka bir şey alıp gidemezsin! Ey gönül! O sevgiliden kendini çekme; ne yapsan, canını ondan kurtaramazsın!
- Kapısının toprağı olmadıkça, razı olup kapı açmaz! Gaminin dikenine katlanmadıkça, gülistandan gül toplayamazsın!
- Dağı bir hayli kazmadıkça, eline bir la'l geçmez; denize daldıkça, inci ve mercan elde edemezsin!
- Sen alçak gönüllü olmadıkça, felek, sana baş eğmez; nakdinin değeri doğru olmadıkça, kimse senin nakdini almaz!
- Allah'ın mesti olmadıkça, gam, keder, sıkıntı senden ayrılmaz; kurt kılığına girmedikçe, Ken'an Yusufu'nu kapamazsın!
- Teni çeşitli nimetlerle beslemek, insana hamlık verir! Halbuki, mihnet ve meşakkat, onu yola getirir! Din mihnetini çekmedikçe, iman devletini elde edemezsin!
- Ey dudağım; gönlüm açılıncaya kadar hiçbir şey söyleme! Çünkü sen, bir taş yürekli ile düşüp kalktıkça, Bedahşan la'lini bulamazsın!

1313. Gel; gel ki, sen, bizim gibi bir dost bulamazsın!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'lün

(c. VI, 3055)

- Gel; gel ki, sen, benim gibi bir dost bulamazsın! İki dünyada da bizim gibi gönüller aşığı bir dost bulamazsın!
- Sen, kupkuru çorak bir vadi gibisin; bizse, sevgi yağmuruyuz! Sen yıkılmış, harab olmuş bir şehirsin; biz ise, yıkık yerleri tamir eden, yeni binalar yapan mimarız!
- Uykuya yatınca, rüyada binlerce şekil görürsün; gezer tozar, insanlar arasına karışırın! Uyanınca, o insanlardan hiç birinin mevcut olmadığını anlarsın!
- Aklını başına al da, seni yaratanın şifa yurduna gel; bütün hastalara şifa bağışlayan o büyük hekimden hiç bir hasta çekinip kaçamaz!
- O eşsiz padişah olmasa, dünya, başsız bir bedene döner! Sen, benzeri olmayan o başın etrafına sarık gibi sarıl da, ondan asla ayrılma!
- Yüzün kara değilse, yani, yüzünde günahlardan arta kalan lekeler yoksa, aynayı elden bırakma! Çünkü can, senin aynandır; balçıktan yaratılmış bedenirse, o aynanın pasıdır, lekesidir!
- Gel de, beni zaman zaman hatırla, beni aklına fikrine getir! Çünkü, o akılı, o düşünceyi sana ben verdim! Eğer la'l satın almak istiyorsan, benim madenimden al!
- Eğer yürüyüp gideceksen, sana ayak lütfeden, yürüme gücü veren o büyük varlığa doğru git; iki gözünü aç da, sana görüş verenin, güzel eserlerle dünyayı süsleyenin yarattıklarında, onu görmeye çalış!
- Coşan, dalgalanan, köpürüp duran denizi hayranlıkla seyrediyor, neşeleniyor, el çırpıyorsun! Seni neşelendiren köpükler, onun denizinin köpükleridir! Bu yüzden, onun neşesine ne gam gelir, ne keder!
- Onun sözlerini baş kulağı olmaksızın duy; ona, dilsiz dudaksız hitap et; söz söyle! Çünkü, dille söylenen sözlerin bazan hoş. olmayan yalan sözler, bazan da gönül kıran acı sözler olmamasına imkan yok!

1314. Benim coşkunluğumu, benim duyduklarımı Allah bütün aleme dağıtsa, herkese pay etse, o zaman dünyada akıllı tek bir insan bulamazsın!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fe'ilün

(c. V, 2537)

- Ben, dün kendimde değilim; adeta hasta idim! Sevgili hakkında bazı sözler söyledim! Dostluğumuz hakkı için, yaptığımız sohbet hakkı için söylediğim sözleri sevgiliye duyurmayın!
- Allah korusun, o ay yüzlü sevgili söylediklerimi ansızın duyarsa, işitirse, gece karanlığında bana ne yapar, ne eder; artık kendisi bilir!
- Aklı başında olmazsa, sevda masalı perişan olur, dağılır gider! Akıl, bazan alta düşer, bazan üste çıkar; bazan nefisle savaşa girer, bazan ağlar inler!
- Bendeki coşkunluğu, benim sevdamı Allah bütün aleme dağıtsa, herkese pay etse, o zaman dünyada akıllı tek bir insan göremezsin; herkes deli divane olur, herkes aklından olur!
- Ey akıl; durmadan başıma vesveseleri döküyorsun! Ey bulut; sen de, aralık vermeden üstüme acılar, kederler şarabı mı yağıdırıyorsun?
- Ey müslümanlar, ey müslümanlar! Gönlünüze sahip çıkın, gönlünüzü kederden, vesveseden koruyun! Bana ne yakın olun, ne de, acılar çektiğim için bana acıyın, ne de beni teselli edin!

1315. Bizim sevdamız, bir başka sevdadır!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'îlün

(c. VI,2784)

- Bütün dünyayı arayıp tarasan, sevdasız bir baş bulamazsın! Fakat bu bizim sevdamız, başka türlü bir sevdadır! Bu sevda, dünyada görülmemiştir; bunun eşi benzeri yoktur!
- Bu öyle bir sevda ki, bütün sevdalar, bu sevdanın hasretini çekerler! Çünkü, bunun insanı yüceltecek, mana alemine götürecektir yüzlerce kolu kanadı vardır! Halbuki, öteki sevdaların bir tek kanadı bile yoktur!
- Öteki alemin başına bahçesine karşı şu dünya bahçesinin güzelliği, hamamlardaki nakışlara benzer! Şu fani dünyanın meyvelerinin de ebediliği yok; dallar da, her zaman taze, her zaman yaş değil!

1316. Benim mezhebimde, kendinde oluştan daha beter bir cinayet yoktur!

Müfte'ilün, Mefa'îlün, Müfte'ilün, Mefa'îlün

(c. V, 2476)

- Horoz öttü! Haydi! Gafletten uyan, kendine gel; seher vaktinin gönlü uyanık kişilere sunduğu mana şarabını içme zamanı geldi! Feyzini uzunca anlatamıyorum; akıllı ve anlayışlı kişiye, bir işaret yeter!
 - Zaten, sen de uyanık bir kişisin, akıllısın. temiz gönüllüsün! Mana şarabını getir de, gönlümü al! Böylece, seninle bir alış veriş yapalım!
 - Ney'i eline al, üfür! Zaten, mübarek seher vakti bizim gafletimiz için ağlamakta, feryad etmektedir! Çeng de, ayrılıktan şikayet edip durmaktadır!
 - Altın renkli şaraptan bize bir kadeh sun da, bizi bizden al! Bizim mezhebimizde kendini beğenmekten, kendinden yana çıkmaktan daha beter bir cinayet yoktur!¹¹⁷
- 117 Bu beyit, Şirazlı Hafız merhumun şu beytini hatırlattı:
- "Kimsenin gönlünü kırma da, ne yaparsan yap! Bizim şeriatimizde bundan başka günah yoktur!"
- Nefis, hırslı ve huyludur; nekeştir, dünya malına aşiktir; dedikodudan hoşlanır! Bu kötü huyları yüzünden, sendeki gizli rahmet hazinesinden habersizdir!
 - Ey gönül! Kendine gel; "Zahmet çekmeye gücüm kuvvetim yok!" deme! Kendi saçma görüşlerinden vazgeç; sen, güçsüz değilsin!
 - Herkesin zahmetini bol bol çekiyorsun da, sende bulunan gizli hazineyi aramak zahmetine katlanmıyorsun! Bu; tembelliktir, hasisliktir, aşağılıklığıdır!
 - Gönlünde ne varsa, o, senin sözünde, feryadında gizlenmiştir! Onlar; sözünle, feryadınla meydana çıkarlar ve derlenir toplanır, kıyameti koparırlar!
 - Müridin canı da, gönlü de, benlik ve bizlik şehvetinden, ancak senin tertemiz denizinden başka bir şeyle temizlenmez.
 - Günah işlemekten çekinenler, temiz gönüllü kişiler, sabah akşam çölde yol alırlar, Kabe'ye gitmek isterler! Halbuki Kabe, onları ziyaret etmek için onlara doğru gelir, onları karşılar!
 - Ruh, ona secdeye kapanır, onun varlığına şükürler eder! Allahım! Ruh, Sana ibadette baş olmuştur, yücelmiştir!
 - Güneş gibi gülüşündeki lutfu, kereme, zerre zerre her şey, bir başka çeşit şehadette, tanıklıkta bulunur!
 - Herkes, her şey, Sen'i arıyor; Sen'in mahallende itikafa girmiş, Sen'in kereminin, lütfunun kabesine yüzlerini dönmüşler, ibadet ediyorlar!
 - Bazan çeng gibi, kapının önünde Sana rüku etmekte, bazan ney gibi, Senin nefesinin ümidi ile kamet getirmektedir!
 - Yeter ey akıl! Artık, bu hüznü feryadı bırak; acıklı hikayeyi söyleme! Cesur olan her gönül,'konuşarak değil, susarak hakikatin kokusunu alır!

1317. Hem bedene can verirsin, hem de bedenden gizlenirsin!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. VI, 2795)

- Ey yüzlerce gül bahçesinin canı! Yasemene kendini göstermedin, ondan gizlendin fakat, ey benim canımın canının canı olan sevgili; sen, nasıl oldu da, benden gizlendin?
- Gökler, seninle aydınlandığı, seninle nurlandığı halde sen, niçin kendini gizlersin, göstermezsin? Şu bedeni canlandıran, yaşatan sensin! Pekî, ne diye can verdiğin bedenden de gizlenirsin?
- Hakk'ın gayretinin kemalinden ve kendi güzelliğinin üstünlüğünden ötürü mü, kendi güzelliğini kendinden mi kısıkanıyorsun? Ey padişahlar padişahı: böylece, erkeklerden de, kadınlardan da gizleniyorsun!
- Ey kendinden geçen, kendinden bile gizlenen eşsiz, benzeri olmayan ay' Bizden de gizlensen, iki dünyadan da gizlensen şaşılmaz!

• Ey canlara, gönüllere apaçık görünen aziz varlık! Öyle bir gizlendin, şu fani gözlerimize öyle bir görünmez hale geldin ki, bu aşırı gizlenişle sen gizlilikten bile gizli kaldın!

• Ey Tebrizli Şems! Sen, Hz. Yusuf gibi, bir kuyuya düşmüş, kendini gizlemişsin! Ey ab-ı hayat, ey bizi ölümsüzlüğe kavuşturacak bengisi! Seni elde etmek için kuyuya sarkıtacağımız ipten bile gizlendin; seni nasıl bulabileceğiz?

1318. Bir sırları söylemeye imkan yok; bütün zerreleri açsan, her birini bir ağız yapsan, yine bu sırlar anlatılamaz!

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2465)

• Sen; benim sırrımı, gizlediklerimi herkese söylemeye, nişanı izi belli olmayan o padişahı göstermeye, izini belirtmeye geldin!

• Dün akşam, sarhoş hayalin bana geldi; elinde bir şarap kadehi vardı! "Ben, içki içmem!" dedim; "İçmemelik yapma, ziyan edersin!" dedi!

• "Eğer içersen, aklım başımdan gider, utanma nedir bilmem! O zaman elimi saçlarının üstüne korsam, sen, hemen benden kaçır gidersin!" diye korkuyorum!"

• Nazlanmamı gördü de, bana; "Sen, bir acayip adamsın!" dedi. "Can, sana yüzünü dönüyor, iltifat ediyor, sen, ondan yüzünü çeviriyorsun!"

• Herkese karşı dalavere yapıyorsun, düzenler kuruyorsun ama, benim gibi birisine de mi dalavere?.. Ben ki, sana dostum, sana çok yakınım; benden de mi sır saklıyorsun?

• Yeryüzünün gönlünün hazinesiyim; ne diye başını yere koyuyorsun, secde ediyorsun? Gökyüzünün de kiblesi benim; ne diye yüzünü göğe tutuyor, ondan birşey diliyorsun?

• Sana görüş nurunu veren padişaha doğru bak! Eğer inadından ötürü ondan baş çekersen, ecel gününde halin nice olur?

• Eğri otur fakat, doğru söyle; insana, doğru söz yaraşır! Senin canın da, ruhun da benim! Halbuki sen, beni bırakıp başka tarafa gidiyorsun!"

• Yeter; bu söz anlatılamaz, ağıza gelmez! Hatta, bütün zerreleri açsan, herbirini bir ağız haline getirsen, yine anlatılamaz!

1319. Gönlüme, görülmemiş, acayip bir ateş düşürdün.

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2488)

• Ey güzel varlık! Gönlüme, canıma görülmemiş, acayip bir ateş düşürdün! Düşürdüğün ateş, gönlümde yerleşti kaldı! Sen, ne diye yolculuğa çıktın?

• Ateşin gönlüme yerleşti kaldı, gönlüme dost oldu! Gönlüme attığın ateşe de ki: "Gönül senden şikayetçi değil; sana, ab-ı hayat gibi 'Hoş geldin!' diyor!"

• Senin hayalinin lezzeti, gönlümü yaktı yandırdı! Güzelim; sanki senin gamın tatlılaştı, şeker oldu da, gönlüm, bir kağıt gibi ona sarıldı!

• Mum, ateşinle yandığı için sızlanmadı, sabretti de, her tarafı nur kesildi! Nur, herşeyden iyidir; hele ölümsüz, sonsuz olursa!..

• Nur, bir an baş kaldırdı mı, ruhu isteyen, tek başına kalır! Allah'ın lütfu, ihsanı olmadıkça, benim ay yüzlüm de görünmez olur!

• Fakat, yine bir ihsana uğrar, Allah'ın yardımından yine bir lütf gelir de, sonsuz birlik imam olur, kendisine uyulur!

• Allah, kahr kaplanını bağlar, sevgi kapısını açar ve şehrin üstüne bir kubbe kurar da, bütün şehir kötülüklerden kurtulur!

1320. Ay gibi bir güzellik definesi

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2492)

• İki dünyada da gönlünü nefsanî arzularından temizlemiş her insan, "Elest" sesine karşı, "Bela" (evet) demenin yokluk olduğunu görmüş ve anlamıştır!

• Topraktan yaratılmış olan şu dünyayı küçük bir tepe say; yokluk, onun altında gömülü bir hazine! Tepenin üstünde oynayıp eğlenmek, ancak çocukların zevkidir, neşesidir!

• Kimin gözü bağlanırsa, onun hırs parıltısı azalır! Gizli hazineden haberi olmayanın ise, hantallığı ve tembelliği artar!

• Ay gibi bir güzellik hazinesini can gördü de; "Aman ne kadar da güzel göz değmesin!" dedi. Binlerce padişah, onun yoluna düşmüş, onu arıyor! Ah ne de büyük, ne de elde edilmesi gereken yüce bir şey!

• Onun güzelliğini överdim, dudaklarından bahsederdim; canın yüzünü açardım, onu anlatmaya çalışırdım! Fakat, onu anlatacak, ona ulaşacak kişi nerede?

- İki köyde, yani iki dünyada, ona layık kimse yoktur! Ama, varsın olmasın; sen, onun yoluna canını da at, kendin de atıl! Baş çekme; başını yere koy!
- Ey tanınmış Tebriz! Şemseddin'in kapısında kemer kuşan; yani, ona hizmete hazırlan! Çünkü, başın, bir mübarek kişinin ayağına kapanması pek kutlu, şerefli bir şeydir!

1321. Neredesiniz, ey gök kapılarını açmasını bilenler?

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. VI,2707)

- Ey aşk kerbelası çölünün belasını candan arayanlar, ey Allah yolunda şehit olan aziz varlıklar; neredesiniz?
- Ey tez canlı aşıklar, ey havadaki kuşlardan daha hızlı uçanlar; neredesiniz?
- Ey gökyüzünün padişahları, ey gök kapılarını açmasını bilenler; neredesiniz? Geliniz; bize, gökyüzünün kapılarını açınız, bizi ötelere gönderiniz!
- Ey benlik zindanının kapısını kıranlar, ey nefsin esaretine düşmüş rahmanî duyguları uyandıranlar, hapisten kurtaranlar; neredesiniz?
- Ey gizli hazinenin, gönül hazinesinin kapısını açanlar, ey mana yoksullarının varı yoğu olanlar; neredesiniz?
- Ey "Neredesiniz, neredesiniz?.." diye sorduklarım, aradıklarım! Siz, öyle bir denizdesiniz ki, şu alem, o denizin köpükleridir! Zaten, sizin, çok önceden o denizle aşinalığınız vardı; siz, o denizde yüzmeyi çok önceden bilirdiniz!
- Şu içinde yaşadığımız dünyada görülen şekiller, suretler o vahdet denizinin köpükleridir! Eğer senin aşkın ve aklın varsa, eğer sen temiz kişilerdensen, şu köpüklerle uğraşma, onlarla meşgul olma, onları geç!
- Eğer sen bizden isen, eğer sen de Hakk'ı arıyorsan, şekli sureti bırak da gönüle doğru yürü, gönüle gel!..
- Ey Tebrizli Şems! Doğudan doğ; çık, görün! Çünkü, her ışığın aslının aslının aslı sensin!

1322. Bütün bu sesler, kıyası olmayan denizdendir!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ülün

(c. VI,2693)

- Bedenin burada ama, gönlün, mana bahçelerinde dolaşiyor! Sen avlanmayı düşündükçe, seni avlarlar!
- Bedenin ile, kamış gibi belini bağlamış, düğümler atmışın, buraya bağlanmışsın, buradasın! Fakat, iç yüzün kararsız, rüzgar gibi dolaşiyor!
- Bedenin, denize dalmak için soyunan dalgıcın elbisesi gibi kıyıda kumlar üstünde; gönlün ise, balık gibi denize dalmış, yüzüp durmada!
- Bu denizde asil ruhlu, iyi huylu damarlar da vardır, kapkara, kötü ruhlu damarlar da bulunmaktadır. Çünkü bu alem, zıtlar alemidir!
- Gönül temizliği, asil ruhluluk, faziletli oluş, o temiz damarlar yüzündendir! Kanadını açıp uçmaya başlayınca, o damarların izini bulursun!
- Sen, kan gibi o damarlardan gizlisin; bir parmağını bassan, yani kendi içine inip kendi kusurunu görersen, kendinden utanırsın!
- Güzel telli çengin sesi de, o damarlar yüzündendir; bu ağlayış, o ağlayıştaki güzelliğin duruşudur! Yani, çengin de insan gibi bir dış yüzü, tellerinin sesi var, bir de iç yüzünün, gönlünün sesi var!
- Bütün bu sesler, bu nağmeler, kıyası bulunmayan denizdendir! Deniz kıyasızdır fakat, coşar, dalgalanır, köpürür!

1323. Sen, nereden geldiğini biliyor musun?

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. VI, 2927)

- Nereden gelmişsin, biliyor musun? Sen, Hakk'ın hareminden gelmişsin;
- O ruhanî alem, o güzellikler hiç hatırına gelmiyor mu?
- Onları unuttun da, bu dünyada şaşkına döndün, böyle şaşırıp kaldın!
- Senin başın dönüp durmada! Bir avuç toprak karşılığında canını veriyorsun; bu ne ucuz alış veriş?
- O toprağı geri ver; kendi değerini bil! Sen, köle değilsin; sen padişahsın, sultansın haberin yok!
- Gökyüzünden nice güzel yüzlüler, senin için gizlice yeryüzüne inmişler!

1324. Dünya, güzellerin ateşlerinden yandı!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. VI,2690)

- Aşk bana geldi de; "Benim yolumda can verir misin?" diye sordu! Arkasından; "Neden hemen; 'Evet, evet; can veririm!' demiyorsun?" dedi!
- Dünya, güzellerin ateşlerinden yandı yakıldı! Aşkın güzelliği, aşkın yüzü hertarafı sardı!
- Can, aşkın yüzünü görünce; "Ben elden çıktım; öyle olduğu halde, bana yine de el vermiyorsun!" dedi!
- Ben, aşkı, bir nur burcu olarak gördüm! Fakat, o nur burcunun içinde ne yakıcı ateş var; ah bir bilsen!
- Canlar, aşkın yüzüne karşı birer hayaldir! Üstünde yaşadığımız şu kocaman dünya, onun atının ayağında bir toz zerresidir!
- Onun atının nalından yükselen tozdan ovalarda, tarlalarda güzeller, güzel yüzlüler bitmekte, boy atmaktalar!
- Benden, başka bir şeycikler sormayınız; ben, yalnız şunu biliyorum: "Aşk yolunda yüzlerce kişi bir pula satılmaz!"

1325. Benimle beraber olduğun halde neden gizleniyorsun?

Mütefa'ülün, Fe'ülün, Mütefa'ülün, Fe'ülün

(*Dîvan-ı Kebîr, Külliyyat-ı Şems-i Tebrîzî, 3238*)

- Allahım! Beni, ezelde yarattığın zaman aşkım kemal derecesinde idi! O zamanlar ne yer vardı, ne dünya vardı, ne güneş mevcuttu, ne de ay mevcuttu! Sen, benim duamı, yalvarışlarımı işittiğin zaman;
- Ne bir insan başı vardı, ne de onun külahı vardı. Beni kendi aşkın için seçtiğin zamanlar, hiç bir şey mevcut değildi!
- Ben, ezelde, en eski zamanlarda Sen'inle beraber idim, Sen'in nedimin, dostun idim! Böylece, mademki ben Sen'inle beraber oldum, Sen de benimle oldun! Şu halde, niçin görünmüyorsun.?
- Gören göz de Sen'sin, söyleyen, işiten de Sen'sin; gözümüze perdeler çeken, hakikati bize göstermeyen de Sen'sin, perdeleri yırtan da Sen'sin!

1326. Ey gönül; oruçlu iken Allah'a misafirsin!

Mefa'ülün, Mefa'ülün, Fe-ülün

(c. VI,2672)

- Ey gönül! Oruçlu iken Allah'a misafirsin; sana gökyüzü sofrası yakışır!
 - Sen, bu mübarek ayda cehennem kapısını kapadın! Böylece sen, cennetten binlerce kapı açarsın! 118
- 118 Bu beyit, Fuzûlî'nin şu beytini hatırlattı:

"Ramazan ayı gele, açıla cennet kapısı

Ne reva kim kala meyhane kapısı bağlı"

- Topraktan, ateşten, sudan, rüzgardan dikilmiş olan beden hırkasını çıkar, at!
- Can, aşkın kapısına geldi de; "Beni affet; sen, özürlerin canısın!" diye yalvardı!
- "Ey aşk!" diye sızlandı. "Bu ayda özrümüzü kabul et; hata ettik!"
- Aşk da, gülerken cana dedi ki: "Senin elini tuttum! Biliyorum ki sen, elsizsin, ayaksızsın!
- Hekimim; ben, sana perhize girmeni emrettim! Çünkü sen, bu korkunun ve ümidin hastasınsın!
- Perhize gir de, sana bir şerbet yapıp sunayım; onu içince sen, hiç kendine gelmeyesin!"
- Sustum; artık bunu aşk anlatsın! Çünkü, onun gözü, canlara can katar!

1327. Şu dünya üstünde hayat, aslında, bir ölümdür!

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Fa'ülün

(c. VII, 3172)

- Ey bu dar ten kafesinde uçan kuş! Sen, varını yoğunu aldın, göklerin üstüne yücelttin!
- Bundan sonra yepyeni, taze bir zindelik, bir dinçlik gör! Ne zamana kadar bu yeryüzündeki serseri zindeliği, dağınık, zevksiz hayatı sürdüreceksin?
- Şu dünya yüzündeki hayat, aslında, bir ölümden ibarettir! Bizi korkutan ölüm de, hakikatte, hayattır! Bunu ters düşünmek, yani, ölümü, bir başka aleme doğmak değil de yok olup gitmek gibi sanmak imansızlıktır!
- Eğer Hakk ten hanesini yıkarsa, sakın inleme, şikayet etme! Şunu iyi bil ki, aslında sen, ten zindanında mahbussun; ölüm gelip de orası yıkılınca kurtulacaksın!

1328. Sen, hile ile gönül şekline girmişsin!

Mefa'ülün, Fe'ilatün, Mefa'ülün, Fa'lün

(c. V, 3071)

- Ey gönül! Sen, buluşma devlet kuşusun; kimin başına konarsan, o, gerçek sevgiliye kavuşur! Böyle olunca, neden uçmuyorsun, ne diye insanları mutluluğa götürmüyorsun? Seni kimse tanımaz; sen ne insansın, ne de peri!
- Sen, çok güzel bir sevgilisin; gönül değilsin! Fakat sen, binlerce insanın gönülünü elde edesin, onları aşk yoluna düşüresin diye, hile ile, düzen ile "gönül" şekline girmişsin!
- Sen, bir an vefalı ol, toprağa karış, onunla arkadaş ol, ayaklar altında ezil; sonra kal, bir an da göklere yüksel, arşın da, ferşin de, iki dünyanın da hududunu aş, ötelere git!
- Ruh, neden seni bulamaz? Sen, onun kolusun, kanadısın! Göz, neden seni göremez? Sen, gözün de, görüşün de aslısın, temelisin! 119

119 Bu beyit, Namık Kemal merhumun şu beytini hatırlatıyor:

"Münferid vasıta-i ru'yet iken
Göremez kendini dâde bile"

Yani; yalnız görme vasıtası olduğu halde göz, kendisini göremiyor!

- Tövbenin haddine mi düşmüş ki sana tövbe etsin? Haber kim oluyor ki, seninle bulunduğu halde başka bir şeyden haberi olsun?
- Bütün bilgiler, akıllar, gökteki yıldızlar gibidir; sen ise, onların perdelerini yırtan bir dünya güneşisin!
- Şu dünya, sanki kardır, buzdur; sense Temmuz ayısın! Senin etkin başlayınca ondan eser bile kalmaz; erir gider!
- Zavallı ben kim oluyorum; bana söyle ! Kimim ben ki, seninle beraber olayım da, yine varlığıma sahip bulunayım! Sen, bana doğru bir baktın mı, ben de yok olur giderim, benim gibi yüzlercesi de!..

1329. Sen şaraptan, ben de onun kokusundan mest oldum!

Müstefilün, Fe'ulün, Müstefilün, Fe'ulun

(c. VI,2947)

- Ya ben tuhaflaştım, ya sen tuhaflaştın; birçok kadeh içtin de, bana bir kadeh bile vermedin!
- Sen şaraptan, ben de onun kokusundan mest oldum! Büyük bir padişahın meclisinde şarap kokusu ile mest olmak, kendinden geçmek de az bir lütuf değildir!
- Birçok aşıkları öldürdün ama, sen, yine de suçsuzsun! Çünkü, onları eziyet vererek, gamlara, kederlere düşürerek öldürmedin; zevkle, neşe ile öldürdün!
- Dünya, seninle karanlıklardan çıkar, aydınlanır; insan seninle muradına erer, istediğini bulur! Durum böyle iken, neden gittin de sen muratsızlık köyünde ev tuttun, oraya yerleştin?
- Neden böyle yaptığını anlıyorum: Zira, aydın ışık, gece karanlığında daha iyi belli olur! Dünyada dert olmasaydı derman da bulunmazdı; derman, derde gelir, dertliye gelir! Zaten işin ustalığı da buradadır; her şeyi zıddı ile belirtiyorsun!
- Senin gamından başka bir şey içmeyeyim; ne Amîd'in nüktesini, ne de İmad'ın sözünü duymayayım! Bir şey söylemeyeyim diye ağızımı tuttun, kulağımı tıkadın! 120

120 Amîd (Mansur oğlu Amîd): İran Selçukluları hükümdarı Turgut Bey'in veziri. Çok güzel konuşan bir kimse olduğu için, sözleri darb-ı mesel haline gelmiştir. Ne yazık ki bu büyük insan, bu büyük edip ve hatip, siyasete kurban gitmiş, 1064 tarihinde idam edilmiştir. İmad'a gelince; 949 senesinde Şiraz'da vefat eden Al-i Büveyh Devleti'nin kurucusunun adı. Bu da edip bir kişi imiş.

- Tebrizli Şemseddin'e, hakikatle mest olmuş, kendinden geçmiş olanların selamlarını götür, önünde yere kapan da de ki; "Ey ruhum, canım efendim! Kaçtın, halvete mi çekildin?"

1330. Bu dünyada hayat, bir zehir gibidir; sen de, o zehri etkisiz bırakan bir panzehirsin!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Fe'ülün

(c. VI, 2734)

- Sevgilim! Sensiz yaşamak, benim için haramdır; sen olmayınca, bu dünyada nasıl yaşanılır, nasıl hayat sürülür? 121

121 Mevlana'mızın bu lirik beyitleri, eski şairlerimizden Neşatî ve Faruk Nafiz merhumların şu mısralarını hatırlattı:

"Bağa sensiz bakamam, çeşmime ateş görünür

Gül-i handanı değil, serv-i hıramanı bile"

Faruk Nafiz de şunları söylemiş:

"Bir goncasın ki itırını senden alır bahar

Sensiz kalınca yapma çiçekten ne farkı var?

Mevsim seninle kol kola gelmezse gelmesin!"

- Senin bulunmadığın yerde hayat sürmek, senin güzel yüzünü görmeden yaşamak, yaşayış zannedilen, yaşayış adı verilen bir ölümdür!
- Dünya acılarla, kederlerle, ızdıraplarla dolu; adeta zehir gibidir... Sen ise, bu zehri etkisiz bırakan bir panzehirsin! Dünya bir tuzaktır, sen de o tuzağın yemisin; senin yüzünden biz, dünya tuzağına düşmüşüz, yaşıyoruz!
- Sen bir incisin; bu cihan da, sanki inci kabı, hokkadır! Yaşayış bir kadehtir; sen de o kadehte bulunan bir şarap!..
- Senin sevgi suyun olmasa, gül bahçesi çoraklaşır, dikenlerle dolu bir çöl olur! Senin coşup kaynayan, heyecanın olmasa, hayatın hiç bir tadı kalmaz; ham, çiğ bir meyve gibi olur!
- Kusursuz olan, her bakımdan tam olan güzelliğin olmazsa, yaşayışın tadı, zevki tam olmaz, tam yaşayış sayılmaz; hayat, zevksiz ve manasız bir şey olur!
- Sen olmadıktan sonra kabul edilen dualar, ulaşılan muratlar, dilekler ne işe yarar? Bu hal; duaların kabul edilmemesi, muratların, dileklerin olmaması ve bizim yaşayış muradına ulaşmamamız olur.

1331. Güzellerin gözlerine mahmurluk, büyücülük, gönül alıcılık vermişsin!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. VI,2733)

- Ey vuslatı ab-ı hayat olan sevgili; dünya isteklerinden kurtuluşumuzun çaresini ancak sen bilirsin!
- Sen, gözden kaybolma; çünkü sen, göz nurusun! Gönülden de ayrılma; sen, cansın! Ben, sensiz yaşayamam!
- Gözümden kaybolduğun zaman canım, gizli gizli ağlamaya başlar!
- Ben kim oluyorum ki vuslatı, sana kavuşmayı arayayım; sen lütfediyorsun, güzelliğinle, beni kendine doğru çekiyorsun!
- Birisi bana; "Aşıklık nedir?" diye sordu. Ona dedim ki: "Sen, bu manaları bana sorma!
- Aşıklığın ne olduğunu, benim gibi olursan görürsün, anlarsın! Seni çağırdıkları zaman, sen de onları çağırırsın! 122 Yani, sevilirsen, sen de seversin!

122 Hz. Mevlana, *MesnevTnin* ikinci cildinin önsözünde de şöyle buyurmuştur:

"Birisi; 'Aşıklık nedir?' diye sordu. Ona dedim ki: 'Benim gibi olursan bilirsin, anlarsın

- Sevgilim! Sen, güzelliğinin baharı hevesine kapıldığın, yani gençlik çağında güzelliğinin gururunu yaşarken ben, ömrümün son baharında, her nefesimde son bahar rüzgarı estirmedeyim.
- Sevgilim; sen, güzelliğin ile bağı bahçeyi sonbaharın soğuk rüzgarlarından, cevrinden, cefasından kurtamadasın!
- Allahım! Sen, küçük bir et parçasına söylemek ve dinletmekte, tercümanlık vazifesi vermişsin!
- Peygamberlerin dillerine kadım olan, evveline evvel olmayan o tek varlığın sırlarını vermişsin, onları söyletiyorsun! Yani, vahiy yolu ile peygamberlerin dilleri ile konuşuyor, onları hidayete erdiriyorsun! 123

123 Bir *Mesnevî* beytinde Hz. Mevlana şöyle buyurmuştur:

"Gerçi Kur'an Peygamber'in dudağı ile söylenmiştir; bu yüzden kim ki; 'Kur'an'ı Hakk soylemedi!' derse, o, kafir olur!"

- Velilerin ruhlarna, ölümden ölümsüzlük yaşayışını lütfetmişsin! 124
- 124 Hallac-ı Mansur hazretleri; "Muhakkak ki benim ölümümde hayat vardır!" demişti.
- İyi düşünemeyen, anlayışsız akla, beden şehrinin baş damında bekçilik vazifesi vermişsin!
- Sen, her gece uykuya dalınca, insanların ellerinden beş duyguyu alırsın!
- Gül yanaklı güzellerin gözlerine mahmurluk, büyücülük, gönül alıcılık vermişsin!
- İki damla gönül kanına (ana rahmine düşen iki damlaya), ince şeyleri anlama ve düşünme kabiliyeti vermişsin!
- Aşka da lütfetmişsin, yiğitlik, pehlivanlık, cesaret vermişsin!
- Senaî hazretlerinin bir nasihati şu: "Eğer Hakk'ı apaçık, ayan olarak hissetmek istiyorsan, canınla oyna; riyazet ve ibadetle nefsini yen, sıkıntılara katlan!"
- Ey Tebrizli Şems; sen, baştan başa nurdan ibaretsin! Çünkü sen, göklerin nurlar saçan çerağısın!

1332. Biz, varlığımızı yok ederek, tamamıyla aşk olduk!

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'n'lün

(c. VI,2942)

- Biz, savaşta yüzümüze kalkan tutmayız! Yani, biz aşıklar, nefisle savaşırken korkmadan, kahramanca savaşırız! Sema' ederken de kendimizden geçeriz ne neyden, ne de deften haberimiz olur!
- Biz, zaten, Hakk'ın aşkı ile yok olmuşuz, aşkının ayakları altına serilmişiz! Biz, kat kat aşkız; biz kel değiliz, biz sağır da değiliz!..

• Biz, kendi kendimizle, kendi benliğimizle savaşmış, varlığımızı yok ederek tamamıyla aşk olmuşuz; bizde, bakıştan ve görüşten başka bir şey kalmadı! Artık, bize, göze çekilen sürmenin faydası yoktur!

- 0 yanıp eriyişin tesiri ile aşkın beni okşamasından ötürü, ciğerim kan kesildi; artık, bende ciğer yok!
- Gönülüm de yüz parça oldu, avareleşti. Bugün arayacak olsan, bende, gönülden bir eser bile bulamazsın!
- Yusuvarlak aya baksana; o, her gün erimede; ayın sonunda göğşe baktığın zaman, gökteki ayı göremezsın!

1333. Cihanın her cüz'ü, her şeyi aşkırtır!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe'ulün

(c. VI, 2674)

- Haydi ey ab-ı hayat, yani aşk! Bir nağmeye başla da, beni şevkle, heyecanla değirmen taşı gibi döndür!
- Böyle yap! Böyle yap da, hep böyle olsun; perişan, darmadağın olarak, ben bir tarafta, gönül bir tarafta olsun!
- Ağaçların dalları ve yaprakları, rüzgar olmasa oynamaz; kehribar olmadan saman çöpü de uçup gitmez!
- İnsaf et; saman çöpü bile rüzgar esmedikçe hareket etmez ise, dünya nasıl olur da rüzgarsız, rüzgar olmadan, bir tesir eden bulunmadan kendi kendine hareket eder?
- Aslında, dünyanın her cüz'ü, her şeyi aşkırtır; her şeyin, her zerrenin, her atomun bile içine bir aşk ateşi düşmüştür! Her şey, sevgili ile buluşmak için çırpınır durur; her şey buluşma sarhoşudur!
- Fakat onlar, kendi sırlarını sana söylemezler! Çünkü sır, layık olandan başkasına söylenmez!
- Bütün varlıklar, ev sahibinin, yani Allah'ın tatlı sofrasından yemekte içmektedirler!
- Her şey canlı, her şey yiyor içiyor, konuşuyor! Böyle olmasaydı, karıncalar Süleyman'a sır söylerler miydi, dağ Davud Peygamber'le beraber ilahî okur muydu, seslenir miydi?
- Şu gökler aşık olmasaydı, göğsü böyle saf, temiz, masmavi olur muydu?
- Eğer güneş de aşık olmasaydı, yüzünde bir nur, bir ışık bulunmazdı!
- Yerler, dağlar aşık olmasalardı, gönüllerinden bir ot bile bitiremezlerdi!
- Deniz aşktan habersiz olsaydı, aşkı anlamasaydı, böyle çırpınıp durur muydu, köpürüp coşar mıydı?
- Ey insan! Sen de aşık ol, aşkı tanı; vefalı ol da, vefa bul!
- Gökyüzü, emanet yükünü kabul etmedi! Çünkü, aşkı; hata etmekten korktu!

1334. Ey gülen bahar; ne kadar da hoşsun!

Müstef'ilün, Fe'dlün, Müstef'ilün, Fe'ulün

(c. VI,2936)

- Ey gülüp duran ilkbahar; ne kadar da neşelisin! Sen, mekansızlık aleminden geldin; bize bir şey getir! Sevgilimizden ne gördük?..
- Gülüyorsun, yüzün terütaze; yemyeşilsin, misk gibi kokuyorsun! Sen, ya bizim sevgilimizle aynı renktesin, yahut bu güzel rengi ondan aldın!
- Ey mevsim; sen, ruh gibi hoşsun! Gözlerden gizlisin; eserlerinle meydandasın, görünüyorsun ama, kendin meydanda değilsin!
- Ey gül; ne diye gülmüyorsun neşelenmiyorsun? Ayrılıktan kurtuldun, bahara kavuştun!.. Ey bulut; sen de neden ağlamıyorsun, göz yaşı dökmüyorsun? Sevgilinden ayrıldın mı?..
- Ey gül; bahar yeşilliğini süsle, açıkça gülmeye başla! Çünkü, üç ay gizlice, kimseye görünmeden soğuk dikenler arasında koşup durdun, baharı bekledin!..
- Ey bahçe; şu yeni yetişen çimenleri, fidanları güzelce besle, yetiştir, geliştir! Çünkü, o zavallıların nasıl geldiklerini gök gürültüsünden duymadasın!
- Ey rüzgar; dalları oynat! Bir gün güllere doğru eseceğini hatırla da, dalları neşe ile oynat!
- Bak; ağaçlar, talihli insanlar gibi neşeli! Ey menekşe; senin boynun neden gamdan bükülmüş?
- Süsen, goncaya; "Gözün kapalı ama, bahtın açık! Günden güne uğurlu bir talihe kavuşmadasın! Açılacaksın, güleceksin; güzel renkle boyanacaksın, hoş kokular saçacaksın!" dedi.

1335. Bütün ağaçların dalları oynuyor; hepsi de neşeli, hepsi de gülüyor!

Mütefa'îlün, Fe'ulün, Mütefa'îlün, Fe'ulün

(c. VI,2849)

• Ey baharın nefesi, ey baharın hoş kokular getiren rüzgarı; ey bahar mevsimi! Bize ötelere, bize can baharından haber ver; senin çiçeklerinin kokularından, renklerinden, hafif hafif sallanışlarından anlıyorum ki, sen de can baharından mest olmuşsun!

• Ey çiçekler! Açılınız; bakınız, ben de açıldım! Can baharından bir şeyler anlatın; ben de dilimin döndüğü kadar söylüyorum, anlatıyorum! O tertemiz varlıktan, o padişahlar padişahının güzelliğinden, büyüklüğünden, eşsizliğinden bir şeyler bahsediniz!

• İlkbahar kendini gösterince, kış mevsiminin ödü kopar; fani bir insan gibi, onun da eceli gelmiştir, onun da sayılı nefesleri tükenmek üzeredir!

• Bütün bağlar, bahçeler, gönülleri avlamak için tuzak olmuşlar; her yer yeşil bir renge bürünmüş! Gül ile lale, ellerine şarap kadehlerini almışlar, insanlara sesleniyorlar: "Buraya gelin; neyiniz var, söyleyin!" diyorlar!

• Zaten gülle lale, renkleri ile, kokuları ile gönülleri avlayan tuzağa benzerler, kendilerini seyredenleri avlarlar! Öteki çiçekler de öyle; onlar da gözleri, gönülleri avlayan birer tuzak! Meyveler de, onlara av olmuş!

• Güzel kokulu susam, parlak gözlerini yasemine çevirdi de dedi ki: "Toprak topraklıktan çıktı, güzeller doğuran bir ana oldu! Diken de yumuşadı, kimseye batmaz bir hale geldi; dikenliği bıraktı!

• Ey lale; ne güzel rengin var! Sana bu rengi kim verdi? Hakk'ın lütuf şarabı ile sersem olmuşsun, bir şey söylemiyorsun! Güzelsin, güzel yanaklısın; bu özrün padişaha yeter!"

• Lalenin yanakları alev alev nar gibi kızarmış; bu hal, nergisin gözünden kaçmadı da, sanki ona; "Güzellere kötü gözle bakma!" diyordu!

• Rüzgar, bahçeler arasında eserek dalları neşelendirdi, onları oynattı ve çiçekleri de okşayarak geçti, kırlara, ovalara açıldı; oraları misk kokusu ile doldurdu!

• Bütün ağaçların dalları oynuyor; hepsi de neşeli, hepsi de gülüyor! Yeni gelinler gibi hepsinin de elleri kınalı!

• Ağaçların çiçeklerle dolu dallarının hepsi de, sanki Hz. Meryem gibi meleklerin nefesi ile gebe kalmışlar ve zamanı gelince güzel kokulu, hoş renkli, tatlı meyveler dünyaya getirecekler! Zaten ağaçların, fidanların hepsi de, kara topraktan doğmuş birer huri!

• Yeryüzü, sanki cennet olmuş; bütün güzeller, gece gündüz neşeden kararsız bir hale gelmişler, ayaklarını vurarak, başlarını yenlerini sallayarak oynayıp duruyorlar!

• Bulut, bahar mevsimine sesleniyor ve diyor ki: "Kış mevsiminde yeryüzüne ne döktümse, ne saçtımsa, hep senin için döktüm ve saçtım; sen, bunlara layıksın!"

• Ey gönül; şu baharı seyret! Bu hal, gerçekten de bir kıyamet! Bütün yıl, iyi-kötü ne ekildiyse bahar mevsiminde onlar bitmekte, kendilerini göstermekte!

• Bahar da diyor ki: "Ey can! Sen, nefesini bir tohum gibi bil; iyi tohum ek de, karşılık olarak şu kara topraktan sana güzel fidanlar başkaldırsın, bitsin!"

• Gerçekten de, gizli şeyler, gizli sırlar, kıyamet kopmuş gibi meydana çıktı. Ey güzeller güzeli, ey efendimiz, sahibimiz, eşsiz sevgili! Sen, ne diye kendini gizlersin artık? Zaten Sen de, yarattığın, dünyayı süslediğin eserlerinle ortadasın, açıkça görünmedesin!

1336. Aşk aleminde bilgi, bilgisizliktir!

Müstefilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ulün

(c. VI, 2956)

• Ey can! Meşhur olmayı, iyi bir nam bırakmayı gönülünden tamamıyla çıkar at da; benlikten kurtulduğun, manen arındığın için, herkesin anlayamadığı sırları birer birer anla!..

• Ey Hakk aşığı! Halkın kınamasından korkuyor, ar, haya kaydına düşüyorsan, aşk aleminde ar, haya kaydına düşmek, böylece mana padişahı görünmek, ayıplanmanın, çekiştirilmenin zevkine varmamak hamlıktır!

• Aşk aleminde bilgi, bilgisizliktir; bilginin şerefi, pek de o kadar önemli sayılmaz! Aşkın cahili, şu dünya işlerinin alimlerinden daha değerlidir!

• İzi, nişanı belirmeyen taraftan, o bilgi ve bilgisizlik yönünden, o canının canına can olan yerden aşk geldi, sana selamlar getirdi!

• Gönülleri çekip alan saçlarla perdelenmiş o güzel yüz, o nurlu yüz yok mu, işte can, o saçların tuzağına düştü, o halkaları boynuna geçirdi, böylece, kendi isteği ile aşkın kölesi oldu!

• Gamın sertçe, şiddetle; "Kan dökme zamanı geldi; senin kanını dökeceğim!" diyor. Ey gönül, ey can; siz kim oluyorsunuz ve ona karşı ne yapabilirsiniz?

• Ey can; doğduğun, dünyaya geldiğin gece ona teslim oldun; vereceğini verdin, ona baş eğdin, itaat ettin!

• Ey ruh! Uçtun, bir kıyıya gittin; orada gezdin tozdun, geliştin ve gönül verdiğin, kul köle olduğun güzeli elde ettin!

1337. Fanî bir güzelin hayalini gönlüne yerleştiriyor, sonra ona tapıyorsun!

Mefa'ilün, Fe'ilatün, Mefa'ilün, Fa'lün

(c. VI,3045)

- Ben, senin gördüğün adam değilim; sen, beni görebilsen de, tanıyamazsın. Sen, beni bir hayalden, bir gölgeden başka bir şey göremezsin! Çünkü sen, uykudasın, uyku sarhoşu, uyku sersemisin!
- "Bu dünyada nicesin, ne haldesin?" diye sen, beni bana sor! Bir gör esirci eline düşen Yusuf nasıl olabilir!
- Şunu iyi bil ki; Can Yusufu'nun yüzü, ancak aşk gözü ile görülebilir; sende ise aşk gözü yok! Sen, vehim adamısın, kıyaslara düşmüş bir kişisin!
- Göze görüş ve bakış nimetini verdiği için Allah'a şükretmek gerekir; bunu böyle bil! Kalp gümüş gibi, kalp altın gibi potadan kaçma! Sen, şükrediş madenisin; bundan haberin yok!
- Potadan, yani yanarak, ızdırap çekerek arınmadan korkarsan, gerçekten de sen, hayale taparsın; hayalinde bir put yontarsın, sonra da o puttan korkarsın! Yani, arınarak, ızdırap çekerek gerçek sevgiliyi bulamayınca, fani bir güzelin hayaline gönlünde yer verirsin, sonra; "Onu kaçırdım!" diye üzülür durursun!
- Sen zavallı, gerçek sevgiliyi bulamadığın için, hayalinde bir put yapıyor, fani bir güzelin hayalini gönlüne yerleştiriyor, sonra ona secde ediyorsun; kafır gibi putlara tapıyorsun!

1338. Kulağın sağır değilse, dünyaya ait söylenenleri tersine duy!

Mef'ulü, Mefa'îlü, Mefa'îlü, Fe'ulün

(c. VI,2625)

- Eğer hakikat meyhanesi bilgisi senin içine sinseydi, dünyada öğrendiğin bu bilgi, bu hüner, sana bir rüzgardan, bir hevesten ibaret görünürdü!
- Ruh aleminin kuşu, ga'ib kuşu, senin başına gölgesini düşürseydi, dünya zümrüdüncüsü senin gözüne adı bir sinek gibi görünürdü!
- Eğer saadet sabahı seni karşılasaydı, seni aydınlığa kuvuştursaydı, gece bekçisinden korkar mıydın?
- Seni dünyada bırakıp gidenler, sana küçük bir yardımda bulunsalardı gönlündeki emeller, arzular ve düşünceler, sana manasız görünürdü!
- * Can kulağın sağır değilse, hakikatin sesini duyabiliyor isen, dünyaya ait söylenenleri tersine işit, tersine duy! Yani, dünya malının mülkünün, yüksek makamlarının faydasından bahsettikleri zaman, bunları ters duy, faydalı olmadıklarını anla ve mana aleminin yararlı olduğunu kabul et! Zaten aşıklar defterinden bir harf bile kafidir, yeter!
- 0 bilgin geçinen ahmak; "Bizden evvel ölenlerin hepsi de gitti; bir tanesi bile geri gelmedi!" diyor; eğer o gönlü uyanık bir adam olsaydı, geri geleni görürdü!
- Can alevin, ömrünün mumu, ölüm kasırgasından tir tir titiyor; eğer onun ötelere bir haberi, ölümsüzlükten bir sezgisi olsaydı, titremezdi!

1339. Şu benlik, bizlik de ne oluyor?

Müstef'ilün, Fe'ulün, Müstef'ilün, Fe'ulün (c. VI, 2965)

- Ey bizim yapma gücümüzü, cüz'î irademizi elimizden alan! Aslında, bizim irademiz yoktur; bizim irademiz Sen'in! Biz, safran dalları gibiyiz; bizim lale bahçemiz Sen'in!
- "Beni Sen'in gamın öldürdü!" dedim; cevap olarak dedi ki: "Gamda o cesaret, o güç var mıdır? Senin bizim dostumuz olduğunu gam bilmiyor mu?"
- Ben, bağım bahçeyim fakat, sonbahar beni vurdu, yaktı yandırdı; benim bağımı bahçemi dirilt, güldür! Çünkü Sen, bizim baharımızsın!
- Bana; "Sen, bizim çengimizsin!" dedi. "Senin çıkardığın ses, bizim sesimizdir! Sen, bizim kucağımızda olduğun halde ne diye ağlayıp duruyorsun?"
- "Her hayal başımı ağrıttıyor, beni rahatsız ediyor!" dedim. Dedi ki: "Hayallerin başını kes de kurtul; sen, bizim zülfikarımız, kılıcımızsın!"
- Elimi başıma götürdüm; yani; "Mahmurum!" dedim. Dedi ki: "Mahmursun ama, bu mahmurluğu sana Biz vermedik mi; bizim mahmurumuz değil misin?"
- "Vallahi" dedim. "Dönüp duran şu gök gibi kararsızım, bir yerde durabiliyorum!" "Evet!" dedi. "Kararın yok; ama sen, bizim kararsızımız değil misin?"
- "Sevgilim; Sen'in dudakların şeker gibi tatlı!" dedim; dudaklarını ısırıldı! Yani; "Bu sırrı gizle!" dedi. "Sen, bizim sırdaşımız değil misin?"
- Ey seher vakti öten bülbül! Hep ötüp durma; arada sırada bizim hatırımızı sor! Çünkü, sen de bizim gibi bir garipsin; sen de bizim diyarımızdansın!
- * Sen, göklerde uçan bir kuşsun; şu kirli toprağa konan kuş değilsin! Sen, bu dünyaya mensup değilsin; öteki dünyanın avısın! Sen de bizim çayırığımızdansın, bize yabancı değilsin!
- Sen, kendi varlığından kurtulmuş, yok olmuşsun da, sevgilinin varlığına bürünmüşsün, onun varlığı ile var olmuşsun! Sen, ya Hakk'ın nurusun, yahut sende Hakk tecelli etmiştir!
- Sudan, topraktan, dolayısıyla balıktan doğdun; sonra, bir ateş içine düştün! Mademki bizimle aynı hayatı yaşıyor, bizimle kumar oynuyorsun, karı da, ziyarı da bir say!

- Buraya ikilik sığmaz; şu benlik, bizlik de ne oluyor? Mademki bizim sayımızdansın, yani bizdensin, şu ikisini de bir say!
- Sus; artık senin her nüktende, her manalı sözünde bir can var! Herkese can verme; sen, bize can vermedin mi?

1340. Sen de gönül Meryemi'ne gebe kalabilirsin!

Mefa'îlün, Fe'îlatün, Mefa'îliin, Fe'îlün

(c. VI, 3072)

- Bana bak; benden başka her neye, her kime bakarsan, Allah'ın aşkından habersiz olduğun anlaşılır!
- Cenab-ı Hakk'ın nuru, güzelliği hangi yüzde varsa, o yüze bak! Olabilir ki, o yüz hürmetine bahta, devlete, saadete erişirsin!
- Arifler, akli, baba yerine koyarlar; bedeni de ana sayarlar! Sen, gerçek bir oğul isen, babanın yüzüne bak!
- Şunu iyi bil ki, pîr, mürsid, baştan başa Hakk'ın sıfatları ile sıfatlanmıştır! O, insan şeklinde görünür ama, iş görüldüğü gibi değildir!
- O, sana karşı köpük gibi görünür ama, kendi sıfatına göre, kendince deryadır! Halkın gözü, insanlar, onu bir yerde oturtuyor, orada ikamet ediyor görüyorlarsa da o, her an seferdedir, yoldadır, hakikat yolculuğundadır! O, gönüllerde dolaşmaktadır!
- Kuruluktan, yaşlıktan, her şeyden münezzehtir olan Hakk'tan gönül Meryemi'ne bir suret geldi!
- Gönüllerde dolaşan elçi, içinde ruhun gizli olduğu bir nefes ile gönül Meryemi'ni gebe bıraktı!
- Ey gönül; sen, o padişahlar padişahına gebe kaldın! Çocuk karnında oynamaya başlayınca, işi anlarsın!
- Tebrizli Şems'ten mana yolu ile gebe kalırsan, sen de bir gönül olursun ve gönül gibi, gayb alemine uçar gidersin!

1341. Yer kapısını çalma; gök kapısını çal!

Müstef'îlün, Fe'ülün, Müstef'îlün, Fe'dlün

(c. VI,2933)

- Ey aşk imamı! Sen, mademki Allah aşkı ile mest olmuşsun, kendinden geçmişsin, sevgili ile manen buluşmak için namaza dur! Niyet et, tekbir getir ve bir ölü gibi iki elini yanına sal! Şu dünya hayatını, varlığını artık düşünme; onlardan usanç getir, yaka silk! Benlikten de vazgeç, kurtul!..
- Namaz kılmak için vakti bekliyordun, acele ediyordun; işte namaz vakti geldi! Haydi kalk; neden oturuyorsun?
- Aslında sen; "Gerçek kıbleyi, Hakk kıblesini bulurum!" ümidi ile yüzlerce varlığa yöneldin, kendine yüzlerce kible icad ettin; o güzelin aşkı ile yüzlerce puta tapmadasın; bundan haberin yok! 125
- 125 Neyzen Tefvik merhum da aynı fikirde. Allah'a hitap ederek diyor ki:
"Değil binlerce, yüzbinlerce, milyonlarca insanlar
Sen'in hep gölgeni sevmiş, özünden bîhaber gitmiş!"
- Ey can! Şu fani varlıklara gönül vererek yerlerde sürünme; aşk kanadını aç da, birazcık yüksel, uç! Çünkü ay, yerde değildir, yücelerdedir; gölge ise aşağılardadır!
- Dilencilik gibi her kapıyı çalma, her kapıdan bir şey bekleme! Aklını başına al, yer kapılarını çalma da gök kapısını çal! Korkma; sen, üstün bir varlıksın! Elin göklere kadar uzanır; gök kapısını çalabilirsin!
- Gökyüzü şarabıyla mest olup bu hale geldiğin için, artık kendinden kurtul, kendini bırak, kaç ve şu fani dünyada bir yabancı gibi yaşa!
- Ben sana; "Nasılsın, nicesin?" diye soruyorum! Soruyorum ama, göze görünmeyen, nasıl olduğu, niceliği, niteliği bilinmeyen üstün bir varlığa bu soruları kim sorabilir?
- Ey gönlümüzün içinde gizli resimler yapan, bizi çeşitli hayallere düşüren eşsiz ressam! Sen'in, aydan başka, daha yüzlerce, binlerce resimlerin var!
- Allahım! Sen, bir kapıyı kaparsan yüzlerce kapı açarsın; bir gönlü kırarsan, yüzbinlerce can, yüzbinlerce gönül başışlarsın!
- Ben, deli oldum; ne söylersem, deliliğimden söylüyorum! Elest dostu, elest alemi mahremi isen, yürü sen; benim akıl almaz delice sözlerime; "Evet, evet!" de!..

1342. Dünya bir hiçtir; biz de hiçleriz!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün, Mefa'îlün

(c. V, 2501)

- Ben zengin olsaydım, gümüşüm, altınım olsaydı, hiç ahabım, dostum, arkadaşım az olur muydu? Eğer sevgilim fakir olsaydı da, fakir olduğu halde altına, gümüşe değer vermeseydi, benim de ne gamım kalırdı, ne de derdim!

- Ey güzel! Alımlısın, gönül çekicisin; dilenci gibi görünmeyi bırak! Senin gözün tok olsaydı, felek bize kul köle kesilirdi!
- Akrabanın, dostların bile yabancı görünmesi, insanın tamahı yüzündendir! İnsan tamah sahibi olmasaydı, herkes ona amca olurdu, dayı olurdu!
- Ey ay yüzlü güzel! Gel, bize benze; ne nimet ara, ne devlet iste! Şeytan da böyle olsaydı, bayrak sahibi bir padişah olurdu!
- O şeytanlıktan ayrılırdı da, kötü söz bile ona medh ü sena, övgü gibi gelirdi; cefayı vefa sayardı, sakatlık ve hastalık, ona kerem gibi görünürdü!
- Yokluk, yoksulluk Allah'ın bir lütfudur! Kendinden geçiş, benlikten kurtuluşda öyle sırlar vardır ki, bunları bilseydin, sence bütün varlık, yokluk olurdu!
- Dünya bir hiçtir; biz de hiçleriz! Dünya da, biz de hayalden, rüyadan ibaretiz! İş böyleyken, dünyalık elde etmek için çırpınır dururuz! Uyuyan kişi uykuda olduğunu bilseydi, rüya gördüğünü anlasaydı, hiç üzülür müydü?
- Şu uykuya dalmış kişi, bir hayal görür, düşüncelere dalar! Şu dağınık uykudan sıçrayıp kalksaydı, rüyadaki sıkıntıların gittiğini ve nimetler içinde olduğunu anlardı!
- * Birisi, rüyada kendini gam zindanına düşmüş görür, birisi İrem Bağ'ına ulaşır! Uyandıkları zaman ne zindan kalır, ne de İrem Bağ'ı!

1343. Berrak ve kutlu gönül aynasında, daha dünyada iken, cennetteki güzelleri gör!

Müstef'ilun, Fe'ülün, Müstef'ilün, Fe'ülün

(c. VI,2931)

- Gözlere görünmeyen, gizlenip duran o güzelden bir can kokusu alırsan, ondan bir iz, bir nişan bulursan, çoşar taşar, yüzlerce cihana sığmazsın!
- Can güneşini görürsen, ordusuz bir padişah olursun; hem ötelere, gayb mülkünü elde edersin, hem de gizli sırları bilene kavuşursun!
- Hani, duyduğun gizli define yok mu, eğer onun sevdasına kapıldın da, onu aradın ve yeryüzünde bulamadıysan, onu, ancak gökyüzünde bulabilirsin!
- Eğer aşkta hainlik yapmadınsa, emniyet kazandınsa, nice Çin güzellerini hem kolayca görür, hem kolayca bulursun!
- Şüpheden temizlenmiş, berrak ve kuvvetli gönül aynasında, daha dünyada iken, cennetteki güzelleri, güzellikleri birbir bulursun, görürsün!
- Aşk oku seni yaraladı, sevgili de seni sevda şarabıyla mest ettiyse ve bu durumda can seni terkedip giderse, sakın üzülme; onun gibi yüzlerce can elde edersin!
- Eğer gönül vesveselerinin elinden bir an kurtulursan, çözülmesi zor olan tılsımın anahtarını bulursun, o tılsımı bozarsın!
- Can padişahının aşkına düş, putları kır, dök; yani, gönül verdiğin fani güzelleri gönlünden at da, onları yaratana apaçık hisset!

1344. Ben, Sen'in bana giydirdiğin ateşten gömleğin kuluyum, kölesiyim!

Mefulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c.V,2611)

- Sevgili, yol arkadaşı olan Hakk dostları birbirinin dostluk ateşinden ne diye yanarlar; buna dair bir örnek ver, bir nükte söyle! Ben söylemeyeceğim; çünkü ben, aşk denizine dalmış bir balık gibiyim; balığın sesi çıkmaz!
- Ey göklerin efendisi, ey üstün varlık! Sen, dün gece gökyüzü çadırının konuğu idin; ay sana secde edip duruyordu!
- Güneş, senin yüzünden taç sahibi oldu, göklerin padişahı kesildi; ay da, senin lütuf ve ihsanıyla güzelleşti ve karanlık gecelerde nurlar saçmaya başladı! ,
- Sevgilim; ne zaman birleşeceğiz, ne zaman her ikimiz bir olacağız? Sen, ateş olacaksın, ben de yağ olup yanacağım, sende yok olacağım! Ne vakit kısmet olacak da sen Yusuf olacaksın, ben de kuyu olacağım; seni çekip alacak, gönlüme düşürecekim?
- Şunu iyi bil ki, benim bu coşkunluğum, senin ateşinden meydana gelmektedir! Fakat beni saran, yakan yandıran ateşe, bana giydirdiğin o ateşten gömleğe, ben kulum köleyim; sen, beni bir düşman gibi kovsan da, yahut bir dost gibi çağırırsan da, o ateşten gömlek sırtımdadır!
- Benim şu çok az olan bilgim, senin bilgine perdedir, örtüdür! Ben, seni gereği gibi anlayamadığım, bilemediğim için feryad ediyorum!
- Ey Tebrizli Şems; seni neşelendiren, güldüren sabahın arkasında, nasıl olur da gece bulunabilir? Hiç gece senin rahmet sabahınla beraber bulunabilir mi?

1345. Aşk susuzu

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2474)

• Kum, suya kandı; fakat ben, aşk suyuna kanamadım! Hey gidi hey; bu nasıl bir susuzluk! Şu dünyada benim sert ve kaskatı yapıma uygun bir kırış yok mudur? Yani, cihanda benim gibi bir aşk susuzu var mıdır; bu hususta bana kim eş olabilir?

• Ben öyle bir aşk susuzuyum ki, deniz, benim için bir yudum sudur; dağ ise küçük bir lokma! Allahım! Ben, ne biçim aç bir timsahım; ben ne ile doyacağım? Bana bir çare bul, yol göster!..

• Ben, insanları birer birer yutan, fakat bir türlü kanmayan ecelden de daha susuzum; cehennem gibi çırpınmadayım! Acaba, bana çok büyük, kocaman bir lokma nasip olacak mı?

• Aşk hastasına vuslattan başka çare yok; ona, vuslattan başka ilaç bulunamaz! Sen, aşkın ağzına ne verileceğini nerden bileceksin? Senin avucun, ona, ancak alaf verir! Sanki sen, aşk arslanına ot veriyorsun!

• Akıl, kendini beğenmiştir, çeviktir ama, aşkın tuzağına düşünce başını da, her şeyini de kaybeder!

• Seni tanıyanların, bir bilenlerin (muvahtidlerin) gönüllerine iman doğruluğunu veren Sen'in Allahım! Sen'i, insanlara ve başka mahluklara benzetenlerin gönüllerine, şekilleri, hayalleri veren de yine Sen'in; 126 hikmetinden sual olunmaz.

126 Allah'ı, haşa, mahluka benzeten, O'na hayallerinde şekil verenler, cisim gibi gösterenlere mücessime=müşebbihe denir. Bu inançta olanlar, Kur'an'daki bazı benzetmelere dayanarak Allah'ı insan şeklinde ve arşta oturuyor gibi tahayyül ederler. Halbuki Allah, her şeyden münezzehtir. Kur'an'daki bazı ayetler, müminler anlasınlar diye istiare yoluyla belirtilmiştir; "Sen atmadın, Ben attım!" gibi.

• Nuh, Sen'in köpürüp coşan, kabaran dalgaların yüzünden bir tahta parçasına sığındı; ruh da, Sen'in ötelere gelen manevî hoş kokunla şaşırıp kaldı, mest oldu, harap oldu!

• Hakk'ın büyüklüğü, kudreti, yaratma gücü, eşsizliği hakkında konuşanlar gibi konuşma! Bunları anlatmaya kimin gücü yeter? Sen sus; sus da O'nun eserlerine hayran olarak konuşmayanların, susanların köşküne gir! Ey Hakk yolunda yürüyen kişi; sen lafı bırak da, yine kendi şehrine, asıl vatanına geri dön!

1346. Aşk ile dert ortağı ol!

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. VI,2865)

• Aşkın yüzüne bak da, sıfat bakımından da, huy bakımından da er ol! Manadan haberi olmayan soğuk kişilerle düşüp kalkma ki, sen de soğuklaşmayasın!

• Aşkın yüzünden, suretten, görünüşten başka bir şey ara! Çünkü asıl iş, asıl mesele şu ki: Sen, aşkla dert ortağı ol, onunla derdini paylaş! ,

• Sen, kerpiç gibi duygusuz ve kaskatı oldukça, havaya yükselemezsin, ötelere gidemezsin! Fakat kırılır, parçalanır, yerlerde, ayaklar altında sürünür, çiğnenir de toz haline gelirsene; işte o vakit, havanın üstünde dolaşırsın!

• Sen kendi kendini kıramazsan, yani, kötü huylarını yok ederek ölmeden önce kendini öldürmezsen, seni yaratan öldürerek kırar; ölüm seni kırınca da, sen ne vakit tek bir inci haline gelirsene, ne zaman sende bulunanı keşfedersene?

• Yapraklar sararınca, ıslak gök yine onları yeşertir! Aşk yüzünden sararıp solmaktan ne diye korkuyorsun? Seni bir yeşerten bulunur!

1347. Gönüldeki bahar

Mefa'ilün, Mefa'ilün, Fe'ulün

(c. VI, 2697)

• Bu gönül, kendinde, kendi gönlünün içinde bir bahar mevsimi gördü Seher vakti herkes uykuda iken o, kendi gönlüne indi ve orada, görülmemiş bir çayırılık, işitilmemiş bir gül bahçesi seyretti!

• O çayırılıkta, dünya hayatından bıkmış usanmış aşğın ruhuna huzur veren, rahat ettiren bir de köşk bulunuyordu; orada, dudaksız öpüşme ve kolsuz kucaklaşma vardı!

• Cennet bahçesi bile o gül bahçesinin kulu kölesi olurdu; onun yeşilliğini ve güllerini görünce utanır, şaşırır kalırdı!

• O yemyeşil çayırılığın her yerinde bir neşe, bir sema' meclisi vardı; her ağacın altında da, eşsiz bir güzel bulunuyordu!

• Oraya saç sakalı ağarmış, kafür gibi bembeyaz olmuş bir ihtiyar gelse, gül yanaklı, misk saçlı bir delikanlı olur!

• Can bu güzellikleri görünce, arslan gibi, zincirlerini kırdı da, deli divane kesildi ve çıldırmaşçasına koşmaya başladı!

• Ben; "Nereye gitti?" diye canın peşine takıldım! Takıldım ama, bu gidiş, benim başıma büyük bir iş açtı!

• O geniş çayırılıkta, o gül bahçelerinde gönül çekici, göz okşayıcı, eşsiz köşkler gördüm; fakat, canın izinin tozunu bile göremedim!

• Sen, aziz dost; gel de, bu sırrı bana söyle! Acaba, can geri dönecek mi; dönmeyecekse, bari sen geri dön!

• Oradan armağan olarak bir şeyler getir de, beni kötülöklere, günahlara doğru çekip götüren şu gölge varlığını, bedenimi tutup oraya götürüp darağacına asayım, ondan kurtulayım!

1348. Dünyanın hayrına da, şerrine de gülüyorsun!

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fa'lün

(c. VI, 2868)

- Sevgilim; gönlünde ne var ki, tatlı tatlı gülüyorsun? Görüyorum ki, bugün, seher vakti gibi pek hoşsun, neşelisin, gülüyorsun! Dün gece kiminle beraberdin; söyle bakalım!
- Ey bahara benzeyen güzel varlık; dünya, senin güzel dudaklarının yüzünden gülmede! Sen, yaseminler arasında bir çiçek gibi açılmışsın; çiçek açmış ağaç gibi gülüyorsun!
- Mest bir halde, güle oynaya Hakk aşıkları meyhanesinden geliyorsun; hakikati sezmiş, hayatın manasını anlamışsın da, bir kıvılcım gibi, dünyanın hayrına da, şerrine de gülüp duruyorsun!
- Anlıyorum ki, senin göbeğini Allah, gül gibi gülerek kesmiş de, bu yüzden hiç somurtmuyorsun, suratını asmıyorsun; hep gülüp duruyorsun! Fakat, ey ay yüzlü sevgili, bugün sen, bir başka türlü gülüyorsun!
- Sonbaharda, bağlardaki bahçelerdeki bütün ağaçlar yapraklarını dökerler ve kuru dallar da soğuktan donmuş bir halde rüzgarda titreşir dururlar! Laleler de, güller de, solarlar, ölür giderler! Fakat sevgili, sen hangi bağın, hangi bahçenin gülüsün ki, kış mevsiminde bile solmuyorsun, daima gülüyorsun?
- Seni neye benzeteyim, bilmem ki? Sen, hava atına binmiş bir misk kokususun; atını kırlarda, ovalarda koşturuyor, her tarafa güzel kokular yayıyorsun! Sen, güzellikte göz kamaştıran bir güneşsin; çok uzaklardan, kendini göstermeden, ayın hasta, solgun ışıklarına bakıp gülüyorsun!
- Sen, apaçık görülen bir yakınsın, tam inançsın! Artık sen, zanna da, şüpheye de, taklide de gülüyorsun; tamamıyla görüş olmuşsun da, rivayete de, habere de gülüyorsun!
- Sonsuzluk makamında gören de sensin, görünen de sen! Bu yüzden gerçeği anlamışsın da, yola da gülüyorsun, yolcuya da; göçe de gülüyorsun, sefere de! Sonsuzluk makamında bütün bunlar gülünç olur!
- Yoklukla yok oluş arasından varlık başını meydana çıkardın da, başa da gülüyorsun, taca da, hükümdarlık kemerine de gülüyorsun!
- Bütün halk, bütün insanlar, bir türlü doymayan aç köpek gibi, ağzını, dünya lokması kapmak peşinde açmış. Sense, öyle bir arslansın ki, insanların bu açlığına, doymazlığına gülüyorsun!

1349. Hem insanın gönlüne derdi sen verirsin, hem de devayı lutfedersin!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. VI,2796)

- Ey ayağının bastığı yere canların kurban olması gereken aziz varlık; bir takım endişeler, bahaneler icad ederek gelmişsin! Yalvarırım sana; elini uzat, kapıyı aç, içeri gir! Sen, zaten yabancıнын evine gelmedin ki; kendi evine geldin!
- Vara yoğa vurdun kırdın, toz yükselttin; sen de o toz içinde kendini gizledin! Ne olurdu, yarattıklarının ötesinde saklanmasaydın da, kendini bize gösterseydin!
- İki dünyada da kaide, kural budur: Önce zahmet, ızdırap, cefa, sonra zevk, safa! Fakat Sen, bu iki halin de, iki duygunun da ötesindesin; Sen, iki dünyaya da mensup değilsin; Sen, zahmetsiz zevksin, acısız tatlısın; Sen, eşi benzeri bulunmayan, üstün bir varlıksın!
- Bildiğin ayrı bir zevki vardır, yabancıнын ayrı! Sen'se, hem evveline evvel olmayansın, hem de yepyenisin; Sen, hem bildiksin, hem yabancı!
- Kalenderin, gönül ehlinin gönlüne de, canına da ızdırabı, derdi veren, onu inleyen, onu yaralayan Sen'sin; onu teselli eden, dertten kurtaran ve açtığın yaraya merhem olan da Sen'sin! Fakrın ve yokluğun da, hem yarası, hem merhemi sensin!

1350. Sen, henüz bir çocuksun; aşk meyhanesinde senin ne işin var?

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. VI,2619)

- Gül bana dedi ki: "Senin aklın yok mu? Dikenden ne beklersin? Onun kimseyi incitmemisini, batmamasını, yumuşaklık göstermesini mi istersin?" Dedim ki: "Sen de, ne diye aşık olanlarda, kendilerini bir sevdaya kaptıranlarda akıl ararsın?"
- Gül bana dedi ki: "Aşık olduğun, gönül verdiğin sevgili kimdir? Onu bana gösterebilir misin?" Ona dedim ki: "Sen, aşık değilsin; kimseye gönül vermedin! Şu halde, ne diye sevgiliyi sorarsın, ararsın? Senin aşktan, haberin yok ki!.."
- Gül bana dedi ki: "Mademki sen aşıksın, sevgi seni mest etmiş, ben de mest olmak istiyorum! Ne olur, lütfet, aşk meyhanesinin yolunu bana göster!" Dedim ki: "Senin o meyhaneye gidecek halin yok; sen, henüz bir çocuksun! Aşk meyhanesinde senin ne işin var?"
- Dedi ki: "Sen ne kadar da fazla içmişsin, ne kadar da kendinden geçmişsin! Seni bu hale getiren, seni kendinden alan o şarap nasıl bir şaraptır? Ben onu nerede bulabilirim? Lütfen bana söyler misin?" Ona cevap verdim de dedim ki: "Aptalca konuşma; haydi, defol git! Aklını başına al! Sen ne arıyorsun? Aradığın şarap, senin bildiğin üzümden yapılan şarap değildir; sen, o şarabı bulamazsın!"
- Dedi ki: "Dünyada kokusu gelmeyen, kokusu olmayan bir gül bahçesi var mıdır?" Ona dedim ki: "Gül bahçelerinden sana koku gelmiyorsa, senin burnun koku almıyorsa, ne yüzle gül bahçesi ararsın, sorarsın?"

• Gül bana dedi ki: "İnsanlardan vefa bekleyenler, vefa umanlar, uykuya dalmışlar, rüya görüyorlar!" Dedim ki: "Sen, neden uyanık iken rüya görmek istiyorsun; onun hayaline kapılır da, onu arar durursun?"

1351. Her zerre kendinden geçmiş de, Mansur gibi; "Ben Hakk'ım!" demede!

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mefulü, Mefa'ilün

(c. V, 2599)

• Ey pazarında yüzlerce derviş hırkası bir'zunnara satılan dost! Sen'in yüzünden, seni bulmak ümidi ile alemde her yüz, bir duvara dönmüş, bir tarafa yönelmiştir! 127

127 Zunnar; Hristiyan papazlarının bellerine bağladıkları bir çeşit kuşak. Hz. Mevlana, bu beyitte, ahlakan düşük olan dervişleri, ibadeti gösteriş için yapan ham sofuları kınamaktadır. Aynı zamanda, dünyada bütün insanların çeşitli dinlerde, çeşitli şekillerde, çeşitli mabedlerde Allah'a yöneldiklerini, kendi dilleri ile O'na yalvardıklarını anlatmak istiyor. Bundan sonra gelecek beyitlerde de, kesretteki vahdete, yani çokluktaki tekliğe işaretler vardır. Mevlana, bu inancı, istiare yolu ile çeşitli benzetmelerle açıklamaktadır.

• Sen'in güneşinin nuru ile nurlanan her zerre, kendinden geçmiş de; "Ene'-Hakk" (=Ben Hakk'ım!) diyor; her köşede birisi, Mansur gibi, darağacına asılmış!

• Şaşılacak şey şu ki: Herkes bir küpten başka çeşit şarap içnede, başka bir neşe ile sarhoş olmada! Yine şaşılacak şey şu ki: Bir tek gülden, herkesin ayağına ayrı ayrı dikenler batmadadır!

• Her dal; "Ben bir başka türlü mest oldum, kendimden geçtim!" diyor! Her akıl; "Ben bir başka türlü hayran oldum, şaşırđım kaldım!" diye sesleniyor!

• Gül, yarattığı eserler arkasında kendini gizlemiş olan üstün varlığa, o güzeller güzeline duyduğu iştiyaktan, özlemde ötürü, yakasını yırtmış; aşk, onun sevgisi ile kendinden geçmiş, sarığını, külahını başından atmış!

• İnsanların bir kısmı, akıllarını beğenmişler ve akıl sarhoşu olmuşlardır; bir kısmı da, akılları başlarında yokmuş gibi akıllarını bırakmışlar, sarhoş olmuşlardır! Fakat, akıllılardan ve akılsızlardan ayrı bir kısım insan da var! 128

128 Akıl ile mest olanlar (akl-ı me'aş), dünyaya ait işlerde kullanılan akıl. Dünyada görülen uygarlık, insanı rahata kavuşturan yeni keşifler, icatlar hep akl-ı me'aşın eseridir. Ortaya koyduğu eserler yüzünden insan, aklını beğenir, onunla, adeta mest olur. Bir de, insanda "akl-ı me'ad" vardır ki, bu akıl ile insan, dünya işlerini düşünmez de, nereden geldiğini, nereye gideceğini düşünür. Bu yüzden, kendisini ibadete ve insanî vazifelere verir. "Akl-ı me'ad" sahibi de, bazan yaptığı ibadetleri beğenir de, kendini başkalarından üstün görür, kendi aklına hayran olur. Bu da, bir çeşit mestlik verir. Bu iki akıl da, yani dünyayı da, ahireti de hiçe sayan ve kendisini sadece ve sadece Allah'a veren ariflerde vardır.

• Bazılarımız Tur Dağı'na benziyoruz; Hz. Musa'nın kadehinden aşk şarabı içmişiz de, kendimizden geçmişiz! Bu yüzden, nefis Firavunu'nun zahmetinden de kurtulmuşuz; ağyarın, Hakk'a ve bize yabancı olan huysuz insanların gamından gussasından azad olmuşuz!

• Şarap gibi, meyhane küpünün içinde coşuyoruz, köpürüyoruz; her ne kadar küpün ağzı anlayış ve sezis balçığı ile kapalı ise de, biz, içten içe yine kaynaşıp duruyoruz!

• Hatta, şarabın coşup kaynamasından, küpün ağzına sıvanan samanlı balçık bile sarhoş olmuş, oynamaya koyulmuş! Allah'a yemin ederim ki, dünyada bundan daha hoş bir hal, hoş bir şey yoktur!

1352. 0 sonsuza kadar kalacak olan sevgiliye gönül verseydin, her bağdan kurtulurdun!

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. VI, 2612)

• Kimin mahallesinde dönüp dolaşıyorsun; ne istiyorsun? 0 çadırdaki mahbus bulunan dilber yüzünden, galiba, benim gibi senin de ayakların bağlandı da, başka bir yere gidemiyorsun, hep burada dolaşıyorsun!

• Yazıklar olsun sana; sen, fani bir sevgiliye değil de, sonsuza kadar kalacak, ihtiyarlamayacak, çirkinleşmeyecek o eşsiz sevgiliye bağlansaydın, her bağdan kurtulurdun; ne kimseye hizmet etmek isterdin, ne padişahlığı, ne sultanlığı arzu ederdin!

• Dünya sevgisine kendini kaptırmış, hiç ötelere düşünmez olmuş dünya sarhoşlarının hizmetleri gibi, senin hizmetlerin de bir masal oldu! Sen, kalburla su taşıyorsun; adeta, balık gibi su içinde boş yere secde ediyorsun!

• 0 sarhoş olup yıkıldı da, secde ettiği yer su oldu! 0, sevaptan da vazgeçti, yoldan, yolsuzluktan da kurtuldu; yapayalnız, tek başına kaldı!

1353. Sana öğüt vermek isterim ama, anlayışsız kişilerin yüzünden dilimde kilit var!

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilün

(c. VI,2866)

• Usanır da, bu sevdalı aşkıktan kaçarsan, bir zaman sonra pişman olursun; yüzünü, yine o sevdalıya çevirir, ellerini çırpa çırpa döner, yine onun yanına gelirsin!

• Seni çekip duran şu hayalden vazgeç; ondan vazgeçmezsen, sonra çok pişman olursun!

- Ona yüzünü döndür de; "Efendi!" de! "Beni nereye çekiyorsun?" Gökyüzü bile bu güzellikte bir ay görmemiştir!
- Dünya, kokmuş, çirkinleşmiş bir ihtiyar kadın gibidir; yepyeni, göz alıcı bir çarşafa bürünmüştür! Dıştan cilveler, nazlar, edalar göstererek insanın gönlünü kapar ama, içi, iç yüzü çok fenadır, çok kötüdür, çok iğrençtir!
- Görünüşe aldanıp da felakete doğru gitme; ters düşüncelere kapılma; manasız heveslere düşme! Bu haller, seni aldatmasın! Nice köşkler, nice kasırlar aykırı düşünceler, ters hevesler yüzünden yıkıldı, harab oldu; şimdi harabelerinde baykuşlar ötüyor!
- Sana yol göstermek, öğüt vermek isterim ama, anlayışsız kişiler yüzünden dilim kilitlendi! Artık ben, susarak, sana gizlice, dilsiz dudaksız öğüt veriyorum!
- Bütün bu korku, bu iki yüzlülük, bu iki gönüllülük de ne oluyor? Sen, tek olan, eşi bulunmayan, merhametli Rabb'in koruması altında değil misin; O'nun devletine kul olmadın mı?

1354. Ben, kendi varlığımdan geçtim, kayboldum; sen onu bulabilirsen, benim selamımı söyle!

Müfte'ilün, Fa'ilün, Müfte'ilün,

(c. VI, 3018)

- Ey güzelliği yüzünden aynaya sık sık bakan sevgili; aynaya böyle sık sık bakmayasın diye, istiyorum ki, aynan yansın yakılsın da, artık işe yaramaz olsun!129

129 Lale Devri şairlerinden Nedim merhum bir beytinde şöyle der:

"Niçin sık sık bakarsın böyle mir'at-ı mücellaya

Meğer sen dahi kendi hüsnüne hayran mısın kafir"

(Sevgilim! Neden aynaya sık sık bakıyorsun? Sen de kendi güzelliğine hayran mı oldun?)

- Benim canım, aşk denizinden ateş gibi bir su içti! Bu yüzden, benim can kadehimde su bile ateşe döndü, ateş oldu!
- Onun nergis gibi güzel bakışları ile ayna gülbahçesi haline gelince, can ve gönül ona hased ettiler de, yakıcı ateş kesildiler!
- Ben, varlığımdan geçtim, kayboldum; sen, eğer onu bulabilirsen, benim selamımı söyle de, ona de ki: "Nasılsın, hoş musun; eski halinden daha da hoş musun?"
- Eğer sen, benden kaçıp kaybolan beni bulabilirsen, ben'e de ki: "Ben peri gibi avare oldum, gizlendim!" ,
- Dostum! Ben sarhoş değilim; aklım da başımdan gitmedi! Onun o sihirli bakışı, benim canımı büyüledi, beni de büyücü yaptı!
- Senin aklın başında ise, ona bir bak da anla ki, sevgilim o iş yanlış değildir, doğrudur!

1355. Sen, zaten benim gönlümsün!

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. VI, 2618)

- Sevgili; lütfet, o güzel gözlerinle bize bir bak! Çünkü sen, bakışların ve görüşlerin canısın; sana nasıl; "Gönlümü aldın!" diyebilirim ki; sen, zaten gönlümün ta kendisisin, sen benim gönlümsün!
- Sen, gönlümüzü ayaklar altına aldığı zaman canlar neşelenir, ayak vurarak oynamaya başlarlar! Gönlümü kırdığın, yaraladığın zaman gönül, adeta ballar yer, şekerler çiğner!
- Kollarını iki tarafa salarak oynamaya başlayınca beden, sana canını verir Böylece sen, cilvelerle, naz ve eda ile oynarken ölmüş kişi bile tuhaf bir hal alır, adeta dirilir!
- Senden gelen cevr u cefa böyle hoş ve tatlı olduğu için vefa ekinine kıtlık düşmüştür de, insanlarda vefa bulunmaz olmuştur! Ey gönül; ne duruyorsun ? Onun cefasına karşı canınla oyna, onun cefasına canını ver!
- Bugün öyle mestim, öyle mestim ki, tamamıyla kendimden geçmişim! Dostum; benim elimden tut; sen neredeysen, beni de oraya çek!
- Sana lazım olan şeyleri, gökler hemen doğurup sana sunar! Senin mana incilerin hiç azalır mı? Zaten sen, inciler denizinin dibindesin!
- Ey benim canım, sevgilim; her gözbebeği, senin sayende adam oldu! Ey görüşün özü, anlayışın temeli; sen olmayınca gözün ne değeri vardır?
- Ey can; onun mesti olmak şerefine nail olduğun için neşelen, el çırp! Bu varlık, ne hoş bir varlıktır; sen, aynı zamanda birlik aleminin, vahdet aleminin içindedin; ne de hoşsun!
- Ey ruh; neden korkuyorsun? Sen, maddî bir varlık değilsin ki toprak olup gidesin ve sen, beden değilsin ki, seni mezara defnetsinler! Sen, nefis de değilsin! Beden, korku kaynağıdır, korku madenidir; halbuki sen, zevksin, neşesin!

1356. Eğer senin gönlün varsa, gönül kabesini tavaf et!

Mefa'îlün, Fe'ilatün, Mefa-îlün, Fe'ilün

(c. VI.3104)

- Eğer senin gönlün varsa, gönül kabesini tavaf et; topraktan yapılmış sandığın Kabe'nin manası gönüldür!
- Cenab-ı Hakk , görünen ve bilinen suret kabesini tavaf etmeyi, kirliliklerden temizlenmiş bir gönül kabesi elde edesin diye sana farz kılmıştır!
- Şunu iyi bil ki, sen, Allah evi olan bir gönlü incitip kırarsan, yaya olarak bin defa Kabe'ye gitsen de, Allah bu ziyaretini kabul etmez!
- Sen, varını yoğunu, malını mülkünü ver de, bir gönül al, al da, o gönül mezarda, o kapkara gecede sana ışık versin, nur versin!
- Allah'ın huzuruna altın dolu binlerce keseler götürsen, Cenab-ı Hakk; "Bize bir şey getirmek istiyorsan, kazanılmış bir gönül getir!" diye buyurur!
- "Çünkü. altın ve gümüş, bizim için hiç bir şey değildir! Eğer bizi, bizim rızamızı istiyorsan, bizim istediğimiz gönülden ibarettir!"
- Senin değer vermediğin, bir saman çöpü saydığın yıkık gönül, Arş'tan da üstündür, Kürsi'den de, Levh'den de, Kalem'den de!..
- Harap gönül, Hakk'ın nazargahıdır, Hakk'ın baktığı, Hakk'ın sığındığı yerdir! Onu yaratan varlık ne de büyüktür, ne de kuvvetlidir!
- Kırılmış, ikiyüz parça olmuş zavallı bir gönlü yapmak, tamir etmek, Cenab-ı Hakk'ın nazarında hacdan da, umreden de değerlidir!
- Hakk'ın defineleri, harap gönüldedir! Harabelerde, pek çok defineler gömülüdür!
- Mutlu olmak, manen yükselmek istiyorsan, gönüller almaya, gurur ve kibiri bırakmaya bak!
- Kazandığın gönüllerin yardımı seninle beraber olursa, kalbinden hikmet kaynakları fışkırır, akar!
- Dilinden sel gibi ab-ı hayat akar; nefesin, Hz. İsa'nın nefesi gibi, hastalıklara deva olur!
- İki dünya da, bir gönül için yaratılmıştır; "Sen olmasaydın, bu kainatı yaratmazdım!" hadîsinin manasını düşün!
- Eğer böyle olmasaydı, senin varlığın, mekanın, güneşin, ayın, yeryüzünün, şu gök kubbenin varlığı nereden olacaktı?
- Sus; bedeninin her bir kılında iki yüz dil olsa da onlarla gönlü anlatmaya çalışsan, yine de anlatamazsın; gönül anlatılamaz, anlatışa sığmaz!

1357. Kendinden geçiş lütfu

Fa'îlatün, Fa'îlatün, Fa'îlatÜn, Fa'îlat

(c. VI,2775)

- İstiyorum ki, can kuşu, kendini görüş ve kendini beğenmiş hevasından çıksın da, yalnız kendinden geçiş hevasında uçsun; can mumu da, benlik sarayında değil, kendinden geçiş sarayında yansın, oralara nur saçsın!
 - Kendinden geçiş devlet kuşu, her şeye, herkese gölge salsın da, kendilerini üstün görenleri, gurura kapılanları, kendilerine tapanları, bu kötü huylarından vaz geçirsin! Allah'ın lütfu güneşi de, Hakk aşıklarının başlarında parlansın, onları aydınlatsın!
 - Aşık, en yüksek mevkilere çıksa, dünyanın en zengin adamı olsa, yüzbinlerce devlete erişse, yüzbinlerce nimete kavuşsa, onun nazarında bunların hiç bir kıymeti yoktur! O, ancak Hakk'ı bulmak için kendinden geçiş belasını ister! İ30
- 130 Hz. Mevlana, *Dîvan-ı Kebîr'in* bir başka yerinde bu konuya temas eder:
- "Allah, bitmez tükenmez cömertliği ile bana hesapsız mülkler verse, ne kadar gizli hazineleri varsa hepsini önüme koysa, ben, candan secde ederek yüzümü toprağa korum da, derin ki: 'Bunların hepsinden filanın aşkı benim için daha değerlidir!'"
- Bu isteğin ne olduğunu anlamak için beni seyret de gör; ben, kendinden geçiş yokluğunda öyle manevî zevkler tattım, öyle mutlu oldum ki, kendimi, sevine sevine belaların önüne attım!
 - Kendinden geçiş arzusu ile kendinden geçmek, Hakk'ta fani olmak, öyle anlatılamaz bir merteye ki, bu yüksek mertebeye ulaşmak isteyen kişiye, bir can değil, yüzlerce can kurban olsun!
 - Ey aşık; istediği dünya nimetlerine ulaşamadığı için kendini üzüntülere, gamlara, kederlere kaptırmış kişilerle düşüp kalkma ki, kendinden geçiş zevkini kaybetmesin!
 - Kendinden geçmenin, kendinden kurtulmanın ne olduğunu bilir, anlarsan, sende bulunan yüksek mevki isteği, servet ve devlet arzusu yok olur gider! Ey kendinden geçiş hali; zenginlik, şöhret, beylik, paşalık bunların hepsi de senin ayağının altına serilsinler, toprak olsunlar!

- Dünya sevgisine kapılmamak, padişahlığı, yüksek mevkileri, şöhreti, serveti istememek; muhakkak ki, güzel bir şeydir! Fakat, bunların hiç biri kendinden geçmiş kişiye eş olamaz, kendinden geçmişin karşılığı olamaz!
- Ey kendinden geçmiş ve gönül evini dünyevî arzularından temizlemiş kişi; gönül evini, kendinden de temizle! Hatta, kendinden geçme isteğini bile gönülden at gitsin; onun gelmesi için, kendin de gönül evinden çık git!

1358. Bahar mevsiminde kokusu ile insanı büyüleyen gül bahçesini, kendi güzellikleri ile 0 süsledi!

Mefa'îlün, Mefa'îlün, Fe-ulün

(c. VI, 2696)

- Bahar, güzelliği ile beni neşelendiriyor, güldürüyor; bana sunduğu manevî şarabın verdiği mahmurluk da, başımı döndürüyor!
- Bu sırada ay yüzlü bir güzel de, beni döndürüp oynatıyor; beni eşsiz dostsuz bırakarak, gönlümde yalnız kendisi taht kurmak istiyor!
- Bir çeng çalan var; çıkardığı hoş seslerle, beni büyüledi; ben öyle bir hal aldım ki, adeta, onun teline döndüm! Çengin çıkardığı ses meydanda ama, ağlayan, feryad eden, titreyen teli görmüyorum!
- Allah, göklere doğru yükselen bir toz dünyası meydana getirdi; kendisi ise, rüzgar gibi, çıkardığı toz içinde gizlendi gitti!
- O padişah, kıvılcım gibi bir hayat, bir yaşayış parlattı da, kendisini, yanış gibi, o kıvılcımın içinde gizledi!
- Şu bahar mevsiminde kokusu ile insanı büyüleyen gül bahçesini, kendi güzellikleriyle süsledi; sonra, etrafa güzel kokular yayan, fakat kendisini göstermeyen nadide bir gül gibi, dikenler arasında gizlendi!
- Bahar mevsiminin güzellikleri karşısında ben, mest oldum; bir şey söyleyemeyeceğim! Ey görünmez güzellikler şarabı sunan sakî; bu güzelliklerden sen bahset! Çünkü, senin aklın başında!
- Acaip bir aynacının elinde olan bu gönlüm, ayna gibi, susarak, dilsiz dudaksız bir şeyler söylüyor, gördüğü güzellikleri aksettiriyor!
- O aynacının, o büyük ve eşsiz yaratıcının lütfu ile, zaman zaman gönül aynasında acaip şekiller, benzeri olmayan güzellikler, insanı büyüleyen hayaller görünmede!

1359. Bir bilgin, bakışları ile, Sen'in güzel yüzünün sofrasından rızıklanırsa, ne olur?

Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fe'ilatün, Fa'lün

(c. VI, 2869)

- Allahım; Sen'in verdiğin gamlarla, kederlerle perişan olmuş bir bilgin var! O bilgin, denenmek için çok ızdırap çekiyor, çok belalara uğruyor! O, adeta, ateş üstünde bulunan potadaki gümüşe benziyor!
- O bilgin, Sen'in keremine, lütuflarına, ihsanlarına ümid bağlamış da, kalkmış, ezelden çok uzak yollar aşarak, bir çok sıkıntılara, zahmetlere katlanarak, çeşitli merhalelerden geçerek gelmiş, Sen'in merhamet kapına sığınmış!
- O bilgin, aşk yolunda çok ızdırap çekmiş, yolunu eşkiyalar kesmiş, hırpalanmış, yaralanmış!..
- Ey dost! Bir bilgin, bakışları ile, Sen'in güzel yüzünün manevî sofrasından rızıklanırsa, kuvvet bulursa, Sen'in güzelliğinden bir şey eksilir mi; Sen, bir zarara ziyana uğrar mısın?
- Senin güzelliğinle dolu bir çılgınlık kadehini, sen hayranlarına sunarsan, bir bilgin, nasıl olur da kaidenin, törenin dışında kalır da, sunduğun kadehi almazlık eder?
- Sen'in insafın, merhametin ve asaletin, bir bilginin boş yere na-ehiller arasında kederlerle, gamlarla öldürülmesine nasıl müsaade eder? 131

131 Şinasî merhum bir beytinde;

"Bedbaht ona derler ki, elinde cühelanın

Kahrolmak için kesb-i kemal ü hüner eyler"

(Cahiller, na-ehiller arasında kahrolmak için ilim, hüner ve olgunluk elde eden kişi, bahtsız bir kişidir!)

- Herkese ışık veren, sıcaklık başlatılan Hakk'ın güneşi, bir bilginin buz gibi soğuk, anlayışsız kişiler arasında donup kalmasını nasıl hoş görür?
- Sen'in verdiğin derslerden yararlanması için, lütfun ve ihsanın tutmuş, bir bilgini aşk medresesine, aşk dersinin verildiği okula çekmiş almış ve böylece onu, faydasız bilgiler öğrenmekten kurtarmak istemiştir!

1360. 0 perinin yüzünün nurundan, insan, melek oldu!

Müfte'ilün, Fa'ilatü, Müfte'ilün, Fa'ilat

(c. VI, 3027)

- Peri kızının, Hz. Süleyman'ın huzurunda saygı ile elbağlayıp durmasına şaşılmaz; sen, asıl o perinin karşısında Süleyman'ın elpençe divan durmasını seyret!
- 0 öyle bir peri ki, yüzünün nurundan, insan, insan şeklini bıraktı da melek oldu; peri de, zahmetten, derman bulma gamından kurtuldu!
- 0 perinin terbiyesi, ilgisi ile insanın gözü açıldı; o perinin yüzünden şeytan da melek de can incisini buldular!
- Onun güzelliği ile, insanlar "benlik-bizlik" davasından vazgeçtiler; erlik tohumları kurudu da, şehvetten kurtuldular! Peri insan oldu, insan da peri kesildi!
- Tebriz şehrinin de, canın da övündükleri Şems-i Dîn'in yüzünün nuru ile peri neşelendi ve candan bile daha neşeli bir hale geldi!

1361. Düşüncelerden kendini kurtar; akli fikri at gitsin!

Mef'ülü, Fa'ilatü, Mefa'ilü, Fa'ilat

(c. VI,3000)

- Sakî; o büyük şarap kadehini sun! Yapılması gereken bir iş, bir sevgi işi var ya, onu düşün; başka düşüncelerden kendini kurtar, aklını fikrini at gitsin!
- Çünkü, akıl fikir durağında tamamıyla korku vardır, endişe vardır, tehlike vardır, titreyiş vardır; rahat, huzur, mutluluk hep akılsızlıktadır! 132
- Akla fikre kapılmayanlar meclisinde bulunanlar, derin düşüncelere dalmadıkları için her bağdan kurtulmuşlar, hürriyete kavuşmuşlardır! Onların hepsi de, sevgi güneşinin ışığında zerrelere gibi oynar dururlar! .

132 Şu hadîs-i şerîf, bu konunun anlaşılmasında bize yardımcı olabilir: "Cennet ehlinin çoğu, ebleh, yani akılsız kişilerdir." Cenab-ı Hakk, aklını yoranları, felsefî düşüncelere varanları sevmiyor, safiyetle candan inananları seviyor. Sevgi yolunda kılı kırk yararcasına düşünmek, aşığı yoldan alıyor. Aşık, gönül yolundadır, akıl yolunda değildir. Pervane düşünseydi, kendini ateşe atıp yakmazdı. "Ben, onu bunu bilmem; ben, aşk kadehi ile mest olmuşum!" diyen Erasmus, Akılsızlığa Medhiye adlı kitabında, aynı konuyu ele almıştır.

- Ey can güneşi! Senin nurunun ışığının tek bir pencereden gelmesine gönlümüz razı olmadığı için, beden binasının kapısını, duvarını yak yandır, bizi engellerden kurtar; bizi, perdeler arkasında bırakma!
- Şunu bil ki, senin aşk nurunu bulmak için çırpınışın gibi, bütün aşıkların feryadları, hayhuyları hep bir gül bahçesinin kokusudur, ondan meydana gelmededir! Fakat, o bahçenin nasıl bir bahçe olduğundan kimsenin haberi yoktur!

1362. Ben; gönlümü de, canımı da kederin gamın önüne atmışım!

Fa'ilatü, Fa'ilatün, Fa'ilatü, Fa'ilatün

(c. VI,2850)

- Ayrılık gamıyla inleyerek, sızlanarak ağlayıp durmadayım! Ama sen, benim çektiğim ızdırabı çekme; sen, şad ol, neşeli ol! Bana gamlar, kederler verdiğin için sana darılmadım; yine de seni bekliyorum; sen, şad ol, neşeli ol!
- Sen, beni aşk oku ile yaralanmış perişan bir halde görsen, tatlı bir bakışla bana bakarsın ve acımak şöyle dursun, çektiğim ızdıraptan hoşlanırsın! Zaten ben gönlümü de, canımı da gamın, kederin önüne atmışım; yeter ki sen şad ol, neşeli ol!
- Sen, benim gönlümün gamlı oluşuna sevinirsin; cefa çektirmekte eşsiz bir ustasın! Ben, neşe ile bir nefes almasam bile, sen şad ol, neşeli ol!
- Ey güzel varlık! Sen, güzelliğine yakışmayan davranışlara girişiyorsun; hançer gibi, bu zavallı kulunun kanına susamışsın! Zararı yok; ben kanlı gözyaşları dökmeye razıyım; sen şad ol, neşeli ol!
- Beni biraz neşeli görsen, canın sıkılır, bana kızarsın; gönlün, kinle ve nefretle dolu! Bense, bu davranışlarına hiç aldırmam, sana darılmam; sen şad ol, neşeli ol!
- Bana verdiğin gamlardan, çektirdiğin ızdıraplardan öyle mutluyum ki, kendimi padişah gibi görüyorum! Senin yüzünden tahta kavuştum, mevki sahibi oldum! Ben, bütün bu hallere aldırımıyorum; sadece, senin gönlünü gözetmedeyim! "Allah onu korusun!" diye niyazdayım! Ben, bu karardayım; sen, benim acılarıma bakma! Yeter ki, sen şad ol, neşeli ol!
- Zamanımızın canısın, bizim hayatımızsın; bizi yaşatan sensin! Verdiğin acılara rağmen, gönlümüzde taht kurmuşsun! Çektirdiklerine birtakım bahaneler buluyorsun! Ben, kenara çekildim; bir şeye karışmıyorum, hiç bir şikayetim yok! Yeter ki, sen şad ol, neşeli ol!
- Sevgilim; ben, kendimle uğraşmadayım! Çünkü, beden ile nefis ölmedikçe, ne gönül, ne de can günahlardan arınmaz! Benim bütün gücüm, içimi manen temizleyerek günahlardan kurtulmaya çalışmamdır; sen, beni kendi halime bırak; sen şad ol, neşeli ol!

1363. Her seher vaktinde, her sabah bu akıl, senin aşkınla deli divane olmada!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Mef'ülü, Mefa'ilün

(c. VI,2601)

- Güzelim; her taşın başında, lal dudaklarından bir nur vardır! Saçlarının perişanlığı, karışıklığı, her tarafta bir karışıklık meydana getirmiş!
- Cennet gibi olan güzellik bağının her tarafında, ağaçlarının altında, aşk şarabı sunan sakiler var, huriler var!
- Her tarafta, aşk şarabı doldurulmuş küpler var; her tarafta, aşk şarabı içmiş, kendinden geçmiş canlar var! O küplerdeki şarap, üzüm şarabı gibi pek tatlı, pek nefis!
- Zaten, her seher vaktinde, her sabah bu akıl, senin aşkınla deli divane olmada ve benlik damına çıkararak tanbur çalmadadır!
- Padişahi aşk olan şehir, ne mutlu bir şehirdir! O şehrin her mahallesinde bir meclis kurulur, nefis aşk şarabı içilir; her evde bir düşün vardır!
- Bir manastırın önünden geçtim; karşıma bir keşiş çıktı! O, vahdet (birlik) kapısında oturmuş, senin aşkınla bir nefir çalmada idi!
- O keşişe; "Bu kadar hoş, bu kadar güzel nefir çalma gücünü kimden aldın?" diye sordum. Bana; "Bu gücü öyle bir padişahtan aldım ki, o hem seven, hem sevilen, hem yardım eden, hem de yardım görendir!" diye cevap verdi!

1364. Ben, nasıl olur da, "Bende bulunan sensin; sen, benden hiç ayrılmıyorsun!" diyebilirim?

Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün, Müfte'ilün

(c. V, 2460)

- Ben, senin gibi değilim; sen de benim gibi değilsin! Ne sen benim bulunduğum haldesin, ne de ben senin bulunduğum haldeyim!
- Ben, her zaman senin emrindeyim; sen de, hep benim kanımı dökmek istiyorsun! Ben, gökyüzünde güneş olsam, ay olsam, yine de senden çok aşağıyım!
- Sen, dün, benim kapımın önünden geçtin! Ben, senden bir koku alamadım! Fakat, geçenin sen olduğunu, ruhum kulağıma gizlice fısıldadı!
- Ey benim canım, ey benim gönlüm! Sence canın da, gönlün de ne değeri vardır ki? Senin basıp geçtiğin kapının önündeki toprak, ot yerine can bitirir, gönül yetiştirir!
- Gözün bize bakmaktadır; sen de, akıl gibi, daima bizimle berabersin! Fakat, kendimde güç, cesaret bulamıyorum ki, kalkayım da sana; "Bende bulunan sensin; sen, benden hiç ayrılmıyorsun!" diyebileyim!
- Kulağımdan tuttun, beni çeke çeke bulunduğum yerden alıp götürdün! Fakat, sen beni nerelere götürdünse oralarda gördüğüm her şeyde, seyrettiğim her yerde, her manzarada hep seni buldum, seni gördüm; senden başka bir şey göremedim!
- Ben mestim; sen de, benim yüzümden mestsin! Yanıldım, hata ettim; ben, nasıl olur da; "Benim yüzümden mestsin!" diyebildim? Ben, kim oluyorum? Benim sana ulaşmama, seni manen bulmama imkan yok; beni sana, ancak, sen ulaştırırsın!
- Dilim şaşırda da, "sen"sin dedi; bu suçun özrü olarak, bundan sonra susayım; acı sabırlara katlanayım, zehirler içeyim!

1365. Aşkın ağız olsaydı, bütün dünya ona bir lokma olurdu!

Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün

(c. V, 2435)

- Ben, gönül sırrını, dün gece taş yürekli bir dilberin yüzünde gördüm!
- Aşkın ağız olsaydı, bütün dünya ona bir lokma olurdu; aşkın kapısı olsaydı, bütün padişahların canları o kapıda kapıcılık ederdi!
- Ey can; gel de, inciler topla! Ey gönül; gel de, güzelliği gör! Ey müslümanlar; insanı felakete sürükleyen bu güzelden, bu afetten sakının!
- Beden, onun atlarının ayakları altına serilmeye layık değildir; baş da, böyle bir güzeller şahının huzurunda yerlere kapanmak şerefini kazanmamıştır!
- Onun yanağı, her an bana; "Senin, benim gibi güzel yanaklı sevgilin var mıdır?" diye soruyor! Gönlüm de ona her an; "Benim gibi sana candan bağlı bir kulun var mıdır?" diyor!
- Ey dostlar; ilkbahar geldi! Haydi; kalkın, gül bahçesine gidelim! Ama, benim ilkbaharım sensin; ben, senden başka bir şeye bakamam!
- Bahçedeki çiçeklerin, meyvelerin kendilerine mahsus bir hoş edaları var; biz de, senin gül bahçesine benzeyen yüzünde açmış bir nilüfer gibiyiz!
- Bülbül, çalgıcı gibi def çalında, ağaçların yapraklarıysa el çırpmadadır! Gonca, kendini beğenmiş de, "Acaba dünyada benim gibi hoş, benim gibi güzel, benim gibi taze bir gonca var mı?" diye söyleniyor!

- "Bahçe, çiçeklerle süslensin; kuşlar kanatlınsın, uçsun!" diye, gönlü sevgi ile, merhametle dolu olan ilkbahar, nazlı bir gelin gibi eteklerini sürüyerek, salına salına ötelere geldi!
- Yarattıklarındaki güzellikleri göremeyen körlerin, sözünü duyamayan gönül sağrırlarının inatlarına rağmen, ilkbaharın içinde kendini gizleyen sevgili, insanları hayran bırakmak, canlara can katmak için geldi!

1366. Gönül bahçesine girersen, hoş kokular elde edersin!

Miistef'ilün, Miistef'ilün, Müstef'ilün, Müstef'ilün

(c. V, 2444)

- Gönül bahçesine girersen, hoş kokular elde edersin; göklere kanat açarsın da, melekler gibi ay yüzlü olur, nurlar saçarsın!
- Aşk, seni kandildeki yağ gibi yaksa yandırsa, ne mutlu sana! O yanışla, etrafındakilere yararlı olursun; karanlıkları aydınlatırsın! Aşkın, başına getirdiği gamlardan, kederlerden ötürü zayıflasan, erisen, kıla dönsen, o zaman da, aşıklar meclisinin başına geçersin!
- Aşk, sana çok şeyler kazandırır; şu fanî dünyadan, mekan aleminden kurtulursun, ötelere, mekansızlık alemine gidersin! En önemlisi de, aşk yolunda sana engel olan, seni nefsanî arzulara doğru çekip götüren bedenden, kendi maddî varlığından ayrılırsın da kendinde kendi öz varlığını bulur, onunla beraber Hakk yoluna düşer, yol alırsın; tıpkı deredeki su gibi, bineksiz, ayaksız yürür gidersin! 133
- 133 Kendinden kurtulmakla ilgili olarak Hz. Mevlana, *Mesnevî'nin* V. cildinin 269-270 numaralı beyitlerinde şöyle buyuruyor: "Başkasından kaçan, ondan uzaklaşınca kurtulur! Ben ise, hem kendimin düşmanıyım, hem de kendimden kaçıp kurtulmak istiyorum! Kaçarken kendimi de beraber götürdüğüm için kendimden kurtulmama imkan yok! Bu yüzdendir ki benim işim, kıyamete kadar durmadan kendimden kaçmaktır!"
- Sen, her acıyı tatlılaştırırsın, her uzağı yakınlaştırırsın! Aşkın ve insanlığınla dokuz kat göklerin üstüne çıkarsın da, kendinden kurtulduğun için, artık maddî varlığın nura perde olmaz!
- İçindeki heva ve hevesi, nefsanî arzuları atarsın, bomboş bir hale gelirsın ve nefes almaksızın canlı kalırsın! "Ya Hu" denizine batınca, artık, "Ya Hu" diyemez olursun! 134
- 134 "Hu, Hüve": Arapça "0" zamiridir. "0", burada Allah'ı göstermektedir. "Ya Hü", (Ey Allah manasına gelmektedir. Dervişler Allah'ı anarken; "Ya Hu" yahut sadece "Hu" diye anarlar "Ya Hu denizi": Hakikat denizini göstermektedir. Arif hakikat denizine varınca, onda yol olur. Bir damla denize düşünce, damladan eser kalır mı?
- Sen, her eve pencere olursun; yani, Hakk yoluna düşmüş kişilerin irfar sahibi olduğun için gönüllerine senden nur doğar! Her baş, seninle gül bahçesine döner, senlikten benlikten kurtulur. Kendi varlığını yok edersen, sen benimle almaksızın ben olursun!
- Gerçek aydınlığa kavuştuğun için, artık, aydınlık istemezsin! Kendinle hiç, ilgilenmezsin; padişah gibi, fakirleri, kimsesizleri yedirip içirirsin! Yani, manî yoksullarını nurunla aydınlatırsın! Etrafa manevî nurlar saçtığın halde, kendin göstermek için ay gibi, bulutlar arkasına gizlenirsin, karanlıklar ararsın!
- Can istemezsin, can bağışlarsın; her derde derman olursun! Sen, kendinden geçtiğin için, kendi yarana merhem aramazsın da, başkalarının yaralarına merhem olursun!

1367. Kalk da, fanî olmayan, ölümsüz olan yaratıcının eserlerini seyret!

Mefulü, Mefa'îlü, Mefa'îlü, Fe'ulün

(c. VI,2624)

- Sevgili! Kalk da bak; can var, cihan var, gençlik var! Güneş de doğdu, etrafa parlak, göz kamaştırıcı ışıklar saçıyor!
- Ey zamanımızın Yusufu, ey güzel varlık; kalk! Hani, Züleyha'nın rüyasında arayıp durduğu, fakat bir türlü bulamadığı bir güzel, bir güzellik vardı ya, sen, ondan yüz kat daha güzelsin!
- Solda, sağda her tarafta mahluktan, yaratılmıştan, Halık'a, Yaratan'a bir işaret var, bir belge var! Yaratan'ın varlığına, yaratma gücüne en güzel belge sensin! Fakat gönülsüz aşık, bir belge ile kanaat etmez, daha çok belge arar!
- Kalk da, fani olmayan, ölümsüz olan yaratıcının yarattığı eserlerdeki ihtişamı, güzelliği seyret! Seyret de, fani dünyadan, dünyaya ait işlerden, nimetlerden çabucak vazgeç, kurtul!
- Eşsiz olan o büyük varlık, aziz bir ömürdür, bir hayattır, bir yaşayıştır! Sen, yaradanı düşünmekten, onun varlığını hissetmekten kaçamazsın! 0, dünyanın ruhudur, dünyayı yaşatan odur; sense bir şekilden, bir gölge varlıktan ibaretsin!
- 0 aziz varlık öyle güçlüdür ki, taştan yonttuğu bir şekle bile dokunsa onu canlandırır; sen taştan aşağı mısın? Sen bu candan mahrum kalırsın, sana yazık olur; kalk da, onu kendi varlığında hisset, sen de canlan!

1368. Hayalin gelmiş, gönlümü okşuyor!

Mef'ulü, Mefa'îlün, Mef'ulü, Mefa'îlün

(c. VI,2598)

- Ey bizim canımız, cihanımız; bir an için olsun lütfetsen de yüzünü bize döndürsen, yüzüne bakmamıza müsaade etsen ne zarar edersin? 135

135 Bir İranlı şair, bütün güzelliklerin Hakk'ın güzelliğinin bir tecellisi olduğu inancına vardığı için:

"Sevgilim! Senin güzelliğin, Allah'ın lütuflarının bir aynasıdır; bırak da, aynada Hakk'ı görelim!" diye yazmıştır.

- Ey yüzü ateş gibi parlak olan, nurlar saçan güzel; ey gül gibi güzel kokar varlık! Nasıl da güzel bir yüzün, nasıl da hoş bir kokun var!
- Senin güzel hayalin, her zaman gözümün önünde dolaşiyor; böylece, uyanık olduğum halde, yine de hoş bir rüya görüyorum!
- Hayalin gelmiş, gönlümü okşuyor; zavallı gönlüm de, bu iltifattan ötürü kabına sığmıyor!
- Ayın ondördüne benzeyen yüzünden mi, onun görüşündeki nurdan mı bahsedeyim? Bambaşka olan, hiç kimseye benzemeyen ruhundan mı, yoksa, senin dertlere derman oluşundan mı söz edeyim?
- Bahçedeki gül dalı seni görmüş de, utanıp başını önüne eğmiş; bülbül de, benim feryadımı duyduğu için ötmeymiş!
- Aklini başına al da, her şeyden vazgeç! Çünkü, onun bulunduğu yerde senin bulunmana imkan yok! Hem o, hem sen bir yerde olamazsınız; onun bulunduğu yere sen sığamazsın; orada, ondan başka dost, ondan başka yardımcı olamaz!
- Her ne olursa olsun, ey göz; sakın ümitsizliğe düşme! Bahar bulutu haline gel de, aşkla inciler saç!

1369. Benden daha çok "ben" olan; gel, gözümde yerini al!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. VI,2798)

- Ey benden daha çok ben olan, benim benliğimi yok edip ben kesilen; gel! Gel benim gözümde otur! Otur da, senin nurlu, güzel yüzüne göre ayın ne kadar küçük, ışığının ne kadar hüznü, solgun olduğunu gör! Çünkü sen, aydan daha parlaksın; daha hoş, daha parlak ışıklar saçıyorsun!
- Bahçeye gel de, güller, senin güzelliğini, gül yanaklarını görsünler, utansınlar, renklerini, kokularını kaybetsinler! Çünkü sen, yüzlerce bağ ve bahçeden, yüzlerce gülşenden, gül bahçesinden daha güzelsin, daha edalısın! Aslında, sen kendin dünyada benzeri olmayan Hakk'ın solmaz güller ihsan ettiği, bir gül bahcesisin!
- Bahçeye gel de, uzun boyu ile öğünen selvi, senin boyunu görünce utansın, küçülsün, boyunu gizlesin! Süsen de görsün seni ve dilini yutsun! Çünkü sen, ondan daha üstün, daha güzel bir süsensin!
- Ey can mumu! Lütf zamanında, mumdan bile daha yumuşaksın; nazlanma vaktinde ise, çelikten de sertsin!

1370. Ey benim kararsız gönlüm; sen nerelisin, nereden geldin?

Müfte'ilün, Mefa'ilün, Müfte'ilün, Mefa'ilün

(c. V, 2480)

- Ey benim kararsız gönlüm! Doğru söyle; sen, nasıl değerli bir cevhersin? Ateş misin, rüzgar mısın, insan mısın, peri misin; nesin sen?
- Sen nerelisin; nereden, ne taraftan geldin? Geldiğin yokluk aleminde neler görmüşsün ki, yine yokluğa gidiyorsun?
- Senden başka her hayvan, her canlı yokluktan kaçır, sakınır; sense, varını yoğunu yokluğa doğru çekip götürüyorsun!
- Sen, sanki bu dünya dağının üstünden aşağılara doğru akan bir selsin; başını taşlara, kayalara çarparak, köpürerek, ağlayarak hızla mekansızlık denizine doğru koşuyorsun!
- Senin, bu aşkla geldiğin yere, aslına doğru koşuşundan, bahar mevsimi de şaşırıp kalmış bahçelerde... Sen nasıl bir gülsün, nasıl bir nergissin? Senin yüzünden, hem süsen hem de selvi sarhoş olmuşlar ve süsen yerlere serilmiş, selvi ise ayakta duramıyor, yıkılacak gibi sallanıyor!
- Ben, insanların içindeyim, onların aralarındaım, onlarla beraber yaşıyorum! Fakat, toprakta gizlenen halis altın gibi, onlardan kaçmışım, onların içinde olduğum halde onlardan ayrılmışım!
- Altın, binlerce defa; "Ben altınım!" diye bağırır, madeninden dışarı çıkmadıkça, kimse ona müşteri olmaz, kimse onu almak istemez!

1371. İnsanı Hakk'a ulaştırmayan bilgidен daha beter işkence yoktur!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilün

(c. VI,2922)

- Sen, hem mumsun, eriyorsun, yanıyor, ağılıyorsun ama, çevreni aydınlatıyorsun! Sen, hem gönül alıcı bir güzelsin, hem de güzelliğin ile insanları sarhoş eden bir şarapsın, kış ortasında bir bahar gibisin!
- Her taraf, aşkından yanmış yakılmış; güneş ve güneş gibi yüzbinlerce varlık da, senin ateşinle yanmış, kül olmuş!
- Senin ateşin, daima kuru kamışlara düşer ve onları cayır cayır yakar! Şeker bu hali görmüş de, senin ateşinle yanmak arzusu ile gelip kamışın içine girmiş, gizlenmiş!

- Aşkın ile, yüzbinlerce kişinin başını kestin! Hiç bir can, cesaret edip de "Hey! Beni niye kesiyorsun, ben ne suç işledim?" diyemedi!
- İnsanın aşkını artırarak, onu Hakk'a ulaştırmayan bilgiden beter işkence yoktur! "İyi, kötü" diye insanları ayıranlara, ayrı görenlere yazıklar olsun!
- Mısır'daki kadınlar, Yusuf aleyhisselamın güzelliğini gördüler de, kendilerinden geçtiler, ellerini doğradılar ve; "Of!" bile diyemediler!
- Miraç gecesinde Peygamber Efendimiz, ilahî aşk ile kendinden geçti de yüzbinlerce yıllık yolu aşiverdi!
- Ey Tebrizli Şems; sen de bizi aşkla yok et! Çünkü, sen bir güneşsin; biz de gölgeleriz!"

1372. Akıl bana; "Seni hoş edip aşk yoluna düşürmek için şarap oldum!" dedi!

Fa'ilatün, Fa'ilatün, Fa'ilat

(c. VI, 2924)

- Aşıklardan kaçıp uzaklaşan o hurinin aşkından ah ederim!
- Aşkın öldürüşünde, yepyeni bir hayat, bir dirilik vardır; hastalık bile, onun yüzünden bir sıhhat, bir sağlık olmuştur!
- Aklıma; "Ey aklıma; neredesin? Seni bulamıyorum!" diye sordum! Akıl dedi ki: "Ben, sana artık yol gösterecek değilim; senin dünyaya olan bağlılığını koparmak, seni sarhoş edip aşk yoluna düşürmek için şarap oldum! Bu yüzden, benim özümle hiç bir ilgim kalmadı!
- Canını yak, külünü sürme et, gözüne çek de, o can sürmesi yüzünden, artık, iki dünyada da körlük kalmasın, her şeyi açıkça gör!
- Cansız canlar, sema'a girsinler, canlansınlar da, ezel balının etrafında arılar gibi dönüp dursunlar!
- Şems-i Tebrîzî hazretleri de, Allah'ın kudreti ile, bütün kırılmış kalpleri tamir etsin!"

1373. Ölümsüz bir canın var; neden ölümden boş yere korkuyorsun?

Mefülü, Mefa'îlün, Mefülü, Mefa'îlün

(c. V, 2594)

- Ey zavallı insan! Ölümsüz bir canın var; neden boş yere ölümden korkuyorsun? Sen, Allah'ın bir nuruna maliksin; bu nurla sen, o daracak mezara sığabilir misin?
- Gönlünü hoş tut; alem, sende bulunan o incinin, o ilahî emanetin yüzünden, baştan başa altın kesildi! Gönül verdiğin o güzel varlığa benzer bir güzel nerede var; öyle bir güzeli gösterebilir misin?
- Beden, aşk ile arkadaş olunca, onunla düşüp kalkmaya başlayınca dayanamadı da, kendini fazlaca içkiye verdi! Ey hoca; neden benim bu halimden ürküyorsun da, bana bakıp yüzünü ekşitiyorsun?
- Rensizlik aleminde, mest olup kendinden geçmek var, şuhluk var! Ey şeyh efendi; senin gönlün neden böyle daralıyor, neden kendini gamları kederlere kaptırıyorsun? Herhalde, senin aşktan haberin yok!
- Bu kadar kedere kapılma, bu kadar çok gam yeme! Ne zamana kadar böyle yaşlara gömüleceksin? Sen, acılar çekmeye, yaşlara gömülmeye layık değilsin! Bizim sana başışladığımız o sevgiyi kaybetmedinse, gamı kederi bırak da, bizimle beraber ol, bizimle aynı renge boyan!
- Sevgili! Verdiğin nurla, can, öyle manevî bilgiler elde etti, öyle derin bir bilgin oldu ki... Buyur ey efendimiz, buyur; sende de şarap dolu kadehler var!...

1374. Hep istediğiniz burada, sevgilinin yanında!

Mef'ulü, Mefa'îlün, Mef'ulü, Mefa'îlün

(c. V, 2593)

- Ay mı istiyorsun, güneş mi arzu ediyorsun? İşte; ay da burada, güneş de burada! Yok, feyizli seher vaktinin gelmesini, sabah olmasını mı istiyorsun? Onlar da, işte şurada, sevgilinin yanında!..
- Ey Kenan Yusufu, ey Süleyman'ın canı; taç ve taht mı istiyorsun? İşte taç, işte taht; onlar da burada, sevgilinin yanında!..
- Ey savaşların Hamzası, ey cenklerin Rüstemi! Kılıç, kalkan istiyorsanız, başka yerde aramayın; onlar da burada, sevgilinin yanında!..
- Ey hoş gül kokulan koklayan bülbül, ey tatlı sözler söyleyen papağan; gül mü istiyorsunuz, şeker mi arzu ediyorsunuz? Geliniz, geliniz; gül de burada, şeker de burada, sevgilinin yanında !
- Ey Hakk yoluna düşen, Hakk'ı arayan, ilahî tecelliye mazhar olmak dileyen zamanın Musası! Hakk'ı görecek mana gözü, O'nun buyruklarını duyacak mana kulağı istiyorsan, işte, onlar da burada, sevgilinin yanında!..
- Ey gönlü kinle, nefretle dolu şeytan, ey bizim eski düşmanımız; fitne mi istiyorsun, fesat mı istiyorsun, şer mi arzu ediyorsun? O kötülüklerin hepsi burada, sevgilinin yanında!..

• Sus; bu kadar fazla söyleme! Kalk Hakk yoluna düş! Yol arkadaşı mı istiyorsun? İşte burada; sevgili yol arkadaşı! Başka ne arıyorsun?..

1375. Gaflet uykusuna dalmışız da, gözümüz perdeli; göremiyoruz!

Mef'ülü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. V, 2580)

- Ey şaşkın bakışlı kişi; ırmağın kıyısına gel! Gel de, duru sudan iç; suyun üstünde dönen dolap gibi, ne diye boş yere dönüp duruyorsun?
- Baksana; ova şekerlerle, deniz de incilerle dolu! Ama çalışmadıkça, sebeplere el atmadıkça, Hakk'ın bu lütuflarından, bu ihsanlarından bir arpa tanesi bile elde edemezsin!
- * Eğer sen güzelliklere, güzel şeylere bakmaktan hoşlanıyorsan, neden gözünü açıp da bakmıyorsun? Ay ışığının güzelliği, gözleri açıp bakmaya değmez mi?
- Biz, susuz kalmışız; her tarafta; "Bir ab-ı hayat çeşmesi buluruz." ümidine kapılmışız! Halbuki önümüzde, arkamızda deniz gibi cömert birçok şeyler bağışlayan, veren bir ele sahip, tek, eşsiz, sayısız şeyler ihsan eden, lütuflarda bulunan biri var!
- O'nunla bizim aramızda nasıl bir yol var; hangi yola düşersek O'na varabiliriz? Bizim, hakikati görmekteki eksikliğimizden, perdeli oluşumuzdan başka bir şey yoktur! Aramızdaki perde nedir? Ağır bir gaflet uykusuna dalmışız da, gözümüzü açamıyoruz! Bu yüzden, O'nunla bizim aramıza perde gerilmiş!
- Hakk'ın lütfettiği buluttan, altı nur, yani altı duygu yağıp durmada! Beden bir dam gibidir; altı duygumuz da (görme, işitme, tatma, yoklama, koklama ve bir de seziş duygusu), o damın kenarlarındaki birer oluktur!
- Her gece biz uykuya dalınca, o altı kaynak, altı duygu durur ve o oluklardan bir şey akmaz olur! O duyguları veren, o kapıları açan, onları, bazan rüya alemine doğru götürür!
- Gündüzleri güneş, geceleri de ay, bazan kuyuya düşerler ve Hakk, onlar aletsiz ipsiz çeker, kuyudan çıkarır!
- Hakk'ın muhteşem ve şaşırtıcı yüzlerce sıfatı, yüzlerce güzel eserleri var Onlar, senden gizlidir; onları göremiyorsun; gördüklerine de akıl erdiremiyorsun! Çünkü sen, zayıfsın, zavallısın; onun gibi gücün kuvvetin yok!
- Sayısız eserlerle dolu, dayalı döşeli yeryüzü, bir çok güneşlerin, yıldızların dönüp durduğu gökler, hatta sınırı olmayan göklerin ötesi bile, Allah'ın kudretli avucunda korkularından cıva gibi titrer dururlar!

1376. Nerede sevgilimin yüzünden senin yüzüne akseden nur?

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'ulü, Mefa'ilün

(c. V, 2589)

- Allahım! Zümrüt renkli dokuz kat göğü havada, sonsuz boşluk içinde hapsedtin; topraktan yarattığın insanı da, çarkla beraber oynatıp duruyorsun!
- Ey su; sen neler yıkamaktasın; göklerden, insanların kirlerini yıkamaya mı geldin? Ey rüzgar; sen de eserek, dünyayı dolaşarak gizlenmiş insan mı arıyorsun? Ey yıldırım; neden gürlüyorsun? Ey gök; ne diye dönüyorsun?
- Ey aşk; neden gülüyorsun? Ey akıl; hırslarımızı mı bağlamak istiyorsun? Ey sabır; neden rahat oturuyorsun? Ey yüz; sana ne oldu; birisinden mi korktun ki, sarardın?
- Vefalı olmak hususunda başın ne değeri vardır; canın, cömertlik yönünden ne değeri vardır?
- Kamil o kişiye derler ki, yokluğa av kesilir, can verir! Çünkü, birlik (=vahdet) dairesine bir kıl bile giremez!
- Eğer benim ay yüzlü sevgilimi gördüysen, nerede onun yüzünden senin yüzüne akseden ve parıl parıl parlayan nur? Can şarabını içtiysen, onun verdiği sarhoşluk nerede? Galiba, can şarabı sana tesir etmedi!
- Gönlünü yıkayıp kötü huylardan, kötü düşüncelerden temizleyememişsin! Yüzünü yıkamaktan sana ne fayda var? Hırsan, tamahtan süpürgeye dönmüşsün; toz toprak içindesin!
- Benim her günüm Cuma'dır; ben, daima hutbe vermekteyim! Şu minberim yücelerden yücedir; ben, mertlik ve insanlık maksuresinde oturmaktayım!
- Şu hutbe okunan minberin basamağı, yeri gelir de, insanlardan boşalır, canlar, melekler Hakk'ın emri ile gayb aleminden birini bulurlar gönderirler, oraya oturturlar; o minberi, asla boş bırakmazlar!

1377. Çeng, niçin ağlayıp inliyor? Senden ayrı düştü de ondan!..

Mef'ulü, Mefa'ilün, Mef'alü, Mefa'iliin

(c. V, 2590)

- Ey perdeler perdesi, ey gizliden de gizli olan güzel varlık! Bir bak da, gör bize neler ettin, neler!.. Gönlü de aldın götürdün, canı da; burada hiç bir şey bırakmadın!
- Ey hevesleri, istekleri alıp götürən; ey gönül kuşlarının kafeslerini kırıp döken güzel! Haberin var mı; gönül kuşumuzu da yaraladın! Sonra da, hiç bir şey yapmamış gibi, göklere doğru uçup gitmeyi düşündün!

- Uçup gitmeye de kalksan, bize eza ve cefa etmeyi de tasarlasan, biz bir şey yapamayız! Nasıl cesaret eder de sana; "Dostum; bize neler ettin?" diyebiliriz?
- 0 yanıp yakılan mum, neden sessizce ağılıyor? Neden ağladığını, sana söyleyeyim: Sen, sıkıntılar verdin, kahrettin; onu, balından ayırdın! Sonra da mum haline getirdin, onun içine ateş düşürdün; onu yakıyorsun! 0 ağlamasın da kim ağlasın?
- Ya o çeng neden durmadan ağlayıp inliyor? Dur; sebebini sana söyleyeyim: Senden ayrı düştüğü için! Onun boyu, bu kölenin boyu gibi kamburlaştı, iki büklüm oldu da, o yüzden ağlıyor, inliyor!
- Bunca cefalar edersin fakat, güzel yüzünü gösterince, her şey unutulur zehir zehirliğini kaybeder, şeker olur; benim derdim de, deva haline gelir!
- Her yaprak, yiyecek bulamadı da el açtı, sana duaya başladı! Onların ağızsız dilsiz yalvarmalarına dayanamadın, keremler ettin, lütuflarda bulundun ve ilkbaharda, onlara süslü elbiseler giydirip çeşitli yiyecekler vererek dileklerin yerine getirdin!

1378. Gel; gel ki, derdinle sevdalara düştüm!

Mefa'îlün, Fe'ilatün, Mefa'îlün, Fa'ilün

(c. VI, 3097)

- Gel; gel ki, derdinle sevdalara düştüm! Kapıdan gir, içeri gel; içeri gel ki çok perişanım; can vermek üzereyim!
- "Acaba, acaba" diyorum; "Evden halimi sormak için mi çıktın; senin aşkının delisi olduğum için, ne hale geldiğimi, zavallılığımı gel de, kendi gözlerinle gör!
- Geldin, değil mi? Peki armağan olarak bana ne getirdin? Onu bana ver; bana ver yahut getirdiğini önüme koy da, şöyle karşımda otur! Hiç olmazsa, bir an için olsun, karşımda dinlen, dinlen!..
- Gitme; gitme, yalvarırım sana! Neden biraz oturup dinlenmeden hemen gitmek istiyorsun? Söyle; söyle, neden bana gelmede gecikiyorsun; neden hep böyle geç geç geliyorsun?
- Senden ayrı düştüğüm için her an, nefes nefes feryadlar etmedeyim ve zaman zaman güzel yüzünü görmediğim için sevdalara düşmedeyim!
- Hiç olmazsa, bundan sonra, sakın cefa yolunu arama; arama! Bu cefaları yapma; yapma ki, işimiz kötüye doğru gidiyor; her şey anlaşılacak, aleme rezil olacağız!
- Geldin, birazcık oturdun, hemen gidiyorsun! Git, git; istemiyorum! Nasıl da, salına salına, işvelerle gidiyorsun! Ama, gitme; dayanamıyorum! Gel, gel; ne hoş cilveler yapıyorsun; sen, ne de edalı dilbersin?

Cilt 3'ün Sonu

